

Per e-mail: @hotmail.com

Onderwerp	Zaaknummer	Behandeld door	Verzonden
Deelbesluit 1: Woo-verzoek - informatie financiële middelen regionale ontwikkelingsmaatschappij (ROM) of aan de door de ROM beheerde fondsen	359075		

Middelburg, 17 oktober 2023

Geachte heer ,

Op 13 juli 2023 heeft u Provincie Zeeland gevraagd om informatie over - kort gezegd - de financiële middelen die worden gegeven aan de regionale ontwikkelingsmaatschappij (ROM) of aan de door de ROM beheerde fondsen. Uw vraag om informatie valt onder artikel 4.1 van de Wet open overheid (Woo). Wij hebben de ontvangst van uw Woo-verzoek op 20 juli 2023 bevestigd.

Met u is na overleg met Provincie Flevoland en Provincie Noord-Brabant op 2 augustus 2023 afgesproken dat in de eerste week van oktober 2023 het eerste deelbesluit zal worden verstrekt, inhoudende:

- Alle informatie over de financiële middelen die u gegeven heeft aan de ROM of aan de door de ROM beheerde fondsen: Fondsinvesteringen, subsidies, eigen vermogen investeringen, vergoedingen voor opdrachten. Inclusief alle opdrachtomschrijvingen, rapportages over bovenstaande;
- Formele besluitvormingsstukken en formele correspondentie over bovenstaande;
- Alle informatie waaruit blijkt dat uzelf heeft onderzocht in hoeverre uw opdrachten aan de ROM of de ROM zelf:
 - o Mogelijk vergunningsplichtig zijn onder de WFT / AIFMD
 - o Mogelijk in strijd zijn met de Mededingingswet
 - o Mogelijk in strijd zijn met de Aanbestedingswet

Hierbij ontvangt u het besluit op uw Woo-verzoek. Wij hebben documenten gevonden die over het onderwerp van uw Woo-verzoek gaan en hebben besloten de informatie deels openbaar te maken. In deze brief geven wij uitleg over dit besluit.

Inventarisatie

Wij hebben binnen de systemen van Gedeputeerde Staten gezocht naar documenten die over het onderwerp van uw Woo-verzoek gaan. Er is gezocht tot 14 juli 2023. Dit is de datum waarop wij uw Woo-verzoek hebben ontvangen. Er is gezocht in de systemen Corsa en Zaaksysteem op de zoektermen Impuls Zeeland en Investeringsfonds Zeeland. Wij hebben 342 documenten gevonden, als opgesomd in bijgevoegde inventarislijst. De volgende vijftien documenten zijn al openbaar en te vinden op onze website via <https://www.zeeland.nl/bestuur/vergaderoverzicht-gs-ps>.

- Vergadering Commissie Bestuur 8 september 2023 | Provincie Zeeland
- Vergadering Commissie Bestuur 8 september 2023 | Provincie Zeeland
- Vergadering Commissie Economie 10 februari 2023 | Provincie Zeeland
- Vergadering Commissie Economie 1 juli 2022 | Provincie Zeeland
- Vergadering Commissie Economie 11 maart 2022 | Provincie Zeeland
- Vergadering Commissie Economie 26 maart 2021 | Provincie Zeeland
- Vergadering Commissie Economie 18 juni 2020 | Provincie Zeeland
- Vergadering Commissie Economie 4 september 2020 | Provincie Zeeland
- Vergadering Commissie Economie 27 september 2019 | Provincie Zeeland
- Vergadering Commissie Economie 10 mei 2019 | Provincie Zeeland
- Vergadering Commissie Economie 15 juni 2018 | Provincie Zeeland
- Vergadering Commissie Economie 9 maart 2018 | Provincie Zeeland
- Vergadering Commissie Economie 16 juni 2017 | Provincie Zeeland
- Vergadering Commissie Economie 20 januari 2017 | Provincie Zeeland
- Vergadering Commissie Economie 17 juni 2016 | Provincie Zeeland
- Vergadering Commissie Economie 15 januari 2016 | Provincie Zeeland

Informatie van derde(n)

Uw verzoek bevat informatie van derden. Wij zijn niet verantwoordelijk voor de juistheid of volledigheid van deze informatie. Dit staat in artikel 2.4, vierde lid, van de Woo.

Overwegingen

De door ons gevonden documenten zijn beoordeeld of deze openbaar gemaakt kunnen worden. Wij hebben het algemeen belang van openbaarheid van informatie afgewogen tegen de belangen die in de artikelen 5.1 en 5.2 van de Woo staan. Bij deze beoordeling is gekeken of een van deze belangen zwaarder weegt dan openbaarheid.

Grenzen aan openbaarheid

Wij maken de documenten deels openbaar. Wij hebben informatie onleesbaar gemaakt omdat de informatie valt onder twee uitzonderingsgronden uit hoofdstuk 5 van de Woo.

De uitzonderingsgronden leggen wij hieronder verder uit. De informatie die onder een uitzonderingsgrond valt is onleesbaar gemaakt en wordt in de documenten aangeduid met de letter J of G.

J. De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer (art. 5.1, lid 2e Woo)

Informatie wordt niet verstrekt als de persoonlijke levenssfeer van één of meer natuurlijke personen in het geding is en de eerbiediging daarvan zwaarder weegt dan het belang van openbaarheid, tenzij de betrokken persoon instemt met openbaarmaking. Deze uitzonderingsgrond slaat op persoonsgegevens die (indirect) te herleiden zijn tot een individu, zoals namen, e-mailadressen, telefoonnummers en functienamen. Vanuit het oogpunt van goed werkgeverschap kunnen voor het beschermen van de persoonlijke levenssfeer of voor het voorkomen van onevenredige benadeling de namen van ambtenaren (tot en met het niveau van de secretaris-generaal) op grond van deze uitzonderingsgrond niet worden verstrekt. Een uitzondering zijn de namen van ambtenaren in die documenten waarin zij een besluit op grond van een mandaat hebben ondertekend. Uit het oogpunt van controleerbaarheid van de taakuitoefening wordt in dat geval de naam van de betrokken ambtenaar in beginsel wel openbaar gemaakt.

G. Economische of financiële belangen van de Provincie Zeeland (art. 5.1, lid 2 b Woo)

Hier kan het gaan om informatie die de privaatrechtelijke verhouding met een onderneming of burger negatief kan beïnvloeden, bijvoorbeeld bij aanbestedingen of andere onderhandelingen tussen de overheid en derden.

In dit geval gaat het om informatie die in het kader van een privaatrechtelijke verhouding in vertrouwen aan ons is verstrekt. Het openbaar maken van deze informatie zal die verhouding in negatieve zin beïnvloeden.

Openbaarmaking

Dit besluit en de openbaar gemaakte documenten plaatsen wij geanonimiseerd (zonder persoonsgegevens) op www.zeeland.nl/loket/woo-verzoek.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten van Zeeland,

drs. J.M.M. Polman, voorzitter

drs. M.C.J. Franken, secretaris-algemeen directeur

Noem in uw contact met ons steeds het zaaknummer. Deze staat bovenaan deze brief.

Bijlagen:

1. Inventarislijst + de daarin genoemde documenten.

Bezwaar

Belanghebbenden kunnen schriftelijk bezwaar maken tegen dit besluit bij:
Gedeputeerde Staten van Zeeland, t.a.v. de secretaris van de commissie voor bezwaarschriften,
Postbus 6001, 4330 LA Middelburg.

In het bezwaarschrift neemt u ten minste op uw naam en adres, de dagtekening van het bezwaarschrift, tegen welk besluit u bezwaar maakt en waarom. Het bezwaarschrift dient te worden ondertekend.

U moet het bezwaarschrift indienen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is bekendgemaakt. Doorgaans is dat de dag na de datum van verzending. Overschrijding van de inzendtermijn kan ertoe leiden dat met uw bezwaren geen rekening wordt gehouden.

Als u overweegt bezwaar te maken, kunt u een informatiefolder aanvragen op telefoonnummer 0118-631000. U kunt de informatie ook downloaden via <https://www.zeeland.nl/bezwaar-maken>

Wij wijzen u erop dat het bezwaar niet de werking van het besluit schorst. U kunt een verzoek doen tot het treffen van een voorlopige voorziening. U richt het verzoek aan de voorzieningenrechter van de rechtbank Zeeland-West-Brabant, locatie Breda, team bestuursrecht, Postbus 90006, 4800 PA Breda. Voor de behandeling van het verzoek is griffierecht verschuldigd.

INVENTARISATIELIJST

Nr.	Naam document
001	Brief GS van 26 juni 2023 over Jaarstukken NV Economische Impuls Zeeland 2022 - 350066
002	Brief GS van 16 januari 2023 over Jaarplan 2023, begroting 2023, toelichting op begroting 2023 NV EIZ en begroting 2023 IFZ BV - 266841
003	Brief GS van 14 juni 2022 over Jaarstukken NV Economische Impuls Zeeland 2021 - 165959
004	Brief GS van 25 januari 2022 over begroting 2022 IFZ en Impuls - 114983
005	Brief GS van 12 februari 2021 met jaarplan 2021, begroting 2021, toelichting op begroting EIZ en IFZ - 23762
006	Brief GS van 11 februari 2020 over jaarplan 2020, begroting 2020, toelichting op begroting 2020 en meerjarenstrategie NV EIZ - 20004021
007	Brief GS 7 juli 2020 Jaarstukken NV Economische Impuls Zeeland - 20020700
008	Brief GS van 14 juni 2019 over Jaarstukken NV Economische Impuls Zeeland - 19016087
009	Brief GS van 18 januari 2019 met Jaarplan en begroting 2019 N.V. Economische Impuls Zeeland en begroting 2018 Investeringsfonds Zeeland - 19001331
010	Brief GS van 5 juni 2018 over Jaarstukken NV Economische Impuls Zeeland - 18014770
011	Brief GS met jaarplan en begroting 2018 NV Impuls Zeeland - 18000249
012	Brief GS van 6 juni 2017 met Jaarverslag Impuls 2016 - 17012333
013	Brief GS Jaarplan en begroting 2017 Economische Impuls Zeeland - 16021096
014	Brief Gedeputeerde Staten van 24 mei 2016 met jaarstukken 2015 N.V. Economische Impuls Zeeland - 16007252
015	Brief GS van 18 december 2016 over Economisch Impuls Zeeland, jaarplan en begroting 2016 - 15018448
016	10033889 subsidieaanvraag
017	11000400 GS-nota
018	11000401 budgetsubsidie 2011 N.V. Economische Impuls
019	11119057 verzoek wijziging
020	11449587 Aanpassen subsidiebeschikking 2011 N.V. Economische Impuls
021	12018339 vaststelling
022	Jaarverslag v1 0 27_04_2012
023	11113734 subsidieaanvraag
024	13012072 Jaarverslag 2012
025	Budgetsubsidie2012
026	Jaarprogramma2012
027	12024749 subsidieaanvraag
028	13000965 bijlagen bij aanvraag
029	13002133 GS-nota
030	13024881 wijzigingsbeschikking
031	Beschikking2013
032	Jaarplan Impuls 2013
033	JaarverslagImpuls2013DEFdruk130426

034	13023591 subsidieaanvraag
035	14001107 bijlagen bij aanvraag
036	14004226 GS-nota
037	IKSubsidie_2014_brief
038	Jaarplan 2014 - november 2013
039	Jaarverslag 2014
040	Vaststelling_budget_2013
041	15000853 GS-nota
042	Begroting 2015
043	Beschikking_2015
044	JAARPLAN 2015 v0.5 definitief
045	Jaarverslag 2015
046	15015587 subsidieaanvraag
047	16000979 GS-nota
048	16000981 beschikking
049	Brief_afrekening2016
050	Impuls Prestatieafspraken 2016_def
051	161122 projectbegroting 2017 Prv Zld
052	16015976 subsidieaanvraag
053	17002139 GS-nota
054	17002140 subsidiebeschikking
055	jollImpulsIntegraleKostensubsidie2017Bijlage
056	prestatieafspraken 2017_def
057	Vaststelling2017_IKS
058	17022274 subsidieaanvraag
059	18005594 GS-nota
060	Begroting 2018 Impuls Zeeland
061	Beschikking 2018
062	Prestatieafspraken_2018
063	181019 projectbegroting 2019 def. 29 nov
064	181029 getekende aanvraag IKS Impuls Zeeland 2019
065	19004226 Verleningsbrief IKS Impuls Zeeland 2019
066	19004231 GS-nota IKS Impuls Zeeland 2019
067	19435205 Aanpassing IKS Impuls Zeeland 2019
068	Begroting Impuls RvC 10 oktober

069	Toelichting begroting Impuls 2019 Ava
070	Vaststellingsbrief IKS 2019
071	20004389 beslisnota GS
072	20004402 Verleningsbrief IKS Impuls Zeeland 2020
073	20040166 Aanpassing IKS Impuls Zeeland 2020
074	Begeleidend schrijven zonder aanvraagformulier IKS Impuls Zeeland 2020
075	Bijlage begroting Impuls budgetsubsidie Impuls Zeeland 2020
076	prestatieafspraken 2020 N.V. Economische Impuls Zeeland def
077	Subsidieaanvraag ondertekend IKS 2020 Impuls Zeeland
078	SVS Vaststellingsbrief (ondertekend)
079	2012.4 Begroting Impuls 2021
080	2012.5 Toelichting begroting Impuls 2021
081	210111Projectbegroting def 8 feb na aanpassingen op verzoek prov
082	aanvraagformulier subs 2021 28 jan 2021 aangepast 15 feb getekend DtV 15.02.2021
083	Prestatieafspraken 2021 N.V. Economische Impuls Zeeland
084	Subsidie voor Impuls Zeeland in 2021(geanonimiseerd) GS-nota + beschikking
085	SVS Vaststellingsbrief Integrale kostensubsidie 2021 Economische Impuls Zeeland (ondertekend)
086	2111.4a Begroting Impuls 2022
087	2111.4b Toelichting begroting Impuls 2022
088	221202 verz. wijz. prestatieafspr IB Impuls 22 getekend DtV 05.12.2022
089	aanvraagformulier subs 2022 20 dec getekend DtV 21.12.2021
090	Ontwerpbrief GS integrale kosten subsidie 2022 N.V. Economische Impuls Zeeland. (ondertekend)
091	Prestatieafspraken 2022 N.V. Economische Impuls Zeeland_def
092	Verzoek vaststelling 2022 def getekend
093	92295335_8373403_Jaarplan_2023_Impuls_Zeeland_DEF
094	92295335_8373404_Begroting_2023_-_Impuls_-_versie_24-10-2022
095	92295335_8373405_Toelichting_begroting_Impuls_2023_dd_24_okt
096	aanvraag_subsidies_92295335 getekend DtV 15.12.2022
097	BBV Beslisnota GS Integrale kostensubsidie 2023 Impuls Zeeland
098	BBV Ontwerpbrief GS integrale kosten subsidie 2023 N.V. Economische Impuls Zeeland (ondertekend)
099	Prestatieafspraken 2023_PAV_def
100	Aanvraag InnoGo! 12025686
101	Beschikking InnoGo! 12077370
102	Beschikking InnoGo! 17003600
103	GS-nota InnoGo! 12012021

104	Instemmen verlenging 2016 en omzetting IFZ 15017761
105	Omzetting naar IFZ 15004746
106	Vaststelling subsidie 20013435
107	Verzoek verlenging 2016 15007225
108	200123 Aanbieding InnoGo! fondsmanagement
109	200127 Verzoek tav InnoGo! fonds
110	210322 Aanbieding InnoGo! fondsmanagement getekend DtV 22.03.2021
111	210322 Verzoek tav InnoGo! fonds getekend DtV 22.03.2021
112	221021 aanbieding InnoGo! fondsmanagement
113	221021 aanbieding InnoGo! fondsmanagement
114	230627 aanbieding InnoGo! fondsmanagement
115	230627 Verzoek tav innogo fonds
116	20005380 brief PZ aan IZ besluit tbv schriftelijke AVA IFZ
117	Inkooporder CV20003022
118	Uitbetaling ivm oprichting Fonds Verblijfsrecreatie Zeeland B.V.
119	ZTC Gemandateerd besluit Fondsmanagement (ondertekend)
120	Aandeelhoudersinstructie Investeringsfonds Zeeland 18004984
121	Afschrift aanvulling statuten
122	afschrift akte van oprichting Investeringsfonds Zeeland B.V.
123	Brief aan PS 18005004
124	GS-nota Investeringsfonds Zeeland 18005001
125	221027 Notitie fondsverbreding FVZ
126	221121 offerte tbv pilot FVZ getekend DtV 21.12.2022
127	221121 Verzoek agiostorting getekend DtV 21.11.2022
128	BBV Beslisnota GS Pilot Verbreding Fonds Verblijfsrecreatie (ihkv regiodeal kwaliteitskust)
129	211101 uitbet. tr 1 fondsenverst ROM's
130	220607 uitbetaling tranche 2 van 3 Fondsversterking ROMs
131	230601 Uitbet tranche 3 fondsversterk ROM's
132	Aangepaste Bestuursovereenkomst_WIZ
133	Agiostorting bestuursovereenkomst Zeeland in Stroomversnelling Innovatiefinanciering
134	Beslisnota GS Fondsversterking ROM's
135	Brief EZK fondsversterking ROM's
136	Beslisnota GS Regionaal fonds VFF
137	GS-brief Regionaal fonds VFF (ondertekend)
138	VFF Fondsplan

139	11000280 aanvraag ZFM 2011
140	11003353 beschikking
140	11111530 verzoek verlenging
142	12027103 beschikking + verantwoording
143	13003181 vaststellingsbrief
144	1302543 GS-besluit subsidie ZFM
145	13025145 aanvraag subsidie ZFM
146	13025432 beschikking Zeeland FM
147	15008683 verlenging 2016
148	17010751 wijzigingsbeschikking en uitstel
149	17001318 aanvraag ZMF
150	17003597 GS-nota subsidie ZFM
151	19012585 Begeleidende brief Provincie wijzigingen Zeeland Financial Matching
152	19427409 verlenging en wijziging
153	20013231 aanvraag_subsidies_ZeelandFM
154	20013231 Projectplan 2020 Zeeland FM corona
155	20013242 GS-nota aanvullende subsidie corona
156	20035214 verlenen aanvullende subsidie
157	20035218 Brief verzoek aanvulling Zeeland Financial Matching
158	Aanvraagformulier Financieringsvouchers
159	Aanvraagformulier Innovatievermogen
160	BBV Ontwerpbrief GS N.V. Economische Impuls Zeeland project Zeeland Financial Matching, financieringsvouchers 2021 (ondertekend)
161	BBV Ontwerpbrief GS N.V. Economische Impuls Zeeland project Zeeland Financial Matching, Versterking van innovatievermogen 2021. (ondertekend)
162	Begroting Financieringsvouchers
163	Begroting Innovatievermogen
164	Beslisnota GS Zeeland FM 2021
165	Projectplan Financieringsvouchers
166	Projectplan Innovatievermogen
167	211201 Begroting Zeeland FM 2022
168	220131 Projectplan Zeeland Financial Matching 2022
169	220301 Toelichting uren Begroting Zeeland FM 2022
170	Aanvraagformulier subsidie Zeeland FM getekend DtV 02.12.2021
171	BBV Ontwerpbrief GS project Zeeland Financial Matching 2022 (ondertekend)
172	Beslisnota GS Zeeland FM 2022
173	91362036_8200727_221025_Projectplan_ZFM_2023

174	91362036_8244626_221107_Aanvraagformulier_Subsidie_ZFM_Getekend
175	BBV Ontwerpbrief GS subsidie voor project Zeeland Financial Matching in 2023 (ondertekend)
176	Beslisnota GS ZFM 2023
177	Brief PS 17014919
178	GS-nota en bijlagen oprichting ZPF II 17005846
179	20003134 GS nota BioVoice
180	20018897 beschikking BioVoice
181	SVS Vaststellingsbrief Innovatievouchers BioVoice 2020-2022 (ondertekend)
182	16000082 Beslisnota GS
183	17007921 beschikking
184	Beschikking 19001844 uitbreiding CrossRoads2
185	GS-nota 19001618 uitbreiding CrossRoads2
186	Officiële aanvraag cofinanciering uitbreiding CrossRoads2 - v2
187	79195777_6243320_Bijlage_1_-_definitief_projectplan_CR2SE
188	79195777_6243322_Bijlage_3_-_Goedkeuringsbesluit_door_Interreg_Vlaanderen-Nederland
189	79195777_6243324_Aanvraag_Cofinanciering_Provincie_Zeeland
190	aanvraag_subsidies_79195777
191	Aanvraagformulier subsidie Stichting CrossRoads2
192	BBV Subsidieverlening project CrossRoads2 Sustainable Energy 2020-2022 (ondertekend)
193	92723817_8474829_Crossroads_WBC_def
194	92723817_8474830_Crossroads_SPF_def
195	aanvraag_subsidies_91225542 (1)
196	aanvraag_subsidies_92723817 getekend
197	BBV Ontwerpbrief GS project CrossRoads Vlaanderen-Nederland, Small Projects Fund (SPF) (ondertekend)
198	BBV Ontwerpbrief GS project CrossRoads Vlaanderen-Nederland, wervings-, begeleidings- en communicatieproject (WBC) (ondertekend)
199	Beslisnota GS CrossRoads VLA-NED
200	Crossroads begroting Impuls Zeeland getekend
201	gevraagde bedragen cofinanciering provincie Zeeland
202	210316 - Offerte MKB deal - Impuls
203	210325 offerte EIZ DDZ aan Provincie.get
204	212503 aanvr.form DDZ get.
205	Beslisnota GS Digitaal Doen Zeeland
206	Subsidie voor uitvoeren van de Voucherregeling ikv MKB-Deal Digitaal Doen Zeeland (1) (ondertekend)
207	19014110 Brief_aan_regio_s_Uitvraag_indienen_voorstel_pilot_financieringstafel
208	19014111 nadere toelichting Financieringstafels

209	19014459 Beslisnota GS
210	19419980 Bijdrage EZK
211	19423100 Voorstel plan van aanpak financieringstafel Zeeland 9 juli 2019
212	20201210 getekende offerte Provincie Zld 2021
213	20211123 Offerte Provincie Zeeland 2022 getekend
214	20221124 Offerte Provincie Zeeland 2023
215	6815_Begeleidend schrijven modificatie
216	071022_Projectplan Duurzaam Water
217	Aanpassing subsidie demonstratieproject Pilots duurzaam watergebruik verblijfsrecreatie Zeeland (ondertekend)
218	Aanvraag NV Economisch Impuls Zeeland
219	BBV Beslisnota GS 9 demonstratieprojecten Zeeland in Stroomversnelling
220	goedkeuring wijzigingen gevraagd op 07-10-2022 om 12_42_08
221	Subsidie demonstratieproject 'Pilots duurzaam watergebruik verblijfsrecreatie Zeeland' (ondertekend)
222	Totaal begroting modificatie 221007
223	210707 Verzoek aanvullende bijdrage
224	20019612 Beslisnota GS planvormingsvouchers toerisme 2020-2023
225	20020500 Aanvraag vouchers planvorming bedrijven toeristische sector
226	20022078 Beschikking
227	20031435 Verzoek aanvullende subsidie vouchers planvorming toeristische sector
228	20031562 Beslisnota GS uitbreiding planvormingsvouchers toeristische sector 2020-2023
229	20031626 - 201013 prov zld beschikking aanvullend
230	ZTC Gemandateerd besluit project Planvormingsvouchers Toerisme Zeeland - subsidieperiode tot 31 december 2023 (ondertekend)
231	2. SDR 2022 Staatsteunbegroting 220712
232	3. MKB-verklaring EIZ SDR 2022
233	4. Verklaring-geen-financiele-moeilijkheden EIZ 2021
234	5. Verklaring mbt Staatsteun EIZ 2021
235	6 SOK SDR juni 2022 signed all-2
236	220825 definitief Beslisnota GS Subsidieaanvraag Impuls Zeeland t.b.v. SDR 2022
237	aanvraagformulier subs SDR_juni 2022
238	BBV Ontwerpbrief GS subsidie Smart Delta Resources 2022 (ondertekend)
239	20003430 Aanvraagformulier TUA 2020 Impuls
240	20004552 Aangepaste begroting Impuls TUA programma 2020
241	20005598 beschikking
242	20005759 Beslisnota GS
243	20036146 Verzoek wijziging prestatie TUA 2020 _ Impuls

244	20039604 brief aanpassingen
245	Aanvraagformulier subsidie TUA 2021_ Impuls
246	GS-beslisnota en Subsidiebeschikking voor projecten vrijetijdseconomie Zeeland in 2021(geanonimiseerd)
247	Overzicht afgerond-vervolgd-nieuw TUA 2020-2021
248	TUA Programma 2021_ definitief 1 december 2020
249	1. Bestemming-Zeeland-2030-jan 2022 (toegankelijk)
250	2. Meerjarenprogramma TUA 2022-2024 (gedeeltelijk toegankelijk)
251	4. Toeristische marketingstrategie 07122021
252	5. Overzicht uitgevoerde TUA activiteiten 2021
253	6. Overzicht TUA activiteiten per jaar 2022 - 2024
254	7a. Aanvraagformulier Impuls subsidie TUA TOZ 2022-2024 getekend
255	8b. Subsidiebeschikking Impuls TUA-TOZ 2022-2024
256	BBV Beslisnota GS Subsidie TUA Programma 2022-2024 16 februari 2022
257	210930 Offerte TUA vervolg toeristische marketingstrategie
258	Definitieve Opdrachtverstrekking Impuls promotie marketingprogramma
259	Offerte uitvraag omzetten toeristische marketingstrategie
260	Opgeleverde Toeristische marketingstrategie incl jaarplan 2022
261	20011090 subsidiebeschikking
262	20011099 nota GS
263	20011111 Aanvraag
264	Aanvraag verlenging subsidie voucher circulair biobased en energietransitie getekend DtV 30.05.2022
265	ZTC Gemandateerd besluit Voucherregeling voor circulaire - biobased economie en energietransitie; subsidieperiode (ondertekend)
266	2021 subsidieaanvraag Zeeland Connect
267	BBV Beslisnota GS K_I subsidieaanvraag Zeeland Connect 2021
268	Jaarplanning Zeeland Connect 2021 v1.0
269	Subsidie Kennis- en Innovatie netwerk Zeeland Connect 2021 (ondertekend)
270	Visiedocument Zeeland Connect 2019-2023
271	2022 subsidieaanvraag CZ Zeeland Connect v1.1 220615 aangepast
272	BBV Beslisnota GS Zeeland Connect 2022
273	Subsidiebeschikking Kennis- en Informatienetwerk Zeeland Connect 2022 (ondertekend)
274	ZC begroting 2022 aanvraag provincie
275	20230303 DEFv1.1 Agenda ZC 2023
276	SUB Aanvraagformulier Kennis en innovatienetwerken
277	Subsidie voor Kennis_ Innovatienetwerk Zeeland Connect (geanonimiseerd)
278	20230202 Projectplan masterclass zero emissie truck academy Zeeland def KE02

289	aanvraag_subsidies_93679701
280	Subsidie voor masterclasses Zero Emissie Truck Academy (geanonimiseerd)
281	16017794 Beslisnota GS Barge Connect 2016
282	16017795 Beschikking Barge Connect 2016
283	16017799 - Aanvraagformulier ZC - Barge Connect projectmanagement 2016
284	17007056 Beschikking Barge Connect 2017
285	17007289 Beslisnota GS Barge Connect 2017
286	17007291 - Aanvraagformulier ZC - Barge Connect projectmanagement 2017
287	17020347 Vaststelling Barge Connect 2016
288	18019478 Vaststelling Barge Connect 2017
289	17013369 Offerte Impuls - Duurzame Mobiliteit Zeeland
290	18002993 2018-01 - Offerte Impuls projectmanager Bereikbaar Zeeland
291	18014098 Aanvraag Dare2Share
292	18014122 Beslisnota GS
293	18014638 Beschikking cofinanciering Dare2Share
294	19003194 Beslisnota GS verhoging
295	17026705 Aanvraagformulier LAND IN ZEE circulaire beleving
296	17026735 Beslisnota GS
297	18006030 beschikking
298	19431118 verzoek verlenging
299	19434177 brief verlenging
300	SVS Vaststellingsbrief Land in Zee_ een circulaire beleving (ondertekend)
301	17024659 get samenwerkingsovereenkomst Interreg
302	17025697 beschikking Impuls
303	18006860 Aanvraag subsidie Link2Innovate vanuit Impuls
304	17004402 Impuls -Aanvraag cofinanciering Provincie
305	17007431 Cofinanciering SAIL
306	17007559 Beslisnota Cofinanciering SAIL
307	SVS Vaststellingsbrief SAIL (ondertekend)
308	18003577 Ondertekend subs.form. additionele projecten Impuls vrijetijdseconomie 2018
309	18003578 Voorstel uitvoeringsprogramma 2018 TUA
310	18006860 GS Subsidie TUA 2018
311	19001013 Uitvoeringsprogramma TUA 2019_def
312	19002319 Beschikking TUA 2019
313	19002326 GS Nota subsidies TUA 2019

314	14015670 Beslisnota GS
315	14015672 Beschikking verladers Kanaalzone
316	14015673 Beschikking Zeeuws Kenniscentrum Logistiek
317	14015674 Beschikking Papierloos Varen
318	Inkooporder Haalbaarheid MIT
319	Offerte Haalbaarheid MIT
320	18006414 Subsidie Aanvraag SvG MKB
321	18013921 Beschikking S4G
322	18013984 Beslisnota GS S4G
323	14010870 offerte scan algen
324	14011403 opdracht scan algen
325	16011456 Aanvraag Toolkit voor Innovatie VTE
326	16013160 GS-beslisnota
327	16013188 beschikking
328	15004616 Beslisnota ZKL
329	15004618 Beschikking ZKL
330	15013942 Beslisnota projecten ZKL
331	15014277 Beschikking projecten ZKL
332	14001325 Beslisnota GS
333	14018319 MoU SDR 2014
334	16003233 Beslisnota GS
335	16003608 Verlenging MoU
336	16007839 MoU SDR 2016
337	17007382 MoU 2017
338	18009991 MoU SDR 2018
339	19434844 aanvraag SDR 30
340	19434844 verlenging SDR 30
341	19435239 beschikking SDR 30
342	19435265 Beslisnota GS SDR 30

10033889

PROVINCIE ZEELAND
WILLEM-ALBERTUS
AFD. TERMIN [redacted] J
DATUM 18 NOV. 2010
DOC.NR. 10033889
ZAAK NR.
CLASS. - 1.82 [signature]

Provincie Zeeland
t.a.v. de heer drs. [redacted] J
afd. E&M
Postbus 524
4330 AM MIDDELBURG

Kenmerk
dir./10121/gjw/ebr
onderwerp
Subsidieaanvraag 2011

behandeld door
[redacted] J
[redacted] J

Datum
16 november 2010
e-mailadres
[redacted] J @impulszeeland.nl

Geachte [redacted] [redacted]

Bijgaand treft u aan de subsidieaanvraag 2011 van de N.V. Economische Impuls Zeeland, als ook het nog in de aandeelhoudersvergadering van 8 december te bespreken jaarplan 2011. Ik wil u vriendelijk verzoeken om de subsidie toe te kennen en zoals gebruikelijk in maandelijkse tranches vanaf januari 2011 te doen uitkeren.

Ik ben bereid om vragen van uw kant te beantwoorden.

drs. G.J.W. van der Wal
algemeen directeur N.V. Economische Impuls Zeeland

Bijlagen: - Aanvraagformulier budgetsubsidie 2011
- Jaarplan 2011

N.V. Economische Impuls Zeeland

Park Veldzicht 19-21 | Postbus 6004 | 4330 LA Middelburg | T (0118) 673580 | F (0118) 637059 | E Info@impulszeeland.nl |
KvK: 22064282 | BTW-nr.: NL817994373801 | www.impulszeeland.nl

Aanvraagformulier budgetsubsidie

KOM IK IN AANMERKING VOOR EEN BUDGETSUBSIDIE

Ik vraag subsidie aan namens een instelling ☒ ☐ Nee

Is uw instelling bij naam genoemd in een beleidsnota ☒ ☐ Nee

Mijn instelling is genoemd in de beleidsnota **PSEB 2009-2013**

Indien u één van de of alle vragen met "nee" heeft moeten beantwoorden komt u helaas niet in aanmerking voor een budgetsubsidie. Let op! De budgetsubsidie moet voor 15 oktober voorafgaand aan het jaar waarin de subsidie moet ingaan worden aangevraagd voorzien van een meerjarenraming.

NAAM ACTIVITEIT / PROJECT

Naam **N.V. Economische Impuls Zeeland**

GEGEVENS AANVRAGER

Naam instelling **N.V. Economische Impuls Zeeland**
Adres Instelling **Postbus 6004**
Postcode en woonplaats **4330 LA Middelburg**
Bank- of gironummer **30.82.18.000**

Contactpersoon **Dhr. G.J.W. van der Wal**
Functie contactpersoon **Algemeen directeur**
Telefoonnummer **[redacted]** Faxnummer **[redacted]**
E-mailadres en evt. website **[redacted] @impulszeeland.nl; www.impulszeeland.nl**

GEGEVENS ACTIVITEIT / PROJECT

1 Geef een beschrijving van uw activiteiten

Het ontwikkelen en realiseren van projecten met ondernemers en kennisinstellingen die de economische structuur van Zeeland versterken. Het aantrekken van nieuwe bedrijven en nieuwe bedrijvigheid naar Zeeland.

2 Wat is het "SMART"resultaat van uw activiteiten?
(Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden)

Zie het bijgevoegde jaarplan 2010

- 3 Welke "SMART" prestatieafspraken kunt u maken over het resultaat van de activiteiten?

Een prestatieafpraak is een afspraak over uw activiteit op basis waarvan wij na afloop van de activiteit kunnen bepalen of het resultaat van de subsidiering is behaald.

Zie het bijgevoegde jaarplan 2010

- 4 Waaraan kunnen wij zien of de activiteit is gerealiseerd, wat kan dienen als prestatiebewijs?

Voor de projecten die ontwikkeld worden en na indiening gehonoreerd worden in programma's als Pleken in de Delta en OP Zuid en andere innovatieprogramma's zijn dat de officiële subsidiebeschikkingen.

Voor de aangetrokken bedrijven zijn dat de persberichten waarin het bedrijf zelf aankondigt zich in Zeeland te vestigen en aangeeft dat Impuls daarbij een significante rol gespeeld heeft. Daarnaast een door het bedrijf ondertekend formulier met daarin een raming van het aantal nieuwe arbeidsplaatsen en het te investeren bedrag.

BEGROTING**KOSTEN: ECONOMISCHE STRUCTUURVERSTERKING**

Kostenpost 1: Personeelskosten	€ 462.558
Kostenpost 2: Toerekening aanjaagfonds	€ 366.710
Kostenpost 3: Indirecte kosten	€ 300.805
Kostenpost 4:	€
Kostenpost 5:	€
Kostenpost 6:	€
Totaal kosten prestatieafpraak 1	€ 1.130.073,-

KOSTEN: KERNTAAK 2 KENNISECONOMIE

Kostenpost 1: Personeelskosten	€ 102.791
Kostenpost 2: Toerekening aanjaagfonds	€ 81.490
Kostenpost 3: Indirecte kosten	€ 66.846
Kostenpost 4:	€
Kostenpost 5:	€
Kostenpost 6:	€
Totaal kosten prestatieafpraak 2	€ 251.127,-

KOSTEN: KERNTAAK 3 ACQUISITIE EN PROMOTIE

Kostenpost 1: Personeelskosten	€ 239.000
Kostenpost 2: Promotie/acquisitiebudget	€ 100.000
Kostenpost 3: Kosten samenwerking REWIN	€ 80.000
Kostenpost 4: Toerekening indirecte kosten	€ 130.349
Kostenpost 5:	€
Kostenpost 6:	€
Totaal kosten prestatieafpraak 3	€ 535.000,-

KOSTEN: PRESTATIEAFSPRAAK 4	
Kostenpost 1:	€
Kostenpost 2:	€
Kostenpost 3:	€
Kostenpost 4:	€
Kostenpost 5:	€
Kostenpost 6:	€
Totaal kosten prestatieafpraak 4	€

KOSTEN: PRESTATIEAFSPRAAK 5	
Kostenpost 1:	€
Kostenpost 2:	€
Kostenpost 3:	€
Kostenpost 4:	€
Kostenpost 5:	€
Kostenpost 6:	€
Totaal kosten prestatieafpraak 5	€

KOSTEN: INDIRECTE KOSTEN	
Kostenpost 1: Huisvesting, ICT, communicatie, ind pers. Kstn.)	€ 498.000
Kostenpost 2: RvC, Accountant, bedrijfskosten)	€
Kostenpost 3:	€
Kostenpost 4:	€
Kostenpost 5:	€
Kostenpost 6:	€
Totaal indirecte kosten	€ 498.000 (omgeslagen bij kosten kerntaak, zie vorige pagina)

Totaal kosten activiteit	€ 1.916.200 (som van de drie kerntaken)
---------------------------------	--

INKOMSTEN	
Eigen bijdrage van aanvrager	€
Inkomsten (als recettes)	€
Subsidies en/of sponsorinkomsten van derden:	
1 Bedrijfsleven/KvK/zorg ☐ aangevraagd ☒ toegezegd	€ 114.500
2. Gemeenten ☐ aangevraagd ☒ toegezegd	€ 350.000
3. Kennisinstituten ☐ aangevraagd ☒ toegezegd	€ 80.000
4. ☐ aangevraagd ☐ toegezegd	€
5. ☐ aangevraagd ☐ toegezegd	€
Overige inkomsten:	€ 150.000
Gevraagde subsidie	€ 1.221.700
Totaal inkomsten	€ 1.916.200,-

Geef hier een korte toelichting op de begroting en de gevraagde subsidie

De gevraagde subsidie correspondeert met het door de provincie Zeeland gereserveerde bedrag voor 2011. De 5% bezuiniging is hierin verwerkt.

Functie in het project	Bruto maandsalaris	1,2% x maandsalaris = uurloon	Uren	Totaalbedrag (uren x uurloon)
	€	€		€
	€	€		€
	€	€		€
	€	€		€

Kunt u de betaalde BTW terug vragen bij de belastingdienst of compenseren vanuit een fonds?

☒ Ja

☐ Nee

Voor meer informatie over de subsidies van de provincie kunt u de subsidiewijzer (www.zeeland.nl/loket/subsidies) raadplegen.

ONDERTEKENING

Plaats

Middelburg

Datum

15-11-2010

Handtekening

Naam

[Handwritten signature and name, partially obscured by a black box]

Vergeet u niet de benodigde bijlagen als bijvoorbeeld een projectplan mee te sturen!

Formulier volledig ingevuld toezenden aan:

Provincie Zeeland

T.a.v.

Postbus 6001

4330 LA Middelburg

Voor meer informatie over de subsidies van de provincie kunt u de subsidiewijzer (www.subsidie.nl/subsidieloket) raadplegen.

Invulinstructie aanvraagformulier resultaatssubsidie

Het aanvraagformulier resultaatssubsidie is bestemd voor subsidieaanvragen van meer dan € 1.000,-- en voor activiteiten die SMART zijn te formuleren. Onder de € 1.000,-- worden uitsluitend stimuleringsubsidies verleend.

De subsidieaanvraag moet aan een aantal voorwaarden voldoen, voordat de provincie hem kan behandelen. de aanvraag van een resultaatssubsidie moet minimaal bevatten:

- Een SMART beschrijving van de activiteit
- Een uiteenzetting van de wijze waarop de activiteit bijdraagt aan de beleidsdoelstellingen van de provincie Zeeland
- De duur van de activiteit
- Het geografisch gebied waarop de activiteit betrekking heeft
- Een concrete beschrijving van het verwachte resultaat en het na te streven kwaliteitsniveau
- Een plan van aanpak, en
- Een begroting

Als u dit formulier heeft ingevuld, voldoet u aan al deze voorwaarden en hebben wij voldoende informatie om de subsidieaanvraag te behandelen. Mochten we toch nog informatie van u nodig hebben, omdat bijvoorbeeld iets nog niet helemaal duidelijk is, dan zal de behandelend ambtenaar spoedig contact met u opnemen.

Als wij uw aanvraagformulier hebben ontvangen, zullen wij een ontvangstbevestiging toe sturen.

Wij verzoeken u alle vragen te beantwoorden. Het niet beantwoorden van vragen kan leiden tot het niet in behandeling nemen van de subsidieaanvraag.

KOM IK IN AANMERKING VOOR EEN RESULTAATSSUBSIDIE

Zoals hierboven is aangegeven zijn er een paar criteria waaraan de activiteit waarvoor u subsidie wenst aan moet voldoen. De basis regel is dat:

- subsidie niet wordt verleend aan individuele personen
- de activiteit moet SMART worden omschreven
- subsidie wordt 12 weken voor het begin van de activiteit aangevraagd
- subsidie niet wordt verleend als de activiteit al is uitgevoerd.

Daarnaast geldt, zoals in het formulier is aangegeven dat een resultaatssubsidie alleen wordt gegeven voor aanvragen van meer dan € 1.000,--. Onder dit bedrag kan alleen nog een stimuleringsubsidie worden verleend.

NAAM ACTIVITEIT / PROJECT

Vul hier de naam van uw activiteit of project in.

GEGEVENS AANVRAGER

Vraag 1: De provincie verleent niet voor alle activiteiten subsidie. Voor activiteiten die passen binnen de hierboven genoemde onderwerpen is het ontvangen van een subsidie wel mogelijk. In de subsidiewijzer vindt u meer informatie over de beleidsonderdelen van de provincie waarvoor u subsidie kunt aanvragen.

Vraag 2: De provincie geeft subsidies omdat deze bijdragen aan het beleid en omdat de provincie de activiteit zonder hulp van instelling niet kan bereiken. Dit houdt wel in dat de uw activiteit moet bijdragen aan het beleid van de provincie. U heeft bij de vorige vraag aangegeven waarbinnen de activiteit past. Bij deze vraag moet u uitleggen op welke wijze de activiteit bijdraagt aan het beleid.

Vraag 3: Vul hier in wat uw activiteit is en wat u daarvoor gaat doen. Probeer zo concreet en volledig mogelijk te zijn, zodat de provincie kan bepalen of u voor deze activiteit in aanmerking komt voor subsidie.

Vraag 4: Een resultaatssubsidie is een subsidie voor een SMART-geformuleerde activiteit. Dit houdt in dat u duidelijk in kaart brengt wat de doelstellingen van uw activiteit zijn. SMART betekend Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden.

- Specifiek wil zeggen dat de activiteit niet vaag is maar concreet en niet dubbelzinnig is.
- Meetbaar wil zeggen dat u moet kunnen nagaan of de specifieke activiteit omgezet wordt in handelingen die meetbaar zijn.
- Acceptabel wil zeggen dat er draagvlak moet zijn voor de activiteit.
- Realistisch wil zeggen dat het uitvoeren van de activiteit haalbaar is en niet is gebaseerd op een te hoog of te laag verwachtingsniveau.
- Tijdgebonden wil zeggen dat er een duidelijk begin en einddatum van de activiteit bekend is.

Voor meer informatie over de subsidies van de provincie kunt u de subsidiewijzer (www.zeeland.nl/loket/subsidies) raadplegen.

Vraag 5: Om reële prestatieafspraken over de activiteit te kunnen maken moeten we inzicht hebben in de processtappen die u moet nemen om de activiteit te kunnen uitvoeren. Vermeld hier dus wat u ter voorbereiding van de activiteit moet doen en wat van belang is tijdens de uitvoering zelf.

Vraag 6: Een prestatieafpraak is een voorwaarde waaraan de activiteit moet voldoen om het resultaat te behalen. Met deze afspraak kan er worden gemeten of het resultaat ook echt is bereikt. De prestatieafspraken moeten dicht bij de eisen liggen waaraan de activiteit moet voldoen. Daarnaast moeten de prestatieafspraken voor u haalbaar zijn en denk ook hier weer aan het begrip SMART!

Voorbeelden van een prestatieafpraak zijn:

- het organiseren van 4 lessen op 4 verschillende basisscholen om het aantal gepeste kinderen te verminderen;
- het realiseren van een speelplein voor kinderen met een voetbalkooi en een skatebaan;
- het organiseren van 13 dansvoorstellingen, waarvan in ieder gemeente van zeeland één.

Vraag 7: Het prestatiebewijs is "iets" waaruit blijkt dat de prestatieafspraken ook zijn gerealiseerd. Het is dus belangrijk dat de prestatiebewijzen ook nou samenhangen met de prestatieafspraken. Een prestatiebewijs kan bijvoorbeeld zijn een uitnodiging voor de voorstelling, een exemplaar van het (advies)rapport, een foto van de gerealiseerde weg, enzovoorts. Het prestatiebewijs moet redelijk betrouwbaar zijn en geen twijfel oproepen.

Vraag 8: Vul hier in welke doelgroep van Zeeland er mee kunnen doen aan uw activiteit. Is uw activiteit een project dan vult u hier in wie er na afloop van het project kunnen profiteren van het resultaat.

Vraag 9: Het is belangrijk dat het publiek wordt ingelicht over het plaats vinden van de activiteit. Daarom verzoeken wij u aan te geven hoe u het publiek gaat inlichten en betreft bij uw activiteit. Ook als u een project uitvoert, moeten de mensen worden ingelicht over het project en de resultaten.

Vraag 10: Geef hier aan of u alleen of samen met een of meerdere andere instellingen de activiteit zult uitvoeren. Indien u samenwerkt dient u ook aan te geven hoe de rollen zijn verdeeld.

Vraag 11: Vul hier in welke inwoners van de provincie Zeeland kunnen deelnemen aan de activiteit. Indien de activiteit voor de inwoners van een gemeente is georganiseerd, vul dan ook in om welke gemeente het gaat.

Vraag 12 en 13: Vul hier de begin- en einddatum in van de activiteit.

BEGROTING

Kosten prestatieafpraak 1 tot en met 5:

Vul hier de kosten per prestatieafpraak in. Wij willen u vragen om duidelijk aan te geven wat de kostenpost inhoudt. Dus verander kostenpost 1 in de naam die de kostenpost volgens u heeft.

Kosten: indirecte kosten:

Vul hier de kosten in die indirect verbonden zijn aan een prestatieafpraak, hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan kosten voor publiciteit.

Inkomsten:

Vul hier in welke inkomsten u heeft voor het uitvoeren van de activiteit. Wij willen u wel vragen om duidelijk aan te geven wat de inkomstenpost inhoudt. Dus verander subsidiegever 1 in de naam van de subsidiegever. Geef ook aan of er ergens anders subsidie is aangevraagd en tot welk bedrag, ook al is de subsidie tot op heden niet toegekend. Vul ook in hoeveel subsidie u vraagt en geef een toelichting op de kosten per prestatieafpraak en de inkomsten van de activiteit en het gevraagde bedrag.

Loonkosten:

Subsidiëren van de personeelskosten in verband met het aan de gesubsidieerde activiteit bestede aantal uren vindt plaats tegen een uurtarief dat overeenkomt met 1,2 procent van het bruto maandsalaris (voor een deeltijdbetrekking om te rekenen maar een maandsalaris bij een volledige dienstbetrekking) van de betreffende personeelsleden. In dit uurtarief worden geacht te zijn verwerkt: vakantiegeld, bijzondere uitkeringen, werkgeverslasten, feestdagen, verlof, improductieve uren, alle kosten in het verband met overhead, indirecte uren, opslagen en overige directe en indirecte personeelskosten. Voor toe te rekenen kosten kunnen derhalve in de begroting en/of in de verantwoording geen aparte bedragen worden opgevoerd.

BTW:

Op grond van het Algemeen Subsidiebesluit is betaalde BTW die kan worden verrekend niet subsidiabel. Geef hier dus aan of de BTW niet of wel als subsidiabele kostenpost moet worden gezien.

Voor meer informatie over de subsidies van de provincie kunt u de subsidiewijzer (www.zeeland.nl/loket/subsidies) raadplegen.

N.V. ECONOMISCHE IMPULS ZEELAND

JAARPLAN 2011

- versie 1.1 3 november 2010 -

ter goedkeuring in de AvA van 8 december 2010

Inhoudsopgave

	<u>Pag.</u>
1. Inleiding	2
2. Uitdagingen voor Zeeland	4
3. Strategie en werkwijze	7
3.1 Inleiding	7
3.2 Food en energy	9
3.3 Maintenance en logistiek	10
3.4 Recreatie en toerisme	11
3.5 Gezondheid en vitaliteit	14
3.6 Kenniseconomie	15
3.7 Acquisitie en promotie	17
4. Vennootschappelijke begroting 2011	21
4.1 Inleiding	21
4.2 Begroting 2011	22

Hoofdstuk 1. Inleiding

Uit het recent gepresenteerde regeerakkoord kan onder meer worden opgemaakt dat het belang van een regionale ontwikkelingsmaatschappij toeneemt. Immers, het regionaal economisch beleid van de rijksoverheid wordt geschrapt en gedecentraliseerd. Als gevolg daarvan zullen regionale ontwikkelingsmaatschappijen nog meer worden betrokken bij de verdere vormgeving van regionale economieën.

Datzelfde regeerakkoord laat overigens ook zien dat subsidies voor innovatie verlaagd worden en die innovatiesubsidies die overblijven in de toekomst via een revolverend fonds verstrekt zullen worden. Naar verwachting zal het moeilijker worden om uit nationale innovatieprogramma's middelen te verkrijgen voor de financiering van innovatieve projecten van en met ondernemers. Ook andere financieringsbronnen, zoals de Europese innovatieprogramma's, zullen nadrukkelijk(er) verkend moeten worden.

Twee voorbeelden waaruit duidelijk wordt dat het speelveld van de N.V. Economische Impuls Zeeland zal veranderen. In de afgelopen drie jaar heeft Impuls zich onder meer via programma's als Pieken in de Delta en OP Zuid gericht op het ontwikkelen van structuurversterkende projecten. Nog ongewis is wat er daarna met Pieken in de Delta zal gebeuren. Niet uitgesloten is dat het instrument zal verdwijnen.

Met het deels terugtreden van de rijksoverheid wordt de rol van de provinciale en lokale overheden groter. Niet zonder reden is economie als een van de kerntaken van de provincie benoemd. Daarmee is niet gezegd dat extra budgetten van rijk naar regio worden overgeheveld. Integendeel. Ook provincies en gemeenten worden de komende jaren geconfronteerd met bezuinigingen.

Juist daarom wordt het des te belangrijker om Impuls, als een van de belangrijkste instrumenten van het regionaal economisch beleid in Zeeland, te benutten. Met de strategische agenda en de daarmee samenhangende uitvoeringsagenda laten gemeenten, provincie en het waterschap al zien tot verdergaande samenwerking te willen komen. In die strategische agenda wordt Impuls met naam en toenaam genoemd, inclusief de ambitie om de positie van Impuls de komende jaren te versterken.

Met het besluit om Impuls voor onbepaalde tijd te continueren hebben de aandeelhouders van Impuls begin 2010 al een belangrijke stap gezet om die ambitie in te vullen. Daarbij is het brede draagvlak in de regio uniek; als een van de weinige ontwikkelingsmaatschappijen in Nederland heeft Impuls aandeelhouders die bestaan uit zowel provincie, gemeenten, kennisinstellingen, Kamer van Koophandel, individuele bedrijven, banken en zorginstellingen. De afgelopen jaren hebben bewezen dat deze groep aandeelhouders er met elkaar in is geslaagd om het belang van de regio boven het individuele belang te zetten. Alleen daardoor is Impuls in staat om majeure en bovenlokale projecten op te pakken, waarbij overigens zichtbaarheid van Impuls bij de individuele aandeelhouders altijd hoog in het vaandel staat.

Niet iedereen kan alles alleen en niet alles kan overal. Zo zal een bedrijf wat zich met hulp van de acquisiteurs van Impuls vestigt in bijvoorbeeld het havengebied, zijn werknemers in omliggende gemeenten een impuls aan de wooneconomie zien geven. En anderzijds zal een investering in het toeristische product in (kust)gemeenten ook zijn uitstraling hebben naar de aantrekkelijkheid van Zeeland als vestigingslocatie, zowel voor bedrijven als nieuwe inwoners. Het is en blijft van groot belang om lokale doelstellingen voor economische ontwikkeling waar mogelijk te verbinden met regionale doelstellingen. Naast de aandeelhouders van het eerste uur zijn de afgelopen jaren ook de gemeenten Sluis, Kapelle (afhankelijk van de raadsbeslissing op 9 november) en Noord-Beveland toegetreden als aandeelhouders, met als belangrijkste motivatie precies die verwachting dat de gemeentelijke doelstellingen door deelname in Impuls nog beter gerealiseerd kunnen worden.

Samen met de Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland en MKB-Zeeland is Impuls voor elke Zeeuwse gemeente bezig om concrete actieplannen te laten volgen door concrete acties. Gevoed door met name de ondernemers in een betreffende gemeente worden thema's bepaald. Vastgesteld

kan worden dat thema's vaak raakvlakken hebben met thema's in andere gemeenten. Zo speelt het thema Vitaliteit & Wellness in een aantal gemeenten, streekproducten weer in een deelverzameling van andere gemeenten en het thema maintenance overwegend in de industrieel georiënteerde gemeenten. Juist de verbindende rol die Impuls heeft om al die signalen om te zetten in grote projecten die met behulp van Haagse en Brusselse innovatiemiddelen gevoed worden, legt Zeeland als regio geen windeieren. Netto is meer aan innovatiemiddelen binnengehaald dan Impuls de regio kost.

Het binnenhalen van innovatiemiddelen is geen doel op zich. Centraal in de werkwijze van Impuls staat het lostrekken van private investeringen, van ondernemers dus, die zonder de tussenkomst van Impuls niet of later tot stand zouden zijn gekomen. Impuls, als neutrale, niet bedreigende makelaar tussen verschillende ondernemers, brengt in die vroege fase partijen bij elkaar, ontwikkelt samen met de ondernemers de projecten en draagt zorg voor de financiering ervan. Uitgangspunt daarbij is dat altijd gezocht wordt naar een businessmotor, een ondernemer of groep van ondernemers die er commercieel gezien, brood in ziet.

Daarom ook zal Impuls de komende jaren het thema "Investeren in Zeeland" centraal stellen. Het thema valt wat Impuls betreft uiteen in 2 onderdelen:

1. Investeren in innovatie en groei

Hieronder rekenen we alle activiteiten van Impuls die gericht zijn op het realiseren van extra investeringen in de Zeeuwse economie, zoals het aantrekken van nieuwe bedrijven, het (financieel) ondersteunen van startende en doorgroeiende ondernemers en het ontwikkelen van projecten met ondernemers en kennisinstellingen op voor Zeeland prioritaire thema's als moderne industrie, biobased economy, het voedingscluster, gezondheidszorg, maintenance, logistiek en toerisme.

2. Investeren in realisatiekracht

Al vanaf de start van Impuls in 2007 heeft Impuls geïnvesteerd in samenwerking met partners. Onder meer via het Innovatienetwerk Zeeland, de samenwerking met Zeeland Seaports, met ZLTO en tal van andere partners binnen en buiten de regio. Primair is die groeiende samenwerking door Impuls gestart vanuit de overtuiging dat bundelen van kracht beter is voor de regio. Zeker bij het realiseren van grotere projecten, zoals bijvoorbeeld het in concurrentie met andere regio's binnenhalen van nieuwe bedrijven en nieuwe bedrijvigheid, is die krachtenbundeling noodzakelijk, maar direct ook een onderscheidend punt van Zeeland. Een mooi voorbeeld in 2010 was een potentiële investeerder die op een beurs in Chicago met het Netherlands Foreign Investment Agency in contact kwam, dat hem ter plekke in contact bracht met Impuls. Nog een dag later werd deze investeerder in Zeeland ontvangen door een delegatie van Impuls en Zeeland Seaports, die hem in gezamenlijkheid een 'fact finding trip' aanboden. Ook het in hele kort tijd ontwikkelen van de projecten Crisiswijzer en Ondernemersmenu, samen met andere partijen in de regio, tonen aan dat Impuls én omringende partijen de boodschap van samenwerking niet alleen met de mond belijden, maar in de praktijk waarmaken. Met aantoonbare resultaten voor de Zeeuwse economie.

Hoofdstuk 2. Uitdagingen voor Zeeland

Als gevolg van de economische en financiële crisis is het denken over economische ontwikkeling in een stroomversnelling gekomen. Aan de vanzelfsprekendheid van economische groei is met de forse negatieve groei van de laatste twee jaar een abrupt einde gekomen. De ongekend negatieve cijfers zijn sinds tientallen jaren niet meer voorgekomen. De gevolgen van de negatieve groei van de afgelopen twee jaren werpen hun schaduwen ver in de toekomst vooruit.

In 2010 is echter wel herstel van de economie waar te nemen. Uit CBS-cijfers (augustus, september 2010) blijkt onder meer dat de Europese economieën een krachtig herstel vertonen. Het bruto binnenlands product van de Europese unie groeide in de eerste twee kwartalen van 2010, met de Duitse economie als een opvallende aanjager. De Nederlandse economie liet eveneens groeicijfers zien in deze periode. Het CBS concludeert op basis van de cijfers dat het prille herstel een goed vervolg krijgt. De export is met afstand de belangrijkste factor in de groeicijfers.

Investerings krompen in de eerste helft van 2010 over het geheel gezien nog wel ten opzichte van 2009. Met name investeringen in woningbouw en bedrijfsgebouwen daalden sterk. Investerings in machines stegen echter wel, voor het eerst sinds zes kwartalen. Het herstel zet zich in vrijwel alle sectoren door, met de bouw als uitzondering.

De werkloosheid in Nederland behoort tot de laagste in Europa. Recent bleek uit cijfers van Eurostat zelfs dat Zeeland met 2,1 % van de beroepsbevolking de laagste werkloosheid van Europa heeft. Ook de werkloosheid onder vrouwen en jongeren is in Zeeland relatief laag.

Hoewel de cijfers van 2010 dus duidelijk tekenen van herstel laten zien, is het zinvol om verder te kijken dan 1 jaar terug of vooruit. Een lage werkloosheid gecombineerd met een demografisch gegeven als een krimpende beroepsbevolking kan al binnen afzienbare tijd leiden tot forse krapte op de (Zeeuwse) arbeidsmarkt. En als economische groei zich zou doorzetten, dan liggen ook andere uitdagingen op gebied in het verschiet.

Als bijvoorbeeld de wereldeconomie op een stabiele wijze met 3% per jaar zou groeien, dan zou de wereldeconomie binnen 50 jaar vanaf nu meer dan verviervoudigd zijn. Een fundamenteel dilemma wordt daarmee zichtbaar: duurzame economische ontwikkeling kan bij continue groei onder druk staan, maar negatieve groei is ongewenst vanwege het risico van economische instabiliteit op de korte termijn. Het gaat ver buiten de context van dit jaarplan om al te diep op deze fundamentele discussies in te gaan. Toch is het zinvol om bij de activiteiten van een ontwikkelingsmaatschappij op middellange termijn goed vast te stellen vanuit welk perspectief gekeken wordt. Leidraad bij de activiteiten zou wat Impuls betreft moeten zijn duurzame economische ontwikkeling. Dat gaat overigens verder dan alleen het vergroenen van grondstoffen, maar heeft ook impact op energiegebruik, hergebruik van reststoffen en het anders organiseren en inrichten van ketens.

Voor ontwikkelde economieën zoals die van de meeste Westeuropese landen zal economische ontwikkeling moeten samengaan met het terugdringen van verschillende componenten van milieuschade. Hoewel ook hier de geleerden geen eenduidige antwoorden bieden, wordt wel gesproken van het verdubbelen van de mondiale welvaart tegen halvering van de grondstoffeninput (de Factor 4-benadering). Technologische innovatie (schonere en zuinigere productieprocessen) en verschuiving in de samenstelling van de groei (naar goederen en diensten die minder beslag leggen op natuurlijke hulpbronnen) zijn daarbij de globale richtingen, waarbij hergebruik, renovatie, recycling, lichtere producten, miniaturisatie, nieuwe technologieën en een verschuiving naar meer dienstverlening als uitwerkingen kunnen gelden.

Precies die thema's passen bij uitstek bij Zeeland als regio, bij bedrijven in Zeeland en bij de werkzaamheden van een Zeeuwse ontwikkelingsmaatschappij. Het vormgeven aan een moderne industrie (met smart technology), samenhangend met een biogebaseerde economie, het ontwikkelen en implementeren van nieuwe energiebronnen, het ontwikkelen en implementeren van nieuwe vormen

van onderhoud (maintenance) passen niet alleen goed bij de huidige Zeeuwse economie, maar passen ook uitstekend bij een regio die zich wil profileren op basis van de thema's van de toekomst. Van belang is daarbij wel dat er substantieel geïnvesteerd wordt om die onderscheidende positie geen idealistische wensdroom alleen te laten zijn, maar een realiteit die stap voor stap word ingevuld.

Ondernemers centraal

Overheden kunnen richtinggevend en kaderstellend zijn met beleidsdoelstellingen, wet- en regelgeving en financiële maatregelen. Centraal in het innovatieproces staan echter ondernemers. Ondernemers starten nieuwe bedrijven, ondernemers bedenken nieuwe producten en diensten, ondernemers verkennen nieuwe markten. En, ondernemers nemen risico... grotendeels met hun eigen geld. Om ondernemers te ondersteunen bij hun vaak moeizame processen om te komen tot ontwikkeling van nieuwe producten en diensten én de succesvolle marktintroductie daarvan, is het in ieder geval van belang om een lange adem te hebben en de bereidheid om mislukking, of beter gezegd: uitstel van succes, te accepteren. En als lokale, regionale en nationale overheden te investeren in:

1. Onderwijs en onderzoek

Zonder uitputtend te zijn, heeft Zeeland met een Roosevelt Academy, een Hogeschool Zeeland, maar ook Imares en NIOO instituten in huis die verder kunnen uitgroeien tot 'centres of excellence'. In het rapport Kerend Tij van de Taskforce Onderwijs Zeeland worden daarvoor suggesties gedaan, onder meer via het investeren in exclusieve niche-opleidingen die passen bij de aard van Zeeland, zoals maintenance, water, toerisme en energie. Ook het nucleair onderwijscluster kan hiertoe gerekend worden.

2. Infrastructuur

Zeker voor een regio als Zeeland zijn goede verbindingen onontbeerlijk. Het verbreden van de weg naar de Westerscheldetunnel, het aanleggen van de Sluiskiltunnel, de werkzaamheden aan de N57 en het verbreden van de N61 zijn voorbeelden van noodzakelijke ingrepen in de Zeeuwse infrastructuur. Daarnaast is een verder optimaliseren van het glasvezelnetwerk en verdere digitale infrastructuur van groot belang voor de economische ontwikkeling in de regio.

3. Kennisverspreiding

Hoewel er talloze initiatieven geïnitieerd zijn om kennis naar het bedrijfsleven te verspreiden, is er nog genoeg te doen. Met name het 'ontbreken van collectieve bestuurlijke ambitie, uitgewerkt in een overstijgende en richtinggevende beleidsagenda' wordt door de Taskforce Onderwijs Zeeland gezien als een belangrijke belemmering voor integrale beleidsontwikkeling en – realisatie. Met het nieuwe Kennisvalorisatieprogramma stelt de Rijksoverheid de regio in de gelegenheid om substantieel financiële middelen aan te trekken, onder de voorwaarde dat een hecht consortium in de regio, bestaande uit ondernemers en onderwijsinstellingen, een meerjarig programma met elkaar ontwikkelt dat gericht is op de prioriteiten van die regio. Het rapport Kerend Tij geeft daarvoor belangrijke aanwijzingen, maar het zijn de samenwerkende partijen in de regio (bedrijfsleven, overheden, kennisinstellingen) die hieraan concreet vorm en inhoud zullen moeten geven.

Ontwikkeling (beroeps)bevolking

Een speciaal punt van aandacht is de ontwikkeling van de (beroeps)bevolking. In 2020 heeft Nederland voor elke 10 personen tussen de 20 en 45 jaar 9 personen tussen de 45 en 65 jaar. In 2000 stonden er tegenover elke 10 personen tussen de 20 en 45 jaar nog slechts 5 personen tussen de 45 en 65 jaar. Duidelijk waarneembaar is dus een ingrijpende verandering in de demografische opbouw van Nederland. In 2025 heeft meer dan de helft van de 441 Nederlandse gemeenten minder

inwoners dan nu. Een regio als (West-)Zeeuws-Vlaanderen wordt nationaal erkend als een regio waar concreet gewerkt moet worden aan het bieden van een antwoord op een snel naderende nieuwe toekomst.

De demografische ontwikkelingen hebben ook zijn weerslag op de beroepsbevolking. Waar de economische en financiële crisis in Zeeland de grote krapte op de arbeidsmarkt tijdelijk heeft verminderd, zal op middellange termijn op onderdelen van die arbeidsmarkt opnieuw krapte geconstateerd kunnen worden.

Dat heeft vergaande consequenties voor wat Zeeland te doen staat. Niet zonder reden is in 2005 het Akkoord Zeeuwse Kenniseconomie gestart, onder meer om de instroom in technische beroepen te stimuleren en de kwaliteit van de beroepsbevolking op een hoger peil te brengen. Dat wordt alleen maar noodzakelijker als Zeeland zich daadwerkelijk ontwikkelt tot een regio waarin nieuwe technologieën worden ontwikkeld en toegepast en waar de biogebaseerde economie verder invulling krijgt. En dat wordt nog noodzakelijker als de beroepsbevolking krimpt. Zeeland staat daarmee voor de driedubbele uitdaging.

Hoofdstuk 3. Strategie en werkwijze

3.1 Inleiding

Uitgangspunt bij de werkzaamheden van Impuls is duurzame economische ontwikkeling. Zoals in het voorgaande hoofdstuk al is benoemd, is duurzame economische ontwikkeling geen keuze maar een noodzaak als de welvaart voor toekomstige generaties op peil gehouden moeten worden. Vertaald naar de Zeeuwse economie anno 2011 biedt dat kansen voor het Zeeuwse bedrijfsleven. Een moderne industrie, waarin de ontwikkeling van nieuwe technologieën centraal staat, waarin nieuwe vormen van energieopwekking verder worden uitgerold, waarin veel meer waarde uit hergebruik van (afval)producten wordt gehaald, maar waarin ook recreatie en toerisme een eigentijds profiel krijgt met een veel vloeiender overgang naar en inpassing van natuurwaarden.

De rol die Impuls daarbij primair speelt, is het lostrekken van investeringen van ondernemers, die zonder de aanwezigheid van Impuls niet of later zouden zijn gerealiseerd. Dat betekent dat Impuls vaak instapt aan de 'voorkant' van nieuwe ontwikkelingen, op die momenten waarop de kansen voor ondernemers zich al wel voordoen, maar ondernemers afzonderlijk nog niet die stap zetten naar bundeling van krachten. Impuls is dan de verbindende schakel, de partij die met als enige belang het duurzaam ontwikkelen van de Zeeuwse economie, ondernemers en kennisinstellingen samenbrengt.

De rollen en werkzaamheden die Impuls daarbij speelt, zijn moeilijk in een woord te vatten. Regelmatig is Impuls de projectontwikkelaar die uit een veelheid van ideeën, meningen en belangen een solide projectplan inclusief financiering ontwikkelt en samen met de ondernemers ook uitvoert.

Uit de evaluatie van Impuls blijkt dat de klanten van Impuls die rol waarderen en daarbij zeker ook tevreden zijn over de onafhankelijke rol die Impuls daarbij kan innemen. Impuls is door zijn aandeelhouders bewust op afstand geplaatst en die positie blijkt in de praktijk te werken.

Impuls is in voorkomende gevallen ook de organisatie die op veel terreinen gevraagd wordt om mee te denken over de verdere ontwikkeling van de Zeeuwse economie. De focus van Impuls ligt bij die rol van klankbord met name op het leveren van input voor majeure programma's (zoals het provinciale ECO-3 programma) of projecten (als bijvoorbeeld de Kenniswerf en de Beta Campus Terneuzen), waar er altijd een relatie moet zijn met de doelstellingen van Impuls op gebied van projectontwikkeling.

Als ambitie voor 2015 wil Impuls een toonaangevende regionale ontwikkelingsmaatschappij voor de Zuidwestelijke Delta zijn, waarbij de autoriteit verdiend wordt door de combinatie van de goede projecten voor Zeeland ontwikkelen én het hard werken aan de realisatie ervan.

MEER

Impuls werkt aan projecten die economisch impact hebben. Om die impact te onderbouwen heeft Impuls met instemming van zijn aandeelhouders gewerkt aan de ontwikkeling van de Maatschappelijk Economische Effect Rapportage. Met dat instrument kan het effect van investeringen in de verschillende projecten worden aangetoond, zoals welke werkgelegenheidseffecten in welke sectoren optreden als bijvoorbeeld een majeure investering in een toeristisch project wordt gedaan. Dit gevalideerde instrument is ontwikkeld in samenwerking met de NHTV en de Universiteit van Wageningen. Onderscheidend aan de MEER is dat specifieke cijfers voor Zeeland gebruikt worden, in plaats van landelijk geldende, maar voor Zeeland niet altijd herkenbare cijfers. Daarmee wordt zowel de nauwkeurigheid als de betrouwbaarheid van het instrument vergroot.

Ook dat past bij het willen zijn van een economische autoriteit. In samenwerking met partijen als de Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland, maar ook bijvoorbeeld de combinatie van de Zeeuwse bibliotheek en Scoop, zullen al vanaf 2011 de mogelijkheden verkend worden om verder samen te

werken op het onderbouwen van de economische en daarmee ook maatschappelijke impact van investeringen in de Zeeuwse economie.

Criteria voor Impulsprojecten

De MEER is een verdere uitwerking van een van de belangrijkste criteria voor de betrokkenheid van Impuls bij een project, namelijk het aanwezig zijn van een echt probleem of een wezenlijke kans voor de Zeeuwse economie.

Een ander belangrijk criterium om te bepalen of Impuls wel of niet participeert is de aanwezigheid van eigenaarschap. Projecten zonder duidelijke eigenaar zijn meestal niet robuust en hebben minder kans van slagen. Bij voorkeur komt de eigenaar van Impuls-projecten uit het bedrijfsleven en worden Impuls-projecten zo opgezet dat, na een initiële rol van Impuls als projectleider, het bedrijfsleven het project vervolgens overneemt. De focus van Impuls ligt dus op het ontwikkelen van projecten én het realiseren van het eerste deel van het project. Daarna zal Impuls zich richten op het ontwikkelen van weer andere projecten. Een aandachtspunt voor het jaarplan 2011 is dat ook capaciteit wordt ingeruimd voor de uitvoering van eerder ontwikkelde projecten.

De volledige lijst met criteria treft u aan in bijlage. Met het aanscherpen en uitwerken van de criteria wordt invulling gegeven aan de aanbeveling uit het evaluatierapport, om te komen tot scherpere keuzes met betrekking tot de projecten waar Impuls tijd en energie in steekt.

Dynamiek

Naast het ontwikkelen van projecten op vooraf gedefinieerde doelstellingen en het uitvoeren van ontwikkelde projecten, leert de ervaring van de eerste drie jaar ook dat een bepaalde mate van flexibiliteit wenselijk is om in te spelen op actuele vragen van klanten en aandeelhouders. Zo zijn tijdens de economische crisis samen met andere partijen in Zeeland de projecten Crisiswijzer en Ondernemersmenu in korte tijd ontwikkeld. Formeel maakte deze projecten geen deel uit van een jaarplan van Impuls, maar gelet op de behoefte die er bij het bedrijfsleven aan bestond, is er wel capaciteit aan besteed. Ook de rol van klankbord voor bijvoorbeeld het ontwikkelen van programma's, of het snel kunnen inspelen op een initiatief van ondernemers, draagt bij aan het profiel van een snelle en slagvaardige organisatie, terwijl er formeel geen doelstellingen op geformuleerd zijn. In dialoog met de aandeelhouders zal Impuls tussentijds de jaardoelstellingen toetsen aan de actuele economische situatie en indien nodig, gemotiveerd aanpassingen voorstellen.

In 2011 zal tevens het programma "Schatgraven" worden ingezet. Daarmee wordt bedoeld het gestructureerd uitvoeren van accountmanagement bij onze klanten, onder meer tot uitdrukking komend in het bij en met bestaande klanten onderzoeken van de mogelijkheden om additionele investeringen in de Zeeuwse economie te doen. "Companies go where they are wanted... and stay where they are appreciated". Behoud van voor Zeeland waardevolle bedrijven en het uitbouwen van clusters met als kern sterke Zeeuwse bedrijven wordt in 2011 een nog belangrijker thema voor Impuls.

In de onderstaande paragrafen wordt verder uitgewerkt wat Impuls op de verschillende thema's in 2011 beoogt te realiseren. In tegenstelling tot voorgaande jaren wordt veel nadrukkelijker ingezoomd op de te realiseren impact. Die wending wordt ingegeven door de leerervaringen van de eerste drie jaar om niet blind te staren op de hoeveelheid projecten die Impuls ontwikkeld, maar met name op de impact die die projecten hebben. Ook dat is overigens meetbaar in concrete termen, zoals de MEER bewijst.

3.2 Food en energy

Biobased Economy

De regio Zuidwest (Zeeland, Brabant en Vlaanderen) heeft de ambitie om de Biobased regio van West-Europa te worden. De provincie Zeeland zoekt daarbij samenwerking binnen de Regio Zuidwest, waarbij landsgrenzen niet als beperking maar als kans worden ervaren. Het Euregio project Bio Base Europe levert aan het realiseren van die ambitie een belangrijke bijdrage. In 2011 zal de verdere uitwerking van het programma ECO-3 een belangrijke leidraad zijn voor de activiteiten van Impuls op dit terrein. Daarbij zal het er om gaan enerzijds concrete "doe projecten" met bedrijfsleven en kennisleveranciers te ontwikkelen en anderzijds met partners in de regio een duidelijk herkenbaar profiel te geven aan de ambities. (Regio) marketing en systeeminnovatie dienen daarbij hand in hand te gaan met technologische innovatie.

In lijn met het in 2010 verschenen rapport Bio als Basis zal Impuls in 2011 het thema Eiwittransitie als integraal onderdeel van de Biobased Economy behandelen. Op dit terrein is ondervonden dat deze thematiek voor velen relatief onbekend is en dat het koppelen van een passende financieringsbron aan projecten op dit terrein lastig blijkt. Desalniettemin is het een belangrijk onderwerp voor de komende jaren, mede gelet op de nota Duurzaam Voedsel die het ministerie van ELI (v/h LNV) dit jaar uitbracht. Naast de concrete projectontwikkeling is mede om die reden van belang dat samenwerking van de regio met het ministerie van ELI op dit thema verder gestalte heeft gekregen, o.a. door de bereidheid van de minister om samen met Zeeland een landelijke Taskforce Eiwittransitie op te zetten.

In 2010 heeft Impuls op de gebieden *agro & food*, *visserij & aquacultuur* en *duurzame energie* een aantal concrete resultaten geboekt. Zo kwamen positieve beschikkingen op projecten als Lekker Regionaal Product (PiD), Blueport Oosterschelde (Collectieve acties in de Visketen) en Energie Conversie Park (Interreg). Daarnaast werd, mede op verzoek van de provincie Zeeland, meegewerkt aan strategische programma ontwikkelingen zoals ECO-3 en werd met een tiental partners in korte tijd het Business Station Kruiningen Yerseke gerealiseerd.

In 2011 stelt Impuls zich ten doel een aantal nieuwe projecten te ontwikkelen op deze voor de Zeeuwse economie belangrijke thema's. Daarnaast wil het, mede vanwege het belang de focus scherp te houden, qua nieuwe ontwikkelingen de ambitie niet te hoog plaatsen en inzet leveren om een aantal geïnitieerde trajecten met de benodigde aandacht verder te brengen.

In 2011 zal Impuls daarom inzetten op verdergaande en nieuwe projectontwikkeling op het thema Biobased Economy en verder bouwen, deels door mede uitvoering te geven aan een aantal strategische projecten aan structuurversterkende samenwerkingsverbanden in de Foodsector.

Doelstellingen voor 2011 zijn:

1. Het ontwikkelen en realiseren van drietal clusterprojecten op het terrein van de Biobased Economy en daarnaast substantieel bijdragen aan zowel regionale krachtenbundeling als externe profilering van de Biobased Economy in Zuidwest-Nederland.

Structuurversterkende samenwerkingsverbanden in de foodsector

De Zeeuwse foodsector (agro & food, visserij & aquacultuur) is een krachtige pijler van de regionale economie. Tegelijkertijd worden belangrijke kansen voor verdere ontwikkeling onvoldoende benut doordat (cross)sectorale samenwerking achter blijft in vergelijking met andere food-regio's in Nederland. Mede door de goedkeuring van projecten als Lekker Regionaal Product en Blueport Oosterschelde en de ontwikkeling van Foodport Zeeland zijn in 2010 belangrijke stappen gezet, juist ook om meer middelen te verkrijgen om deze structuurinnovaties te realiseren. Deels op basis van deze additionele middelen en deels door inzet van eigen capaciteit stelt Impuls zich ten doel om in 2011 de op gang gebrachte ontwikkelingen met de betrokken partijen waaronder met name het bedrijfsleven verder te ontwikkelen.

Bijzonder punt van aandacht heeft in 2011 de strategische verbinding tussen Zeeland en Noord-Limburg (Greenport Venlo) die gestalte dient te krijgen door nieuwe businessverbindingen tussen ondernemers in beide regio's verder aan te jagen. Majeur doel hierbij is de consumentenmarkten in Noordwest-Europa door creatieve samenwerking, mede met gebruikmaking van de Zeeuwse havens, beter te bedienen waardoor voor beide regio's in Zuid-Nederland een win-win situatie gerealiseerd wordt.

Doelstellingen:

1. Impuls stelt zich ten doel om in 2011 de in 2010 ontwikkelde structuurversterkende samenwerkingsverbanden in de foodsector verder uit te bouwen waarbij de strategische samenwerking met de regio Venlo een belangrijk element is.

3.3 Maintenance en logistiek

Eind 2009 is het "Masterplan 2010-2014 Creating sustainable business together", ook wel het masterplan World Class Maintenance genoemd, gerealiseerd. Impuls heeft actief bijgedragen aan de totstandkoming van dit plan. De doelstellingen van het plan zijn ambitieus: 15% meer maintenance-gerelateerde werkgelegenheid, 15% meer omzet voor asset maintainers en service leveranciers, 15% betere beschikbaarheid tegen lagere kosten voor asset owners en 15% meer studenten op de maintenance disciplines.

Voor Zeeland is maintenance zeker een economische factor. In Zeeland goed vertegenwoordigde kapitaalintensieve sectoren als de maritieme sector, de energiesector, de procesindustrie en ook de sector infrastructuur hebben belang bij goed onderhoud. Met € 18 miljard omvang is de maintenance-markt nationaal een grote markt; alleen al in Zuidwest-Nederland zijn ca. 1.500 bedrijven actief in de maintenance.

Onderhoud raakt dus vele sectoren en kent vele spelers, te weten eigenaren van kapitaalgoederen (de asset owners, zoals Vroom, Delta), de leveranciers van kapitaalgoederen (asset providers), de leveranciers van onderhoudsdiensten (service leveranciers) en de onderwijs- en kennisinstellingen. Juist daarom is het organiseren in clusterverband noodzakelijk.

Naast de bijdrage aan de werkgelegenheid is maintenance bij uitstek de discipline om verbeteringen te realiseren ten aanzien van veiligheid, milieuaspecten en het energieverbruik van kapitaalgoederen. Bovendien kan onderhoud in de vorm van levensduurverlengende maatregelen een belangrijke bijdrage aan de duurzaamheid leveren, zeker in tijden dat (nieuwbouw)investeringen achterblijven.

Maintenance is door de Taskforce Zeeland aangewezen als een van de nicheopleidingen waarop de regio zich de komende jaren kan onderscheiden. Samen met het bedrijfsleven en de

kennisinstellingen werkt Impuls hard aan het realiseren van nieuwe projecten en het uitvoeren van reeds ontwikkelde projecten.

In 2011 zal Impuls zich op de volgende projecten richten:

1. Het realiseren van het Praktijk- & Ontwikkelcentrum voor Condition Based Maintenance.
2. Het ontwikkelen en realiseren van het project Windturbinemaintenance.

Met een groep van 45 bedrijven en kennisinstellingen wordt een project ontwikkeld op het gebied van onderhoud aan windturbines, in te dienen in Pieken in de Delta. Het project zal bestaan uit het gezamenlijk ontwikkelen en ontsluiten van kennis en kunde, een pilotproject rond het toepassen van Condition Based Maintenance in windturbines, een pilotproject rond het verzamelen en implementeren van best practices teneinde de onderhoudsketen te optimaliseren, en het maken van een businesscase rond Performance Based Contracting. Ten slotte zal verkend worden of Augmented Reality nuttig en haalbaar is voor het trainen van technici in de windenergiesector. Augmented reality (toegevoegde realiteit) is een vakgebied dat zich hoofdzakelijk bezighoudt met het zo realistisch mogelijk toevoegen van computergemaakte beelden aan rechtstreekse, reële beelden. In plaats van informatie af te beelden op klassieke en geïsoleerde beeldschermen, worden de data geprojecteerd in het gezichtsveld van de gebruiker. Het maakt het verschil tussen de reële wereld en de virtuele wereld steeds kleiner en zorgt tevens voor eenvoudigere en gebruikersvriendelijkere interfaces ook voor complexere toepassingen.

Augmentend reality kan ook in andere sectoren worden toegepast. Een belangrijke aanleiding voor Impuls om dit vakgebied is de wens om de Zeeuwse beroepsbevolking in contact te brengen met nieuwe toepassingen, ook al om de schaarser wordende beroepskrachten in Zeeland zodanig uit te kunnen rusten dat ze in verschillende sectoren inzetbaar zijn.

3. Het ontwikkelen en realiseren van het project Maritime Maintenance.

Daarnaast zal Impuls als klankbord en verbindende schakel werken in en aan de projecten:

1. Maintenance Valuepark.
2. Word Class Maintenance, in samenwerking met de Brabantse ontwikkelingsmaatschappijen BOM en REWIN.

Op gebied van **logistiek** is met de aanwezigheid van de twee havens Zeeland Seaports een belangrijke speler. Activiteiten van Impuls op dit terrein zullen in nauwe afstemming met ZS ontwikkeld worden, zoals onder meer het project Foodport Zeeland, waarbij een van de doelstellingen is het versterken van de positie van de Zeeuwse havens als logistiek knooppunt voor import en export van foodproducten.

In 2010 is het project Logistics Accelerator ontwikkeld. Dit Zuid-Nederlandse project heeft een substantieel en door Impuls ontwikkelde Zeeuwse component, dat bestaat uit zeven deel projecten. In 2011 zullen tenminste drie projecten worden ontwikkeld in de Logistics Accelerator.

3.4 Recreatie en toerisme

Deze sector is van groot belang voor Zeeland. Bijna 9 % van de beroepsbevolking is hierin werkzaam, in totaal ca. veertienduizend arbeidsplaatsen. Juist in deze sector is nieuwe werkgelegenheid snel te creëren. Bij iedere € 80.000 aan omzet hoort een arbeidsplaats. Bovendien ligt in deze sector, na de bouw, de multiplier het hoogst, ongeveer 1,5. In 2009 werden bijna twee miljoen vakanties in Zeeland doorgebracht en hierbij werd € 350 miljoen uitgegeven. Echter, er is in de toeristische bestedingen een dalende trend waarneembaar. Innovatie en kwaliteitsverbetering zijn dan ook noodzakelijk om de concurrentie met andere bestemmingen aan te blijven gaan.

De recreatiesector is net als de middenstand kleinschalig van aard. Bovendien is er sprake van een grote diversiteit. Het opzetten van grote projecten met kapitaalkrachtige bedrijfspartners is daardoor niet mogelijk. Het vereist enig geduld om voldoende deelnemers te vinden die met elkaar een gelijksoortige kans of bedreiging kunnen en willen omzetten in een project. Een enkele keer dient zich een groot project aan, maar daarvan leert de werkelijkheid dat deze een lange ontwikkelingstermijn vereisen.

Typerend voor de sector is dat de investeringsplannen van ondernemers sterk afhankelijk zijn van besluiten die provinciale en/of gemeentelijke overheden moeten nemen. Het betreft de ruimtelijke consequenties van die plannen. Dat brengt Impuls in een interessante intermediaire positie waarbij juist de verbinding tussen de wereld van ondernemers en die van overheden een belangrijke rol is. Impuls richt zich daarbij o.a. op de ruimtelijk-economische aspecten van deze projecten.

Door reeds genoemde kenmerken van de sector (kleinschaligheid, afhankelijkheid van ruimtelijke procedures en ingewikkelde regelgeving), overstijgen projecten gericht op recreatie en toerisme de termijn van een jaarplan. Ervaring leert inmiddels dat projecten meerdere jaren duren. Een deel van de werkzaamheden in 2011 zal dan ook gericht zijn op het uitvoeren van in eerdere jaren gestarte projecten. Uiteraard wordt in 2011 met enkele activiteiten aangevangen, die gericht zijn op nieuw te ontwikkelen projecten.

Thema's als watersport, vitaliteit en wellness en combinaties tussen toerisme en andere economische sectoren, die de individuele bedrijven overstijgen, zullen evenzeer centraal staan in de plannen voor 2011. Daarbij zal nauw samengewerkt worden met de nieuwe watersportcoördinator en het Kenniscentrum (Kust-)toerisme. De rol van Impuls zal daarbij gericht zijn op het ontwikkelen van projecten.

Doelstellingen voor 2011 zijn voor het thema Recreatie en Toerisme:

Nieuwe projecten:

1. Het ontwikkelen en realiseren van het project Ruimte re(creëren).

Toerisme is onlosmakelijke verbonden met ruimtelijke ordening, in de afweging die steeds gemaakt moet worden tussen toerisme, natuur, landbouw en wonen. Toeristische ondernemers die de ruimtelijke omgeving als onderdeel van hun product gebruiken, hebben vrijwel zonder uitzondering te maken met externe besluitvorming. Op basis van pilots (w.o. Vliegveld Midden Zeeland, Watersportgebied Wolphaartsdijk) wordt een proceswijzer gemaakt. Centraal daarin staat het sneller lostrekken van private investeringen door een integrale ontwikkeling. De economische impact daarvan is naar verwachting groot.

2. Het ontwikkelen en realiseren van het project Dagbestemmingen.

Naast de grote dagattracties als ZEP en Neeltje Jans bestaat in Zeeland een grote groep (ca. 80) bedrijven die ook dagbestemmingen aanbieden maar minder bekend zijn. Gemiddeld trekken zijn 25.000 bezoeken per bedrijf. Om de kwaliteitsverbetering te realiseren voor zowel management als product en meer aan gezamenlijke marketing en promotie te doen, wordt met ca. 40 ondernemers, gezamenlijk goed voor 1 miljoen bezoekers per jaar en ca. € 20 mln. omzet, een meerjarig project opgezet om in 3 jaar tijd te komen tot 25% omzetvergroting.

3. Het ontwikkelen en realiseren van het project Waterbeleving.

Samen met ondernemers in de watersport én in de landrecreatie/horeca wordt een project gestart om aan de talrijke evenementen in de Delta een omvangrijk walprogramma te koppelen en dit gezamenlijk onder de aandacht van de potentiële toerist te brengen. De Deltawateren bieden volop ruimte voor deze activiteiten. Doelstelling is het lostrekken van extra investeringen en het realiseren van extra werkgelegenheid. Via de MEER zal in 2011 nader uitgewerkt worden om hoeveel investeringen en hoeveel arbeidsplaatsen het kan gaan.

4. Het ontwikkelen en realiseren van het project Staats Spaanse Linies.

Centraal in het project staat de toeristische vermarkting van een gebied in Zeeuws-Vlaanderen wat nu nog gekenmerkt wordt door een monofunctionele economie: landbouw, Kanaalzone, kusttoerisme, met relatief weinig onderlinge verbindingen. Met als invalshoeken historie, kunst&cultuur, natuur en landschap zijn nieuwe combinaties te ontwikkelen, net zoals elders in Nederland bijv. de Hollandse Waterlinie en de stellingen van Amsterdam een toeristische trekpleister zijn. Impuls zal samen met ondernemers en andere stakeholders fase 2 op zich nemen, te weten het ontwikkelen van een businessgedreven project in aansluiting op fase 1, het verkennen van de kansen door de provincies Zeeland en Oost- en West-Vlaanderen.

Uitvoeren van projecten:

1. Vitaliteit en Wellness: een zee van kansen.

Dit project wordt in 2011 afgerond. Naar schatting is een investeringsimpuls tussen de 9 en 12 miljoen euro gerealiseerd. Vanuit een grote groep ondernemers is behoefte aan een verdieping op bedrijfsniveau, om de mogelijkheden die men ziet om te zetten in investeringen en business. Samen met (betalende) ondernemers wordt een vervolg op dit project gerealiseerd, waarbij tevens met een aantal kustgemeenten de mogelijkheid van het realiseren van de Bad-status wordt onderzocht. De ervaring leert dat een dergelijk label, net als de Blauwe Vlag, bijdraagt aan de positieve waardering voor het gebied, wat moet leiden tot additionele investeringen.

2. Het uitvoeren van het project Delta Leven.

Een community van ondernemers uit de verblijfsrecreatie heeft zich op Zuidwest-Nederlandse schaal georganiseerd om te komen tot een gezamenlijk marketingconcept en de ontwikkeling en koppeling van business-to-business activiteiten in een database. Zowel het promoten van het Deltagebied als het kunnen leveren van (nieuwe) product-marktcombinaties aan de consument (maatwerk) wordt daarmee beoogd. Het huidige VVV-aanbod voorziet niet in die mogelijkheid, waarbij een tweede punt is dat de VVV nog niet op de schaal van Zuidwest-Nederland werkt. Het uitvoeren van het project is afhankelijk van goedkeuring van het project in Pieken in de Delta.

Met de gemeente Borsele, nog geen aandeelhouder van Impuls, zal onderzocht worden op welke wijze Impuls een bijdrage kan leveren aan het project Energie Evoluon. Voor Impuls is dit in ieder geval een additioneel project, wat niet drukt op de basiscapaciteit.

3. Revitalisering verblijfsrecreatie.

Om een kwaliteitsslag in de verblijfsrecreatie te bewerkstelligen, is op verzoek van en in nauwe samenwerking met de provincie Zeeland een OP Zuid-project ontwikkeld. In 2011 zal Impuls daar samen met partners verder invulling aan geven.

3.5 Gezondheid en vitaliteit

De demografische ontwikkeling heeft tot gevolg dat een groeiend aantal ouderen door steeds minder zorgprofessionals zal moeten worden verzorgd. In Zeeland voltrekt deze ontwikkeling zich eerder dan in een groot deel van de rest van het land. Daarnaast is in Zeeland de gemiddelde afstand tot zorg relatief groot. Duidelijk is dat nieuwe producten en nieuwe diensten zeker in deze sector ontwikkeld moeten worden, waarbij een ander gegeven is dat de grootste aandacht van de zorgsector op dit moment uitgaat naar behoud van kwaliteit met minder beschikbaar budget dan voorheen.

Impuls zet zich in voor structurele versterking van de Zeeuwse zorg economie door nieuw zorgondernemerschap te faciliteren. Juist de ontwikkeling van nieuwe typen van zorgondernemerschap kan een belangrijke bijdrage leveren aan het verhogen van kwaliteit en bereikbaarheid van zorg voor de zorgconsument in Zeeland. In 2011 zal Impuls inzetten op:

1. Het ontwikkelen en realiseren van het project Cura-B.

Samen met partijen in de zorg onderzoekt Impuls de mogelijkheden voor een vernieuwingsprogramma in de zorg, waarbij behoud van kwaliteit een belangrijk thema is. Het Interreg-project Cura-B waarin Impuls als projectleider samenwerkt met 12 partners uit 4 Noordwest-Europese regio's kan waardevolle input leveren voor het Zeeuwse programma. In Cura-B worden patiëntenorganisaties en gemeenten betrokken bij het identificeren van knelpunten, evenals zorginstellingen (ouderen- en thuiszorg). Onderdeel van het project is een Zeeuwse call voor bedrijven om oplossingen op gebied van telecare en welzijn voor ouderen te implementeren. Verder is onderdeel van het project dat Zeeuwse bedrijven in de andere regio's geïntroduceerd worden om vervolgens businessmogelijkheden te verkennen. In totaal zullen ca. 50 Zeeuwse bedrijven participeren.

2. Acquisitie.

Vanuit het netwerk dat Impuls binnen en buiten Zeeland heeft, komen mogelijkheden voor vestigers in Zeeland voorbij. Samen met het acquisitieteam worden deze bedrijven begeleid en wordt concreet onderzocht welke mogelijkheden er zijn. Naar verwachting zal in 2011 een aantal zorgondernemers van buiten Zeeland zich vestigen en daarmee naast investeringen ook kennis toevoegen, die gebruikt kan worden voor productontwikkeling. Voor dat laatste zal een relatie worden gelegd met de Smart Services Boulevard, waarvan Hospitality (toerisme en gezondheidszorg) een belangrijk thema is.

3. Ten slotte blijft Impuls ook in 2011 faciliterend betrokken bij de ontwikkeling en uitvoering van de gezamenlijke ICT-agenda van de zorginstellingen die verenigd zijn in de Stichting IZ-Zeeland. De Stichting IZ Zeeland heeft er in 2009 voor gekozen om de programmamanager bij Impuls te detacheren om daarmee gebruik te kunnen maken van de projectontwikkelingsfaciliteiten en ondersteuning van Impuls. Vanaf 2011 zal de programmamanager IZ Zeeland voor 50% beschikbaar zijn voor het thema gezondheidszorg binnen Impuls.

3.6 Kenniseconomie

De kernvraag aan de Taskforce Zeeland die door het ministerie van OCW was op welke wijze het mogelijk zou zijn om in Zeeland een blijvend aanbod van beroepsonderwijs en hoger onderwijs te garanderen als de bevolking krimpt. Uit deze vraagstelling wordt duidelijk wat de impact is van de eerder beschreven demografische ontwikkelingen, die er voor Zeeland toe leiden dat al op korte termijn een stagnatie van de bevolkingsgroei waarneembaar is, die vanaf 2025 overgaat in een bevolkingskrimp. Mede daardoor staat een blijvend regulier aanbod van (onderwijs-)voorzieningen onder druk.

Ook voor het Zeeuwse MKB-bedrijfsleven is een duurzaam aanbod van onderwijsvoorzieningen van VMBO tot HBO van grote betekenis. De Taskforce Zeeland stelt dat zonder adequate voorzieningen het MKB zieltoegend zal worden en Zeeland zal afglijden naar de status van achterstandsgebied. Met name ook de grotere bedrijven in de Kanaalzone en het Sloegebied kunnen door het ontbreken van voldoende gekwalificeerd personeel zodanig in de knel komen dat zelfs vestiging buiten Zeeland op termijn tot een van de oplossingen zou kunnen gaan behoren.

Met dit laatste voorbeeld wordt duidelijk hoe de verschillende kerntaken van Impuls in elkaar grijpen. Immers, een van de vestigingsfactoren van een regio is de aanwezigheid van een toereikende en voldoende goed opgeleide beroepsbevolking. Zeker als een regio zich wil ontwikkelen in de richting van moderne industrie, zijn nieuwe vaardigheden en competenties nodig. Eerder in dit jaarplan werd in dit verband al gesproken over de driedubbele uitdaging. Een krimpende beroepsbevolking, die hoger opgeleid moet worden, in nieuwe sectoren met nieuwe opleidingseisen.

Mede vanwege het belang van een goed werkende kenniseconomie, is het Akkoord Zeeuwse Kenniseconomie in 2010 volledig geïntegreerd in Impuls. Daarmee verschuift ook de rol van Impuls. Waar tot 2010 die rol met name bestond uit het coördineren van de reeds voor de oprichting van Impuls in 2007 gestarte projecten, wordt die rol in toenemende mate het in samenwerking met anderen ontwikkelen van projecten en programma's.

Het spreekt voor zich dat bij het ontwikkelen van die programma's en projecten nauw aangesloten wordt bij de aanbevelingen uit het rapport Kerend Tij. Zo is een van de aanbevelingen dat voor het Zeeuwse HBO 'niche-ontwikkeling' tot rijksbeleid gemaakt zou moeten worden. Criteria voor het bepalen van die niches zijn:

- Een aantoonbare relatie tussen niche en economische speerpunten in de regio Zuidwest-Nederland, waarbij aannemelijk gemaakt kan worden dat nicheontwikkeling bijdraagt aan de realisatie van voornoemde economische speerpunten;
- Aantoonbare aansluiting van een niche bij typisch Zeeuwse kenmerken en/of kwaliteiten;
- Het vermogen om extra instroom van niet-Zeeuwse studenten te genereren;
- Themagerichte samenwerking tussen meerdere regionale, nationale en/of internationale kennisinstituten met partners uit bedrijfsleven en non-profitsector, die de basis vormt van de ontwikkeling en realisatie van een opleidingsniche.

Op basis van deze criteria komt de Taskforce tot de volgende niches:

- Energietransitie
- Maintenance
- Vitaliteitsmanagement en Toerisme
- Watermanagement

Impuls is bij al deze niches in de afgelopen jaren betrokken geweest via de ontwikkeling van structuurversterkende projecten. In Pieken in de Delta zijn door Impuls, in nauwe samenwerking met onder meer de Hogeschool Zeeland de projecten Vitaliteit en Wellness en Experiencecentrum

Deltatechnologie en Klimaat ontwikkeld, waarin zowel het bedrijfsleven als kennisinstellingen deelnemen. Verder heeft Impuls een bijdrage geleverd aan de totstandkoming van de Delta-academy. Daarnaast heeft Impuls op gebied van maintenance verschillende projecten ingediend in OP Zuid en Pieken in de Delta, op de thema's Condition Based Maintenance en Windturbine Maintenance. Tot slot zijn op het gebied van energietransitie verschillende projecten ontwikkeld.

In het advies van de Taskforce Zeeland ziet Impuls alle reden om door te gaan op de ingeslagen weg. Die ingeslagen weg bestaat daaruit dat er een verdergaande integratie zal plaatsvinden tussen de kerntaken Economische structuurversterking en Kenniseconomie. Uitgangspunt bij alle projecten die Impuls ontwikkelt met bedrijven, is dat daar ook de kenniscomponent wordt toegevoegd. Die doelstellingen zijn derhalve als onderdeel van de andere paragrafen in dit hoofdstuk opgenomen.

Binnen het domein Kenniseconomie staan in 2011 de volgende doelstellingen centraal:

1. Het ontwikkelen en realiseren van een Kennisvalorisatieprogramma voor Zeeland.

In het najaar van 2010 is een nieuw Kennisvalorisatieprogramma geïntroduceerd door de rijksoverheid. Dat biedt de mogelijkheid om als regio een programma voor zes (!) jaar in te dienen, wat gebaseerd is op een hecht consortium in de regio en erop gericht is om kennis op voor de regio specifieke thema's te laten toepassen in het bedrijfsleven. Hoewel het thema kennisvalorisatie niet nieuw is, kan dit programma van strategische betekenis zijn voor de positie van Zeeland. Immers, op voor Zeeland relevante thema's kan een grote stap worden gezet in de verdere ontwikkeling en toepassing van kennis. In aanvulling op de middelen die via de OCW naar Zeeland komen, kan via dit programma een additioneel budget van € 5 miljoen van de rijksoverheid komen, wel te koppelen aan € 5 miljoen cofinanciering van de regio.

Dit programma biedt tevens een uitstekende mogelijkheid om een integrale, ambitieuze en collectieve ambitie als regio te formuleren. Precies het ontbreken ervan in Zeeland was voor de Taskforce Zeeland een van de belangrijkste kritiekpunten op de regio. De ambitie kan overigens jaarlijks geactualiseerd worden, waardoor het programma de nodige flexibiliteit heeft.

Hét speerpunt voor 2011 wordt voor Impuls het ontwikkelen van dit programma voor Zeeland, in nauwe samenwerking met de Hogeschool Zeeland, de Kamer van Koophandel, MKB-Zeeland, Syntens, de BZW en andere organisaties. Daarbij zal de inzet van Impuls er tevens op gericht zijn om, indachtig het uitgangspunt "Investeren in realisatiekracht", bestaande maar nog losstaande instrumenten als onder meer het Zeeuws Participatie Fonds te integreren in dit programma. Naast de ontegenzeggelijke efficiencyvoordelen die dit biedt, is de meerwaarde van integratie met name ook inhoudelijk van aard. Het kennisvalorisatieprogramma kan hét Zeeuwse antwoord op veel aanbevelingen van Kerend Tij worden.

Over de ontwikkeling van dit programma mag niet lichtvaardig gedacht worden. De ervaringen in andere regio's leren dat het minstens 6 maanden kost om dit programma volledig ontwikkeld te hebben. Met name het samenbrengen van veel verschillende ideeën, belangen en partners, in combinatie met het behouden van de focus en scherpste om te komen tot daadwerkelijke duurzame economische ontwikkeling, maken het ontwikkelen van dit programma tot een boeiende reis. Het Innovatienetwerk Zeeland, bestaande uit BZW, MKB, Kamer van Koophandel, Syntens, Hogeschool Zeeland en Impuls, zullen met elkaar moeten zorgdragen dat dit programma in 2011 in Zeeland gaat draaien.

2. Het ontwikkelen en realiseren van het project Incubator Zeeland (Broedplaats Kenniswerf, gericht op het stimuleren en faciliteren van innovatieve bedrijven om zicht te vestigen in de incubator en hierdoor uit te groeien tot een succesvolle onderneming.

Specifiek moet dit project opleveren dat in de komende 4 jaar 30 startende bedrijven ondersteund worden, er 20 samenwerkingsverbanden tussen bedrijven en kennisinstellingen gerealiseerd worden en er 75 directe en 30 indirecte hoogwaardige arbeidsplaatsen gerealiseerd worden. Uiteindelijk is het doel om in 10 jaar tijd 60 startende bedrijven te ondersteunen en daardoor 150 directe en 60 indirecte arbeidsplaatsen te creëren.

Naast deze twee majeure projecten zal Impuls zich in 2011 richten op het verder uitwerken van de mogelijkheden voor de Beta Campus Terneuzen, Biobase Europe, Maintenance Value Park en Transitiewerkplaats Zuidwest Delta. Deze projecten zullen vanuit de kerntaak Economische structuurversterking mede worden ingevuld.

Tot slot wordt het Impuls-brede programma Schatgraven voor de kerntaak Kenniseconomie ingevuld door een serie strategische gesprekken met de Zeeuwse kennisinstellingen, die mede als input dienen voor het Kennisvalorisatieprogramma.

3.7 Acquisitie en promotie

Het aantrekken van nieuwe bedrijven en nieuwe bedrijvigheid leidt tot nieuwe investeringen en werkgelegenheid voor Zeeland. Daarom is het van belang om Zeeland nationaal en internationaal als een interessante vestigingslocatie onder de aandacht te brengen. Zeker ook al omdat in tegenstelling tot de mainports Rotterdam en Schiphol het profiel van Zeeland in internationaal perspectief bij veel partijen niet helder op het netvlies staat.

De economische crisis heeft een grote impact gehad op de investeringsbeslissingen van veel bedrijven die overwegen om zich in Noordwest-Europa te vestigen. Beslissingen werden uitgesteld of afgesteld, waardoor het aantal buitenlandse bedrijven dat zich de afgelopen twee jaar heeft gevestigd aan de lage kant is. Desondanks hebben zich 17 bedrijven, goed voor in totaal 320 arbeidsplaatsen, in Zeeland.

De economische structuur van Zeeland is divers. Voor de acquisitie van bedrijven betekende dat in de afgelopen jaren een brede aanvliegroete, waarbij weinig onderscheid werd gemaakt naar type bedrijf. Met als uitgangspunt duurzame economische ontwikkeling en de wens van Zeeland om zich meer te profileren als een provincie waar een moderne industrie, een biogebaseerde economie, het implementeren van nieuwe energievormen en nieuwe vormen van onderhoud centraal staan in de economische ontwikkeling, zal met ingang van 2011 een meer gefocuste benadering worden gekozen, waarbij niet alleen het aantal te realiseren arbeidsplaatsen bepalend is, maar ook het type bedrijvigheid een belangrijke rol speelt. Zonder keuzes geen focus.

Een tweede accentverschuiving in 2011 wordt het programma "Schatgraven", wat ook voor de kerntaak acquisitie belangrijk is. Immers, ook uitbreidingsinvesteringen van reeds in Zeeland gevestigde internationale bedrijven zijn investeringen die bijdragen aan de kracht van de Zeeuwse economie. Door gericht die bedrijven te bezoeken die bijdragen aan het gewenste profiel van Zeeland wordt meer diepgang in de acquisitiebenadering gerealiseerd. Impuls kan daarbij richting de vaak elders in de wereld gevestigde moederbedrijven opstellen als de onafhankelijke organisatie die op basis van objectieveerbare gegevens de goede vestigingsmogelijkheden van Zeeland onder de aandacht brengt. In goede afstemming met de gemeenten en de provincie Zeeland zullen vanaf 2011 de zgn. 'key accounts' op hoog niveau bezocht worden.

Deze elementen zullen opgenomen worden in de nieuwe acquisitienota 2011-2013 die als resultaat van de continuering van de samenwerking met REWIN voor diezelfde periode zal worden opgesteld.

Voor 2011 mag verwacht worden dat met het aantrekken van de economie er een stijgende lijn te zien zal zijn in het aantal 'leads', bedrijven die zich oriënteren op een vestiging in Zeeland. De investeringsbereidheid lijkt ten opzichte van het voorgaande jaar weer toe te nemen, al is deze nog niet te herleiden naar specifieke sectoren. Bij het schrijven van dit jaarplan (najaar 2010) was er

sprake van zo'n 110 lopende acquisitiedossiers, variërend van productiebedrijven, zakelijke dienstverlening, leisureprojecten en -in toenemende mate- logistieke activiteiten. Het actief promoten van Zeeland via publicaties in relevante (vak-)tijdschriften, het actief benaderen van nieuwsmedia, de "Maak het in Zeeland" campagne en de diverse seminars en handelsreizen waaraan Impuls deelneemt of die Impuls zelf verzorgt, dragen in belangrijke mate bij aan de toename van het aantal leads.

Specifieke doelgroepen waar in 2011 extra aandacht aan besteed zal worden, zijn:

Logistiek

Steeds vaker bereikt het acquisitieteam signalen dat bedrijven die traditioneel goederenstromen hebben lopen via de havens van Rotterdam en/of Antwerpen meer flexibiliteit willen inbouwen in de supply chain. Congestie rondom voornoemde havens speelt daarbij vaak een rol. De havens in Zeeland en de snelle verbindingen met het achterland kunnen hierbij een uitkomst bieden. Hierop kan in samenwerking met Zeeland Seaports actief worden ingezet, zeker gelet op de recente uitbreidingen op het gebied van containerterminals (Verbrugge, Scaldia, BOWterminal). Zowel binnen het havengebied als in de periferie daarvan zijn mogelijkheden voor nieuwe bedrijfsactiviteiten op het gebied van opslag, overslag, bewerking en distributie van goederen.

Nevenvestigingen

Hier betreft het bedrijven die buiten Zeeland zijn gevestigd maar klanten in Zeeland bedienen. Vaak loont het voor dit soort bedrijven om een nevenvestiging in Zeeland te openen. Voorbeelden zijn onderhoudsbedrijven en bedrijven in de zakelijke dienstverlening. Een nevenvestiging leidt tot kostenbesparing (reistijd en verblijfskosten, bijvoorbeeld bij grote onderhoudsactiviteiten) en marktvergroting (een Zeeuws bedrijf doet zaken met een ander bedrijf binnen Zeeland, dit werkt vaak drempelverlagend).

Bedrijven die een ingang zoeken op de Europese markt, zoals Chinese bedrijven

China, de werkplaats van de wereld, telt na ruim twee decennia van razendsnelle economische ontwikkeling een groeiend aantal bedrijven dat naar het Westen trekt. De Chinese overheid moedigt deze expansie actief aan. De afgelopen jaren zijn nieuwe regelingen zijn afgekondigd, die het makkelijker maakt voor Chinese bedrijven om vermogen in buitenlandse valuta om te wisselen. En dus om elders te investeren. Op de Chinese thuismarkt is de concurrentie hevig. Reden voor Chinese ondernemingen om uit te kijken naar nieuwe afzetmarkten, vooral omdat zij naarstig op zoek zijn naar verfijnde marketingkennis en eigen topmerken willen ontwikkelen. Van oudsher profiteert Nederland van zijn geografische ligging. Onze regio, met een sterk ontwikkelde logistieke sector, gelegen tussen de twee wereldhavens van Antwerpen en Rotterdam en met eigen havens in Terneuzen en Vlissingen, biedt niet alleen Chinese bedrijven maar ook andere Aziatische bedrijven een natuurlijke toegang tot Europa. Wat dat betreft blijft Azië als geheel een interessant gebied om te volgen, met vele groeiemarkten.

Doelstelling 2011

Naast kwantitatieve doelstellingen zullen voor 2011 ook kwalitatieve doelstellingen geformuleerd worden. Een eerste tastbaar resultaat zal zijn een nieuwe acquisitienota voor de periode 2011-2013 waarin het uitgangspunt duurzame economische ontwikkeling wordt uitgewerkt in een aantal specifieke doelgroepen die benaderd gaan worden. In de acquisitienota zal tevens het programma "Schatgraven" concreet worden uitgewerkt. Tot slot zal ook de promotie voor Zeeland verfijnder worden afgestemd op de gewenste positionering, te weten de provincie waar moderne industrie, een biogebaseerde economie, nieuwe vormen van energieopwekking en hoogwaardig onderhoud een prima voedingsbodem is voor bestaande en nieuwe bedrijvigheid.

De acquisitie-inspanningen moeten in 2011 leiden tot 10 nieuwe bedrijven die zich in Zeeland vestigen en in totaal 100 nieuwe directe arbeidsplaatsen opleveren.

Financieren in 2011

Het nieuwe regeerakkoord zet onder meer in op verlagen van de innovatiesubsidies. In ruil daarvoor wordt onder meer de WBSO-faciliteit verruimd en wordt een integrale ondernemingsfaciliteit geïntroduceerd die winstgevend ondernemerschap stimuleert. Tevens wordt aangegeven dat er meer ruimte komt voor kennisvalorisatie.

Met het project Innogo!, gericht op het stimuleren en ondersteunen van innovatieve (techno)starters tot aan de fase van een financierbaar businessplan en indien van toepassing een werkend prototype, spelen de HZ en Impuls in op deze punten. Met als doelstelling het realiseren van 30 technologisch hoogwaardige startende ondernemingen, ligt de focus duidelijk op ondernemerschap en het lostrekken van private investeringen. Per jaar komen er mede door InnoGo! circa drie tot vijf Zeeuwse jonge parels voort, nieuwe mooie bedrijven met veel potentie in een vroeg stadium van ontwikkeling maar met een financieringsbehoefte van een paar miljoen euro. Deze startups dienen gekoesterd en optimaal gefaciliteerd te worden wil Zeeland deze kansrijke ondernemingen niet kwijt raken. Daarom ook zal, ondanks financiële schaarste, gestreefd moeten worden naar een regionaal investeringsfonds van voldoende omvang. Het huidige Zeeuwse Participatie Fonds (ZPF) is daarvoor ontoereikend.

Het streven van Impuls, in nauwe samenwerking met de Hogeschool Zeeland, is erop gericht om te komen tot een robuust Kennisvalorisatieprogramma voor Zeeland (zie ook paragraaf Kenniseconomie). Allerlei losstaande instrumenten kunnen daarin worden ondergebracht en via de financiering van het rijk in omvang verdubbelen. Dit programma, in nauwe samenwerking met banken, kan leiden tot het invullen van de financieringsbehoefte van hoogwaardige ondernemingen. Met een omvang van maximaal € 10 miljoen per regionaal programma kan Zeeland substantieel middelen beschikbaar krijgen, waaronder voor een aanzienlijk 'seed' fonds. Overigens kan hierbij, net als nu al bij Innogo!, het fonds een revolverend karakter krijgen, zodat succesvolle bedrijven de initiële bijdrage terugstorten in het fonds, waardoor middelen voor nieuwe ondernemingen beschikbaar komen.

Op gebied van samenwerking is InnoGo!/ Impuls erg actief. Naast het feit dat partners als Rabobank en ABN AMRO op een constructieve manier hun kennis en expertise inbrengen, is in 2010 nadrukkelijk de aansluiting gezocht bij een aantal andere partijen. Een voorbeeld hiervan is de samenwerking met het Zeeuws Participatie Fonds (ZPF) dat hoog risicodragend (start)kapitaal verstrekt. Door de samenwerking en de uitwisseling van expertise en netwerken wordt de routing voor de ondernemer vergemakkelijkt en wordt daarmee kans op doorstroming en financierbaarheid vergroot. Inmiddels hebben ook Stichting ZIGZAG, dat ondersteuning biedt aan initiatieven die kunnen uitmonden in projecten met een reële bijdrage aan de sociaaleconomische ontwikkeling van de regio Zeeland, en InnoGo! elkaar gevonden en zijn de eerste leads een feit. In 2011 zal Impuls de genoemde samenwerking in Zeeland op financieringsvlak verder vormgeven en uitbreiden.

Doordat de innovatiesubsidies de komende jaren sterk verlaagd zullen worden, zullen private investeringen gestimuleerd dienen te worden. Voor Impuls is het moment daarom aangebroken om het netwerk met Business Angels c.q. Informal Investors in kaart te brengen en de samenwerking met deze partijen aan te gaan als waardevolle aanvulling in de keten van financieren in Zeeland.

Een andere manier voor Impuls om toegevoegde waarde te leveren op gebied van financieren in Zeeland is het ontwikkelen van concrete projecten en financieringsproducten. Actieplan Groei! biedt de mogelijkheid om deze te initiëren en in 2010 is reeds een aanzet gemaakt met het project Zeeland FM naar voorbeeld van een project in de provincie Noord-Brabant.

Het project speelt in op de problematiek van financieringsaanvragen in en door het MKB en de kern bestaat er uit dat transparantie in vraag en aanbod van kapitaal groter wordt en dat er meer

financieringen voor innovatieve bedrijven gerealiseerd worden (zowel starters als groeiers). Kortweg gezegd zal dit project leiden tot meer kwalitatieve leads voor het o.a. het ZPF en de Zeeuwse banken, maar ook het proces van InnoGo! sluit hier goed op aan.

In 2011 zal Impuls het pilot project Zeeland FM verder uitrollen met als doel om uiteindelijk 10 ondernemers intensief te begeleiden bij de uitwerking van hun ondernemingsplannen, markt/strategie plannen, financieringsvoorstellen en participatievoorstellen. Beoogde effecten zijn behoud van 30 arbeidplaatsen, creatie van 10 nieuwe arbeidsplaatsen en het realiseren van ca. 1 miljoen euro aan investeringen. Deze cijfers zijn gebaseerd op het Brabantse model.

Tot slot stelt Impuls zich ten doel nog één project vanuit Actieplan Groei! te initiëren dat bijdraagt aan de ontwikkeling van de financieringsketen van Zeeland.

Samengevat zijn de doelstellingen voor 2011:

- Het ontwikkelen van een meerjarig Zeeuws plan voor het Nieuwe Valorisatie Programma van Economische Zaken met een nadrukkelijk hoofdstuk voor de financieringsketen in Zeeland;
- Nadrukkelijker de aansluiting zoeken en samenwerken met de andere clusters van Impuls op het gebied van financieren;
- Het continueren van de lopende samenwerking met diverse partijen alsmede het in kaart brengen en het aangaan van de samenwerking met Business Angels cq Informal Investors;
- Het verder uitbouwen van de pilot van het project Zeeland FM;
- Het ontwikkelen van tenminste één project in Actieplan Groei! op gebied van financieren;
- Het ondersteunen en realiseren van de gestelde (financierings)doelen voor het project InnoGo!

Hoofdstuk 4. Begroting

4.1 Inleiding

Ten opzichte van de begroting voor het jaar 2010 is de begroting 2011 lager vastgesteld. Belangrijkste aanleiding daarvoor is de bezuinigingen bij de provincie Zeeland die ook in de begroting van Impuls voelbaar zijn.

Om de gevolgen van die bezuinigingen op te kunnen vangen en desondanks de slagkracht van Impuls op peil te houden, zijn een aantal aanpassingen gedaan. De meest in het oog springende wijziging is een forse reductie van de kosten die met de samenwerking met REWIN samenhangen. Het eerste contract met REWIN liep tot 1 oktober 2010. In het nieuwe contract is de maandelijkse lumpsum-vergoeding vervangen door een specifieke en lagere vergoeding voor het ondersteunen van Impuls en het ter beschikking stellen van door REWIN ontwikkelde instrumenten en pakketten. Verder is het acquisitiefonds substantieel naar beneden bijgesteld. In de eerste periode is uitgegaan van regelmatige plaatsing van billboards op strategische locaties. De ervaring leert dat, anders dan in West-Brabant, de behoefte aan billboards minder groot is. Om die reden brengt Impuls deze uitingen tot een minimum terug, met als gevolg lagere kosten.

Ook in de personele sfeer wordt een bezuiniging gerealiseerd van ca. 4%. Daarbij valt op een verschuiving tussen Impuls en REWIN. Per 1 oktober is de ondersteunende kracht voor de acquisitieafdeling, die tevens parttime het officemanagement van Impuls doet, overgegaan van REWIN naar Impuls.

Ook op de meeste andere posten wordt een korting toegepast. Het aanjaagfonds blijft op niveau.

4.2 Vennootschappelijke begroting 2011

	<u>2011</u>	<u>2010</u>
<u>UITGAVEN</u>		
Personeelskosten	950.000	985.000
Aanjaagfonds	448.200	450.000
Samenwerking REWIN	180.000	290.000
Huisvesting / Automatisering / ICT	80.000	90.000
Communicatie	100.000	100.000
Organisatiekosten	70.000	75.000
Control / Accountant / RvC	88.000	80.000
Totaal uitgaven	1.916.200	2.070.000
 <u>INKOMSTEN</u>		
Subsidie provincie Zeeland	1.221.700	1.374.500
Subsidies gemeenten	350.000	338.000
Subsidies bedrijfsleven	114.500	165.000
Bijdrage kennisinstellingen	80.000	80.000
Additionele inkomsten	150.000	100.000
Totaal inkomsten	1.916.200	2.070.000

Bijlage bij jaarplan 2011

Versie 23 juni 2010

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties terugvinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van artikel 5 van de Wet open overheid (Woo). De legenda verwijzing die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

Legenda verwijzing	Artikel verwijzing	Uitzonderingsgrond
Artikel 5.1 lid 1 Woo – Absolute uitzonderingsgronden De openbaarmaking van deze informatie:		
A	art. 5.1 lid 1 a	Kan de eenheid van de Kroon in gevaar brengen.
B	art. 5.1 lid 1 b	Kan de veiligheid van de Staat schaden.
C	art. 5.1 lid 1 c	Betreft bedrijfs- en fabricagegegevens die vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld.
D	art. 5.1 lid 1 d	Betreft persoonsgegevens als bedoeld in paragraaf 3.1 (bijzondere persoonsgegevens) of paragraaf 3.2 (persoonsgegevens van strafrechtelijke aard) van de UAVG.
E	art. 5.1 lid 1 e	Betreft nummers die dienen ter identificatie van personen die bij wet of algemene maatregel van bestuur zijn voorgeschreven als bedoeld in artikel 46 van de UAVG.
Artikel 5.1 lid 2 Woo – Relatieve uitzonderingsgronden Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen:		
F	art. 5.1 lid 2 a	Het belang van de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties.
G	art. 5.1 lid 2 b	Het belang van de economische of financiële belangen van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
H	art. 5.1 lid 2 c	Het belang van de opsporing en vervolging van strafbare feiten.
I	art. 5.1 lid 2 d	Het belang van de inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen.
J	art. 5.1 lid 2 e	Het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen.
K	art. 5.1 lid 2 f	Het belang van de bescherming van andere dan in art. 5.1 lid 1 sub c genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens.
L	art. 5.1 lid 2 g	Het belang van de bescherming van het milieu waar deze informatie betrekking op heeft.
M	art. 5.1 lid 2 h	Het belang van de beveiliging van personen en bedrijven en het voorkomen van sabotage.
N	art. 5.1 lid 2 i	Het belang van het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
O	art. 5.1 lid 4	Het belang dat de geadresseerde erbij heeft om als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie (tijdelijke beperking).
P	art. 5.1 lid 5	Het belang van de onevenredige benadeling welke, in uitzonderlijke gevallen, wordt toegebracht aan een ander belang dan genoemd in art. 5.1 de leden 1 en 2, bij andere informatie dan milieu-informatie.
Q	art. 5.1 lid 6	Het belang genoemd in artikel 5.1 lid 1 sub c en het hier milieu-informatie betreft waardoor, bij openbaarmaking, ernstige schade wordt toegebracht aan het genoemde belang in artikel 5.1 lid 1 sub c.
Artikel 5.2 lid 1 Woo – Persoonlijke beleidsopvattingen De informatie uit documenten betreft:		
R	art. 5.2 lid 1	Persoonlijke beleidsopvattingen. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad, niet zijnde feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter.
S	Art. 5.2 lid 2	Tot personen te herleiden gegevens, met betrekking tot door het bestuursorgaan, met het oog op een goede en democratische bestuursvoering, verstrekte informatie die kwalificeert als persoonlijke beleidsopvattingen.
Overig		
T		De informatie valt buiten de reikwijdte van het verzoek.

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties terugvinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van artikel 5 van de Wet open overheid (Woo). De legenda verwijzing die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

Legenda verwijzing	Artikel verwijzing	Uitzonderingsgrond
Artikel 5.1 lid 1 Woo – Absolute uitzonderingsgronden De openbaarmaking van deze informatie:		
A	art. 5.1 lid 1 a	Kan de eenheid van de Kroon in gevaar brengen.
B	art. 5.1 lid 1 b	Kan de veiligheid van de Staat schaden.
C	art. 5.1 lid 1 c	Betreft bedrijfs- en fabricagegegevens die vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld.
D	art. 5.1 lid 1 d	Betreft persoonsgegevens als bedoeld in paragraaf 3.1 (bijzondere persoonsgegevens) of paragraaf 3.2 (persoonsgegevens van strafrechtelijke aard) van de UAVG.
E	art. 5.1 lid 1 e	Betreft nummers die dienen ter identificatie van personen die bij wet of algemene maatregel van bestuur zijn voorgeschreven als bedoeld in artikel 46 van de UAVG.
Artikel 5.1 lid 2 Woo – Relatieve uitzonderingsgronden Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen:		
F	art. 5.1 lid 2 a	Het belang van de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties.
G	art. 5.1 lid 2 b	Het belang van de economische of financiële belangen van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
H	art. 5.1 lid 2 c	Het belang van de opsporing en vervolging van strafbare feiten.
I	art. 5.1 lid 2 d	Het belang van de inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen.
J	art. 5.1 lid 2 e	Het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen.
K	art. 5.1 lid 2 f	Het belang van de bescherming van andere dan in art. 5.1 lid 1 sub c genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens.
L	art. 5.1 lid 2 g	Het belang van de bescherming van het milieu waar deze informatie betrekking op heeft.
M	art. 5.1 lid 2 h	Het belang van de beveiliging van personen en bedrijven en het voorkomen van sabotage.
N	art. 5.1 lid 2 i	Het belang van het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
O	art. 5.1 lid 4	Het belang dat de geadresseerde erbij heeft om als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie (tijdelijke beperking).
P	art. 5.1 lid 5	Het belang van de onevenredige benadeling welke, in uitzonderlijke gevallen, wordt toegebracht aan een ander belang dan genoemd in art. 5.1 de leden 1 en 2, bij andere informatie dan milieu-informatie.
Q	art. 5.1 lid 6	Het belang genoemd in artikel 5.1 lid 1 sub c en het hier milieu-informatie betreft waardoor, bij openbaarmaking, ernstige schade wordt toegebracht aan het genoemde belang in artikel 5.1 lid 1 sub c.
Artikel 5.2 lid 1 Woo – Persoonlijke beleidsopvattingen De informatie uit documenten betreft:		
R	art. 5.2 lid 1	Persoonlijke beleidsopvattingen. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad, niet zijnde feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter.
S	Art. 5.2 lid 2	Tot personen te herleiden gegevens, met betrekking tot door het bestuursorgaan, met het oog op een goede en democratische bestuursvoering, verstrekte informatie die kwalificeert als persoonlijke beleidsopvattingen.
Overig		
T		De informatie valt buiten de reikwijdte van het verzoek.

11000400

Nota aan GS

Directie E&M

Categorie A

zaaknummer

verwijsnummer

onderwerp

Subsidiebeschikking NV Economische Impuls Zeeland

advies/besluit

Budgetsubsidie verlenen van € 1.454.537 inclusief
BTW ten laste van PSEB ontwikkelingsbedrijf (70924)

leden gedeputeerde staten

portefeuillehouder

Wiersma, M.

paraaf

J

vervanger

Hamelink, F.K.

paraaf

besluit

datum

Nummer

paraaf secretaris voor uitvoering

11 JAN. 2011

E&M A-06

aantal te paraferen stukken

+1

behandeld door

naam

J

afdeling

ECO

doorkiesnummer

J

datum

06-01-2011

parafen

Afdelingshoofd

Eco

Fin. Toets

BoVE

Jur. Toets

Directeur

und E&M

aanwijzingen

terug naar ambtenaar J/N

JA

medeparafen

dir/afd

STA/FEZ

dir/afd

datum

telef. shoud

datum

paraaf

datum

6/1

paraaf

J

datum

6/1

paraaf

J

Datum

6/1

paraaf

re. met shoud

datum

6/1

paraaf

J

Samenvatting:

Op de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 8 december 2010 hebben de aandeelhouders, met inbegrip van de door uw gemaakte opmerkingen, ingestemd met het jaarplan van Impuls. Op basis van dit jaarplan treft u de subsidiebeschikking aan.

Impuls heeft als hoofdtaak het dichten van het gat tussen idee en uitvoering door het ontwikkelen van projecten. Deze projecten worden veelal mede gefinancierd vanuit Europese, landelijke en provinciale subsidies. Op dit moment is er onzekerheid over het voortbestaan of invulling van PiD en OP-Zuid. Dit betekent dat het voor Impuls lastiger en onzekerder is of zij het aantal projecten weten te realiseren die als prestatie-indicatoren zijn opgenomen (Zie bijlage prestatie-indicatoren bij de beschikking). De praktijk blijkt vaak ook weerbarstiger dan de theorie. Soms zijn enkele grote projecten belangrijker dan meerdere kleine en soms duurt het langer om projecten te realiseren dan voorzien. Om deze redenen is in de beschikking opgenomen dat er vier keer per jaar overleg plaatsvindt tussen Impuls en de Provincie Zeeland. De beschikking biedt Impuls de ruimte om een verzoek tot wijziging van de indicatoren bij u in te dienen. Indien dit het geval is, zal dit aan u worden voorgelegd.

Vraag- en/of probleemstelling:

Kunt u instemmen met de onderliggende subsidiebeschikking?

Actieve informatieplicht (zie informatieplicht)

niet naar PS

Overweging en advies:

Geadviseerd wordt om in te stemmen met het vaststellen van de subsidiebeschikking aangezien zij conform eerdere besluitvorming is.

Financiële consequenties:

€ 1.454.537 inclusief BTW ten laste van budget ontwikkelingsbedrijf. BTW wordt verrekend via BTW compensatiefonds. Het gevraagde bedrag is conform de vastgestelde bezuinigingen op gelieerde instanties.

Voorstel te nemen GS-Besluit (moet identiek zijn aan het voorblad):

Budgetsubsidie verlenen van € 1.454.537 inclusief BTW ten laste van PSEB ontwikkelingsbedrijf.

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties terugvinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van artikel 5 van de Wet open overheid (Woo). De legenda verwijzing die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

Legenda verwijzing	Artikel verwijzing	Uitzonderingsgrond
Artikel 5.1 lid 1 Woo – Absolute uitzonderingsgronden De openbaarmaking van deze informatie:		
A	art. 5.1 lid 1 a	Kan de eenheid van de Kroon in gevaar brengen.
B	art. 5.1 lid 1 b	Kan de veiligheid van de Staat schaden.
C	art. 5.1 lid 1 c	Betreft bedrijfs- en fabricagegegevens die vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld.
D	art. 5.1 lid 1 d	Betreft persoonsgegevens als bedoeld in paragraaf 3.1 (bijzondere persoonsgegevens) of paragraaf 3.2 (persoonsgegevens van strafrechtelijke aard) van de UAVG.
E	art. 5.1 lid 1 e	Betreft nummers die dienen ter identificatie van personen die bij wet of algemene maatregel van bestuur zijn voorgeschreven als bedoeld in artikel 46 van de UAVG.
Artikel 5.1 lid 2 Woo – Relatieve uitzonderingsgronden Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen:		
F	art. 5.1 lid 2 a	Het belang van de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties.
G	art. 5.1 lid 2 b	Het belang van de economische of financiële belangen van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
H	art. 5.1 lid 2 c	Het belang van de opsporing en vervolging van strafbare feiten.
I	art. 5.1 lid 2 d	Het belang van de inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen.
J	art. 5.1 lid 2 e	Het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen.
K	art. 5.1 lid 2 f	Het belang van de bescherming van andere dan in art. 5.1 lid 1 sub c genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens.
L	art. 5.1 lid 2 g	Het belang van de bescherming van het milieu waar deze informatie betrekking op heeft.
M	art. 5.1 lid 2 h	Het belang van de beveiliging van personen en bedrijven en het voorkomen van sabotage.
N	art. 5.1 lid 2 i	Het belang van het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
O	art. 5.1 lid 4	Het belang dat de geadresseerde erbij heeft om als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie (tijdelijke beperking).
P	art. 5.1 lid 5	Het belang van de onevenredige benadeling welke, in uitzonderlijke gevallen, wordt toegebracht aan een ander belang dan genoemd in art. 5.1 de leden 1 en 2, bij andere informatie dan milieu-informatie.
Q	art. 5.1 lid 6	Het belang genoemd in artikel 5.1 lid 1 sub c en het hier milieu-informatie betreft waardoor, bij openbaarmaking, ernstige schade wordt toegebracht aan het genoemde belang in artikel 5.1 lid 1 sub c.
Artikel 5.2 lid 1 Woo – Persoonlijke beleidsopvattingen De informatie uit documenten betreft:		
R	art. 5.2 lid 1	Persoonlijke beleidsopvattingen. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad, niet zijnde feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter.
S	Art. 5.2 lid 2	Tot personen te herleiden gegevens, met betrekking tot door het bestuursorgaan, met het oog op een goede en democratische bestuursvoering, verstreekt informatie die kwalificeert als persoonlijke beleidsopvattingen.
Overig		
T		De informatie valt buiten de reikwijdte van het verzoek.

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties terugvinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van artikel 5 van de Wet open overheid (Woo). De legenda verwijzing die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

Legenda verwijzing	Artikel verwijzing	Uitzonderingsgrond
Artikel 5.1 lid 1 Woo – Absolute uitzonderingsgronden De openbaarmaking van deze informatie:		
A	art. 5.1 lid 1 a	Kan de eenheid van de Kroon in gevaar brengen.
B	art. 5.1 lid 1 b	Kan de veiligheid van de Staat schaden.
C	art. 5.1 lid 1 c	Betreft bedrijfs- en fabricagegegevens die vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld.
D	art. 5.1 lid 1 d	Betreft persoonsgegevens als bedoeld in paragraaf 3.1 (bijzondere persoonsgegevens) of paragraaf 3.2 (persoonsgegevens van strafrechtelijke aard) van de UAVG.
E	art. 5.1 lid 1 e	Betreft nummers die dienen ter identificatie van personen die bij wet of algemene maatregel van bestuur zijn voorgeschreven als bedoeld in artikel 46 van de UAVG.
Artikel 5.1 lid 2 Woo – Relatieve uitzonderingsgronden Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen:		
F	art. 5.1 lid 2 a	Het belang van de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties.
G	art. 5.1 lid 2 b	Het belang van de economische of financiële belangen van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
H	art. 5.1 lid 2 c	Het belang van de opsporing en vervolging van strafbare feiten.
I	art. 5.1 lid 2 d	Het belang van de inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen.
J	art. 5.1 lid 2 e	Het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen.
K	art. 5.1 lid 2 f	Het belang van de bescherming van andere dan in art. 5.1 lid 1 sub c genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens.
L	art. 5.1 lid 2 g	Het belang van de bescherming van het milieu waar deze informatie betrekking op heeft.
M	art. 5.1 lid 2 h	Het belang van de beveiliging van personen en bedrijven en het voorkomen van sabotage.
N	art. 5.1 lid 2 i	Het belang van het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
O	art. 5.1 lid 4	Het belang dat de geadresseerde erbij heeft om als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie (tijdelijke beperking).
P	art. 5.1 lid 5	Het belang van de onevenredige benadeling welke, in uitzonderlijke gevallen, wordt toegebracht aan een ander belang dan genoemd in art. 5.1 de leden 1 en 2, bij andere informatie dan milieu-informatie.
Q	art. 5.1 lid 6	Het belang genoemd in artikel 5.1 lid 1 sub c en het hier milieu-informatie betreft waardoor, bij openbaarmaking, ernstige schade wordt toegebracht aan het genoemde belang in artikel 5.1 lid 1 sub c.
Artikel 5.2 lid 1 Woo – Persoonlijke beleidsopvattingen De informatie uit documenten betreft:		
R	art. 5.2 lid 1	Persoonlijke beleidsopvattingen. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad, niet zijnde feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter.
S	Art. 5.2 lid 2	Tot personen te herleiden gegevens, met betrekking tot door het bestuursorgaan, met het oog op een goede en democratische bestuursvoering, verstrekte informatie die kwalificeert als persoonlijke beleidsopvattingen.
Overig		
T		De informatie valt buiten de reikwijdte van het verzoek.

11000401

ONTWERPBRIEF GS

Directie E&M

Categorie

A

Zaaknummer

verwijsnummer

onderwerp

Budgetsubsidie 2011 N.V. Economische Impuls

advies/besluit

Budgetsubsidie 2011 verlenen van € 1.454.537,-
inclusief BTW voor het uitvoeren van het jaarpro-
gramma van N.V. EIZ

leden gedeputeerde staten

portefeuillehouder

paraaf

Wiersma, M.

vervanger

Hamelink, F.K.

besluit

datum

nummer

paraaf secr. voor uitvoering

19 JAN. 2011

E&M A-06

aantal te paraferen stukken

Behandeld door:

naam

afdeling

ECO

Doorkiesnummer

datum

03-01-2011

paraferen

Medeparaferen

Afdelingshoofd

datum

6/1

paraaf

dir/afd

datum

Paraaf

wel ghehoord

Fin. Toets

datum

6/1

paraaf

dir/afd

datum

Paraaf

Jur. Toets

datum

6/1

paraaf

dir/afd

datum

Paraaf

Directeur

datum

6/1

paraaf

dir/afd

datum

Paraaf

geadresseerde

bericht op brief van

16 november 2010

Adressering

N.V. Economische Impuls Zeeland

kenmerk geadresseerde

t.a.v. de heer

Postbus 6004

4330 LA MIDDELBURG

bijlage(n)

onderwerp

Budgetsubsidie 2011 N.V. Economische Impuls

aanwijzingen

verwerkt registratuur

paraaf

uiterste verzenddatum

tekstverwerking

paraaf

verzenddatum brief

paraaf

collationeren

paraaf

terug naar ambtenaar J/N

paraaf

verzenden afschriften aan

1.

2.

3. F&B

nummers bijlagen

indien meer afschriften; adreslijst toevoegen

bericht op brief van: 16 november 2010

N.V. Economische Impuls Zeeland

uw kenmerk:

Postbus 6004

ons kenmerk: 11000401

4330 LA MIDDELBURG

afdeling: Economie

bijlage(n): 1

behandeld door:

doorkiesnummer:

onderwerp: Budgetsubsidie 2011 N.V. Economische Impuls

verzonden: 14 JAN. 2011

Middelburg, 11 januari 2011

Geachte [REDACTED]

Wij hebben bij brief van 16 november 2010 uw begroting 2011, inclusief uw prestatieaanbod 2011 ontvangen. Naar aanleiding hiervan delen wij u het volgende mee. U geeft aan dat u met de uitvoering van uw jaarplan kunt bijdragen aan de realisering van ons provinciaal sociaal economisch beleid. Met uw activiteiten beoogt u de structuur van de economie in Zeeland te versterken.

Motivatie

Bij de vaststelling van het budgetsubsidie 2011 is rekening gehouden met de taakstellende bezuiniging op uw instelling. Over zowel de aanleiding voor als over de bezuiniging zelf hebben wij u eind 2009 reeds een aantal keren mondeling geïnformeerd en vervolgens ook schriftelijk bij brieven van 1 maart 2010 en 23 maart 2010, alsmede via bestuurlijk overleg met uw instelling d.d. 20 mei 2010.

Provinciale Staten van Zeeland hebben op 5 november 2010 de bezuinigingstaakstelling voor uw instelling definitief vastgesteld. Voor uw instelling betreft de totale bezuiniging € 257.856,- (exclusief BTW). Tempo van invoering van deze bezuiniging is vanaf 2011 jaarlijks 25%, zodat in 2014 het totaal te bezuinigen bedrag op uw instelling zal zijn geëffectueerd. In uw ingediende begroting 2011 heeft u overigens al rekening gehouden met het deel van de taakstelling voor betreffend jaar.

Besluit

Wij hebben besloten u voor de periode 1 januari 2011 tot en met 31 december 2011 een budgetsubsidie te verlenen van maximaal € 1.454.537,- inclusief BTW. Wij verzoeken u bij toekomstige correspondentie over de subsidie het in het briefhoofd vermelde kenmerk 11000401 te vermelden.

Prestatieafspraken en -bewijzen

Voor de te realiseren prestatieafspraken en de daarbij behorende prestatiebewijzen verwijzen wij u naar bijlage 1 bij dit document. Wij attenderen u er bij deze op dat u iedere wijziging in de realisatie van de prestatieafspraken schriftelijk bij ons dient te melden. Wij zullen op dat moment beoordelen hoe wij hier mee om zullen gaan. Het niet realiseren van prestatieafspraken zal leiden tot een korting op de subsidie en de eventueel nog te verlenen subsidie voor komende jaren. Na afloop van het jaar zijn wij niet meer in de mogelijkheid om prestatieafspraken te wijzigen.

Verplichtingen

- Aan deze subsidie verbinden wij de bijzondere verplichting dat u bij publieksactiviteiten kenbaar maakt dat het project mede mogelijk is gemaakt door een subsidie van de Provincie Zeeland. Deze vermelding dient te geschieden via de door u te gebruiken publieksuitingen. Hiervan dient u bij de verantwoording van deze subsidie een bewijsstuk te overleggen. Hierbij wijzen wij u op artikel 15 van het Algemeen Subsidiebesluit (indien niet is voldaan aan deze verplichting, wordt de subsidie met 5% van het toegezegde subsidiebedrag tot maximaal € 5.000,- lager vastgesteld).
- Inhoudelijke wijzigingen dienen schriftelijk in het jaar 2011 te worden gemeld. Na afloop van het jaar gemelde wijzigingen in prestaties, hebben gevolgen voor het vast te stellen subsidiebedrag, tenzij aantoonbaar kan worden gemaakt dat deze wijziging niet eerder had kunnen worden gemeld.
- Jaarlijks maakt u inzichtelijk voor welke projecten en voor welke bedragen er subsidies zijn verkregen en in welke projecten een bijdrage wordt verleend door EIZ.

Overige verplichtingen

In alle hiervoor vermelde schriftelijke en mondelinge contacten met uw instelling is naast de realisatie en gevolgen van de bezuiniging met betrekking tot uw instelling ook de samenwerking met andere instellingen aan de orde geweest. Dit om met het oog op synergievoordeel en efficiencywinst de gevolgen van de bezuiniging op uw instelling te beperken.

Wij verwachten van uw instelling, dat u zowel op het gebied van inhoudelijke samenwerking als op het gebied van gezamenlijke backoffice-diensten in 2011 de nodige aantoonbare inspanningen doet.

Resultaten en/of verslag hiervan zullen aan de orde komen in het bestuurlijk overleg met uw instellingen en dient u schriftelijk aan ons kenbaar te maken bij het indienen van uw begroting 2012.

Naast de halfjaarrapportage dient er vier keer per jaar ambtelijk overleg te worden gevoerd over de stand van zaken omtrent de realisering van de prestatieafspraken. Conform het besluit in de Aandeelhoudersvergadering van 8 december 2010 dient de RvC van Impuls met een voorstel voor de vergadering van aandeelhouders te komen over aanwending en criteria van het aanjaagfonds.

Bevoorschotting

Op de subsidie verlenen wij u een maandelijks voorschot. Dit voorschot van € 121.211,42 inclusief BTW zullen wij na ontvangst van uw factuur overmaken op bankrekeningnummer [REDACTED] en name van N.V. Economische Impuls Zeeland te Middelburg onder vernoeming van het kenmerk van deze brief.

Verantwoording en vaststelling

Uiterlijk 6 maanden na afloop van het kalenderjaar dient u ten behoeve van de jaarlijkse subsidievaststelling uw inhoudelijke jaarverslag, voorzien van prestatiebewijzen van de gerealiseerde prestatieafspraken en uw jaarrekening voorzien van een accountantsverklaring conform het controleprotocol uit het Algemeen subsidiebesluit Zeeland 2007 aan ons college toe te sturen ter attentie van:

Provincie Zeeland
T.a.v. de afdeling FEZ
Postbus 6001
4330 LA MIDDELBURG

Het niet realiseren van gemaakte prestatieafspraken zal leiden tot een lagere vaststelling. Eventuele tekorten zullen ten laste komen van uw eigen organisatie, echter overschotten dienen te worden gereserveerd voor activiteiten die bijdragen aan het bereiken van met u afgesproken doelstellingen.

Verlaging van de subsidie vindt in ieder geval plaats indien:

- Het totaal eigen vermogen meer bedraagt dan 25 procent van de subsidie (zie artikel 31 lid 1 ASB).
- Meer dan 10 procent van het jaarlijkse subsidiebedrag wordt toegevoegd aan de reserves (zie artikel 31 lid 2 ASB).

De subsidie zal worden vastgesteld op basis van artikel 30 van het Algemeen subsidiebesluit Zeeland 2007. Hierin is bepaald dat de subsidie conform artikel 19 (lid 1 en lid 2c) van het Algemeen subsidiebesluit eerst wordt vastgesteld op basis van de werkelijk gerealiseerde prestatieafspraken. Vaststelling zal plaatsvinden door primair vast te stellen of en in hoeverre de geformuleerde prestatieafspraken zijn nagekomen, blijkend uit de op te leveren prestatiebewijzen. Secundair zal de hoogte van het vast te stellen subsidiebedrag per prestatieafpraak worden bepaald aan de hand van de financiële verantwoording in uw jaarrekening, rekening houdende met het hiervoor genoemde maximumbedrag per afspraak. Zie voor rekenvoorbeelden ook de toelichting op het Algemeen subsidiebesluit Zeeland 2007.

Toepasselijkheid ASV en ASB

Op deze subsidieverstrekking zijn de Algemene Subsidieverordening Zeeland 2007 en het Algemeen Subsidiebesluit Zeeland 2007 van toepassing. Met name wijzen wij u op artikelen 24 t/m 33 van het ASB welke gaan over de budgetsubsidie. Voor de overige voorwaarden die gesteld zijn, verzoeken wij u onze subsidiewijzer te raadplegen. Deze subsidiewijzer kunt u downloaden op onze website via onderstaande link: <http://loket.zeeland.nl/subsidies/>.

Bezwaar

Belanghebbenden kunnen schriftelijk bezwaar maken tegen dit besluit bij: Gedeputeerde Staten van Zeeland, t.a.v. de secretaris van de commissie voor bezwaarschriften, Postbus 6001, 4330 LA Middelburg.

In het bezwaarschrift neemt u ten minste op uw naam en adres, de dagtekening van het bezwaarschrift, tegen welk besluit u bezwaar maakt en waarom. Het bezwaarschrift dient te worden ondertekend. U moet het bezwaarschrift indienen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is bekendgemaakt. Doorgaans is dat de dag na de datum van verzending. Overschrijding van de inzendtermijn kan ertoe leiden dat met uw bezwaren geen rekening wordt gehouden. Als u overweegt bezwaar te maken, kunt u een informatiefolder aanvragen op telefoonnummer 0118-631400.

U kunt de informatie ook downloaden via <http://loket.zeeland.nl/bezwaar/bezwaar>

Wij wijzen u erop dat het bezwaar niet de werking van het besluit schorst. U kunt een verzoek doen tot het treffen van een voorlopige voorziening (artikel 8:81, lid 1 van de Algemene wet bestuursrecht). U richt het verzoek aan de voorzieningenrechter van de rechtbank, Postbus 5015, 4330 KA Middelburg. Voor de behandeling van het verzoek is griffierecht verschuldigd.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten,

voorzitter

J

secretaris

Prestatieafpraak		Aantal	Prestatiebewijs	Bedrag
Structuurversterking				€ 720.493
<i>Food & Energy</i>				
	Impuls bereidt projecten voor en legt deze projecten voor aan landelijke en Europese subsidieregelingen, zoals bijv. OP-Zuid of PiD en/of private investeerders met de volgende thema's: biobased economy en duurzame procesindustrie met name m.b.t restwarmtekoppelingen.	6	Subsidiebeschikking, samenwerkingsovereenkomst of financieringsovereenkomst waaruit het penvoerderschap van Impuls of hun rol als aanjager dan wel aanvrager blijkt.	€ 216.148
	Impuls bouwt in 2011 de in 2010 ontwikkelde structuurversterkende samenwerkingsverbanden in de foodsector verder uit. Hierbij zullen daar waar dat het Zeeuwse cluster versterkt verbindingen worden gelegd met andere foodclusters in Nederland en daarbuiten waarbij de strategische samenwerking met de regio Venlo, mede met het oog op intensievere handelsrelaties met Nord-Rhein Westfalen, een belangrijk element is.	1	Inhoudelijk verslag geaccordeerd door de Raad van Commissarissen.	€ 36.025
Totaal				€ 252.173
<i>Maintenance & Logistiek</i>				
	Impuls bereidt projecten voor en legt deze projecten voor aan landelijke en Europese subsidieregelingen, zoals bijv. OP-Zuid of PiD en/of private investeerders met de volgende thema's: maritiem maintenance en Windturbinemaintenance	2	Subsidiebeschikking, samenwerkingsovereenkomst of financieringsovereenkomst waaruit het penvoerderschap van Impuls of hun rol als aanjager dan wel aanvrager blijkt.	€ 72.049
	Impuls realiseert het Praktijk -& Ontwikkelingscentrum voor Condition Based maintenance	1	Inhoudelijk verslag geaccordeerd door de Raad van Commissarissen	€ 36.025
	Impuls ontwikkelt 3 projecten in de Logistics Accelerator	3	Subsidiebeschikking, samenwerkingsovereenkomst of financieringsovereenkomst waaruit het penvoerderschap van Impuls of hun rol als aanjager dan wel aanvrager blijkt.	€ 108.074

<u>Totaal</u>				<u>€ 216.148</u>
Recreatie & Toerisme	Impuls bereidt projecten voor en legt deze projecten voor aan landelijke en Europese subsidieregelingen, zoals bijv. OP-Zuid of PiD en/of private investeerders met de volgende thema's: Aqua High Tech Delta (watersport) en Puur Natuurlijk Zeeland (gebiedsontwikkeling waarbij economie en ecologie elkaar versterken). Afstemming met de Provincie Zeeland dient plaats te vinden of de projecten binnen de thema's Puur Natuurlijk Zeeland en Aqua High Tech Delta vallen.	2	Subsidiebeschikking, samenwerkingsovereenkomst of financieringsovereenkomst waaruit het penvoerderschap van Impuls of hun rol als aanjager dan wel aanvrager blijkt.	€ 120.082
	Het uitvoeren van 3 eerder gestarte projecten: Vitaliteit en Wellness, Lekker regionaal product en revitalisering bedrijfsleven	3	Inhoudelijk verslag geaccordeerd door de Raad van Commissarissen.	€ 60.041
<u>Totaal</u>				<u>€ 180.123</u>
Gezondheid en vitaliteit				
	Impuls realiseert het project CURA-B	1	Inhoudelijk verslag geaccordeerd door de Raad van Commissarissen	€ 36.025
<u>Totaal</u>				<u>€ 36.025</u>
Financieren	Impuls stelt een inhoudelijk verslag op van haar begeleidende activiteiten rondom financiering en coaching van startende en doorstartende bedrijven en de samenwerking met andere partijen waarin de realisatie van genoemde doelstellingen in het jaarplan 2011 worden beschreven	1	Inhoudelijk verslag geaccordeerd door de Raad van Commissarissen.	€ 16.025
	Impuls ontwikkelt tenminste één project in het actieplan Groei op het gebied van financieren.	1	Subsidiebeschikking, samenwerkingsovereenkomst of financieringsovereenkomst waaruit het penvoerderschap van Impuls of hun rol als aanjager dan wel aanvrager blijkt.	€ 20.000
<u>Totaal</u>				<u>€ 36.025</u>

Kenniseconomie				€ 160.110
	Impuls bereidt het project Kennisvalorisatie voor en legt deze projecten voor aan landelijke en Europese subsidieregelingen en/of private investeerders.	1	Subsidiebeschikking, samenwerkingsovereenkomst of financieringsovereenkomst waaruit het penvoerderschap van Impuls of hun rol als aanjager dan wel aanvrager blijkt.	€ 100.000
	Impuls realiseert het project Incubator.	1	Inhoudelijk verslag geaccordeerd door de Raad van Commissarissen.	€ 20.110
	Impuls ontwikkelt nieuwe 3-O (onderwijs, overheid, ondernemers) clusterprojecten in het domein van de kenniseconomie die qua thema en inhoud zijn afgestemd met de in te stellen adviesgroep kenniseconomie en legt deze voor ter subsidiering bij landelijke en Europese subsidieprogramma's	2	Subsidiebeschikking, samenwerkingsovereenkomst of financieringsovereenkomst waaruit het penvoerderschap van Impuls of hun rol als aanjager dan wel aanvrager blijkt. En Bewijs in vorm van notulen of brief dat thema en projecten zijn afgestemd met de adviesgroep kenniseconomie.	€ 40.000
Totaal				
Promotie & Acquisitie:				€ 341.097
	Impuls trekt door haar acquisitieactiviteiten 10 nieuwe bedrijven aan.	10 bedrijven (10)	Ondertekende opgave bedrijf.	€ 160.000
	Impuls trekt door haar acquisitieactiviteiten bedrijven aan die werkgelegenheid bieden van tenminste 100 arbeidsplaatsen.	100 werknemers	Ondertekende opgave bedrijf.	€ 160.000
	Impuls schrijft een acquisitieplan 2011-2013 waarin ondermeer een verbinding wordt gelegd tussen de structuurversterkend projecten (logistiek, watersport, biobased economy etc.) en acquisitie. Het acquisitieplan bevat een concreet aantal activiteiten voor de acquisitie van bedrijven in de genoemde sectoren van het jaarplan.	1	Een door de RvC geaccordeerd acquisitieplan.	€ 21.097

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties terugvinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van artikel 5 van de Wet open overheid (Woo). De legenda verwijzing die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

Legenda verwijzing	Artikel verwijzing	Uitzonderingsgrond
Artikel 5.1 lid 1 Woo – Absolute uitzonderingsgronden De openbaarmaking van deze informatie:		
A	art. 5.1 lid 1 a	Kan de eenheid van de Kroon in gevaar brengen.
B	art. 5.1 lid 1 b	Kan de veiligheid van de Staat schaden.
C	art. 5.1 lid 1 c	Betreft bedrijfs- en fabricagegegevens die vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld.
D	art. 5.1 lid 1 d	Betreft persoonsgegevens als bedoeld in paragraaf 3.1 (bijzondere persoonsgegevens) of paragraaf 3.2 (persoonsgegevens van strafrechtelijke aard) van de UAVG.
E	art. 5.1 lid 1 e	Betreft nummers die dienen ter identificatie van personen die bij wet of algemene maatregel van bestuur zijn voorgeschreven als bedoeld in artikel 46 van de UAVG.
Artikel 5.1 lid 2 Woo – Relatieve uitzonderingsgronden Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen:		
F	art. 5.1 lid 2 a	Het belang van de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties.
G	art. 5.1 lid 2 b	Het belang van de economische of financiële belangen van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
H	art. 5.1 lid 2 c	Het belang van de opsporing en vervolging van strafbare feiten.
I	art. 5.1 lid 2 d	Het belang van de inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen.
J	art. 5.1 lid 2 e	Het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen.
K	art. 5.1 lid 2 f	Het belang van de bescherming van andere dan in art. 5.1 lid 1 sub c genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens.
L	art. 5.1 lid 2 g	Het belang van de bescherming van het milieu waar deze informatie betrekking op heeft.
M	art. 5.1 lid 2 h	Het belang van de beveiliging van personen en bedrijven en het voorkomen van sabotage.
N	art. 5.1 lid 2 i	Het belang van het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
O	art. 5.1 lid 4	Het belang dat de geadresseerde erbij heeft om als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie (tijdelijke beperking).
P	art. 5.1 lid 5	Het belang van de onevenredige benadeling welke, in uitzonderlijke gevallen, wordt toegebracht aan een ander belang dan genoemd in art. 5.1 de leden 1 en 2, bij andere informatie dan milieu-informatie.
Q	art. 5.1 lid 6	Het belang genoemd in artikel 5.1 lid 1 sub c en het hier milieu-informatie betreft waardoor, bij openbaarmaking, ernstige schade wordt toegebracht aan het genoemde belang in artikel 5.1 lid 1 sub c.
Artikel 5.2 lid 1 Woo – Persoonlijke beleidsopvattingen De informatie uit documenten betreft:		
R	art. 5.2 lid 1	Persoonlijke beleidsopvattingen. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad, niet zijnde feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter.
S	Art. 5.2 lid 2	Tot personen te herleiden gegevens, met betrekking tot door het bestuursorgaan, met het oog op een goede en democratische bestuursvoering, verstrekte informatie die kwalificeert als persoonlijke beleidsopvattingen.
Overig		
T		De informatie valt buiten de reikwijdte van het verzoek.

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties terugvinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van artikel 5 van de Wet open overheid (Woo). De legenda verwijzing die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

Legenda verwijzing	Artikel verwijzing	Uitzonderingsgrond
Artikel 5.1 lid 1 Woo – Absolute uitzonderingsgronden De openbaarmaking van deze informatie:		
A	art. 5.1 lid 1 a	Kan de eenheid van de Kroon in gevaar brengen.
B	art. 5.1 lid 1 b	Kan de veiligheid van de Staat schaden.
C	art. 5.1 lid 1 c	Betreft bedrijfs- en fabricagegegevens die vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld.
D	art. 5.1 lid 1 d	Betreft persoonsgegevens als bedoeld in paragraaf 3.1 (bijzondere persoonsgegevens) of paragraaf 3.2 (persoonsgegevens van strafrechtelijke aard) van de UAVG.
E	art. 5.1 lid 1 e	Betreft nummers die dienen ter identificatie van personen die bij wet of algemene maatregel van bestuur zijn voorgeschreven als bedoeld in artikel 46 van de UAVG.
Artikel 5.1 lid 2 Woo – Relatieve uitzonderingsgronden Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen:		
F	art. 5.1 lid 2 a	Het belang van de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties.
G	art. 5.1 lid 2 b	Het belang van de economische of financiële belangen van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
H	art. 5.1 lid 2 c	Het belang van de opsporing en vervolging van strafbare feiten.
I	art. 5.1 lid 2 d	Het belang van de inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen.
J	art. 5.1 lid 2 e	Het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen.
K	art. 5.1 lid 2 f	Het belang van de bescherming van andere dan in art. 5.1 lid 1 sub c genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens.
L	art. 5.1 lid 2 g	Het belang van de bescherming van het milieu waar deze informatie betrekking op heeft.
M	art. 5.1 lid 2 h	Het belang van de beveiliging van personen en bedrijven en het voorkomen van sabotage.
N	art. 5.1 lid 2 i	Het belang van het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
O	art. 5.1 lid 4	Het belang dat de geadresseerde erbij heeft om als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie (tijdelijke beperking).
P	art. 5.1 lid 5	Het belang van de onevenredige benadeling welke, in uitzonderlijke gevallen, wordt toegebracht aan een ander belang dan genoemd in art. 5.1 de leden 1 en 2, bij andere informatie dan milieu-informatie.
Q	art. 5.1 lid 6	Het belang genoemd in artikel 5.1 lid 1 sub c en het hier milieu-informatie betreft waardoor, bij openbaarmaking, ernstige schade wordt toegebracht aan het genoemde belang in artikel 5.1 lid 1 sub c.
Artikel 5.2 lid 1 Woo – Persoonlijke beleidsopvattingen De informatie uit documenten betreft:		
R	art. 5.2 lid 1	Persoonlijke beleidsopvattingen. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad, niet zijnde feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter.
S	Art. 5.2 lid 2	Tot personen te herleiden gegevens, met betrekking tot door het bestuursorgaan, met het oog op een goede en democratische bestuursvoering, verstrekte informatie die kwalificeert als persoonlijke beleidsopvattingen.
Overig		
T		De informatie valt buiten de reikwijdte van het verzoek.

Provincie Zeeland
College van Gedeputeerde Staten
t.a.v. [redacted]
directie E&M
Postbus 6001
4330 LA Middelburg

Kenmerk

Dir/110144/dtv/wb

Onderwerp

Verzoek tot wijziging
prestatieafspraken 2011

Behandeld door

[redacted]

Telefoon

[redacted]

Datum

06-12-2011

E-mailadres

[redacted]@impulszeeland.nl

Geachte [redacted]

Economische Impuls Zeeland ontvangt een budgetsubsidie van de provincie Zeeland voor de uitvoering van het jaarplan 2011.

Met betrekking tot de prestatieafspraken zoals vermeld in uw subsidiebeschikking van 11 januari 2011 (kenmerk 11000401) willen middels deze brief een verzoek tot wijziging indienen.

Wij willen de volgende wijzigingen voorstellen.

Structuurversterking: Food & Energy

- 1) Thema biobased economy en duurzame procesindustrie: 6 projecten voorbereiden en voorleggen aan subsidieregelingen of private investeerders. Prestatiebewijs *aanvullen met* Subsidiebeschikking, samenwerkingsovereenkomst waaruit het penvoerderschap van Impuls of rol van aanjager, aanvrager of projectpartner blijkt.
- 2) Verder uitbouwen van in 2010 ontwikkelde structuurversterkende samenwerkingsverbanden in de foodsector. Prestatiebewijs *vervangen door*: Inhoudelijk verslag geaccordeerd door de directie in plaats van de Raad van Commissarissen.

Structuurversterking: Maintenance & Logistiek

- 3) Thema maritiem maintenance en windturbinemaintenance: 2 projecten voorbereiden en voorleggen aan subsidieregelingen of private investeerder. Prestatiebewijs *vervangen door* 1 project op het gebied van Windturbinemaintenance voorbereid en voorgelegd aan subsidieregelingen. Prestatiebewijs: subsidiebeschikking waaruit het penvoerderschap van Impuls of rol als aanjager, aanvrager of projectpartner blijkt.
Prestatiebewijs voor project maritime maintenance *aanvullen met*: 1 project op het gebied van maritime maintenance voorbereid. Prestatiebewijs: een verslag geaccordeerd door de directie over de verkenning van de haalbaarheid naar de mogelijkheden voor een project op het gebied van maritime maintenance.
- 4) Praktijk- & ontwikkelingcentrum voor Condition Based Maintenance: 1 project gerealiseerd. Prestatiebewijs *vervangen door* inhoudelijk verslag geaccordeerd door de directie in plaats van Raad van Commissarissen
- 5) Logistics Accelerator: 3 projecten ontwikkeld. Prestatiebewijs *ongewijzigd laten*.

Structuurversterking: recreatie & toerisme

- 6) Thema Aqua High Tech Delta (watersport) en Puur Natuurlijk Zeeland: 2 projecten voorbereiden en voorleggen aan subsidieregelingen of private investeerder. Prestatiebewijs *vervangen door*: 1 project voorbereid en voorgelegd aan subsidieregelingen. Prestatiebewijs bewijs van indiening subsidieaanvraag. Het project 'Ruimte recreëren' is voorbereid en voorgelegd aan de RAAK subsidieregeling maar afgewezen. Gedeeltelijk wordt de inhoud van dit project doorontwikkeld om te worden voorgelegd aan een andere subsidieregeling in 2012.
- 1 project voorbereid en voorgelegd aan subsidieregelingen. Prestatiebewijs: subsidiebeschikking, samenwerkingsovereenkomst of financieringsovereenkomst waaruit het penvoerderschap van Impuls of rol van aanjager, aanvrager of projectpartner blijkt.
- 7) 3 eerder gestarte projecten uitvoeren. Prestatieafspraken *vervangen door* uitvoeren van 3 eerder gestarte projecten, Vitaliteit & Wellness. Een zee van kansen; Revitalisering verblijfsrecreatie; Lekker Regionaal Product. Prestatiebewijs *vervangen door* inhoudelijk verslag geaccordeerd door de directie in plaats van de Raad van Commissarissen.

Structuurversterking: Gezondheid en Vitaliteit

- 8) Realisatie project CURA-B: prestatiebewijs *vervangen door* inhoudelijk verslag geaccordeerd door de directie in plaats van de Raad van Commissarissen.

Structuurversterking: Financiering

- 9) Begeleidende activiteiten rondom coaching en financiering startende bedrijven: 1 project gerealiseerd. Prestatiebewijs *vervangen door* inhoudelijk verslag geaccordeerd door de directie in plaats van de Raad van Commissarissen.
- 10) Ontwikkelen tenminste één project in ActieplanGroei op het gebied van financieren. *Ongewijzigd laten*.

Kenniseconomie

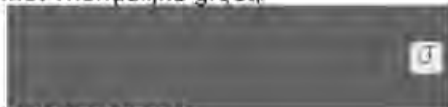
- 11) Kennisvalorisatie: 1 project voorbereiden en voorleggen aan subsidieregelingen of private investeerders. Prestatiebewijs *vervangen door* verslag voorbereidende werkzaamheden geaccordeerd door de directie. Impuls heeft samen met andere partijen het project Kennisvalorisatie voorbereid maar in overleg met samenwerkingspartijen en subsidieverstrekker besloten om te wachten met indiening bij subsidieregeling tot 2012.
- 12) Project Incubator realiseren. Prestatiebewijs *vervangen door* inhoudelijk verslag geaccordeerd door de directie in plaats van de Raad van Commissarissen.
- 13) Ontwikkeling 3-O (onderwijs, overheid, ondernemers) projecten: 2 nieuwe clusterprojecten in het domein van de kenniseconomie. Prestatiebewijs *wijzigen* 'bewijs adviesgroep kenniseconomie' weglaten.

Promotie & Acquisitie

- 14) Acquisitieactiviteiten: 10 nieuwe bedrijven aantrekken. Prestatiebewijs *aanvullen met en/of bewijs* inschrijving Kamer van Koophandel.
- 15) Acquisitieactiviteiten: 100 nieuwe arbeidsplaatsen. Prestatiebewijs *aanvullen met en/of bewijs* inschrijving Kamer van Koophandel.
- 16) Acquisitieplan: 1 acquisitieplan 2011-2013 gerealiseerd. Prestatiebewijs *vervangen door* inhoudelijk verslag geaccordeerd door de directie in plaats van de Raad van Commissarissen.

Wij verzoeken u de subsidiebeschikking conform bovenstaande aan te passen.

Met vriendelijke groet,

Dick ten Voorde
Algemeen directeur

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties terugvinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van artikel 5 van de Wet open overheid (Woo). De legenda verwijzing die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

Legenda verwijzing	Artikel verwijzing	Uitzonderingsgrond
Artikel 5.1 lid 1 Woo – Absolute uitzonderingsgronden De openbaarmaking van deze informatie:		
A	art. 5.1 lid 1 a	Kan de eenheid van de Kroon in gevaar brengen.
B	art. 5.1 lid 1 b	Kan de veiligheid van de Staat schaden.
C	art. 5.1 lid 1 c	Betreft bedrijfs- en fabricagegegevens die vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld.
D	art. 5.1 lid 1 d	Betreft persoonsgegevens als bedoeld in paragraaf 3.1 (bijzondere persoonsgegevens) of paragraaf 3.2 (persoonsgegevens van strafrechtelijke aard) van de UAVG.
E	art. 5.1 lid 1 e	Betreft nummers die dienen ter identificatie van personen die bij wet of algemene maatregel van bestuur zijn voorgeschreven als bedoeld in artikel 46 van de UAVG.
Artikel 5.1 lid 2 Woo – Relatieve uitzonderingsgronden Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen:		
F	art. 5.1 lid 2 a	Het belang van de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties.
G	art. 5.1 lid 2 b	Het belang van de economische of financiële belangen van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
H	art. 5.1 lid 2 c	Het belang van de opsporing en vervolging van strafbare feiten.
I	art. 5.1 lid 2 d	Het belang van de inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen.
J	art. 5.1 lid 2 e	Het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen.
K	art. 5.1 lid 2 f	Het belang van de bescherming van andere dan in art. 5.1 lid 1 sub c genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens.
L	art. 5.1 lid 2 g	Het belang van de bescherming van het milieu waar deze informatie betrekking op heeft.
M	art. 5.1 lid 2 h	Het belang van de beveiliging van personen en bedrijven en het voorkomen van sabotage.
N	art. 5.1 lid 2 i	Het belang van het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
O	art. 5.1 lid 4	Het belang dat de geadresseerde erbij heeft om als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie (tijdelijke beperking).
P	art. 5.1 lid 5	Het belang van de onevenredige benadeling welke, in uitzonderlijke gevallen, wordt toegebracht aan een ander belang dan genoemd in art. 5.1 de leden 1 en 2, bij andere informatie dan milieu-informatie.
Q	art. 5.1 lid 6	Het belang genoemd in artikel 5.1 lid 1 sub c en het hier milieu-informatie betreft waardoor, bij openbaarmaking, ernstige schade wordt toegebracht aan het genoemde belang in artikel 5.1 lid 1 sub c.
Artikel 5.2 lid 1 Woo – Persoonlijke beleidsopvattingen De informatie uit documenten betreft:		
R	art. 5.2 lid 1	Persoonlijke beleidsopvattingen. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad, niet zijnde feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter.
S	Art. 5.2 lid 2	Tot personen te herleiden gegevens, met betrekking tot door het bestuursorgaan, met het oog op een goede en democratische bestuursvoering, verstrekte informatie die kwalificeert als persoonlijke beleidsopvattingen.
Overig		
T		De informatie valt buiten de reikwijdte van het verzoek.

ONTWERPBRIEF GS

Directie E&M

Categorie

A

Zaaknummer

verwijsnummer

onderwerp

Budgetsubsidie 2011 N.V. Economische Impuls

advies/besluit

Aanpassen subsidie beschikking N.V. Economische Impuls.
Prestatieafspraken en prestatiebewijzen wijzigen.

leden gedeputeerde staten

portefeuillehouder paraaf

Reu, B.J. de

vervanger

Heukelom, G.R.J. van

besluit

datum

nummer

paraaf secr. voor uitvoering

13 DEC. 2011

EXM A01

aantal te paraferen stukken

Behandeld door:

naam

afdeling

Doorkiesnummer

datum

ECO

07-12-2011

paraferen

Medeparaferen

Afdelingshoofd

datum

paraaf

dir/afd

datum

Paraaf

Eco

8/12

FEZ

tel skanda

Fin Toets

datum

paraaf

BVE

8/12

Jur Toets

per markt. afdel.

paraaf

dir/afd

datum

Paraaf

Directeur

paraaf

geadresseerde

bericht op brief van
6 december 2011

Adressering

N.V. Economische Impuls Zeeland
t.a.v.
Postbus 6004
4330 LA MIDDELBURG

kenmerk geadresseerde

bijlage(n)

onderwerp

Budgetsubsidie 2011 N.V. Economische Impuls

aanwijzingen

verwerkt registratuur

S-17 2011

tekstverwerking

paraaf

uiterste verzenddatum

verzenddatum brief

30 JAN. 2012

collationeren

terug naar ambtenaar J/N
NEE

verzenden afschnitten aan

1.

2. F&B

3.

nummers bijlagen

indien meer afschriften; adreslijst toevoegen

bericht op brief van: 6 december 2011

uw kenmerk: -

ons kenmerk: 11449587

afdeling: Economie

bijlage(n): 1

behandeld door:

doorlijesnummer: (0118)-63 14 35

onderwerp: Budgetsubsidie 2011 N.V. Economische Impuls

N.V. Economische Impuls Zeeland

t.a.v. [redacted]

Postbus 6004

4330 LA MIDDELBURG

verzonden:

30 JAN. 2012

Middelburg, 13 december 2011

Geachte [redacted]

Naar aanleiding van uw brief d.d. 6 december 2011, delen wij u het volgende mee. Op 11 januari 2011 hebben wij u een budgetsubsidie voor 2011 toegekend van maximaal € 1.454.537,- (zie brief met kenmerk 11000401).

In uw brief verzoekt u ons akkoord te gaan met de wijziging van prestatieafspraken en prestatiebewijzen. Omdat u uw jaarplan grotendeels heeft uitgevoerd, hebben wij besloten uw verzoek in te willigen. Bijgevoegd treft u de gewijzigde prestatieafspraken en prestatiebewijzen aan in bijlage 1. De bijlage bij deze brief vervangt bijlage 1 van de subsidiebeschikking van 11 januari 2011.

Voor het overige blijft het gestelde in onze subsidiebeschikking van 11 januari 2011 met kenmerk 11000401 onverkort van toepassing en verzoeken u om uiterlijk 1 juli 2012 de inhoudelijke en financiële verantwoording aan te leveren.

Belanghebbenden kunnen schriftelijk bezwaar maken tegen dit besluit bij:

Gedeputeerde Staten van Zeeland, t.a.v. de secretaris van de commissie voor bezwaarschriften, Postbus 6001, 4330 LA Middelburg.

In het bezwaarschrift neemt u ten minste op uw naam en adres, de dagtekening van het bezwaarschrift, tegen welk besluit u bezwaar maakt en waarom. Het bezwaarschrift dient te worden ondertekend.

U moet het bezwaarschrift indienen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is bekendgemaakt. Doorgaans is dat de dag na de datum van verzending. Overschrijding van de inzendtermijn kan ertoe leiden dat met uw bezwaren geen rekening wordt gehouden.

Als u overweegt bezwaar te maken, kunt u een informatiefolder aanvragen op telefoonnummer 0118-631400. U kunt de informatie ook downloaden via <http://loket.zeeland.nl/bezwaar/bezwaar>.

Wij wijzen u erop dat het bezwaar niet de werking van het besluit schorst. U kunt een verzoek doen tot het treffen van een voorlopige voorziening (artikel 8:81, lid 1 van de Algemene wet bestuursrecht). U richt het verzoek aan de voorzieningenrechter van de rechtbank, Postbus 5015, 4330 KA Middelburg. Voor de behandeling van het verzoek is griffierecht verschuldigd.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten,

W. van der
voorzitter

J. van der
secretaris

Archiefexemplaar

Prestatieafspraken		Aantal	Prestatiebewijs	Bedrag
Structuurversterking				€ 720.493
<i>Food & Energy</i>				
	Impuls bereidt projecten voor en legt deze projecten voor aan landelijke en Europese subsidieregelingen, zoals bijv. OP-Zuid of PiD en/of private investeerders met de volgende thema's: biobased economy en duurzame procesindustrie met name m.b.t restwarmtekoppelingen.	6	Subsidiebeschikking, samenwerkingsovereenkomst of financieringsovereenkomst waaruit het penvoerderschap van Impuls of hun rol als aanjager, aanvrager of projectpartner blijkt, of dan wel uit een ander document waaruit de rol van Impuls blijkt.	€216.148
	Impuls bouwt in 2011 de in 2010 ontwikkelde structuurversterkende samenwerkingsverbanden in de foodsector verder uit. Hierbij zullen daar waar dat het Zeeuwse cluster versterkt verbindingen worden gelegd met andere foodclusters in Nederland en daarbuiten waarbij de strategische samenwerking met de regio Venlo, mede met het oog op intensievere handelsrelaties met Noord-Rhein Westfalen, een belangrijk element is.	1	Inhoudelijk verslag geaccordeerd door de directie van Impuls.	€ 36.025
<u>Totaal</u>				<u>€ 252.173</u>
<i>Maintenance & Logistiek</i>				
	Impuls bereidt projecten voor en legt deze projecten voor aan landelijke en Europese subsidieregelingen, zoals bijv. OP-Zuid of PiD en/of private investeerders met de volgende thema's: Windturbinemaintenance	1	Subsidiebeschikking, samenwerkingsovereenkomst of financieringsovereenkomst waaruit het penvoerderschap van Impuls of hun rol als aanjager, aanvrager of projectpartner blijkt, of dan wel uit een ander document waaruit de rol van Impuls blijkt.	€ 40.000
	Impuls voert een verkenning van de haalbaarheid uit naar een maritiem maintenance project.	1	Inhoudelijk verslag geaccordeerd door de de directie van Impuls.	€ 32.049
	Impuls realiseert het Praktijk -& Ontwikkelingscentrum voor Condition Based maintenance	1	Inhoudelijk verslag geaccordeerd door de directie van Impuls.	€ 36.025
	Impuls ontwikkelt 3	3	Subsidiebeschikking,	€

	projecten in de Logistics Accelerator		samenwerkingsovereenkomst of financieringsovereenkomst waaruit het penvoerderschap van Impuls of hun rol als aanjager, aanvrager of projectpartner blijkt, of dan wel uit een ander document waaruit de rol van Impuls blijkt.	108.074
<u>Totaal</u>				€ 216.148
Recreatie & Toerisme	Impuls bereidt projecten voor en legt deze projecten voor aan landelijke en Europese subsidieregelingen, zoals bijv. OP-Zuid of PiD en/of private investeerders met de volgende thema's: Aqua High Tech Delta (watersport) en Puur Natuurlijk Zeeland (gebiedsontwikkeling waarbij economie en ecologie elkaar versterken). Afstemming met de Provincie Zeeland dient plaats te vinden of de projecten binnen de thema's Puur Natuurlijk Zeeland en Aqua High Tech Delta vallen.	1	Subsidiebeschikking, samenwerkingsovereenkomst of financieringsovereenkomst waaruit het penvoerderschap van Impuls of hun rol als aanjager, aanvrager of projectpartner blijkt, of dan wel uit een ander document waaruit de rol van Impuls blijkt.	€ 60.041
	Impuls bereidt projecten voor en legt deze projecten voor aan landelijke en Europese subsidieregelingen, zoals bijv. OP-Zuid of PiD en/of private investeerders met de volgende thema's: Aqua High Tech Delta (watersport) en Puur Natuurlijk Zeeland (gebiedsontwikkeling waarbij economie en ecologie elkaar versterken). Afstemming met de Provincie Zeeland dient plaats te vinden of de projecten binnen de thema's Puur Natuurlijk Zeeland en Aqua High Tech Delta vallen		Bewijs van indiening subsidieaanvraag waaruit het penvoerderschap van Impuls of hun rol als aanjager, aanvrager of projectpartner blijkt, of dan wel uit een ander document waaruit de rol van Impuls blijkt.	€ 60.041
	Het uitvoeren van 3 eerder gestarte projecten: Vitaliteit en Wellness, Lekker regionaal product	3	Inhoudelijk verslag geaccordeerd door directie van Impuls.	€ 60.041

	en revitalisering bedrijfsleven			
<u>Totaal</u>				€ 180.123
Gezondheid en vitaliteit				
	Impuls realiseert het project CURA-B	1	Inhoudelijk verslag geaccordeerd door directie Impuls.	€ 36.025
<u>Totaal</u>				€ 36.025
Financieren	Impuls stelt een inhoudelijk verslag op van haar begeleidende activiteiten rondom financiering en coaching van startende en doorstartende bedrijven en de samenwerking met andere partijen waarin de realisatie van genoemde doelstellingen in het jaarplan 2011 worden beschreven	1	Inhoudelijk verslag geaccordeerd door directie van Impuls.	€ 16.025
	Impuls ontwikkelt tenminste één project in het actieplan Groei op het gebied van financieren.	1	Subsidiebeschikking, samenwerkingsovereenkomst of financieringsovereenkomst waaruit het penvoerderschap van Impuls of hun rol als aanjager dan wel aanvrager blijkt, of dan wel uit een ander document waaruit de rol van Impuls blijkt.	€ 20.000
<u>Totaal</u>				€ 36.025
<u>Kenniseconomie</u>				€ 160.110
	Impuls bereidt het project Kennisvalorisatie mede voor.	1	Verslag van voorbereidende werkzaamheden geaccordeerd door de directie van Impuls.	€ 100.000
	Impuls realiseert het project Incubator.	1	Inhoudelijk verslag geaccordeerd door directie van Impuls.	€ 20.110
	Impuls ontwikkelt nieuwe 3-O (onderwijs, overheid, ondernemers) clusterprojecten in het domein van de kenniseconomie en legt deze voor ter subsidiering bij landelijke en Europese subsidieprogramma's	2	Subsidiebeschikking, samenwerkingsovereenkomst of financieringsovereenkomst waaruit het penvoerderschap van Impuls of hun rol als aanjager, aanvrager of projectpartner blijkt. of dan wel uit een ander document waaruit de rol van Impuls blijkt.	€ 40.000
<u>Totaal</u>				
Promotie &				€

Acquisitie:				341.097
	Impuls trekt door haar acquisitieactiviteiten 10 nieuwe bedrijven aan.	10 bedrijven (10)	Ondertekende opgave bedrijf of bewijs van inschrijving Kamer van Koophandel.	€ 160.000
	Impuls trekt door haar acquisitieactiviteiten bedrijven aan die werkgelegenheid bieden van tenminste 100 arbeidsplaatsen.	100 werknemers	Ondertekende opgave bedrijf	€ 160.000
	Impuls schrijft een acquisitieplan 2011-2013 waarin ondermeer een verbinding wordt gelegd tussen de structuurversterkend projecten (logistiek, watersport, biobased economy etc.) en acquisitie. Het acquisitieplan bevat een concreet aantal activiteiten voor de acquisitie van bedrijven in de genoemde sectoren van het jaarplan.	1	Een door de directie van Impuls geaccordeerd acquisitieplan.	€ 21.097

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties terugvinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van artikel 5 van de Wet open overheid (Woo). De legenda verwijzing die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

Legenda verwijzing	Artikel verwijzing	Uitzonderingsgrond
Artikel 5.1 lid 1 Woo – Absolute uitzonderingsgronden De openbaarmaking van deze informatie:		
A	art. 5.1 lid 1 a	Kan de eenheid van de Kroon in gevaar brengen.
B	art. 5.1 lid 1 b	Kan de veiligheid van de Staat schaden.
C	art. 5.1 lid 1 c	Betreft bedrijfs- en fabricagegegevens die vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld.
D	art. 5.1 lid 1 d	Betreft persoonsgegevens als bedoeld in paragraaf 3.1 (bijzondere persoonsgegevens) of paragraaf 3.2 (persoonsgegevens van strafrechtelijke aard) van de UAVG.
E	art. 5.1 lid 1 e	Betreft nummers die dienen ter identificatie van personen die bij wet of algemene maatregel van bestuur zijn voorgeschreven als bedoeld in artikel 46 van de UAVG.
Artikel 5.1 lid 2 Woo – Relatieve uitzonderingsgronden Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen:		
F	art. 5.1 lid 2 a	Het belang van de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties.
G	art. 5.1 lid 2 b	Het belang van de economische of financiële belangen van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
H	art. 5.1 lid 2 c	Het belang van de opsporing en vervolging van strafbare feiten.
I	art. 5.1 lid 2 d	Het belang van de inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen.
J	art. 5.1 lid 2 e	Het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen.
K	art. 5.1 lid 2 f	Het belang van de bescherming van andere dan in art. 5.1 lid 1 sub c genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens.
L	art. 5.1 lid 2 g	Het belang van de bescherming van het milieu waar deze informatie betrekking op heeft.
M	art. 5.1 lid 2 h	Het belang van de beveiliging van personen en bedrijven en het voorkomen van sabotage.
N	art. 5.1 lid 2 i	Het belang van het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
O	art. 5.1 lid 4	Het belang dat de geadresseerde erbij heeft om als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie (tijdelijke beperking).
P	art. 5.1 lid 5	Het belang van de onevenredige benadeling welke, in uitzonderlijke gevallen, wordt toegebracht aan een ander belang dan genoemd in art. 5.1 de leden 1 en 2, bij andere informatie dan milieu-informatie.
Q	art. 5.1 lid 6	Het belang genoemd in artikel 5.1 lid 1 sub c en het hier milieu-informatie betreft waardoor, bij openbaarmaking, ernstige schade wordt toegebracht aan het genoemde belang in artikel 5.1 lid 1 sub c.
Artikel 5.2 lid 1 Woo – Persoonlijke beleidsopvattingen De informatie uit documenten betreft:		
R	art. 5.2 lid 1	Persoonlijke beleidsopvattingen. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad, niet zijnde feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter.
S	Art. 5.2 lid 2	Tot personen te herleiden gegevens, met betrekking tot door het bestuursorgaan, met het oog op een goede en democratische bestuursvoering, verstrekte informatie die kwalificeert als persoonlijke beleidsopvattingen.
Overig		
T		De informatie valt buiten de reikwijdte van het verzoek.

ONTWERPBRIEF GS

Stafafdelingen FEZ

documentnummer
12018339
onderwerp

Zaaknummer
SVP12.0214

Categorie
verwijsnummer
12013454

C

Vaststelling budgetsubsidie 2011

N.V. Economische Impuls Zeeland

leden gedeputeerde staten

portefeuillehouder paraaf

Beveren, C. van

vervanger

Heijning, S.J.

besluit

advies/besluit

Subsidie vaststellen op € 1.222.300 exclusief BTW (€
1.454.537 inclusief BTW)

datum

nummer

paraaf secr. voor uitvoering

21 AUG. 2012**FEZ C-01****22/8**

aantal te paraferen stukken

Behandeld door:

naam

afdeling

Doorkiesnummer

datum

FEZ

31 juli 2012

parafen

Medeparafen

Afdelingshoofd

datum

paraaf

FEZ

7/8

dir/afd

datum

Paraaf

E**7/8**

Fin. Toets

datum

paraaf

Jur. Toets

datum

paraaf

Directeur

datum

paraaf

-

dir/afd

datum

Paraaf

-

geadresseerde

bericht op brief van
30/05/2012

Adressering

kenmerk geadresseerde

N.V. Economische Impuls Zeeland
Postbus 6004
4330 LA MIDDELBURG

bijlage(n)

onderwerp

Vaststelling subsidie voor het project "budgetsubsidie 2011"

aanwijzingen

verwerkt registratuur

paraaf

uiterste verzenddatum

tekstverwerking

paraaf

ZSM

verzenddatum brief

paraaf

collationeren

paraaf

22 AUG. 2012

terug naar ambtenaar J/N

NEE

verzenden afschriften aan

nummers bijlagen

1.

2.

3. SBO Facturen + boekingsformulier + kopie archief

4.

Concept

bericht op brief van: 30 mei 2012

N.V. Economische Impuls Zeeland
Postbus 6004
4330 LA MIDDELBURG

uw kenmerk:

ons kenmerk: 12018339

afdeling: Financieel-economische Zaken

bijlage(n):

behandeld door: [redacted]

doorkiesnummer: [redacted]

onderwerp: Vaststelling budgetsubsidie 2011

verzonden: Middelburg,

Geachte directie,

Met uw brief van 30 mei 2012 heeft u de verantwoording ingediend van de aan u verleende budgetsubsidie voor het jaar 2011. Deze subsidie is verleend met onze brief van 11 januari 2011 met het kenmerk 11000401 en aangepast met onze brief van 13 december 2011 met het kenmerk 11449587.

Vaststelling

Mede op basis van de ingediende stukken hebben wij de subsidie vastgesteld op het bedrag van € 1.222.300 exclusief BTW (€ 1.454.537 inclusief BTW)

Aan de verleende subsidie zijn een aantal prestatieafspraken gekoppeld. Wij hebben geconstateerd dat de prestatieafspraken zijn gerealiseerd. Daarnaast is voldaan aan de financiële verplichtingen met betrekking tot de subsidie. De subsidie is daarom vastgesteld op het maximaal toegezegd subsidiebedrag.

Opmerkingen

Met betrekking tot uw rekening en verantwoording, alsmede deze vaststelling merken wij nog het volgende op: Bij uw jaarrekening heeft u een controleverklaring van de accountant toegevoegd. Deze controleverklaring is niet conform het controleprotocol zoals in ons Algemeen subsidiebesluit Zeeland 2007 is voorgeschreven. Wij hebben besloten om eenmalig af te wijken van deze verplichting. In de toekomst zullen wij deze verplichting echter onverkort toepassen.

Financiële afhandeling

Het subsidiebedrag is al volledig middels een voorschot aan u uitbetaald.

Regelgeving en informatie

Op deze subsidievaststelling is de Algemene Subsidieverordening Zeeland 2007 en het Algemeen Subsidiebesluit Zeeland 2007 van toepassing.

Nadere informatie over de subsidieregelgeving kunt u raadplegen op onze digitale subsidewijzer.

Deze kunt u vinden op: <http://loket.zeeland.nl/subsidies/>.

N.V. Economische Impuls Zeeland
Postbus 6004
4330 LA MIDDELBURG

bericht op brief van: 30 mei 2012

uw kenmerk:

ons kenmerk: 12018339

afdeling: Financieel-economische Zaken

bijlage(n):

behandeld door:

doorkiesnummer:

Vaststelling budgetsubsidie 2011

onderwerp:

verzonden: 22 AUG. 2012

Middelburg, 21 augustus 2012

Geachte directie,

Met uw brief van 30 mei 2012 heeft u de verantwoording ingediend van de aan u verleende budgetsubsidie voor het jaar 2011. Deze subsidie is verleend met onze brief van 11 januari 2011 met het kenmerk 11000401 en aangepast met onze brief van 13 december 2011 met het kenmerk 11449587.

Vaststelling

Mede op basis van de ingediende stukken hebben wij de subsidie vastgesteld op het bedrag van € 1.222.300,-- exclusief BTW (€ 1.454.537,-- inclusief BTW)

Aan de verleende subsidie zijn een aantal prestatieafspraken gekoppeld. Wij hebben geconstateerd dat de prestatieafspraken zijn gerealiseerd. Daarnaast is voldaan aan de financiële verplichtingen met betrekking tot de subsidie. De subsidie is daarom vastgesteld op het maximaal toegezegd subsidiebedrag.

Opmerkingen

Met betrekking tot uw rekening en verantwoording, alsmede deze vaststelling merken wij nog het volgende op: Bij uw jaarrekening heeft u een controleverklaring van de accountant toegevoegd. Deze controleverklaring is niet conform het controleprotocol zoals in ons Algemeen subsidiebesluit Zeeland 2007 is voorgescreven. Wij hebben besloten om eenmalig af te wijken van deze verplichting. In de toekomst zullen wij deze verplichting echter onverkort toepassen.

Financiële afhandeling

Het subsidiebedrag is al volledig middels een voorschot aan u uitbetaald.

Regelgeving en informatie

Op deze subsidievaststelling is de Algemene Subsidieverordening Zeeland 2007 en het Algemeen Subsidiebesluit Zeeland 2007 van toepassing.

Nadere informatie over de subsidieregelgeving kunt u raadplegen op onze digitale subsidiewijzer. Deze kunt u vinden op: <http://loket.zeeland.nl/subsidies/>.

Bezwaar en beroep

Belanghebbenden kunnen schriftelijk bezwaar maken tegen dit besluit bij: Gedeputeerde Staten van Zeeland, t.a.v. de secretaris van de commissie voor bezwaarschriften, Postbus 6001, 4330 LA Middelburg.

In het bezwaarschrift neemt u tenminste op uw naam en adres, de dagtekening van het bezwaarschrift, tegen welk besluit u bezwaar maakt en waarom. Het bezwaarschrift dient te worden ondertekend.

U moet het bezwaarschrift indienen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is bekendgemaakt. Doorgaans is dat de dag na de datum van verzending. Overschrijding van de inzendtermijn kan ertoe leiden dat met uw bezwaren geen rekening wordt gehouden.

Als u overweegt bezwaar te maken, kunt u een informatiefolder aanvragen op telefoonnummer 0118-631400. U kunt de informatie ook downloaden via <http://loket.zeeland.nl/bezwaar/bezwaar>.

Wij wijzen u erop dat het bezwaar niet de werking van het besluit schorst. U kunt een verzoek doen tot het treffen van een voorlopige voorziening (artikel 8:81, lid 1 van de Algemene wet bestuursrecht). U richt het verzoek aan de voorzieningenrechter van de rechtbank, Postbus 5015, 4330 KA Middelburg. Voor de behandeling van het verzoek is griffierecht verschuldigd.

Hoogachtend,

Overeenkomstig het door gedeputeerde staten genomen besluit,

drs. R. Blacquière,
hoofd Afdeling Financieel-economische Zaken.

T.a.v. SBO Facturen, kamer U 013,
Bedrijfsvoering Stafafdelingen
dit formulier voorzien van afschrift van de brief

BOEKINGSFORMULIER

SUBSIDIES

N.V. Economische Impuls Zeeland

Crediteurnummer
C30.82.18.000

Rekeningcode	Bedrag in €	VPL nummer	Subsidienummer
NT0411.70924.9999	0,00	0028660	11000401
	0,00		
	0,00		
	0,00		
	0,00		
	0,00		
	0,00		
	0,00		
	0,00		
	0,00		
	0,00		
	0,00		
	0,00		
Totaal te betalen	€ 0,00		

- Altijd een crediteurnummer invullen (bij te betalen bedrag, terug te ontvangen bedrag en memoriaal)
- Subsidienummer = poststuknummer oorspronkelijke beschikking
- Indien de afrekening betrekking heeft op een oude verplichting, dan NT voor rekeningcode vermelden
- T.b.v. BV4: terugvorderingen boeken als 'negatief incasso/kas'
- T.b.v. FEZ (subsidieafrekenaars): Als een verplichting niet afgeboekt mag worden dit aangeven!

NIET OPENBAAR
evenals de ontvangen bescheiden

Aantekening:

Voor de toezegging en de overige bescheiden verwijs ik u naar de bijlagen.

Medeparaaf E&M/ECO houdt in dat is voldaan aan de inhoudelijke voorwaarden en verplichtingen.

GS:

Voor de verantwoording van de subsidie dient Impuls een controleverklaring in te dienen over de jaarrekening conform het controleprotocol uit het Algemeen subsidiebeleid Zeeland. Dit is niet gebeurd. Omdat we (afdeling FEZ en Economie) met Impuls in een verbetertraject zitten voor wat betreft het afleggen van de verantwoording van de subsidie, omdat uit de jaarrekening voldoende de besteding van de subsidie blijkt en omdat het opvragen van een nieuwe controleverklaring meerkosten zal opleveren, verzoek ik u eenmalig af te wijken van de plicht voor het indienen van een controleverklaring conform het controle protocol. In de vaststellingsbrief en mondeling zal Impuls erop worden gewezen dat zij voortaan aan deze verplichting moeten voldoen.

Indien Nee		Is de subsidie vastgesteld zoals dit in de subsidiebeschikking is weergegeven	consulent	R			X	
ASB	19 lid 3	Zijn eventuele verlagingpercentages berekend over het verleende bedrag en zijn deze verminderd op het bedrag waarop de subsidie is vastgesteld	consulent	R			X	

Ondertekening		
Datum	31-7-2012	7-8-2012
Naam		
Functie	Subsidievaststeller	financieel consulent
Paraaf		

Vaststelling								
kader	artikel	checkvraag	Verantw		Ja	Nee	Nvt	Toelichting
ASB	18 lid 2 + 11	Is er een inhoudelijk jaarverslag aanwezig	vaststeller	R	X			
ASB	29 lid 2	Zijn de prestatiebewijzen aanwezig	vaststeller	R	X			
ASB	29 lid 2	Zijn er, indien gevraagd, facturen en betalingsbewijzen van de gesubsidieerde kosten aanwezig	vaststeller	R			X	
ASB	29 lid 2	Is er, indien gevraagd, een financieel verslag voorzien van een controleverklaring aanwezig	vaststeller	R	X			
ASB	19 sub a, b, c	Blijkt uit de prestatiebewijzen dat het resultaat is behaald	vaststeller	R	X			
ASB	15 lid 2	Is de PR-bepaling nageleefd	vaststeller	R	X			
ASB	20	Is, indien een controleverklaring gevraagd, de controleverklaring opgesteld conform het controle protocol uit het ASB	vaststeller	R		X		GS besluiten éénmalig af te wijken. Zie hierop en boer
ASB	30 lid 2 a+b+c	Zijn de overschotten gereserveerd voor het bereiken van de afgesproken of nog af te spreken doelstellingen	vaststeller	R			X	
ASB	30 lid 2 d	Zijn ontvangen schenkingen, erfstellingen, legaten en dergelijke bij de vaststelling buiten beschouwing gelaten	vaststeller	R	X			
ASB	31 lid 1	Indien het jaarlijks subsidiebedrag meer bedraagt dan 50% van de jaarlijkse inkomsten van de instelling, bedraagt het eigen vermogen ten hoogste 25% van het jaarlijks subsidiebedrag	vaststeller	R	X			
ASB	31 lid 2	De instelling voegt jaarlijks ten hoogste 10% van het jaarlijkse subsidiebedrag toe aan de reserves vóór de bestemming van de exploitatieoverschotten	vaststeller	R	X			
Indien Nee		Heeft GS op verzoek van de instelling gemotiveerd afgeweken van bovenstaande bepalingen (ASB 31.1/ 31.2) en is de vaststelling conform besluit GS	vaststeller	R				
ASB	19 lid 1	Is de subsidie vastgesteld naar evenredigheid van de gerealiseerde prestatieafspraken	consulent	R			X	

Prestatie afspraak		Aantal	Prestatiebewijs	Bedrag	
<u>Structuurversterking</u>				€ 720.493	
<i>Food & Energy</i>					
	Impuls bereidt projecten voor en legt deze projecten voor aan landelijke en Europese subsidieregelingen, zoals bijv. OP-Zuid of PiD en/of private investeerders met de volgende thema's: biobased economy en duurzame procesindustrie met name m.b.t restwarmtekoppelingen.	6	Subsidiebeschikking, samenwerkingsovereenkomst of financieringsovereenkomst waaruit het penvoerderschap van Impuls of hun rol als aanjager, aanvrager of projectpartner blijkt, of dan wel uit een ander document waaruit de rol van Impuls blijkt.	€216.148	1. Biomass Market Place: Aanvraag Intereg 4c. Impuls benoemd als stakeholder + subsidiebeschikking. Contract aangegaan op 29-06-2011. 2. Restwarmtekoppeling Totalraffinaderij, aanvraag subsidieregeling energie en innovatie. Faciliterende rol door Impuls. Ingediend 2010. 3. Zeeboerderij: Zie verslag in het jaarverslag 4. Mini WKK: Zie verslag in het jaarverslag 5. IPC Biobased: beschikking subsidieregeling innoveren, van 28 juli 2011. Aan stichting innovatiehuis West Brabant. Rol impuls blijkt uit beschikking 8 maart 2011. 6. Roadmap Energieopslag: Verzoek om offerte, met daarachter aanbestedingstraject.
	Impuls bouwt in 2011 de in 2010 ontwikkelde structuurversterkende samenwerkingsverbanden in de foodsector verder uit. Hierbij zullen daar waar dat het Zeeuwse cluster versterkt verbindingen worden gelegd met andere foodclusters in Nederland en daarbuiten waarbij de strategische samenwerking met de regio Venlo, mede met het oog op intensievere handelsrelaties met Nord-Rhein Westfalen, een belangrijk element is.	1	Inhoudelijk verslag geaccordeerd door de directie van Impuls.	€ 36.025	1 Inhoudelijk verslag mbt foodport Zeeland ondertekend door directie.
<u>Totaal</u>				€ 252.173	

Maintenanc & Logistiek					
	Impuls bereidt projecten voor en legt deze projecten voor aan landelijke en Europese subsidieregelingen, zoals bijv. OP-Zuid of PiD en/of private investeerders met de volgende thema's: Windturbinemaintenance	1	Subsidiebeschikking, samenwerkingsovereenkomst of financieringsovereenkomst waaruit het penvoerderschap van Impuls of hun rol als aanjager ,aanvrager of projectpartner blijkt, of dan wel uit een ander document waaruit de rol van Impuls blijkt.	€ 40.000	Windturbine Maintenance: Besluit subsidieverlening PID oktober 2011. Rol aangetoond dmv een verklaring van Delta.
	Impuls voert een verkenning van de haalbaarheid uit naar een maritiem maintenance project.	1	Inhoudelijk verslag geaccordeerd door de directie van Impuls.	€ 32.049	Verslag Maritiem Maintenance, ondertekend door directie
	Impuls realiseert het Praktijk-& Ontwikkelingscentrum voor Condition Based maintenance	1	Inhoudelijk verslag geaccordeerd door de directie van Impuls.	€ 36.025	Condition Based Maintenance:verslag ondertekend door directie.
	Impuls ontwikkelt 3 projecten in de Logistics Accelerator	3	Subsidiebeschikking, samenwerkingsovereenkomst of financieringsovereenkomst waaruit het penvoerderschap van Impuls of hun rol als aanjager, aanvrager of projectpartner blijkt, of dan wel uit een ander document waaruit de rol van Impuls blijkt.	€ 108.074	1 Kenniscentrum binnenvaart: Verslag, met bijdrage van impuls. 2 Duurzaam koel-/vrieshuis: Offerte van Grondmij. 3 Inhuur projectmanagers: betreft dit ontwikkeling van een project? Addendum: fase 1 Totstandkoming van de Kring Z-V Programma.
				<u>€ 216.148</u>	
Recreatie & Toerisme	Impuls bereidt projecten voor en legt deze projecten voor aan landelijke en Europese subsidieregelingen, zoals bijv. OP-Zuid of PiD en/of private investeerders met de volgende thema's: Aqua High Tech Delta (watersport) en Puur Natuurlijk Zeeland (gebiedsontwikkeling waarbij	1	Subsidiebeschikking, samenwerkingsovereenkomst of financieringsovereenkomst waaruit het penvoerderschap van Impuls of hun rol als aanjager, aanvrager of projectpartner blijkt, of dan wel uit een ander document waaruit de rol van Impuls blijkt.	€ 60.041	Ruimte (re)creëren: Project voorstel 29 oktober 2010.

	economie en ecologie elkaar versterken). Afstemming met de Provincie Zeeland dient plaats te vinden of de projecten binnen de thema's Puur Natuurlijk Zeeland en Aqua High Tech Delta vallen.				
	Impuls bereidt projecten voor en legt deze projecten voor aan landelijke en Europese subsidieregelingen, zoals bijv. OP-Zuid of PiD en/of private investeerders met de volgende thema's: Aqua High Tech Delta (watersport) en Puur Natuurlijk Zeeland (gebiedsontwikkeling waarbij economie en ecologie elkaar versterken). Afstemming met de Provincie Zeeland dient plaats te vinden of de projecten binnen de thema's Puur Natuurlijk Zeeland en Aqua High Tech Delta vallen		Bewijs van indiening subsidieaanvraag waaruit het penvoerderschap van Impuls of hun rol als aanjager, aanvrager of projectpartner blijkt, of dan wel uit een ander document waaruit de rol van Impuls blijkt.	€ 60.041	Rondje watersport: Subsidieaanvraag bij PSEB. Verstuurd 31-3-2011.
	Het uitvoeren van 3 eerder gestarte projecten: Vitaliteit en Wellness, Lekker regionaal product en revitalisering bedrijfsleven	3	Inhoudelijk verslag geaccordeerd door directie van Impuls.	€ 60.041	1. Vitaliteit en Wellness: verslag geaccordeerd door directie 2. Lekker regionaal product : verslag geaccordeerd door directie 3. Revitalisering bedrijfsleven: verslag geaccordeerd door directie
<u>Totaal</u>				<u>€ 180.123</u>	
Gezondheid en vitaliteit					
	Impuls realiseert het project CURA-B	1	Inhoudelijk verslag geaccordeerd door directie Impuls.	€ 36.025	Inhoudelijk verslag ondertekent door directie.
<u>Totaal</u>				<u>€ 36.025</u>	

Financier en	Impuls stelt een inhoudelijk verslag op van haar begeleidende activiteiten rondom financiering en coaching van startende en doorstartende bedrijven en de samenwerking met andere partijen waarin de realisatie van genoemde doelstellingen in het jaarplan 2011 worden beschreven	1	Inhoudelijk verslag geaccordeerd door directie van Impuls.	€ 16.025	Verslag innogo: ondertekent door directie.
	Impuls ontwikkelt tenminste één project in het actieplan Groei op het gebied van financieren.	1	Subsidiebeschikking, samenwerkingsovereenkomst of financieringsovereenkomst waaruit het penvoerderschap van Impuls of hun rol als aanjager dan wel aanvrager blijkt, of dan wel uit een ander document waaruit de rol van Impuls blijkt.	€ 20.000	Zeeland Financial Matching: Subsidie van 8 januari 2011.
Totaal				€ 36.025	
<u>Kenniseconomie</u>				€ 160.110	
	Impuls bereidt het project Kennisvalorisatie mede voor.	1	Verslag van voorbereidende werkzaamheden geaccordeerd door de directie van Impuls.	€ 100.000	Kennisvalorisatie: Concept Valorisatieplan.
	Impuls realiseert het project Incubator.	1	Inhoudelijk verslag geaccordeerd door directie van Impuls.	€ 20.110	DOK41: Inhoudelijk verslag ondertekend.
	Impuls ontwikkelt nieuwe 3-O (onderwijs, overheid, ondernemers) clusterprojecten in het domein van de kenniseconomie en legt deze voor ter subsidiering bij landelijke en Europese	2	Subsidiebeschikking, samenwerkingsovereenkomst of financieringsovereenkomst waaruit het penvoerderschap van Impuls of hun rol als aanjager, aanvrager of projectpartner blijkt. of dan wel uit een ander document waaruit de rol van Impuls blijkt.	€ 40.000	1 TIM: verklaring van hz over deelname 2 SD-pas: Benoemt in bedrijfsplan opgesteld voor 2010-2012. Raad, daad en financiën.

	subsidieprogramma's				
Totaal					
Promotie & Acquisitie:				€ 341.097	
	Impuls trekt door haar acquisitieactiviteiten 10 nieuwe bedrijven aan.	10 bedrijven (10)	Ondertekende opgave bedrijf of bewijs van inschrijving Kamer van Koophandel.	€ 160.000	10 bedrijven.
	Impuls trekt door haar acquisitieactiviteiten bedrijven aan die werkgelegenheid bieden van tenminste 100 arbeidsplaatsen.	100 werknemers	Ondertekende opgave bedrijf	€ 160.000	Gerealiseerd.
	Impuls schrijft een acquisitieplan 2011-2013 waarin ondermeer een verbinding wordt gelegd tussen de structuurversterkend projecten (logistiek, watersport, biobased economy etc.) en acquisitie. Het acquisitieplan bevat een concreet aantal activiteiten voor de acquisitie van bedrijven in de genoemde sectoren van het jaarplan.	1	Een door de directie van Impuls geaccordeerd acquisitieplan.	€ 21.097	Gerealiseerd.

Controle verplichtingen

Verplichting	Crediteur	Naam
0028660	C308218000	NV Economische Impuls Zeeland

Aanleg

Crediteur	Naam	Omschrijving	Bijlage
C308218000	NV Economische Impuls Zeeland	budgetsubs NV EIZ 2011	

Aanleg details

Bijlage	Jaar	Doccode	Docnr	Omschrijving	Bedrag	St	Doc datum	Ref 1	Ref 2	Kst srt	Act	Act omschrijving	Detail
	2011	VPL-EM-SB	2011300147	budgetsubs NV EIZ 2011	1.222.300,00	1	31-03-2012		11000401	V0411	70924	ontwikkelingsbedrijf	9999
	2011	VPL-NUL-SB	2011000110	budgetsubs NV EIZ 2011	0,00		28-11-2011		11000401	V0411	70924	ontwikkelingsbedrijf	9999

Totaal aangelegd 1.222.300,00

Mutaties

Bijlage	Jaar	Doccode	Docnr	Omschrijving	Bedrag	St	Doc datum	Ref 1	Ref 2	Kst srt	Act	Act omschrijving	Detail
	2011	IK-EM-SB-BP	2011370001	Resultaatsub EIZ jan 2011	101.858,34		16-01-2011	20110021-000010	11000401	0411	70924	ontwikkelingsbedrijf	9999
	2011	IK-EM-SB-BP	2011370002	Resultaatsub EIZ feb 2011	101.858,34		30-01-2011	20110023-000010	11000401	0411	70924	ontwikkelingsbedrijf	9999
	2011	IK-EM-SB-BP	2011370003	Resultaatsub EIZ mrt 2011	101.858,34		27-02-2011	20110025	11000401	0411	70924	ontwikkelingsbedrijf	9999
	2011	IK-EM-SB-BP	2011370004	Resultaatsub EIZ apr 2011	101.858,34		30-03-2011	20110038	11000401	0411	70924	ontwikkelingsbedrijf	9999
	2011	IK-EM-SB-BP	2011370005	Resultaatsub EIZ mei 2011	101.858,34		03-05-2011	20110055	11000401	0411	70924	ontwikkelingsbedrijf	9999
	2011	IK-EM-SB-BP	2011370006	Resultaatsub EIZ juni 2011	101.858,34		30-05-2011	20110060	11000401	0411	70924	ontwikkelingsbedrijf	9999
	2011	IK-EM-SB-BP	2011370007	Resultaatsub EIZ jul 2011	101.858,34		30-05-2011	20110063	11000401	0411	70924	ontwikkelingsbedrijf	9999
	2011	IK-EM-SB-BP	2011370008	Resultaatsub EIZ augustus 2011	101.858,34		27-07-2011	20110065-000010	11000401	0411	70924	ontwikkelingsbedrijf	9999
	2011	IK-EM-SB-BP	2011370009	Resultaatsub EIZ sept 2011	101.858,34		05-09-2011	20110068-000010	11000401	0411	70924	ontwikkelingsbedrijf	9999
	2011	IK-EM-SB-BP	2011370010	Resultaatsub EIZ okt 2011	101.858,34		28-09-2011	20110072	11000401	0411	70924	ontwikkelingsbedrijf	9999
	2011	IK-EM-SB-BP	2011370011	Resultaatsub EIZ nov 2011	101.858,34		26-10-2011	20110073	11000401	0411	70924	ontwikkelingsbedrijf	9999
	2011	IK-EM-SB-BP	2011370012	Resultaatsubsidie EIZ december 2011	101.858,34		28-11-2011	20110078-000010	11000401	0411	70924	ontwikkelingsbedrijf	9999

afgeboekt 1.222.300,08

Controle

Aanleg	1.222.300,00
Mutaties	1.222.300,08
Openstaand	0,00
Verschil door afboeken	-0,08

Details openstaand

Bijlage	Jaar	Doccode	Docnr	Omschrijving	Bedrag	St	Doc datum	Ref 1	Ref 2	Kst srt	Act	Act omschrijving	Detail
	2011	VPL-NUL-SB	2011000110	budgetsubs NV EIZ 2011	0,00		28-11-2011		11000401	V041 1	70924	ontwikkelingsbedrijf	9999
Totaal openstaand					0,00								

Ntb/nto

Bijlage	Jaar	Doccode	Docnr	Omschrijving	Bedrag	St	Doc datum	Ref 1	Ref 2	Kst srt	Act	Act omschrijving	Detail
---------	------	---------	-------	--------------	--------	----	-----------	-------	-------	---------	-----	------------------	--------

Corsa

casenr	Verleningsbriefnummer	Datum brief	Subsidievaststeller	verplichting(en)
SVP12.0214	11000401		()	nog invullen

Corsa poststukken

Poststuk	Link	Inhoud
11000401		Verlenen budgetsubsidie 2011 tbv uitvoeren van het jaarprogramma van NV EIZ

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties terugvinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van artikel 5 van de Wet open overheid (Woo). De legenda verwijzing die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

Legenda verwijzing	Artikel verwijzing	Uitzonderingsgrond
Artikel 5.1 lid 1 Woo – Absolute uitzonderingsgronden De openbaarmaking van deze informatie:		
A	art. 5.1 lid 1 a	Kan de eenheid van de Kroon in gevaar brengen.
B	art. 5.1 lid 1 b	Kan de veiligheid van de Staat schaden.
C	art. 5.1 lid 1 c	Betreft bedrijfs- en fabricagegegevens die vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld.
D	art. 5.1 lid 1 d	Betreft persoonsgegevens als bedoeld in paragraaf 3.1 (bijzondere persoonsgegevens) of paragraaf 3.2 (persoonsgegevens van strafrechtelijke aard) van de UAVG.
E	art. 5.1 lid 1 e	Betreft nummers die dienen ter identificatie van personen die bij wet of algemene maatregel van bestuur zijn voorgeschreven als bedoeld in artikel 46 van de UAVG.
Artikel 5.1 lid 2 Woo – Relatieve uitzonderingsgronden Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen:		
F	art. 5.1 lid 2 a	Het belang van de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties.
G	art. 5.1 lid 2 b	Het belang van de economische of financiële belangen van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
H	art. 5.1 lid 2 c	Het belang van de opsporing en vervolging van strafbare feiten.
I	art. 5.1 lid 2 d	Het belang van de inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen.
J	art. 5.1 lid 2 e	Het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen.
K	art. 5.1 lid 2 f	Het belang van de bescherming van andere dan in art. 5.1 lid 1 sub c genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens.
L	art. 5.1 lid 2 g	Het belang van de bescherming van het milieu waar deze informatie betrekking op heeft.
M	art. 5.1 lid 2 h	Het belang van de beveiliging van personen en bedrijven en het voorkomen van sabotage.
N	art. 5.1 lid 2 i	Het belang van het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
O	art. 5.1 lid 4	Het belang dat de geadresseerde erbij heeft om als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie (tijdelijke beperking).
P	art. 5.1 lid 5	Het belang van de onevenredige benadeling welke, in uitzonderlijke gevallen, wordt toegebracht aan een ander belang dan genoemd in art. 5.1 de leden 1 en 2, bij andere informatie dan milieu-informatie.
Q	art. 5.1 lid 6	Het belang genoemd in artikel 5.1 lid 1 sub c en het hier milieu-informatie betreft waardoor, bij openbaarmaking, ernstige schade wordt toegebracht aan het genoemde belang in artikel 5.1 lid 1 sub c.
Artikel 5.2 lid 1 Woo – Persoonlijke beleidsopvattingen De informatie uit documenten betreft:		
R	art. 5.2 lid 1	Persoonlijke beleidsopvattingen. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad, niet zijnde feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter.
S	Art. 5.2 lid 2	Tot personen te herleiden gegevens, met betrekking tot door het bestuursorgaan, met het oog op een goede en democratische bestuursvoering, verstrekte informatie die kwalificeert als persoonlijke beleidsopvattingen.
Overig		
T		De informatie valt buiten de reikwijdte van het verzoek.

Economische Impuls Zeeland

Verbindende factor

Jaarverslag 2011

INHOUDSOPGAVE

JAARVERSLAG IMPULS 2012

Vestigen

Promotie & Acquisitie p4

Financieren

InnoGo! p12 | DOK41 p14 | Actieplan Groei! p16 | Zeeland FM p17 | Zeeuws Investeringsfonds p17

Ontwikkelen

Biobased economy & Food

Restwarmtekoppeling p20 | Stevia p20 | Industriële algenteelt p21 | De duurzame zeeboerderij p22 | Zeewierteelt Oosterschelde p22 | Uitvoeringsbureau Biobased Zeeland p23 | Foodport Zeeland p24 | Werkgroep Transitie Oesterputten p25 | Functionele eiwitten p25 | Vlas, een ijzersterk natuurvezelcomposiet p26 | IPC-Biobased p27 | Biomass Market Place p28 | Micro-WKK p28 | Roadmap Energieopslag p29 | Blueport Oosterschelde p29

Maintenance & Logistiek

World Class Windturbine Maintenance p32 | Praktijk- en Ontwikkelcentrum voor Condition Based Maintenance p35 | Maintenance & logistiek p36 | Logistic accelerator p37 | Bedrijvenkringen p37 | Duurzaam koelhuis p37 | Kenniscentrum Binnenvaart p37 | Regiodistributie Walcheren p37

Recreatie & Toerisme

DeltaLeven p40 | Lekker Regionaal Product p41 | Vitaliteit-wellness. Een zee van kansen p42 | Wellnessproducten van Zeeuwse bodem p42 | Badstatus Domburg en Cadzand p43 | Zichtbaarheid Zeeuwse dagattracties p44 | Samen Vitaal Ondernemen p44 | Noord-Beveland Express p45 | Revitalisering Verblijfsrecreatie p46 | Energiek Borsele p46 | Waterbeleving/ruimte (re)creëren p47 | Watersportloket/Rondje watersport p47

Zorgeconomie

CURA-B p50 | Impuls en de Zeeuwse Zorgeconomie p51

Colofon

Jaarverslag 2011 NV Economische Impuls Zeeland
Buitenruststraat 225, 4337 ER Middelburg
Postbus 6004, 4330 LA Middelburg

Redactie:

Tekst:

Biz

Vormgeving: de wilde zeeuw.nl

Fotografie: NV Economische Impuls Zeeland,

Input/output,

archief de Wilde Zeeuw

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van NV Economische Impuls Zeeland.

Dit jaarverslag is mede mogelijk gemaakt door de Provincie Zeeland.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	P1
Voorwoord	P2
Vestigen	P4
Financieren	P10
Ontwikkelen	P18
<i>Biobased economy & Food</i>	P20
<i>Maintenance & Logistiek</i>	P30
<i>Recreatie & Toerisme</i>	P38
<i>Zorgeconomie</i>	P48
Cijfers	P52

Voorwoord

Voor u ligt het eerste inhoudelijk jaarverslag van Impuls over 2011.

2011, een jaar waarin veel gebeurde in de wereld van de Europese economie – wat zijn weerslag had op Nederland, en dientengevolge ook op Impuls. Toch was 2011 een jaar waarin Impuls zich stevig doorontwikkelde. Sinds de oprichting in 2008 zijn verscheidene projecten met veel energie opgepakt, afgelopen jaar consolideerden en professionaliseerden we verder. Veel meer nog dan in het verleden zijn zakelijke accenten aangebracht, met een dito benadering.

Sociaaleconomische ontwikkeling van Zeeland

Als we kijken naar de langere-termijnontwikkelingen van de Zeeuwse economie, vergelijkend met landelijke ontwikkelingen, dan komt er een aantal zaken naar voren.

Bevolkingsgroei. De bevolkingsgroei in Zeeland is kleiner dan in Nederland, te weten 0,07 procent in Zeeland tegen 0,35 procent landelijk gemiddeld over een periode van vijf jaar (2006-2011). In absolute aantallen betekent dit in Zeeland een groei van 1350 personen. In dezelfde periode is de potentiële beroepsbevolking (leeftijd: 15 tot 64 jaar) echter afgenomen met 2450 personen, wat op het conto van vergrijzing komt.

Participatiegraad. Deze vergrijzing wordt in Zeeland voorsnog redelijk gecompenseerd doordat de participatiegraad is toegenomen van 63 procent (2005) tot 67 procent (2010); de Zeeuwse participatiegraad is hiermee iets meer gestegen dan de landelijke. Deze stijging heeft ervoor gezorgd dat in absolute aantallen de werkende beroepsbevolking over deze periode is toegenomen met 10.000 personen. Dit hangt samen met de gestegen werkgelegenheid in Zeeland in diezelfde periode met 10.000 banen. Wel werken nog steeds meer Zeeuwen buiten Zeeland dan andersom.

Arbeidsproductiviteit. Het regionale Zeeuwse product per hoofd van de bevolking van € 28.500 is ruim 7 procent lager dan het landelijke. Dit wordt mede veroorzaakt door het feit dat veel Zeeuwen buiten Zeeland werken. Het regionale product per arbeidsjaar (arbeidsproductiviteit) was in Zeeland in 2009 6,8 procent hoger dan landelijk: € 80.500 tegen € 75.300. Deze hoge arbeidsproductiviteit is mede te verklaren door de kapitaalintensieve industrieën in Zeeland. Ook positief is dat de afgelopen vijf jaar het bruto regionaal product per jaar in Zeeland met 2,2 procent steeg tegenover 1,6 procent landelijk. Over deze periode betekent dat 3 procent meer groei dan landelijk.

"Het belang van de ontwikkeling van de Zeeuwse economie staat hierbij altijd voorop"

Dick ten Voorde

De rol van Impuls

Impuls werkt aan de structuur van de Zeeuwse economie. Dit betekent dat we inzetten op activiteiten die op langere termijn effecten hebben. Waar bedrijven en banen door allerlei oorzaken verdwijnen, wordt dit in een gezonde economie gecompenseerd door nieuwe – en op de huidige economische omstandigheden gerichte – aanwas. Impuls speelt hierin een cruciale rol door het aantrekken van bedrijven naar Zeeland en het stimuleren van startende ondernemers. Daarnaast werken we met clusters van bedrijven, overheden en kennisinstellingen aan het vernieuwen en verduurzamen van bestaande bedrijven – en processen hierbinnen – door innovatiegerichte projecten. In potentie zijn er veel onderwerpen en projecten die opgepakt kunnen – en wellicht ook moeten – worden in het Zeeuwse werkveld. Bij stakeholders leven veel uiteenlopende verwachtingen over de focusgebieden van Impuls. Door onze bescheiden omvang moeten we echter scherpe keuzes maken. Hierbij staat altijd het belang van de ontwikkeling van de Zeeuwse economie voorop, overstijgend aan lokale of deelbelangen. Afstemming over (nieuwe) activiteiten vindt voortdurend plaats met een veelheid aan stakeholders.

Resultaten 2011

Met een enthousiaste, scherpe en proactieve groep collega's van verschillend plumeau hebben we in 2011 veel bereikt. We zijn trots op de volgende successen:

- Het aantrekken van bedrijven naar Zeeland: Impuls heeft 11 bedrijven, 342 arbeidsplaatsen en een investeringsvolume van € 16 miljoen naar Zeeland gehaald.
- Met projecten als InnoGol, DOK41 en Zeeland FM hebben we, samen met onze partners, goede zaken gedaan in het begeleiden en medefinancieren van startende ondernemers. Daarnaast is een investeringsfonds voor Zeeland in de steigers gezet.
- Het ontwikkelen van innoverende projecten bij Biobased economy. Maar ook op het gebied van Logistiek & Maintenance, Recreatie & Toerisme, Zorg economie en in de food-sector zijn inspirerende, succesvolle, veelbelovende en/of lucratieve successen geboekt.

Zoals gezegd, al deze projecten zijn tot stand gekomen met een grote diversiteit aan partners. Zeer veel bedrijven, onderwijsinstellingen en overheden hebben samen met ons hun schouders onder de ontwikkeling van de Zeeuwse economie gezet. Daar waar Impuls successen behaalde, boekten ook onze partners die. Daar waar zaken meer tegenslag ontmoetten, hebben we die zo goed mogelijk begeleid. Zelf kijk ik terug op een enerverend, succesvol en innovatief jaar. In 2012 geef ik hier samen met al mijn collega's vol energie een vervolg aan.

Dick ten Voorde

VESTIGEN

Promotie & Acquisitie

Impuls

Zeeland ligt uitermate gunstig tussen de wereldhavens Rotterdam en Antwerpen. Ook de achterlandverbindingen (water, spoor en weg) zijn goed, en er heerst een gunstig vestigingsklimaat voor logistieke dienstverleners en internationaal georiënteerde bedrijven.

Goede uitgangspunten dus voor ondernemers die een vestigingslocatie zoeken. Het cluster Promotie en Acquisitie (P&A) brengt deze uitgangspunten dan ook proactief voor het voetlicht, en biedt bedrijven die geïnteresseerd zijn om zich in Zeeland te vestigen ondersteuning bij hun vestigingsvraagstuk. Dat betekent: van het in kaart brengen van en adviseren over de meest geschikte vestigingslocatie tot advies over fiscale vraagstukken, subsidies en de Zeeuwse arbeidsmarkt. Uiteraard hoort daarbij ook het leggen van verbindingen in het hechte, Zeeuwse netwerk. Deze dienstverlening is erop gericht om een nieuw bedrijf een goede start in Zeeland te geven en daarmee een bijdrage te leveren aan een economisch gezonde provincie Zeeland.

Promotie & Acquisitie

Nationale en internationale bedrijven naar Zeeland

Ondanks de moeilijke markt, is de doelstelling van het cluster Promotie en Acquisitie (P&A) ruimschoots behaald. Waar de prestatieafspraken spreekt over het aantrekken van 10 bedrijven en 100 arbeidsplaatsen, vestigen zich 11 bedrijven uit diverse branches in Zeeland, waarmee ruim 340 arbeidsplaatsen, en een investeringsvolume van € 16 miljoen, zijn gemoed. De bedrijven zijn afkomstig uit Nederland, België, het Verenigd Koninkrijk, Korea en China. De branches waarin zij opereren zijn zeer divers, van productie en logistiek tot zakelijke dienstverlening.

Volgens het vastgestelde acquisitieplan 2011-2013 richten de Impuls-acquisiteurs zich in 2011 met name op de sectoren Agro-food, Logistiek, Chemie/Maintenance en Water. Ook bedrijven uit andere sectoren worden vanzelfsprekend actief benaderd. Via mailings, billboards, netwerkborels, seminars en gespecialiseerde beurzen als de Transport en Logistiekbeurs (Antwerpen), Provada (Amsterdam) en de Expo Real (München) worden nieuwe contacten gelegd. Daarnaast worden via het bestaande netwerk kansen gecreëerd en opgevolgd. Impuls werkt daarbij nauw samen met REWIN West-Brabant, en zet zo Zuidwest-Nederland als aantrekkelijke vestigingsregio op de kaart.

→ VESTIGEN (P&A)

Looptijd: doorlopend

Betrokken partijen:

ABN Amro Bank, BNG
Gebiedsontwikkeling,
de Zeeuwse gemeenten,
Dow Benelux BV, Kamer van
Koophandel Zuidwest-
Nederland, Provincie
Zeeland, Rabobank, REWIN
West-Brabant

Rol Impuls: initiatiefnemer,
facilitator

Omvang: € 380.000

Waar: heel Zeeland. In 2011
vestigingen in Sas van
Gent, Sluiskil, Hulst, Goes,
Vlissingen, Axel, Breskens,
Vlissingen, Tholen

Ondersteuning

Eenmaal contact met geïnteresseerde, te vestigen bedrijven, staat het cluster P&A de ondernemers bij, zowel voorafgaand aan de vestiging als bij de start. Door partners in te schakelen of verbindingen te leggen met ondersteunende bedrijven, ondersteunt Impuls bedrijven bij onder meer aanvragen van verschillende vergunningen, fiscale vraagstukken en het verzorgen van zakelijk advies.

Voor de daadwerkelijke zoektocht naar een geschikte locatie, is in 2011 (in samenwerking met REWIN) de website www.uwpand.nl ontwikkeld. Deze geeft ondernemers, die op zoek zijn naar een locatie voor hun bedrijf, een actueel overzicht van beschikbare kantoor- en bedrijfspanden, kavels en bedrijven-terreinen in Zuidwest-Nederland.

(Inter)nationaal

Dankzij de ondersteuning van Impuls besluiten in 2011 zowel nationale als internationale ondernemingen de stap naar Zeeland te zetten. Zo verhuist bijvoorbeeld de Palletcentrale (15 werknemers) vanuit België naar Sas van Gent. Impuls helpt dit bedrijf onder meer bij de locatiekeuze. De genoemde speerpuntsectoren worden vergezeld door regio's waar de acquisitie van Impuls zich op richt. Zo is er een geografische focus op België (Vlaanderen), maar ook de groeiemarkt Azië (China) ligt in het vizier.

Azië

Samen met partnerorganisatie REWIN West-Brabant worden West-Brabant en Zeeland onder de noemer Zuidwest-Nederland onder de aandacht gebracht van Aziatische bedrijven. Zuidwest-Nederland ligt immers uitermate strategisch tussen de wereldhavens van Antwerpen en Rotterdam, en kan met recht de 'Gateway to Europe' worden genoemd. Hiertoe worden op gezette tijden acquisitiereizen georganiseerd waarbij Chinese bedrijven worden bezocht. Hierop ontvangen Impuls en REWIN West-Brabant regelmatig Chinese, maar ook andere Aziatische, bedrijven in de regio. Nederland is voor Chinese bedrijven uitermate interessant vanwege het belastingklimaat. Daarnaast spelen de talenkennis van de Nederlanders en de locatie een belangrijke rol om te kiezen voor de regio. En hoewel de markt in Azië groot en ondoorzichtig is, lukt het Impuls in 2011 om een Europese vestiging van het Chinese Green Tech Lighting Solutions – producent van OPTILED – naar Zeeland te halen. Die zetelt inmiddels in Goes (zie interview met Jan Willem Schlösser).

Nationale samenwerking

Hiernaast is Impuls als regionale ontwikkelingsmaatschappij partner van het Netherlands Foreign Investment Agency (NFIA). Dit agentschap maakt onderdeel uit van het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, en is ruim dertig jaar geleden opgericht om bedrijven die overwegen zich in Nederland te vestigen, te adviseren en te ondersteunen. NFIA zoekt actief naar potentiële vestigers met behulp van in het buitenland gevestigde kantoren, en coördineert buitenlandse leads voor ze aan regiopartners toe te wijzen. Het NFIA stemt zowel de promotie van de Nederland als de benadering van buitenlandse bedrijven en investeerders af met de regio's. Impuls zet zich in om deze samenwerking te optimaliseren.

Nieuwe vestigingen in de branches:

- Productiebedrijf
- Biobased
- Food
- LED-verlichting
- Zakelijke dienstverlening
- Duurzame energie
- Opslagssystemen
- Logistiek
- Medische disposables
- Bedrijfshuisvesting
- High tech productie

Jan Willem Schlösser
directeur LUXimprove

“ In 2011 startten we ons bedrijf LUXimprove, importeur van LED-verlichting, in Goes. Vrij snel na de start kwam Impuls in ons vizier. Zij hielp ons met het uitbreiden van ons netwerk. Dat deden ze door contact te leggen met bedrijven in de regio, zoals zorginstellingen en gemeentes, die mogelijk interesse hadden in ons duurzame product.

In de zomer van 2011 vernamen wij van Green Tech Lighting, de producent van OPTILED in Hongkong dat zij een nevenvestiging voor distributie zochten in Europa. Ze hadden hun zinnen al gezet op Duitsland. Maar Impuls ging erop af, en wist hen te overtuigen dat Zeeland hiervoor de beste locatie is. Zo lieten ze door accountants voorrekenen wat de financiële en fiscale voordelen zijn en legden ze een duidelijke visie neer over de strategische locatie van Zeeland.

Intussen is er hier, mede door steun van Impuls, een joint venture tot stand gekomen tussen Green Tech Lighting en LUXimprove, LEDsDIRECT. Ook in dat traject was Impuls betrokken en proactief. En het werkt door. Nu wij steviger in het zadel zitten, geeft Impuls ook starters de kans om met ons in contact te treden. Een mooie wisselwerking. ”

“De Kenniswerf was voor mij de liefde op het eerste gezicht”

Peter van Breukelen

Peter van Breukelen
account executive Atos

“ Om onze business met de Zeeuwse markt uit te breiden, zocht ik in 2010 een goede locatie voor een nevenvestiging voor Atos; een representatieve plek waar ik mijn (potentiële) klanten kan ontvangen. Via het zakelijke netwerk kende ik Impuls. Zij wist dat ik me oriënteerde, en toonde me vrij snel de Kenniswerf. Dat was liefde op het eerste gezicht. Impuls bracht me in contact met de eigenaar en projectleider, en intussen zit ik op een strategisch goede, prachtige plek. De toegevoegde waarde van Impuls is daarmee nog niet ten einde; via hen breiden we ons zakelijke netwerk voortdurend uit. Ik beschouw Impuls als een goede kruiwagen. Daarnaast zijn we inmiddels medesponsor geworden van DOK41 – ook op de Kenniswerf. Zo is de cirkel mooi rond. ”

FINANCIEREN

Impuls

Innovatieve (startende) ondernemers die op zoek zijn naar financiering voor hun innovaties kunnen vaak door de bomen het bos niet meer zien. Naast reguliere financieringskanalen zoals de banken bieden de overheid, Europa en de Provincie Zeeland verschillende soorten subsidies voor (startende) ondernemers aan. Het cluster Financiering gaat samen met de ondernemer op zoek naar een passende financiering. Ook biedt het cluster ondersteuning in de zoektocht naar mogelijke subsidies en - de totstandkoming van - de financiering door een bank of een informele investeerder.

Naast de financieringsbemiddeling helpt Impuls de ondernemers de plannen goed stevig te onderbouwen, wordt het uitgebreide netwerk ingezet en worden ondernemers begeleid en gecoacht. Met als achterliggend doel: het stimuleren van Zeeuwse bedrijvigheid.

In 2011 vinden de volgende projecten plaats binnen het cluster Financiering: InnoGo!, DOK41, Actieplan Groei!, Zeeland FM en Zeeuws Investeringsfonds.

Stimuleren tot innoveren

Brede begeleiding voor vernieuwende starters

Scouten, screenen, het bieden van faciliteiten in de vorm van financiering, coaching, netwerken en het beschermen van intellectuele eigendommen, dat zijn in het kort de taken van het cluster Financieren inzake het startersprogramma InnoGol.

Voorwaarde voor toelating tot het intensieve begeleidings- en financieringsprogramma van starters is dat zij een innovatief idee hebben, gebaseerd op een technische vinding. InnoGol begeleidt de starters – met als achterliggend doel om de Zeeuwse regionale economie en innovatiestructuur te versterken – tot het moment dat zij een financieel haalbaar businessplan hebben (inclusief, indien van toepassing, een werkend prototype). Hiermee moet de starter de financiering van een vervolgtraject kunnen financieren. Een toetsingscommissie van circa zeven gevestigde namen uit het Zeeuwse bedrijfsleven beslist welke kandidaten worden toegelaten tot InnoGol, onder welke voorwaarden en met welke faciliteiten.

2011
Om de continue aanwas van zowel starters als nieuwe partners/experts te stimuleren, legt het Impuls-projectteam in 2011 contact met bestaande en potentiële partners. Om het project bekendheid te geven en nieuwe 'leads' te genereren, verschijnt tweemaal per jaar een nieuwsbrief en wordt contact met media gezocht. Ook organiseert InnoGol jaarlijks een netwerkevent voor innovatieve starters en partners, ditmaal met het thema 'Club Innovation'. De starters staan op deze ruim bezochte bijeenkomst in de spotlights en kunnen zichzelf presenteren. Daarnaast geeft Impuls elk semester college aan de HZ University of Applied Sciences over het starten van een bedrijf. In 2011 ontstaat een nauwe samenwerking met DOK41 (zie pag.14) op de Kenniswerf te Vlissingen, waar starters ook aangejaagd worden en zakelijke begeleiding krijgen.

Kwantitatief resultaat

- 56 gescoute starters
 - 28 screenings
 - 9 starters voor de selectiecommissie
 - 8 starters tot het programma toegelaten. Het totaal komt daarmee op 21 van de gestelde 30 in 2012
 - 10 starters zitten nog in het proces
 - van de 8 toegelaten starters maken 6 personen gebruik van preseed-financiering.
- In zijn totaliteit is € 582.000 aan preseed-leningen toegezegd (€ 95.000 uit 2009, € 315.000 uit 2010 en in 2011 € 172.000). Van dit bedrag heeft InnoGol eind 2011 € 110.000 uitgekeerd waarmee het totale bedrag uitkomt op € 460.000.

ondernemer de Groene Poort

“ Samen met vijf andere landbouwendnemers ben ik sinds 2005 bezig met de totstandkoming van het vergistingproject de Groene Poort, mede ingegeven door de lage waarde van landbouwproducten en de toekomst van duurzame energie. Het oorspronkelijke idee was het bouwen van een bio-ethanolcentrale gekoppeld aan een vergister. In 2010 vroegen we hiervoor subsidie aan via stichting ZIGZAG. Maar omdat we hiervoor te groot waren, werden we doorverwezen naar InnoGol. Na het leveren van informatie en invullen van formulieren, mochten we al in de zomer 2010 op gesprek bij de 'heren van de screeningscommissie'. En in september werden we officieel toegelaten tot InnoGol. In 2011 hielp Impuls ons enorm met diverse kwesties. Zo moesten we vergunningen aanvragen op divers gebied – bouw, milieu, bestemmingsplan, er moesten onderzoeken worden verricht op gebied van brandveiligheid, milieueffect, geur en bodem; een boekenkast vol. Daar hadden we letterlijk tonnen euro's voor nodig. We kregen een persoonlijke lening van € 50.000, en financierden de rest zelf. Daarnaast fungeerde Impuls voor ons als vraagbaak. Zij schoot te hulp als aanvragen stokten en attendeerde ons op fondsen en geldschietters voor de vervolfinanciering; de installatie moet per slot van rekening nog wel gebouwd worden. Ook nu hebben we nog regelmatig contact bij InnoGol-bijeenkomsten. Via dat kanaal is ook nog eens ons netwerk uitgebreid. ”

InnoGo!

Looptijd: 2009-2012
Betrokken partijen: Bedrijfsleven: ABAB Accountancy- en advieskantoor, ABN AMRO, Atos, Delta NV, diverse mkb-bedrijven, Dow Benelux BV, Elektromotoren Bracke, Kamer van Koophandel, Philips Lighting, Prior Adviesgroep, Rabobank, Unitron, Stichting ZIGZAG, Zeeuws Participatiefonds. Kennisinstituten: HZ University of Applied Sciences, Roosevelt Academy. Overheden: het Nederlands octrooibureau, Provincie Zeeland, Syntens, Technopartner (AgentschapNL)
Rol Impuls: initiatiefnemer, penvoerder
Omvang: € 2,4 miljoen, waarvan circa € 1 miljoen van Technopartner/ AgentschapNL (ministerie EL&I). Bijdrage uit regio circa 1,4 miljoen door Provincie Zeeland, Zeeuws Participatiefonds, stichting ZIGZAG, ABN AMRO en de Rabobank, HZ University of Applied Sciences, Impuls
Preseed-fonds: € 840.000 per jaar (gemiddeld € 35.000 lening per starter)
Waar: Zeeland

Huis vol ideeën

Kennisuitwisseling in startersoord

Er was behoefte aan: een broedplaats voor innovatief ondernemerschap. Een plek waar starters samen-komen, kunnen samenwerken en netwerken. In 2011 werd DOK41 geboren.

De officiële woorden luiden: 'het vestigingsklimaat ondersteunen' en 'het stimuleren van kennisintensieve bedrijven en innovatief ondernemerschap'. In de praktijk komt dat neer op het tot stand brengen van een werkplek inclusief netwerk voor startende en vernieuwende bedrijven.

De start van DOK41 vindt plaats in 2010, wanneer enkele partners op initiatief van Impuls samenkomen om het idee vorm te geven. Impuls concretiseert het plan, zoekt bestuursleden en helpt met de oprichting van Stichting Incubator Zeeland, de officiële penvoerder van dit project. De publicitaire middelen (van huisstijl tot website) komen ook tot stand.

2011

De doelstelling om een geschikt kantoor te vinden en in te richten in 2011 is behaald. De bijbehorende loodsen aan de Voltaweg – werkplaatsen – zijn in een herontwikkelingsfase, en worden naar verwachting opgeleverd voor zomer 2012.

Niet onbelangrijk is dat passende starters zijn geselecteerd: de eerste zes ondernemingen huren inmiddels al ruimtes in het kantoordeel (circa twaalf personen). Het project InnoGol is hiervoor een belangrijke lead-generator.

In dit project inventariseert Impuls waar de starters op zakelijk vlak behoefte aan hebben. Aan de hand hiervan organiseert Impuls (netwerk)bijeenkomsten.

De bijeenkomsten 2011

- 6 informele lunchbijeenkomsten met huurders en potentiële huurders (waarbij een partner/expert adviseert over financiering, accountancy, marketing e.d. Deze bijeenkomsten zijn inclusief netwerkfunctie, er is mogelijkheid tot 1-op-1-contact met de aangeschoven partner).
- 6 themabijeenkomsten voor een grotere groep innovatieve starters (waarbij partners/experts onderwerpen behandelen voor starters (of vice versa), zoals octrooien, subsidies, elevatorpitch. Ook deze bijeenkomst staat in het teken van netwerken).
- 1 landelijke dag van subsidiegever waar partners en starters kennismaken met het concept DOK41, en met elkaar.

Toekomst

Binnen drie jaar stromen de startende bedrijven weer uit; kennis en ervaring is opgedaan en nieuwe starters dienen zich aan om zich te laten begeleiden. Eventueel door de uitstromers. Zo ontstaat er mooie financiële en/of kenniswisselwerking onder de (pud)deelnemers van DOK41.

DOK41
Drijvende kracht voor
innovatieve starters in Zeeland

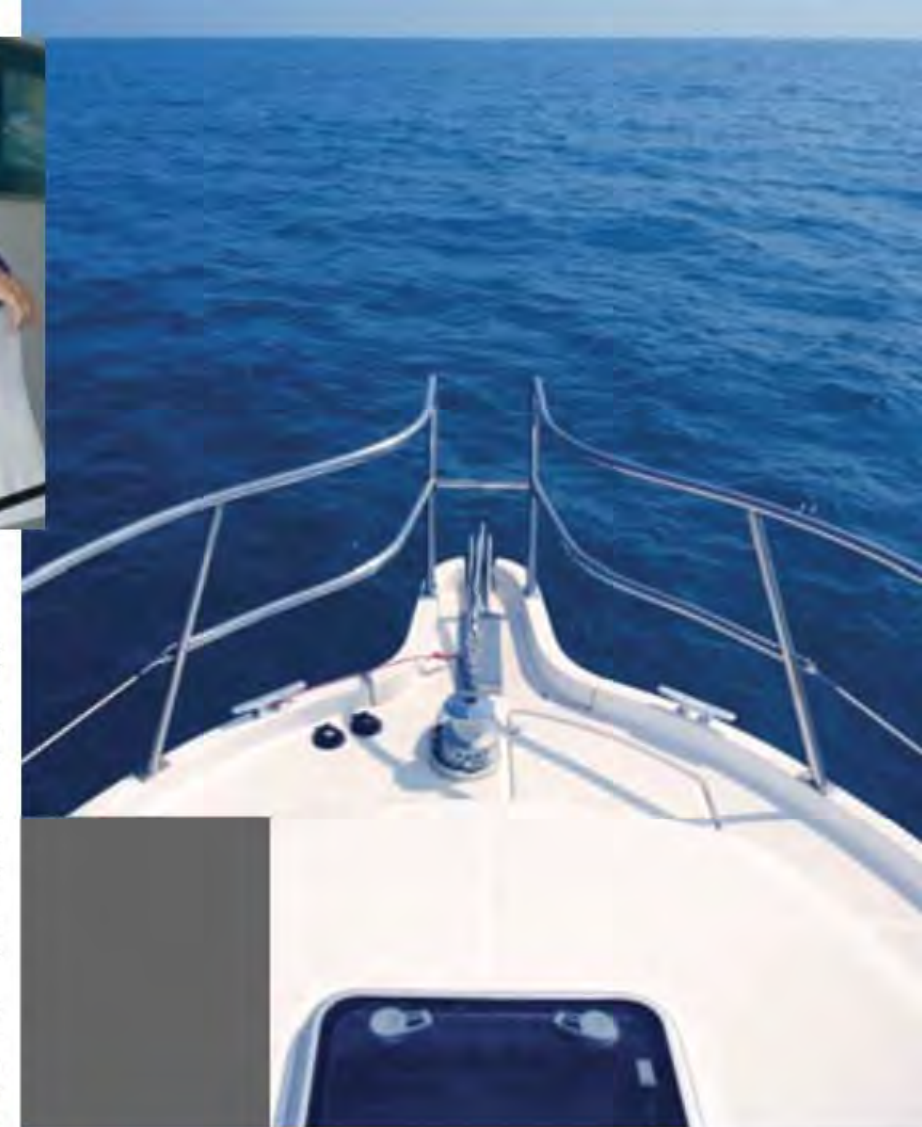
 oprichter Blauwwater

“ In 2010 startte ik het bedrijf Blauwwater; stuurhuis- en cockpitdesign en -engineering voor megajachten. In eerste instantie werkte ik vanuit huis, maar ik miste inspiratie. Omdat ik regelmatig langs de Kenniswerf reed, googelde ik daar eens op, en al snel sprak ik met Impuls. Na een paar gesprekken – waarbij men kritische vragen stelde – kon ik kantoorruimte huren op DOK41.

Het voelt goed hier, meer dan alleen kantoorruimte. De sfeer is positief, iedereen wil verder. Er zijn regelmatig bijeenkomsten, lezingen of kennissessies die ons gewoon 'gratis' worden aangeboden. De Impuls-contacten vragen me regelmatig hoe het gaat. Niet obligaat, maar met echte interesse. En met het doel te helpen of haar netwerk voor me in te zetten.

Ik merk ook dat het contact met andere deelnemers nuttig is; alleen al door een praatje bij de koffieautomaat. Zo delen we dagelijkse besommeringen over de juiste administratiesoftware of wordt er gevraagd hoe de samenwerking met een accountant verloopt.

En dan zit ik ook nog in een mooie omgeving, én in een stuk cultureel erfgoed. Kortom, het is een inspirerende omgeving voor Blauwwater. ”

→ DOK41

Looptijd: 2011-2014

Betrokken partijen: Gemeente Vlissingen, HZ University of Applied Sciences, InnoGo!, L'escaut woonservice, Orionis Walcheren, Provincie Zeeland, ROC Zeeland, Stichting ZIGZAG

Rol Impuls: penvoerder

Omvang: € 1,8 miljoen

Subsidie: OP-Zuid/Stimulus

Waar: Kenniswerf Vlissingen met aantrekkingskracht voor heel Zeeland

Achter de schermen

Van het kastje naar de juiste persoon

Opgezet om ondernemers te helpen, maar tegelijkertijd onzichtbaar voor hen. Dat is Actieplan Groei. Een slim achter-de-schermen-instrument om de transparantie te bevorderen.

Het is een veelgehoord probleem: ondernemers weten bij een vraag of probleem niet naar welk loket ze moeten. Maar ook bij andere ondersteuning als 'hoe de financiering beter te regelen' is het tijdrovend of lastig de juiste expert te vinden.

De kern van Actieplan Groei is elkaar beter kennen. 'Elkaar' betekent hier: alle intermediaire partijen in het ondernemingshuis. In Zeeland zijn dat de BZW, Syntens, Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland, MKB-Zeeland en Impuls. Het uitgangspunt daarbij is: weten wie welke werkzaamheden verricht.

Voor alle intermediaire tussenpersonen werd hiertoe in 2010 de b-2-b-website www.hartvoorondernemen.nl ontwikkeld.

2011

Op tien bijeenkomsten wisselen de elf partners kennis uit. Naast kennismakingen komen ook ondernemersideeën ter tafel, waarbij altijd de vraag wordt gesteld: 'Hoe kunnen we de ondernemers beter van dienst zijn?'. Hieruit vloeien nieuwe projectideeën voort, zoals Zeeland Financial Matching en Samen Vitaal Ondernemen. Deze projecten worden mede gefinancierd door Actieplan Groei.

Daarnaast organiseert Impuls in samenwerking met de andere Zeeuwse partners twee sessies met adviseurs die ondernemingscontact hebben. Taken en werkzaamheden van eenieder komen hier aan bod. En zo weet iedereen uit het netwerk naar wie hij een ondernemer bij een specifieke vraag kan doorsturen. Preciezer en vertrouwd.

Op 31 december 2011 stopt de ureninspanning, op 1 maart 2012 wordt Actieplan Groei formeel afgesloten.

Actieplan Groei!

Looptijd: 2008-2011

Betrokken partijen: Bossche Investerings Maatschappij, Brabantse Ontwikkelings Maatschappij, Brabants Zeeuwse Werkgeversvereniging, Brainport Development, Kamer van Koophandel Brabant, Kamer van Koophandel Zuid-West Nederland, MKB-Brabant, MKB-Zeeland, REWIN West-Brabant, Syntens

Rol Impuls: aanjager, projectdeelnemer

Omvang: € 5 miljoen, bijdrage partners in uren: circa € 1,7 miljoen

Subsidie: OP-Zuid

Waar: Provincie Zeeland/Noord-Brabant

Taal van de bank

Verdiepingsslag in financieringsvoorstellen

In tijden van economische crisis is het verkrijgen van een lening een harde dobber voor veel ondernemers. In een pilot brengt Impuls hen en leningverstrekkers nader tot elkaar: Zeeland Financial Matching (Zeeland FM).

Het is voor veel ondernemers lastig om een (groei)-financiering te verwerven: banken willen dat risico's zijn afgedekt, en zijn daar de laatste tijd veel strikter in geworden.

In een groot deel van de gevallen wordt een afwijzing veroorzaakt doordat het bij ondernemers ontbreekt aan financiële kennis: kennis om een plan juist op te stellen, kennis welke informatie de bank wil krijgen, en kennis met betrekking tot het opstellen van een financiële onderbouwing.

2011

Impuls biedt hulp door deze kloof te dichten via Zeeland FM. In een pilot huren tien deelnemers ((door)startende of gevestigde mkb-ers) een extern, financieel adviseur in. Impuls selecteert de deelnemers en zoekt daarbij geschikte experts. Doel is uiteraard om te komen tot het indienen van financiële aanvragen bij geldverstrekkers. Wat uiteindelijk weer kan leiden tot nieuwe werkgelegenheid en financieringen. Zeeland FM vergoedt hierbij vijftig procent van de kosten tot een maximum van € 2500. Deze vergoeding wordt mede mogelijk gemaakt door de Provincie Zeeland en Impuls. Het project wordt medegefinancierd door Actieplan Groei. In de zomer 2012 verschijnen de pilotresultaten in een rapportage.

Zeeland FM

Looptijd: 2011

Betrokken partijen: alle partners van Actieplan Groei, inclusief banken, fondsen en tussenpersonen uit het Impuls-netwerk

Rol Impuls: initiator, aanjager, projectuitvoerder

Omvang: pilotproject: ca. € 75.000

Subsidie: OP-Zuid, Provincie, Impuls

Waar: Zeeland

Zeeuws Investeringsfonds

Looptijd: aanvraag wordt eind maart 2012 ingediend bij ministerie EL&I

Betrokken partijen: InnoGo!, private investors, Provincie Zeeland, Stichting ZIGZAG, Zeeuwse banken (met banken als ABN AMRO en de Rabobank), het Zeeuwse bedrijfsleven en het Zeeuws Participatiefonds

Rol Impuls: initiator, trekker, opsteller projectplan

Omvang: € 8 miljoen

Participatie: ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (€ 4 miljoen)

Waar: focus op Zeeland

De huidige fondsen van InnoGo! en ZPF kunnen niet voldoen aan de vraag om seed-kapitaal (tussen € 150.000 en € 500.000 per participatie). Daarom is hier de inzet om voor (startende) innovatieve bedrijven, die extra (hoogwaardige) werkgelegenheid in Zeeland zullen creëren, een Zeeuws investeringsfonds te ontwikkelen.

Impuls is trekker als het gaat om het opzetten van dit investeringsfonds, doet hiervoor vooronderzoek en schrijft een projectplan. Zij werkt hierin nauw samen met onder meer de stichting ZIGZAG, Provincie Zeeland, het Zeeuwse bedrijfsleven en partijen als InnoGo!, het Zeeuws Participatiefonds, private investors en de Zeeuwse banken.

Het directe doel is om financiering bij de genoemde partijen te betrekken en daarbij zowel de cofinanciering als de bijbehorende subsidie bij het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I) aan te vragen van circa € 8.000.000,- (50% uit de regio en 50% via Ministerie EL&I).

De aanvraag zal in maart 2012 worden ingediend bij AgentschapNL (Ministerie van EL&I).

BIOBASED ECONOMY & FOOD

Ontwikkelen

Verbouwen en verwerken van groene grondstoffen op landbouwgrond en in het water, hergebruik van reststromen zoals afvalwater, restwarmte en CO₂, verduurzamen van processen in de chemie en landbouw en omslag van fossiele naar groene grondstoffen voor chemicaliën, materialen, energie en bouwstoffen. Dat is in een *nutshell* wat biobased economy inhoudt. Daarvoor zijn ketens nodig, nieuwe ketens welteverstaan. De uitdaging ligt in het verbinden van bedrijven en kennisinstellingen uit totaal verschillende sectoren, crossectoraal. Rondom concreet opgezette inhoudelijke projecten - gedragen door het bedrijfsleven - ontstaan nieuwe, waardevolle verbindingen die de basis zijn voor een duurzame economie, met aandacht voor de drie P's, People, Planet en Profit.

Zuidwest-Nederland is hierin koploper in Europa. Dat zeggen we niet zelf, maar prominenten zoals in 2011 de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie die Zeeland pionier noemde op het gebied van biobased economy, Alexander Rinnooy Kan, de voorzitter van de Sociaal Economische Raad die in politiek Den Haag benadrukte dat Zeeland met de biobased economy "iets moois in handen heeft", en Jeroen van der Veer (oud-CEO Shell) die onomwonden zei dat Zeeland moet inzetten op biobased economy en zich als ambassadeur heeft opgeworpen.

Zeeland vervult, samen met de buurregio's West-Brabant en Vlaanderen, een voortrekkersrol op het gebied van biobased economy. De volgende projecten spelen in 2011 een rol: Restwarmtekoppeling, Stevia, Industriële algenteelt, De duurzame zeeboerderij, Zeewierteelt Oosterschelde, Uitvoeringsbureau Biobased Zeeland, Foodport Zeeland, Werkgroep Transitie Oosterputten, Functionele eiwitten, Vlas, een ijzersterk natuurvezelcomposiet, IPC-Biobased, Biomass Market Place, Micro-WKK, Roadmap Energieopslag en Blueport Oosterschelde.

Foto: Zeeland Seaports

Koppelaar in Sloegebied

Vraag en aanbod restwarmte slim verbinden

Er zit potentie in restwarmtekoppeling, zo bleek in 2010 uit een quickscan tussen (de toenmalige) Total Raffinaderij Nederland en Martens Cleaning. In deze context kan de opzet van concrete businesscases op korte termijn leiden tot duurzame investeringen in het havengebied.

De genoemde quickscan vindt plaats in het kader van het - mede door Impuls opgezette - OP-Zuid-project 'Reststromen Sloegebied' (2009/ 2010) met een omvang van € 766.665, waarin een bijdrage van € 306.662 uit EFRO (Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling) wordt verkregen. De quickscan voorspelt een aantrekkelijke terugverdientijd voor de uitwisseling van restwarmte tussen de twee bedrijven die vrijwel naast elkaar liggen. Martens gebruikt nu zo'n 1 miljoen m³ aardgas per jaar om water op te warmen. Door restwarmte van de raffinaderij te gebruiken is dat aardgasverbruik niet meer nodig en wordt ook nog eens een paar duizend ton CO₂-uitstoot vermeden.

2011

Martens is katrekker en penvoerder van het vervolgproject. De Provincie Zeeland, Zeeland Seaports en

Impuls faciliteren in het verstrekken van relevante informatie en het betrekken van stakeholders. Impuls ontwikkelt samen met de bedrijven het projectplan en de begroting voor indiening bij het Rijk; al binnen twee weken wordt subsidie toegekend (!). Bovendien helpt Impuls bij een aanzet tot verdere financieringsmogelijkheden door het project op te nemen in een zogenaamde Green Deal. Tijdens een werkbezoek, waarin minister Verhagen de Green Deals met het Zeeuwse bedrijfsleven bekendmaakt, blijkt het restwarmtekoppelingproject een van de geselecteerde projecten binnen de Zeeuwse Green Deal.

Toekomst

Na de kick-off en de inventarisatie van best beschikbare technieken en gewenste aanvullende informatie, volgt in 2011 de analysefase over de precieze investeringen, terugverdientijd en het verdienmodel. De beslissing over het technisch en economisch model, inclusief exploitatiemogelijkheden en juridische structuur en financieringsvormen, vindt plaats in mei 2012. Dan wordt duidelijk of de deelnemende partijen daadwerkelijk investeren in de restwarmtekoppeling en de schop in de grond gaat.

Gezien de groei van diabetes en overgewicht is het wenselijk suikervervangende manieren te vinden om voedingsmiddelen te zoeten.

Stevia, een plantje van Zuid-Amerikaanse oorsprong dat tot 2011 in de EU niet toegelaten was te raffineren, heeft hiervoor kansrijke eigenschappen: caloriearm en zoet. De ontwikkeling van deze plant is voor de Zeeuwse landbouw- en voedingsmiddelensector een uitgelezen kans om in te spelen op vernieuwing. De vele media-aandacht voor dit project in regionale en landelijke (vak)bladen en de tientallen geïnteresseerde partijen die zich intussen gemeld hebben, geven aan dat een project van bescheiden omvang toch een flinke bijdrage kan bieden aan het strategisch belang

van de regionale (landbouw)economie.

Met hulp van Impuls wordt in 2011 een aanvraag ingediend voor nadere onderzoeken, zowel op teelttechnisch vlak als op het gebied van afzet (keten). Hiervoor wordt een klankbordgroep op touw gezet (Stevia Zeeland) waarin afzetpartijen in de levensmiddelenbranche, belangenbehartigers en wetenschappers plaatsnemen.

Op Rusthoeve en in West-Brabant is in 2011 een kleine veldproef aangelegd ten behoeve van de toepassingsmogelijkheden in de buitenteelt. In 2012 volgt de beschikking en gaat men daadwerkelijk aan de slag met het verder ontwikkelen van een regionale 'Stevia-keten'.

Restwarmte-koppeling

Looptijd: 2011-2012

Betrokken partijen:

Martens Cleaning, Zeeland Refinery

Rol Impuls: project-ontwikkeling, facilitator

Omvang: € 153.000

Subsidie: € 76.500,

ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie

Waar: havengebied Vlissingen-Oost

Stevia

Looptijd: 2012-2013

Betrokken partijen:

Agrarisch Innovatie en Kennis Centrum 'Rusthoeve',

DLV Plant, EUSTAS, Imagro,

KU Leuven, Opleidingskas

VOC te Terneuzen

Rol Impuls: signaleren en ontwikkelen projectplan en begroting

Omvang: € 92.000

Subsidie: € 46.000,

Provincie Zeeland

Waar: Zeeland

Algen op de kaart

Pilotplant voor stap richting schaalvergroting

De tienduizenden soorten algen bevatten inhoudstoffen met veel toepassingsmogelijkheden. In dit project streven de partners ernaar om algenteelt naar grotere, industriële schaal te brengen en te werken aan een concurrerende teeltkostprijs en interessante afzetmarkten.

Voor de ontwikkeling van optimale logistiek en een economisch ketenmodel, creëert Impuls - met ondersteuning van een Rijkssubsidie - al in 2009 samenwerkingsverbanden tussen bedrijven uit de chemische sector, de voedingsmiddelenindustrie en de aquacultuur. Hieruit ontstaat het ambitieuze project 'Industriële algenteelt'. Avans Hogeschool en HZ University of Applied Sciences borgen in dit project het onderzoek en de kennisdeling. Op aanvraag van de deelnemende bedrijven is Impuls penvoerder en verantwoordelijk voor het projectmanagement.

2011

Inmiddels vinden in drie clusters (Kanaalzone Terneuzen/Vlissingen-Oost, Kanaal door Zuid-Beveland en Noord-Brabant) deelonderzoeken plaats. In Kruiningen is op het terrein van Lamb Weston een pilotplant verrezen van 2.000 m². Inclusief vijf fotobioreactoren voor grootschalig onderzoek.

In Terneuzen en Vlissingen-Oost worden haalbaarheidsstudies en laboratoriumtesten uitgevoerd om water te zuiveren, en daarbij de algen in te zetten voor toepassingen in de foodsector, chemie of energieopwekking. Brabantse partijen doen proeven naar bijvoorbeeld fermentatietechnologieën voor hoogwaardige vetzuren uit de geteelde algen. Onderling wordt opgedane kennis uitgewisseld.

Bijzondere rol

Een bijzondere rol is weggelegd voor het cluster Biobased economy & Food als projectmanager. Normaliter houdt het cluster na ontwikkeling van projecten de handen vrij om nieuwe projecten op te pakken en wordt de uitvoering bij de projectpartners neergelegd, maar voor dit unieke miljoenenproject is op vraag van het bedrijfsleven een uitzondering gemaakt. Dergelijke projecten, met interessante crosssectorale verbindingen, leveren een belangrijke bijdrage aan nieuwe, innovatieve economische activiteiten die de regio op de kaart kunnen zetten.

Algen: snelgroeiende microscopisch kleine waterplantjes met inhoudstoffen als pigmenten, kostbare vetzuren, oliën en voedingsrijke eiwitten en basale koolhydraten

Peter van den Dorpel
CEO Algaelink NV

“Het is een uitgelezen kans voor de toekomst om algenteelt naar een hoger niveau te tillen, hiervoor reststromen te gebruiken en daarmee ook Zeeland met haar biobased economy op de kaart te zetten. Dat Impuls hiervoor de Pieken in de Delta-subsidie organiseerde, is geweldig voor onze sector, voor Zeeland en voor Algaelink.

De projectdefinitie van 'Industriële algenteelt', en ook het project zelf, verlopen in goede samenwerking met Impuls. Ik waardeer de daadkracht waarmee Impuls te werk gaat. Ook het meedenken met ons, ondernemers, is van toegevoegde waarde.”

Industriële algenteelt

Looptijd: 2011-2013

Betrokken partijen:

Algaelink, Avans Hogeschool, Dow Benelux BV, Heros, HZ University of Applied Sciences, Lamb Weston Meijer, REWIN West-Brabant, Sagro, Yara, Zeeland Aquacultuur, Zeeland Refinery

Rol Impuls:

ontwikkelaar, penvoerder, overall projectmanagement
Omvang: € 1.895.000
Subsidie: € 630.000, vanuit Rijk en provincies (Pieken in de Delta)
Waar: Kruiningen, Terneuzen en Vlissingen-Oost, Breda

Zeewier

Ontwikkelen van een gehele sector

Zeewieren bevatten interessante inhoudsstoffen. Welke zijn het meest interessant, hoe zijn ze in de markt te zetten en met welke afzetkanalen, en hoe kun je mensen overtuigen van de voordelen van zeewier? Impuls staat aan de basis van de ontwikkeling van een duurzame keten.

In 2010 wordt het onderzoek 'Haalbaarheid zeewier-teelt' afgesloten. Een logisch gevolg is een tweede onderzoek waarbij de afzetkant onder de loep wordt genomen: 'De duurzame zeeboerderij' wordt gegund.

2011

In dit kader legt Impuls in 2011 contacten met potentiële afnemers die belangstelling hebben voor gebruik in veevoer en voedingsmiddelen. Een ander belangrijk onderdeel van de werkzaamheden is bekendheid geven aan het onderwerp via het lezingen- en symposiaticircuit. Grote partijen als Dow Chemical en Agrifirm raken geïnteresseerd. Ook Wageningen UR

In producten als chocolademelk of soepen komen we al zeewiercomponenten tegen. Deze worden nu nog geïmporteerd uit Azië. Maar door de ligging aan het water in combinatie met een sterke agri- en aqua-sector, kan zeewierteelt ook voor Nederland gunstig uitpakken.

Al in 2010 start Impuls met het businessplan en het regelen van financieringen en vergunningen. Impuls betreft Machinefabriek Bakker uit Yerseke bij het initiatief om een pilotinstallatie voor zeewierteelt te ontwerpen en te fabriceren.

Doel is om een proef-teeltinstallatie te realiseren waar gedurende drie jaar zeewiertesten worden uitgevoerd. In het relatief onontgonnen zeewierteeltgebied staan experimenten op stapel met als doel kennis op te doen over zeewierteelt en -oogst.

In juli 2011 wordt de pilotplant met veel publiciteit

De duurzame zeeboerderij

Looptijd: 2011-2013

Betrokken partijen:

CIV Den Oever, Deltares, E-Kwadraat, Feyecon, Hortimare, Koers & Vaart, Machinefabriek Bakker, Ocean Harvest (Ierland), Wageningen UR

Rol Impuls: trekker (afzetmarkt), ondersteuner (businessplan)

Omvang: € 550.000

Subsidie: SBIR

(ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie)

Waar: Zeeland en nationaal

onderzoekt momenteel de meest geschikte extractiemethode voor de eiwitten. Omdat eiwitten schaarser worden, sluit Impuls zich aan bij de landelijke eiwit-versnellingsagenda (via het ministerie van EL&I). Daarnaast brengt ze het thema 'eiwit uit zeewier' onder de aandacht bij hetzelfde ministerie in het kader van het Topsectorenbeleid.

Toekomst

Intussen is duidelijk dat zeewier als veevoer - onder specifieke voorwaarden - kan worden verkocht. Ook het verkoopproces is in kaart gebracht.

Op technisch gebied is een innovatief teeltsysteem ontwikkeld in samenwerking met Machinefabriek Bakker, die via Impuls is betrokken bij het project. De eerste testen op open water zijn positief. Deze teeltinstallatie treedt in 2012 bij Texel in werking.

geopend: 'De Wierderij'. Deze pilotplant komt onder beheer van de Wageningen UR. Al een maand later volgt de eerste productlancering op basis van zeewieren: zeewierwodka.

Impuls verlegt haar rol van aanjager/ondersteuner naar een partij die Zeeuwse bedrijven interesseert voor de zeewierketen, die volop in ontwikkeling is. De belangstelling vanuit het bedrijfsleven groeit.

→ Zeewierteelt Oosterschelde

Looptijd: 2010

Betrokken partijen: Wageningen UR

Rol Impuls: aanjager, ondersteuner

Omvang: € 88.000

Subsidie: Provincie Zeeland

Waar: Oosterschelde

Spil in het netwerk

Agro meets Chemistry in een biobased economy

In de achterliggende vijf jaar hebben Zuidwest-Nederlandse bedrijven en overheden al ruim € 400 miljoen geïnvesteerd in meer dan 120 verschillende biobased projecten. In 2010 komt - mede door Impuls - de visie 'Bio als basis' tot stand, waarmee Zeeland als hotspot op de kaart wordt gezet.

Op basis van de visie is vervolgens het businessplan 'Agro meets Chemistry' ontwikkeld. Hierin brengen bedrijven schaa sprongprojecten in met thema's zoals 'algen & wieren', 'restwarmtekoppelingen' en 'nieuwe groene grondstoffen uit de agrifoodsector'. Dit businessplan wordt voortdurend uitgebouwd met nieuwe bedrijven en kennisinstellingen. Voor de komende jaren staan voor de regio investeringen op stapel met een omvang van ruim € 600 miljoen. Doel is om strategische allianties met bedrijfsleven, kennisinstellingen, intermediären, Rijk en Europa verder uit te bouwen tot een krachtig programma.

2011

In september 2011 wordt het Uitvoeringsbureau Biobased Zeeland actief. Dit doet dienst als netwerkorganisatie en is aanspreekpunt voor partijen in de regio die een bijdrage willen leveren op het snijvlak agro/chemie. Impuls is hiervoor als trekker gevraagd en levert een aanzienlijke bijdrage in de vorm van menskracht en faciliteert de samenwerkende partijen. Zo draagt zij zorg voor de afstemming van inhoudelijke programmalijnen, biedt ondersteuning bij ontwikkeling van projecten en het opstellen van plannen voor innovaties of strategische samenwerkingsverbanden. Daarnaast brengt ze bedrijven en experts van kennisinstellingen in contact rond nieuwe thema's, organiseert ze bijeenkomsten en verspreidt ze concrete informatie over toepassingsmogelijkheden en successen.

De regio heeft zich - mede dankzij de inspanningen vanuit Impuls - inmiddels stevig gepositioneerd; er is een biobased netwerk ontwikkeld dat via projecten laat zien wat er gebeurt in Zeeland en ondernemers vooral

de koers laat uitzetten. Projecten die intussen formeel vanuit het Uitvoeringsbureau Biobased Zeeland van start zijn gegaan zijn Biobased bouwen, Stevia en biobased flocculanten.

Toekomst

Voor een gezamenlijke langetermijnstrategie is een Zuidwestelijke lobbygroep tot stand gekomen, bestaand uit bestuurders van de Provincies Noord-Brabant en Zeeland en CEO's van multinationals. Deze zorgt ook voor afstemming met internationale ontwikkelingen en verbindt relevante netwerken zoals de regiegroepen uit de topsectoren, EUregio, VNOI, SusChem, Cefic, et cetera. De nauwe samenwerking met Noord-Brabant op bestuurlijk én inhoudelijk vlak is uniek.

In december 2011 wordt Regiegroep Biobased Zeeland formeel opgezet, die adviseert over de koers voor en invulling van de uitvoeringsactiviteiten in Zeeland. In 2012 wordt het Uitvoeringsbureau verder opgeschaald richting Zuidwest-Nederland-niveau en wordt met Vlaanderen en Zuid-Holland nader toegewerkt tot een Europees supercluster, Biobased Delta.

**Biobased
ZEELAND**

→ Uitvoeringsbureau Biobased Zeeland

Looptijd: 2011-2014

Betrokken partijen: Kamer van Koophandel, Provincie Zeeland, Syntens en Zeeland Seaports, Regiegroep Zeeland; beroepsonderwijs, mkb, multinationals directie-/bestuursleden van de Provincie: Cargill, Dow Benelux BV, HZ University of Applied Sciences, Provincie Zeeland, Van Antwerpen Milieutechniek, Yara Sluiskil, Zeeland Refinery

Rol Impuls: trekker van programma- en projectmanagement

Omvang: € 6 miljoen, plus additionele Rijks gelden en Europese fondsen

Subsidie: Zeeuws programma Biobased Economy Programma-budget

Waar: Zeeland

Voedseldelta van Europa

Versterking regionaal foodcluster

Als doorontwikkeling van eerdere initiatieven van provincie, gemeenten, ZLTO, Zeeland Seaports en Impuls start in 2011 Foodport Zeeland. Een ambitieus programma om de Zeeuwse foodsector – en aangrenzende sectoren – te versterken, te verbreden en te verdiepen.

Uitgangspunten bij het programma zijn onder meer de marktbasis en het maatschappelijk draagvlak om vernieuwde economische kernactiviteiten te ontwikkelen. De Provincie Zeeland geeft in 2011 financiële ondersteuning.

Plan

In januari 2011 volgt de oplevering van het Actieplan Foodport Zeeland. De doelstellingen voor 2020 worden hierin geformuleerd. Deze behelzen de toename van: foodgerelateerde studenten/opleidingen, innovatieve starters, businessconcepten, arbeidsplaatsen, productwaarden, regionale afzetmarkten en logistiek in zeehavens Vlissingen en Terneuzen. De toename wordt zowel beoogd in de voedingsindustrie als in gerelateerde sectoren.

2011

Impuls organiseert samen met de partners drie rondetafelbijeenkomsten voor (food)ondernemers. Deze blijken het belang van een gestructureerde Zeeuwse netwerk aanpak te benadrukken. Ook ondersteunen zij verdere initiatieven tot uitbouw van Foodport Zeeland. Hierna wordt langs thematische bijeenkomsten een aantal lijnen nader uitgewerkt zoals 'facility sharing' en 'onderwijs & arbeidsmarkt'.

Ook spant Impuls zich in voor de samenstelling van een regiegroep. Insteek is om de leiding van het initiatief in handen te geven van het bedrijfsleven. De regiegroep stelt op haar beurt voor de Stichting Foodport Zeeland op te richten met een heldere structuur en mandaat. Een en ander krijgt begin 2012 zijn uitwerking.

Overige rollen

Naast de hoofdlijnen van de ontwikkeling van Foodport Zeeland realiseert Impuls – in samenwerking met de partners – onder meer de website www.foodportzeeland.nl. Daarnaast vervult zij namens Foodport Zeeland het ambassadeurschap van Magazine Food&Nutrition, is zij gastheer bij Greenport Venlo meets Foodport Zeeland, scherpst zij het Actieplan aan tot projectplan OP-Zuid, en vertegenwoordigt zij Foodport Zeeland in Zuid-Nederland. Daarnaast is zij contactpersoon voor Foodport Zeeland in regiobesprekingen met het Topteam Agrofood.

→ Gedurende 2011 zijn de volgende bedrijven en organisaties bij Foodport Zeeland aangehaakt:

Wageningen AB Zeeland, Agrimark, Appelaars, BioGlas Terneuzen, CBM-Bendix, CZA, De Groene Poort, Delmon, Eduarda College Groot, Harbouch, Fruitpastorie Zeeland, Gebr. van Duin, Kloosterboer, Lans, Limagrain Benelux, Meatless, Rabobank Oosterschelde, Rabobank Terneuzen-Sag van Gent, Seasun, Swagemakers Transport, Ulicon, Vagelgat, Waddenhof, Wynneville De Koning, Zeeland.

→ Foodport Zeeland

Looptijd: 2011-2020

Betrokken partijen:

Biopark Terneuzen, Businessstation Kruiningen Yerseke, Gemeente Reimerswaal namens de Bevelandse gemeenten, Gemeente Terneuzen, Proefboerderij Rusthoeve, Zeeland Seaports, ZLTO

Rol Impuls: aanjager, programmamanagement, voorzitterschap van de begeleidingsgroep

Omvang: € 50.000
Subsidie: Provincie Zeeland en Programma Leren voor Duurzame Ontwikkeling
Waar: Zuidwest-Nederland

Multifunctioneel gebruik Oesterputten

Nieuwe perspectieven voor Yerseke

Een mooi voorbeeld hoe de samenwerking tussen ondernemers uitlooft tot een brancheoverstijgend project.

Het idee van de transitie van Oesterputten komt voort uit het Gebiedontwikkelingsproject Yerseke van de gemeente Reimerswaal. Dit resulteert in 2010 onder andere in een intentieverklaring van ondernemers van Oesterputten en de oprichting van Vereniging De Oesterputten. Hierin wordt – naast het primaire productieproces van oesters – een bredere ontwikkeling nagestreefd. De focus hierbinnen ligt op de versterkte relatie met aquacultuur, kennis, recreatie en toerisme.

Concreet

Impuls zet zich in als adviseur van het bestuur en als projectleider van de werkgroep. In 2011 wordt een aantal concrete ondernemersinitiatieven in kaart gebracht, en een stap verder gebracht. Inmiddels worden onder meer ideeën tot ontwikkelen van een proeverij en een winkel uitgewerkt, alsmede een plan voor verbetering van infrastructuur.

Werkgroep Transitie Oesterputten

Looptijd: 2011-2012

Betrokken partijen: Blueport Oosterschelde, Gemeente Reimerswaal, Groeistrateg, Grontmij BV, Vereniging de Oesterputten

Rol Impuls: projectleiding

Omvang: € 12.000

Subsidie: Blueport Oosterschelde, gemeente Reimerswaal

Waar: Yerseke

Er zit een kloof tussen de beschikbare eiwithoudende reststromen en de hoogwaardige toepassingsmogelijkheden hiervan. Slechts enkele bedrijven – zoals het Zeeuwse Meatless – zijn actief op dit gebied. In de ontwikkeling van deze nieuwe eiwitketen liggen kansen voor de regio.

Onder leiding van Impuls komt een onderzoek van de grond naar het ontwikkelen van de (economische) waardeketen rond eiwithoudende reststromen voor hoogwaardige toepassingen. Verschillende marktpartijen werken hieraan mee. De intentie is om reststromen meerwaarde te geven via bioraffinage voor hoogwaardige markttoepassingen. Het project geeft meteen invulling aan het begrip 'duurzame voedselproductie'. Dus, naast voeding en verwerking van een deel van het product, maakt men de omslag om het gehele product te benutten.

2011

In 2011 wordt door Wageningen UR onderzocht hoe de reststromen vrijkomen, welke eiwitten ze bevatten en welke toepassingen economisch het aantrekkelijkst zijn. Ook investeringsrisico's en marktpotentie worden in kaart gebracht. Zo ontstaat een basis voor de deelnemende bedrijven om businesscases te ontwikkelen. Zij gaan daarmee verder en hebben inmiddels aan Impuls ondersteuning gevraagd de gesignaleerde kansen om te zetten in rendementvolle investeringen. Ook andere bedrijven uit de regio haken aan richting een vervolgtraject. Samen met eerdere projecten, die Impuls al ontwikkelde op het thema eiwittransitie, ontstaat een doorlopende projectlijn die regionale structuren verbindt en versterkt.

→ Functionele eiwitten

Looptijd: dec. 2010-nov. 2011

Betrokken partijen:

C2Circle, DSM, Duynie, Fishion Aquaculture, Landbouw Economisch Instituut (Wageningen UR), Plant Research International (Wageningen UR), Waterschap Scheldestromen

Rol Impuls: aanjager, ontwikkelaar, projectmanagement (uitbesteed)

Omvang: € 160.125

Subsidie: € 80.062 (ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie)

Waar: Zuid-Nederland

Nieuwe kansen met vlas

Ontwikkeling van een keten

Vlas is het natuurvriendelijkste en het oudst gebruikte vezelproducerende landbouwgewas. Door dit toe te passen in natuurlijke composiet, ontstaat een hernieuwd, hightech materiaal. Een uitkomst voor de bouw, die op zoek is naar duurzame producten.

Het uitgangspunt is om vlas te verwerken tot hightech bouw materiaal. De unieke technologie kan aan de wieg staan van een geheel vernieuwde vlas- en bouwsector. Dat zou economisch gezien werkgelegenheid, stabiliteit en innovatie - van telersniveau tot en met de koper van bouw artikelen - bieden. Relatief onontgonnen terrein in combinatie met een groot afnamepotentieel dus.

Verkennen

Genoeg argumenten voor Impuls om dit project aan te jagen en de markt te verkennen. Impuls zoekt de keten van toeleveranciers en brengt ze bijeen. Vervolgens zoekt Impuls een geschikte subsidie regeling en verzorgt ze de subsidieaanvraag. Bijzonder in dit project is de samenwerking die de projectpartners aangaan: bedrijven die speciaal voor dit doel de handen ineenslaan en op die manier een volledige keten vormen: van vlasverwerking, composietontwikkelaars, prototypeontwikkelaars, bouwmaterialenhandel tot en met de toepassing door bouwbedrijven en afname in renovatieprojecten van de Zeeuws-Vlaamse woningstichting. Dit maakt dit project tot een uniek initiatief. En door de hele keten mee te laten denken en te ontwikkelen in deze innovatie, is de slagingskans groot.

2011

In maart 2011 vindt de subsidieaanvraag plaats, de beschikking komt vijf maanden later. Hierna start de ontwikkelingsfase: experimenten met technische materiaaleigenschappen en de prototypeontwikkeling starten. Van de Bilt zaden en vlas BV neemt de projectleiding over van Impuls. Bij een succesvolle uitontwikkeling van een productenrange, zal dit een grote, innovatieve stap in deze sector betekenen: met materiaal op basis van groene grondstoffen.

exportmanager Van de Bilt zaden en vlas BV

“ In het najaar 2010 startten de eerste contacten met Impuls, op een businessmeetingpoint in Krainingen. Hierbij gaf ik te kennen dat ons bedrijf kansen ziet in nieuwe (technische) toepassingen van vlas (vlas als glasvervanger in composieten), en andere belangstellenden sloten zich aan. Samen met Impuls zochten we de best passende subsidie voor verdere ontwikkeling, en deden we een aanvraag voor OP-Zuid. Er was interesse, maar onze aanvraag moest beter worden onderbouwd. Dat was lastig, die structuren en procedures waren ontzettend ingewikkeld, maar daar heeft Impuls ons geweldig in begeleid. Het voelde als een rechterhand die ook nog hielp om de goede moed erin te houden. Intussen zijn we zover dat het project gehonoreerd is en dat we maandelijks met een consortium bij elkaar zitten. We zijn momenteel in de ontwikkelingsfase van de potentiële vlasvezelcomposietproducten. ”

→ Vlas, een ijzersterk natuurvezelcomposiet

Looptijd: 2011-2013

Betrokken partijen:

De Hoop Terneuzen BV, Delmeco BV, Faktorplus, NPSP BV, Sabic, Woongoed Zeeuws-Vlaanderen

Rol Impuls: aanjager, ontwikkelaar

Omvang: € 371.576

Subsidie: € 185.788 OP-Zuid

Waar: Zeeland

Innoverende kruisbestuiving

Mkb-ers trekken sprint in biobased economy

Het netwerk van mkb-bedrijven in regio Zuidwest-Nederland die actief zijn in de biobased economie is sterk groeiend. Deze groep ondernemers wil een innovatieslag maken en via businessontwikkeling inspelen op de kansen van de biobased economy. De intentie? Kansen pakken die de groene economie biedt.

Voor Zeeuwse, innoverende mkb-ondernemers komt in 2011 de IPC-Biobased tot stand. Deze geeft hen de kans samen te werken met andere regionale (mkb-)ondernemers, met als doel hun kennis en innovatiekracht samen met andere mkb-bedrijven om te zetten in succesvolle innovaties.

Rol Impuls

In nauwe samenwerking met de Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland en Syntens attendeert Impuls mkb-bedrijven op de regeling. Ook ondersteunt zij de clustering van bedrijven rondom inhoudelijke thema's, waaronder het leggen van de verbinding met

De Europese Commissie maakte onlangs bekend dat in Europa 22 miljoen mensen werkzaam zijn in biobased sectoren, oftewel 9% van de Europese werkgelegenheid in landbouw, visserij, bosbouw en delen van de chemie- en energiesector. De komende jaren worden vanuit Europa vele miljarden vrijgemaakt om de transitie naar een biobased economy te stimuleren. De sectoren die in Zeeland rijk vertegenwoordigd zijn, passen naadloos in dit Europese beleid en kunnen hun winst behalen met de Europese ambities, hun internationale concurrentiepositie daardoor vergroten en de regio op de kaart zetten als biobased hotspot in Europa.

Foto: VNCI

het ziekenhuis ZorgSaam uit Terneuzen aan het IPC-project, vanwege de concrete en zeer innovatieve vraag naar biobased disposables in de zorgsector. Impuls draagt financieel bij aan deze IPC-regeling en dient een aanvraag in voor provinciale financiële ondersteuning. De aanvraag van dit gehele project eindigt op een twaalfde plaats (van de 83) bij de aanvragenrangschikking uit heel Nederland (!) en ontvangt zodoende een bijdrage vanuit de Rijks-overheid.

2011

De achttien geselecteerde mkb-bedrijven committeren zich aan bepaalde duurzaamheidseisen, zoals: de innovaties leveren een grote bijdrage aan teruggangen van CO₂, effectief energiegebruik, er worden biomaterialen en duurzame energiebronnen gebruikt en de innovaties leveren een significante bijdrage aan omzet-groei van het bedrijf. Hiervoor ontvangen de bedrijven maximaal € 30.000 subsidie per bedrijf vanuit de Rijksoverheid. Ook kennisverspreiding binnen en buiten het IPC-deelnemersveld is een vereiste. Alle participanten realiseren minimaal twee samenwerkingsverbanden met andere bedrijven, zodat onderling kruisbestuiving kan plaatsvinden. Intussen zetten de deelnemers hun concrete ideeën om in tastbare producten, zoals bio-vezels, bio-plastics en biobased bouwmaterialen.

→ IPC-Biobased

Looptijd: 2011-2013

Betrokken partijen: 18 regionale mkb-ondernemingen. Samen met

Kamer van Koophandel, Stichting Innovatiehuis en Syntens

Rol Impuls: intermediair, aanbrengen mkb-ondernemers

Omvang: € 836.784

Subsidie: € 540.000, IPC-regeling voor mkb vanuit het Rijk

Waar: Zuidwest-Nederland

Klimaatverandering bestrijden

Biomassa nuttig hergebruiken

Duurzame energie staat hoog op de internationale, politieke agenda. In dit kader is Zeeland een van de zes regio's waar het Europese project LoCaRe (Low Carbon Regions) plaatsvindt. Met als hoogste doel: het tegengaan van klimaatverandering.

Mede op aangeven van Provincie Zeeland schrijft Impuls in 2010 samen met een Zweedse en Italiaanse regio aan het projectvoorstel BIOMAP, een internationale samenwerking tot meer en hoogwaardiger gebruik van biomassa met hulp van een marktplaats-webtool. Immers, hoe hoogwaardiger het product en gebruik, hoe commercieel interessanter (zie figuur). In de eerste helft van 2011 wordt het project gehonoreerd binnen het kader van het Interreg-project LoCaRe en gaat het project in uitvoering.

Nieuwe generator Micro-WKK

Een gouden greep, energie opwekken met biomassa via een speciaal ontwikkelde stoomturbine met superrendement. De micro-WKK*, aangestuurd op stoom die in een turbine wordt geïnjecteerd, drijft een generator aan om elektriciteit of warmte op te wekken. Een innovatief concept speciaal voor huishoudens en kleinere bedrijfspanden. In 2011 formuleert Impuls samen met Imves het project om de duurzame micro-WKK verder te ontwikkelen. De begroting en subsidieaanvraag worden ingediend. Van de negentien projectaanvragen eindigt deze aanvraag op de zesde plaats, helaas is er voor slechts vijf subsidiebudget.

*WKK = warmtekrachtkoppeling

Hoe hoger in de piramide, hoe hoger de economisch toegevoegde waarde, maar hoe moeilijker het is een biobased product te maken.

Webtool

In het project staat de ontwikkeling van een geavanceerd webtool centraal. Deze marktplaats zal fungeren als hulpmiddel voor het bij elkaar brengen van aanbod (bijvoorbeeld agro- en foodresiduen) en vraag van biomassa (bijvoorbeeld door vergisters). In samenwerking met stakeholders uit de regio zijn de basisfunctionaliteiten van de webtool in kaart gebracht. In 2011 zet Impuls de Europese aanbestedingsprocedure voor de bouw van de website in gang. Uiteindelijke doel is om de exploitatie van de marktplaats door private partijen te laten uitvoeren. Ten slotte zijn in 2011 diverse best practices uit de betrokken regio's verzameld, die ter inspiratie kunnen dienen voor Zeeuwse bedrijven, en mogelijk aanleiding geven voor een werkbezoek met Zeeuwse bedrijven naar Zweden in 2012.

Biomass Market Place

Looptijd: 2010-2012

Betrokken partijen: Agroväst Livsmedel en Skaraborgs Kommunalförbund (Zweden), Centre for Economical Innovation and Development (Italië), Provincie Zeeland, aanbieders, gebruikers en verwerkers van biomassa

Rol Impuls: projectontwikkelaar en -uitvoerder

Omvang: € 100.000

Subsidie: Interreg IVC (subproject LoCaRe, Low Carbon Regions)

Waar: Zeeland en (inter)nationaal

Opslag gezocht

Energieopslag is de toekomst

Iedereen is het erover eens: in de toekomst is energieopslag een must. Momenteel is dit echter nog relatief onontgonnen gebied. Maar stap Zuid-Nederland nu in, dan biedt dat kansen voor een mooie 'nieuwe' sector.

Omdat duurzame energievormen als wind, zon en biomassa flink kunnen fluctueren, is efficiënt opslaan van energie van groot belang voor de toekomst. Zeker in Zeeland, waar in bedrijven als Zeeland Refinery, Yara en Dow Benelux BV veel restwarmte vrijkomt, zou dit economisch interessante perspectieven kunnen bieden.

2011

Als onderdeel van het samenwerkingsprogramma van de ontwikkelingsmaatschappijen in Zuid-Nederland (Inno Zuid), start in 2011 de Roadmap Energieopslag. Doel hiervan is kansrijke businessperspectieven op het gebied van energieopslag op te sporen waaruit nieuwe Zuid-Nederlandse business kan worden ontwikkeld. In 2011 concentreert het onderzoek onder leiding van Impuls zich op de mogelijkheden van biologische, (elektro)chemische, elektrische, mechanische, thermische en thermochemische opslag. Zowel op technisch

als economisch gebied wordt door het externe adviesbureau NEW - op grond van gesprekken met kennisinstituten, overheden en bedrijven - het businesspotentieel voor Zuid-Nederland op gebied van energieopslag in kaart gebracht. Ook organiseert Impuls met de andere ontwikkelingsmaatschappijen een workshop waardoor de aanwezige expertise/het potentieel bij diverse bedrijven en kennisinstellingen (zoals TU Eindhoven en ECN) wordt blootgelegd.

Conclusie

Hoofconclusie van het grootschalige onderzoek luidt dat het zinvol is om op specifieke terreinen initiatieven voor energieopslag door te ontwikkelen. Zowel op nationaal als internationaal niveau biedt energieopslag perspectief. Daarbij worden voor Zuid-Nederland vier focusgebieden aanbevolen: Li-on-batterijen, Solar Fuels, PCM* en waterstofsynthese, waarbij PCM de meeste potentie lijkt te bieden voor Zeeland. Vanaf 2012 en verder zullen de ontwikkelingsmaatschappijen de roadmap gaan vertalen in concrete projectontwikkeling.

*PCM= Phase Change Materials: Energieopslag in de vorm van omkeerbare faseovergangen van materialen, bijvoorbeeld van vloeibaar naar vast en omgekeerd (van water naar ijs en weer naar water).

Nieuw perspectief

Product- en keteninnovatie in schaal- en schelpdiersector

In 2010 komt de noodzaak naar voren van innovatie en samenwerking binnen de Zeeuwse schaal- en schelpdierensector en platvisbranche.

Innoverende ondernemers, overheids-, onderwijs-, en onderzoeksinstituten en omgeving ontwikkelen een toekomstvisie. Hierbij staat de relatie met Zeeuwse natuur en milieu, recreatie, waterbeheer en kustverdediging hoog in het vaandel. Er wordt ingezet op samenwerking in de visserijbranche om tot product- en keteninnovatie te komen: met een crosssectorale aanpak als uitgangspunt om ook marktverbreiding tot stand te brengen. Zes ondernemers worden (deel-)projecteigenaar.

2011

Eind 2010 noemt de (toenmalige) minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit Zeeland als voorbeeld voor Blueport Nederland, wat het oorspronkelijke uitgangspunt van Blueport Oosterschelde uit evenwicht brengt. Er volgt uitvoerig overleg over de context van het plan en de planaanpak.

Na het bereiken van voorlopige consensus wordt de focus gericht op het selecteren van kansrijke pilots. Drie pilots worden in 2011 gedetecteerd:

- A, het beheer van verwilderde Japanse oesters,
- B, innovatie van oesterteelt,
- C, het (her)gebruik van proceswater.

Rol Impuls

Na het in gang zetten en het aanvragen van subsidie voor het project Blueport, neemt Impuls op verzoek van de projectpartners de rol op zich om de uitvoering te coördineren.

Roadmap Energieopslag

Looptijd: 2011

Betrokken partijen: bedrijfsleven, Brabantse Ontwikkelings Maatschappij, kennisinfra, NEW, LIOF, Syntens

Rol Impuls: aanjager, opdrachtgever onderzoek

Omvang: € 40.000

Subsidie: € 40.000

Inno Zuid (in kader van OP-Zuid)

Waar: Zuid-Nederland

Blueport Oosterschelde

Looptijd: 2010-2013

Betrokken partijen:

De Oostervisser vof, Koninklijke Prins en Dingemanse BV, Machinefabriek W. Bakker vof, Roem van Yerseke BV, United Fish Auctions NV, ZMF, Groeistrategie BV, KnowHouse BV,

Provincie Zeeland

Rol Impuls: aanjager, verantwoordelijk voor uitvoering

Omvang: € 350.000

Subsidie: Europees Visserij Fonds, ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie

Waar: Zeeland

MAINTENANCE & LOGISTIEK

Ontwikkelen

Logistiek is voor Zeeland en Zuidwest-Nederland een belangrijke factor. De uitstekende geografische ligging tussen Rotterdam en Antwerpen én de eigen havens en infrastructuur spelen daarbij een belangrijke rol. Een rol die nog veel beter mag worden benut en ingezet.

Een andere stuwende kracht van de Zeeuwse economie is de chemie, met daaraan nauw gekoppeld de onderhoudssector. Door onderhoudswerkzaamheden beter in te schatten en vooral slimmer te organiseren, kan onderhoud voorspelbaar worden. Wat uiteindelijk een aanzienlijke tijd- en kostenefficiëntie tot gevolg heeft.

Het cluster Maintenance & Logistiek neemt in 2011 de volgende projecten voor zijn rekening: World Class Windturbine Maintenance, Praktijk- en Ontwikkelcentrum voor Condition Based Maintenance, Maintenance & logistiek, Bedrijvenkringen, Duurzaam koelhuis, Kenniscentrum Binnenvaart en Regiodistributie Walcheren.

Efficiëntere windturbineparken

Afstemming in de onderhoudsketen

Duurzaamheid: een thema dat nationaal en internationaal op alle terreinen wint. Daar is de groei aan windenergieparken - ook in Zuidwest-Nederland - een mooi voorbeeld van. Maar is het onderhoud van windturbineparken duurzaam, of is er meer rendement uit zo'n park te halen?

Tot kort geleden was onderhoud een blinde vlek voor veel windturbine-eigenaren, zowel in de on shore als off shore business. Waar het een kwestie was van 'repareren als er iets kapot gaat', bestaat nu het inzicht dat er veel gewonnen kan worden (in tijd, technisch én financieel) bij tijdig, efficiënt en voorspelbaar onderhoud. Helemaal als diverse onderhoudspartijen samenwerken.

Initiatief

De initiërende en verbindende rol neemt Impuls op zich. Na het selecteren van technologische bedrijven, kenniscentra en windturbine-eigenaren, het schrijven van het plan en de beschikking krijgen over subsidie, vindt de aftrap van dit project plaats tijdens de onderhoudsbeurs Maintenance Next (april 2011). De 27 partijen kunnen nu echte invulling geven aan het project.

Invulling project

Sensortechniek, samenwerken en het invullen van contracten en planningen zijn de eerste focus van de nieuwe samenwerking. Het gezamenlijke bezoek aan de conferentie Off Shore Windenergie in Bremerhaven (april 2011) sterkt het idee dat de algemeen heersende blinde vlek een toekomstig gat in de markt kan betekenen voor deze geclusterde Zuidwest-Nederlandse bedrijven. Intussen leidt een externe projectmanager het project. De rol van Impuls verandert in 2012 naar toezichthouder.

→ World Class Windturbine Maintenance

Looptijd: 2010-2013

Betrokken partijen: gebruikers, kennispartners, onderhouders

Rol Impuls: initiatiefnemer, aanjager, facilitator

Omvang: € 1,6 miljoen

Subsidie: € 1 miljoen Pieken in de Delta

Waar: Zuidwest-Nederland

"Alleen al de kennismaking is van waarde"

Jan Louws

→ Partners

ATO, Bosch Rexroth, BOW Breakbulk & Offshore Wind Terminal, Delta Infra BV, Deltawind, Deltarail, Dutch Institute World Class Maintenance, ECN, Filanet, Hansen Transmissions, KEC, Kennisplatform oppervlaktetechniek, Maintenance Education Consortium, Maritiem Instituut De Ruyter, Mennens, Nederlandse Defensie Academie, Oliveira, Stichting Platform Integreren van Technologieën, REWIN West-Brabant, RV Techniek, Sonovation, Technobis, TNO, TUE, VDL Klima, Windkrachtbeheer, Zeeuwind.

projectmanager DELTA Infra BV, penvoerder World Class Windturbine Maintenance (WCWM)

“ Impuls speelde een cruciale rol in de oprichting van dit project. Eind 2010 ontstond de vraag vanuit de Stichting World Class Maintenance of het windturbineonderhoud in het belang van de asset owners kant meer gestimuleerd kon worden; er was te weinig aandacht voor maintenance en er werd te weinig kennis gedeeld door producenten.

Impuls zocht samenwerking met DELTA NV en WCM uit Breda. Hierna selecteerde zij deelnemers en schreef het projectplan. In september 2011 kenden de Provincies Zeeland en Noord-Brabant en het AgentschapNL de subsidie toe.

Bij de kickoff lichtten we deze gelden toe en maakten alle partijen kennis met elkaar, waarbij eisen en rollen werden doorgesproken. Alleen al die kennismaking is van waarde voor ons; er vloeien inmiddels diverse parallelle samenwerkingen op het gebied van maintenance en kennisuitwisseling uit voort.

Door de know-how van Impuls, en het vertrouwen dat zij uitstraalt naar het AgentschapNL, zijn we nu al ver in de opstartfase. Vanaf 2012 kunnen we ons toeleggen op innovatief, beter en slimmer gepland onderhoud op windturbines, om daarmee hogere beschikbaarheid te creëren.

”

Kennisuitwisseling

Naar voorspelbaar onderhoud met sensortechniek

In de chemische industrie heerst grote concurrentie van het Verre Oosten. Nieuwe fabrieken bouwen in Nederland is in de meeste gevallen niet (meer) financieel haalbaar. Door gespecialiseerd technisch onderhoud blijft de Zeeuwse chemische industrie een sterke sector, ook op wereldschaal. Slim onderhoud zoals Conditieafhankelijk Onderhoud (CBM*) draagt hieraan bij.

Dat is een van de uitgangspunten van de subsidieaanvraag voor Praktijk- en Ontwikkelcentrum Condition Based Maintenance (POCBM, 2009): het versterken van de onderhoudstak in regio Zuidwest-Nederland door nieuwe ontwikkelingen, werkwijzen en samenwerkingsvormen te stimuleren in chemische en technische branche. In 2009 en 2010 stelde Impuls het thema 'conditieafhankelijk onderhoud' vast, bracht partijen samen, werd het projectplan opgetekend en de subsidieaanvraag gedaan.

Oogsten

2011 is oogsttijd. Inmiddels bestaat een serieus netwerk: zo'n honderd mensen uit verschillende sectoren, kennisinstellingen en (semi)overheden - zowel op technisch/uitvoerend als op managementniveau - komen samen op de georganiseerde bijeenkomsten. In mei bespreekt het netwerk vijf praktijkcases over succesvol CBM; ter inspiratie en informatie. De cases staan ook op de website www.conditionbasedmaintenance.nl, in 2011 op nadrukkelijk verzoek van het bedrijfsleven ontwikkeld. Hierop vinden geïnteresseerden ook informatie over het POCBM, kunnen ze documenten downloaden en de technische database inzien, die in de basis gereed is. Ook is er een *readiness assessment* te vinden. Deze adviestool geeft inzicht in welke mate een bedrijf 'ready' is voor CBM, op welke aspecten het zich kan verbeteren en waar informatie te vinden is om deze verbetering door te voeren.

Continuïteit

Mede door toedoen van het POCBM staat het thema CBM op de innovatieagenda van het Maintenance Valuepark Terneuzen, en werd CBM een werkpakket van het Pieken in de Delta-project World Class Windturbine Maintenance (ingediend eind 2010, toegekend 2011).

Het succes van het Praktijk- en Ontwikkelcentrum wordt nog duidelijker tijdens de officiële afsluiting: twee organisaties, Maintenance Valuepark en het Nederlandse Topinstituut voor Maintenance, staan garant voor de continuïteit.

*CBM: Condition Based Maintenance

"Zonder Impuls waren we nooit zover gekomen met CBM"

verantwoordelijk voor het Kennis- en innovatiecentrum (Ki<), Maintenance Valuepark Terneuzen

De samenwerking met Impuls is dermate bevestigd dat het Ki< het Praktijk- en Ontwikkelcentrum van Impuls heeft overgenomen, samen met het Dutch Institute World Class Maintenance (DI-WCM). Samen organiseerden we in 2011 workshops en seminars voor POCBM. Impuls leverde contacten, en wij brachten kennis en informatie in, die we vervolgens konden uitwisselen met branchegeenoten. DI-WCM en Ki< namen het project POCBM over. De door Impuls geïnitieerde en gebouwde website gaat DI-WCM beheren, wij zullen voor een deel de invulling verzorgen. Een ander CBM-project was onze samenwerking met HZ University of Applied Sciences, in gang gezet door Impuls. Studenten bezochten in dit kader technische bedrijven en stelden hierover rapportages op. Deze informatie gebruiken we onder meer op de website. Het hele project is opgepakt, aangestuurd en gecoördineerd door Impuls. Zonder hen waren we nooit zover gekomen met CBM in 2011.

→ Praktijk- en Ontwikkelcentrum voor Condition Based Maintenance

Looptijd: 2009-2011

Betrokken partijen: Cargill, Cofely, Delta Infra BV, Dow Benelux BV, Dutch Institute World Class Maintenance, HZ University of Applied Sciences, Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, Provincie Zeeland, SKF, ThermPhos, Yara, Zalco

Rol Impuls: aanjager, subsidieaanvrager, projectleiding

Omvang: € 150.000

Subsidie: Pieken in de Delta (PID)

Waar: Zeeland

Slimmer samenwerken

In 2011 is er veel gezaaid om in 2012 te gaan oogsten. Van de drie deelprojecten van Maintenance & logistiek zijn de plannings gereed, de taken verdeeld en de begrotingen rond. Nu liggen ze ter goedkeuring bij de desbetreffende bedrijven.

Doel van project Maintenance & logistiek is pijn- of verbeterpunten op logistiek gebied concreet te verbeteren. Om zo te komen tot een zo hoog mogelijke beschikbaarheid van apparatuur en tegen lagere - dus concurrerende - kosten.

Lean Field Maintenance Logistics

Binnen een bedrijf is onderhoud vaak een activiteit waaraan veel mensen van verschillende afdelingen bijdragen, en dat uit vele deelactiviteiten bestaat, zoals het zoeken en inhuren van onderhoudsbedrijf, offerte-beoordeling, werkvoorbereiding, briefing van onderaannemer, inmenging van accountant en/of wachten op een handtekening van de baas. Die regeltijd staat niet in verhouding tot de efficiënte sleuteltijd.

Na onderzoek onder leiding van Impuls wordt er in 2012 gewerkt aan een rapport dat advies uitbrengt over hoe onderhoudsactiviteiten slimmer te organiseren, en efficiënter met elkaar te communiceren. Waardoor uiteindelijk een hogere hands on tool time ontstaat.

Best Practice Central Workshop Logistics

Onderhoudswerk vindt plaats in een werkplaats. Die kan wellicht tijds- en kostenefficiënter worden ingericht. Door in kaart te brengen wat de meest voor de hand

liggende organisatie is voor de verschillende apparaten en onderhoudsströmen, kan in 2012 het ontwerp van een ideale werkplaats tot stand komen. De ontwerp-ontwikkeling vindt plaats in het kader van het Maintenance Valuepark.

Virtual Spareparts Warehousing

Wanneer een pomp kapotgaat, gaan monteurs naar een eigen magazijn waar diverse pompen liggen. Maar door slimmere samenwerking tussen verschillende fabrieken in Zuid-Nederland, zoals door gezamenlijk een voorraadbeheersysteem te beheren, zijn er a) minder pompen in eigen magazijn nodig, en b) altijd genoeg pompen op voorraad. De opbouw van een (virtueel) beheersysteem maakt dat bedrijven minder hoeven in te kopen. Door gezamenlijk voorraadbeheer worden de krachten van diverse bedrijven gebundeld en kosten gedeeld.

Maintenance & logistiek

Looptijd: 2010-2013

Betrokken partijen: Brabantse Ontwikkelings Maatschappij (BOM), Dinalog, Dow Benelux BV, DSM, Dutch Institute World Class Maintenance, Maintenance Valuepark Terneuzen, Sabic IP, Sitech Services

Rol Impuls: aanjager, verbinder, ontwikkelaar, subsidieaanvrager

Omvang: € 200.000

Subsidie: circa € 100.000 (onderdeel van Logistic accelerator)

Waar: Zuid-Nederland

Logistieke initiatieven

In samenwerking met het Nederlands topinstituut voor logistiek (Dinalog) en de ontwikkelingsmaatschappijen in Zuid-Nederland wordt in 2010 het project Logistic Accelerator ontwikkeld. Met als uitgangspunt de vragen: 'Hoe heeft het bedrijfsleven in Zuid-Nederland nut van betere logistiek?', 'Hoe kan Dinalog iets voor Zeeland betekenen, en andersom?' en 'Hoe komen we verder?'. Specifiek voor Zeeland stelt Impuls een projectagenda op en wordt een OP-Zuid-subsidie toegekend. In 2011 starten vier projecten.

BEDRIJVENKRINGEN

De opstartfase van bedrijvenkringen en logistieke samenwerkingsverbanden is in volle gang. In opdracht van Impuls worden de logistieke uitdagingen van diverse ondernemers in Zeeuws-Vlaanderen geïnventariseerd. Voorbeelden hiervan zijn 'tekort aan personeel', 'te lege vrachtwagens' of 'beter gebruikmaken van binnenvaart'. Onderliggend doel is om door een slimme samenwerking met collega's in de regio tot een gemeenschappelijke aanpak te komen.

Op de twee bijeenkomsten over dit onderwerp is een tiental bedrijven aanwezig - waaronder transportbedrijven en fabrieken in verschillende sectoren.

Status: onderzoeksfase

Partners: grote groep bedrijven, zowel verladers als vervoerders

Waar: Zeeuws-Vlaanderen

DUURZAAM KOELHUIS

Een voortvloeiend uit de Bedrijvenkring Foodlogistiek: drie bedrijven in de voedingsmiddelensector geven aan een bijzondere logistieke uitdaging te hebben met betrekking tot het efficiënter en duurzamer opslaan van gekoelde producten. Een inmiddels Ingeschakeld adviesbureau onderzoekt of een gemeenschappelijk koelhuis in de Bevelanden kan worden ontwikkeld, aan welke eisen dit moet voldoen, en wat de financiële haalbaarheid hiervan is.

Status: verkenningsfase

Partners: 2W Logistiek, Fruit Packing Zeeland

Waar: Noord- en Zuid-Beveland

KENNISCENTRUM BINNENVAART

Verschillende partijen in Zeeland nemen het initiatief om een kenniscentrum voor de binnenvaart op te richten. Het Maritiem Instituut de Ruyter heeft de dagelijkse leiding over dit centrum. Het centrum beoogt - in

Logistic accelerator

Looptijd: 2010-2013

Betrokken partijen: Dinalog, HZ University of Applied Sciences, Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland, Provincie Zeeland, Zeeland Port Promotion Council, Zeeland Seaports, Zeeuwse bedrijfsleven

Rol Impuls: aanjager, ontwikkelaar, projectleiding

Omvang: € 1,2 miljoen **Subsidie:** € 800.000 OP-Zuid **Waar:** heel Zeeland

samenwerking met ROC Zeeland en HZ University of Applied Sciences - het (Zeeuwse) bedrijfsleven te adviseren in het gebruik van binnenvaart(diensten). Inmiddels kan het centrum, eventueel met behulp van studenten, praktische vragen beantwoorden als: 'Kan ik mijn lading per binnenvaart vervoeren?' of 'Kan lading gecombineerd worden?' en 'Wat past er wel/niet naast elkaar in een binnenvaartschip?'

Op vraag van Impuls en ZLTO analyseren vijftien studenten met het onderzoek 'Multimodaal transport' de haalbaarheid van een binnenhaven of overslagpunt in de Kanaalzone Gent/Terneuzen of Zuid-Beveland. Inclusief een onderzoek naar de efficiëntste haveninrichting.

Status: oprichting virtuele organisatie, onderzoek gereed

Partners: HZ University of Applied Sciences, ROC Zeeland, Zeeland Seaports

Waar: Zeeland

REGIODISTRIBUTIE WALCHEREN

Zware vrachtwagens rijden in de zomer langs campings op Walcheren om op elke plek wat goederen af te leveren. Dat is onhandig, niet groen en geeft lawaai. Waarom zou je niet 's nachts alles in Middelburg afzetten en 's ochtends via slimme lijndistributie de producten over het schiereiland verspreiden? Deze vraagstelling is het begin voor een concept 'Haalbaarheid van regiodistributie op Walcheren'.

Na gesprekken met betreffende gemeenten, winkeliers en bewoners, zijn inmiddels leveranciers gezocht. Een adviesbureau brengt de diverse stromingen in kaart, zowel in de steden als op het platteland. Ook zijn er grote, landelijke partijen bij dit groene en duurzame initiatief betrokken.

Status: onderzoek wordt momenteel uitgevoerd

Partners: Gemeenten Middelburg, Veere en Vlissingen, (Zeeuws) bedrijfsleven

Waar: Walcheren

RECREATIE & TOERISME

Ontwikkelen

Prachtige stranden, mooie natuurgebieden, de meeste zonuren en blauwe luchten: Zeeland is de vakantieprovincie bij uitstek. Toch heeft de sector het de laatste jaren niet makkelijk.

De toerist is op zoek naar authentieke unieke belevingen. Dat vraagt om een andere marktbenadering zodat Zeeuwse bedrijven zich kunnen blijven onderscheiden. Door bijzondere projecten te ontwikkelen, zet Zeeland zich nadrukkelijker op de kaart. In 2011 richt het cluster Recreatie & Toerisme zich op:

DeltaLeven, Lekker Regionaal Product, Vitaliteit-Wellness (Wellnessproducten van Zeeuwse bodem), Badstatus Domburg en Cadzand, Zichtbaarheid Zeeuwse dagattracties, Samen Vitaal Ondernemen (Noord-Beveland Express), Energiek Borsele, Revitalisering verblijfsrecreatie, Waterbeleving/Ruimte re(creëren), Watersportloket, Rondje watersport en overige activiteiten.

DeltaLeven

Naar een sterker toeristisch product

De moderne toerist is op zoek naar kwalitatief hoogwaardige, unieke en authentieke beleving. Hoe kan Zuidwest-Nederland inspelen op die behoefte?

Die vraag beantwoordt en faciliteert Impuls - in samenwerking met partners - middels het project DeltaLeven. Het achterliggende idee hierbij is de krachten van ondernemers te bundelen, waardoor Zeeland en West-Brabant een sterker en uniek toeristisch product kunnen aanbieden.

Hiertoe komt in 2010 een initiatiefgroep van horeca-, watersport- en verblijfsrecreatiebedrijven samen. Deze ontwikkelt een gebiedsbelevingsconcept met als doel de lokale, onderscheidende producten makkelijker te duiden en te vinden. Daarnaast staat de ontwikkeling van een business-to-business-portal op het programma. Hieraan kan in een later stadium een Deltapas (kortingspas) worden gekoppeld, waardoor bestedingen en wensen van toeristen uiteindelijk te volgen zijn.

2011

Om deze zaken te verwezenlijken, wordt er in 2010 en 2011 een subsidieaanvraag voorbereid binnen het subsidieprogramma Pieken in de Delta. Deze aanvraag wordt in november 2011 gehonoreerd.

Voor het project wordt in 2011 een externe project-leider aangetrokken. Tevens is de technologie in kaart gebracht en gestart met het opstellen van een businessplan.

In 2012 wordt er in drie pilotgebieden gestart met de introductie van de Deltapas, op basis van bestaande technologie uit Oostenrijk.

→ DeltaLeven

Looptijd: 2010-2013

Betrokken partijen: HZ University of Applied Sciences, NHTV, Rabobank, Stichting DeltaLeven

Rol Impuls: penvoerder, coördinator, procesbegeleider

Omvang: € 775.580

Subsidie: € 441.000 Pieken in de Delta (PiD)

Waar: Zuidwest-Nederland

Stimuleren regionale producten

Nieuwe toeristische productmarktcombinaties

Dit project is gericht op samenwerking, vergroten van de afzetmogelijkheden en verbeteren van de distributie van regionale producten. In 2011 praat, smeedt en verbindt Impuls nadrukkelijk. Met de nevendoelen 'alliantievorming' en 'nieuwe toeristische productmarktcombinaties' in het achterhoofd.

Om clustervorming te bewerkstelligen en het idee breed te dragen vinden in 2011 gesprekken plaats met onder meer horeca, retail, akkerbouwers, fruittelers, melkveehouders, kaasboeren, tuinbouwers en kippenhouders. Met een aantal partijen bekijkt Lekker Regionaal Product (LRP) hoe nieuwe streekgebonden productmarktcombinaties kunnen worden opgezet, gericht op toeristen. Inmiddels zijn enkele initiatieven in ontwikkeling, zoals de streekbox: een cadeaubox met Zeeuwse food en non-food ingrediënten.

Ook worden interactieve workshops geïnitieerd waarin telers de mogelijkheden van hun product laten zien aan horeca en retail.

Om de projectdeelnemers en een bredere groep stakeholders te informeren en te enthousiasmeren, zijn promotie- en communicatie-uitingen een speerpunt in 2011. Zo komt onder meer de website www.lekkerregionaalproduct.nl tot stand, die zich richt op telers/producenten, restaurants/retail en andere aanbieders van streekproducten. Ook verleent LRP medewerking aan Film by the Sea en is ze aanwezig op drukbezochte evenementen. Ze ontwikkelt en verspreidt flyers en receptenkaarten, en werkt mee aan het blad ZiltZeeland (onderdeel van Volkskrant-magazine).

Kennisdeling

Met Kenniscentrum voor Kusttoerisme spreekt LRP over ontwikkelingen in de recreatieve sector en levert ze een bijdrage aan IdentityMatchingproject (Provincie Zeeland). Voor 2012 staat een gastdocentschap met HZ University of Applied Sciences op de agenda. Daarnaast staan enquêtes klaar voor nader markt-

eigenaresse Kaasboerderij Schellach

“ Toen we in oktober 2011 een kaas op de markt brachten in de vorm van een Zeeuwse knop, bracht dat veel belangstelling met zich mee. We gingen in eerste instantie zelf beurzen af om het product onder de aandacht te brengen. Op een van die beurzen, de Rabobank Foodbeurs in Vlissingen, ontmoetten we Lekker Regionaal Product. Deze stichting was geïnteresseerd in een samenwerking. Op dit moment ondersteunen zij de promotionele activiteiten rondom onze knopkaas. Zo nemen zij ons bijvoorbeeld de organisatie van een beursstand uit handen - waarbij zij ook andere Zeeuwse producten promoot. Aangezien wij streekgebonden werken, vanuit onze winkel, biedt Lekker Regionaal Product ook een meerwaarde voor ons afzetgebied. Zij bereikt nu eenmaal een breder publiek, zeker met hun goede contacten in het zakelijke segment. Alles bij elkaar levert dit voor ons écht wat op. ”

onderzoek, en spreekt LRP met het Kenniscentrum Real Food over de toepassing van het Transparantiemodell* in Zeeland en West-Brabant, en praktische kennisdeling door workshops.

*Transparantiemodell: systeem waarin ondernemers kunnen aangeven aan welke Real Food-kenmerken en -eisen hun product voldoet.

Lekker Regionaal Product

Looptijd: 2010-2012

Betrokken partijen:

Agrimarkt, HZ University of Applied Sciences, IFC, Rabobank, ZLTO (Zeeland). Bestelvers, Bettinehoeve, Foodcel, REWIN West-Brabant, Streekkoken en Walnoothoeve (Brabant).

Rol Impuls: aanjager, penvoerder, projectmanagement, verbinder

Omvang: € 558.200

Subsidie: € 432.000

Pieken in de Delta (PiD)

Waar: Zuidwestelijke Delta

Zeeuwse wellness op de kaart

Vanaf 2008 voert Impuls het project 'Vitaliteit-Wellness. Een zee van kansen' uit. Dit levert een aantal interessante samenwerkingsverbanden en productmarktcombinaties op.

In samenwerking met het Kenniscentrum Kusttoerisme (van de HZ University of Applied Sciences) en NHTV voert Impuls 'Vitaliteit-Wellness. Een zee van kansen' uit. Samen met een externe consultant met (inter)nationale ervaring op het gebied van wellness- en vitaliteitsconcepten, én met Zeeuwse en West-Brabantse ondernemers op het gebied van verblijfsrecreatie, hotels, beauty en gezondheid, wordt ingezet op conceptontwikkeling, productontwikkeling, kennistransfer en marketing en communicatie.

Concept

In het project staat de gedachte centraal dat Zeeuwse omgevingsfactoren en gebiedskwaliteiten mogelijkheden bieden om in te zetten als wellnessbestemming, met een hoofdrol voor 'water'. Een overkoepelend concept wordt ontwikkeld; ondernemers kunnen dit toepassen, passend bij hun eigen bedrijfsvoering.

Resultaat

Het project levert een aantal concrete samenwerkingsverbanden en nieuwe productmarktcombinaties op (zie Badstatus Domburg en Cadzand en Wellnessproducten van Zeeuwse bodem). Daarnaast is het kennisniveau op het gebied van vitaliteit en wellness in de regio vergroot. Zo zijn inmiddels twee nieuwe afstudeerspecialisaties beschikbaar via de HZ University of Applied Sciences en NHTV. En ook zijn ondernemerscursussen ontwikkeld waarin wellnesskennis wordt vertaald naar bedrijfsniveau.

Resultaten van het project zijn vastgelegd in de themapublicatie 'Wellness in de Delta. Kansen en voorbeelden verzameld'.

Vitaliteit-wellness. Een zee van kansen

Looptijd: 2008-2011

Betrokken partijen: Kenniscentrum Kusttoerisme, ondernemers uit beauty-, gezondheid-, hotel- en verblijfsrecreatiesector uit West-Brabant en Zeeland

Rol Impuls: aanjager, penvoerder, coördinator

Omvang: € 306.604

Subsidie: € 198.251 (Pleken in de Delta (PiD), Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, Provincie Zeeland en Noord-Brabant)

Waar: Zuidwestelijke Delta

Vanuit het project 'Vitaliteit en Wellness. Een zee van kansen' ontstaat een idee een productlijn te ontwikkelen met Zeeuwse wellnessproducten op basis van Zeeuwse ingrediënten. Het cluster Recreatie & Toerisme van Impuls analyseert deze mogelijkheden, brengt ondernemers bijeen, en zorgt voor financiering van het project.

Impuls adviseert vervolgens bij het ontwikkelen en realiseren van een drietal producten, waaronder een scrubcrème met Zeeuwse mosselschelpen en een pakking van (Zeeuwse-) paardenmelk. Ook zijn deze producten vermarkt via het aanbieden van behandelingen in beautysalons en hotels.

Wellnessproducten van Zeeuwse bodem

Looptijd: 2010-2011

Betrokken partijen: agrarische ondernemers, beautysalons, logiesaccommodaties

Rol Impuls: aanjager, verbinder, penvoerder

Omvang: € 21.980

Subsidie: € 12.500 (Provincie Zeeland, PSEB-subsidie)

Waar: heel Zeeland

Badstatus Domburg en Cadzand

Traject naar internationaal kwaliteitskeurmerk

Een mooie manier om Domburg en Cadzand nog beter op de kaart te zetten? Met de toekenning van een badstatus.

Verschillende ondernemers uit Veere en Sluis zien kansen in het internationaal profileren van Zeeland als vitaliteits- en wellnessbestemming. Door gesprekken met hen, en de gemeenten Veere en Sluis, neemt Impuls het initiatief om de mogelijkheden voor een badstatus in Zeeland in kaart te brengen. In 2011 verlenen de gemeenten Veere en Sluis Impuls de opdracht om hiervoor een uitvoeringsprogramma per gemeente op te stellen.

Doel

De badstatus is een erkenning voor een plaats, en wordt gezien als een kwaliteitskeurmerk. De toekenning 'Bad' is gekoppeld aan strikte voorschriften, die zijn samengesteld en worden getoetst door de ESPA (European Spa Association) en de Deutsche Heilbader Verband. Deze toekenning aan de plaatsen Domburg en Cadzand zal de onderscheidende positie van Zeeland versterken, zorgen voor seizoensspreiding, en het (wellness)aanbod voor toeristen verdiepen en verbreden. Ook het economische aspect valt niet te miskennen; de verwachting in de groeimarkt wellness is dat zowel het aantal banen als aantal toeristen zal toenemen met 13%.

2011

Samen met een wellnessdeskundige zijn in het uitvoeringsprogramma tien criteria in kaart gebracht. Per criterium is uitgewerkt welke stappen zijn vereist om tot een status te komen; wie en wat is ervoor nodig; welke infrastructurele zaken moeten worden aangepast;

welke therapieën kunnen/moeten worden aangeboden, et cetera. In 2011 is het uitvoeringsprogramma opgesteld.

In 2012 start de uitvoeringsfase, waarin een bidboek voor de gemeente Veere en de gemeente Sluis wordt opgesteld; hierin zijn alle criteria uitgewerkt en onderbouwd.

De uitvoeringsfase zal nog minimaal twee jaar in beslag nemen.

René Molenaar wethouder Veere

“De gemeente wilde Domburg graag goed op de kaart zetten, ook ondernemers wensten een betere 'branding'. Dus toen op de jaarvergadering van de ondernemersvereniging de badstatus ter sprake kwam, rees hiervoor meteen interesse. Impuls presenteerde daarna een inspirerende voorlichtingsavond, en de dagen erna meldden zich meer en meer geïnteresseerden.

Intussen is door Impuls draagvlak gecreëerd, een criteria-analyse gemaakt en een plan van aanpak geschreven. Daarnaast nam zij een goede brugfunctie in tussen gemeente en ondernemers. Het is een plezierige samenwerking. Ik ben er dan ook gerust op dat de badstatus doorgaat. Een mooie mix van de grandeur van vroeger met de wellnessmogelijkheden van nu.

Badstatus Domburg en Cadzand

Looptijd: 2011. Uitvoering in 2012

Betrokken partijen: gemeente Sluis, gemeente Veere, toeristische

ondernemers uit de desbetreffende gemeenten

Rol Impuls: aanjager, verbinder, organisator en uitvoerder

Omvang: € 15.000

Subsidie: opdrachtverlening vanuit gemeenten Veere en Sluis

Waar: Sluis, Veere, (Cadzand, Domburg)

Zichtbare dagattracties

In 2011 werkt Impuls samen met een groep Zeeuwse dagattracties aan een plan van aanpak. Doel is om de zichtbaarheid, de vindbaarheid en de herkenbaarheid van de bedrijven te vergroten. Om dit te bereiken onderzoekt Impuls - samen met onder meer Recron Zeeland - op welke wijze ondernemers kunnen samenwerken en welke samenwerkingsvormen daarbij het beste passen. Eind 2011 wordt hiertoe de Stichting Zeeland Dagattracties opgericht. Impuls heeft een opzet voor een POP-subsidieaanvraag voorbereid maar uiteindelijk niet ingediend omdat er gekozen is aan te sluiten bij het project DeltaLeven.

Om de vindbaarheid van de bedrijven te vergroten wordt aanzet gegeven tot het ontwikkelen van een website. Deze wordt in april 2012 opgeleverd. De stichting wordt momenteel begeleid door een externe projectleider en gefinancierd door de Rabobank. In 2012 zal de stichting worden gekoppeld aan het project DeltaLeven.

Zichtbaarheid Zeeuwse dagattracties

Looptijd: 2010-2012

Betrokken partijen: gemeente Noord-Beveland, Kenniscentrum Kusttoerisme, kleinschalige dagattracties in Zeeland, Promotie Zeeland Delta, Rabobank, Recron Zeeland

Rol Impuls: aanjager, facilitator, verbinder en penvoerder

Omvang: n.v.t.

Subsidie: n.v.t.

Waar: Zeeland

Samen Vitaal Ondernemen

Het project Samen Vitaal Ondernemen is in 2011 gefinancierd door Actieplan Groei (zie pagina 16, Financiering).

In zeven gemeenten (Hulst, Kapelle, Noord-Beveland, Reimerswaal, Schouwen-Duiveland, Terneuzen en Tholen) worden in 2011 convenanten afgesloten. Per convenant wordt een samenwerking afgesproken tussen plaatselijke ondernemersverenigingen, de betreffende gemeente, Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland, MKB-Zeeland en Impuls met als doel de lokale economie te stimuleren. Dat kan bijvoorbeeld door verbeteringen door te voeren op het gebied van veiligheid, toerisme of infrastructuur. Ideeën als het veiliger maken van bedrijventerreinen, thematiseren van dorpskernen of beter vermarkten van streekproducten komen ter tafel.

Project

Per convenant wordt jaarlijks een economische projectenlijst opgesteld waarbij per project één van de partners trekker is om dit verder uit te werken, en te komen tot concreet resultaat. In 2011 is Impuls de trekker van economische projecten. Een voorbeeld hiervan is de Noord-Beveland Express.

Samen Vitaal Ondernemen

Looptijd: 2011

Betrokken partijen: Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland, MKB-Zeeland, plaatselijke ondernemersverenigingen en Zeeuwse gemeenten

Rol Impuls: aanjager, coördinator, penvoerder

Omvang: € 150.000

Subsidie: € 75.000 Actieplan Groei (OP-Zuid)

Waar: Zeeland

Noord-Beveland Express

Diverse ondernemers geven aan dat er behoefte is aan toeristisch vervoer op Noord-Beveland om meer verbinding te leggen tussen de diverse attracties. Impuls denkt mee bij de vraag welk vervoermiddel het meest geschikt is voor deze dienst. De volgende stap is het zoeken naar financiering, wat Impuls op zich neemt. De gemeente Noord-Beveland, ondernemers en Innovatiecoöperatie Walcheren/Noord-Beveland van de Rabobank komen het project financieel tegemoet. Vervolgens is het tijd om ondernemers (bus, horeca, toeristische trekpleisters) te selecteren en bijeen te brengen. Gezamenlijk wordt er een geschikte route uitgezet en publiciteit geïnitieerd. Daarmee ontstaat de website www.noordbevelandexpress.nl, worden folders gemaakt en promotieteams ingezet. Uiteindelijk rijdt vervoerder TCR (Middelburg) zeven weken in juli en augustus 2011 dagelijks met zo'n 350 gasten over het eiland.

Resultaat

Het cluster Recreatie & Toerisme bemiddelt ook in de oprichting van de Stichting Noord-Beveland Express, die de continuïteit zal waarborgen, en zal in 2012 begeleiding geven aan deze stichting.

Noord-Beveland Express

Looptijd: 2011

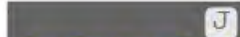
Betrokken partijen: Amadore Grand Hotel Kamperduinen, Banjaardstrand, Brouwerij Emelisse, Bugracer/Powerboats, busmaatschappij TCR, Camping Anna Friso, Camping De Molenhoek, Camping en villapark De Paardekreek, Camping Orisat, Delta Marina, Five Star Farm, Jachthaven Colijnsplaat, Landgoed Rijkholt, Roompot Beach Resort, Roompot Marina, Roompot Noordzee Residence de Banjaard, Uithaven Kamperland, Van der Rest Nautic, Waterskibaan De Schotsman, Zeelandboerderij, Zeeuwse Rozentuin Kats

Rol Impuls: aanjager, organisator, coördinator

Omvang: € 36.000

Subsidie: gemeente Noord-Beveland, Innovatiecoöperatie Walcheren/Noord-Beveland

Waar: Noord-Beveland

directeur van Camping en villapark De Paardekreek

“ Mede-ondernemers en ik spraken er al een tijd over, een toeristische lijndienst over Noord-Beveland. Maar het kwam telkens niet van de grond. Iedereen heeft het tenslotte druk met zijn eigen zaak, en ook moesten onze ideeën worden gestroomlijnd. Impuls bood toen aan de organisatie voor haar rekening te nemen, financiële bronnen aan te boren, en ons op een lijn te krijgen. Die inspanning resulteerde in een bliksemsnelle ontwikkeling van de Noord-Beveland Express. Een mooie, extra dienst die ik mijn gasten kan aanbieden. Intussen is ook de stichting opgericht om de gelden te regelen, waarvan ik voorzitter ben. Een groot succes was het, afgelopen zomer. En niet alleen voor toeristen, ook Noord-Bevelanders zelf maken gebruik van deze dienst. Dat hebben we onder aanvoering van Impuls toch mooi voor elkaar gekregen. ”

Energiek Borsele

Het project Energiek Borsele heeft tot doel: een brede gebiedsontwikkeling van de gemeente Borsele om daarmee te komen tot een economische impuls voor de regio. De nadruk ligt hierbij op een toeristische insteek, door mensen uit te nodigen het gebied te bezoeken en de aantrekkelijkheid te ervaren. Zo zullen bestedingen in de regio toenemen, wat het voorzieningenniveau van de dorpen, alsmede de leefbaarheid, positief zal beïnvloeden.

Sinds 1 april 2010 is er een regiocoördinator in Borsele actief. In het eerste jaar ligt de focus met name op het bekend maken van het project, het opzetten van een structuur voor samenwerking en het creëren van draagvlak bij (met name) de toeristisch-recreatieve sector.

2011

Vanaf april 2011 tot heden wordt de structuur voortgezet, en doorlopend gevoed. Ook wordt de productontwikkeling, samenwerking en informatievoorziening verder geconcretiseerd in deelprojectgroepen, die voornamelijk bestaan uit ondernemers uit de gemeente Borsele. Zij bepalen ook de inhoud van de uit te voeren activiteiten. Zo komt er voor het toeristisch seizoen van 2012 een toeristische informatiegids tot stand. Impuls participeert in 2011 actief in vier van de vijf werkgroepen.

Energiek Borsele

Looptijd: 2010-2013

Betrokken partijen: Koninklijk Horeca Nederland afdeling Zuid-Beveland, Milieucoöperatie, ondernemers betrokken bij toerisme en recreatie, Recron Zuid-Beveland, VVV Zuid-Beveland, ZLTO

Rol Impuls: facilitator, verbinder

Omvang: € 15.000 per jaar

Subsidie: gemeente Borsele, Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland en Impuls voor regiocoördinator. Aanvullende gelden vanuit ZLTO, Rabobank Oosterschelde en Milieucoöperatie.

Waar: Gemeente Borsele

Revitalisering verblijfsrecreatie

Samen met de Provincie Zeeland en drie kustgemeenten werkt Impuls vanaf 2009 aan een aanvraag voor het project Revitalisering verblijfsrecreatie.

Zoals de naam al zegt, is dit project gericht op de revitalisering van de sector 'verblijfsrecreatie' in met name de kustgemeenten. Hier bevinden zich namelijk relatief veel verblijfsrecreatiebedrijven (met name campings) die gezien hun ligging, uitbreidingsmogelijkheden, staat van onderhoud en brandveiligheidszaken geen grote investeringen meer kunnen plegen. Terwijl investeringen juist noodzakelijk zijn om de komende twintig jaar een economisch verantwoord toeristisch product aan te kunnen bieden. Het gaat hierbij grotendeels om infrastructuur, natuurontwikkeling of nieuwe vormen van verblijfsrecreatie.

2011

Het project komt in 2009 ter tafel bij het (toenmalige) ministerie van Economische Zaken, dat meteen direct mogelijkheden voor andere locaties in Nederland ziet. In september 2011 volgt goedkeuring van het project en dient Zeeland als pilot voor andere kustgebieden in Nederland.

De uitvoeringsfase kan starten, en er wordt in kaart gebracht welke locaties in aanmerking kunnen komen voor opname in deze pilot. Bij de uitvoering van het traject worden Impuls en de overheden geassisteerd door Dienst Landelijk Gebied.

Revitalisering verblijfsrecreatie

Looptijd: 2009-2015

Betrokken partijen: gemeenten Schouwen-Duiveland, Sluis en Veere, Provincie Zeeland

Rol Impuls: penvoerder, procesbegeleider

Omvang: € 1.581.960

Subsidie: € 616.964 (OP-Zuid)

Waar: Zeeland

OVERIGE ACTIVITEITEN

Naast genoemde projecten, participeert het cluster Recreatie & Toerisme in diverse provinciale en regionale overlegstructuren, zoals Toeristisch Ondernemend Zeeland en Coördinatiegroep Beveland Recreatief.

Waterbeleving/Ruimte (re)creëren

In 2011 werkt Impuls aan het projectidee Ruimte re-creëren, in samenwerking met de NHTV en een aantal Zeeuwse ondernemers en gemeenten. Om kwaliteitsverbetering en innovatie te stimuleren, streeft dit project naar het testen van een nieuwe aanpak voor toeristische gebiedsontwikkeling in vier cases (Energiek Borsele, Yerseke, Wemeldinge, Wolphaartsdijk).

Het project is gericht op het faciliteren van het gebiedsontwikkelingsproces door ondernemers en gemeenten, met als doel over een uitvoeringsklaar, toeristisch ontwikkelingsplan te beschikken. Het idee is om de aanpak getest én verbeterd te hebben, zodat deze als voorbeeldaanpak kan worden gebruikt door Impuls en NHTV/HZ. Hiernaast is de intentie deze aanpak op te nemen in het onderwijs. Echter, de projectaanvraag wordt door de NHTV ingediend bij het RAAK-

subsidieprogramma en helaas afgewezen.

Een aantal onderdelen uit dit projectidee wordt wel opgenomen in het project 'Waterbeleving'. Dit project beoogt het doorontwikkelen van de Zuidwestelijke Delta tot het watersport(belevings)centrum van Europa. Hierbij gaat het om het coördineren en integreren van watersportbelangen. Productmarktcombinaties met het landaanbod worden in dit geval nagestreefd. Impuls adviseert in 2011 ondernemers, brengt partijen bijeen en ontwikkelt een projectplan voor mogelijke indiening in het Europese subsidieprogramma Intereg. Impuls initieert hiervoor overleg tussen gemeenten, bedrijfsleven, Promotie Zeeland Delta en (inter)nationale partners voor het project.

Deelprojecten van Waterbeleving zijn Rondje watersport en Watersportloket.

Watersportloket en Rondje watersport

Provincie Zeeland, Impuls, Kenniscentrum Kust-toerisme, HISWA, Promotie Zeeland Delta en Kamer van Koophandel staan samen voor de coördinatie van allerlei initiatieven op het gebied van de watersport. Speciale nadruk wordt gelegd op land-wateractiviteiten. De provincie stelt middelen ter beschikking voor de aanstelling van een watersportcoördinator, gedurende tweeënhalf jaar. Impuls is voorzitter van het watersportloketoverleg.

Om de Zeeuwse jongeren kennis te laten maken met verschillende watersportmogelijkheden in regio wordt Rondje watersport geïnitieerd. Dit is een dagvullend watersportprogramma waarbij Zeeuwse basisonderwijsleerlingen (groepen 7 en 8) op educatieve en praktische wijze kennis maken met zeilen, surfen en suppen*. Negen kennismakingsdagen staan hiervoor op het programma, op verschillende watersportlocaties in Zeeland. Deze staan gepland voor mei/juni 2012.

2011

In 2011 zijn de voorbereidingen voor dit project uitgevoerd: Impuls speelt hierbij een coördinerende rol. Ook zorgt zij voor het contact met scholen, maakt afspraken met ondernemers en regelt financiering. Tot slot komt een website tot stand waar scholen zich online kunnen inschrijven.

* Suppen: staand peddelend op een surfplank

J

Projectleider Ruimtelijke ontwikkeling & Leisure, Grontmij Nederland BV

“Grontmij heeft veel kennis en ervaring op gebied van waterbeleving, zoals vaarroutes en jachthavens. We willen graag dat iedereen beter wordt van onze onderzoeken en informatie. Deze informatie wordt onder meer via Impuls gekanaliseerd. Zij vangt ideeën en knelpunten op van ondernemers, provincies en belangengroeperingen en ook van ons, als regionaal adviesbureau. Aan de hand hiervan neemt Impuls kansen en perspectieven onder de vleugels, waarbij ze goede samenwerkingspartners uitzoekt; Impuls komt overal binnen. Doordat zij budget heeft, een goed netwerk, en bovenal neutraal is, heeft Impuls bovendien flinke slagkracht.”

Rondje watersport

Looptijd: 2011-2012

Betrokken partijen: watersportondernemers

Rol Impuls: initiatiefnemer, penvoerder, coördinator

Omvang: € 52.000

Subsidie: Provincie Zeeland, gemeenten en Zeeuwse basisscholen

Waar: Zeeland

ZORG- ECONOMIE

Ontwikkelen

De zorgsector is als sector de grootste werkgever in Zeeland. Omdat Nederland vergrijsst, de beroepsbevolking afneemt en het aantal chronisch zieken toeneemt, groeien ook de kosten van zorg en verzorging. Zorginstellingen ervaren een toenemende druk om hun processen te optimaliseren en nieuwe en slimme methodes toe te passen in het leveren van zorg.

Door ondernemers en zorginstellingen samen te brengen en kennis (internationaal) in kaart te brengen, te ontwikkelen en te delen, hoopt Impuls een bijdrage te kunnen leveren aan innovatie binnen de Zeeuwse zorg economie.

Om deze reden start in 2011 het project CURA-B van het cluster Zorgeconomie.

Anticiperen op zorgtoekomst

Internationale samenwerking naar innovatie

Een kwart van de Zeeuwse beroepsbevolking is werkzaam in 'de zorg'. Economisch een factor van betekenis. Maatschappelijke ontwikkelingen zoals vergrijzing, een groeiend aantal chronisch zieken en een afnemende beroepsbevolking versterken de noodzaak van innovatie en samenwerking binnen deze sector. Wanneer men hier niet in slaagt, dan zullen de landelijk verwachte, sociaal-economische problemen extra hard aankomen.

Dat is het uitgangspunt achter de aanvraag en toekenning voor het Europese project CURA-B (acCURAte-Business) in 2009. Samen met drie andere (buitenlandse) regio's streeft Impuls naar een structurele versterking van de regionale zorgeconomie. Twee thema's staan hierbij centraal: zorg op afstand en kwaliteit van leven. In dit project analyseert Impuls de Zeeuwse markt rond zorginstellingen en bedrijfsleven, en brengt hen samen. Impuls is projectleider van het internationale consortium, en uitvoerend partner voor de provincie Zeeland.

2011

De eerste activiteit behelst het in kaart brengen van de zorgeconomische situatie in de vier regio's. Hiervoor interviewt Impuls het Zeeuwse midden- en klein bedrijf, verpleeg- en verzorginginstellingen en overheden met betrekking tot zorginnovatie. Buitenlandse partners doen in hun regio's hetzelfde. Anglia Ruskin University in Engeland analyseert de uitkomsten en voegt deze samen met de andere onderzoeken om tot een vergelijking/samenwerking te komen.

Uit de gesprekken met de zorginstellingen blijkt een groeiend besef van de urgentie om in de zorgsector te innoveren. Het regionale mkb ziet hier veel mogelijkheden om bijdragen te leveren. Naar aanleiding van de gesprekken zijn zogenaemde kansrijke thema's geformuleerd, onderwerpen waarvan Impuls in de tweede projectfase verkent of zij daarin bruggen kan slaan. Daarnaast ontwikkelt elke regio een uitgebreide

uiteenzetting over de dagelijkse praktijk (financierings- en besismodellen) binnen de zorgwereld. Inmiddels zijn de rapporten van de vier regio's gebundeld, en kunnen ondernemers inzicht krijgen in organisatie en financiering van de Nederlandse, Belgische, Engelse en/of Franse zorgmarkt.

Meer draagvlak

De activiteiten van Impuls die hierop volgen, worden begeleid door een Zeeuwse klankbordgroep die bestaat uit personen uit de zorg, het bedrijfsleven, onderwijs en zorgfinanciering. Deze groep kan de activiteiten en plannen ondersteunen en het draagvlak verruimen. Daarnaast is dit een vertrekpunt om voorwaarden te creëren voor een stevigere zorg binnen de provincie Zeeland.

Toekomst

Intentie is om in de volgende projectfase, die start op 1 december 2011, de betrokken partijen samen te brengen. Uit de gesprekken blijkt ook behoefte aan de vorming van een innovatienetwerk. Daartoe staat een serie bijeenkomsten op stapel waarin stakeholders en focusgroepen relevante thema's bespreken.

Op internationaal terrein blijken enkele actuele onderwerpen te overlappen. De projectgroep werkt op dit moment aan een voorstel om hier internationaal een follow-up aan te geven.

In de laatste projectfase (vanaf zomer 2012) start Impuls enkele concrete projecten op de onderwerpen 'zorg op afstand' en 'kwaliteit van leven voor ouderen', mkb-ondernemingen kunnen hierin betrokken zijn door het leveren van producten en diensten.

→ CURA-B

Looptijd: 2009-2013

Betrokken partijen:

Nord-Pas de Calais (F); Eurasanté. Suffolk (UK); Anglia-Ruskin University, Health Enterprises East, Suffolk County Council, West-Suffolk Hospital, West-Vlaanderen (BE); IN-HAM, KATHO, POM West-Vlaanderen, RESOC Midden West-Vlaanderen.

Rol Impuls: ontwikkelaar, internationaal penvoerder, uitvoerder binnen Zeeland

Omvang: € 2,7 miljoen, (€ 1,35 miljoen EFRO-financiering). Budget Impuls: € 310.00, waarvan 50% EFRO

Subsidie: INTERREG 4A 2 Zeeën, onderdeel van EFRO (Europese Fonds voor Regionale Ontwikkeling)

Waar: Zeeland, West-Vlaanderen (B), Nord-Pas de Calais (F), Suffolk (UK)

Kansen en belemmeringen:

algemene conclusies uit

interviews met Zeeuwse mkb-ers en zorginstellingen

Mkb-ers missen een netwerk om in de zorgsector zaken te doen. Daarnaast is de lange time-to-market een belemmering door de specifieke regulering van de sector, en speelt complexe financiering binnen de zorgsector een rol. Ook bespeuren mkb-ers gebrek aan ondernemerschap en zien zij dat zorgaanbieders de voorkeur geven aan het zakendoen met grote bedrijven. mkb-ers hebben behoefte aan een makelaar/schakelaar die hen met de juiste personen in contact brengt.

Zorgaanbieders op hun beurt vermijden risico, mede vanwege - veelal publieke - financiering. Ze zien met name op financieel terrein barrières. Zij ervaren verder dat veel producten en diensten te weinig in cocreatie met de zorgsector ontwikkeld worden. Daarnaast is een aantal zich ervan bewust dat implementatie van vernieuwingen meer is dan een kwestie van inkoop. De sociale innovatie is essentieel om vernieuwingen tot de eindgebruikers door te laten dringen.

Impuls en de Zeeuwse Zorgeconomie

Naast overheden, bedrijven en onderwijsinstellingen zijn ook Zeeuwse zorginstellingen aandeelhouder van Impuls. Zij hebben deze stap gezet vanuit de overtuiging dat de zorg als sector van vitaal belang is voor de regionale economie, en dat de toekomst van de provincie qua leefbaarheid en zorgaanbod steeds meer afhankelijk is van sterke verbindingen met andere sectoren. Andersom liggen in de zorg van de toekomst kansen voor het regionale bedrijfsleven. Om deze reden werkt IZ-Zeeland, het innovatieplatform van de Zeeuwse zorgsector, nauw samen met Impuls. Impuls faciliteert het programmamanagement en stelt haar netwerk en expertise beschikbaar aan dit platform.

CIJFERS

Toelichting jaarrekening 2011

In de hierna volgende jaarrekening is de toename van het aantal projecten dat in 2011 uitgevoerd wordt door Impuls goed zichtbaar. De projectinkomsten- en lasten zijn meer dan verdubbeld ten opzichte van 2010. Daartegenover staat een afname in de reguliere inkomsten van Impuls. Deze zijn ten opzichte van het vorige jaar gedaald met 14 procent (€ 285.195). Alhoewel voor 2011 een sluitende begroting is opgesteld, is deze niet geheel gerealiseerd.

Het jaar 2011 sluit met een negatief saldo van € 61.784. Dit resultaat wordt onder meer veroorzaakt door lagere inkomsten van participanten (€ 24.000) en een negatief resultaat op uitgevoerde projecten (€ 21.000). Daarnaast is er een reservering opgenomen voor de terugbetaling van subsidie aan de provincie over 2010 (€ 19.000).

In voorgaande jaarrekeningen werd alleen voor grotere projecten het tussentijdse resultaat bepaald en opgenomen als projectresultaat. Omdat deze werkwijze in 2010 nog niet consequent werd toegepast, zijn in het projectresultaat van 2011 een aantal projectresultaten inbegrepen waarvan de opbrengsten al geheel of gedeeltelijk in 2010 verantwoord zijn. Het financiële resultaat van alle projecten in 2011 is diensgevolge deels verklaarbaar door een betere toerekening van opbrengsten en kosten van doorlopende projecten aan dit jaar.

2011 was een enerverend, maar ook een succesvol en innovatief jaar. In 2012 krijgen de projecten een energiek vervolg, waarbij de bovengenoemde ontwikkelingen zijn geneutraliseerd.

Balans per 31 december 2011

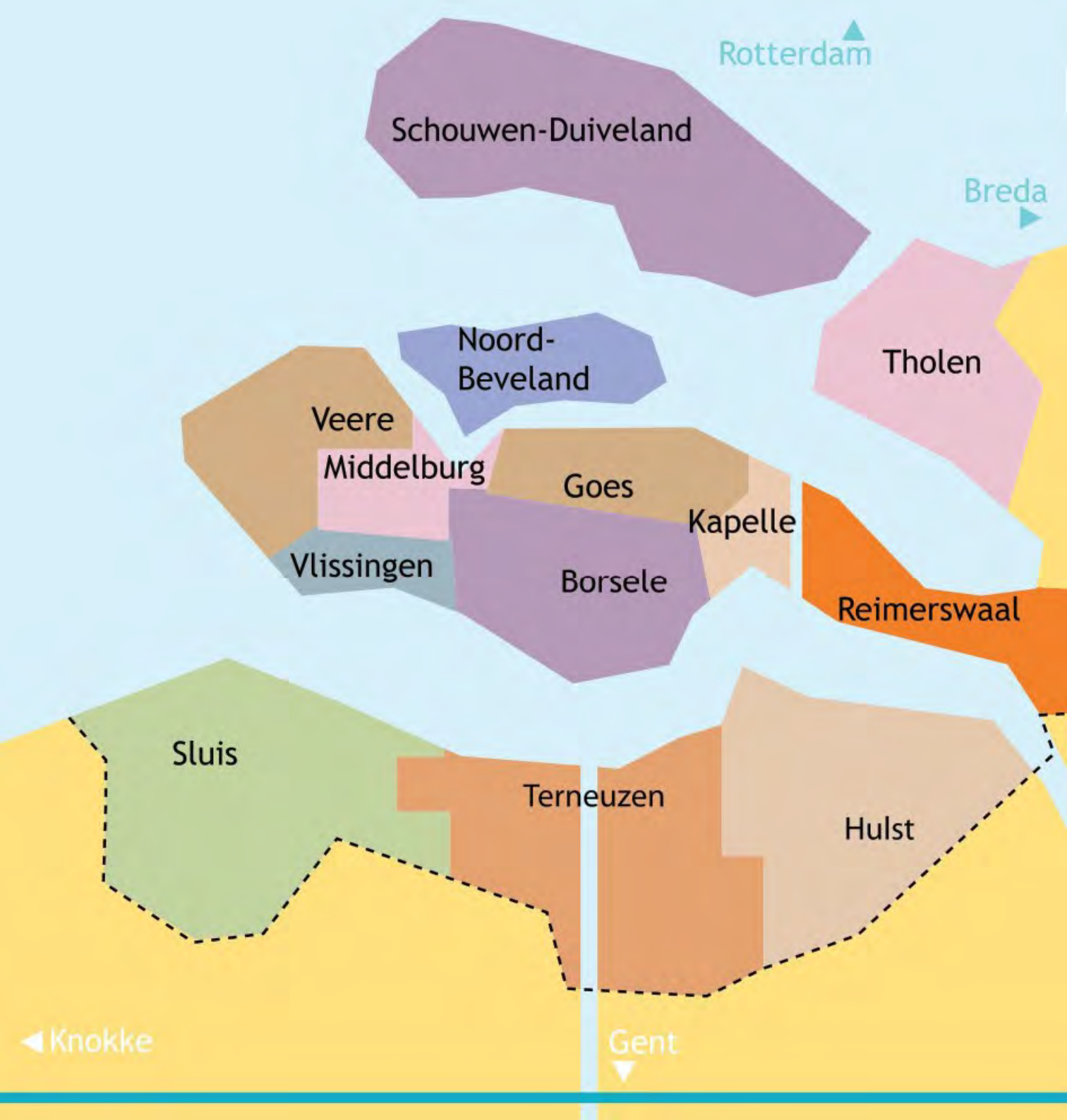
(voor winstbestemming)

ACTIEF	2011	2010
VASTE ACTIVA		
Materiële vaste activa		
Bedrijfsgebouwen en -terreinen	0	16.928
Andere vaste bedrijfsmiddelen	45.954	46.982
	45.954	63.910
Som der vaste activa	45.954	63.910
VLOTTENDE ACTIVA		
Vorderingen		
Handelsdebiteuren	30.244	23.185
Vorderingen op participanten	84.675	136.255
Belastingen en premies sociale verzekeringen	37.321	6.094
Overige vorderingen en overlopende activa	714.384	195.054
	866.623	360.558
Liquide middelen	456.650	529.753
Som der vlottende activa	1.323.273	890.341
TOTAAL	1.369.227	954.251
PASSIEF	2011	2010
EIGEN VERMOGEN		
Geplaatst kapitaal	150.000	150.000
Overige reserves	217.484	220.648
Onverdeeld resultaat	-61.784	-3.164
	305.700	367.484
KORTLOPENDE SCHULDEN		
Schulden aan participanten	14.685	0
Crediteuren	355.023	161.032
Belastingen en premies	32.893	42.630
Overige schulden en overlopende passiva	660.926	383.105
	1.063.527	586.767
TOTAAL	1.369.227	954.251

Winst-en-verliesrekening

	2011	2010
BEDRIJFSOPBRENGSTEN	2.931.147	2.619.741
BEDRIJFSLASTEN		
Lonen en salarissen	646.152	574.884
Sociale lasten	103.853	79.420
Pensioenen	76.639	61.602
Overige personele kosten	26.571	63.330
Uitbestede werkzaamheden	197.619	225.459
Afschrijvingen	19.794	31.637
Overige bedrijfskosten	1.935.417	1.593.206
Som der bedrijfslasten	3.006.045	2.629.538
Bedrijfsresultaat	-74.897	-9.797
Rentebaten	13.766	7.098
Rentelasten	-653	-465
	13.113	6.633
RESULTAAT UIT GEWONE BEDRIJFS- UITOEFENING VOOR BELASTINGEN	-61.784	-3.164
RESULTAAT NA BELASTINGEN	-61.784	-3.164

De balans per 31 december 2011 en de winst- en verliesrekening over 2011, opgenomen in dit verslag op pagina 53 en 54, zijn ontleend aan de jaarrekening 2011 van Impuls. Daarbij is door Mazars Accountants op 22 maart 2012 een goedkeurende controleverklaring verstrekt.

Rotterdam

Breda

Schouwen-Duiveland

Tholen

Noord-
Beveland

Veere

Middelburg

Goes

Kapelle

Vlissingen

Borsele

Reimerswaal

Sluis

Terneuzen

Hulst

◀ Knokke

Gent
▼

Impuls

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties terugvinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van artikel 5 van de Wet open overheid (Woo). De legenda verwijzing die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

Legenda verwijzing	Artikel verwijzing	Uitzonderingsgrond
Artikel 5.1 lid 1 Woo – Absolute uitzonderingsgronden De openbaarmaking van deze informatie:		
A	art. 5.1 lid 1 a	Kan de eenheid van de Kroon in gevaar brengen.
B	art. 5.1 lid 1 b	Kan de veiligheid van de Staat schaden.
C	art. 5.1 lid 1 c	Betreft bedrijfs- en fabricagegegevens die vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld.
D	art. 5.1 lid 1 d	Betreft persoonsgegevens als bedoeld in paragraaf 3.1 (bijzondere persoonsgegevens) of paragraaf 3.2 (persoonsgegevens van strafrechtelijke aard) van de UAVG.
E	art. 5.1 lid 1 e	Betreft nummers die dienen ter identificatie van personen die bij wet of algemene maatregel van bestuur zijn voorgeschreven als bedoeld in artikel 46 van de UAVG.
Artikel 5.1 lid 2 Woo – Relatieve uitzonderingsgronden Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen:		
F	art. 5.1 lid 2 a	Het belang van de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties.
G	art. 5.1 lid 2 b	Het belang van de economische of financiële belangen van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
H	art. 5.1 lid 2 c	Het belang van de opsporing en vervolging van strafbare feiten.
I	art. 5.1 lid 2 d	Het belang van de inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen.
J	art. 5.1 lid 2 e	Het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen.
K	art. 5.1 lid 2 f	Het belang van de bescherming van andere dan in art. 5.1 lid 1 sub c genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens.
L	art. 5.1 lid 2 g	Het belang van de bescherming van het milieu waar deze informatie betrekking op heeft.
M	art. 5.1 lid 2 h	Het belang van de beveiliging van personen en bedrijven en het voorkomen van sabotage.
N	art. 5.1 lid 2 i	Het belang van het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
O	art. 5.1 lid 4	Het belang dat de geadresseerde erbij heeft om als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie (tijdelijke beperking).
P	art. 5.1 lid 5	Het belang van de onevenredige benadeling welke, in uitzonderlijke gevallen, wordt toegebracht aan een ander belang dan genoemd in art. 5.1 de leden 1 en 2, bij andere informatie dan milieu-informatie.
Q	art. 5.1 lid 6	Het belang genoemd in artikel 5.1 lid 1 sub c en het hier milieu-informatie betreft waardoor, bij openbaarmaking, ernstige schade wordt toegebracht aan het genoemde belang in artikel 5.1 lid 1 sub c.
Artikel 5.2 lid 1 Woo – Persoonlijke beleidsopvattingen De informatie uit documenten betreft:		
R	art. 5.2 lid 1	Persoonlijke beleidsopvattingen. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad, niet zijnde feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter.
S	Art. 5.2 lid 2	Tot personen te herleiden gegevens, met betrekking tot door het bestuursorgaan, met het oog op een goede en democratische bestuursvoering, verstreekt informatie die kwalificeert als persoonlijke beleidsopvattingen.
Overig		
T		De informatie valt buiten de reikwijdte van het verzoek.

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties terugvinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van artikel 5 van de Wet open overheid (Woo). De legenda verwijzing die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

Legenda verwijzing	Artikel verwijzing	Uitzonderingsgrond
Artikel 5.1 lid 1 Woo – Absolute uitzonderingsgronden De openbaarmaking van deze informatie:		
A	art. 5.1 lid 1 a	Kan de eenheid van de Kroon in gevaar brengen.
B	art. 5.1 lid 1 b	Kan de veiligheid van de Staat schaden.
C	art. 5.1 lid 1 c	Betreft bedrijfs- en fabricagegegevens die vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld.
D	art. 5.1 lid 1 d	Betreft persoonsgegevens als bedoeld in paragraaf 3.1 (bijzondere persoonsgegevens) of paragraaf 3.2 (persoonsgegevens van strafrechtelijke aard) van de UAVG.
E	art. 5.1 lid 1 e	Betreft nummers die dienen ter identificatie van personen die bij wet of algemene maatregel van bestuur zijn voorgeschreven als bedoeld in artikel 46 van de UAVG.
Artikel 5.1 lid 2 Woo – Relatieve uitzonderingsgronden Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen:		
F	art. 5.1 lid 2 a	Het belang van de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties.
G	art. 5.1 lid 2 b	Het belang van de economische of financiële belangen van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
H	art. 5.1 lid 2 c	Het belang van de opsporing en vervolging van strafbare feiten.
I	art. 5.1 lid 2 d	Het belang van de inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen.
J	art. 5.1 lid 2 e	Het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen.
K	art. 5.1 lid 2 f	Het belang van de bescherming van andere dan in art. 5.1 lid 1 sub c genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens.
L	art. 5.1 lid 2 g	Het belang van de bescherming van het milieu waar deze informatie betrekking op heeft.
M	art. 5.1 lid 2 h	Het belang van de beveiliging van personen en bedrijven en het voorkomen van sabotage.
N	art. 5.1 lid 2 i	Het belang van het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
O	art. 5.1 lid 4	Het belang dat de geadresseerde erbij heeft om als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie (tijdelijke beperking).
P	art. 5.1 lid 5	Het belang van de onevenredige benadeling welke, in uitzonderlijke gevallen, wordt toegebracht aan een ander belang dan genoemd in art. 5.1 de leden 1 en 2, bij andere informatie dan milieu-informatie.
Q	art. 5.1 lid 6	Het belang genoemd in artikel 5.1 lid 1 sub c en het hier milieu-informatie betreft waardoor, bij openbaarmaking, ernstige schade wordt toegebracht aan het genoemde belang in artikel 5.1 lid 1 sub c.
Artikel 5.2 lid 1 Woo – Persoonlijke beleidsopvattingen De informatie uit documenten betreft:		
R	art. 5.2 lid 1	Persoonlijke beleidsopvattingen. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad, niet zijnde feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter.
S	Art. 5.2 lid 2	Tot personen te herleiden gegevens, met betrekking tot door het bestuursorgaan, met het oog op een goede en democratische bestuursvoering, verstrekte informatie die kwalificeert als persoonlijke beleidsopvattingen.
Overig		
T		De informatie valt buiten de reikwijdte van het verzoek.

Provincie Zeeland
t.a.v. [redacted]
afdeling Economie
Postbus 524
4330 AM MIDDELBURG

Kennmerk
Dir/110133/dtv/mvr

Onderwerp
Subsidieaanvraag 2012

behandeld door

[redacted]

tel.
[redacted]

Datum

14 oktober 2011

e-mailadres

[redacted]@impulszeeland.nl

Geachte [redacted]

Bijgaand doen wij u de subsidieaanvraag 2012 alsmede het concept jaarplan 2012 van N.V. Economische Impuls Zeeland toekomen. Het jaarplan, inclusief de begroting, heeft nog de concept status en wordt in de aandeelhoudersvergadering van december besproken.

Wij verzoeken u vriendelijk om de subsidie toe te kennen en zoals gebruikelijk in maandelijkse termijnen vanaf januari 2012 uit te keren.

Met vriendelijke groet.

[redacted signature]

J.D. (Dick) ten Voorde
Algemeen directeur

PROVINCIE ZEELAND	
DIRECTIE WEB	
AFD.	AMBT.
AFD. TERMIJN	[redacted]
DATUM 18 OKT. 2011	
DOC.NR.	11113734
ZAAK NR.	
CLASS.	-1.82

Bijlagen: II

Aanvraagformulier budgetsubsidie

KOM IK IN AANMERKING VOOR EEN BUDGETSUBSIDIE

Ik vraag subsidie aan namens een instelling ☒ Ja ☐ Nee

Is uw instelling bij naam genoemd in een beleidsnota ☒ Ja ☐ Nee

Mijn instelling is genoemd in de beleidsnota PSEB 2009-2013

Indien u één van de of alle vragen met "nee" heeft moeten beantwoorden komt u helaas niet in aanmerking voor een budgetsubsidie. Let op! De budgetsubsidie moet voor 15 oktober voorafgaand aan het jaar waarin de subsidie moet ingaan worden aangevraagd voorzien van een meerjarenraming.

NAAM ACTIVITEIT / PROJECT

Naam NV Economische Impuls Zeeland

GEGEVENS AANVRAGER

Naam instelling	NV Economische Impuls Zeeland
Adres instelling	Postbus 6004
Postcode en woonplaats	4330 LA Middelburg
Bank- of gironummer	30.82.18.000
Contactpersoon	Dhr J.D. ten Voorde
Functie contactpersoon	Algemeen directeur
Telefoonnummer	Faxnummer
E-mailadres en evt. website	@impulszeeland.nl

GEGEVENS ACTIVITEIT / PROJECT

- Geef een beschrijving van uw activiteiten
Het ontwikkelen en realiseren van projecten met ondernemers en kennisinstellingen die de economische structuur van Zeeland versterken. Het aantrekken van nieuwe bedrijven en nieuwe bedrijvigheid naar Zeeland.
- Wat is het "SMART" resultaat van uw activiteiten?
(Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden)
Zie het bijgevoegde concept jaarplan 2012.

- 3 Welke "SMART" prestatieafspraken kunt u maken over het resultaat van de activiteiten? Zie het bijgevoegde concept jaarplan 2012.

Een prestatieafpraak is een afspraak over uw activiteit op basis waarvan wij na afloop van de activiteit kunnen bepalen of het resultaat van de subsidiering is behaald.

- 4 Waaraan kunnen wij zien of de activiteit is gerealiseerd, wat kan dienen als prestatiebewijs?

Voor de projecten die ontwikkeld worden en waar mogelijk gehonoreerd worden door landelijke en Europese subsidieregelingen, zijn dat de subsidiebeschikkingen, samenwerkingsovereenkomsten, financieringsovereenkomsten of andere stukken waaruit het penvoorderschap van Impuls of de rol van Impuls als aanjager dan wel aanvrager blijkt.
Voor de aangetrokken bedrijven is dat de door het bedrijf ondertekende formulier met daarin een raming van het aantal nieuwe arbeidsplaatsen en het te investeren bedrag. Daarnaast voor de grote, noemenswaardige bedrijven, het persbericht waarin het bedrijf zelf aankondigt zich in Zeeland te vestigen en aangeeft dat Impuls daarbij een significante rol gespeeld heeft.

- 5 Voldoet uw organisatie aan de norm voor topinkomens (dat houdt in: niemand in de organisatie verdient meer

dan 188.000 euro per jaar)?

☒ Ja

☐ Nee

- 6 Voldoet uw organisatie aan de norm voor topinkomens voor externen (dat houdt in: geen ingehuurde externe

in de organisatie verdient meer dan 293.280 euro)?

☒ Ja

☐ Nee

De provinciale norm voor topinkomens is van toepassing op onze subsidieverlening. De provincie verstrekt in principe geen subsidie aan organisaties waar bestuurders, directeuren of medewerkers werken die meer verdienen dan 188.000,- euro (voor ingehuurde externen is dat 293.280,-). Meer informatie over en regels van de norm zijn opgenomen in artikel 3 van onze Algemene subsidieverordening.

Kijk voor meer informatie hierover en de berekening van het salaris op de website van de Provincie Zeeland (www.zeeland.nl/xxxx) of de website van het rijk: topinkomens.minbzk.nl. De provincie is namelijk aangesloten Bij de norm die het rijk stelt in de Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens (WOPT).

BEGROTING**KOSTEN: PRESTATIEAFSPRAAK 1 ECONOMISCHE
STRUCTUURVERSTERKING**

Kostenpost 1: Personeelskosten	€ 678.144
Kostenpost 2: Projectkosten	€ 366.448
Kostenpost 3: Indirecte kosten	€ 68.916
Kostenpost 4:	€
Kostenpost 5:	€
Kostenpost 6:	€
Totaal kosten prestatieafpraak 1	€ 1.113.508

KOSTEN: PRESTATIEAFSPRAAK 2 PROMOTIE & ACQUISITIE

Kostenpost 1: Personeelskosten	€ 195.024
Kostenpost 2: Promotie/acquisitiebudget	€ 100.000
Kostenpost 3: Kosten samenwerking REWIN	€ 80.000
Kostenpost 4: Toerekening indirecte kosten	€ 111.399
Kostenpost 5:	€
Kostenpost 6:	€
Totaal kosten prestatieafpraak 2	€ 486.423

KOSTEN: PRESTATIEAFSPRAAK 3

Kostenpost 1:	€
Kostenpost 2:	€
Kostenpost 3:	€
Kostenpost 4:	€
Kostenpost 5:	€
Kostenpost 6:	€
Totaal kosten prestatieafpraak 3	€

KOSTEN: PRESTATIEAFSPRAAK 4

Kostenpost 1:	€
Kostenpost 2:	€
Kostenpost 3:	€
Kostenpost 4:	€
Kostenpost 5:	€
Kostenpost 6:	€
Totaal kosten prestatieafpraak 4	€

KOSTEN: PRESTATIEAFSPRAAK 5

Kostenpost 1:	€
Kostenpost 2:	€
Kostenpost 3:	€
Kostenpost 4:	€
Kostenpost 5:	€
Kostenpost 6:	€
Totaal kosten prestatieafpraak 5	€

KOSTEN: INDIRECTE KOSTEN

Kostenpost 1: Organisatiekosten, Communicatie, RvC	€ 180.369
Kostenpost 2:	€
Kostenpost 3:	€
Kostenpost 4:	€
Kostenpost 5:	€
Kostenpost 6:	€
Totaal indirecte kosten	€ 180.369

Totaal kosten activiteit	€ 1.780.300
---------------------------------	--------------------

INKOMSTEN	
Eigen bijdrage van aanvrager	€
Inkomsten (als recettes)	€
Subsidies en/of sponsorinkomsten van derden:	
1. Bedrijfsleven/KvK ☐ aangevraagd ☒ toegezegd	€ 102.500
2. Gemeenten ☐ aangevraagd ☒ toegezegd	€ 380.500
3. Kennisinstellingen ☐ aangevraagd ☐ toegezegd	€ 56.500
4. ☐ aangevraagd ☐ toegezegd	€
5. ☐ aangevraagd ☐ toegezegd	€
Overige inkomsten:	€ 83.564
<u>Gevraagde subsidie</u>	€ 1.157.236
Totaal inkomsten	€ 1.780.300

Geef hier een korte toelichting op de begroting en de gevraagde subsidie

De gevraagde subsidie correspondeert met het door de provincie Zeeland gereserveerde bedrag voor 2012. De jaarlijkse bezuinigingstaakstelling van 25% is hierin verwerkt.

Functie in het project	Bruto maandsalaris	1,2% x maandsalaris = uurloon	Uren	Totaalbedrag (uren x uurloon)
	€	€		€
	€	€		€
	€	€		€
	€	€		€

Kunt u de betaalde BTW terug vragen bij de
belastingdienst of compenseren vanuit een fonds?

☒ Ja

☐ Nee

ONDERTEKENING

Plaats Middelburg
Datum 14 oktober 2011
Handtekening
Naam J.D. ten Voorde

Vergeet u niet de benodigde bijlagen als bijvoorbeeld een projectplan mee te sturen!

Formulier volledig ingevuld toezenden aan:

Provincie Zeeland
T.a.v.
Postbus 6001
4330 LA Middelburg

Voor meer informatie over de subsidies van de provincie kunt u de subsidiewijzer (www.subsidie.nl/subsidieloket) raadplegen.

N.V. Economische Impuls Zeeland | Concept Jaarplan 2012

Het jaarplan 2012 van N.V. Economische Impuls Zeeland schetst de kaders waarbinnen onze organisatie de komende periode actief zal zijn en gaat in op de activiteiten die zij in elk cluster wil ontwikkelen. Enerzijds wordt in dit jaarplan duidelijk gemaakt welke concrete projecten verder worden ontwikkeld of nieuw opgepakt. Daarnaast moet er ook ruimte blijven om in de loop van het komende jaar nieuwe projecten aan de slag te gaan, om in te kunnen blijven spelen op actuele ontwikkelingen. Naast concrete projecten waarvan inhoud en projectdeelnemers reeds bekend zijn bevat de projectagenda voor 2012 dus ook projectlijnen waarlangs het komende jaar projecten ontwikkeld zullen worden.

1. Impuls Zeeland in haar context

Nederlandse ambitie - Topsectoren

Het huidige kabinet kiest in haar economisch beleid voor drie nationale 'centers of expertise' (een term die het kabinet hanteert voor zeer innovatieve economische clusters): Rotterdam, Eindhoven en Amsterdam en zet in op negen topgebieden: water, agrofood, tuinbouw, hightech, life sciences, chemie, energie, logistiek en creatieve industrie. Zeeland is sterk in enkele van deze topsectoren en zet daar doelbewust op in. Ondersteund door dit topsectorenbeleid richt N.V. Economische Impuls Zeeland zich onder andere op het chemisch-industriële cluster, de foodsector en de logistiek. De recreatiesector valt weliswaar niet direct onder het landelijke topsectoren beleid, het is wel Zeeuwse topsector van belang.

Per cluster zullen indien relevant raakvlakken het Topsectorenbeleid omschreven worden.

Collegeprogramma 2011-2015 Provincie Zeeland

Deel van het kader voor de activiteiten van Impuls in 2012 is het Collegeprogramma 2011-2015 "Stuwende Krachten" van de Provincie Zeeland. Uit dit programma blijkt dat er een primaire focus van het college is op economische ontwikkeling, groei en innovatie. Hierbinnen kiest het college voor het stimuleren en verder versterken van die sectoren waar Zeeland goed in is. Dit zijn: procesindustrie met maintenance en biobased economy, havens en logistiek, toerisme en recreatie, energie, landbouw/agrofood en visserij/acquacultuur. Daarbij richt het college zich op concurrerende en duurzame economische ontwikkeling, met behoud en versterking van de ruimtelijke kwaliteiten en de leefbaarheid. Het college zet in op economische ontwikkeling, waardoor toekomstbestendige ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid, milieu en onderwijs, zorg en huisvesting gefinancierd kunnen worden.

De provinciale rol is dan vooral te omschrijven als stuwende kracht: stimuleren en faciliteren van economische ontwikkelingen en ondernemerschap, deze planologisch mogelijk maken (Omgevingsplan), deze promoten en bestaande onnodige en ongewenste belemmeringen in de regelgeving waar mogelijk wegnemen. Daarnaast zet het college in op een toekomstgerichte samenwerking tussen bedrijfsleven, kennis- en onderwijsinstellingen en de Zeeuwse overheden (kenniseconomie).

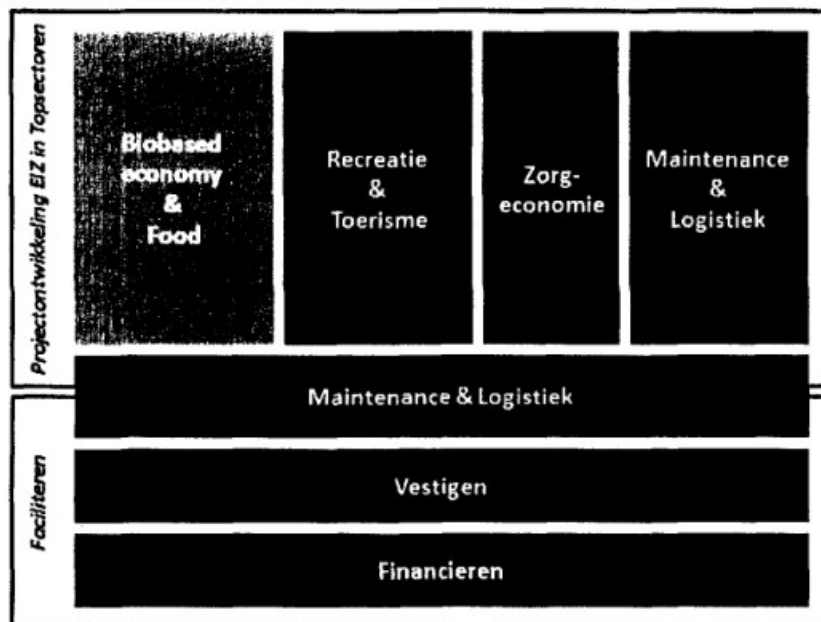
Het college onderkent hierin expliciet de noodzaak voor een “een krachtig en uitvoeringsgericht economisch ontwikkelbedrijf” en het belang van N.V. Economische Impuls Zeeland voor het vestigingsklimaat in Zeeland.

2. Kernactiviteiten Impuls

N.V. Economische Impuls Zeeland is in 2007 in het leven geroepen met als doel het vergroten van de dynamiek van de Zeeuwse economie. Hieraan wordt op verschillende manieren invulling gegeven:

- 1. Projectontwikkeling in Zeeuwse topsectoren:** het ontwikkelen van projecten die bedrijven ondersteunen in hun *core-business* in de sectoren Biobased & Food, Recreatie & Toerisme, Zorg, Logistiek & Maintenance. Hierbij is het belangrijk op te merken dat het belang van de sector of bedrijfstak centraal staat, en niet het individuele bedrijf. Ook op de snijvlakken tussen sectoren worden projecten ontwikkeld, zoals rond de thema's foodlogistiek, zorgtoerisme en maintenance in de energiesector.
- 2. Financieren:** het stimuleren van nieuwe bedrijvigheid door het begeleiden en (mede)financiering van startende innovatieve ondernemers.
- 3. Vestigen:** Aantrekken nieuwe ondernemingen naar Zeeland door promotie van de provincie Zeeland als aantrekkelijk vestigingsgebied en acquisitie van bedrijven voor Zeeland.

In onderstaand schema is een visualisatie van deze invulling gegeven. Projectontwikkeling vindt plaats in een aantal sectoren, terwijl de activiteiten van de clusters Vestigen en Financieren, en deels ook Maintenance en Logistiek, juist sectoroverstijgend zijn.

De kern van N.V. Economische Impuls Zeeland is het verbinden van partijen met als doel het bijdragen aan de vernieuwing van de Zeeuwse economische infrastructuur. In samenwerking met deze partijen ontwikkelt N.V. Economische Impuls Zeeland vervolgens projecten die innovatie aanjagen, investeringen in de Zeeuwse economie uitlokken, kennisdisseminatie faciliteren, etc.

De uitgangspunten die N.V. Economische Impuls Zeeland hanteert bij haar activiteiten en aan de hand waarvan projecten worden getoetst zijn:

- De werkelijke impact op Zeeuwse economie;
- De mate waarin een initiatief ondernemersgedreven is;
- De mate waarin het project een economisch / ecologisch duurzaam karakter heeft;
- De mate waarin er sprake is van samenwerking tussen (Zeeuwse) partijen en er duurzame verbindingen worden gemaakt. Centraal staan ondernemers, hiernaast zijn *onder andere* van belang; de Provincie Zeeland, de Zeeuwse gemeenten, Zeeland Seaports, de ZPPC, de ZLTO, MKB Zeeland, HZ / ROC / Edudelta, KvK, etc.;
- De mate waarin het project een kenniscomponent in zich heeft en waarin het dus bijdraagt aan de Zeeuwse kenniseconomie.
- De mate waarin "World Class" kennis wordt ingezet om het innovatief vermogen van het Zeeuwse bedrijfsleven te vergroten.

In de ontwikkeling van een project kan N.V. Economische Impuls Zeeland verschillende rollen op zich nemen. Impuls is vooral actief in het tot stand brengen van projecten, dus in activiteiten die voorafgaan aan de project uitvoering; het signaleren van kansen in de markt en het definiëren van projectideeën om deze kansen te verzilveren, het verbinden van partijen om de projectideeën aan de markt te toetsen, het ontwikkelen van een projectplan, en het organiseren van financiering.

Als er een door de markt gedragen projectplan is ontwikkeld dat bovendien financiering heeft, dan heeft Impuls in sommige gevallen een (bege)leidende rol als die van projectpartner of projectleider. Soms wordt het ontwikkelde project volledig overgedragen aan de markt.

De structurele aanwezigheid van Impuls in vele overlegorganen, stuurgroepen, netwerken, etc. zorgt enerzijds voor een kwalitatieve vulling van de projecttrechter. Anderzijds is deze inbedding in de Zeeuwse sociaaleconomische structuur belangrijk om belanghebbenden te informeren en verbinden.

**Signaleren
kansen**

**Verbinden
partijen**

**Ontwikkelen
plan**

**Organiseren
financiering**

In het volgende overzicht wordt inhoud gegeven aan de clusters Biobased Economy & Food, Toerisme & Recreatie, Zorgeconomie, Maintenance & Logistiek, Vestigen en Financieren. Er wordt toegelicht welke lange termijnvisie de basis is voor ontwikkelingen in het cluster. Vervolgens wordt achtereenvolgens ingezoomd op de actielijnen van 2012 en de inbedding van het cluster in de Zeeuwse sociaaleconomische structuren.

De projectagenda voor 2012 vindt u in Bijlage 1. In de projectagenda is per cluster in projectfiches uitgewerkt welke projecten reeds door bovenstaande trechter heen zijn gegaan, en welke dus aan de eerder genoemde toetsingscriteria zijn onderworpen.

3. Cluster Biobased Economy & Food

Perspectief voor de Zeeuwse Biobased Economy & Foodsector

Meerdere van de negen topgebieden waar het huidige kabinet met haar economisch beleid op in zet zijn van belang voor de activiteiten op het terrein van Biobased & Food. In sterke mate geldt dit voor chemie en agrofood maar ook tuinbouw (en uitgangsmaterialen), water, logistiek en energie hebben directe relevantie.

Voor de ontwikkeling van de economische structuur van de Zeeuwse foodsector en het verder uitbouwen van Zuid West Nederland als topregio voor biobased economy dient het in algemene zin

ook in 2012 te gaan om verduurzaming, innovatie van technieken en processen, nieuwe combinaties binnen en tussen ketens en het creëren van vernieuwende cross-overs met andere sectoren.

Wat kenmerkt de Biobased Economy in 2012

Biobased economy is in Zeeland de laatste jaren duidelijk bottom-up gegroeid en wordt inmiddels werkelijk gedragen door ondernemers. Werkende weg is een regionale community ontstaan waar de handschoen wordt opgepakt door partijen die zich daartoe geroepen voelen of door anderen uitgedaagd worden. De directe betrokkenheid van het bedrijfsleven – variërend van multinational tot mkb-er – is het beste bewijs dat biobased economy een onderwerp van significante betekenis is waarop steeds meer (Zeeuwse) bedrijven aanhaken. Zeeland heeft belangrijke troeven in huis om een toppositie in te nemen, maar moet dan wel keuzes maken en inzet leveren om die keuzes waar te maken. De kansen worden inmiddels breed onderkend, en gaandeweg ontstaat voldoende kritische massa en draagvlak om de plannen tot uitvoering te brengen. Het provinciebestuur heeft het onderwerp biobased economy duidelijk omarmt en stelt middelen beschikbaar voor de uitvoering. Het bedrijfsleven wil verder investeren, de kennisinstellingen zoeken steeds meer aansluiting op de ontwikkelingen en de burger c.q. de consument raakt meer vertrouwd met het onderwerp. Kortom, alle actoren die biobased economy zowel sociaaleconomisch, technisch als politiek tot een regionaal succes kunnen maken doen actief mee.

Voor wat betreft de gestalte van de uitvoering tekenen de contouren van het businessplan, dat in nauwe samenwerking met het bedrijfsleven in West-Brabant is ontwikkeld, zich steeds duidelijker af. Impuls heeft aan dit businessplan, samen met haar collega's van Rewin en BOM, een belangrijke bijdrage geleverd en is sterk gemotiveerd om ook in 2012 en zo mogelijk ook nog daarna mee te werken aan de verdere doorontwikkeling van de biobased economy in Zuidwest Nederland.

Wat kenmerkt de Foodsector in 2012

De food business is niet alleen van oudsher (landbouw, visserij, schaal- en schelpdieren) een dragend onderdeel van de Zeeuwse economie, zo is het ook in de eerste decennia van de 21^e eeuw en kan het zijn in de decennia die volgen. In het businessplan Foodport Zeeland dat in januari 2011 verscheen is aangegeven dat ca 15% van de Zeeuwse werkgelegenheid direct of indirect verbonden is aan food. Zeeland kent een aantal toonaangevende bedrijven maar ook vele MKB bedrijven die in agrofood, aquafood of foodlogistiek actief zijn. Veel van de bedrijven zijn exporterend en daarmee, hoe vreemd het wellicht ook klinkt, minder op de eigen regio gericht. Toch is het juist die regionale samenwerking en gezamenlijke profilering, zowel nationaal als internationaal die Impuls en de andere initiatiefnemers van Foodport Zeeland voor ogen staat. Daarbij zal de inzet op resultaatgerichte regionale clustering gepaard dienen te gaan met openheid en samenwerking met andere food clusters in Nederland en Europa. Langs die weg kan goed aangesloten bij de werkwijze en de ambities die het topteam Agrofood formuleert, namelijk groei in economische waarde en maatschappelijk belang door te investeren in:

1. Meer met minder: innovaties in duurzame voedselsystemen voor de productie van meer hoogwaardig voedsel met minder gebruik van grondstoffen.
2. Hogere toegevoegde waarde: ontwikkeling van nieuwe producten met meer toegevoegde waarde gericht op gezondheid, duurzaamheid, smaak en gemak.
3. Internationaal leiderschap: systeemoplossingen op maat voor het internationale voedselvraagstuk voortbouwend op onze sterke exportpositie.

Door middel van het verder uitbouwen van Foodport Zeeland, zowel voor wat betreft concrete inhoudelijke projecten als door het verder vormen van een duurzaam ondernemersgedreven netwerk wil Impuls zich in 2012 inzetten ook Zeeland volwaardig partners te laten zijn in het werken aan deze nationale ambities. Het landelijke Topteam stelt terecht dat het voor de verdere ontwikkeling van de agrofood sector van belang is om de kracht van de regionale initiatieven beter te benutten door meer samenwerking en afstemming. Hierbij zal het gaan om de inbreng van de specifieke competenties van de regio's in het product 'Holland Food'. De Zeeuwse inbreng ligt vooral op de combinatie aquafood / agrofood, foodlogistiek en biobased economy.

4. Cluster Toerisme & Recreatie

Perspectief voor de Zeeuwse Toerisme & Recreatiesector

De sector Recreatie en Toerisme is een belangrijke motor voor de Zeeuwse economie. Naast de directe werkgelegenheid – de sector is goed voor 15.000 banen, bijna 9 % van de arbeidsmarkt- heeft de sector ook een enorme spin-off naar het midden- en kleinbedrijf. Niet alleen de detailhandel en de horeca, maar ook toeleveringsbedrijven: inkoop, onderhoud en reparatie. In de watersportkolom komt dit expliciet naar voren: van fabricage en reparatie t/m ligplaatsverhuur en verzekeringen. Recreatie en Toerisme zijn vervlochten met bestaande lokale en regionale (winkel) voorzieningen. Hierdoor is de sector van cruciaal belang voor de sociale en economische vitaliteit van de regio, met de nadruk op de leefbaarheid van de kleine kernen.

Overnachtingen en omzetten in de sector staan onder druk. Klassiek opgezette bedrijven, vaak geleid door ouder management, zien geen kans zich tijdig te transformeren, waardoor nieuwe trends onvoldoende worden opgepakt. Mede daarom zal de sector in Zeeland een bovenmatige inspanning moeten leveren om versneld in te spelen op een snel veranderende markt. Alles om de concurrentie met andere bestemmingen blijvend aan te kunnen. Kwaliteitsverbetering, professionalisering en marketing zijn daarbij kernbegrippen. Een groeiend aantal bedrijven neemt hierin het voortouw.

Wat kenmerkt de sector Recreatie en Toerisme in 2012?

Wereldwijde trends rondom sociale media, digitalisering en duurzaamheid zijn van invloed op de sector toerisme en recreatie. Ook in Zeeland. De toerist vraagt daarnaast om authentieke, unieke belevingen en wil die snel en makkelijk via internet kunnen boeken. Het toeristisch bedrijfsleven moet bewust worden gemaakt van deze trends en de gevolgen voor de eigen bedrijfsvoering.

Impuls stelt de sector in staat om hierop in te zetten. Dit gebeurt met projecten die de trends vertalen naar bedrijfsniveau. Denk daarbij o.m. aan online boeken en reserveren. Daarnaast zet Impuls in op het creëren van onderlinge samenhang in de branche door het ontwikkelen van overkoepelende marketingconcepten en regionale branding. De herkenbaarheid van de Zuidwestelijke Delta voor de toerist wordt hiermee verhoogd. De projecten Energiek Borsele, DeltaLeven, Bad Domburg en Cadzand spelen hier allemaal op in.

Centraal in alle projecten staat de kwaliteitsverbetering van de sector. Door in te zetten op verdere professionalisering, kwaliteitsverbetering en doelmatige marketing moet de regio de concurrentie aan kunnen blijven gaan met andere bestemmingen. Het project Revitalisering verblijfsrecreatie zet in op herontwikkeling van toeristische locaties waarbij kwaliteitsverbetering voorop staat. Via andere projecten, onder meer Samen Vitaal Ondernemen, wordt het gehele MKB verder geprofessionaliseerd.

In Zeeland wordt de sector gekenmerkt door kleinschalige bedrijven die traag inspelen op de markttrends. Een kleine kopgroep van innovatieve ondernemers loopt voorop bij het doorvoeren van nieuwe plannen. Tot die top behoren o.a. de samenwerkingsverbanden Ardoer(verblijfsrecreatie), Seven Sisters(jachthavens) en Deltaleven(verblijfsaccommodaties & dagrecreatie). Met hun hulp wil Impuls de sector een kwaliteitsimpuls geven. Impuls ondersteunt initiatieven en projecten die met name de vertaling van concepten naar bedrijfsniveau inhouden. De beoogde bundeling zorgt voor versnelling in de realisatie van de plannen.

Toeristische bedrijven bestaan bij de gratie van hun omgeving. Bovendien zijn de meeste afhankelijk van middelen bestemmingsplannen verkregen c.q. te verkrijgen fysieke ruimte. Ontwikkelingen op het gebied van toerisme en recreatie hangen daarom vaak samen met ruimtelijke planvorming op provinciaal en gemeentelijk niveau. Hierbij vervult Impuls de belangrijke rol als intermediair tussen ondernemers en overheden. Impuls richt zich daarbij op de ruimtelijk-economische aspecten van initiatieven.

Inbedding van het cluster Recreatie & Toerisme

Belangrijk aandachtspunt is de samenwerking met andere partijen als Kamer van Koophandel, MKB Zeeland en diverse brancheorganisaties. Ook hier is samenwerking en coördinatie van het grootste belang. Ook het delen van kennis, bedoeld om innovatie binnen de sector bereiken, wordt beoogd. Het bedrijfsleven is (in)direct betrokken bij alle overleg. De contacten met ondernemers leveren ideeën en input voor vervolgtrajecten en nieuwe projecten op. Deze worden uiteraard getoetst in breder ondernemingsverband.

De samenwerking komt tot uiting in een aantal geformaliseerde situaties:

1. Watersportcoördinatie-overleg
Provincie Zeeland, Impuls, Kenniscentrum (kust)Toerisme, HISWA en Kamer van Koophandel staan samen voor de coördinatie van allerlei initiatieven op het gebied van de watersport. Speciale aandacht wordt gevraagd voor land-water activiteiten. De provincie heeft middelen beschikbaar gesteld voor de aanstelling gedurende tweeënhalf jaar van een watersportcoördinator.
2. Toeristisch Ondernemend Zeeland
Dit platform voor Recreatie en Toerisme in Zeeland wordt gevormd door brancheorganisaties Recron, Hiswa, Koninklijke Horeca Nederland, VeKaBo, Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland en Kenniscentrum (kust)Toerisme. Impuls neemt deel aan dit overleg.
3. Samen Vitaal Ondernemen
Vanuit de gedachte van het Ondernemingshuis werken Kamer van Koophandel, MKB Zeeland en Impuls aan het sluiten van convenanten op gemeentelijk niveau. De desbetreffende gemeente, de lokale ondernemersverenigingen en het Ondernemingshuis stellen een SWOT-analyse van de

regio op en benoemen daaraanvolgende projecten. Deze benutten kansen en ruimen problemen uit de weg. Impuls geeft leiding aan dit project.

4. De brancheorganisaties

Het spreekt voor zich dat Impuls regelmatig overleg voert met brancheorganisaties als HISWA (watersport), Recron (verblijfsrecreatie), VeKaBo(kampeerbeoeren), ZLTO(verbrede landbouw) en KHN(horeca).

5. Coördinatiegroep Beveland Recreatief

Dit overlegorgaan is een intergemeentelijke samenwerking tussen de gemeenten Noord-Beveland, Kapelle, Reimerswaal, Goes en Borsele. Op verzoek nemen ook de VVV Walcheren/ Noord-Beveland, de VVV Zuid-Beveland & Tholen en Impuls aan dit overleg deel.

5. Cluster Zorgeconomie

Perspectief voor de Zeeuwse Zorgeconomie

Met zorgeconomie bedoelen wij het geheel van economische activiteiten rond zorg. Het gaat dan om zorginstellingen zelf, maar ook de toeleveranciers, opleiding- en kennisinstellingen. Een goed functionerende zorgeconomie is van groot belang voor de regionale economie. Niet alleen qua werkgelegenheid, maar ook voor het ontstaan en uitbouwen van innovaties. Stimulering van de zorgeconomie is het vergroten van bedrijvigheid en werkgelegenheid in deze sector, maar ook het verhogen van de kwaliteit en bereikbaarheid van zorg.

In de eerste plaats is de zorgsector een sterke economische factor. Qua werkgelegenheid is het een van de belangrijkste sectoren van Zeeland. Het is de verwachting dat deze in omvang de komende jaren nog verder zal groeien.

Tegelijkertijd is ook de verwachting dat in het komend decennium in toenemende mate een spanning tussen vraag en aanbod zal ontstaan, met name in de zorg voor ouderen en langdurig zieken. De vraag naar zorg stijgt sterker dan met de bestaande capaciteit conform huidige werkwijzen geleverd kan worden. In toenemende mate bestaat de behoefte om door middel van (technologische) innovaties zorgprocessen zo in te richten en onderling af te stemmen dat efficiencywinst bereikt wordt, zonder aan kwaliteit in te te boeten.

CURA-B

De voornaamste activiteit van Impuls op het thema zorgeconomie zit voor 2012 in het (verder) uitvoeren van het project CURA-B. Dit, mede met middelen vanuit INTERREG gefinancierde project, is gericht op het bij elkaar brengen van zorg en bedrijfsleven. De inhoudelijke focus ligt hierbij op 'zorg op afstand' en 'kwaliteit van leven voor ouderen'. Door het slechten van barrières tussen zorg en bedrijfsleven zijn voor beide voordelen met duurzame effecten te behalen.

Inbedding van het cluster Zorgeconomie

Inhoudelijk wordt het cluster zorgeconomie gevoed door de Zeeuwse zorgsector. Het verband van Innovatieve Zorg in Zeeland (IZ-Zeeland), een samenwerkingsverband binnen de sector is als aandeelhouder aan Impuls verbonden. Tevens faciliteert Impuls de activiteiten van de programmamanager van deze stichting, door expertise en het netwerk beschikbaar te stellen.

Daarnaast wordt ook sterk gezocht naar voeding vanuit het bedrijfsleven teneinde een vruchtbare samenwerking tussen zorg en bedrijfsleven tot stand te brengen. Tenslotte vormen kennisinstellingen (universiteiten, NICTIZ en TNO), een belangrijke voedingsbron voor de activiteiten.

IZ-Zeeland

Om deze uitdagingen het hoofd te kunnen bieden zal het innovatief vermogen van de zorgsector vergroot moeten worden en samenwerkingsverbanden, ook over de grenzen van de provincie moeten worden aangegaan. Samen met de stichting IZ-Zeeland wordt gewerkt aan een provinciebrede samenwerking om de Zeeuwse zorg toekomstbestendig te maken. Het komende jaar zal deze transformatie gestalte krijgen in drie actielijnen. De activiteit van Impuls richt zich daarbij op:

1. Versterking en vernieuwing van de Zeeuwse zorg.
2. Het verbinden van de diverse spelers in de Zeeuwse zorg.
3. Het ondersteunen van optimalisering in de facilitaire processen.

Belangrijke instrumenten zijn daarbij:

- a. netwerkvorming over provinciegrenzen;
- b. Implementatie van bewezen oplossingen en/of uitdagen van buitenregionale bedrijven en kennisinstellingen.
- c. de versterking van de inbreng van het Zeeuws bedrijfsleven in de zorgeconomie middels stimuleren van samenwerkingsvormen tussen bedrijfsleven, zorg- en kennisinstellingen.

Activiteiten

In het kader van de samenwerking met IZ-Zeeland zullen de volgende activiteiten worden ontplooid:

- Het coördineren en voorzitten van de kenniskring van IT-managers van Zeeuwse zorginstellingen.
- Onderhouden van contacten met NICTIZ (of de opvolger, die als nieuwe exploitant van het Landelijk Schakelpunt in 2012 actief wordt) en andere regio-organisaties.
- Coördinatie van processen rond het delen van patiëntgegevens in transmurale contactmomenten.
- Volgend op het uitwerken van de business case in 2011 wordt in 2012 een project gestart om de transfer van ziekenhuis naar verpleeghuis efficiënter te laten verlopen.
- In samenhang met CURA-B zal Impuls zijn betrokkenheid als katalysator versterken bij ontwikkelingen voor het verlenen van zorg op afstand binnen Zeeland. Het streven is daar het komend jaar ook structureel ook woningcorporaties en gemeenten bij te betrekken.

- Volgend op een werkbezoek aan het TNO serious gaming centre, zal in 2012 waarschijnlijk een of meerdere projecten worden ontwikkeld, waarbij gaming technologie ingezet wordt in opleidingstrajecten in zorginstellingen.
- Samen met zorginstellingen en scholen worden mogelijkheden onderzocht om een project te ontwikkelen om meer en effectievere aandacht te schenken aan de toepassing van technologie in zorgopleidingen.

6. Cluster Maintenance & Logistiek

Perspectief voor de Zeeuwse Maintenance & Logistiek

Logistiek is in 2010 door de Rijksoverheid specifiek als Topsector benoemd. De praktische vertaling hiervan is nadrukkelijk terug te vinden in het programma van het Nederlandse topinstituut voor logistiek (DINALOG). Voor de Zeeuwse logistiek betekent dit dat ze zich dient te richten op het toevoegen van waarde aan logistieke stromen. Dit enerzijds door het regisseren van stromen in en door Zeeland, maar anderzijds door het bewerken van de stromen (producten / goederen) in weinig kapitaal intensieve productiefaciliteiten. Zeeland heeft door zijn geografische ligging een uitstekend uitgangspunt om zich sterk te ontwikkelen in het regisseren van logistiek, maar bovenal alle ruimte, kennis en ervaring om waarde toe te voegen aan producten.

Maintenance activiteiten zijn een directe afgeleide van activiteiten in met name de sectoren chemie, food en energie. Hoewel onderhoud duidelijk geen doel op zich is, is hoogstaand onderhoud onmisbaar om de concurrentiepositie van Zeeuwse bedrijven op een mondiale markt op peil te houden. In de praktijk betekent hoogstaand onderhoud een weloverwogen mix te ontwikkelen van preventief en predictief onderhoud. Hieruit volgen ontwikkellijnen gericht op het ondersteunen van het management en op technologietransfer. Hiernaast zijn er als rode draden in de sectoren chemie, food en energie de trends verduurzaming, technologische ontwikkeling en procesoptimalisatie.

Wat kenmerkt de sectoren Maintenance en Logistiek in 2012?

In 2012 wordt de projectagenda van Impuls in deze sectoren voornamelijk bepaald door twee projecten. Ten eerste de ontwikkeling van het Maintenance Valuepark en de brede maintenance-innovatieagenda die ontwikkeld is in het Kennis & Innovatiecentrum. Hierin zijn de eerder geschetste ontwikkellijnen managementondersteuning en technologietransfer te herkennen.

Ten tweede het project Logistics Accelerator Zeeland, een logistiek koepelproject waar in 2010 de basis is gelegd voor een scala aan logistieke ontwikkelingen, en waarmee Zeeland aansluiting krijgt op DINALOG. Met Logistics Accelerator staan de regie op en waarde toevoegen aan goederenstromen nadrukkelijk centraal.

Inbedding van het cluster Maintenance & Logistiek

Bij de totstandkoming van projecten in het cluster Maintenance & Logistiek zijn de volgende organisaties of overlegstructuren belangrijk:

- DIWCM, Dutch Institute World Class Maintenance. Alle maintenance projecten die Impuls ontwikkelt worden in overleg met en soms mede door DIWCM ontwikkeld. Impuls is mede oprichter van dit instituut.
- DINALOG, Dutch Institute for Advanced Logistics. Alle logistieke projecten die Impuls ontwikkelt worden in overleg met of mede door DINALOG ontwikkeld.
- De klankbordgroep van het project Logistics Accelerator Zeeland met afgevaardigden uit bedrijfsleven, overheid en onderwijs.
- MIC, Maintenance Innovation Community. Impuls maakt deel uit van het Zeeuws overlegorgaan voor maintenance managers van asset owners.
- MVP / KIK, Maintenance Valuepark Terneuzen en het Kennis en Innovatiecentrum. Impuls maakt actief deel uit van zowel de MVP als KIK organisatie.
- Veelvuldig overleg met ondernemers in maintenance en logistiek, maar ook daar buiten.

7. Cluster Financiering

Perspectief voor Financiering in Zeeland

Het cluster financieren heeft een faciliterende rol voor startende innovatieve ondernemers uit de Zeeuwse (speerpunt)sectoren. Middels voorbeeldprojecten als InnoGo! en DOK41 wil Impuls innovatieve starters begeleiden, faciliteren en ondersteunen tot aan een financierbaar businessplan en, indien van toepassing, een werkend prototype. Daarnaast worden deze innovatieve starters alsmede reguliere MKB ondernemers met innovatietalent en groeiambitie begeleid naar financiële bronnen waarbij het doel is de transparantie in de Zeeuwse kapitaalmarkt te vergroten en de realisatie van financieringen voor innovatieve (startende en snelgroeiende) bedrijven in het MKB te bevorderen. Hiermee vult het cluster Financiering een belangrijke rol in de missie van Impuls namelijk het stimuleren van bedrijvigheid en ondernemerschap in Zeeland.

Wat kenmerkt het cluster Financieren in 2012?

De belangrijkste ontwikkeling voor 2012 is het opzetten van een Seedfonds in Zeeland. Met het realiseren van dit fonds kan er beter worden voorzien in de vraag uit de markt naar risicodragend kapitaal voor een bedrag tussen € 150.000 en € 1.000.000,-. Doel van dit fonds is te investeren in bedrijven met kansrijke innovatieve technologie, in bedrijven met sterke groeipotentie en in bedrijven binnen kansrijke sectoren in Zeeland. Het fonds zal bijdragen aan nieuwe economie en werkgelegenheid in Zeeland.

Een andere belangrijke pijler is het ontwikkelen en nader uitwerken van het Kennis Valorisatie Programma (KVP) met als doel om de structuur die Impuls met InnoGo! heeft opgezet ook na 2012 te

continueren en verder uit te bouwen. Mogelijkheden liggen hier voor wat betreft uitbreiding van doelgroepen (alle innovatieve starters in Zeeland waaronder de creatieve sector), het vergroten van het pre-seed fonds en het inrichten van een Proof of Concept Fund om technische haalbaarheidsstudies te financieren.

In 2012 wil Impuls tevens het Zeeuwse financieringscluster meer vorm geven door de samenwerking met partijen als Stichting ZIGZAG, het Zeeuws Participatie Fonds (ZPF), ABN AMRO en de Rabobank verder uit te bouwen. Het samenvoegen van de (administratieve) backoffice van het ZPF bij Impuls is hiervan een voorbeeld.

Inbedding van het cluster Financiering

Bij de totstandkoming van projecten in het financiële cluster staat de behoefte van het Zeeuwse bedrijfsleven (MKB) centraal. Het zijn de volgende overlegstructuren cq organisaties die een belangrijke rol spelen bij de inventarisatie van de vraag in de markt en de vertaalslag naar concrete projecten:

- Stuurgroep InnoGo! bestaande uit vertegenwoordigers van Impuls, Hogeschool Zeeland, de Roosevelt Academy, Kamer van Koophandel, banken en overig Zeeuws bedrijfsleven;
- Screeningcommissie InnoGo! bestaande uit ervaren Zeeuwse ondernemers (w.o. Philips Lighting Vitrite, Unitron, ABN AMRO, Rabobank, Prior Advies, ZPF, DOW) die de plannen van startende ondernemers beoordelen en beslissen over deelname aan InnoGo!;
- Stichting Incubator Zeeland, het bestuur dat verantwoordelijk is voor DOK41;
- De aandeelhouders van het Seedfonds Zeeland, bestaande uit Impuls, Stichting ZIGZAG en enkele private investors;
- Daarnaast heeft het financiële cluster een groot netwerk opgebouwd waarmee op regelmatige basis afstemming plaats vindt.

Tezamen met de genoemde partners wordt bekeken waar de witte vlekken in het Zeeuwse aanbod zitten en met behulp van financiële ondersteuning van deze en andere partijen uit de regio alsmede ondersteuning van het Ministerie van EL&I, AgentschapNL, OP Zuid en Provincie Zeeland wordt bekeken hoe witte vlekken kunnen worden ingevuld.

8. Cluster Vestigen 2012

Perspectief voor Promotie & Acquisitie in Zeeland

De aandachtsgebieden van de topteams, de topsectoren, komen voor een deel overeen met de aandachtsgebieden van het P&A team in Zeeland. Van de topsectoren liggen Agro- Food, Logistiek, Chemie/Maintenance en Water het meest in lijn met de focus van het P&A team. Daarbij moet ook de vraag worden gesteld wat al vertegenwoordigd is in Zeeland, waar Zeeland al traditioneel sterk in is (o.a. de inrichting van de clusters bij Impuls) en waar nog op geacquireerd kan worden. Het P&A team heeft voor de jaren 2011-2013 een productplan opgesteld met daarin een aantal specifieke

sectoren waarop extra geacquireerd wordt en zal gaan worden, t.w. Logistiek, biobased economy, maritime maintenance, jachthavenontwikkeling /watersport gerelateerde bedrijvigheid, verblijfsrecreatie/ dagattractie/ hotelontwikkeling. Daarin wordt ook nog een onderscheid gemaakt naar het soort investering, t.w. nevenvestigingen van bedrijven, uitbreidingsinvesteringen en eventueel campusontwikkelingen. Ook wordt geografisch een focus gelegd op België/Vlaanderen, een belangrijk donorgebied voor m.n. Zeeuws-Vlaanderen. Daarnaast blijft China/Azië als opkomende markt nadrukkelijk in het vizier van de Zuidwestelijke regio. Hierbij wordt intensief samengewerkt met West-Brabant.

Wat kenmerkt Promotie & Acquisitie in 2012?

Acquisitie en acquisitieresultaten worden vaak bepaald door de algehele economische situatie. Een economische dip vertaalt zich in een lage investeringsbereidheid, een fenomeen dat doorgaans lang na-ijlt omdat het consumentenvertrouwen hier rechtstreeks aan is gekoppeld. De economische situatie is momenteel onzeker. De banken zijn zeer terughoudend als het gaat om financieren en consumenten houden de hand op de knip. Deze ontwikkelingen hebben zijn weerslag op de acquisitieresultaten in Zeeland. Diverse potentiële vestigers hebben het alsnog laten afweten doordat omzet en afzet van producten onder druk stonden. Momenteel staan we mogelijk aan de vooravond van een nieuwe recessie. Het is lastig te voorspellen hoe 2012 eruit zal zien op het gebied van nieuwe vestigingen. De portefeuille met acquisitieleads is op zich goed gevuld en er staan een aantal wat grotere en veelbelovende projecten op stapel, waarvan de kans dat deze verzilverd kunnen worden in 2012 groeiende is. Maar zolang er nog geen definitieve beslissing is, kan het nog alle kanten op gaan. Bovendien moet geconstateerd worden dat de doorlooptijd van de leads tot het beslismoment door alle economische onzekerheden aanmerkelijk langer is geworden. Een proces dat zich niet laat forceren. Het P&A team zal ook in 2012 blijven investeren in "lead generation", oftewel het in contact komen met nieuwe projecten die kunnen leiden tot investeringen en bedrijfsvestigingen in Zeeland. Daarbij zal optimaal gebruik worden gemaakt van het (internationale) netwerk dat in de afgelopen jaren is opgebouwd door middel van een proactieve marktbenadering.

Inbedding van het cluster Vestigen

De meeste acquisitiecontacten komen tot Impuls via het (internationale) netwerk van ontwikkelaars, makelaars, adviseurs, instanties en niet te vergeten regionale en ondersteunde bedrijven. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van de volgende promotiemiddelen om Zeeland te promoten en aldus acquisitiecontacten te genereren: onze internetsite uwpand.nl gericht op onroerend goed en kavelinformatie in Zuidwest Nederland, billboards op strategische plaatsen aan doorgaande wegen, (internationale) beurzen, direct mail, promotiemateriaal en advertenties in specifieke vakbladen.

Begroting

Ten opzichte van 2011 zijn de uitgaven 2012 lager begroot. Een belangrijke aanleiding daarvoor zijn de lagere opbrengsten, namelijk € 124.000 lager dan 2011. Daarnaast heeft de voormalige directie eind 2010, na het vaststellen van de begroting 2011, besloten om de formatie uit te breiden. Deze uitbreiding zou volledig gefinancierd moeten worden uit additionele projectinkomsten echter dat is niet realistisch gebleken. Om voor 2012 tot een sluitende begroting te komen was het hierdoor noodzakelijk om de formatie in te krimpen.

Hieronder wordt een korte toelichting gegeven op de verschillende begrotingsposten:

Opbrengsten:

De provincie Zeeland heeft Impuls een bezuinigingstaakstelling opgedragen waarbij de subsidiebijdrage vanaf 2011 in vier jaar wordt afgebouwd voor een totaalbedrag van € 257.856,= (excl. BTW). Voor 2012 betekent dit een verlaging van € 65.000. het totaalbedrag aan subsidies dat Impuls van de participerende gemeenten ontvangt is hoger vanaf 2012 door de toetreding van de gemeente Borselle als aandeelhouder van Impuls. De inkomsten van de kennisinstellingen zijn lager. Dit komt doordat in het akkoord Zeeuwse Kenniseconomie is opgenomen dat Impuls minder uren inzet. Tot slot waren de inkomsten uit projecten voor 2011 te hoog begroot. Voor 2012 is een meer reële inschatting gemaakt hetgeen neerkomt op een verlaging van € 66.000,=.

Uitgaven:

Zoals in de inleiding is vermeld, is de formatie eind 2010/begin 2011 uitgebreid zonder dat daartegenover dekkende inkomsten stonden. Om te komen tot een sluitende begroting 2012 was het derhalve noodzakelijk om de formatie in te krimpen. Eind 2011 wordt de formatie met 1,5 fte verlaagd. De huisvestingsuitgaven zijn € 6.000,= hoger omdat voor het nieuwe pand een hogere huur betaald wordt aan de Kamer van Koophandel. Ook de ICT uitgaven zijn hoger. In 2012 gaat Impuls over op een ERP-software systeem. Voor een projectorganisatie als Impuls is een goede project- en budgetbewaking onontbeerlijk en was het derhalve zeer dringend gewenst om tot deze aanschaf over te gaan. Op de communicatie-uitgaven wordt fors bezuinigd; deze dalen van € 100.000,= naar € 60.000,=. Naast een versobering van de uitgaven wordt dit gerealiseerd door vanaf 2012 het accent meer te verleggen naar communicatiekanalen, waaronder sociale media. Ook op de organisatiekosten wordt in 2012 fors bezuinigd, namelijk € 30.000,=. Dit wordt eveneens gerealiseerd door een versobering van de uitgaven. Tot slot was het onvermijdelijk om niet te korten op de projectkosten. De externe kosten die gemaakt worden om projecten aan te jagen worden in 2012 verlaagd met € 73.000.

CONCEPT BEGROTING 2012

	2012	2011
UITGAVEN		
Personeelskosten	963.000	946.000
Projectkosten	367.000	439.700
Promotie & Acquisitie	180.000	180.000
Huisvesting en ICT	90.000	80.000
Communicatie	60.000	100.000
Organisatiekosten	40.000	70.000
RvC en accountant	80.000	88.000
Totaal uitgaven	1.780.000	1.903.700
INKOMSTEN		
Subsidie provincie Zeeland	1.157.000	1.221.700
Subsidies gemeenten	380.500	350.000
Subsidies bedrijfsleven	102.500	102.000
Bijdragen kennisinstellingen	56.500	80.000
Additionele inkomsten	83.500	150.000
Totaal inkomsten	1.780.000	1.903.700

Bijlage 1: Projectoverzichten per cluster

1. Projectoverzicht Biobased Economy & Food

Koepelproject:	Biobased Economy
Looptijd:	doorlopend
	Thema dat in 2009 door Impuls is gesignaleerd en ondertussen een van de speerpunten is binnen de organisatie. Ook de Provincie Zeeland heeft Biobased economy topprioriteit geven en in de komende bestuursperiode. Er ligt een businesspropositie die uitgangspunt vormt voor zowel Zeeland als Brabant. Inhoudelijk staat Impuls aan de lat om dit businessplan verder vorm te geven, uiteraard samen met bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden.
Deelprojecten 2012:	1. De inhoudelijke thema's van biobased economy verder concretiseren en meer body geven door 3-5 inhoudelijke clusterprojecten ontwikkelen die passen bij de hoofdthema's 1) Groene Grondstoffen, 2) groene producten en materialen en 3) Procesintensificatie en hergebruik van reststoffen via sluiten van kringlopen. (Bijv. opschaling algenteelt, benutting van liquid biomethaan, nieuwe akkerbouwgewassen, vezeltoepassingen, inhoudstoffen uit (agri)food reststromen valoriseren, fosfaatrecycling, afvang en hergebruik broeikasgassen en restwarmte, etc...); 2. Ondersteuning van de schaa sprongprojecten uit het businessplan Zuidwestdelta die door de bedrijven zelf opgepakt worden, in de vorm van het betrekken van complementaire partijen, meeschrijven aan projectvoorstellen en ondersteuning bij het vinden van financiering via middelen vanuit de regio, het Rijk of de EU; 3. Ontwikkelen van een professioneel programmabureau met een helder programma en een duidelijke rolverdeling voor de verschillende stakeholders inclusief commitment, steviger lobby richting het Rijk en de Europese Unie en een duidelijk en herkenbaar communicatieprogramma; 4. Leveren van inhoudelijke input voor communicatie en lobby, meehelpen aan realisatie van een goede website en nieuwsbrieven, geven van presentaties op aanvraag van relevante partijen en/of aandeelhouders en het werken aan structuurversterkende samenwerkingsverbanden door partijen uit de gouden driehoek met elkaar in contact te brengen rondom inhoudelijke thema's; 5. Meer betrekken van (regionaal) onderwijs en kennisinstellingen bij inhoudelijke projecten en verbinden van deze belangrijke speler aan de bedrijven in de regio door gezamenlijke R&D-activiteiten te stimuleren; 6. Ontwikkelen van een investeringsfonds voor startende bedrijven en/of risicovolle investeringen, slimmer sturen op (Rijk/EU)middelen en het onder de aandacht brengen van passende subsidieprogramma's;
Beoogde projecten 2012:	Lopende zaken - Zie activiteitenoverzicht Cluster Biobased en Food, incl. subsidieprogramma's
Rollen Impuls:	Signaleren kansen Verbinden partijen

	Ontwikkelen projectplannen Organiseren financiering Projectleiding / projectpartner
Betrokken / beoogde partners:	100-tal regionale partijen in de sectoren Agri-food, Aqua, Chemie, Energy, Logistiek, onderwijs/kennisinstelling. Variërend van multinationals tot mkb-bedrijven.
Resultaten 2012:	- Aantoonbare harde deliverables in vorm van beschikkingen, samenwerkingsovereenkomsten, projectplannen, presentaties en correspondentie, etc. om 6 subdoelen van dit project cq. programma te realiseren.
Opmerkingen	- Dit project cq. Programma wordt uitgevoerd binnen het Cluster Biobased&Food op basis van ca. 1,5 fte. Door [redacted] [redacted] [redacted] en [redacted] [redacted] - Voor de rol van het programmabureau wordt [redacted] [redacted] (Buck Consultants) als interim-programmamanager aangesteld, met secretariële ondersteuning van [redacted] [redacted]. De intentie is dat voor oktober 2012 het bureau zelfstandig is, met een vaste bemensing. Vanuit de Provincie worden capaciteit en middelen vrijgemaakt vanuit de afdelingen RMW, Economie en Communicatie om het programmabureau te ondersteunen.

Project:	BIOMAP
Looptijd:	Januari 2011 – december 2012
	Doel van het BIOMAP-project is het opzetten van een marktplaats voor het koppelen van vraag en aanbod van biomassa. Het project wordt voor 75% door Interreg IVC gesubsidieerd met 25% cofinanciering door de provincie Zeeland. Impuls werkt in het project samen met Zweedse en Italiaanse partners. Het project is onderdeel van het Interregproject LoCaRe (Low Carbon Regions) waarin de provincie Zeeland participeert.
Deelprojecten 2012:	- (Internationale) uitwisseling best practices koppeling aanbod en vraag van biomassa - Opzet, ontwikkeling en start-up van biomassa-marktplaats - Afstemming met andere (regionale) initiatieven
Rollen Impuls:	Signaleren kansen Verbinden partijen Ontwikkelen projectplannen Organiseren financiering Projectleiding / projectpartner
Betrokken / beoogde partners:	Agroväst en Skaraborg (Zweden), CISE (Italië), provincie Zeeland, ZSP, Heros, Lijnco, Arjazon, WUR, LWM, CZAV, ZLTO, Delta
Resultaten 2012:	- Biomassa-marktplaats (webtool) klaar voor gebruik

	- Overzicht state-of-the-art in andere betrokken EU-regio's
--	---

Koepelproject:	Foodport Zeeland
	Foodport Zeeland is een initiatief van Zeeland Seaports, ZLTO. Provincie Zeeland, gemeente Terneuzen, de Bevelandse gemeenten en Impuls met de ambitie een duurzaam en productief netwerk te ontwikkelen, dat leidt tot nieuwe foodbusiness met hoge toegevoegde waarde en groei voor de gehele Zeeuwse economie. Het gaat daarbij om het creëren van resultaatgerichte verbindingen tussen ketenpartners en regio's. Foodport Zeeland zet zich er voor een in 2020 gerealiseerde sterke groei in: productiewaarde (meer mensen werkzaam in de Zeeuwse foodbusiness met een grotere bijdrage aan de Zeeuwse economie) toegevoegde waarde (een accent op agro- en aquaproductie is verschoven naar waardetoevoeging aan producten) en duurzaamheid (door accent op duurzame productie in een mooie leefomgeving levert het Zeeuwse foodcluster een zowel ecologisch als economisch optimale en erkende bijdrage aan de food-mainport Nederland)
Looptijd	Doorlopend
Deelprojecten 2012: (onder voorbehoud procesverloop:)	• Faciliteren Regiegroep • Onderwijs & Arbeidsmarkt • Multimodaal Knooppunt Bevelanden • Foodprocessing Pilot • Facility Sharing • Verscentrum Zeeuws Vlaanderen • Valorisatie Food reststromen • Eiwittransitie • Regio / sector marketing • Business cq Foodport Station Kruiningen Yerseke • Een in Food / Verbinding met land en andere regio's (Nederland en Vlaanderen)
Rollen Impuls:	Signaleren kansen Verbinden partijen Ontwikkelen projectplannen Organiseren financiering Projectleiding / projectpartner

Betrokken / beoogde partijen:	Ca 50 bedrijven in food, ZLTO, Zeeland Seaports, Rusthoeve, Biopark Terneuzen, Business Station Kruiningen Yerseke, Provincie, Edudelta Onderwijsgroep, Zeeuwse gemeenten.
Deliverables 2012:	Nader te bepalen met Regiegroep

Koepelproject:	Blueport Oosterschelde
	Het project Blueport Oosterschelde werkt aan een ecologisch en economisch duurzaam toekomstperspectief voor de schaal- en schelpdiersector. Hierbij gaat het om het ondernemersgedreven op gang brengen van constructieve interactie met economische meerwaarde tussen de sector en andere gebruikers van de Oosterschelde met name Natuur&Recreatie en Natuur&Landschap. Het project wil een aantal concrete pilots tot ontwikkeling brengen, waarin zichtbaar wordt dat cross sectorale samenwerking mogelijk is en meerwaarde oplevert, en het bouwen aan een duurzame netwerkstructuur ten dienste van een goed innovatieklimaat.
Looptijd	2010 - 2013
Deelprojecten 2012 (onder voorbehoud procesverloop:)	- Pilot binnendijkse oesterputten - Pilot buitendijkse oesterputten - Colijnsplaat Hotspot Oosterschelde visserij - Valorisatie reststromen Visserij (Seafarm) - Zeeboerderij (zie afzonderlijk fiche) - Duurzame netwerkstructuur
Rollen Impuls:	Signaleren kansen Verbinden partijen Ontwikkelen projectplannen Organiseren financiering Projectleiding / projectpartner
Betrokken / beoogde partijen:	Machinefabriek Bakker, Prins&Dingemanse, Roem van Yerseke, De Oestervisser vof, United Fish Auctions, ZMf, Collectieve Acties in de Visketen (EL&I en Visserijfonds EU) verbreed naar bedrijven en organisaties op terreinen Natuur&Recreatie, Natuur&Landschap
Deliverables 2012:	Zie projectplan

Project	De Duurzame Zeeboerderij (zo mogelijk verder te verbinden met koepelproject)
----------------	---

	Blueport Oosterschelde)
	In het kader van SBIR regeling is Pilot project Offshore teelt Zeewier in Oosterschelde gestart in 2010. Vervolgbudget SBIR wordt ingezet om verdere zeewier keten zowel productietechnisch als keten-bedrijfeconomisch verder te ontwikkelen.
Looptijd:	Maart 2011-30 juni 2013
Rollen Impuls:	Signaleren kansen Verbinden partijen Ontwikkelen projectplannen Organiseren financiering Projectleiding / projectpartner
Betrokken / beoogde partners:	Hortimare, Machinefabriek Bakker, Koers en Vaart, Deltares, WUR-PRI, CIV Den Oever, E-Kwadraat, Ocean Harvest, Feyecon Development
Resultaten 2012:	Rapportage over interessante bedrijven voor afzet zeewier, in kaart brengen van de markt en committeren bedrijven.

2. Projectoverzicht Toerisme & Recreatie

Project:	DeltaLeven
Looptijd:	Jun1 2010-December 2013
Doel project:	Het creëren van een business to businessplatform waarmee toeristisch-recreatieve ondernemers optimaal kunnen inspelen op de wensen van de consument, teneinde de toeristische bestedingen in Zuidwest-Nederland te stimuleren
Rollen Impuls:	Verbinden partijen Ontwikkelen projectplannen Organiseren financiering Projectleiding
Betrokken / beoogde partners:	Stichting DeltaLeven, NHTV, Hogeschool Zeeland, Rabobank Walcheren/Noord-Beveland (namens Kring Rabobank en Zuidwest Nederland), Promotie Zeeland Delta
Resultaten 2012:	▪ Een compleet B2B instrument d.m.v. een innovatieve marketing tool voor ondernemers in de toeristische sector in de Zuidwestelijke Delta ▪ Een portal voor afstemming vraag en aanbod, resulterend in de finetuning van een kwalitatief hoogstaand toeristisch aanbod in de regio ▪ Uitbreiding en aanvulling van bestaande VVV consumenten portal met een B2B gedeelte ▪ Eenvoudige maar doeltreffende gebiedsmarketing voor toerisme in de regio ▪ Nieuwe onderscheidende product markt combinaties ▪ Toename van toeristische bestedingen-

Project:	Revitalisering verblijfsrecreatie
Looptijd:	Maart 2011 – december 2013
Doel project:	Realisatie duurzame kwaliteitsverbetering en revitalisering van de verblijfsrecreatiesector in het kustgebied van Zeeland (gemeenten Sluis, Schouwen-Duiveland, Veere) door middel van het uitvoeren van een innovatieve aanpak gericht op gebiedsontwikkeling en het creëren van nieuwe toeristisch-recreatieve mogelijkheden
Rollen Impuls:	Signaleren kansen Verbinden partijen Ontwikkelen projectplannen Organiseren financiering

	Projectleiding / projectpartner
Betrokken / beoogde partners:	Impuls, Provincie Zeeland, gemeenten Schouwen Duiveland, Sluis en Veere, ondernemers
Resultaten 2012:	- Nieuwe aanpak voor revitaliseringproces is beschikbaar - Verouderde kampeereenheden zijn afgenomen met 1000 eenheden - Nieuwe verblijfsrecreatiemogelijkheden zijn gecreëerd op 7 locaties

Project:	Rondje Watersport
Looptijd:	Maart 2011-juli 2012
Doel project:	Leerlingen van de Zeeuwse basisschool kennis laten maken met diverse soorten watersport op verschillende locaties in Zeeland
Rollen Impuls:	Signaleren kansen Verbinden partijen Ontwikkelen projectplannen Organiseren financiering Projectleiding
Betrokken / beoogde partners:	Toeristische ondernemers, basisscholen, Provincie Zeeland, Zeeuwse gemeenten, SportZeeland, Promotie Zeeland Delta
Resultaten 2012:	- Minimaal 560 en maximaal 900 leerlingen nemen deel aan Rondje Watersport - Het project krijgt concreet vervolg in schooljaar 2011/2012 - De basisschoolscholieren worden lid bij watersportverenigingen in Zeeland (monitoren)

Project:	Samen Vitaal Ondernemen
Looptijd:	Jan 2011- December 2012
Doel project:	- Versterking van het lokale ondernemersklimaat; - Kwaliteitsverbetering van het ondernemerschap; - Verbetering van het organiserend vermogen van mkb-bedrijven
Rollen Impuls:	Signaleren kansen Verbinden partijen Ontwikkelen projectplannen Organiseren financiering Projectleiding / projectpartner

Betrokken / beoogde partners:	Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland en MKB Zeeland Plaatselijke ondernemersverenigingen, gemeenten
Resultaten 2012:	- Het voorbereiden, organiseren en uitvoeren van lokale (op gemeenteniveau) samenwerkingsconvenanten tussen ondernemers, gemeenten en economische partners t.b.v. het bouwen en vullen van het Ondernemingshuis. - Het gezamenlijk uitvoeren van concrete projecten behorende bij de lokale (sociaal-)economische agenda's van de convenanten.

Project:	Waterbeleving
Looptijd:	November 2010-December 2014
Doel project:	- Het gebied van de Zuidwestelijke Delta laten uitgroeien tot 'Hét watersport(belevings)centrum van Europa'. Meetbaar door groei van de economie, erkenning als zodanig van bezoekers, inwoners, media en omliggende Europese landen. - Coördineren en integreren van watersportbelangen waarbij nadrukkelijk product-markt combinaties met het land aanbod worden nagestreefd
Rollen Impuls:	Signaleren kansen Verbinden partijen Ontwikkelen projectplannen Organiseren financiering Projectleiding / projectpartner
Betrokken / beoogde partners:	Stichting Waterbeleving i.o (bedrijfsleven), 6 Zeeuwse gemeenten, Promotie Zeeland Delta, Grontmij, Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord, Stadsontwikkelingsbedrijf Gent, provincie Antwerpen, overheden in Denemarken en Zweden
Resultaten 2012:	- Zuidwestelijke Delta is bekend als het watersport (belevings) centrum van Europa - Toename bezoekers en bestedingen

Project:	Energiek Borsele
Looptijd:	April 2010- april 2013
Doel project:	- Een brede gebiedsontwikkeling van de gemeente Borsele om daarmee te komen tot een economische impuls van de regio. In eerste instantie ligt de nadruk vooral op toerisme om daarmee de bezoekers naar het gebied te trekken en daarmee meer bestedingen in het gebied te genereren. - Bijkomend effect is dat ook de aantrekkelijkheid als gebied om te wonen en te werken
Rollen Impuls:	Signaleren kansen

	Verbinden partijen Ontwikkelen projectplannen
Betrokken / beoogde partners:	Gemeente Borsele, Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland, ZLTO en Rabobank Oosterschelde, ondernemers
Resultaten 2012:	Om de aantrekkelijkheid van de gemeente Borsele voor het voetlicht te brengen, wordt er gewerkt aan 3 zaken: 1. Product op orde: samenwerking en nieuw aanbod als aanvulling op het bestaande product. 2. Het vaststellen van een gemeenschappelijke noemer c.q. identiteit om vervolgens Borsele mee uit te dragen (Thema energie). ▪ Inzetten op toeristische bekendheid.

Project:	Bad-status Domburg en Cadzand-Bad
Looptijd:	Januari 2012-Januari 2014
Doel project:	▪ De gemeenten Veere en Sluis een krachtige PR-impuls geven en het op de kaart zetten als een gekwalificeerde vitaliteit- en wellnessdestinatie. ▪ Het ontwikkelen van hoogwaardig toerisme dat een nieuwe bestedingsimpuls geeft via nieuwe doelgroepen en jaarrond toerisme.
Rollen Impuls:	Verbinden partijen Ontwikkelen projectplannen Projectleiding / projectpartner
Betrokken / beoogde partners:	Gemeente Veere en gemeente Sluis Ondernemers uit gemeente Veere en Sluis
Resultaten 2012:	▪ Het verkrijgen van de erkenning en 'badstatus' voor de gemeente Veere en Sluis met als focus de plaatsen Domburg en Cadzand-Bad. ▪ Ondernemers die willen investeren om zich te profileren als vitaliteits- en wellnessregio. ▪ Vergroten productenaanbod ogv van vitaliteit en wellness ▪ Aantrekken nieuwe doelgroep

Project:	Toerisme Zeeuws-Vlaanderen (Streekbrein)
Looptijd:	Januari 2012-december 2013
Doel project:	Zeeuws Vlaanderen op de kaart zetten als aantrekkelijke toeristische regio waar ook (aantrekkelijk) gewoond en gewerkt kan worden
Rollen Impuls:	Signaleren kansen Verbinden partijen Ontwikkelen projectplannen

	Organiseren financiering Projectleiding / projectpartner
Betrokken / beoogde partners:	Gemeenten Hulst, Sluis, Terneuzen Recron, Rabobank, ondernemersverenigingen
Resultaten 2012:	1. Informatie en promotie: verbeteren toegankelijkheid van informatie voor de toerist 2. Mobiliteit: verbreding vervoersaanbod, middelen en duur (seizoensverlenging), opstellen meerjarenplan en financiering 3. Zorgtoerisme: zorgmarkt is een reële, jonge markt met aanloopproblemen. De scope van de diverse spelers loopt uiteen en samenwerking is nodig. Promotie is noodzakelijk. 4. Versterken achterland: beter benutten van toeristische mogelijkheden van het achterland. ▪ Streekproducten: in beeld brengen van alle streekproducten, van zon, zee en strand aan "Hulster bier" in het achterland.

Project:	Lekker Regionaal Product
Looptijd:	Januari 2010-december 2012
Doel project:	Regionale producten uit de Zuidwestelijke Delta op de kaart zetten bij toeristen door middel van verbetering van distributie, samenwerking binnen de keten en professionalisering van de vermarkting
Rollen Impuls:	Signaleren kansen Verbinden partijen Organiseren financiering Projectleiding / projectpartner
Betrokken / beoogde partners:	Stichting Lekker Regionaal Product, Agrimarkt, Interregio Food Center, Bettinehoeve, Walnoothoeve, Streekkoken, BestelVers, Foodcel, Rabobank, ZLTO, Hogeschool Zeeland, Rewin
Resultaten 2012:	1. Realisatie serie smaakclasses voor producenten, horeca, retail 2. Organisatie streekmarkten in Zeeland en West-Brabant 3. Realisatie summerschool voor toeristen (kook masterclasses) 4. Opzet pilot monitoring gedrag toeristen i.s.m. Hogeschool Zeeland

3. Projectoverzicht Cluster Zorgeconomie

Project:	CURA-B
Looptijd:	Januari 2011 – december 2013
	Interregionaal project, mede gefinancierd vanuit het INTERREG IVA 2 zeeën programma, ter stimulering van regionale zorgeconomie. Dit gebeurt door het tot stand brengen van een netwerk van ondernemingen en zorginstellingen in de deelnemende regio's op de thema's 'zorg op afstand' en 'kwaliteit van leven voor ouderen'. Het streven is om door dit project een breed provinciaal netwerk te vormen om de kloof tussen zorg en bedrijfsleven te overbruggen en gezamenlijk op deze onderwerpen te innoveren.
Rollen Impuls:	Drager van het project binnen Zeeland. Penvoerder. Projectmananager
Betrokken / beoogde partners:	Partners in drie andere regio's: West-Vlaanderen (POM West-Vlaanderen, KATHO, IN-HAM en RESOC Midden West-Vlaanderen), Nord-Pas de Calais (Eurasanté) en Suffolk (Suffolk County Council, Anglia-Ruskin University, Health Enterprises East en West-Suffolk Hospital).
Resultaten 2012:	Inzichtelijk maken best practices 'zorg-op-afstand' en 'kwaliteit van leven voor ouderen'. Organiseren van sectoroverstijgende bijeenkomsten rond zorginnovatie. Lancering van grensoverschrijdende call voor oplossingen 'zorg-op-afstand' en 'kwaliteit van leven voor ouderen'. Opstart en begeleiding pilot projecten

4. Projectoverzicht Cluster Maintenance & Logistiek

Koepelproject:	Logistics Accelerator
Looptijd:	Maart 2011 – december 2013
	Door OP-Zuid gesubsidieerd koepelproject op Zuidwest NL schaal dat de lokale (oa Zeeuwse logistiek) ondersteunt in innovatie en samenwerking door oa te verbinden met het NL topinstituut voor logistiek (DIALOG).
Deelprojecten 2012:	- Logistieke Bedrijvenkring Zeeuws-Vlaanderen - Logistieke Bedrijvenkring Foodlogistiek - Logistieke Business Roadmap - Multimodaal knooppunt Beveland - Pilot regiodistributie
Rollen Impuls:	Signaleren kansen Verbinden partijen Ontwikkelen projectplannen Organiseren financiering Projectleiding
Betrokken / beoogde partners:	Provincie, HZ, KvK, Syntens, Dow, Yara, Zorgsaam, DKL, Farmpack, 2W logistiek, FPZ, Div. Gemeenten, ZSP, ZPPC, Dinalog, etc.
Resultaten 2012:	- Charter en Lopende bedrijvenkring Zeeuws Vlaanderen - Charter en Lopende bedrijvenkring Foodlogistiek - Business roadmap Zeeuwse havens / kanaalzone - Verkeningsrapport / businessplan multimodaal knppnt - Businessplan regiodistributie

Koepelproject:	Maintenance Value Park
Looptijd:	Maart 2011 – december 2013
	Door Pieken in de Delta gesubsidieerd project wat de ontwikkeling van een nieuw bedrijventerrein in Terneuzen beoogt voor onderhoudsbedrijven, en innovatie in onderhoud wil aanjagen.
Deelprojecten 2012:	- Praktijk- & Ontwikkelcentrum voor CBM (voortzetting) - Project CBM – Data Driven Modelling - Project innovatie in Werken op Hoogte - Project Maintenance Logistiek - Project Serious Gaming in Maintenance
Rollen Impuls:	Signaleren kansen Verbinden partijen Ontwikkelen projectplannen Organiseren financiering Projectleiding
Betrokken / beoogde partners:	Dow, Accenture, Hogeschool Zeeland, TNO, Hogeschool Antwerpen, DIWCM, Dinalog...
Resultaten 2012:	- Update / uitbreiding www.conditionbasedmaintenance.nl - Samenwerkingsproject rond Data Driven Modelling - Innovatieconcept Werken op Hoogte - Samenwerkingsproject Maintenance Logistiek

Project:	Overige projecten
Projecten 2012:	World Class Windturbine Maintenance Verkenning naar Augmented Reality Onderzoek Breedband internet Zeeland
Rollen Impuls:	Signaleren kansen Verbinden partijen Ontwikkelen projectplannen

	Organiseren financiering Projectleiding / projectpartner
Betrokken / beoogde partijen:	Provincie, HZ, Div. Gemeenten, TNO, Tedopress, DIWCM, etc.
Resultaten 2012:	- Rapport Breedband internet Zeeland - Technology transfer project Augmented Reality

5. Projectoverzicht Cluster Financiering

Koepelproject:	InnoGo!
Looptijd:	1 januari 2009 – 31 december 2012
	Door TechnoPartner (AgentschapNL) gesubsidieerd project met daarnaast Impuls/ Provincie Zeeland, Hogeschool Zeeland, de Rabobank, ABN AMRO, het Zeeuws Participatie Fonds en Stichting ZIGZAG als financiële partners. InnoGo! is hét project dat innovatieve (techno)starters in Zeeland begeleidt en ondersteunt bij de opzet van een bedrijf en/of de ontwikkeling van een product. InnoGo! vormt de verbindende factor tussen tal van initiatieven in Zeeland, waaronder initiatieven op het gebied van incubatormilieus. Het doel van InnoGo! is het vergroten en versterken van de economische bedrijvigheid in Zeeland. InnoGo! wil dit bereiken door innovatieve (techno)starters te begeleiden tot aan een financierbaar businessplan en, indien van toepassing, een werkend prototype. Met dit businessplan moet de starter vervolgens in staat zijn om de financiering van het vervolgtraject zelf te kunnen organiseren, met uiteindelijk doel uit te kunnen groeien tot een succesvolle onderneming.
Rollen Impuls:	Verbinden partijen Ontwikkelen projectplannen Organiseren financiering Projectleiding / projectpartner
Betrokken / beoogde partners:	Impuls, Hogeschool Zeeland, TechnoPartner, Provincie Zeeland, Zeeuws Participatie Fonds, ABN AMRO, Rabobank, Kamer van Koophandel, Stichting ZIGZAG, DOW, Philips, Unitron, Prior Advies, ABAB, Atos en Syntens.

Resultaten 2012:	Doelstelling is 30 ondernemers te hebben ondersteund in 4 jaar tijd, concreet betekent dit voor 2012 dat InnoGo! 12 ondernemers zal faciliteren.
------------------	--

Koepelproject:	DOK41
Looptijd:	1 januari 2011 – 31 december 2014
	Door OP-Zuid en het Rijk gesubsidieerd project met daarnaast de Gemeente Vlissingen, Provincie Zeeland, Stichting ZIGZAG en l'escaut woonservice als financiële partners en Impuls, ROC Zeeland, Sociale Dienst Walcheren en LÉTÉ als projectpartners. DOK41 faciliteert, adviseert en ondersteunt startende ondernemers uit de kennisintensieve en technologische sector in Zeeland. Met het netwerk, de kennis en de partners wordt de groei van bedrijven versneld. Door samenwerking tussen de starters, reeds bestaande bedrijven en intermediairs kunnen de bedrijven in DOK41 grote opdrachten aannemen en is er continu plaats voor wederzijdse inspiratie. Om deze samenwerking te bevorderen en te stimuleren organiseert DOK41 diverse netwerkbijeenkomsten, workshops en consults.
Rollen Impuls:	Verbinden partijen Ontwikkelen projectplannen Organiseren financiering Projectleiding / projectpartner
Betrokken / beoogde partners:	Impuls, HZ, ROC, l'escaut, LÉTÉ, Sociale Dienst Walcheren, InnoGo!, Gemeente Vlissingen, Provincie Zeeland, Stichting ZIGZAG, OP Zuid, Kamer van Koophandel, Atos en Syntens.
Resultaten 2012:	Doelstelling is 30 ondernemers te hebben ondersteund in 4 jaar tijd Het realiseren van 20 samenwerkingsverbanden Het creëren van 75 directe arbeidsplaatsen en 30 indirecte hoogwaardige arbeidsplaatsen in 4 jaar. Concrete doelstelling voor 2012 is 5 ondernemers via de kantooromgeving en 3 starters via de loodsen te faciliteren, 5 samenwerkingsverbanden te realiseren en daarmee 20 directe arbeidsplaatsen en 8 indirecte arbeidsplaatsen te realiseren.

Koepelproject:	Seedfonds Zeeland
Looptijd:	1 januari 2012 – 31 december 2023
	Het opzetten van een Seedfonds in Zeeland middels de seed-regeling van het AgentschapNL (Ministerie EL&I). Doel is te komen tot een fonds van 8 mio, waarvan 4 mio via achtergestelde lening van Ministerie en 4 mio uit de regio.

	Het financieren van nieuwe risicovolle technologische ontwikkelingen en bedrijvigheid op diverse economische Zeeuwse speerpunten. Hiermee wordt beter voorzien in de vraag in de markt naar risicodragend kapitaal voor een bedrag tussen de 150 k en 1 mio.
Rollen Impuls:	Signaleren kansen Verbinden partijen Ontwikkelen projectplannen Organiseren financiering Projectleiding / projectpartner
Betrokken / beoogde partners:	Impuls, Provincie Zeeland, Stichting ZIGZAG, AgentschapNL en een vijftal private investors.
Resultaten 2012:	Overall doelstelling is 12 investeringen * 20 aantal werknemers + een investeringsstimulus van € 8 mio * factor 3 = € 24 mio Concrete doelstelling voor 2012 is 2 participaties.

Koepelproject:	Kennis Valorisatie Programma
Looptijd:	Nader af te stemmen, afhankelijk van moment van indiening cq óf er wordt ingediend.
	Beoogd opvolger van InnoGo! met een bredere doelgroep en uitgebreidere mogelijkheden om innovatieve start-ups te faciliteren. (uitdaging is publiek gefinancierde kennis in Zeeland hard te maken).
Rollen Impuls:	Signaleren kansen Verbinden partijen Ontwikkelen projectplannen Organiseren financiering Projectleiding / projectpartner
Betrokken / beoogde partners:	Impuls, HZ, InnoGo!, Provincie Zeeland, Stichting ZIGZAG, DOW, Philips, ZSP, Syntens, ERAC, KPMG en AgentschapNL.
Resultaten 2012:	Het initiatief InnoGo! continueren en uitbreiden, aanjaagrol Zeeuws innovatief ondernemerschap. Concrete resultaten nader af te stemmen in 2012.

Koepelproject:	Zeeuws Participatie Fonds (ZPF)
Looptijd:	Nader af te stemmen. In eerste instantie wordt de backoffice van het ZPF bij Impuls belegd.
	Het financieren van MKB bedrijven met een mogelijke economische spin-off voor Zeeland. Het gaat hierbij om financieringsaanvragen met een maximum van € 150.000,-.
Rollen Impuls:	Projectpartner
Betrokken / beoogde partners:	Provincie Zeeland, ABN AMRO, ZLM en Impuls
Resultaten 2012:	Nader af te stemmen.

Koepelproject:	Zeeland Financial Matching (Zeeland FM)
Looptijd:	Nader af te stemmen. Afhankelijk van succes van de pilot in 2011 wordt er ingezet op een vervolg en daarmee grotere uitrol in 2012.
	De doelstelling van Zeeland FM is het bevorderen van de realisatie van financieringen voor innovatieve (startende en snelgroeiende) bedrijven in het MKB, ten behoeve van de stimulering van bedrijvigheid en ondernemerschap in de regio. De kern van Zeeland FM bestaat er uit dat I) transparantie in vraag en aanbod van kapitaal groter wordt en II) meer financieringen voor innovatieve bedrijven gerealiseerd worden (zowel starters als groeiers). De werkwijze van Zeeland FM is gebaseerd op het huisarts-specialisten model. De huisarts identificeert het probleem en koppelt wanneer nodig de ondernemer aan een specialist die intensieve begeleiding biedt, wat realisatie van de financiering substantieel vergroot. De ondernemer krijgt aan het einde van het traject 50% van de kosten die gemaakt zijn aan de specialist vergoed, tot een maximum van € 2.500.
Rollen Impuls:	Signaleren kansen Verbinden partijen Ontwikkelen projectplannen Organiseren financiering Projectleiding / projectpartner
Betrokken / beoogde partners:	Provincie Zeeland, ABN AMRO, Rabobank, Zeeuws Participatie Fonds, Impuls, (Zeeuwse) accountants en andere regionale financiële dienstverleners.
Resultaten 2012:	Nader af te stemmen.

6. Projectoverzicht cluster Vestigen

In de zin van acquisitieprojecten (potentiële vestigers) is een lijst beschikbaar met acquisitieleads. Momenteel lopen ruim 70 acquisitiedossiers in verschillende stadia van beslissing. Van nieuwe contacten, bijna rond tot uitgestelde projecten.

In 2012 wordt verder gefocust op eerder genoemde sectoren om nieuwe acquisitieleads te genereren. Op het moment van schrijven van dit stuk is onbekend of er nieuwe projecten vanuit promotie&acquisitie gecoördineerd zullen gaan worden.

Target 2012

De target voor 2012 moet nog bepaald worden. Ondanks de geschetste onzekerheden is de tendens om de target voor 2012 toch op een iets hoger niveau in te steken. Inmiddels heeft Impuls een aardig gevulde portefeuille leads en begint na een aantal jaar pionieren een gevestigde partij te worden die ook steeds beter gevonden wordt.

Project:	OP Zuid Azië "Zuidwest Nederland als aantrekkelijk vestigingsgebied voor Aziatische bedrijven"
Looptijd:	april 2009 – juni 2012
Doel project:	Door OP-Zuid gesubsidieerd project op Zuidwest NL schaal dat een aanjager moet vormen voor het aantrekken van investeringen/bedrijven vanuit Azië naar Zuidwest Nederland.
Rollen Impuls:	Signaleren kansen Verbinden partijen Ontwikkelen projectplannen Organiseren financiering Projectleiding / projectpartner
Betrokken / beoogde partners:	N.V. Rewin West-Brabant (projectpartner), Provincie Zeeland (financier)
Tijdsbesteding:	Binnen project 300 uur (t/m juni) na project (t/m december 300 uur)
Resultaten 2012:	Target over looptijd project: 10 Aziatische bedrijven met in totaal 50 arbeidsplaatsen

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties terugvinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van artikel 5 van de Wet open overheid (Woo). De legenda verwijzing die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

Legenda verwijzing	Artikel verwijzing	Uitzonderingsgrond
Artikel 5.1 lid 1 Woo – Absolute uitzonderingsgronden De openbaarmaking van deze informatie:		
A	art. 5.1 lid 1 a	Kan de eenheid van de Kroon in gevaar brengen.
B	art. 5.1 lid 1 b	Kan de veiligheid van de Staat schaden.
C	art. 5.1 lid 1 c	Betreft bedrijfs- en fabricagegegevens die vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld.
D	art. 5.1 lid 1 d	Betreft persoonsgegevens als bedoeld in paragraaf 3.1 (bijzondere persoonsgegevens) of paragraaf 3.2 (persoonsgegevens van strafrechtelijke aard) van de UAVG.
E	art. 5.1 lid 1 e	Betreft nummers die dienen ter identificatie van personen die bij wet of algemene maatregel van bestuur zijn voorgeschreven als bedoeld in artikel 46 van de UAVG.
Artikel 5.1 lid 2 Woo – Relatieve uitzonderingsgronden Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen:		
F	art. 5.1 lid 2 a	Het belang van de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties.
G	art. 5.1 lid 2 b	Het belang van de economische of financiële belangen van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
H	art. 5.1 lid 2 c	Het belang van de opsporing en vervolging van strafbare feiten.
I	art. 5.1 lid 2 d	Het belang van de inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen.
J	art. 5.1 lid 2 e	Het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen.
K	art. 5.1 lid 2 f	Het belang van de bescherming van andere dan in art. 5.1 lid 1 sub c genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens.
L	art. 5.1 lid 2 g	Het belang van de bescherming van het milieu waar deze informatie betrekking op heeft.
M	art. 5.1 lid 2 h	Het belang van de beveiliging van personen en bedrijven en het voorkomen van sabotage.
N	art. 5.1 lid 2 i	Het belang van het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
O	art. 5.1 lid 4	Het belang dat de geadresseerde erbij heeft om als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie (tijdelijke beperking).
P	art. 5.1 lid 5	Het belang van de onevenredige benadeling welke, in uitzonderlijke gevallen, wordt toegebracht aan een ander belang dan genoemd in art. 5.1 de leden 1 en 2, bij andere informatie dan milieu-informatie.
Q	art. 5.1 lid 6	Het belang genoemd in artikel 5.1 lid 1 sub c en het hier milieu-informatie betreft waardoor, bij openbaarmaking, ernstige schade wordt toegebracht aan het genoemde belang in artikel 5.1 lid 1 sub c.
Artikel 5.2 lid 1 Woo – Persoonlijke beleidsopvattingen De informatie uit documenten betreft:		
R	art. 5.2 lid 1	Persoonlijke beleidsopvattingen. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad, niet zijnde feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter.
S	Art. 5.2 lid 2	Tot personen te herleiden gegevens, met betrekking tot door het bestuursorgaan, met het oog op een goede en democratische bestuursvoering, verstrekte informatie die kwalificeert als persoonlijke beleidsopvattingen.
Overig		
T		De informatie valt buiten de reikwijdte van het verzoek.

PROVINCIE ZEELAND	
Afd. FLS	AMBT
Afd. TERMIJN	
DATUM	11 JUNI 2013
DOC.NR.	
ZAAK NR.	
CLASS.	

Aan: alle relaties van NV Economische Impuls Zeeland

Kenmerk

Dir/13028/dtv/jwa

Onderwerp

Toezening jaarverslag Impuls 2012

Behandeld door

Telefoon

Datum

29 mei 2013

E-mailadres

@impulszeeland.nl

Geachte relatie,

Voor u ligt het Jaarverslag 2012 van NV Economische Impuls Zeeland, waarmee u een blik werpt in het speelveld van Impuls, als verbindende factor in Zeeland. Met trots presenteren wij onze resultaten van het afgelopen jaar.

Zoals ook vermeld in het voorwoord, was 2012 opnieuw een roerig economisch jaar. We zijn blij dat we echter ook de andere kant van de medaille kunnen laten zien in ons verslag. We kunnen spreken van nieuwe ontwikkelingen, verbindingen en partnerschappen en we mochten nieuwe bedrijven in Zeeland verwelkomen. Zo was 2012 het jaar waarin Impuls vijftien bedrijven begeleidde bij hun vestiging in Zeeland en zijn de projecten InnoGo! en DOK41 uitgebreid en voortgezet.

Verder geeft het jaarverslag een kijkje in het werk van onze clusters Biobased economy & Food, Maintenance & Logistiek, Vrijtijdseconomie en Zorgconomie. U leest hoe we projecten, samen met het bedrijfsleven, de gemeentes en provincie verder invulling hebben kunnen geven.

Ook komen ruim twintig ondernemers en andere stakeholders aan het woord over welk verschil Impuls voor hen in het Zeeuwse heeft gemaakt.

Tot slot treft u een korte weergave en de toelichting op onze resultaten aan.

Wij wensen u veel leesplezier. Het jaarverslag is ook digitaal beschikbaar op onze website (zie www.impulszeeland.nl/publicaties).

Wilt u meer informatie over onze projecten ontvangen? Neem dan gerust contact met ons op. En uiteraard blijven wij u ook informeren met onze digitale nieuwsbrief en via de *social media*.

Met vriendelijke groet,

Dick ten Voorde
Algemeen directeur

Bijlage

Jaarverslag 2012

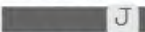
Economische Impuls Zeeland

Verbindende factor

Colofon

Dit jaarverslag is een uitgave van:
NV Economische Impuls Zeeland
Buitenruststraat 225, 4337 ER Middelburg
Postbus 6004, 4330 LA Middelburg
www.impulszeeland.nl

Vormgeving:	PHGR Communicatie
Tekst:	Verhaagen&ZN
(Eind)redactie:	 J
Fotografie:	NV Economische Impuls Zeeland, PHGR Communicatie, Input Output, J
Uitgever:	NV Economische Impuls Zeeland
Eerste druk:	mei 2013

Dit jaarverslag is mede mogelijk gemaakt door de Provincie Zeeland.

Publicatie vindt plaats door middel van een gedrukte versie. Een pdf-versie van dit verslag vindt u op www.impulszeeland.nl.

© 2013 NV Economische Impuls Zeeland

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van NV Economische Impuls Zeeland.

Medewerkers Impuls in beeld

Dick ten Voorde
Algemeen directeur

**Projectmanager Biobased economy
& Food en cluster Investeren**

**Projectmanager
Vrijtijdseconomie**

**Projectmanager
Vrijtijdseconomie**

Junior projectmanager (InnoGo!, DOK41, Actieplan Groei!)

**Projectmanager
Maintenance & Logistiek**

**Senior manager
investeringsbevordering**

**Manager
investeringsbevordering**

**Projectmanager biobased
economy**

**Projectmanager DOK41 en
InnoGo!**

Programmanager IZ-Zeeland

Controller

Officemanager

**Officemanager P&A, communicatie,
jr. projectmanager Zorgconomie**

Projectmanager CUKA-B

Externe projectmanagers, aan Impuls verbonden

**Projectmanager Logistics
Accelerator**

**Projectmanager cluster
Investeren**

**Medewerker Uitvoerings-
bureau Biobased Zeeland**

Projectmanager biobased economy

Projectleider InnoGo!

Projectmanager Foodport

Projectmanager biobased economy

Projectmanager CURA-B

Medewerkers	binnenzijde cover
Inhoud	1
Voorwoord	2
→ Vestigen	4
→ Financieren	10
→ Ontwikkelen	18
→ <i>Biobased economy & Food</i>	18
→ <i>Maintenance & Logistiek</i>	34
→ <i>Vrijetijdseconomie</i>	44
→ <i>Zorgeconomie</i>	54
Cijfers	60

Inhoud

Luctor et Emergo

2012 was een roerig jaar voor de Zeeuwse economie. Het nieuws over het Zalco-faillissement was nog maar net weggeëbd, of het nieuws dat Thermphos het niet ging redden diende zich aan. En dan heb ik het nog niet eens over Neckermann, de problemen in de bouwsector of over mogelijk vertrekkende rijksdiensten. De argeloze krantenlezer zou denken dat Zeeland crisisgebied is. Dat geldt zeker voor de mensen die door deze problemen persoonlijk zijn geraakt.

Gelukkig is er ook een andere kant van de medaille, een kant die in de actualiteit minder goed voor het voetlicht komt. Naast aanzienlijke investeringen in de Zeeuwse economie, het ontstaan van veel arbeidsplaatsen en de nieuwe ontwikkelingen die leiden tot innovatie, kan ik ook melding maken van nieuwe partnerschappen tussen ondernemers, kennisinstellingen en overheden, die leiden tot concrete business.

NV Economische Impuls Zeeland is bij deze vernieuwingen de spin in het web. Op veel van deze onderdelen draagt Impuls een cruciaal steentje bij aan economische ontwikkelingen; het aantrekken van nieuwe bedrijven, het ontwikkelen van initiatieven en het verbinden van partijen. Maar ook bij het uitwerken van goede ideeën tot concrete businessplannen en het begeleiden en financieren van start-ups.

Wat Impuls hier in het afgelopen jaar aan heeft bijgedragen, daar gaat dit jaarverslag over. Een bijdrage waar wij als Impuls met hart en ziel aan hebben meegewerkt. En waar we met recht trots op kunnen zijn.

Een aantal highlights:

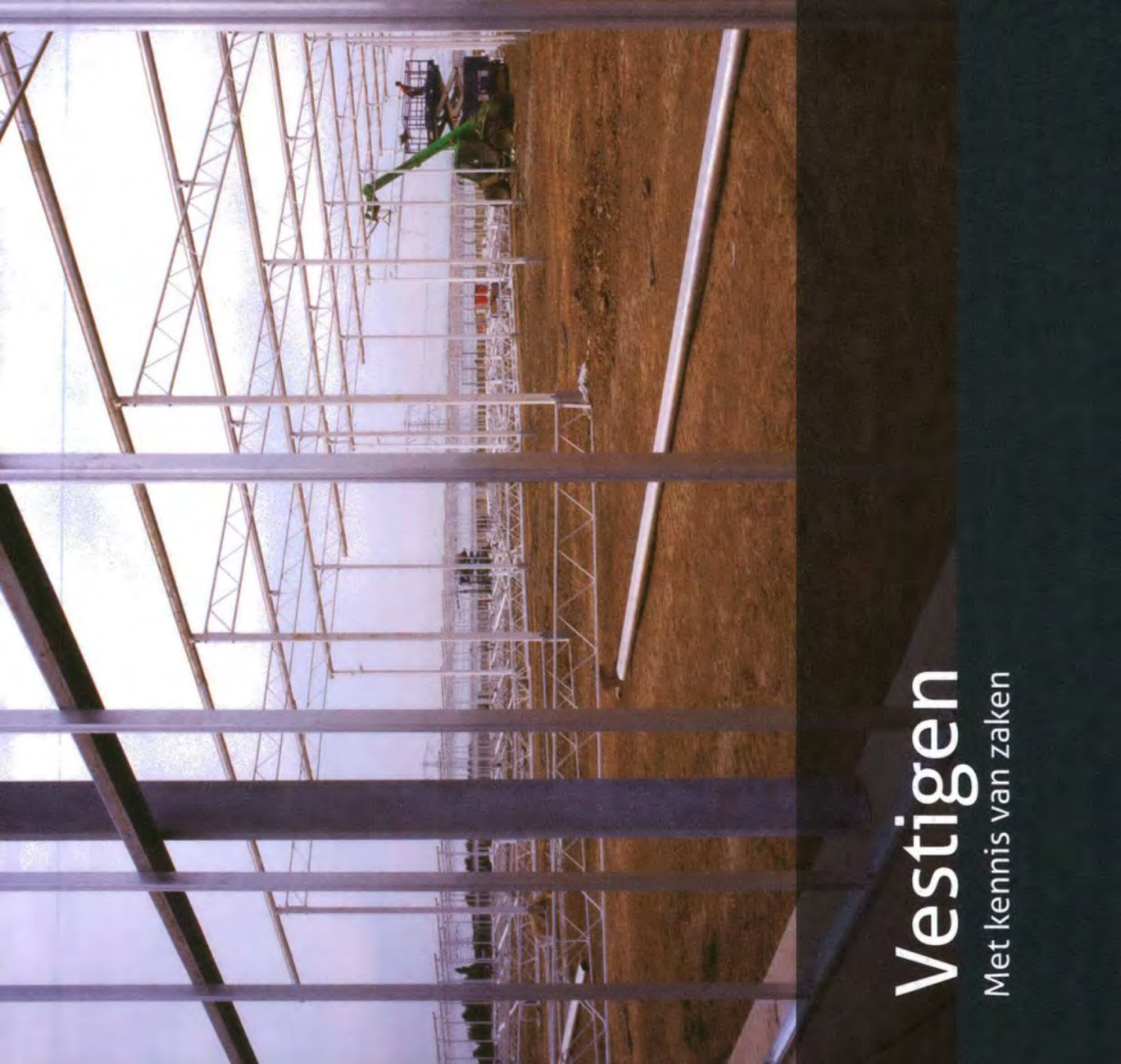
- 1 Het aantrekken van bedrijven naar Zeeland. Afgelopen jaar begeleidden we 15 bedrijven; goed voor ruim 400 arbeidsplaatsen.
- 2 Het van start gaan van het Zeeuws InvesteringsFonds, waar Impuls als initiatiefnemende organisatie en aandeelhouder intensief bij betrokken was.
- 3 Met daarnaast de doorstart van InnoGo! II en het verder uitbouwen van DOK41.
- 4 De projectontwikkeling voor de Zeeuwse topsectoren als biobased economy, logistiek & maintenance, vrijetijdseconomie en zorg-economie.
- 5 De samenwerking met partners van divers pluimage uit het bedrijfsleven, kennisinstellingen, zorg-instellingen en overheden.

Bovenstaande past in een moderne economie, waar het steeds minder gaat over individuen of individuele organisaties, maar juist om partnerschappen en netwerken. Met veel kleine stappen, gezet met alle Zeeuwen, zijn we samen een sterker en vooral duurzamer Zeeland aan het creëren.

Luctor et Emergo!

Dick ten Voorde

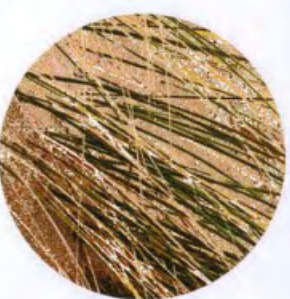

Vestigen

Met kennis van zaken

Wanneer een ondernemer op zoek is naar een vestigingslocatie in Zeeland, dan is men bij het cluster Vestigen aan het juiste adres. Hier bevindt zich de kennis en het inzicht over de meest geschikte locatie binnen deze strategisch gelegen provincie. Zeeland ligt immers tussen de wereldhavens van Antwerpen en Rotterdam.

Bij het cluster Vestigen wordt de ondernemer veel werk uit handen genomen. Denk hierbij aan fiscale vraagstukken en het in beeld brengen van subsidies en de ins en outs van de Zeeuwse (arbeids)markt. Maar ook voor introducties bij de juiste partners en in het Zeeuwse netwerk is het cluster Vestigen de aangewezen plek. Dienstverlening en kwaliteit staan hierbij hoog in het vaandel. De opgedane kennis wordt telkens verder uitgebouwd en de werkwijze steeds verder aangescherpt. Dé garantie voor een goede start in het Zeeuwse.

Vestigen

Looptijd project:	doorlopend
Betrokken partijen:	alle Zeeuwse gemeenten, NFIA, Provincie Zeeland, REWIN West-Brabant, Zeeland Seaports, dienstverleners, maatschappelijke organisaties, makelaars en ontwikkelaars, bemiddelde en gevestigde bedrijven en alle clusters van Impuls
Rol Impuls:	initiatiefnemer, facilitator
Waar:	heel Zeeland

Het cluster Vestigen als 'one stop shop'

De één-loket-gedachte

Hoe profileert Impuls zich met het cluster Vestigen?

Het cluster Vestigen is de 'one stop shop' voor vragen over de realisatie van een bedrijfsvestiging in Zeeland, in de breedste zin van het woord. Uitgangspunt hierbij is het promoten van Zeeland als aantrekkelijke vestigingsregio en het naar deze provincie halen van nieuwe investeringen en bedrijvigheid. Voor (buitenlandse) bedrijven ligt Zeeland als 'Gateway to Europe' strategisch gesitueerd. De goede verbindingen met het achterland zijn, naast het filevrije wegennet, belangrijke factoren. Maar ook de aanwezigheid van sterke industrieën en clusters en de uitstekende fysieke vestigingsmogelijkheden zijn daarbij van belang. Natuurlijk spelen ook andere factoren een rol. Zo zijn Belgische bedrijven geïnteresseerd in het gunstige Nederlandse belastingsklimaat.

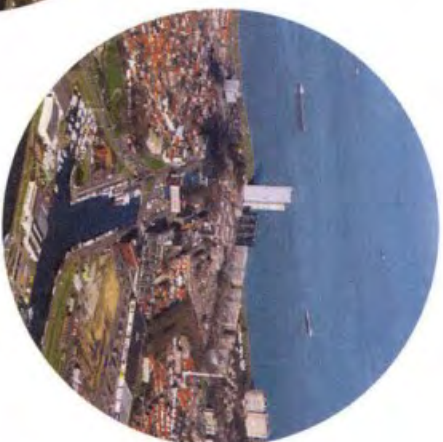
Op welke manier helpt het cluster Vestigen de bedrijven?

Het cluster Vestigen staat de geïnteresseerde bedrijven bij door verbindingen te leggen met reeds gevestigde bedrijven in Zeeland en met andere, relevante,

partners. Daarnaast helpt Impuls de bedrijven bij het verkrijgen van een financiering, het aanvragen van diverse vergunningen en het verzorgen van uiteenlopend zakelijk advies. Denk hierbij aan fiscaal advies, het oprichten van een Nederlandse entiteit of een advies over de meest geschikte vestigingslocatie in Zeeland. Voor dat laatste is er de website www.uwpand.nl, die hierbij ondersteunt. Ondernemers krijgen zo een actueel overzicht van beschikbare kantoor- en bedrijfspanden, kavels en bedrijventerreinen in Zuidwest-Nederland.

Met wie werkt het cluster Vestigen samen?

Om Zuidwest-Nederland als aantrekkelijke vestigingsregio op de kaart te zetten werkt Impuls nauw samen met REWIN West-Brabant. Daarnaast ligt de nadruk steeds meer op samenwerking binnen Impuls, wat leidt tot nieuwe kansen. De relatie met Zeeland Seaports is in 2012 geïntensiveerd. Doordat beide organisaties vanuit een specifieke verantwoordelijkheid en kennis samenwerken, wordt de kans op succes in acquisitietrajecten aanmerkelijk vergroot. Ook trad Impuls dit jaar toe tot het Nationaal Acquisitieplatform

(NAP). Dit zorgt voor een betere zichtbaarheid van Zeeland en Impuls bij NFIA*. Ook biedt de nauwe samenwerking met NFIA nieuwe kansen voor internationale acquisitie.

Wat zijn de doelstellingen voor 2012?

De doelstelling voor het cluster Vestigen is dat tenminste 15 bedrijven aangetrokken en begeleid moeten worden naar Zeeland. Deze bedrijven moeten naar verwachting voor minimaal 150 arbeidsplaatsen zorgen.

Zijn deze doelen bereikt?

Jazeker. Het cluster Vestigen slaagde erin, ondanks de wereldwijde crisis, het gestelde doel onverminderd te behalen met de vestiging van 15 bedrijven, samen met een arbeidspotentieel van 400 werknemers. Het grootste deel, circa 250 werknemers, gaat aan de slag bij het nieuwe pakkettendistributiecentrum van PostNL. Het resterende aantal is over de andere nieuwe vestigers verdeeld. Deze bedrijven zijn bij hun vestiging in Zeeland door Impuls begeleid. Twee buitenlandse vestigingen (vanuit België en het Verenigd Koninkrijk) zijn gerealiseerd dankzij de inspanningen op het gebied van internationale acquisitie.

Wat doet Impuls verder nog aan acquisitie?

Het acquisitieplan 2011-2013 is leidend bij de acquisitie-activiteiten van het cluster. Al verschoof de aandacht van de oorspronkelijk brede aanpak naar speerpunten. Onder meer op het gebied van biobased economy, (agro)food, China en België. Tijdens netwerkbijeenkomsten en seminars en bij bezoeken aan gespecialiseerde beurzen als CEBIT te Hannover, PROVADA in Amsterdam en de EXPO REAL te München werden nieuwe contacten gelegd. Langs (toegangs)-wegen zijn billboards geplaatst en via mailings en advertenties is Zeeland als attractieve vestigingslocatie onder de aandacht gebracht. Dit alles steeds in nauwe samenwerking met REWIN West-Brabant om zo Zuidwest-Nederland als aantrekkelijke vestigingsplaats op de kaart te zetten. In 2013 zal dit naar verwachting leiden tot een aantal aansprekende bedrijfsvestigingen.

Hoe ziet het cluster Vestigen de toekomst?

De toekomst wordt positief gezien met diverse nieuwe ontwikkelingen. Zo is er de vorming van een veiligheidscluster in de Kanaalzone, de uitrol van het project Kenniswerf en een verbreding van de acquisitie op Azië. Vanzelfsprekend zal het cluster ook bedrijven uit andere sectoren, segmenten en geografische gebieden actief benaderen voor vestiging in Zeeland. Door intensief te werken aan de uitbreiding van het bestaande netwerk, ontstaan kansen die leiden tot nieuwe resultaten.

* NFIA: Netherlands Foreign Investment Agency, onderdeel van het Ministerie van Economische Zaken, verantwoordelijk voor het aantrekken van bedrijven naar Nederland.

Nieuwe vestigingen in de branches:

- Algenraffinage
- Biobased kunststoffen
- Distributie
- Internationale handel
- Onderhoud gebouwen
- Podlabouw
- Recycling
- Uitzendbureau
- Veiligheid
- Warehousing
- Zakelijke dienstverlening
- Zorglocaties

Guido Evers,

directielid van Algae Biotech:

3 Algae Biotech, onderdeel van het Spaanse bedrijf Feyecon BV, zocht een nieuwe plek om business op te starten. Aanvankelijk had het type alg waarmee wij werken veel zonlicht nodig. Nu werken we met een ander type dat ook zonder zonlicht kan. Via via kwamen we in Zeeland terecht. Impuls maakte ons hier wegwijs en zo is er in korte tijd veel gecreëerd. Inmiddels werken we nauw samen met Arkema. Dat is voor ons van grote meerwaarde, anders blijft het te kleinschalig. Impuls heeft ons daar goed bij geholpen. In eerste instantie om iets moois te ontwikkelen, en in het verlengde daarvan het opzetten van de productie, het creëren van mogelijkheden en kansen en het aanboren van financiële bronnen. We beginnen ons hier dan ook thuis te voelen en zien de meerwaarde om ons in Zeeland te vestigen; er vallen hier dingen samen, zoals de samenwerking met viskwekerijen. Ik heb Impuls steeds als één loket ervaren en heb niet doorgehad dat Impuls verschillende clusters heeft. Dus als je het hebt over de één-loket-gedachte, daar hebben wij profijt van gehad. Voor ons is het enige aandachtspunt dat het project niet vertraagt. Maar ook daar hebben we het volste vertrouwen in. **3**

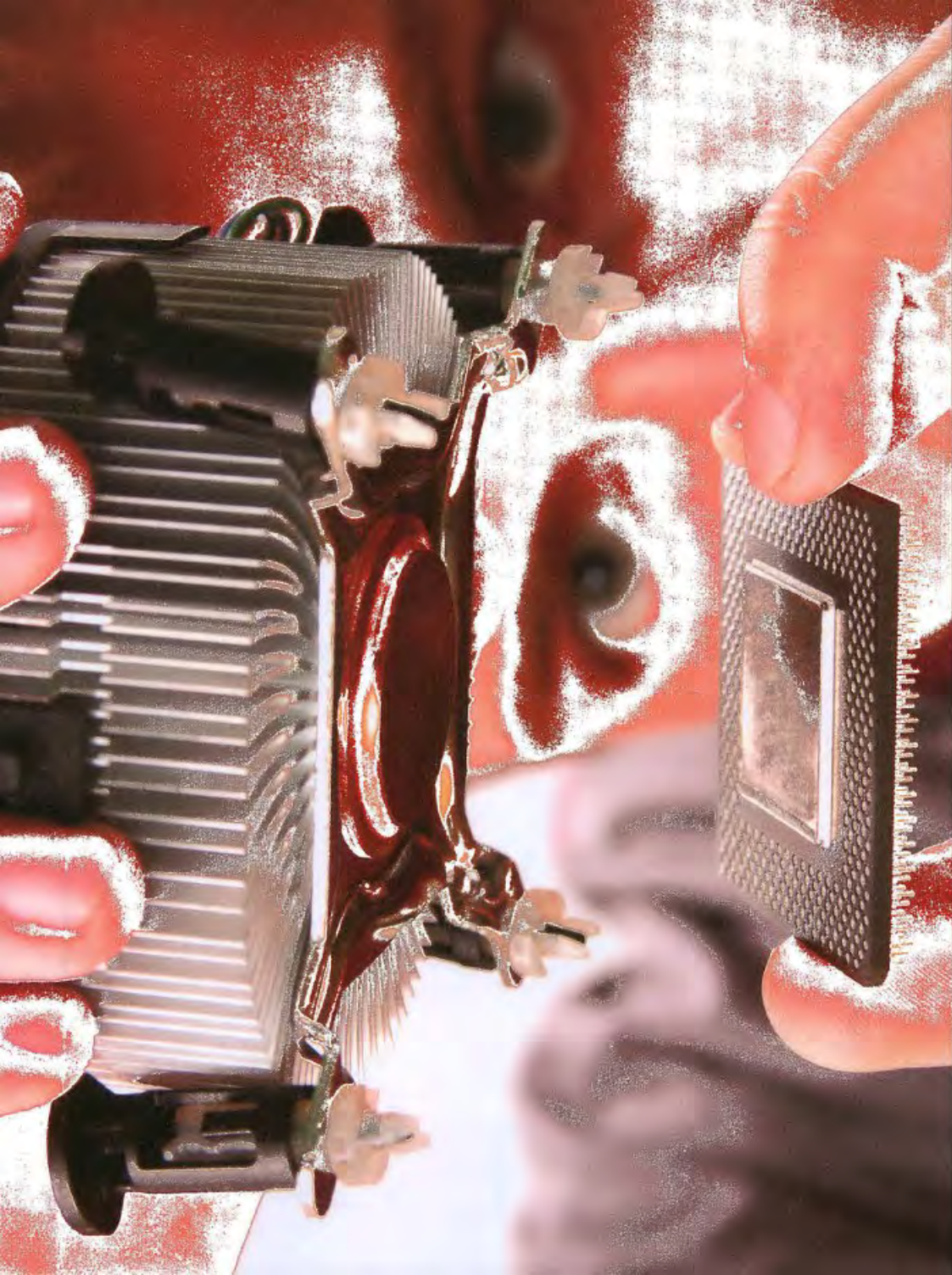

Jeroen Meijering,

directeur bij Vigiles:

'Ik heb geleerd naar mezelf te kijken.'

3 Vigiles bestaat sinds oktober 2012 en is actief op het gebied van veiligheid, zowel de fysieke veiligheid, industriële veiligheid als ondergrondse veiligheid. De meerwaarde van Impuls is voor ons dat zij de regels helder hebben. Ze hielpen ons bij de onderhandelingen over een logische huurprijs voor de ruimte die we wilden huren en via hen kregen we een overbruggingslening. Daarnaast laat Impuls je inzien dat je als oud-ambtenaar veel meer kunt en weet; ze laten je op een andere manier naar jezelf kijken en dat is van toegevoegde waarde. We zitten nu in een belangrijke ontwikkeling; het oprichten van een Veiligheidscluster, samen met Impuls. Dat is niet alleen interessant voor ons en Impuls, maar ook voor de rest van Zeeland, de regio Brabant en de regio Gent. Het biedt perspectief en daarin werken we samen met allemaal mensen die iets met Zeeland hebben. Dat heeft Zeeland nodig. 2013 wordt dan ook een belangrijk jaar voor ons, de vorming van het cluster moet dan z'n beslag krijgen. Het netwerk van Impuls is hierbij hard nodig. **3**

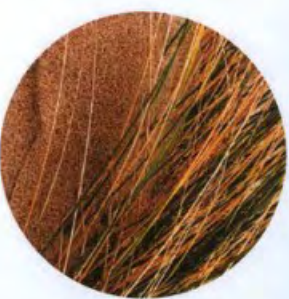
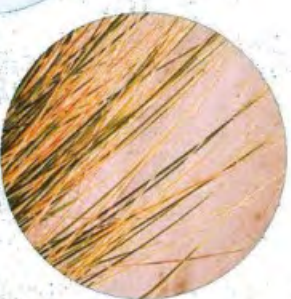
Investeren

Stimuleert tot innoveren

Hulp nodig als innovatieve starter? Het cluster Investeren helpt innovatieve (startende) ondernemers op de weg naar succes. Met de reeds opgedane kennis en voorbeeldprojecten als ImmoGol en DOK4.1 begeleidt, faciliteert en ondersteunt dit cluster innovatieve starters. Op diverse gebieden wordt hulp verleend: van een goed onderbouwd businessplan tot aan een werkend prototype toe. Starters met innovatietalent en ambities krijgen ook begeleiding bij het zoeken naar gelden en subsidies. Het cluster investeren vervult hiermee een belangrijke rol in de missie van Impuls: het stimuleren van bedrijvigheid en ondernemerschap in Zeeland. Zo wordt de groei van starters en Zeeuwse (innovatieve) mkb-bedrijven versterkt.

Op basis van vragen uit de markt werkt het cluster ook aan nieuwe initiatieven op het gebied van financieren, zoals Zeeland Financiel Matching en het Zeeuws InvesteringsFonds. Deze zijn zowel aanvullend als versterkend. Het cluster Investeren faciliteert daarmee startende innovatieve ondernemers uit de Zeeuwse aandachtsgebieden en helpt hen hun koers te bepalen en op koers te blijven.

In 2012 voerde het cluster Investeren de volgende projecten uit: ImmoGol, DOK4.1, Zeeuws InvesteringsFonds, Actieplan Groeil en Zeeland FM en was zij nauw betrokken bij het Zeeuws Participatiefonds en OP-Zuid.

Klaar voor de start?

InnoGo! als verbindende factor

Het project InnoGo! financiert, adviseert, begeleidt en coacht (techno)starters intensief. InnoGo! is daarmee een verbindende factor bij tal van initiatieven in Zeeland. Zoals DOK41, dé broedplaats voor innovatief ondernemerschap. Een waardevol onderdeel van het InnoGo!-programma is het bieden van een ingang in het uitgebreide netwerk van Impuls. Daarnaast worden starters begeleid en geholpen bij de verstrekking van (kleinere) leningen tegen gunstige voorwaarden. Hiermee overbrugt de starter de fase van idee tot financierbare business case.

Wat was het resultaat van InnoGo! in 2012?

2012 was een succes voor InnoGo!. Er was contact met maar liefst 50 'potentiële' innovatieve starters waarvan er 8 zijn toegelaten tot het project. Ongeveer 10 potentiële starters zitten nog in de pijplijn voor 2013. Hierbij is in 2012 € 240.000 aan persoonlijke leningen toegezegd en ruim € 70.000 uitbetaald.

InnoGo!

Looptijd project: 2009-2012

Betrokken partijen: Bedrijfsleven: ABAB Accountancy- en advies-kantoor, ABN AMRO, Atos, Elektromotoren Bracke, Delta NV, diverse mkb-bedrijven, Dow Benelux BV, Kamer van Koophandel, Phillips Lighting, Prior Adviesgroep, Rabobank, Stichting ZIGZAG, Unitron, Zeeuws Participatiefonds. Kennisinstellingen: HZ University of Applied Sciences, University College Roosevelt. Overheden: Nederlands octrooibureau, Provincie Zeeland, Syntens, Technopartner (AgentschapNL), initiatiefnemer, penvoerder

Rol Impuls:

Omvang: € 2,4 miljoen, waarvan circa € 1 miljoen van Technopartner (AgentschapNL, Ministerie van EZ). Bijdrage uit regio circa € 1,4 miljoen door ABN AMRO, HZ University of Applied Sciences, Impuls, Provincie Zeeland, Rabobank, Stichting ZIGZAG, Zeeuws Participatiefonds en regionaal bedrijfsleven

Preseed-fonds: € 840.000 per jaar (gemiddeld € 35.000 persoonlijke lening per starter)

Waar: Zeeland

Over het gehele InnoGo!-project (van 2009-2012) zijn er nu 29 starters toegelaten. Het aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen komt daarmee op een totaal van 95. De huidige financieringsbehoefte vanuit de gezamenlijke starters ligt momenteel rond de € 25 miljoen. In totaal hebben ze ruim € 97 miljoen aan Rijks- en Europese subsidiemiddelen binnengehaald voor vervolgentwikkelingen.

Hoe nu verder met InnoGo!?

Gedurende de looptijd van het project is er veel ervaring opgedaan met het uitvoeren van een revolverend pre-seed-fonds: een fonds dat persoonlijke leningen verstrekt en na terugbetaling deze financiële gelden opnieuw inzet voor andere starters. Op basis van de resultaten van InnoGo! en de ervaringen vanuit de starters, de screeningscommissieleden, de partners en de stuurgroep, bleek dat er een behoefte was om InnoGo! voor langere termijn voort te zetten; InnoGo! II.

InnoGo! II maakt meer mogelijk

InnoGo! II is naast innovatieve technostarters gericht op starters, mkb-bedrijven of projectideeën binnen het thema Biobased. Naast de verbreding van de doelgroep

kunnen in het InnoGo! II-programma ook leningen worden toegekend aan mkb-bedrijven en niet alleen aan privépersonen. InnoGo! II groeit hiermee uit tot een krachtig financierings- en begeleidingsinstrument voor Zeeland. En doordat er binnen de Biobased Delta al diverse initiatieven en activiteiten lopen, kan het opstarten van het vervolproject erg snel gaan. Voorbeelden hiervan zijn de stuurgroep en het Uitvoeringsbureau Biobased Zeeland (zie pagina 21).

Kwantitatief resultaat InnoGo!

na 4 jaar (2009-2012):

- Ruim 200 potentiële innovatieve starters
- Ongeveer 100 InnoGo!-gerelateerde bedrijven (technostarter)
- 29 starters toegelaten tot InnoGo!
- Circa 10 potentiële starters in pijplijn voor 2013
- € 820.000 aan persoonlijke leningen toegezegd
- Circa 44 innovatieve starters intensief begeleid en gecoacht
- Circa 90 nieuwe directe arbeidsplaatsen gecreëerd
- Circa 42 indirecte arbeidsplaatsen
- Financieringsbehoefte circa € 25 miljoen (tezamen)
- Circa € 97 miljoen Rijks- en Europese innovatiesubsidies
- Gezamenlijke omzet InnoGo!-starters circa € 10,5 miljoen

Han Almekinders, R&D engineer bij Terronics

• Alles is bij InnoGo! op een goede manier georganiseerd. Van financiering en business coaching tot het op de rails zetten van het project. En ook daarna blijven ze nog een vinger aan de pols houden.

Terronics maakt vernevelingsapparatuur om aangename geuren te vernevelen in kantoorruimtes. Han Almekinders ontving een persoonlijke lening via InnoGo!.

maatschappelijk beeldwerker van Beeld zegt meer:

• Oorspronkelijk kom ik uit de jeugdzorg, daarnaast ben ik fotograaf. bundelde deze ervaringen in beeldzegtmeer.nl, waar hij zich bezighoudt met het geven van trainingen waaronder de sociale vaardigheidstraining PEPtalk®. PEP staat voor Praatje En Plaatje. 'Ik geef trainingen (praatjes) met behulp van beeld (plaatjes), een zogenaamde memory-hook. Door de plaatjes onthouden mensen het verhaal beter. De plaatjes en de praatjes zijn samengevoegd in een app, die men na de training op een smartphone of tablet kan installeren.' Er is een gepatenteerd volgsysteem ontwikkeld waarmee geanonimiseerd gevolgd kan worden of mensen de app nog gebruiken na de training. De structuur van de PEPtalk en het volgsysteem heeft ook gebruikt voor een training voor verzorgenden rondom mensen met dementie. Voor deze laatste app-ontwikkeling heeft hij via Syntens en Impuls een kennischeque ontvangen. Omdat deze toepassing van waarde kan zijn bij sociale vaardigheidstrainingen voor jongeren, maar ook bij trainingen over omgaan met dementie, heeft hij een presentatie over zijn product gegeven tijdens de inspiratiesessie E-health & serious games van het CURA-B-project (zie pagina 56). Via InnoGo! ontving hij voor zijn product een (persoonlijke) starterslening tegen voordelige voorwaarden. Hij ervaart dat de reikwijdte van Impuls heel groot is. 'Het hangt bij Impuls niet op de persoon, maar op de organisatie. De medewerkers zijn een soort van verbindingsofficieren, tussen onderwijs, bedrijfsleven en de starter. En de hoge snelheid van handelen, die is daarbij heel belangrijk.'

DOK41

Loopdijd project:	2011-2014
Betrokken partijen:	Gemeente Vlissingen, HZ University of Applied Sciences, JanoGo!, l'escap'it woonservice, Orionis Walcheren, Provincie Zeeland, Rabobank Walcheren/Noord-Beveland, Scalda, Stichting ZIGZAG
Rol impuls:	projectpartner
Omvang:	€ 1,8 miljoen
Finsiering:	betrokken partijen, deelnemers DOK41, OP-Zuid
Waar:	Kenniswerf Vlissingen met aantrekkingskracht voor heel Zeeland

Broedplaats voor innovatieve starters

The key to succes

Een eigen plek voor innovatief ondernemerschap, dat is DOK41. Zeeuwse startende ondernemers uit de kennisintensieve en technologische sector worden hier gefaciliteerd, geadviseerd en ondersteund. Door het netwerk, de kennis en de partners wordt de groei van bedrijven versneld. DOK41 biedt tevens huisvesting aan startende ondernemers. De eerste resultaten van samenwerking met het lokale mkb waren in 2012 een feit. Hierbij valt te denken aan samenwerking tussen de luxe jachtbouwer Amels met drie starters en het werk-leerbedrijf Orionis Walcheren met twee starters. De toegevoegde waarde van DOK41 werd zichtbaar tijdens het evenement 'The Key to Succes'.

DOK41 bouwt aan de toekomst

De beschikbare kantoren binnen het concept van DOK41 zijn in 2012 volledig verhuurd en er zijn twee extra kantoren bijgehuurd. Een hiervan is inmiddels doorverhuurd. Dat komt neer op de vestiging van tien innovatieve start-ups aan de Edisonweg 41 in Vlissingen. Twee loodsen zijn verbouwd: loods 1 aan de Voltaweg 11 is in juni 2012 opgeleverd, waarna een innovatief bedrijf in de led-verlichting zich in twee units heeft gevestigd. Begin 2013 volgen twee ondernemers dit voorbeeld. De oplevering van loods 2 aan de Voltaweg 13 vindt plaats in februari 2013. Tevens begint in januari 2013 de verbouwing van het pand aan de Edisonweg

DOK41

41B, grenzend aan het bestaande DOK41. Hierin worden achttien werkplekken met een aantal aanvullende flex-werkplekken gerealiseerd voor de creatieve sector. Het nieuwe, creatieve gedeelte van DOK41 biedt ook een multi-functionele vergaderzaal aan met een centrale ruimte, dat als centrum voor het gehele DOK41-concept zal gaan dienen.

Impuls & DOK41

De rol van Impuls als projectpartner was divers en veel omvattend. Zo leverde ze een bijdrage aan het neerzetten van de formule in de markt, het leggen van verbindingen met andere clusters van Impuls en aan de beeldvorming van DOK41. Maar ook het organiseren van events en netwerkbijeenkomsten, het houden van spreekuren en het voeren van de projectadministratie en de administratie van de stichting was een taak van Impuls. DOK41 werd het afgelopen jaar intensief bezocht door tientallen ondernemers en daarnaast ook door Kamerleden, gedeputeerden, raadsleden, wethouders en bedrijfscontactfunctionarissen.

Toekomstige kruisbestuiving

De toekomst van DOK41 is rooskleurig. In 2012 is besloten om het concept van DOK41 verder uit te breiden naar creatieve starters in Zeeland. Dit naar aanleiding van het onderzoek 'Kansen en mogelijkheden voor de Zeeuwse creatieve sector,' dat een UCR-student schreef in opdracht van onder andere Impuls. Dit onderzoek en de vele aanvragen van creatieve starters die op zoek zijn naar een vorm van gezamenlijke huisvesting, waren redenen voor uitbreiding van het concept. Maar ook de manier waarop DOK41 deze starters begeleidt. Deze uitbreiding biedt mogelijkheden om een grotere massa van startende ondernemers te genereren om zo een actieve 'starters-community' te creëren. En des te actiever de onderlinge verbanden tussen de starters, des te meer kruisbestuiving tussen de DOK41-ondernemers en het Zeeuwse mkb.

Kwantitatief resultaat DOK41 na 2 jaar:

- Aantal ondersteunde startende en kleine bedrijven jonger dan vijf jaar: 11
- Aantal samenwerkingsverbanden tussen bedrijven en kennis-/researchinstellingen: 10
- Aantal directe gecreëerde arbeidsplaatsen: 22
- Aantal indirecte gecreëerde arbeidsplaatsen: 15
- Aantal bruto gecreëerde arbeidsplaatsen: 37

Zeeuws participatiefonds

Looptijd project: doorlopend
Betrokken partijen: ABN AMRO, Provincie Zeeland, ZLM Verzekeringen
Rol Impuls: commissariaat
Waar: Zeeland

Belangrijke schakel

Economische spin-off

Het Zeeuws Participatiefonds (ZPF) vormt een belangrijke schakel bij financieringen, vooral als het gaat om risicovolle technologische ontwikkelingen in Zeeland. Door de goedlopende samenwerking met Impuls-initiatieven als DOK41 en InnoGo!, krijgt de samenwerking een nog groter effect.

Het doel van het fonds is het financieren van mkb-bedrijven die een mogelijke economische spin-off voor Zeeland hebben. Alle bedrijven komen hiervoor in aanmerking, behalve horeca en detailhandel. Hierbij gaat het om hoogrisicodragend kapitaal met een maximum van € 150.000.

In 2012 heeft Impuls namens de Provincie Zeeland een rol in het commissariaat op zich genomen dat daarnaast bestaat uit een vertegenwoordiger van de ABN AMRO Bank en ZLM verzekeringen.

Harry Buijs,

eigenaar van Buijs Energy:

'Er is sprake van een win-win-situatie.'

Buijs Energy maakt sinds juni 2012 gebruik van een flexplek in DOK41 en stapt in januari 2013 over naar een unit in de loods aan de Voltaweg. Harry Buijs is een man die overal kansen in ziet. Niet alleen in zonnepanelen en windenergie, maar vooral ook in samenwerking.

B DOK41 is voor mij de manier om met andere ondernemers en diverse netwerken in contact te komen. Zo ben ik via dat netwerk van Impuls met een groep van zes HZ-studenten in contact gekomen en werk ik met hen aan een project rond energieopwekking met behulp van oud-Hollandse windmolens. Ik ben een praktisch mens, de studenten zijn heel theoretisch en kunnen alles doorrekenen. Dat is een mooie aanvulling. Regelmatig is er hier overleg met alle ondernemers van DOK41 dat Impuls organiseert. Dan zit je met andere ondernemers aan tafel die dezelfde problemen en vragen hebben. Dat is plezierig, want zo kun je ervaringen met elkaar uitwisselen. Maar ook vragen die ik uit mijn netwerk krijg speel ik aan hen door. Zo help je elkaar en is er echt sprake van een win-win-situatie. **B**

Zeeuws Investerings-Fonds

Looptijd project: vanaf 2012

Betrokken partijen: private investeerders, maar ook Impuls, Stichting ZIGZAG, Provincie Zeeland en AgentschapNL

Rol Impuls: initiatiefnemer, opsteller projectplan

Omvang fonds: € 8 miljoen

Waar: focus op Zeeland (en Zuidwest-Nederland en Vlaanderen)

Nieuwe loot aan de stam

Voor innovatieve technostarters

Het Zeeuws InvesteringsFonds (ZIF) is een nieuwe loot aan de stam van Impuls. Het ZIF is een fonds voor innovatieve technostarters (korter dan 5 jaar ingeschreven bij de Kamer van Koophandel) met een (forse) groeipotentie. Het doel is deze ondernemers door middel van participatie van groeikapitaal te voorzien. De aanvraag voor cofinanciering voor dit fonds is in maart 2012 ingediend bij AgentschapNL van het Ministerie van Economische Zaken en is in juni goedgekeurd. Impuls is, als initiatiefnemer en een van de acht aandeelhouders, nauw betrokken bij het fonds. Het fonds gaat vooral om de financiering van nieuwe risicovolle technologische ontwikkelingen en bedrijvigheid op diverse economische Zeeuwse speerpunten. De participaties liggen tussen de € 250.000 en € 1.000.000.

Op 2 november 2012 was de start van het fonds een feit tijdens de startbijeenkomst in het Provinciehuis.

ZEEUWSINVESTERINGSFONDS
Capital fund for tech innovations

De kracht van innovatie

Ontwikkelingen in Zuidwest-Nederland

Het doel van OP-Zuid is het stimuleren en vergroten van de innovatiekracht van mkb-bedrijven in Zuid-Nederland. Kansrijke (R&D-)projecten kunnen worden ingebracht voor de innovatieregelingen van OP-Zuid. Hierbij gaat het om bedrijfsgerichte regelingen, zowel individuele als clusterprojecten. Enerzijds is Impuls als partner betrokken in de uitvoering van het programma tot 2014, anderzijds is ze actief betrokken bij de opzet en invulling van het nieuwe programma dat vanaf 2014 zal gaan lopen. Impuls is lid van de Stuurgroep Innovatie Zuid en begeleidt mkb-bedrijven bij aanvragen als het om innovatie gaat. Tevens is zij projectcoördinator en lid van de deskundigencommissie bij het beoordelen van de subsidieaanvragen.

In 2012 heeft Impuls met 25 bedrijven contact gehad over innovatieplannen en een mogelijke koppeling met een OP-Zuid-subsidie. Het beschikbare budget bij aanvang van het afgelopen jaar was ruim € 2,7 miljoen. In totaal zijn 9 van de 13 ingediende projecten goedgekeurd, waardoor er een restbudget overblijft van € 900.000 voor 2013. Verder is Impuls het afgelopen jaar betrokken geweest bij aanjaagtrajecten in Zuidwest-Nederland, onder meer op het gebied van conditieafhankelijk onderhoud, zorg en nanotechnologie.

OP-Zuid

Looptijd project: 2007-2013

Betrokken partijen: Provincies Noord-Brabant, Limburg en Zeeland, Stimulus, Syntens, en de regionale ontwikkelingsmaatschappijen BOM en LIOF

Rol Impuls: stuurgroep lid, begeleider en vertegenwoordiger mkb

Omvang fonds: € 186 miljoen EFRO

Waar: Zuid-Nederland

Actieplan Groei! 2.0: een nieuwe fase

Na vier succesvolle jaren van Actieplan Groei! is er nu een Actieplan Groei! 2.0. Dit tweejarige vervolgproject staat in het teken van het stimuleren van ondernemerschap in Zeeland en West-Brabant en wordt gefaciliteerd door concrete projecten. Het doel van Impuls is om een vervolg te geven aan Zeeland Financial Matching in samenwerking met Noord-Brabant en het formeren en organiseren van een Zeeuwse Informal Investor Network.

Actieplan Groei! 2.0

Looptijd project:	2012-2013
Betrokken partijen:	Brabantse Ontwikkelings Maatschappij, Brabants-Zeeuwse Werkgeversvereniging (BZW), Brainport Development, Kamer van Koophandel Brabant, Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland, REWIN West-Brabant en Syntens projectontwikkelaar, coördinator Zeeuwse inbreng
Rol Impuls:	
Omvang fonds:	€ 20.000 in twee jaar (voor Impuls)
Financiering:	Provincie Zeeland
Waar:	Zeeland en Noord-Brabant

Zeeland FM

Looptijd project:	2011-2012
Betrokken partijen:	alle partners van Actieplan Groei! inclusief intermediaire partijen als banken, fondsen en tussenpersonen uit het Impuls-netwerk
Rol Impuls:	initiator, aanjager, projectuitvoerder
Omvang fonds:	€ 75.000 (pilotproject)
Financiering:	Actieplan Groei!, OP-Zuid, Provincie Zeeland, Impuls Zeeland
Waar:	

Zeeland FM klinkt starters als muziek in de oren

De helpende hand bij
financieringsvraagstukken

Zeeuwse innovatieve startende ondernemers en groeiers uit het mkb kunnen, als ze hun kans op financiering willen vergroten, om hulp vragen bij Zeeland Financial Matching (Zeeland FM). De doelstelling van Zeeland FM is deze bedrijven te helpen en de realisatie van financieringen te bevorderen door het inzetten van het financieel expert. Zo wordt de bedrijvigheid en het ondernemerschap in Zeeland gestimuleerd. Het gaat hierbij om 10 à 15 cases per jaar. In 2012 is het pilotproject afgerond met een mooi resultaat (zie kader). Op basis van deze resultaten is de toegevoegde waarde van Zeeland FM aangetoond. Impuls wil in 2013 inzetten op een vervolgproject.

Resultaten Zeeland FM in 2012:

- ➊ Aantal vouchers beschikbaar gesteld: 10
- ➋ Realisatie financiering: 6 cases (en 2 nog in behandeling)
- ➌ Additioneel 2 bedrijven van voortbestaan verzekerd en daarmee behoud van circa 40 fte.
- ➍ Totale investeringsomvang: circa € 1.925.000
- ➎ Behoud van werkgelegenheid: circa 49 medewerkers
- ➏ Creatie van nieuwe werkgelegenheid: circa 27 medewerkers

Ontwikkelen

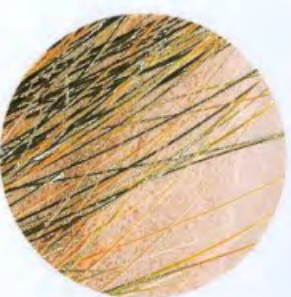
Biobased economy & Food

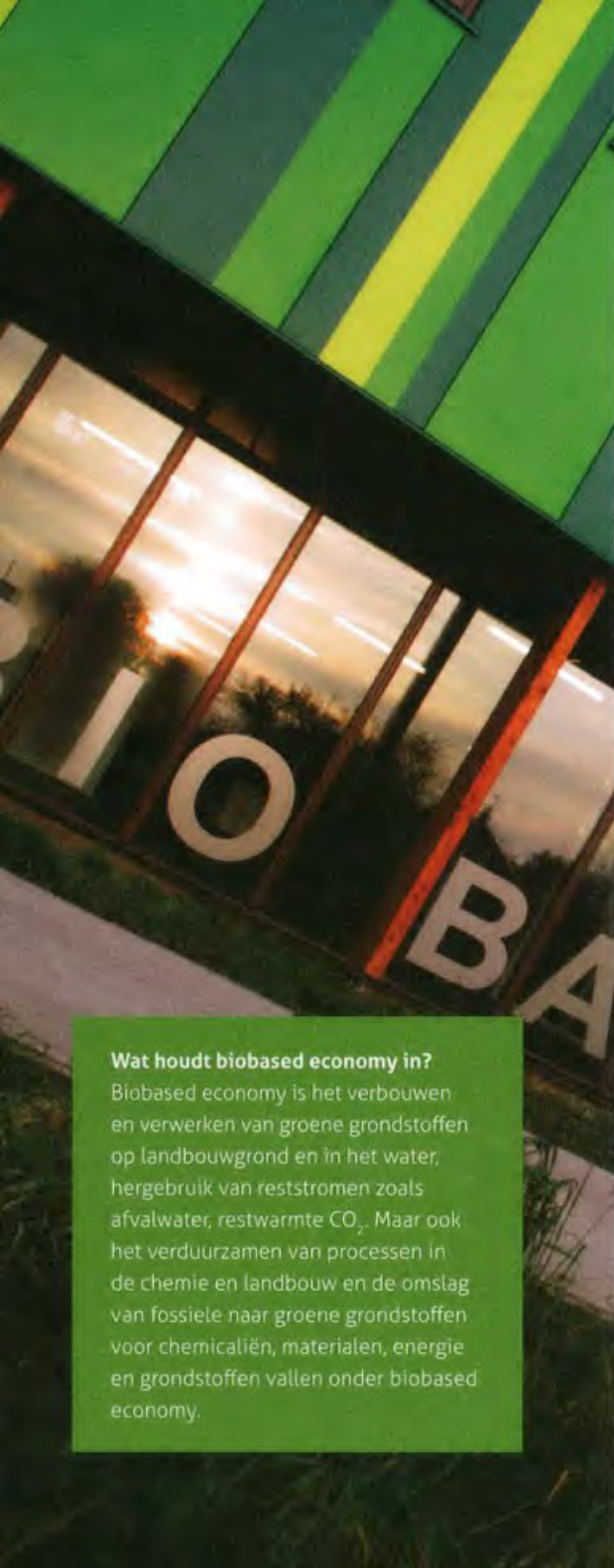
Zuidwest-Nederland is hot-spot voor de biobased economy

De biobased economy is zeer actueel, maar we staan nog maar aan het begin. Zeeland, of breder nog: de Biobased Delta, heeft de juiste papieren om de koploperspositie in de biobased economy te verzilveren. De vele projecten en investeringen van het bedrijfsleven, met multinationals als Dow Benelux, Arkema en ook het mkb, tonen dit aan. Impuls is hierbij, als verbinder, de spin in het web. Met haar cluster Biobased economy & Food maakt ze en schakelt ze om zo de biobased economy van de grond te krijgen en de koploperspositie te bestendigen.

Hoofdthema's in de Biobased Delta

Binnen de Biobased Delta willen bedrijven, overheden en kennisinstellingen Europees koploper zijn op de thema's Groene grondstoffen, Groene bouwstenen voor de chemie en Vergroening van de procesindustrie. In 2012 was Impuls nauw betrokken bij de uitvoering van projecten binnen deze drie thema's en ontwikkelde zij verschillende nieuwe projecten.

Wat houdt biobased economy in?

Biobased economy is het verbouwen en verwerken van groene grondstoffen op landbouwgrond en in het water, hergebruik van reststromen zoals afvalwater, restwarmte CO_2 . Maar ook het verduurzamen van processen in de chemie en landbouw en de omslag van fossiele naar groene grondstoffen voor chemicaliën, materialen, energie en grondstoffen vallen onder biobased economy.

Hoogleraar Biobased Commodity Chemicals aan de Wageningen UR:

Volgens [J] heeft Zeeland enorme kansen voor een biobased economy. Dat komt door de combinatie van een aantal zaken:

- Zeeland heeft een vergaande ontwikkeling van de akkerbouw.
- Er gaat in de omgeving van Zeeland veel diervoeder om.
- In Zeeland is de chemische industrie ver ontwikkeld.
- Zeeland heeft zeehavens.
- Zeeland kan beschikken over veel kennis vanuit onder andere Wageningen UR, Universiteit van Gent en TUDelft.

Deze zaken zorgen ervoor dat Zeeland en de omliggende regio's als West-Brabant en België de plaats bij uitstek is om koploper op het gebied van biobased economy te zijn', vertelt [J] 'Tel daarbij op dat de Zeeuwen veranderingsgezind en ondernemend zijn. Dat zou je misschien niet verwachten, maar toch is het zo. Impuls en de gedeputeerden van de Provincie Zeeland zijn hier medeverantwoordelijk voor.' En hij kan het weten want de regio Noordoost-Nederland, waar hijzelf woonachtig is, voldoet aan dezelfde voorwaarden en uitgangspunten, maar daar komt de biobased ontwikkeling veel moeilijker op gang. Johan heeft ook een waarschuwing: 'Het gaat nu te langzaam. We omarmen teveel de oude belangen. Nog even en Amerika haalt ons links en rechts in. De kansen voor de chemie zijn er, die moeten we nu oppakken want over 5 jaar zijn die kansen er niet meer en zitten we over 20 jaar met de brokken. Ik ben optimistisch ingesteld en vind dat Impuls komende tijd hier als aanjager bij moet functioneren. Ik zou zeggen: Doe iets, pak het nu aan!' [J]

Uitvoeringsbureau Biobased Zeeland

Looptijd project: 2011-2014

Betrokken partijen: Kamer van Koophandel, Provincie Zeeland, Syntens, Zeeland Seaports, ZLTO en Regiegroep Biobased Zeeland (zie kader)

Rol Impuls: trekker van programma- en projectmanagement

Omvang: € 6 miljoen en additionele Rijksgelden en Europese fondsen

Financiering: Zeeuws programma Biobased Economy Programma-budget

Waar: heel Zeeland

Uitvoeringsbureau: Agro meets Chemistry

Makelen en schakelen

Er wordt hard gewerkt aan de uitwerking van het meerjarig businessplan Agro meets Chemistry. Hiervoor is in 2011 het Uitvoeringsbureau Biobased Zeeland opgericht, waarvan Impuls de trekker en coördinator is (zie kader Uitvoeringsbureau Biobased Zeeland). Ook ontwikkelde Impuls in 2012 nieuwe projecten en voerde verschillende projecten uit binnen het Agro meets Chemistryprogramma. Alle projecten worden in dit jaarverslag beschreven.

Drie thema's, vijf pijlers

Binnen de Biobased Delta zijn drie thema's benoemd, waarin de regio Europees koploper wil zijn:

- ➊ groene grondstoffen
- ➋ groene bouwstenen voor de chemie
- ➌ en vergroening van de procesindustrie

Deze thema's worden elk integraal aangepakt met ieder vijf ondersteunende pijlers. Deze zijn:

- ➍ R&D en business development
- ➎ Kennis en onderwijs

Regiegroep Biobased Zeeland:

- ➊ Gedeputeerde van de Provincie Zeeland
- ➋ Multinationals (Cargill, Dow Benelux BV, Yara Sluiskil, Zeeland Refinery)
- ➌ Het mkb (Van Antwerpen Milieutechniek)
- ➍ Het Zeeuwse beroepsonderwijs (HZ University of Applied Sciences en Scalda)

- ➊ Toplocaties
- ➋ Financieringsinstrumenten
- ➌ Branding, communicatie en acquisitie

De Biobased Delta wil door intensieve samenwerking binnen de Biobased Delta en met de omliggende regio's het hoge ambitieniveau bereiken.

Uitvoeringsbureau Biobased Zeeland

Het Uitvoeringsbureau Biobased Zeeland is in 2011 opgericht voor de uitvoering van het meerjarig businessplan Agro meets Chemistry. Impuls is de trekker en coördinator van het bureau. Zij werkt hierin samen met de Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland, Provincie Zeeland, Syntens, Wageningen UR, Zeeland Seaports en ZLTO. Het Uitvoeringsbureau wordt geadviseerd en aangestuurd door de Regiegroep Biobased Zeeland, waarin het Zeeuwse bedrijfsleven, de Provincie Zeeland en de kennisinstellingen zijn vertegenwoordigd. West-Brabant heeft een eigen uitvoeringsbureau. Beide uitvoeringsbureaus worden voorgezeten door dezelfde regiocoördinator. Hierdoor is afstemming tussen beide regio's geborgd.

R&D en business development

Verscheidende projecten werden in 2012 uitgevoerd en ontwikkeld binnen het Agro meets Chemistry-programma en staan in dit jaarverslag beschreven. Denk hierbij aan Industriële algenteelt, Duurzame omega-3-olie, Black paper, Restwarmte-koppeling, BIOMAP, Biomassa als grondstof voor de chemie en De duurzame zeeboerderij. Een aantal projecten zullen in 2013 worden gerealiseerd zoals het project op de Rusthoeve met betrekking tot groene grondstoffen.

Kennis en onderwijs

De Biobased Delta heeft een intentieovereenkomst getekend met de Wageningen UR. Deze overeenkomst leidt tot samenwerking en kennisinbreng van deze universiteit in zowel bestaande als te ontwikkelen projecten. Belangrijkste resultaat hiervan is de toekenning van TKI*-projecten (zoals decentrale bioraffinage en verwaarding van suikerbieten) waarbij bedrijven uit Zeeland en West-Brabant zijn betrokken. Kennis en onderwijs vormen een belangrijk component bij R&D- en business-development-projecten. De HZ University of Applied Sciences is partner in het door Avans getrokken Centre of Expertise van de biobased economy. De vraag van het bedrijfsleven is hierbij leidend.

Toplocaties

Door heel Zeeland zijn er biobased initiatieven te vinden. Daarnaast heeft Zeeland een aantal concentratiepunten benoemd als het gaat om de biobased economy:

- Biopark Terneuzen;
- de Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone met het Biobase Europe Trainingcentrum;
- het Sloegebied;
- de Bevelanden, verschillende proef- en teeltlocaties voor zowel algen als wieren;
- de Rusthoeve, een toplocatie als het gaat om de zogeheten Biobased Innovation Garden in 2013.

Financieringsinstrumenten

Het Uitvoeringsbureau Biobased Zeeland zet zich in om biobased initiatieven bij het mkb te ondersteunen. In 2012 werden er twee biobased IPC-aanvragen gehonoreerd door het Agentschap NL. Dit kwam voort uit een samenwerking tussen de Kamer van Koophandel, Impuls en Syntens. De eerste biobased IPC-aanvraag is toegekend in 2011. Samen met 12 Zeeuwse mkb-ers (zie kader hiernaast) vond de uitvoering van deze aanvragen plaats.

12 Zeeuwse bedrijven hebben vanuit de Biobased IPC-aanvraag subsidie toegekend gekregen:

- Advapack (speciale verpakkingen voor datadragers en biozorg-disposables)
- Biosando (bioplastics)
- Boerman System Automation (specifieke high-end applicaties)
- Colsen (duurzame milieutechnologische zuiveringsconcepten)
- DSD (Dutch Sustainable Development)
- FactorPlus (duurzame bouwconcepten)
- Fargate Services (onderhoud installaties die algen produceren)
- Franken Inox (machines die schelpdieren verwerken)
- Lans (kweek van tomaten)
- Seafarm (kweek van tarbot en mesheften)
- Sietec (industriële automatisering)
- Van de Bilt zaden en vlas (zaaizaad bedrijf voor vlas)

In 2012 werd InnoGo! Biobased ontwikkeld (zie ook pagina 12). Hier kunnen mkb-bedrijven, die actief zijn in de biobased economy, een lening en ondersteuning krijgen. Het huidige InnoGo! financiert en ondersteunt nu drie biobased bedrijven.

3 biobased bedrijven hebben in 2012 via InnoGo! ondersteuning gekregen, zowel financieel als begeleiding:

- DSD
- Fargate
- I-Basalt

Verder is er een vouchersysteem ontwikkeld; een financieel instrumentarium ter ondersteuning van business development van biobased mkb-bedrijven. Met deze vouchers kunnen bedrijven kennis inkopen of

een demo bouwen waar werk uit voort moet komen. Een voorbeeld van de toepassing van het vouchersysteem is de investering van het ziekenhuis ZorgSaam in Terneuzen in een zogeheten Pharmafilter. Een Pharmafilter zorgt ervoor dat medisch afval op biologische wijze wordt verwerkt en het afvalwater wordt gezuiverd. Het Uitvoeringsbureau verstrekke de voucher voor het helpen selecteren en inkopen van biodisposables voor de catering. Deze biodisposables worden later door het Pharmafilter vergist. Syntens regelt de uitvoering van de vouchers met ondersteuning van Impuls en de Kamer van Koophandel. Vanaf augustus 2012 zijn acht vouchers verstrekt.

8 Zeeuwse bedrijven ontvingen in 2012 een biobased voucher:

- Arjazon (uiengroothandel)
- Cradle Crops (vezel-en biobased gewassen)
- La Solitude (mosselpilot)
- Linex Pro-Grass (vlasspaanplaat)
- MEAF (machinebouw)
- Sasdijk Fourage (hooi, stro en veevoeder)
- SMA Zeeland (milieuadviesbureau)
- ZorgSaam Zeeuws-Vlaanderen (facilitaire dienst)

Branding, communicatie en acquisitie

De zuidwestelijke regio is 'gebrand' als de Biobased Delta. Er is een logo ontworpen en een marketing- en communicatieplan opgesteld. Dit plan draagt bij aan een professionelere en uniforme promotie van de Biobased Delta. Het succesvolle Biobased Delta-congres in Goes in oktober 2012 is hiervan een voorbeeld. Ook is in 2012 een werkgroep van bestaande acquisitiepartijen opgericht om een betere business intelligence te ontwikkelen en de samenwerking te stroomlijnen. Daarnaast heeft de Biobased Delta gelobbyd bij Haagse en Brusselse beleidsmakers.

Hans van Klink,

directeur Projectontwikkeling bij DSD
(Dutch Sustainable Development):

'De financiering door InnoGo! Biobased zie ik als een kwaliteitskeurmerk.'

3 Samen met Impuls hebben we gekeken naar wat er gaat gebeuren op het gebied van biobased economy en op welke manier wij daar op in kunnen spelen. Impuls heeft ons daarbij een back-up gegeven; ze functioneren als een sparring-partner voor innovatieve ontwikkelingen om strategisch tot goed onderbouwde beslissingen te kunnen komen. We hebben trouwens al jaren contacten met Impuls. Niet alleen met het cluster Biobased economy & Food, nu ook met het cluster Investeren. Betaprocess, onderdeel van DSD, heeft in 2012 een financiering van InnoGo! Biobased ontvangen. Dat is een meerwaarde. De financiering van InnoGo! Biobased zie ik dan ook als een kwaliteitskeurmerk, een stukje waardering dat overigens wel verantwoordelijkheden met zich meebrengt. Het is niet vrijblijvend. Maar het werkt wel twee kanten op; wij komen verder door meer publiciteit en het netwerk van Impuls, en met onze apparatuur kunnen wij ook een belangrijke rol spelen. Ons product past perfect bij de biobased ontwikkelingen. 3

Dimitri
Vermeire,

hoofd van het
laboratorium
van Yara Sluiskil:

↳ Voor Yara ligt de meerwaarde van het industriële algenproject in het leren kennen van nieuwe mensen die met dezelfde vraagstukken bezig zijn. Samen nadenken over nieuwe technieken van proceswaterbehandeling, creëert voor ons kansen, die we in de toekomst mogelijk op de site kunnen toepassen. ↳

Industriële algenteelt

Looptijd project: 2011-2014

Betrokken partijen: Algaelink, Avans Hogeschool, Brabantse Ontwikkelings Maatschappij, Dow Benelux BV, Heros, HZ University of Applied Sciences, Lamb Weston / Meijer, REWIN West-Brabant, Sagro, Yara, Zeeland Aquacultuur, Zeeland Refinery

Rol Impuls: ontwikkelaar, penvoerder, overall projectmanager

Omvang: € 1.895.000

Financiering: € 630.000 vanuit Rijk en Provincies (Pieken in de Delta)

Waar: Kruiningen, Terneuzen en Vlissingen-Oost (Zeeland) en Roosendaal (Noord-Brabant)

Algen als afvalwater- zuivering

Het project Industriële Algenteelt is er op gericht om afvalwater te zuiveren, door er algen op te telen. De algen gebruiken de afvalstoffen in het water als voedsel om van te groeien. In de pilotplant die in dit project is opgezet, zijn reeds algen geteeld op afvalwater. Meerdere industriële partijen die projectpartner zijn, onderzoeken of dit een geschikte methode is voor de eigen afvalwaterzuivering. Hogeschool Zeeland voert regelmatig proeven uit om dit te testen. Avans Hogeschool onderzoekt de marktmogelijkheden van de diverse algensoorten. De gekweekte algen moeten als voedsel dienen voor de teelt van schelpdieren op land. Alle betrokken partijen zijn positief over de mogelijkheden van algenteelt.

In dit unieke project zijn belangrijke Zeeuwse industriële spelers betrokken. Het cluster Biobased economy & Food van Impuls is als projectmanager betrokken en zorgt zo voor een intensieve begeleiding.

Omdat de ontwikkeling meer tijd kost dan verwacht, wordt de looptijd van het project verlengd.

Duurzame omega-3-olie

Omega-3-olie verkleint de kans op hart- en vaatziekten. Nu wordt er per jaar 30 miljoen ton vis en andere mariene-organismen gevangen om omega-3-olie van te maken. Dit heeft een grote impact op het ecologische marienesysteem. Daarom is er vraag naar een duurzaam alternatief. Algae Biotech zet hiervoor een bioraffinaderij op in Zeeland waar, naast de productie van algenolie, ook onderzoek wordt gedaan naar nieuwe algenproducten die omega-3-vetzuren bevatten. Een nieuw systeem van algenteelt is hiervoor nodig. Zo wordt onderzocht of de teeltwijze kan verbeteren door het afvalwater van CSM te gebruiken als voeding voor de algen. De kosten van de teelt vallen dan lager uit.

Dit project is een mooi voorbeeld hoe acquisitie en projectontwikkeling elkaar versterken. Algae Biotech werd bij de vestiging in Zeeland begeleid door Impuls (zie pagina 8). Impuls ondersteunde tevens bij het opstellen en indienen van de subsidieaanvraag. Diverse belangrijke netwerkcontacten werden gelegd zoals met CSM en HZ University of Applied Sciences. In 2013 vindt de uitvoering van het project plaats.

Duurzame vegetarische omega-3-olie

Looptijd project:	2012-2013
Betrokken partijen:	Algae Biotech, CSM, Hogeschool Zeeland, Provincie Zeeland
Rol Impuls:	aanjager, ontwikkelaar
Omvang:	€ 452.000
Financiering:	€ 226.000 (PSEB Biobased Economy)
Waar:	Zeeland

Guido Evers,

directielid
Algae Biotech:

 Aquacultuur en Zeeland gaan goed samen. Het is een meerwaarde om je in Zeeland te vestigen omdat hier alles samenvalt. Er liggen heel veel mooie kansen op het gebied van biobased en aquacultuur. Door de hulp van Impuls zijn we onder andere met CSM, Arkema, de HZ en de Provincie in contact gekomen. Impuls speelt een belangrijke, waardevolle rol. Ik merk dat collega's er ook zo over denken.

Restwarmtekoppeling Sloegebied

Looptijd project:	2011-2013
Betrokken partijen:	Delta, Evides Industriewater, Martens Cleaning, Provincie Zeeland, Zeeland Refinery, Zeeland Seaports
Rol Impuls:	projectontwikkelaar, facilitator
Omvang:	€ 3.200.000
Financiering:	Green Deal (Ministerie van EZ), Provincie Zeeland, Martens Cleaning, Zeeland Refinery, toekomstige exploitatiemaatschappij en eventueel andere partijen. Dit onder voorbehoud van naleving van staatssteunregels en definitieve investeringsbeslissing
Waar:	havengebied Vlissingen-Oost

Restwarmtenet voor bedrijven

Een combinatie met potentie

Neem een bedrijf dat warmte ter beschikking stelt uit het raffinageproces (Zeeland Refinery) en koppel dat aan een of meerdere bedrijven die warmte nodig hebben, bijvoorbeeld voor het duurzaam waarden van oliehoudend afval en restproducten (Martens Cleaning). Dat is het doel van dit project over restwarmte. Dat deze combinatie potentie heeft, bleek al in 2010. Vervolgens hebben Zeeland Refinery en Martens Cleaning de technische mogelijkheden van deze koppeling nader onderzocht. Dit leidde tot investeringsramingen en terugverdientijdijden. De Provincie Zeeland, Zeeland Seaports en Impuls faciliteerden hierbij in het verstrekken van de benodigde informatie en het betrekken van stakeholders.

Business case

Aanvankelijk leek het een lastig terug te verdienen investering te worden. Impuls heeft daarom in samenspraak met de betrokken partijen een

business case opgezet waarvoor onder bepaalde voorwaarden een subsidie vanuit de Green Deal van het Ministerie van Economische Zaken is toegezegd. Een exploitant van het warmtenet Sloegebied vormt de schakel tussen de warmtebron en -afnemers. Een eerste stap tussen leverancier, exploitant en afnemer van de warmte met betrekking tot de belangrijkste contractvoorwaarden is nu gezet. De exploitant is overtuigd van de mogelijkheden en heeft ambities om andere bedrijven te betrekken. Deze zijn reeds benaderd en de mogelijkheden worden onderzocht.

Het begin is er

Deze koppeling is het begin van een netwerk voor warmte-uitwisseling. De bedoeling is nu om meerdere koppelingen te realiseren. De Green Deal tussen het Rijk en de Provincie biedt verdere aanknopingspunten en financiering voor netwerkuitbreiding. Martens Cleaning en Zeeland Refinery zijn bereid te investeren onder afgesproken voorwaarden. Zeeland Seaports heeft aangegeven de lead te nemen in de verdere opzet van de benodigde exploitatiemaatschappij. Delta en Evides Industriewater bestuderen onder-tussen de business case. In 2013 moet een besluit worden genomen over de exploitatiemaatschappij en de aanleg van een distributienet voor warmte. Dan kan in 2014 duurzame warmte geleverd worden.

Black paper

Looptijd project:	2012-2015
Betrokken partijen:	AWWS (Advanced Waste Water Solutions), CradleCrops, Van Houtum
Rol Impuls:	facilitator
Omvang:	€ 200.000 (project verwaarding reststromen) en € 2,5 miljoen (project pilotplant)
Financiering:	OP-Zuid en PSEB Biobased Economy
Waar:	Zeeuws-Vlaanderen

Hoe gras in duurzaam papier verandert

De huidige papierproductie vindt bijna helemaal plaats op basis van oud papier. Door digitalisering neemt het aanbod van oud papier af evenals de kwaliteit. Er wordt uitgezocht of gras een alternatief kan zijn. Alternatieve (biobased) grondstoffen worden meer en meer noodzaak. Papierproductie op basis van cellulose uit hoog gras (een soort bamboe) kan een alternatief zijn. Dit onder de noemer *black paper*. Advanced Waste Water Solutions (AWWS) wil, samen met papierfabriek van Houtum en graskweker CradleCrops, een celluloseplant realiseren in Zeeland. AWWS is hierbij de aanjager omdat zij in het scheiden van (rest)stromen en andere complexe waterbehandelingen gespecialiseerd zijn.

Haalbare kaart

Impuls heeft de betrokken partijen gefaciliteerd bij twee projectplannen: financiering in het programma OP-Zuid en in het Zeeuwse biobased-economy-programma.

Projectplan 1: Hierbij wordt gekeken naar de technische en economische haalbaarheid. Ingeschat wordt hoeveel reststromen er vrijkomen bij de productie van cellulose uit hoog gras. De business case krijgt zo een perspectief. Er wordt tevens bekeken of de teelt en import van hoog gras haalbare kaart is.

Projectplan 2: Dit richt zich op de ontwikkeling en opzet van een prototype pilotplant om cellulose en lignine (een soort lijm) uit hoog gras vrij te maken.

De besluitvorming over het project volgt in 2013. Met de resultaten van bovenstaande projecten wordt het eerste *black paper* in 2015 verwacht.

Angelo de Mul,

directeur-eigenaar van AWWS:

Angelo de Mul is een man met een missie; afvalwater van bedrijven zuiveren en hergebruiken. Het zogenaamde sluiten van de kringloop van water, waarbij de planeet zoveel mogelijk wordt ontzien.

3 *We hebben bij AWWS de afgelopen jaren nieuwe technologie ontwikkeld en daaruit voortvloeiend nieuwe producten gemaakt. Het mes snijdt zo aan twee kanten: we gebruiken de opgedane kennis en zijn nu in staat om standaardproducten in bijvoorbeeld containers te leveren en daarvoor productiecapaciteit op te zetten. Dit leidt tot verkoop over de hele wereld. De benefits komen weer terug naar Zeeland. De spin-off voor een mkb-bedrijf als het onze, dat is niet te onderschatten en dat moet je als overheid stimuleren. Voor het project Black paper zetten we al onze kennis in. De vraag is op welke manier je gras moet ontsluiten om het op een duurzame wijze in water te laten oplossen. Om vervolgens uit dat water de grondstoffen te halen waar je papier, bioplastics en carbonfibers van kunt maken. Impuls heeft ons geholpen bij het binnenhalen van de benodigde subsidies. En de manier waarop ze dat deden: Chapeau! Ze moeten daarbij laveren tussen allerlei regeltjes en gevoeligheden en dat is niet altijd gemakkelijk. Toch doen ze dat goed. Ook hebben ze ons ondersteund bij het initiële businessplan. Je kunt nog zo'n goed product ontwikkelen, maar als je de dingen niet aan elkaar kunt verbinden en niet weet hoe je een innovatie in de markt moet zetten, dan heeft dat geen zin. Het aan elkaar koppelen, het leggen van contacten en ondersteunen; dat is de meerwaarde van Impuls voor ons.* **3**

Internationaal vraag en aanbod van biomassa

Duurzame marktplaats

Duurzame energie staat hoog op de internationale, politieke agenda. In dit kader is de provincie Zeeland een van de zes deelnemers waar het Europese project LoCaRe (Low Carbon Regions) bij het tegengaan van klimaatverandering plaatsvindt. Vanaf 2011 werkt Impuls samen in dit initiatief met een Zweedse en Italiaanse regio aan het project BIOMAP. Dit is een internationale samenwerking gericht op meer en hoogwaardiger gebruik van biomassa met hulp van een marktplaats-webtool. De ontwikkeling van de webtool en kennisuitwisseling tussen de drie regio's staan centraal. De webtool fungeert als hulpmiddel voor het bij elkaar brengen van aanbod van biomassa (bijvoorbeeld agro- en foodresiduen) en vraag naar biomassa (bijvoorbeeld door vergisters).

2012

In 2012 zijn de basisfunctionaliteiten van de webtool in kaart gebracht en is de bouw van de website gestart en voltooid. Biopark Terneuzen gaat de website in het voorjaar van 2013 exploiteren. De marktplaats zal een onafhankelijke niet-commerciële invulling krijgen en een aanvulling zijn op de private marktplaats van www.biomassa.eu. Ook in Zweden en Italië zijn exploitanten gevonden voor de biomassamarktplaats. De bètaversie van de marktplaats is in 2012 opgeleverd en overgedragen aan Biopark Terneuzen.

Biomassa in Zweden

In september 2012 vond een driedaags werkbezoek plaats aan Zuid-Zweden met een delegatie Zeeuwse bedrijven en organisaties. Een breed scala aan biogas-gerelateerde initiatieven is in de Zweedse regio bezocht. Onder meer een voor Europa uniek bedrijfsinitiatief over het vloeibaar maken van biogas voor brandstof voor vrachtwagens.

BIOMAP: Biomass Market Place

Looptijd project:	2011-2012
Betrokken partijen:	projectpartners Centre for Economical Innovation and Development (Italië), Agroväst Livsmedel en Skaraborgs Kommunalförbund (Zweden), Provincie Zeeland, verschillende aanbieders, verwerkers en gebruikers van biomassa
Rol Impuls:	projectontwikkelaar en -uitvoerder
Omvang:	€ 50.000
Financiering:	Interreg IVC (subproject LoCaRe, Low Carbon Regions)
Waar:	Zeeland en (Inter)nationaal

Biomassa als grondstof voor de chemie

Looptijd project:	2012-2013
Betrokken partijen:	Arkema, HZ University of Applied Sciences, Impuls, Wageningen UR
Rol Impuls:	aanjager, ontwikkelaar, uitvoerder
Omvang:	€ 95.000
Financiering:	€ 47.500 (PSEB Biobased Economy)
Waar:	Sloegebied (Vlissingen-Oost)

Verkenning van biobased business cases

Kun je biobased materialen gebruiken als bouwsteen voor chemische toepassingen? Chemiebedrijf Arkema denkt van wel en wil zich gaan richten op de productie van biobased chemicaliën, vanuit een korte- en langetermijnstrategie. Op korte termijn kijkt men naar alternatieven voor bestaande producten. Op langere termijn wordt gekeken naar *raw materials* (biomassa) voor nieuwe producten.

Impuls faciliteerde verkennende gesprekken tussen betrokken partijen en formuleerde een gezamenlijk haalbaarheidstraject. Arkema diende in het voorjaar een subsidieaanvraag in waar de Provincie positief over besloot. Een aantal potentiële business cases zijn vervolgens in 2012 in onderzoek gebracht. Partijen hebben kansrijke opties samen verkend en verder uitgewerkt. Een daarvan betreft de teelt van zeewier als mogelijke bron van grondstoffen. Dit wordt momenteel nader onderzocht samen met Wageningen UR en North Seaweed. Andere specifieke, op fijnchemische toepassing gerichte, cases zijn eveneens onder de loep genomen.

Rob van Hemert,

Managing Director
bij Fargate

Met Impuls was het heel aangenaam werken, ze hadden zich echt in onze vraag verdiept en dachten constructief mee. Dat gold voor zowel het cluster Investeren als het cluster Biobased economy & Food. En het mooie was, we hoefden het verhaal maar één keer te vertellen.

Manager Research & Development
bij Arkema

*'Impuls is de smeerolie in
de machine.'*

J Samen met Wageningen UR, Biobased Delta, de Provincie Zeeland en de HZ zijn we in een project gaan verkennen wat biobased voor Arkema kan betekenen. Impuls heeft hierbij de eerste contacten tussen de partijen gelegd. Tijdens de uitvoering heeft Impuls geholpen om andere bedrijven hierbij te betrekken. Als we dat zelf hadden moeten doen, had ons dit veel tijd gekost. Impuls is de smeerolie in de machine. Ze beschikken over de juiste ingangen en contacten. Ook bij het aanvragen van subsidies scheelt het veel in tijd dat er informeel overleg mogelijk is. Zo kun je snel en to the point acteren. Er is nu een enorm momentum gecreëerd met Biobased Delta en wordt het tijd voor concrete business en voor volgende stappen. Het is alleen nog niet zo simpel om met de bouwstenen die we hebben te komen tot grondstoffen voor bestaande producten. Er moet dus nog een belangrijke technische ontwikkeling plaatsvinden, om er een succes van te maken. Een goede samenwerking tussen de verschillende spelers in het biobased veld is daarbij essentieel. Daar is de hulp van Impuls hard bij nodig. **J**

De duurzame zeeboerderij

Looptijd project:	2011-2013
Betrokken partijen:	CIV Den Oever, Deltares, E-Kwadraat, Feyecon, Hortimare, Koers & Vaart, Machinefabriek Bakker, Ocean Harvest (Ierland), Wageningen UR
Rol Impuls:	trekker (afzetmarkt), ondersteuner (businessplan)
Omvang fonds:	€ 550.000
Financiering:	SBIR (Ministerie van EZ)
Waar:	Zeeland en nationaal

Boeren op volle zee

Zeewier staat volop in de belangstelling als groene grondstof. Daarom is er sinds twee jaar een zeeboerderij voor de ontwikkeling van zeewierteelt midden in de Oosterschelde. En sinds kort ook een in de Noordzee.

Impuls schreef een visiedocument over de mogelijkheden van zeewierteelt voor Zeeland. Tevens maakt ze deel uit van het landelijk consortium dat de teelt en markt voor zeewier ontwikkelt. Met grote marktpartijen is gesproken over het gebruik van zeewier in het productieproces. Sommige Zeeuwse partijen blijken al jaren hoeveelheden wier te importeren voor verwerking. Zij hebben interesse in lokaal geteelde wieren. Op het Zeewiercongres, dat in september 2012 in Zeeland werd georganiseerd, zijn hiervoor nieuwe contacten gelegd. Er zijn marktpartijen bereid gevonden om aan de slag gaan met de teelt en de oogst van zeewier in de Zeeuwse delta. Daarnaast zijn enkele onderzoek- en ontwikkeltrajecten opgezet met chemische fabrikanten die willen onderzoeken of wier als groene grondstof is te gebruiken.

Food

Stippen aan de horizon

Food is een economische kernactiviteit voor Zeeland, en dat wordt breed gedragen. Foodport Zeeland is aangemerkt als een van de negen business cases van de Economische Agenda 2013 – 2016 van de Provincie Zeeland. Na verschillende bijeenkomsten met ondernemers in 2011 is de stichting Foodport Zeeland opgericht. Het doel van Foodport Zeeland is het bevorderen van groei in productie en handel. Maar ook het bevorderen van het innovatief vermogen, de toegevoegde waarde en duurzaamheid in de foodsector in heel Zuidwest-Nederland. Inmiddels zijn 21 bedrijven lid van dit netwerk. Onder Food van het cluster Biobased economy & Food vallen de projecten Foodport Zeeland, Oesterputten Yerseke en het pilotproject over verwilderde Japanse oesters in het Veerse Meer.

Foodport Zeeland

Looptijd project:	2012-2020
Betrokken partijen:	deelnemers (zie kader), Provincie Zeeland, Vereniging Zeeuwse gemeenten, ZLTO, Zeeland Seaports
Rol Impuls:	initiatiefnemer, aanjager en facilitator
Omvang fonds:	€ 2 miljoen (periode 2012-2015)
Financiering:	€ 1 miljoen (Provincie Zeeland voor 2012-2015) en op projectbasis Ministerie van EZ (€ 50.000 in 2012)
Waar:	Zuidwest-Nederland

Deelnemers Foodport Zeeland

Adantra, Appelaere, Arjazon Uitenhandel / Biomassa.eu, CSM (Goes), Edudelta Onderwijsgroep, Ecotank, FarmPack, Gebr. Van Duijn, Kloosterboer, Koninklijke Maatschap de Wilhelminapolder, Krijn Verwijs, LaboJuice, Lans Zeeland, Laurensius, Le Petit Pecheur, 2W Logistiek, Micro Analyse Zeeland, Seafarm, Van Houte Openeer, Vogelaar Vredehof, Zeelandia

Op basis van een businessplan worden doelen van Foodport uitgewerkt naar 'stippen aan de horizon 2020'. Impuls speelt hierbij een sleutelrol en levert een belangrijke bijdrage als het gaat om de verdere ontwikkeling van Foodport Zeeland. In 2012 is een begin gemaakt met ontwikkeling en uitvoering van een aantal inhoudelijke projecten waaronder:

- Foodport Academy: een project waarin Zeeuwse onderwijsinstellingen, onder regie van de Edudelta Onderwijsgroep, samen met bedrijven van Foodport Zeeland werken aan hogere instroom en betere uitstroom in onderwijsprogramma's gericht op de foodsector.
- HRM-Coöperatie: een samenwerking van Foodport-bedrijven op de terreinen van Human Resource Management en facility sharing.
- Food & Biobased, natuurlijk verbonden; het beter in kaart brengen van de kansen die de opkomst van de biobased economy biedt aan bedrijven van Foodport Zeeland.
- Netwerkvorming: aan de basis van alle nieuwe samenwerking op terreinen van innovatie, handel en facility sharing ligt het leren van elkaars bedrijven en activiteiten.
- Positionering van Zeeland als foodport: zowel binnen als buiten Zeeland dient beter bekend en erkend te worden welke bijdrage de Zeeuwse foodsector levert en in de toekomst kan leveren aan de regionale, landelijke en wereldeconomie.
- Foodportconferentie: Foodport Zeeland maakt deel uit van het landelijke netwerk van mkb-foodclusters en was daarom in november 2012 de gastheer van de eerste nationale foodclusterconferentie te Vlissingen.

Oesterputten Yerseke

Looptijd project:	2011-2012
Betrokken partijen:	Blueport Oosterschelde, Gemeente Reimerswaal, Grontmij, Vereniging Oesterputten Yerseke
Rol Impuls:	initiatiefnemer, projectleider, voorzitter werkgroep
Omvang:	€ 30.000
Financiering:	Blueport Oosterschelde en Gemeente Reimerswaal
Waar:	Yerseke

Oesterputten Yerseke

Verder multifunctioneel economisch gebruik van de historische oesterputten in Yerseke. Dat is het doel van het project Oesterputten Yerseke, waarmee al in 2011 begonnen is. Naast de bestaande oesterverwerking en oesterhandel vindt er een verbreding plaats door toeristische en educatieve activiteiten verder te ontwikkelen. Onder leiding van een werkgroep werd kennis uitgewisseld en waar mogelijk en nodig initiatieven gefaciliteerd. De werkgroep heeft haar activiteiten medio 2012 afgerond. De resultaten van het project zijn in een eindrapportage verwerkt. Deze eindrapportage is bij Impuls op te vragen. Inmiddels hebben ondernemers, mede op basis van het rapport, een aantal nieuwe initiatieven opgepakt.

Verwilderde oesters duurzaam beheren

Verwilderde Japanse oesters veroorzaken regelmatig overlast rond het Veerse Meer. In het toeristenseizoen komen dagelijks meerdere badgasten op de Eerste Hulp terecht met snijwonden door de oesterschelpen. De toeristische ondernemers willen van deze overlast af en zijn bereid hierin te investeren. Hetzelfde geldt voor een aantal gemeenten, omdat recreatie en toerisme een belangrijke economische pijler vormt. Het voortwoekeren van de verwilderde oesters heeft tevens een negatieve invloed op kwantiteit en kwaliteit van nutriënten in het Veerse Meer. Het project Blueport Oosterschelde startte in 2011 een pilot die gericht is op twee doelen:

- Ontwikkelen van beheersmaatregelen die de overlast van verwilderde oesters voor de recreatie en toeristische sector moet verminderen.
- Ontwikkelen van een economische business case, waardoor grootschalig duurzaam beheer van verwilderde oesters mogelijk wordt en de beheersmaatregelen een aantoonbaar positief effect opleveren voor de visserij en de natuur.

In 2012 zijn de financiële afspraken verder uitgewerkt, zijn werkafspraken met een oesterbedrijf gemaakt en is de vergunning aangevraagd. Door onder meer vertraging in het proces van vergunningverlening wordt de uitvoering doorgeschoven naar het voorjaar van 2013.

Verwilderde Japanse oesters Veerse Meer

Looptijd project:	2011-2013
Betrokken partijen:	Blueport Oosterschelde, Camping De Haas, Camping De Heerlijkheid van Wolphaartsdijk, Camping De Paardekreek, Camping De Veerhoeve, Camping Veerse Meer, Delta Marina, gemeenten Goes, Noord-Beveland en Veere, Provincie Zeeland, Restaurant De Meerkooi, Rijkswaterstaat (waterdistrict Zeeuwse Delta), R.Y.C.B., Visclub De Zandkreek, Waterschap Scheldestromen, WSVW, Zelschool De Viking
Rol Impuls:	initiatiefnemer, projectadministrateur
Omvang:	€ 30.000
Financiering:	ondernemers, Zeeuwse gemeenten, Provincie Zeeland en project Blueport Oosterschelde
Waar:	Veerse Meer

Overige activiteiten

Vlas, een ijzersterk composiet

In 2010 ondersteunde Impuls samen met onder andere de Provincie Zeeland en ZLTO het plan om samen met Van de Bilt zaden en vlas uit Sluiskil een innovatieproject op te zetten rondom vlasvezelcomposiet. Impuls zette een keten op waarin aannemersbedrijf Faktorplus, toeleverancier Logus/De Hoop, Sabic, composietbedrijf NPSP en een ingenieursbureau samenwerken met Van de Bilt. Zo werd een nieuw bouw materiaal ontwikkeld. Woongood Zeeuws-Vlaanderen was betrokken als eindafnemer.

Impuls vervulde hierbij een ondersteunende rol bij de subsidieaanvraag die Van de Bilt in 2010 bij OP-Zuid heeft ingediend. Na de subsidiebeschikking in 2011 is het project nu in volle uitvoering. Impuls laat de uitvoering over aan de betrokken partners en is trots dat het ambitieuze project steeds verder wordt uitgewerkt. Zo werken de betrokken bedrijven op dit moment aan een innovatief gevelconcept voor de woningbouwvereniging. Waarschijnlijk loopt het project door tot eind 2014.

Design Pressure Cooker Vlas

Samen met Van de Bilt zaden en vlas, de Provincie Zeeland en Syntens heeft Impuls in 2012 een plan uitgewerkt om de 'hogedrukpanmethode' ook in Zeeland te organiseren. Deze keer rondom vlas. Impuls heeft het plan hiervoor uitgewerkt en de contacten gelegd.

Deze zogeheten Design Pressure Cooker-dag vindt plaats in februari 2013. Op één dag wordt via een hogedrukpanmethode gewerkt aan het ontwerpen van een totaal nieuw product. Tijdens deze dag rondom vlas zetten vijf bedrijven een ontwerper of

ingenieur een dag lang aan het werk om een product van vlasvezels te ontwerpen.

In de loop van 2012 heeft Van de Bilt zelf de regie op zich genomen en gaat deze dag zelf organiseren, ondersteund door de partijen van de Biobased Delta. Van de Bilt wil op deze manier andere bedrijven ook kennis laten maken met de mogelijkheden van producten op basis van vlasvezel.

Themamiddag Algen - 29 mei 2012

'Algen en de Zuidwest Delta, natuurlijk verbonden', was het thema van een bijeenkomst die Impuls in mei 2012 organiseerde. Zeeuwse bedrijven die belangstelling hebben in algenteelt werden door specialisten op dit gebied geïnformeerd over de laatste ontwikkelingen. Zo gaf prof.

[J] van Wageningen UR een inleiding over de uitdagingen die er nog zijn op het gebied van algenteelt. Zijn Vlaamse collega prof. [J] gaf vanuit de Universiteit van Leuven zijn visie. Ook vanuit de Provincie Zeeland, de HZ University of Applied Sciences en enkele andere Zeeuwse bedrijven waren er bijdragen aan deze middag. Dit leidde tot interessante discussies en informatie-uitwisseling tussen de aanwezigen. Opnieuw bleek dat er een levendige belangstelling voor algen is in het Zeeuwse bedrijfsleven. Genoeg aanknopingspunten om het algencluster in Zeeland verder uit te bouwen!

Ontwikkelen

Maintenance & Logistiek

Van toegevoegde waarde voor de Zeeuwse economie

Wat hebben maintenance en logistiek en Zeeland met elkaar te maken? Alles! Door efficiënt onderhoud en slimme logistiek kan de doelmatigheid van een fabriek of bedrijf toenemen. Dat verbetert de (internationale) concurrentiepositie van het bedrijf en dus van de Zeeuwse economie. Waar 2011 het jaar was waarin door het cluster Maintenance & Logistiek het koepelproject Logistics Accelerator werd ingericht, een aantal projecten werd verkend en het netwerk werd opgebouwd, stond 2012 in het teken van de start van een aantal grote logistieke projecten. Naast samenwerking zijn deze projecten gericht op technologische ontwikkeling en innovatie en voorzien van inhoud, deelnemers en cofinanciering.

Logistic Accelerator

Looptijd project:	2010-2013
Betrokken partijen:	(zie projecten hieronder)
Rol Impuls:	projectontwikkelaar, facilitator samenwerkingsproces
Omvang:	€ 1,2 miljoen
Financiering:	OP-Zuid
Waar:	Zeeland (project en activiteiten), Noord-Brabant en Limburg (projecten in samenwerking)

Impuls zet de koers uit

Logistics Accelerator als aanjager

Het project Logistics Accelerator is de verbindende schakel tussen het Nederlandse topinstituut voor logistiek (Dinalog), het Zeeuwse bedrijfsleven en de kennisinstellingen. Gezamenlijk gaan zij logistieke uitdagingen aan. Logistics Accelerator heeft een duidelijke Zeeuwse projectagenda; zij wil kennis en ervaring uit Zeeland zelf, maar ook vanuit Dinalog en de Zeeuwse kennisinstellingen, inzetten om uitdagingen in het Zeeuwse te lijf te gaan. De projecten die hier onder vallen zijn ICT & logistiek, Regiodistributie medical, Multimodaal knooppunt Bevelanden, Expertisecentrum Logistiek Zeeland, Regiodistributie Walcheren en Bedrijvenkringen.

ICT & logistiek – Automatisch een efficiëntere binnenvaart

Het doel van dit project, dat in 2012 startte en eindigt in 2013, is om de binnenvaart efficiënter te maken door de inzet van ict. In dit project komt dat neer op beter inzicht in de informatievoorziening rondom de binnenvaart-schipper zelf aan de ene kant (ict-infrastructuur) en automatisering van bepaalde bedrijfsprocessen tussen de binnenvaart-schipper en zijn omgeving aan de andere kant (ict-applicaties).

In 2012 is het project is opgesplitst in twee subprojecten:

- Wifi voor binnenvaart: zo zijn de binnenvaart-schippers bereikbaar op strategische punten in Zeeland, waaronder sluizencomplexen, havens en wachtplaatsen. Locaties zijn in kaart gebracht, deelnemers zijn gevonden en een eerste begin is gemaakt
- Uniform Aanmelden Barges: een web-applicatie die is ontwikkeld om het binnenvaartschippers makkelijk te maken hun lading bij klanten/leveranciers aan te melden. Deelnemers zijn gevonden en een begin is gemaakt.

Status:	uitvoeringsfase
Partners:	Bureau Telematica Binnenvaart, Dow Benelux BV, Koninklijke Schuttevaer, Oiltanking, Rijkswaterstaat, Zeeland Refinery, Zeeland Seaports
Projectbegroting:	circa € 150.000
Waar:	Zeeland

Regiodistributie medical - Duurzaam voordeel

Zeeuwse zorginstellingen willen de aanvoer en opslag van gebruiks- en verbruiksartikelen efficiënter organiseren. Dit project geeft inzicht in welk voordeel er te behalen is, door de afstemming van de aanvoer van goederen en het bundelen van lading vanuit een centraal opslagpunt. Naast een financieel voordeel heeft dit ook een voordeel op het gebied van duurzaamheid.

In 2012 kreeg dit project definitief vorm. De projectpartners hebben laten weten dat ze meedoen en cofinanciering toegezegd. Een externe partij inventariseert de data met betrekking tot hun bevoorrading bij de verschillende deelnemers. De resultaten hiervan zullen in 2013 bekend zijn.

Status: uitvoerfase

Partners: Admiraal De Ruyter Ziekenhuis (locatie Goes, Middelburg, Vlissingen en Zierikzee), Emergis, Konings Logistiek, Ziekenhuisapothek Scheldezoom, ZorgSaam Zeeuws Vlaanderen,

Projectbegroting: circa € 50.000

Waar: Zeeland

Multimodaal knooppunt Bevelanden - Impuls bepaalt mede de koers

Het economisch belang van lokaal containeroverslag voor de regio Bevelanden is groot. Al eerder werd in opdracht van de Provincie Zeeland een poging gedaan om een haalbaarheidsstudie uit te voeren naar een nat bedrijventerrein langs het Kanaal door Zuid-Beveland. Deze studie strandde. Toch rees de vraag naar een studie opnieuw bij een aantal bedrijven uit de gemeentes Kapelle en Reimerswaal. Dit keer specifiek naar de mogelijkheden van containeroverslag in de nabije omgeving. Het Bureau Voorlichting Binnenvaart is daarom in dit kader in 2012 een haalbaarheids-onderzoek gestart. Gezien de politiek/bestuurlijke gevoeligheden is eerst om brede steun gevraagd bij de betrokken gemeenten en de Provincie. Ongeveer 25 bedrijven werden bevraagd over het volume, de aard en bestemming van hun producten. Hieruit bleek dat er bij deze bedrijven potentie is om 20.000-30.000 TEU* over te slaan op binnenvaartschepen. Daarbij gaan ze uit van een overslagpunt dat aan of bij het Kanaal door Zuid-Beveland ligt. Een aantal van deze bedrijven ziet de kansen en is bereid om met elkaar een container-overslagpunt te ontwikkelen. Deze bedrijven vormen de kern van het projectteam.

* TEU: standaardmaat 20-voets container

medewerker Logistiek bij Zeeland Refinery

☞ Het project is een efficiënte manier om informatie uit te wisselen, waardoor je als terminal maar ook als schipper betere controle en overzicht krijgt. Het is daarnaast een mooi initiatief; het biedt voordelen voor de efficiency van de havens van Vlissingen en Terneuzen. Impuls voegt de verschillende wensen van de betrokken partijen samen tot één verhaal en dient daarmee het algemeen belang. Wij ervaren dat als meerwaarde. ☞

(Multimodaal knooppunt Bevelanden - vervolg)

Status: uitvoerfase
Partners: Bureau Voorlichting Binnenvaart, Comex Shipping, Ecotank, Fruit Packing Zeeland, Gemeente Kapelle, Gemeente Reimerswaal, Koel Vrieshuis Reimerswaal, Koninklijke Schuttevaer, Provincie Zeeland, Syntens, Van Houte Openeer, Zoomweg Zeeland Coldstores
Projectbegroting: circa € 50.000
Waar: gemeenten Kapelle en Reimerswaal

PR-verantwoordelijke bij Van Houte Openeer:

'Impuls kan deuren openen, die anders gesloten zouden blijven.'

☞ Mensen zeggen wel eens: Je bent een transportbedrijf, waarom wil je nu gaan vervoeren per schip? Maar dat biedt volgens ons veel voordelen, niet alleen financieel maar ook qua tijd. Zeker voor de toekomst. Je hebt bijvoorbeeld geen last van files of slecht weer. De ontwikkelingen in dit traject gaan soms alleen erg langzaam. We zijn hier 7 à 8 jaar geleden ook al eens mee bezig geweest. Omdat er veel partijen bij betrokken zijn, vragen de ontwikkelingen flink wat tijd. Gelukkig kan Impuls deuren openen die anders gesloten zouden blijven. Dat is echt een voordeel; het netwerk dat ze hebben, de mensen die ze bij elkaar weten te brengen en het bevorderen van de samenwerking. Naast alle onderzoeken die ze doen. Daar heb je als ondernemer profijt van. ☞

Expertisecentrum Logistiek Zeeland -

Een nieuwe invulling

Het Expertisecentrum Logistiek Zeeland adviseert het bedrijfsleven op een aantal belangrijke thema's zoals multimodaliteit en havenlogistiek. Ook wil het expertisecentrum een versterkende rol spelen bij verbindingen en kennisuitwisseling als het gaat om logistiek tussen Zeeuwse bedrijven. Het Expertisecentrum is een samenwerkingsverband tussen de HZ University of Applied Sciences, Rabobank, Zeeland Seaports en Impuls. In 2012 hebben de projectpartners in overleg besloten tot een nieuwe invulling van het centrum. Een gedetailleerde agenda met projecten en activiteiten is opgesteld en een financieringsmodel ontwikkeld. Hiervoor zijn verschillende bedrijven benaderd. Concrete projecten zijn uitgevoerd zoals een onderzoek naar de potentie van binnenvaartvervoer voor de foodsector. Naast studenten van de HZ worden ook externe adviseurs en het Zeeuwse bedrijfsleven hierbij ingezet.

Status: uitvoerfase
Partners: HZ University of Applied Sciences, Provincie Zeeland, Rabobank, Zeeland Seaports, Zeeuws bedrijfsleven
Projectbegroting (2012): € 120.000
Waar: Zeeland

Regiodistributie Walcheren – Efficiënt op weg

Regiodistributie op Walcheren heeft potentie, zo bleek in 2011 uit het onderzoek naar de haalbaarheid van dit project. Eerst is tot op straatniveau en per sector bekeken welke producten er zoal worden afgeleverd. Daarna is berekend of het aantrekkelijk is om deze producten gezamenlijk te distribueren, waardoor efficiënt met volle vrachtwagens gereden kan worden, wanneer de klant dat het beste uitkomt. De resultaten van het

onderzoek van het Walchers regiodistributieconcept zijn in oktober 2012 tijdens een bijeenkomst gepresenteerd en besproken met overheden en de Zeeuwse logistieke dienstverleners. Vervolgens is een eerste stap gezet naar de verdere uitvoer van het concept. Dat biedt perspectief.

Status: uitvoerfase
Partners: Argus-I, Spar, gemeenten Middelburg, Veere en Vlissingen
Projectbegroting: € 50.000
Waar: Walcheren

Logistieke Kanaalzone bedrijvenkring - Versterkende werking

Een bedrijvenkring is een samenwerkingsverband van bedrijven, waar (logistieke) thema's besproken worden. Daarnaast worden projecten ontwikkeld rond thema's die versterkend werken en die bedrijven gezamenlijk willen oppakken. Logistics Accelerator wil een aantal bedrijvenkringen opzetten. Een daarvan is gericht op verladers in de Kanaalzone. Bij ieder bedrijf is geïnventariseerd welke thema's er aan de orde zijn. Vervolgens is een projectagenda vastgesteld, die vooral gericht is op samenwerking in de binnenvaart, het delen van kennis en het gezamenlijk inkopen van capaciteit; de zogenaamde site-logistiek en containerisatie. Er liggen tevens samenwerkingskansen op het vlak van weg- en railtransport.

Status: uitvoerfase
Partners: Cargill, Dow Benelux BV, Heros, De Hoop, ICL, Outokumpu, Ovet, Yara
Projectbegroting: € 50.000
Waar: Kanaalzone Zeeuws-Vlaanderen

POCBM & Roadmap CBM

Looptijd project: 2009-2012
Betrokken partijen: Cofely, Dow Benelux BV, DSM, Dutch Institute World Class Maintenance, Sabic, Shell, Sitech, Spie, Yara, en anderen
Rol Impuls: projectontwikkelaar, projectmanager
Omvang: € 50.000
Financiering: OP-Zuid
Waar: heel Zeeland

Op weg naar bewustwording

Delen van kennis is de juiste weg

Bewustwording van conditieafhankelijk onderhoud bij onderhouds- en productiebedrijven, daar draait het om bij dit project*. Het uitwisselen van kennis en ervaring met name tussen verschillende sectoren is hierbij van belang. In 2012 kwam de vraag: Hoe nu verder? Als antwoord hierop is de Innovatie Zuid Roadmap voor Condition Based Maintenance opgezet. Deze roadmap heeft als doel de huidige knelpunten en barrières bij conditieafhankelijk onderhoud in de chemische procesindustrie in kaart te brengen en kennis en oplossingen uit andere sectoren aan te dragen. Dit leidt tot een projectagenda voor de komende jaren. In 2013 krijgt de roadmap een vervolg. De juiste weg dus.

* POCBM & Roadmap CBM: Praktijk- en Ontwikkelcentrum Condition Based Maintenance & Roadmap Condition Based Maintenance

Knelpunten die werkprocessen verbeteren

Uitdagingen en verbeteringen

Er liggen uitdagingen op het gebied van fysieke logistiek van onderdelen (beheer en opslag), materiaal, materieel en mensen. De belangrijkste uitdaging is de noodzaak om de werkprocessen rond onderhoud te verbeteren. In het project Maintenance & logistiek is besloten om deze problematiek aan te pakken met een klein gezelschap productiebedrijven. In 2012 is in samenwerking met de Brabantse Ontwikkelings Maatschappij dit project ontwikkeld. De deelnemers hebben hun deelname en cofinanciering toegezegd, een externe partij is begonnen met het inventariseren van data bij de verschillende deelnemers. Het project bestaat uit vier fasen:

- Het verzamelen van data bij de verschillende productiebedrijven; hoe wordt onderhoud georganiseerd, welke processen zijn er en hoe presteren deze processen?
- Deze data wordt door logistieke experts geanalyseerd en vergelijkbaar gemaakt.
- Een aantal 'brown paper sessies', waarin de processen en prestaties van de verschillende deelnemers naast elkaar gelegd en besproken worden.
- Het ontwikkelen en uitvoeren van pilotprojecten om verbeteringen te realiseren.

Maintenance & logistiek

Looptijd project: 2012-2013
Betrokken partijen: Dinalog, Dow Benelux BV, Dutch Institute World Class Maintenance, Kempen Engineering & Consultancy, Sabic, Shell (Moerdijk), Sitech, Yara
Rol Impuls: projectontwikkelaar, facilitator samenwerkingsproces
Omvang: circa € 150.000
Financiering: OP-Zuid
Waar: Gemeente Terneuzen

Werkplaats Layout MVP

Looptijd project: 2012
Betrokken partijen: Cofely, Dinalog, Dow Benelux, Dutch Institute World Class Maintenance, Flowserve, Gordian, Houtepen, Kempen Engineering & Consultancy, Spie, Valuepark Terneuzen
Rol Impuls: projectontwikkelaar, facilitator samenwerkingsproces
Omvang: € 50.000
Financiering: OP-Zuid
Waar: heel Zeeland, met name gemeente Terneuzen

Een werkplaats-indeling waar iedereen zich thuis voelt

Een goed doordachte en functionele werkplaatsindeling is belangrijk. In het geval van het Maintenance Value Park (MVP) levert een gezamenlijke werkplaats een belangrijke bijdrage aan de value van het park. Met name door een slimme lay-out, samenwerking en het delen van bepaalde faciliteiten en diensten. Om de lay-out van de centrale werkplaats van het (toekomstige) Maintenance Valuepark in Terneuzen te bepalen is het project Werkplaats Layout MVP in 2012 gestart en uitgevoerd. Hierbij zijn twee gespecialiseerde partijen ingeschakeld; een op het gebied van innovatie en samen-

werking, en een op gebied van logistiek en reserveonderdelen. In nauw overleg met zowel de projectdeelnemers als logistieke experts is een 'ideale lay-out' ontwikkeld van de (toekomstige) centrale werkplaats. Met een goed doordachte en functionele werkplaatsindeling, zodat iedereen zich hier thuis voelt. Gezamenlijke faciliteiten, de behoefte aan privacy en eigenheid spelen hierin een belangrijke rol. Deze lay-out is in 2013 vertrekpunt als voorbereiding op de bouw.

Rob Rutjens,

Programmadirecteur Maintenance Valuepark:

'Ik kan niet anders zeggen dan dat er sprake is van een echte samenwerking'

Regelmatig heb ik contact met de mensen van Impuls over het ontwerp van de werkplaats MVP. De rol die Impuls hierbij inneemt is die van initiatiefnemer, regisseur en coördinator. Dat gaat ze goed af. En dat de praktische uitvoering bij een andere partij ligt, dat is voor ons een voordeel. Impuls heeft een beter overzicht dan dat we zelf hebben, schakelt de juiste externen in en neemt ons het werk uit handen. Wij doen als Dow ook aan kennisuitwisseling met Impuls. Dow heeft toegezegd om mee te werken aan activiteiten van Impuls. Een medewerker van Dow is daarbij ingezet om het project qua kennis te ondersteunen. Tevens worden de nieuwe starters die aan het InnoGol-programma deelnemen gescreeend en gescout door iemand van Dow die aan het project gelieerd is. Ik kan niet anders zeggen dan dat er sprake is van een echte samenwerking.

World Class Wind-turbine Maintenance

Looptijd project:	2010-2013
Betrokken partijen:	circa 25 bedrijven en kennisinstellingen, met name uit Zuidwest-Nederland
Rol Impuls:	initiatiefnemer, aanjager, facilitator
Omvang:	€ 1,6 miljoen
Financiering:	€ 1 miljoen (Pieken in de Delta)
Waar:	Zuidwest-Nederland

In Zeeland waait altijd de wind

Met als doel het efficiënter en effectiever onderhouden van windturbines door gebruik van nieuwe technologie en betere samenwerking tussen betrokken bedrijven, is het project World Class Windturbine Maintenance in 2011 gestart. In 2012 zijn de partijen nader tot elkaar gekomen en is er een pilot uitgevoerd met nieuwe sensortechnologie op Zeeuwse windturbines. Deze sensortechnologie helpt om nog beter de conditie van de windturbine te bepalen en zo nog beter het onderhoudsmoment te bepalen. Ook zijn nieuwe samenwerkingsconcepten getoetst, waardoor de samenwerking tussen onderhoudsbedrijven beter en professioneler zal verlopen. Daarbij worden nieuwe contractvormen ontwikkeld die dit ondersteunen. Laat 't maar waaien dus.

Inspectierobot

Looptijd project:	2012
Betrokken partijen:	Dow Benelux BV, Hogeschool Antwerpen, Maintenance Valuepark Terneuzen
Rol Impuls:	projectbegeleider
Omvang:	€ 10.000
Financiering:	-
Waar:	heel Zeeland, met name Gemeente Terneuzen

Werken op hoogte kan goedkoper

Vliegende inspectierobot is geen science fiction

Goedkoop werken op hoogte, waarbij geen gebruik gemaakt wordt van traditionele manieren; dat is het doel van het project Inspectierobot. Het blijkt dat de chemische industrie veel geld besteedt aan werken op hoogte door steigerbouw, kranen, en ander attributen. Een van de oorzaken ligt in de noodzaak om op hoogte visuele inspecties uit te voeren. Het project is uitgevoerd en afgerond met een zeer goed onderbouwd en gedocumenteerd ontwerp van een nieuw soort vliegende inspectierobot. Deze kan ingezet worden in industriële complexen om (pre-)inspecties uit te voeren. Dat is goedkoper.

Programma Manager Kennis- en Innovatiecentrum (KI<)

Maintenance Valuepark Terneuzen:

Impuls is belangrijk voor de ontwikkeling van het Kennis- en Innovatiecentrum doordat zij deelnemen aan het kernteam, waarin het beleid wordt ontwikkeld en de realisatie wordt gepland. Daarnaast voeren ze de project-leiding bij het project Conditioned Based Maintenance en begeleiden ze het project Onbemande vliegende inspectierobot om op grotere hoogtes inspecties uit te voeren. De samenwerking met Impuls verloopt binnen deze projecten plezierig en effectief.

Breedband internet

Looptijd project: 2011 - 2012

Betrokken partijen: Gemeente Terneuzen,
Provincie Zeeland,
Uw Nieuwe Toekomst,
Zeeland Ontwaak,
Zeeland Seaports

Rol Impuls: projectcoördinator

Omvang: € 45.000

Financiering: € 35.000 (Provincie Zeeland)

Waar: heel Zeeland

Kijken naar de toekomst van het internet

Digitale trends

Het is een breed gedragen wens binnen de provincie Zeeland te onderzoeken welke data-infrastructuur er in Zeeland op dit moment is. Maar ook welke data-infrastructuur er in de toekomst nodig is. De focus ligt hierbij op het bedrijfsleven, al vinden er ook gesprekken met alle Zeeuwse gemeentes plaats. Trends in digitalisering, de ontwikkeling van data-infrastructuur en bandbreedte spelen hierbij een rol. In 2012 is dit project uitgevoerd, het eindresultaat is begin 2013 bekend. In 2013 wordt er een Zeeuwse digitale agenda gemaakt en wordt de haalbaarheid van een aantal pilotprojecten in Zeeuws-Vlaanderen getoetst.

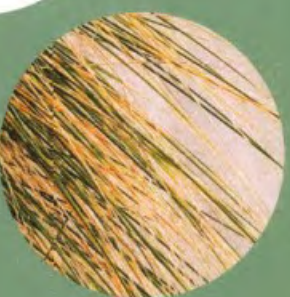

Ontwikkelen

Vrijetijdseconomie

Hier aan de kust, de Zeeuwse kust...

Zeeland leeft met water en is een van de kustprovincies in Nederland waar jaarlijks veel gasten komen. Maar Zeeland is niet zomaar een van de provincies aan zee. Zeeland is namelijk de enige provincie met letterlijk land in zee. Dat is een belangrijk onderdeel in de manier waarop Zeeland zich wil positioneren en onderscheiden. Voor deze LAND IN ZEE-focus hebben verschillende partijen uit de toeristische en culturele sector, waaronder Impuls, nagedacht over de positionering van Zeeland als toeristische bestemming. Met haar cluster Vrijtijdseconomie speelt Impuls hierin een belangrijke rol op het gebied van het aantrekken van innovatie. Het cluster richt zich op: Uitvoering Bad-status Domburg en Cadzand-Bad, Deltaleven, Lekker Regionaal Product, Revitalisering verblijfsrecreatie, Waterbeleving, Rondje watersport, het Watersportloket, Energiek Borsele en overige activiteiten.

Bad-status Domburg en Cadzand-Bad

Looptijd project:	2011-2013
Betrokken partijen:	gemeenten Sluis en Veere, Provincie Zeeland en toeristische ondernemers uit de desbetreffende gemeenten
Rol Impuls:	aanjager, verbinder, organisator en uitvoerder
Omvang:	€ 320.000 en € 75.000 Provincie Zeeland
Financiering:	opdrachtverlening vanuit gemeenten Sluis en Veere
Waar:	Sluis (Cadzand-Bad) en Veere (Domburg)

Onderscheidend met wellness en well-being

Een economisch warm bad

De markt voor wellness is groeiende; het bewust omgaan met stress en het zorgen voor een optimale conditie en gezondheid worden steeds belangrijkere thema's in onze maatschappij. Ondernemers uit Veere en Sluis zien kansen om hun gemeenten met de Bad-status internationaal te profileren als vitaliteits- en wellnessbestemming. Om deze status te behalen, brengt Impuls de mogelijkheden in kaart en heeft zij in opdracht van de gemeenten Veere en Sluis een uitvoeringsprogramma opgesteld. In 2012 is de uitvoeringsfase gestart en coördineerde Impuls in opdracht van deze gemeenten beide trajecten.

Bad-status als kwaliteitskeurmerk

De Bad-status is een internationaal kwaliteitskeurmerk voor een (kust)plaats. Het economische aspect is groot. De verwachting van de wellnesssector is dat zowel het aantal banen als het aantal toeristen zal toenemen met 13%. Aan de toekenning 'Bad' zijn strikte voorschriften verbonden, samengesteld en

getoetst door de ESPA (European Spa Association) en de Deutsche Heilbäder Verband. Eenmaal voldaan aan deze voorschriften, krijgen Domburg en Cadzand-Bad de Bad-status. Dat zal de onderscheidende positie van Zeeland versterken en zorgen voor seizoensspreiding. Naast het feit dat dit het (wellness)aanbod voor toeristen verdiept en verbreedt.

Bidboek

Om tot de Bad-status te komen stelt het cluster Vrijetijds-economie, in opdracht van beide gemeenten, een zogenaamd bidboek voor de ESPA op. Samen met een wellnessdeskundige worden tien criteria uitgewerkt. Per criterium is aangegeven welke stappen er gezet zijn om te voldoen aan de eisen van de Bad-status. Bijvoorbeeld: welke infrastructurele zaken zijn er aangepast en welke therapieën worden er aangeboden? In het bidboek zijn de tien criteria uitgewerkt en onderbouwd. Deze uitvoeringsfase loopt nog. Het bidboek voor zowel Veere als voor Sluis is waarschijnlijk in december 2013 gereed.

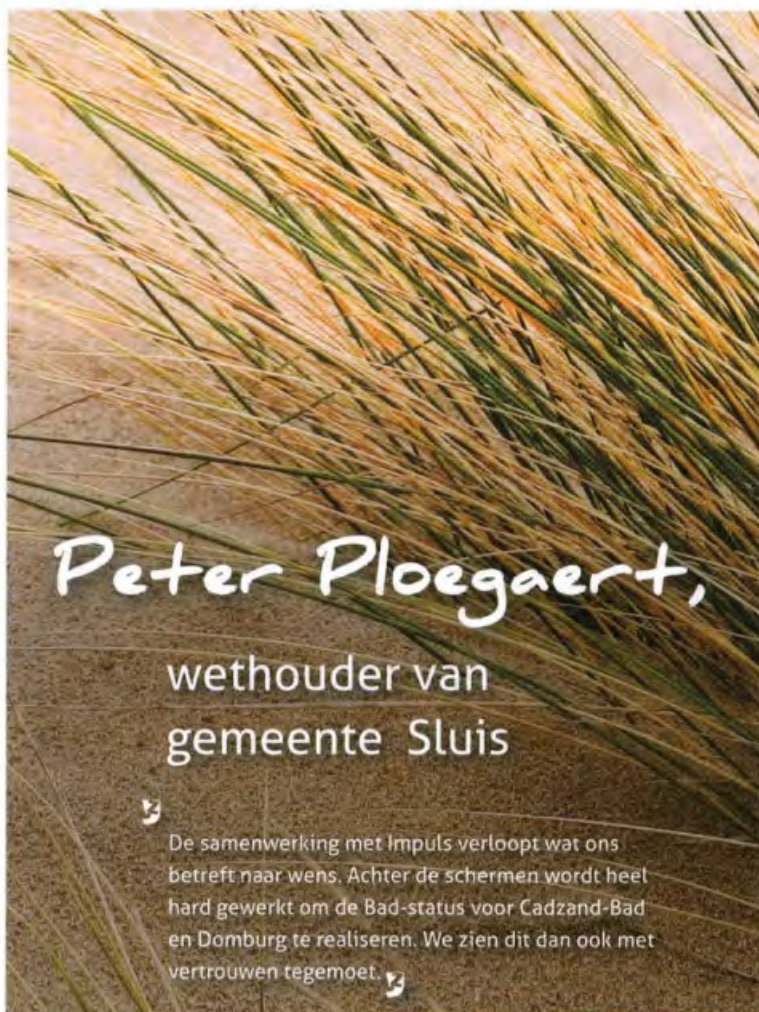

Govert Janzen,

directeur Badhotel Domburg:

Govert Janzen, directeur Badhotel Domburg, gaat de komende jaren binnen zijn hotel in wellness investeren.

Naast uitbreiding van de saunafaciliteiten komt er een belevingstuin en een tuin met flora uit de tijd van Dr. Mezger. Dit vraagt de klant van ons en het hebben van extra wellnessfaciliteiten heeft voor ons veel voordelen. We kunnen hiermee het seizoen verlengen, het verblijf van de gasten koppelen aan arrangementen en we kunnen er hiermee voor zorgen dat de toerist terugkomt naar Domburg. De Bad-status is daarbij van toegevoegde waarde. Impuls vervult hierbij de rol van adviseur en levert ons een breed netwerk aan. Op deze manier zijn we bijvoorbeeld in contact gekomen met HZ-studenten, die voor ons onderzoek hebben gedaan naar wellness in de regio. Ook de bijeenkomsten die Impuls organiseert ervaar ik als een toegevoegde waarde. Het zijn voedingsbodems voor ideeën en een goed moment om plannen te toetsen bij collega's en belanghebbenden. Iedereen is het er over eens dat wellness een groeimarkt is. Daarom is het van belang daarin samen te werken.

Peter Ploegaert,

wethouder van
gemeente Sluis

De samenwerking met Impuls verloopt wat ons betreft naar wens. Achter de schermen wordt heel hard gewerkt om de Bad-status voor Cadzand-Bad en Domburg te realiseren. We zien dit dan ook met vertrouwen tegemoet.

Deltaleven

Looptijd project:	2010-2013
Betrokken partijen:	HZ University of Applied Sciences, NHTV, Rabobank, Stichting Deltaleven
Rol Impuls:	penvoerder, coördinator, procesbegeleider
Omvang:	€ 775.580
Financiering:	€ 441.000 (Pieken in de Delta, Ministerie van EZ, Provincie Noord-Brabant en Zeeland)
Waar:	Zuidwest-Nederland

Inspelen op trends in toerisme

Belevingen in zuidwestelijke regio

De laatste trend in de toeristische branche is dat de toerist op zoek is naar unieke en authentieke belevingen die van een hoge kwaliteit zijn. Maar op welke manier kan de regio Zuidwest-Nederland op deze behoefte van de toerist inspelen? Impuls probeert op deze vraag een antwoord te vinden door de krachten van ondernemers te bundelen in het project Deltaleven. Zo kunnen Zeeland en West-Brabant sterker en unieker worden bij het aanbieden van een toeristisch product.

Al in 2010 startte er een initiatiefgroep van horeca-, watersport- en verblijfsrecreatiebedrijven en werd een gebiedsbelevingsconcept ontwikkeld. Het doel:

de lokale, onderscheidende producten makkelijker vinden. De volgende stap was de ontwikkeling van een business-to-business-portal met daaraan gekoppeld een kortingspas. Met deze pas zijn de bestedingen en wensen van toeristen te volgen.

In 2010 en 2011 is een subsidieaanvraag voorbereid en gehonoreerd binnen het subsidieprogramma Pieken in de Delta. Een externe projectleider werd aangetrokken en een businessplan opgesteld. Vervolgens is in 2012 in twee pilotgebieden, Schouwen-Duiveland en Zeeuws-Vlaanderen de Viacard (voorheen Deltapas) geïntroduceerd. Deze (kortings)pas is ontwikkeld op basis van de technologie die ook in Oostenrijk wordt gebruikt. In 2013 worden deze twee pilotgebieden verder uitgebreid. Een introductie van de Viacard op Noord-Beveland en in Veere/Walcheren is in voorbereiding.

mede-eigenaar van Strandcamping Groede:

J leidinggevende bij het familiebedrijf Strandcamping Groede, heeft het afgelopen jaar bijzondere inzichten in het concept samenwerking gekregen.

3 Door de Viacard konden we onze klanten ineens arrangementen aanbieden, iets wat we voorheen niet deden. Voorbeeld hiervan is een rondvaart. Door de Viacard werd de planning en onderlinge afstemming met de andere bedrijven ineens veel makkelijker. Dat maakte dat we een totaalpakket konden aanbieden. Daarnaast is de uitwisseling van ervaringen met de Viacard waardevol gebleken. Ik verwacht dat dit ook voor Noord-Beveland en Walcheren gaat gelden. Wij zijn met onze werkgroep in Zeeuws-Vlaanderen een aanjager. Impuls heeft de regiefunctie in dit project. Onze werkgroep hoopt dan ook weer op een waardevolle bijdrage van Impuls bij het ingaan van de volgende fase van het project. **3**

Waterbeleving

Looptijd project: 2012-2014
Betrokken partijen: ondernemers vanuit dagattracties, verblijf, watersport, watersportcoördinator
Rol Impuls: initiatiefnemer, coördinator
Omvang: € 20.000
Financiering: gemeenten Borsele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland, Reimerswaal
Waar: heel Zeeland, startend vanuit Veerse Meer en Oosterschelde

Zuidwestelijke delta als watersportbelevingscentrum van Europa

Nieuwe land-water- en productmarktcombinaties

Het project Ruimte recreëren is omgevormd tot een aantal activiteiten onder de naam Waterbeleving. Waar Ruimte Recreëren zich richtte op een nieuwe aanpak van toeristische gebiedsontwikkeling, richt Waterbeleving zich met name op het ontwikkelen van nieuwe land-waterarrangementen met ondernemers. Zo wordt invulling geven aan de positionering van de zuidwestelijke delta als hét watersport(belevings)centrum van Europa.

Naast coördineren en integreren van watersportbelangen gaat het in dit project ook om de ontwikkeling van product-marktcombinaties met het achterland voor zowel de zakelijke als de toeristische markt. Impuls adviseert, brengt partijen bijeen en ontwikkelt een projectplan gericht op concrete resultaten. In twee gebieden wordt een begin gemaakt met nieuwe product-marktcombinaties:

- Rondom het Veerse Meer legt Impuls, samen met de watersportcoördinator, contacten tussen land-en waterondernemers.
- Rondom de Oosterschelde stimuleert Impuls contacten tussen campings en jachthavens.

In 2013 worden deze activiteiten verder uitgebouwd en pilotarrangementen gerealiseerd.

Maak kennis met watersport

Educatief en praktisch

Zeeuwse jongeren kennis laten maken met verschillende watersportmogelijkheden in de regio; dat is het doel van het project Rondje watersport. Het gaat om een dagvullend watersportprogramma waarbij Zeeuwse basisonderwijsleerlingen van de groepen 7 en 8 op educatieve en praktische wijze kennismaken met zeilen, surfen en suppen. Als coördinator zorgt Impuls voor het contact met scholen, maakt afspraken met ondernemers en regelt de financiering. Via een speciaal ontwikkelende website kunnen scholen zich inschrijven.

In 2012 werden er 16 kennismakingsdagen georganiseerd in de periode van juni tot september, verspreid over verschillende Zeeuwse watersportlocaties. Zo hebben in totaal ruim 450 leerlingen van 16 verschillende basisscholen kennis kunnen maken met watersporten. In het voorjaar van 2013 staan nog een aantal dagen gepland; de eerste scholen hebben zich hiervoor al aangemeld. Daarna zal het project worden geëvalueerd en gekeken worden hoe de activiteiten kunnen worden voortgezet bij een geschikte organisatie. Hierover wordt overlegd met de diverse partijen in de watersportsector.

Rondje watersport

Looptijd project: 2011-2013
Betrokken partijen: watersportbedrijven (Aquavitesse, De Braakman, Roha, De Viking, Zellen en surfcentrum Brouwersdam), gemeenten Goes, Noord-Beveland, Schouwen-Duiveland, Kapelle, Sluis, Terneuzen en Veere
Rol Impuls: initiatiefnemer, penvoerder, coördinator
Omvang: € 52.000
Financiering: Provincie Zeeland, gemeenten en bijdragen van Zeeuwse basisscholen
Waar: Zeeland

Lekker Regionaal Product

Looptijd project: 2010-2012
Betrokken partijen: Agrimarkt (Zeeland), Bestelvers en Foodcel (Noord-Brabant), Bettinehoeve, HZ University of Applied Sciences, IFC, Rabobank, REWIN West-Brabant, Streekkoken, Walnoothoeve, ZLTO
Rol Impuls: aanjager, penvoerder, projectmanager, verbinder
Omvang: € 558.200
Financiering: € 432.000 (Pieken in de Delta, Ministerie van EZ, Provincie Zeeland en Provincie Noord-Brabant)
Waar: zuidwestelijke delta

→ Lekker regionaal smaakt naar meer

Wat houdt het project Lekker Regionaal Product in?

Lekker Regionaal Product gaat over - de titel zegt het al - regionale producten. En dan met name over samenwerking, vergroten van de afzetmogelijkheden en verbeteren van de distributie van deze producten. Hiervoor is er door heel Zuidwest-Nederland een samenwerking tussen ondernemers uit horeca, landbouw en retail gerealiseerd, wat leidde tot nieuwe afzetmarkten. Het Kenniscentrum Kusttoerisme heeft in 2012 een onderzoeksrapport opgeleverd waarin wordt aangegeven welke waarde consumenten hechten aan regionale producten tijdens hun vakantie. Deze regionale producten blijken namelijk een grote marktpotentie te hebben en Impuls ziet kansen om deze potentie te (laten) benutten.

Noem eens een voorbeeld?

Een voorbeeld van een eindproduct is het 'streekkoffertje'. Dit is een koffertje waarin Zeeuwse food- en non-foodartikelen kunnen worden meegenomen na afloop van een verblijf in Zeeland. Het koffertje is naar believen door de toerist zelf te vullen met lekkernijen en producten, of de ondernemer kan het gevuld meegeven met zijn producten of met producten die binnen een Zeeuws thema passen. Ook kan het koffertje als promotiemateriaal worden ingezet bij beurzen, streekmarkten, et cetera.

Daarnaast zijn er nieuwe product-marktcombinaties ontstaan, zoals de Zeeuwse knopkaas met zeekraal; Pain de Mer, brood met water uit de Oosterschelde en interactieve kookworkshops op bijzondere locaties. Een aantal producten als ganzen- en geitenvlees weten nu hun weg naar de markt beter te vinden.

Wat heeft het project verder nog bereikt?

Er zijn twee nieuwe projectplannen ontwikkeld. Een gericht op de toeristische ontwikkeling op Tholen en een gericht op thematische fietsroutes onder de naam 'streekboodschappenroute' en op kookworkshops. Beide plannen zijn ingediend binnen het POP-subsidieprogramma. Alle benaderde gemeenten reageerden positief op cofinanciering, waardoor een breed Zeeuws project kan ontstaan. Met het Routebureau en Promotie Zeeland Delta wordt onder meer samengewerkt bij de invulling van de routes en het digitaliseren van kaartmateriaal. Bij alle activiteiten wordt aansluiting gezocht bij het LAND IN ZEE!-concept en het Zeeuws DNA.

Bovengenoemde activiteiten worden in 2013 voortgezet door de inmiddels zelfstandige stichting Lekker Regionaal Product.

projectmanager bij het Kenniscentrum Kusttoerisme:

Impuls is in het project Lekker Regionaal Product de aanjager, samen met ondernemers en de overheid. Zij maakt ook de vertaalslag naar de ondernemers. Kenniscentrum Kusttoerisme is hierbij als kennispartner van toegevoegde waarde. In het project heeft Kenniscentrum Kusttoerisme het afgelopen jaar dan ook een onderzoek uitgevoerd naar het belang en de aantrekkingskracht van regionale producten voor de regio. Er werd altijd wel gedacht dat regionale producten een aantrekkingskracht hebben op bezoekers, maar dit was nog nooit bewezen of onderbouwd. Daarom zijn voor dit onderzoek 500 Nederlandse consumenten geënquêteerd en zijn er 20 ondernemers geïnterviewd. Uit het onderzoek kwam naar voren dat 10% van de geënquêteerden naar een bepaalde bestemming gaat, juist vanwege de regionale producten. De combinatie streekproduct en Zeeland werd in dit verband vaak genoemd. Bij de ondernemers bleek dat men wel gebruik maakte van regionale producten en dit ook belangrijk vond voor het bedrijf en de regio. Maar het uitventen van het gebruik van deze producten blijkt nog teveel onderbelicht. Zeker nu is gebleken dat de bezoekers hierop hun keuze baseren. In de communicatie moet dan ook de trots op deze producten meer aandacht krijgen. 'Be good and tell about it.' De verzelfstandiging van Lekker Regionaal Product kan een goede manier zijn om dit met de Zeeuwse ondernemers verder op te pakken.

Zeeland als pilot voor andere kustgebieden

Aanpassingen leiden tot economisch verantwoord product

Veel verblijfsrecreatiebedrijven (met name campings) kunnen door hun ligging, uitbreidingsmogelijkheden, staat van onderhoud en brandveiligheidseisen geen grote investeringen meer doen. Maar om de komende jaren een economisch verantwoord product aan te kunnen bieden zijn deze juist noodzakelijk. Vooral als het gaat om nieuwe vormen van verblijfsrecreatie, natuurontwikkeling of infrastructuur.

Impuls werkt met de betrokken partijen al vanaf 2009 aan een aanvraag voor het project Revitalisering verblijfsrecreatie. Na de goedkeuring van het project in 2011 is Zeeland nu pilotregio voor andere gebieden in Nederland. Samen met de betrokken gemeenten wordt in kaart gebracht welke locaties opgenomen worden in deze pilot. In 2012 is de uitvoeringsfase gestart en hebben Impuls en de betrokken partijen de eerste business cases voor de pilotlocaties opgesteld. De Dienst Landelijk Gebied ondersteunde hen hierbij. Zowel bestuurlijk als ambtelijk is een verkenning uitgevoerd bij de gemeenten Schouwen-Duiveland, Sluis en Veere. Mogelijke pilotlocaties die in aanmerking komen voor revitalisering werden binnen deze verkenning bekeken. Impuls heeft op verschillende pilotlocaties gesproken met ondernemers over de mogelijkheden. De resultaten van deze verkenning worden opgenomen in de tussentijdse evaluatie in 2013 waarna de geselecteerde pilots uitgevoerd worden.

Revitalisering verblijfsrecreatie

Looptijd project:	2009-2015
Betrokken partijen:	gemeenten Schouwen Duiveland, Sluis en Veere, Provincie Zeeland
Rol Impuls:	penvoerder, procesbegeleider
Omvang:	€ 1.581.960
Financiering:	€ 616.964 (OP-Zuid), € 348.013 (Ministerie van EZ), € 601.004 (Provincie Zeeland)
Waar:	Zeeland

Samen vitaal ondernemen

Looptijd project:	2011-2012
Betrokken partijen:	Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland, MKB-Zeeland, Zeeuwse gemeenten en plaatselijke ondernemersverenigingen.
Rol Impuls:	aanjager, coördinator
Omvang:	€ 37.500
Financiering:	Impuls, Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland
Waar:	Zeeland

Vitaal ondernemen stimuleert lokale economie

Samen de schouders eronder

Het project Samen Vitaal Ondernemen is in 2011 gefinancierd door Actieplan Groei! (zie pagina 17). In 2012 heeft Impuls, samen met de Kamer van Koophandel, dit project voortgezet en werden er met de gemeenten Hulst, Kapelle, Noord-Beveland, Reimerswaal, Schouwen-Duiveland, Terneuzen en Tholen convenanten afgesloten. Hierin staan afspraken over de samenwerking tussen plaatselijke ondernemersverenigingen, de betreffende gemeente, Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland, MKB-Zeeland en Impuls. Met als doel het stimuleren van de lokale economie. Denk hierbij aan verbeteringen op het gebied van veiligheid, toerisme of infrastructuur. Maar ook ideeën als het veiliger maken van bedrijventerreinen, thematiseren van dorpskernen of het beter vermarkten van streekproducten staan hierin. Jaarlijks stelden de convenantpartners een economische projectenlijst op, waarvan per project een van de partners trekker was voor verdere uitwerking en een concreet resultaat.

Land van Borsele

Geef je energie!

Een brede gebiedsontwikkeling van de gemeente Borsele om daarmee te komen tot een economische impuls voor de regio. Dat is het doel van het project Energiek Borsele. In 2010 lag de focus op het bekendmaken van het project, het opzetten van een samenwerking en het creëren van draagvlak bij (met name) de toeristisch-recreatieve sector. Dit samen met ondernemers uit de gemeente Borsele. 2011 stond in het teken van een toeristische informatiegids en een lokale website en aandacht voor de promotie van dit gebied. Met als resultaat: 'Land van Borsele' met een logo en een slogan. In 2012 is de Stichting Land van Borsele opgericht. Hierin zijn alle activiteiten geborgd en de initiatieven Energiek Borsele en Duurzaam Borsele verenigd. Om projecten in de regio te financieren en te realiseren wordt naar mogelijkheden voor een streekfonds gekeken, eventueel gekoppeld aan een streekrekening. Medio 2012 is het project Energiek Borsele succesvol afgerond. De taken van de regiocoördinator worden komend jaar voortgezet en mede mogelijk gemaakt door Dienst Landelijk Gebied en de Provincie Zeeland.

Energiek Borsele

Looptijd project:	2010-2013
Betrokken partijen:	ondernemers betrokken bij toerisme en recreatie, Gemeente Borsele, Milieucoöperatie, VVV Zuid-Beveland, ZLTO
Rol Impuls:	facilitator, verbinder
Omvang:	€ 15.000 per jaar
Financiering:	Gemeente Borsele, Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland en Impuls voor regiocoördinator. Aanvullende gelden vanuit Rabobank Oosterschelde, Milieucoöperatie en ZLTO
Waar:	Gemeente Borsele

Zeeuws buffet: een gastvrij onthaal

Met LAND IN ZEE! als merkstrategie

Impuls speelt een rol bij de ontwikkeling van nieuwe producten op basis van het concept LAND IN ZEE!. Deze merkstrategie is ontwikkeld door de Provincie Zeeland in samenwerking met de toeristische sector. 'Zeeuws buffet' is hiervan een onderdeel. Nieuwe concepten van gastvrijheid staan hierin centraal. Impuls ondersteunt ondernemers om deze innovatieve concepten te vertalen en toe te passen.

Daarnaast is er een nauwe samenwerking met het Kenniscentrum Kusttoerisme en Promotie Zeeland Delta. Samen met Impuls hebben ze een projectplan 'Transitietools LAND IN ZEE!' opgesteld en ingediend bij de Provincie Zeeland. Begin 2013 worden hierover verder gesprekken gevoerd.

Coördinatie/watersportloket

Aandacht voor land- en wateractiviteiten

HISWA, Impuls, Kamer van Koophandel, Kenniscentrum Kusttoerisme, Promotie Zeeland Delta en de Provincie Zeeland werken samen als het gaat om de coördinatie van allerlei initiatieven op het gebied van de watersport. Speciale nadruk ligt hierbij op land-wateractiviteiten. Partijen komen regelmatig bij elkaar in het zogeheten Watersportloketoverleg, waarvan Impuls de voorzitter is.

E.E.R.

In samenwerking met de NHTV uit Breda zijn twee Economische Effect Rapportages (E.E.R.) uitgevoerd. Een voor de ontwikkeling op Noord-Beveland rondom Bokkegat (herziening E.E.R) en een voor de beoogde hotelontwikkeling op de Veerse Dam (Meer aan Zee). Deze rapportages geven inzicht in de economische impact van toeristische investeringen op regionaal niveau en zijn op die manier een belangrijke leidraad bij besluitvorming met betrekking tot investeringen.

LAND IN ZEE!: Zeeuws buffet

Looptijd project:	2013-2014
Betrokken partijen:	Kenniscentrum Kusttoerisme, Promotie Zeeland Delta, Provincie Zeeland, ondernemers
Rol Impuls:	partner, coördinator
Waar:	Zeeland

Expertmeeting medisch toerisme

Impuls heeft in 2012 meegedacht en geparticipeerd in de expertmeeting over medisch toerisme. Tijdens deze expertmeeting zijn de ontwikkelingen op het gebied van medisch toerisme de revue gepasseerd. Tevens is er gekeken welke kansen er zijn voor zowel de toeristische sector, de zorgsector en de medische sector als zij intensiever samenwerken. De resultaten van de expertmeeting worden begin 2013 verwerkt in een publicatie door het Kenniscentrum Kusttoerisme. Hierin is ook een advies aan de Provincie Zeeland opgenomen voor de invulling van de business case Zeeland Care in de nieuwe Economische Agenda.

Overige activiteiten

Naast de genoemde projecten participeert het cluster Vrijtijdseconomie van Impuls in diverse provinciale en regionale overlegstructuren, zoals Toeristisch Ondernemend Zeeland en Coördinatiegroep Beveland Recreatief.

Ontwikkelen

Zorgeconomie

Vernieuwend in de zorg

Iedere Zeeuw kent in zijn of haar omgeving wel iemand die binnen de zorg werkzaam is. In de provincie Zeeland is de zorgsector veruit de grootste werkgever.

Dit is een van de redenen dat de zorg economie een belangrijke plaats in de Zeeuwse economie inneemt.

Zowel in Zeeland als in de rest van Nederland is sprake van vergrijzing; de beroepsbevolking neemt af, het aantal chronisch zieken toe. Hierdoor stijgen de kosten van zorg en verzorging. Aan de andere kant ervaren zorginstellingen een toenemende druk om te bezuinigen. Ze moeten hun processen optimaliseren en nieuwe en slimme methodes toe gaan passen bij het leveren van zorg. Impuls brengt kennis (internationaal) in kaart en speelt een sleutelrol bij het verbinden van de diverse partijen. Door het delen en verder ontwikkelen van kennis levert Impuls een bijdrage aan innovatie binnen de Zeeuwse zorg economie. Om deze reden is het cluster Zorg economie sinds een aantal jaren betrokken bij de uitvoeringsactiviteiten van de Stichting voor Innovatieve Zorg in Zeeland. In 2011 is Impuls gestart met het project CURA-B.

CURA-B

Looptijd project:	2011-2013
Betrokken partijen:	zie kader
Rol Impuls:	penvoerder, projectmanager, aanjager en verantwoordelijk voor uitvoering van project in Zeeland
Omvang:	€ 2,7 miljoen (50% ERDF vanuit INTERREG IVA 2 zeeën programma)
Financiering:	INTERREG IVA 2 zeeën programma
Waar:	Zeeland (NL), West-Vlaanderen (B), Nord-Pas de Calais (F), Suffolk (UK)

CURA-B

Brug tussen zorg en mkb

Voor Impuls is het project CURA-B (acCURate-Business) een van de belangrijkste instrumenten om de zorg economie in Zeeland te stimuleren. Dit project wil innovatie in de zorgsector bewerkstelligen en daar regionale mkb-bedrijven bij betrekken. Hierbij worden bruggen geslagen, wordt samenwerking gezocht en worden pilotprojecten ontwikkeld. Steeds vanuit reeds gelegde verbindingen. De zorg en het bedrijfsleven zijn vaak gescheiden werelden waardoor onvoldoende gebruik gemaakt wordt van elkaars kracht.

Bij de start in 2011 heeft het projectteam geïnventariseerd welke kansen en belemmeringen de Zeeuwse zorginstellingen en ondernemers ervaren. Op basis van een groot aantal interviews zijn kansrijke thema's vastgesteld, die in 2012 nader zijn uitgewerkt. Hoogtepunt van de projectactiviteiten in 2012 waren drie inspiratiesessies:

- Een sessie met als thema E-health & serious games; hierin werden de aanwezigen uitgedaagd om na te denken over de kansen van digitale toepassingen in de zorg.
- Een sessie met als thema Diensten voor zorg en welzijn, waar de nadruk lag op mogelijkheden om diensten te ontwikkelen op het snijvlak van zorg en

welzijn met succesvolle voorbeelden.

- Een sessie met als thema De zorgomgeving; in deze sessie kwamen zowel het 'healing environment' als verschillende domoticatoepassingen aan de orde. Bijzonder is dat deze derde bijeenkomst verbonden was met het symposium van de stadstentoonstelling Façade 2012 in Middelburg.

Vertegenwoordigers van bedrijven, kennisinstellingen, overheden en zorginstellingen woonden de bijeenkomsten bij. Tot nu toe is een van de belangrijkste effecten van het project de contacten die met deze sessies gelegd zijn. Daarnaast hebben de deelnemers tijdens de sessies veel ideeën aangereikt. Deze worden nu uitgewerkt tot pilotprojecten, die in de derde projectfase (2013) in praktijk worden gebracht. Hierbij gaat het om projecten rond zorg op afstand en kwaliteit van leven bij ouderen. Daarnaast heeft het project de ambitie om een duurzaam Zeeuws netwerk rond zorg, welzijn, wonen en innovatie te ontwikkelen. Zowel de pilotprojecten als het duurzame netwerk moeten in 2013 gerealiseerd zijn.

Jeroen Koole,

directeur bij Koole Controls:

'Door de verbindende rol van Impuls valt dat verschil weg en ben je gesprekspartners.'

Met hun concept DeZorgpas in zorginstellingen en bij woningbouwcorporaties automatiseert Koole Controls processen in onder meer de zorg.

3 DeZorgpas regelt de toegangscontrole, registreert werktijden en vervoer en verlaagt zo de administratieve last voor zorginstellingen. Dit brengt een besparing met zich mee. Ook cashless betalen binnen organisaties behoort tot de mogelijkheden van de pas.' Jeroen is als ondernemer in het zorgveld al in een eerder stadium benaderd en geïnterviewd door Impuls om mee te doen aan het project CURA-B. 'De zorg staat onder druk en wij kunnen helpen om kosten te besparen met onze oplossingen rond DeZorgpas.' Hij was tevens een van de deelnemers van de inspiratiesessie E-health & serious games en de sessie De zorgomgeving. Tijdens deze laatste sessie heeft hij over DeZorgpas gepitcht. 'Dit leverde ons meteen 3 à 4 contacten op. Dat had ik met acquisitie zelf nooit zo snel voor elkaar gekregen. De zorg en het mkb, we spreken een andere taal. Maar door de verbindende rol van Impuls valt dat verschil weg en ben je gesprekspartners. Impuls speelde een sleutelrol bij deze sessies die goed georganiseerd en gepresenteerd werden. En voor mijn bedrijf zijn de resultaten direct meetbaar; dat is wel zo prettig. Dat biedt perspectief voor de toekomstige samenwerking.' **3**

Partners CURA-B:

Zeeland, Nederland:

- NV Economische Impuls Zeeland

West-Vlaanderen, België

- KATHO
- KHBO
- POM West-Vlaanderen
- RESOC Brugge
- RESOC Midden West-Vlaanderen

Nord-Pas de Calais, Frankrijk:

- Eurasanté

Suffolk/Cambridgeshire, Verenigd Koninkrijk:

- Anglia Ruskin University
- Health Enterprise East
- Suffolk County Council
- West-Suffolk Hospital

"Investing in your future"
Cross-border cooperation programme
2007-2013 Part-financed by the European Union
(European Regional Development Fund)

Innovatieve Zorg in Zeeland (IZ-Zeeland)

Looptijd project: doorlopend
Betrokken partijen: ADRZ, Curamus, Emergis, GGD Zeeland, Huisartsenpost Zeeland, Klaverblad Zeeland, Nucleus Zorg Terneuzen, SVRZ, Woonzorg West Zeeuws-Vlaanderen, Zeeland Care, ZorgSaam Zeeuws-Vlaanderen, ZRTI

Rol impuls: facilitator
Omvang: 1 fte
Financiering: n.v.t.
Waar: Zeeland

IZ-Zeeland: zorgen voor samenwerking

Zowel maatschappelijk als financieel staat de zorgsector onder druk. Daarom is het belangrijk te innoveren en samen te werken. Ook binnen Zeeland. Dat is het doel van de Stichting voor Innovatieve Zorg in Zeeland (IZ-Zeeland). De stichting is een platform voor thema's als innovatie en ict. Een substantieel aantal Zeeuwse zorginstellingen doet hieraan mee. Processen in de zorg worden zo geoptimaliseerd, samenwerking bevordert en innovaties gestimuleerd. Binnen IZ-Zeeland wordt verbinding gezocht. Niet alleen onderling maar ook met andere economische sectoren. Om die reden heeft de stichting ook bewust de keuze gemaakt om aandeelhouder te worden van NV Economische Impuls Zeeland.

**Innovatieve Zorg
in Zeeland**

Kenniskringen als voorbeeld van samenwerking

De stichting heeft een kenniskring voor managers ICT van zorginstellingen opgezet. Deze kring vervult in de eerste plaats de functie van platform om kennis te delen. De afgelopen jaren is hierdoor het onderlinge vertrouwen toegenomen en zijn in 2012 een aantal projecten benoemd, waarin de zorg in Zeeland gezamenlijk kan optrekken. Zo is er een project gestart om te komen tot een digitale infrastructuur voor het delen van diagnostische beelden in de tweede lijn (ziekenhuizen en radiotherapie). Nu gaat dit meestal via cd-roms die patiënten zelf meenemen naar de volgende zorgverlener. Dit project vormt de basis voor verdere samenwerking om patiëntengegevens digitaal over te dragen. Tevens hebben een aantal thuiszorginstellingen in het afgelopen jaar 'zorg op afstand' gezamenlijk op de agenda gezet. Hier omheen wordt in 2013 een project gestart in samenwerking met het project CURA-B.

Naast de kenniskring ICT is in 2012 ook een kenniskring voor facilitair managers gestart. Deze kenniskring is ontstaan vanuit een adhoc-overleg rond voeding in de zorg. In het najaar van 2012 heeft de eerste bijeenkomst plaatsgevonden en zijn thema's voor de agenda omschreven. In 2013 zullen vier bijeenkomsten plaatsvinden rond de thema's: veiligheid, milieu, voeding en het beheer van gebouwen. Daarna wordt geëvalueerd of de kring zal worden voortgezet.

Regionale voeding in de zorg

Een voorbeeld van de al eerder genoemde onderlinge samenwerking binnen Impuls is de Dag van het Regionale Product in september 2012. Samen met het project Lekker Regionaal Product en de ZMf heeft IZ-Zeeland een dag georganiseerd waarin de vraag centraal stond naar de wenselijkheid en de mogelijkheid van regionale voeding in de zorg. Nu is het voor grote zorginstellingen vaak niet eenvoudig om hun voeding te betrekken van regionale leveranciers. Enkele initiatieven daargelaten. Logistieke knelpunten werden tijdens het middagprogramma ook onderzocht. Tevens zijn zorginstellingen aan het denken gezet over het nut en noodzaak van deze bijdrage aan de regionale economie. Ook is deze dag gesproken over de mogelijkheden om samen met de foodsector te innoveren rond thema's als zorg en gezondheid. In 2013 bekijkt Impuls, samen met Foodport Zeeland en GGD Zeeland, of het mogelijk is een programma te ontwikkelen rond voeding en gezondheid. Hierbij worden kennisinstellingen van binnen en buiten Zeeland betrokken.

Het is de Zeeuwse gemeenten een zorg

In het najaar van 2012 hebben de Zeeuwse gemeenten aangegeven graag mee te denken over de toekomst van de Zeeuwse zorg vanuit de economische invalshoek. Veranderend rijksbeleid in de zorg maakt dat ook zij interesse hebben in de wijzigingen binnen de langdurige zorg. Deze uitdaging is door IZ-Zeeland opgepakt in samenwerking met GGD Zeeland, Scoop en het bureau van het College Zorg en Welzijn. Begin 2013 organiseren zij een minisymposium rond dit thema.

Nieuwe verkenningen

Zeeuwse instellingen worden steeds afhankelijker van duurzame verbindingen met (kennis)instellingen buiten de provincie. Om die reden is in het afgelopen jaar actief gewerkt aan de opstart van twee aanjaagprojecten samen met andere ontwikkelingsmaatschappijen.

Zo is er voor het programma Innovatie Zuid een projectvoorstel geschreven waarin onderzocht wordt welke zorginnovatieprojecten er in Zuid-Nederland zijn en worden ontwikkeld. De kennisoverdracht tussen de regio's moet hierbij gestimuleerd worden. Impuls werkt hierin samen met de BOM, LIOF en Syntens. November 2012 is dit voorstel goedgekeurd en in december 2012 is het project van start is gegaan.

Een ander projectvoorstel dat in 2012 is goedgekeurd en in 2013 van start gaat, is samen met POM Oost-Vlaanderen en POM West-Vlaanderen geschreven. Dit voorstel legt de nadruk op zorginnovatie, en onderzoekt de economische kansen voor toeleveringssectoren van de zorg zoals voeding, materialen en ict.

lid van de Raad van Bestuur
bij Curamus:

'Impuls brengt nieuwe kennis en inzichten.'

Piet van der Maas is lid van de Raad van Bestuur bij Curamus en heeft in deze hoedanigheid veel contacten met Impuls. Hij maakt deel uit van het IZ-Zeeland-platform en was bij twee inspiratiesessies van het project CURA-B aanwezig. Hij is vooral gecharmeerd van het feit dat Impuls nieuwe kennis en inzichten aandraagt.

B *Kennis uitwisselen, dat kun je overal. Maar nieuwe kennis opdoen, dát maakt de bijdrage van Impuls zo bijzonder. En daarbij is [] als een verbinder, van grote toegevoegde waarde. Dat mag ook wel eens gezegd worden!*

Cijfers

Toelichting jaarrekening 2012

Hel jaar 2012 sluit af met een positief resultaat van € 65.329,-. NV Economische Impuls Zeeland heeft in 2012 een strikt uitgavenbeleid gevoerd, dat ervoor zorgde dat dit resultaat kon worden behaald. Bezuinigingen zijn onder andere gerealiseerd op organisatiekosten en communicatie. Daarnaast heeft Impuls in 2012 meer projecten uitgevoerd dan in de voorgaande jaren. Tegenover de extra opbrengsten, die deze projecten genereren, staan uiteraard extra personeels- en projectkosten. Door het gevoerde uitgavenbeleid is er een positief resultaat op projecten behaald.

Het strikte uitgavenbeleid in 2012 is bewust in gang gezet om het weerstandsvermogen op peil te houden. Het is belangrijk dat Impuls voor de midden- en lange termijn voldoende financiële weerstand heeft om risico's af te dekken. Aanleiding hiervoor zijn de toename van het aantal en omvang van de projecten en de subsidies die door de recessie steeds meer onder druk komen te staan.

Een aandachtspunt voor 2012 was het treffen van een voorziening voor projectrisico's. Het aantal projecten dat Impuls uitvoert en de financiële omvang daarvan, is de afgelopen jaren fors toegenomen. In 2010 bedroeg de omvang van de projecten nog € 595.000, in 2012 was dat € 1.327.000. Omdat subsidies na afloop van het project goedgekeurd en vastgesteld worden door de subsidiegever, bestaat het risico dat reeds gedane uitgaven niet goedgekeurd worden.

De subsidie die daarmee misgelopen wordt, komt dan ten laste van het eigen vermogen van Impuls. Dit risico kan een forse financiële impact hebben, onder meer omdat Impuls vaak pernoeder is van projecten die met meerdere partners worden uitgevoerd. In 2012 is daarom een voorziening getroffen ter hoogte van € 75.000.

Terugkijkend was 2012 een enerverend, maar succesvol jaar. Er is met veel energie en plezier gewerkt aan circa vijftig projecten, het aantrekken van nieuwe bedrijven naar Zeeland en het stimuleren van startende ondernemers. Deze koers zetten we door in 2013.

Winst- en verliesrekening

	Realisatie 2012	Realisatie 2011
Opbrengsten		
Subsidie provincie zeeland	1.237.236	1.222.300
Bijdragen aandeelhouders	527.168	516.992
Opbrengsten uit projecten	1.327.280	1.191.855
Som der bedrijfsopbrengsten	3.091.685	2.931.147
Kosten		
Projectkosten	1.571.492	1.505.370
Projectkosten	1.571.492	1.505.370
Personeelskosten		
Lonen en salarissen	870.211	883.149
Reiskosten	64.552	83.965
Overige personele kosten	89.365	77.340
	1.024.128	1.044.454
Overige bedrijfskosten	438.100	456.221
Overige bedrijfskosten	438.100	456.221
Som der bedrijfslasten	3.033.720	3.006.045
Bedrijfsresultaat	57.964	-74.897
Rentebaten	7.867	13.766
Rentelasten	503	653
	7.365	13.113
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering voor belastingen	65.329	-61.784
Resultaat na belastingen	65.329	-61.784

De balans per 31 december 2012 en de winst- en verliesrekening over 2012 zijn ontleend aan de jaarrekening 2012 van Impuls. Daarop is door Mazars Paardekooper Hoffman N.V. op 10 april 2013 een goedgekeurde controleverklaring afgegeven.

Balans per 31 december 2012

Actief	2012	2011
Vaste activa		
Materiële vaste activa	22.433	45.954
Financiële vaste activa	2.250	-
Som der vaste activa	24.683	45.954
Vlottende activa		
Vorderingen:		
Handelsdebiteuren	69.674	30.244
Vorderingen op participanten	37.983	84.675
Betalingen en premies sociale verzekeringen	-	37.321
Overige vorderingen en overlopende activa	921.018	714.384
	1.028.674	866.623
Liquide middelen	704.332	456.650
Som der vlottende activa	1.733.006	1.323.273
Totaal	1.757.689	1.369.227

Passief	2012	2011
Eigen vermogen		
Geplaattst kapitaal	150.000	150.000
Overige reserves	155.700	217.484
Onverdeelde winst	65.329	-61.784
	371.029	305.700
Voorzieningen		
Overige voorzieningen	75.195	-
	75.195	-
Kortlopende schulden		
Schulden aan participanten	-	14.685
Crediteuren	98.201	355.023
Belastingen en premies	58.419	32.893
Overige schulden en overlopende passiva	1.154.845	660.926
	1.311.465	1.063.527
Totaal	1.757.689	1.369.227

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties terugvinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van artikel 5 van de Wet open overheid (Woo). De legenda verwijzing die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

Legenda verwijzing	Artikel verwijzing	Uitzonderingsgrond
Artikel 5.1 lid 1 Woo – Absolute uitzonderingsgronden De openbaarmaking van deze informatie:		
A	art. 5.1 lid 1 a	Kan de eenheid van de Kroon in gevaar brengen.
B	art. 5.1 lid 1 b	Kan de veiligheid van de Staat schaden.
C	art. 5.1 lid 1 c	Betreft bedrijfs- en fabricagegegevens die vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld.
D	art. 5.1 lid 1 d	Betreft persoonsgegevens als bedoeld in paragraaf 3.1 (bijzondere persoonsgegevens) of paragraaf 3.2 (persoonsgegevens van strafrechtelijke aard) van de UAVG.
E	art. 5.1 lid 1 e	Betreft nummers die dienen ter identificatie van personen die bij wet of algemene maatregel van bestuur zijn voorgeschreven als bedoeld in artikel 46 van de UAVG.
Artikel 5.1 lid 2 Woo – Relatieve uitzonderingsgronden Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen:		
F	art. 5.1 lid 2 a	Het belang van de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties.
G	art. 5.1 lid 2 b	Het belang van de economische of financiële belangen van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
H	art. 5.1 lid 2 c	Het belang van de opsporing en vervolging van strafbare feiten.
I	art. 5.1 lid 2 d	Het belang van de inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen.
J	art. 5.1 lid 2 e	Het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen.
K	art. 5.1 lid 2 f	Het belang van de bescherming van andere dan in art. 5.1 lid 1 sub c genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens.
L	art. 5.1 lid 2 g	Het belang van de bescherming van het milieu waar deze informatie betrekking op heeft.
M	art. 5.1 lid 2 h	Het belang van de beveiliging van personen en bedrijven en het voorkomen van sabotage.
N	art. 5.1 lid 2 i	Het belang van het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
O	art. 5.1 lid 4	Het belang dat de geadresseerde erbij heeft om als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie (tijdelijke beperking).
P	art. 5.1 lid 5	Het belang van de onevenredige benadeling welke, in uitzonderlijke gevallen, wordt toegebracht aan een ander belang dan genoemd in art. 5.1 de leden 1 en 2, bij andere informatie dan milieu-informatie.
Q	art. 5.1 lid 6	Het belang genoemd in artikel 5.1 lid 1 sub c en het hier milieu-informatie betreft waardoor, bij openbaarmaking, ernstige schade wordt toegebracht aan het genoemde belang in artikel 5.1 lid 1 sub c.
Artikel 5.2 lid 1 Woo – Persoonlijke beleidsopvattingen De informatie uit documenten betreft:		
R	art. 5.2 lid 1	Persoonlijke beleidsopvattingen. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad, niet zijnde feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter.
S	Art. 5.2 lid 2	Tot personen te herleiden gegevens, met betrekking tot door het bestuursorgaan, met het oog op een goede en democratische bestuursvoering, verstrekte informatie die kwalificeert als persoonlijke beleidsopvattingen.
Overig		
T		De informatie valt buiten de reikwijdte van het verzoek.

onderwerp
Budgetsubsidie 2012 N.V. Economische Impuls

advies/besluit

Budgetsubsidie 2012 verlenen van € 1.472.311,--
inclusief BTW voor het uitvoeren van het jaarpro-
gramma van N.V. EIZ

leden gedeputeerde staten

portefeuillehouder paraaf

Reu, B.J. de

vervanger

Heukelom, G.R.J. van

besluit

datum

nummer

paraaf secr. voor uitvoering

24 JAN. 2012

E&M A-04

aantal te paraferen stukken

Behandeld door:

naam

afdeling

Doorkiesnummer

datum

[redacted]

ECO

[redacted]

16-01-2012

paraferen

Medeparaferen

Afdelingshoofd

datum

paraaf

dir/afd

datum

Paraaf

E

18/1

[redacted]

STA IFER

tel ALH

Fin. Toets

datum

paraaf

BVE

18/1

[redacted]

Jur. Toets

datum

paraaf

Per mail v/h hoofd

Directeur

datum

paraaf

18/1

[redacted]

geadresseerde

bericht op brief van
13 januari 2012

Adressering

N.V. Economische Impuls Zeeland
t.a.v. [redacted]
Postbus 6004
4330 LA MIDDELBURG

kenmerk geadresseerde

bijlage(n)

1 bijlage

onderwerp

Budgetsubsidie 2012 N.V. Economische Impuls

aanwijzingen

verwerkt registratuur

18-01
tekstverwerking

paraaf

uiterste verzenddatum

verzenddatum brief

14 FEB. 2012

collationeren

terug naar ambtenaar J/N

JA

verzenden afschriften aan

1.

[redacted]

2.

[redacted]

3. F&B

rs bijlagen

indien meer afschriften; adreslijst toevoegen

bericht op brief van: 13 januari 2012

uw kenmerk:

ons kenmerk: 12000219

afdeling: Economie

bijlage(n): 1

behandeld door:

doorkiesnummer: (0118)-63 14 35

onderwerp: Budgetsubsidie 2012 N.V. Economische Impuls

N.V. Economische Impuls Zeeland

t.a.v. [redacted]

Postbus 6004

4330 LA MIDDELBURG

verzonden:

14 FEB. 2012

Middelburg, 24 januari 2012

Geachte [redacted]

Wij hebben uw aanvraagformulier en brief van 13 januari 2012 met het jaarplan 2012 ontvangen. Naar aanleiding hiervan delen wij u het volgende mee. U geeft aan dat u met de uitvoering van uw jaarplan kunt bijdragen aan de realisering van ons provinciaal sociaal economisch beleid. Met uw activiteiten beoogt u de structuur van de economie in Zeeland te versterken.

Motivatie

Bij de vaststelling van het budgetsubsidie 2012 is rekening gehouden met de taakstellende bezuiniging op uw instelling. Over zowel de aanleiding voor als over de bezuiniging zelf hebben wij u eind 2009 reeds een aantal keren mondeling geïnformeerd en vervolgens ook schriftelijk bij brieven van 1 maart 2010 en 23 maart 2010, alsmede via bestuurlijk overleg met uw instelling d.d. 20 mei 2010.

Provinciale Staten van Zeeland hebben op 5 november 2010 de bezuinigingstaakstelling op uw instelling definitief vastgesteld. Voor uw instelling betreft de totale bezuiniging € 257.856,- (exclusief BTW). Tempo van invoering van deze bezuiniging is vanaf 2011 jaarlijks 25%, zodat in 2014 het totaal te bezuinigen bedrag op uw instelling zal zijn geëffectueerd. In uw ingediende begroting 2012 heeft u overigens al rekening gehouden met het deel van de taakstelling voor betreffend jaar.

Besluit

Wij hebben besloten u voor de periode 1 januari 2012 tot en met 31 december 2012 een budgetsubsidie te verlenen van maximaal € 1.472.311,- inclusief BTW. Dit bedrag is opgebouwd uit een bijdrage van € 1.377.111,- voor het uitvoeren van het jaarprogramma 2012 en incidenteel een bedrag van € 95.200,- ten behoeve van de aanvullende kosten projectontwikkeling Biobased Economy 2012.

Wij verzoeken u bij toekomstige correspondentie over de subsidie het in het briefhoofd vermelde kenmerk te vermelden.

Prestatieafspraken en -bewijzen

Voor de te realiseren prestatieafspraken en de daarbij behorende prestatiebewijzen verwijzen wij u naar bijlage 1 bij dit document. Wij attenderen u er bij deze op dat iedere wijziging in de realisatie van de prestatieafspraken schriftelijk bij ons dient te melden. Wij zullen op dat moment beoordelen hoe wij hier mee om zullen gaan. Het niet realiseren van prestatieafspraken zal leiden tot een korting op de subsidie en de eventueel nog te verlenen subsidie voor komende jaren. Na afloop van het jaar zijn wij niet meer in de mogelijkheid om prestatieafspraken te wijzigen.

Verplichtingen

- Aan deze subsidie verbinden wij de bijzondere verplichting dat u bij publieksactiviteiten kenbaar maakt dat het project mede mogelijk is gemaakt door een subsidie van de Provincie Zeeland. Deze vermelding dient te geschieden via de door u te gebruiken publieksuitingen. Hiervan dient u bij de verantwoording van deze subsidie een bewijsstuk te overleggen. Hierbij wijzen wij u op artikel 15 van het Algemeen Subsidiebesluit (indien niet is voldaan aan deze verplichting, wordt de subsidie met 5% van het toegezegde subsidiebedrag tot maximaal € 5.000,- lager vastgesteld).
- Inhoudelijke wijzigingen dienen schriftelijk in het jaar 2012 te worden gemeld. Na afloop van het jaar gemelde wijzigingen in prestaties, hebben gevolgen voor het vast te stellen subsidiebedrag, tenzij aantoonbaar kan worden gemaakt dat deze wijziging niet eerder had kunnen worden gemeld.
- Jaarlijks maakt u inzichtelijk voor welke projecten en voor welke bedragen er subsidies zijn verkregen en in welke projecten een bijdrage wordt verleend door EIZ.

Overige verplichtingen

In alle hiervoor vermelde schriftelijke en mondelinge contacten met uw instelling is naast de realisatie en gevolgen van de bezuiniging met betrekking tot uw instelling ook de samenwerking met andere instellingen aan de orde geweest. Dit om met het oog op synergievoordeel en efficiencywinst de gevolgen van de bezuiniging op uw instelling te beperken.

Wij verwachten van uw instelling, dat u zowel op het gebied van inhoudelijke samenwerking als op het gebied van gezamenlijke backoffice-diensten in 2012 de nodige aantoonbare inspanningen doet.

Resultaten en/of verslag hiervan zullen aan de orde komen in het bestuurlijk overleg met uw instelling en dient u schriftelijk aan ons kenbaar te maken bij het indienen van uw begroting 2013.

Naast de halfjaarrapportage dient er vier keer per jaar mondeling overleg te worden gevoerd over de stand van zaken omtrent de realisering van de prestatieafspraken.

Bevoorschotting

Op de subsidie verlenen wij u conform artikel 28 lid 2 ASB Zeeland 2007 voor de eerste maand een voorschot van 25% van de jaarlijks verleende subsidie van € 1.472.311,- en bedraagt derhalve € 368.077,71.

Op het restant verlenen wij u een maandelijks voorschot van 1/11 deel van de resterende 75% van de jaarlijks verleende subsidie en bedraagt derhalve per maand € 100.384,83 inclusief BTW. De voorschotten zullen wij na ontvangst van uw factuur overmaken op bankrekeningnummer [REDACTED] ten name van N.V. Economische Impuls Zeeland te Middelburg onder vernoeming van het kenmerk van deze brief.

Verantwoording en vaststelling

Uiterlijk 6 maanden na afloop van het kalenderjaar dient u ten behoeve van de jaarlijkse subsidievaststelling uw inhoudelijke jaarverslag, voorzien van prestatiebewijzen van de gerealiseerde prestatieafspraken en uw jaarrekening voorzien van een accountantsverklaring conform het controleprotocol uit het Algemeen subsidiebesluit Zeeland 2007 aan ons college toe te sturen ter attentie van:

Provincie Zeeland
T.a.v. de afdeling FEZ
Postbus 6001
4330 LA MIDDELBURG

Het niet realiseren van gemaakte prestatieafspraken zal leiden tot een lagere vaststelling. Eventuele tekorten zullen ten laste komen van uw eigen organisatie, echter overschotten dienen te worden gereserveerd voor activiteiten die bijdragen aan het bereiken van met u afgesproken doelstellingen.

Verlaging van de subsidie vindt in ieder geval plaats indien:

- het totaal eigen vermogen meer bedraagt dan 25 procent van de subsidie (zie artikel 31 lid 1 ASB);
- meer dan 10 procent van het jaarlijkse subsidiebedrag wordt toegevoegd aan de reserves (zie artikel 31 lid 2 ASB).

De subsidie zal worden vastgesteld op basis van artikel 30 van het Algemeen subsidiebesluit Zeeland 2007. Hierin is bepaald dat de subsidie conform artikel 19 (lid 1 en lid 2c) van het Algemeen subsidiebesluit eerst wordt vastgesteld op basis van de werkelijk gerealiseerde prestatieafspraken. Vaststelling zal plaatsvinden door primair vast te stellen of en in hoeverre de geformuleerde prestatieafspraken zijn nagekomen, blijkend uit de op te leveren prestatiebewijzen. Secundair zal de hoogte van het vast te stellen subsidiebedrag per prestatieafpraak worden bepaald aan de hand van de financiële verantwoording per prestatieafpraak in uw transparantiejaarrekening, rekening houdende met het hiervoor genoemde maximumbedrag per afspraak. Zie voor rekenvoorbeelden ook de toelichting op het Algemeen subsidiebesluit Zeeland 2007.

Toepasselijkheid ASV en ASB

Op deze subsidieverstrekking zijn de Algemene Subsidieverordening Zeeland 2007 en het Algemeen Subsidiebesluit Zeeland 2007 van toepassing. Met name wijzen wij u op artikelen 24 t/m 33 van het ASB welke gaan over de budgetsubsidie.

Voor de overige voorwaarden die gesteld zijn, verzoeken wij u onze subsidiewijzer te raadplegen. Deze subsidiewijzer kunt u downloaden op onze website via onderstaande link: <http://loket.zeeland.nl/subsidies/>.

Bezwaar

Belanghebbenden kunnen schriftelijk bezwaar maken tegen dit besluit bij:

Gedeputeerde Staten van Zeeland, t.a.v. de secretaris van de commissie voor bezwaarschriften, Postbus 6001, 4330 LA Middelburg.

In het bezwaarschrift neemt u ten minste op uw naam en adres, de dagtekening van het bezwaarschrift, tegen welk besluit u bezwaar maakt en waarom. Het bezwaarschrift dient te worden ondertekend.

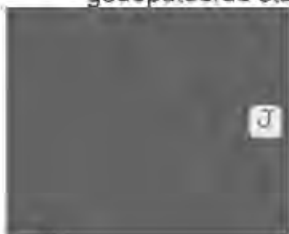
U moet het bezwaarschrift indienen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is bekendgemaakt. Doorgaans is dat de dag na de datum van verzending. Overschrijding van de inzendtermijn kan ertoe leiden dat met uw bezwaren geen rekening wordt gehouden.

Als u overweegt bezwaar te maken, kunt u een informatiefolder aanvragen op telefoonnummer 0118-631400. U kunt de informatie ook downloaden via <http://loket.zeeland.nl/bezwaar/bezwaar>.

Wij wijzen u erop dat het bezwaar niet de werking van het besluit schorst. U kunt een verzoek doen tot het treffen van een voorlopige voorziening (artikel 8:81, lid 1 van de Algemene wet bestuursrecht). U richt het verzoek aan de voorzieningenrechter van de rechtbank, Postbus 5015, 4330 KA Middelburg. Voor de behandeling van het verzoek is griffierecht verschuldigd.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten,

vnd.
voorzitter

secretaris

excl. BTW

	Prestatieafspraak	Aantal	Prestatiebewijs	Budget
Biobased Economy & Food				€ 400.000
	Impuls ontwikkelt 3 clusterprojecten binnen het koepelproject Biobased Economy en legt deze voor aan subsidieregelingen en/of private investeerders.	3	Het inhoudelijk verslag beschrijft de realisatie van de prestatieafspraken van deze beschikking en de realisatie van het jaarplan. De jaarstukken worden gepubliceerd.	€ 240.000
	Impuls ontwikkelt 1 extra clusterproject binnen het koepelproject Biobased Economy en legt deze voor aan subsidieregelingen en/of private investeerders.	1	idem	€ 80.000
	Impuls realiseert het project BIOMAP	1	idem	€20.000
	Impuls bouwt in 2012 de reeds ontwikkelde structuurversterkende samenwerkingsverbanden in de foodsector verder uit	1	idem	€20.000
	Impuls ontwikkelt 3 projecten binnen het koepelproject Blueport Oosterschelde waaronder het project Duurzame Zeeboerderij	3	idem	€40.000
Toerisme & Recreatie				150.000
	Impuls ontwikkelt projecten en legt deze voor aan subsidieregelingen en/of private investeerders binnen de thema's Aqua high Tech Delta (watersport) en "Puur Natuurlijk Zeeland".	2	idem	€ 100.000
	Impuls voert 5 eerder gestarte projecten uit: Lekker Regionaal Product, Revitalisering verblijfsrecreatie, DeltaLeven, Rondje Watersport.	4	idem	€ 50.000
Zorgeconomie				€ 63.729
	Impuls realiseert het project CURA-B en initieert een nieuw project op het gebied van wellness/zorg.	2	idem	€63.729
Maintenance & Logistiek				€150.000
Logistiek	Impuls ontwikkelt 3 projecten binnen het koepelproject Logistics Accelerator	3	idem	€60.000
Maintenance	Impuls realiseert het praktijk & ontwikkelcentrum voor Condition Based Maintenance	1	idem	€30.000
	Impuls ontwikkelt projecten en legt deze voor aan	3	idem	€ 60.000

	subsidiereregelingen en/of private investeerders				
Financieren					€150.000
	Impuls voert begeleidende activiteiten uit rondom financiering & coaching van startende en doorstartende bedrijven in samenwerking met andere partijen middels Innogo.	1	idem		€ 60.000
	Impuls voert activiteiten uit ter versterking en uitbreiding van het cluster financieren. Projecten Seedfonds, Zeeuws Participatie Fonds en Zeeland Financial Matching	3	idem		€ 10.000
	Impuls realiseert het project DOK41/Vlissingen	1	idem		€ 10.000
	Impuls bereidt een project voor en legt het voor aan subsidieregelingen en/of private investeerders zoals bijvoorbeeld een opvolging van Innogo na 2012 of uitbreiding/nieuwe incubator naar bijvoorbeeld Zeeuws-Vlaanderen	1	idem		€ 70.000
Vestigen					€323.507
	Impuls trekt door haar acquisitieactiviteiten 15 nieuwe bedrijven aan	15 bedrijven	idem		€150.000
	Impuls trekt door haar acquisitieactiviteiten bedrijven aan die werkgelegenheid bieden aan tenminste 150 arbeidsplaatsen	150 arbeids- plaatsen	idem		€150.000
	Impuls realiseert een acquisitieplan 2012 met een concreet aantal activiteiten voor de acquisitie van bedrijven in de genoemde sectoren van het jaarplan	1	idem		€23.507

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties terugvinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van artikel 5 van de Wet open overheid (Woo). De legenda verwijzing die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

Legenda verwijzing	Artikel verwijzing	Uitzonderingsgrond
Artikel 5.1 lid 1 Woo – Absolute uitzonderingsgronden De openbaarmaking van deze informatie:		
A	art. 5.1 lid 1 a	Kan de eenheid van de Kroon in gevaar brengen.
B	art. 5.1 lid 1 b	Kan de veiligheid van de Staat schaden.
C	art. 5.1 lid 1 c	Betreft bedrijfs- en fabricagegegevens die vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld.
D	art. 5.1 lid 1 d	Betreft persoonsgegevens als bedoeld in paragraaf 3.1 (bijzondere persoonsgegevens) of paragraaf 3.2 (persoonsgegevens van strafrechtelijke aard) van de UAVG.
E	art. 5.1 lid 1 e	Betreft nummers die dienen ter identificatie van personen die bij wet of algemene maatregel van bestuur zijn voorgeschreven als bedoeld in artikel 46 van de UAVG.
Artikel 5.1 lid 2 Woo – Relatieve uitzonderingsgronden Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen:		
F	art. 5.1 lid 2 a	Het belang van de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties.
G	art. 5.1 lid 2 b	Het belang van de economische of financiële belangen van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
H	art. 5.1 lid 2 c	Het belang van de opsporing en vervolging van strafbare feiten.
I	art. 5.1 lid 2 d	Het belang van de inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen.
J	art. 5.1 lid 2 e	Het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen.
K	art. 5.1 lid 2 f	Het belang van de bescherming van andere dan in art. 5.1 lid 1 sub c genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens.
L	art. 5.1 lid 2 g	Het belang van de bescherming van het milieu waar deze informatie betrekking op heeft.
M	art. 5.1 lid 2 h	Het belang van de beveiliging van personen en bedrijven en het voorkomen van sabotage.
N	art. 5.1 lid 2 i	Het belang van het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
O	art. 5.1 lid 4	Het belang dat de geadresseerde erbij heeft om als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie (tijdelijke beperking).
P	art. 5.1 lid 5	Het belang van de onevenredige benadeling welke, in uitzonderlijke gevallen, wordt toegebracht aan een ander belang dan genoemd in art. 5.1 de leden 1 en 2, bij andere informatie dan milieu-informatie.
Q	art. 5.1 lid 6	Het belang genoemd in artikel 5.1 lid 1 sub c en het hier milieu-informatie betreft waardoor, bij openbaarmaking, ernstige schade wordt toegebracht aan het genoemde belang in artikel 5.1 lid 1 sub c.
Artikel 5.2 lid 1 Woo – Persoonlijke beleidsopvattingen De informatie uit documenten betreft:		
R	art. 5.2 lid 1	Persoonlijke beleidsopvattingen. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad, niet zijnde feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter.
S	Art. 5.2 lid 2	Tot personen te herleiden gegevens, met betrekking tot door het bestuursorgaan, met het oog op een goede en democratische bestuursvoering, verstrekte informatie die kwalificeert als persoonlijke beleidsopvattingen.
Overig		
T		De informatie valt buiten de reikwijdte van het verzoek.

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties terugvinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van artikel 5 van de Wet open overheid (Woo). De legenda verwijzing die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

Legenda verwijzing	Artikel verwijzing	Uitzonderingsgrond
Artikel 5.1 lid 1 Woo – Absolute uitzonderingsgronden De openbaarmaking van deze informatie:		
A	art. 5.1 lid 1 a	Kan de eenheid van de Kroon in gevaar brengen.
B	art. 5.1 lid 1 b	Kan de veiligheid van de Staat schaden.
C	art. 5.1 lid 1 c	Betreft bedrijfs- en fabricagegegevens die vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld.
D	art. 5.1 lid 1 d	Betreft persoonsgegevens als bedoeld in paragraaf 3.1 (bijzondere persoonsgegevens) of paragraaf 3.2 (persoonsgegevens van strafrechtelijke aard) van de UAVG.
E	art. 5.1 lid 1 e	Betreft nummers die dienen ter identificatie van personen die bij wet of algemene maatregel van bestuur zijn voorgeschreven als bedoeld in artikel 46 van de UAVG.
Artikel 5.1 lid 2 Woo – Relatieve uitzonderingsgronden Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen:		
F	art. 5.1 lid 2 a	Het belang van de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties.
G	art. 5.1 lid 2 b	Het belang van de economische of financiële belangen van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
H	art. 5.1 lid 2 c	Het belang van de opsporing en vervolging van strafbare feiten.
I	art. 5.1 lid 2 d	Het belang van de inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen.
J	art. 5.1 lid 2 e	Het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen.
K	art. 5.1 lid 2 f	Het belang van de bescherming van andere dan in art. 5.1 lid 1 sub c genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens.
L	art. 5.1 lid 2 g	Het belang van de bescherming van het milieu waar deze informatie betrekking op heeft.
M	art. 5.1 lid 2 h	Het belang van de beveiliging van personen en bedrijven en het voorkomen van sabotage.
N	art. 5.1 lid 2 i	Het belang van het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
O	art. 5.1 lid 4	Het belang dat de geadresseerde erbij heeft om als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie (tijdelijke beperking).
P	art. 5.1 lid 5	Het belang van de onevenredige benadeling welke, in uitzonderlijke gevallen, wordt toegebracht aan een ander belang dan genoemd in art. 5.1 de leden 1 en 2, bij andere informatie dan milieu-informatie.
Q	art. 5.1 lid 6	Het belang genoemd in artikel 5.1 lid 1 sub c en het hier milieu-informatie betreft waardoor, bij openbaarmaking, ernstige schade wordt toegebracht aan het genoemde belang in artikel 5.1 lid 1 sub c.
Artikel 5.2 lid 1 Woo – Persoonlijke beleidsopvattingen De informatie uit documenten betreft:		
R	art. 5.2 lid 1	Persoonlijke beleidsopvattingen. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad, niet zijnde feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter.
S	Art. 5.2 lid 2	Tot personen te herleiden gegevens, met betrekking tot door het bestuursorgaan, met het oog op een goede en democratische bestuursvoering, verstrekte informatie die kwalificeert als persoonlijke beleidsopvattingen.
Overig		
T		De informatie valt buiten de reikwijdte van het verzoek.

Naam voorstel	GS brief met Jaarprogramma 2012 N.V. Economische Impuls Zeeland
11450410	
Betreft vergadering	Commissie Economie en Mobiliteit van 16 januari 2012
Te verzenden aan	Commissie Economie en Mobiliteit, groep 1 t/m 7
Verzenddatum	23 december 2011
Commissiegriffier	[redacted] @zeeland.nl, [redacted]
Inhoudelijk ambtenaar	[redacted] @zeeland.nl, [redacted]
Verantwoordelijk bestuurder	Gedeputeerde B.J. de Reu

Inhoudelijk	
Naam voorstel	GS brief met Jaarprogramma 2012 N.V. Economische Impuls Zeeland
Aanleiding	
Bevoegdheid	
Voorstel	Het jaarprogramma wordt ter informatie aan de commissie Economie en Mobiliteit gezonden.
Toelichting	
Kosten en dekking	
Overige informatie	

Gedeputeerde Staten

PROVINCIE ZEELAND	
AFD. <i>SG</i>	AMBT.
AFD. TEMAATJEN	
DATUM 22 DEC. 2011	
	
11450410	
REF. NR.	
ZAAR. NR.	
CLASS.	

bericht op brief van:

Voorzitter van Provinciale Staten

uw kenmerk:

ons kenmerk: 11118382

afdeling: Economie

bijlage(n): 1

behandeld door: *J*

doorkiesnummer: (0118) 63 14 35

onderwerp: NV Economische Impuls Zeeland

verzonden:

22 DEC. 2011

Middelburg, 6 december 2011

Geachte voorzitter,

Hierbij zenden wij u het jaarprogramma 2012 van de NV Economische Impuls Zeeland (Impuls). Het jaarprogramma, bestaande uit een inhoudelijk programma en begroting hebben ons geen aanleiding gegeven tot het maken van opmerkingen. Het jaarprogramma is behandeld tijdens de algemene vergadering van aandeelhouders van de NV Economische Impuls Zeeland op 7 december 2011.

Wij stellen u voor bijgevoegde brief en het jaarprogramma ter kennisname voor te leggen aan de leden van Provinciale Staten.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten

wnd
voorzitter

J
secretaris

N.V. Economische Impuls Zeeland | Jaarplan 2012

Het jaarplan 2012 van N.V. Economische Impuls Zeeland schetst de kaders waarbinnen onze organisatie de komende periode actief zal zijn en gaat in op de activiteiten die zij in elk cluster wil ontwikkelen. Enerzijds wordt in dit jaarplan duidelijk gemaakt welke concrete projecten verder worden ontwikkeld of nieuw opgepakt. Daarnaast moet er ook ruimte blijven om in de loop van het komende jaar nieuwe projecten aan de slag te gaan, om in te kunnen blijven spelen op actuele ontwikkelingen. Naast concrete projecten waarvan inhoud en projectdeelnemers reeds bekend zijn bevat de projectagenda voor 2012 dus ook projectlijnen waarlangs het komende jaar projecten ontwikkeld zullen worden.

Proces totstandkoming jaarplan

Een conceptversie van dit jaarplan is voorgelegd aan een brede groep stakeholders. Door veel van hen is feedback en input geleverd in de vorm van gesprekken, groeps-sessies of schriftelijke commentaren. Van deze commentaren is dankbaar gebruik gemaakt om het plan verder aan te scherpen en in de huidige vorm te presenteren. Hoewel niet alle opmerkingen konden worden verwerkt zijn wij van mening dat er nu een verhaal ligt dat inhoudelijk goed is. We gaan er van uit gaan dat stakeholders zich erin kunnen herkennen.

1. Impuls Zeeland in haar context

Economisch ontwikkelingen

Over het geheel genomen is 2011 voor de Zeeuwse economie, na de moeilijke periode na 2008 en gezien de zich ontwikkelende crises in Europa, redelijk goed geweest. De Zeeuwse werkgelegenheid scoort in vergelijking met landelijke en Europese cijfers goed. De overslag in de Zeeuwse havens is grosso modo weer op het peil van voor de crisis. Wel wordt steeds duidelijker dat de schuldencrisis van de Zuid-Europese landen steeds meer de reële economie gaat raken. Het groeitempo neemt af en sommige bedrijven raken in de problemen. De werkloosheid is langzaam aan het stijgen.

Arbeidsmarkt

Daar waar enerzijds de relatief lage werkloosheid Zeeland een goede positie geeft zijn er redenen tot zorg: de werkloosheid loopt ook in Zeeland stapsgewijs op: van 3,3 % eind 2007 naar rond de 4 % eind 2011, met de voortekenen van nu lijkt deze tendens zich ook in 2012 voort te zetten.

De andere kant van de lage werkloosheidsmedaille is dat een deel van de vacatures moeilijk te vervullen is. Dit is lastig voor bedrijven en instellingen; het is soms ook een reden voor bedrijven zich *niet* in Zeeland te vestigen. De vergrijzing maakt dit probleem structureel en alleen nog maar pregnanter.

Nederlandse ambitie - Topsectoren

Het huidige kabinet kiest in haar economisch beleid voor drie nationale 'centers of expertise' (een term die het kabinet hanteert voor zeer innovatieve economische clusters): Rotterdam, Eindhoven en Amsterdam en zet in op negen topgebieden: water, agrofood, tuinbouw, hightech, life sciences, chemie, energie, logistiek en creatieve industrie. Zeeland is sterk in enkele van deze topsectoren en zet daar doelbewust op in. Ondersteund door dit topsectorenbeleid richt N.V. Economische Impuls Zeeland zich onder andere op het chemisch-industriële cluster, de foodsector en de logistiek. De recreatiesector valt weliswaar niet direct onder het landelijke topsectoren beleid, het is wel Zeeuwse topsector van belang.

Per cluster worden indien relevant de raakvlakken met het topsectorenbeleid omschreven.

Collegeprogramma 2011-2015 Provincie Zeeland

Deel van het kader voor de activiteiten van Impuls in 2012 is het Collegeprogramma 2011-2015 "Stuwende Krachten" van de Provincie Zeeland. Uit dit programma blijkt dat er een primaire focus van het college is op economische ontwikkeling, groei en innovatie. Hierbinnen kiest het college voor het stimuleren en verder versterken van die sectoren waar Zeeland goed in is. Dit zijn: procesindustrie met maintenance en biobased economy, havens en logistiek, toerisme en recreatie, energie, landbouw/agrofood en visserij/aquacultuur. Daarbij richt het college zich op concurrerende en duurzame economische ontwikkeling, met behoud en versterking van de ruimtelijke kwaliteiten en de leefbaarheid. Het college zet in op economische ontwikkeling, waardoor toekomstbestendige ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid, milieu en onderwijs, zorg en huisvesting gefinancierd kunnen worden.

De provinciale rol is dan vooral te omschrijven als stuwende kracht: stimuleren en faciliteren van economische ontwikkelingen en ondernemerschap, deze planologisch mogelijk maken (Omgevingsplan), deze promoten en bestaande onnodige en ongewenste belemmeringen in de regelgeving waar mogelijk wegnemen. Daarnaast zet het college in op een toekomstgerichte

samenwerking tussen bedrijfsleven, kennis- en onderwijsinstellingen en de Zeeuwse overheden (kenniseconomie).

Het college onderkent hierin expliciet de noodzaak voor een "een krachtig en uitvoeringsgericht economisch ontwikkelbedrijf" en het belang van N.V. Economische Impuls Zeeland voor het vestigingsklimaat in Zeeland.

Financieel kader

Het financiële kader waarbinnen Impuls functioneert staat onder sterke druk. De directe financiering van Impuls loopt terug, onder meer doordat de bijdrage van de provincie aan Impuls door bezuinigingen in 4 jaren stapsgewijs afneemt. Ook is het voor Impuls door aflopende subsidieprogramma's als Pieken in de Delta, OP-Zuid en Interreg IV veel moeilijker om goede projecten, die samen met bedrijven worden opgezet, te realiseren.

Weliswaar zijn er aanzetten tot een mogelijk vervolg op OP-Zuid en komt er een nieuwe tranche aan Interreg subsidies na 2014, maar niet is duidelijk hoe deze programma's eruit komen te zien, als ze er al komen. Het adagium van het provinciaal bestuur en kabinet *van subsidiëren naar investeren* is positief. Impuls geeft hier ook mede vorm aan, ondermeer door bij te dragen tot het opzetten van een investeringsfonds. Veel kansrijke projecten waar Impuls aan bijdraagt zijn echter, door de ontwikkelingsfase naar de markt waarin ze verkeren, nog niet zover dat die alleen door investeren tot wasdom kunnen komen. De provincie poogt deels in dit gat te voorzien door eigen middelen in te zetten, maar deze middelen zijn logischerwijs in omvang te beperkt om de gaten die het Rijk en Europa laten vallen te kunnen compenseren. Creativiteit is gevraagd om toch tot projectontwikkeling die bijdraagt aan de economische structuurversterking te komen. Realisme gebiedt echter ook te zeggen dat er substantieel minder mogelijk is dan in het verleden.

De consequentie van bovengeschetste ontwikkelingen is ook dat de eigen personele omvang van Impuls met een kwart afneemt en daarmee onze slagkracht kleiner wordt. Wij menen niettemin dat wij onze bijdrage op een kwalitatief verantwoord niveau kunnen leveren middels dit jaarplan.

Uitdaging voor Impuls

De uitdaging die we oppakken is werken aan een Zeeuwse economische infrastructuur die zo goed mogelijk is voorbereid op de lange termijn door: het stimuleren van nieuwe economische ontwikkelingen in de Zeeuwse topsectoren, in te zetten op verduurzaming van de grondstoffen en innoveren van processen, het begeleiden van en investeren in startende ondernemingen én het naar Zeeland halen van nieuwe bedrijvigheid.

Dit doen we samen met Ondernemingen, Onderwijsinstellingen en Overheden. Ook verdere samenwerking met partners als Zeeland Seaports, zoals bijvoorbeeld in de ontwikkeling van de Kanaalzone, staat hoog op het lijstje.

2. Kernactiviteiten Impuls

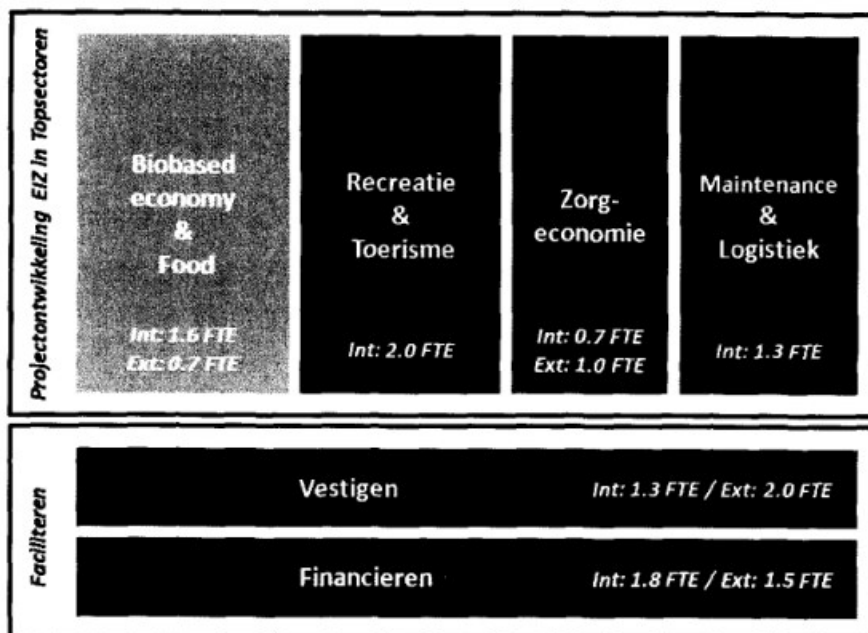
N.V. Economische Impuls Zeeland is in 2007 in het leven geroepen met als doel het vergroten van de dynamiek van de Zeeuwse economie. Hieraan wordt op verschillende manieren invulling gegeven:

1. Projectontwikkeling in Zeeuwse topsectoren: het ontwikkelen van projecten die bedrijven ondersteunen in hun *core-business* in de sectoren Biobased & Food, Recreatie & Toerisme, Zorg, Logistiek & Maintenance. Hierbij is het belangrijk op te merken dat het belang van de sector of bedrijfstak centraal staat, en niet het individuele bedrijf. Ook op de snijvlakken tussen sectoren worden projecten ontwikkeld, zoals rond de thema's foodlogistiek, zorgtoerisme en maintenance in de energiesector.

2. Financieren: het stimuleren van nieuwe bedrijvigheid door het begeleiden en (mede)financiering van startende innovatieve ondernemers.

3. Vestigen: Aantrekken nieuwe ondernemingen naar Zeeland door promotie van de provincie Zeeland als aantrekkelijk vestigingsgebied en acquisitie van bedrijven voor Zeeland.

In onderstaand schema is een visualisatie van deze invulling gegeven. Projectontwikkeling vindt plaats in een aantal sectoren, terwijl de activiteiten van de clusters Vestigen en Financieren, en deels ook Maintenance en Logistiek, juist sectoroverstijgend zijn.

De kern van N.V. Economische Impuls Zeeland is het verbinden van partijen met als doel het bijdragen aan de vernieuwing van de Zeeuwse economische infrastructuur. Activiteiten vinden steeds hun oorsprong in initiatieven en ideeën van private actoren. In samenwerking met deze partijen ontwikkelt N.V. Economische Impuls Zeeland vervolgens projecten die innovatie aanjagen, investeringen in de Zeeuwse economie uitlokken, kennisdisseminatie faciliteren, etc.

De uitgangspunten die N.V. Economische Impuls Zeeland hanteert bij haar activiteiten en aan de hand waarvan projecten worden getoetst zijn:

- De werkelijke impact op Zeeuwse economie;
- De mate waarin een initiatief ondernemersgedreven is;
- De mate waarin het project een economisch / ecologisch duurzaam karakter heeft;
- De mate waarin er sprake is van samenwerking tussen (Zeeuwse) partijen en er duurzame verbindingen worden gemaakt. Centraal staan ondernemers, hiernaast zijn *onder andere* van belang; de Provincie Zeeland, de Zeeuwse gemeenten, Zeeland Seaports, de ZPPC, de ZLTO, MKB Zeeland, HZ / ROC / Edudelta, KvK, Syntens, etc.;
- Samenwerking met aangrenzende regio's in Nederland en maar zeker ook internationaal en met instituties als ministerie EL&I, Rewin, Bom en het NFIA.
- De mate waarin het project een kenniscomponent in zich heeft en waarin het dus bijdraagt aan de Zeeuwse kenniseconomie.
- De mate waarin "World Class" kennis wordt ingezet om het innovatief vermogen van het Zeeuwse bedrijfsleven te vergroten.

In de ontwikkeling van een project kan N.V. Economische Impuls Zeeland verschillende rollen op zich nemen. Impuls is vooral actief in het tot stand brengen van projecten, dus in activiteiten die voorafgaan aan de project uitvoering; het signaleren van kansen in de markt en het definiëren van projectideeën om deze kansen te verzilveren, het verbinden van partijen om de projectideeën aan de markt te toetsen, het ontwikkelen van een projectplan, en het organiseren van financiering.

Het organiseren van financiering betekent onder andere het actief toeleiden naar subsidies. Impuls is in de voorbije jaren zeer succesvol gebleken om zowel nationale als Europese subsidiegelden naar Zeeland toe te halen.

Als er een door de markt gedragen projectplan is ontwikkeld dat bovendien financiering heeft, dan heeft Impuls in sommige gevallen een (bege)leidende rol als die van projectpartner of projectleider. Soms wordt het ontwikkelde project volledig overgedragen aan de markt.

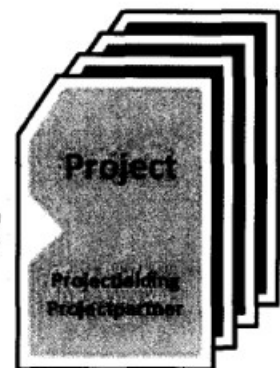
De structurele aanwezigheid van Impuls in overlegorganen, stuurgroepen, netwerken, etc. zorgt enerzijds voor een kwalitatieve vulling van de projecttrechter. Anderzijds is deze inbedding in de Zeeuwse sociaaleconomische structuur belangrijk om belanghebbenden te informeren en verbinden.

**Signaleren
kansen
binnen
speerpunten**

**Verbinden
partijen**

**Ontwikkelen
plan**

**Organiseren
financiering**

In het volgende overzicht wordt inhoud gegeven aan de clusters Biobased Economy & Food, Toerisme & Recreatie, Zorg economie, Maintenance & Logistiek, Vestigen en Financieren. Er wordt toegelicht welke lange termijnvisie de basis is voor ontwikkelingen in het cluster. Vervolgens wordt achtereenvolgens ingezoomd op de actielijnen van 2012 en de inbedding van het cluster in de Zeeuwse sociaaleconomische structuren.

Kenniseconomie vormt geen separaat cluster meer binnen Impuls. De kenniscomponent, in verschillende vormen en met verschillende partners, dient een vast onderdeel te zijn van veel van onze projecten.

Daarnaast heeft Impuls in 2012 geen Aanjaagfonds meer waar derden een beroep op kunnen doen. De middelen die door de provincie beschikbaar zijn gesteld zullen worden toegevoegd aan de gelden voor projectontwikkeling en -uitvoering van Impuls.

De projectagenda voor 2012 vindt u in Bijlage 1. In de projectagenda is per cluster in projectfiches uitgewerkt welke projecten reeds door bovenstaande trechter heen zijn gegaan, en welke dus aan de eerder genoemde toetsingscriteria zijn onderworpen. In de specifieke projectplannen wordt steeds duidelijk gemaakt op welke wijze de sturing en betrokkenheid door private partijen vorm krijgt.

De hierna uitgewerkte speerpunten en projecten daarbinnen worden gevormd door de inzichten op het moment van het schrijven van dit plan. (Economische) ontwikkelingen en inzichten kunnen en zullen in de loop van het jaar wijzigen, waardoor er natuurlijk ook wijzingen zullen optreden in de loop van het jaar. Deze moeten wel passen binnen de hierboven geschetste inhoudelijke en financiële kaders. Zo is op dit moment onderwerp van gesprek of Impuls iets zou kunnen betekenen op het gebied van energie(innovaties). Dergelijke ontwikkelingen kunnen en zullen, wanneer zij passen in de hoofdlijnen van onze activiteiten, alleen worden opgepakt als er ook additionele financiering en capaciteit voor beschikbaar is.

3. Cluster Biobased Economy & AgroFood

Perspectief voor de Zeeuwse Biobased Economy & AgroFoodsector

Meerdere van de negen topgebieden waar het huidige kabinet met haar economisch beleid op in zet zijn van belang voor de activiteiten op het terrein van Biobased & Food. In sterke mate geldt dit voor chemie en agrofood maar ook tuinbouw (en uitgangsmaterialen), water, logistiek en energie hebben directe relevantie.

Voor de ontwikkeling van de economische structuur van de Zeeuwse foodsector en het verder uitbouwen van Zuid West Nederland als topregio voor biobased economy dient het in algemene zin ook in 2012 te gaan om verduurzaming, innovatie van technieken en processen, nieuwe combinaties binnen en tussen ketens en het creëren van vernieuwende cross-overs met andere sectoren.

Wat kenmerkt de Biobased Economy in 2012

Biobased economy is in Zeeland de laatste jaren duidelijk bottom-up gegroeid en wordt inmiddels werkelijk gedragen door ondernemers. Werkende weg is een regionale community ontstaan waar de handschoen wordt opgepakt door partijen die zich daartoe geroepen voelen of door anderen uitgedaagd worden. De directe betrokkenheid van het bedrijfsleven – variërend van multinational tot mkb-er – is het beste bewijs dat biobased economy een onderwerp van significante betekenis is waarop steeds meer (Zeeuwse) bedrijven aanhaken. Zeeland heeft belangrijke troeven in huis om een toppositie in te nemen, maar moet dan wel keuzes maken en inzet leveren om die keuzes waar te maken. De kansen worden inmiddels breed onderkend, en gaandeweg ontstaat voldoende kritische massa en draagvlak om de plannen tot uitvoering te brengen. Het provinciebestuur heeft het onderwerp biobased economy duidelijk omarmt en stelt middelen beschikbaar voor de uitvoering. Het bedrijfsleven wil verder investeren, de kennisinstellingen zoeken steeds meer

aansluiting op de ontwikkelingen en de burger c.q. de consument raakt meer vertrouwd met het onderwerp. Kortom, alle actoren die biobased economy zowel sociaaleconomisch, technisch als politiek tot een regionaal succes kunnen maken doen actief mee.

Voor wat betreft de gestalte van de uitvoering tekenen de contouren van het businessplan, dat in nauwe samenwerking met het bedrijfsleven in West-Brabant is ontwikkeld, zich steeds duidelijker af. Impuls heeft aan dit businessplan, samen met haar collega's van Rewin en BOM, een belangrijke bijdrage geleverd en is sterk gemotiveerd om ook in 2012 en zo mogelijk ook nog daarna mee te werken aan de verdere doorontwikkeling van de biobased economy in Zuidwest Nederland.

Uitvoeringsbureau Biobased Economy

Om deze ontwikkelingen verder te faciliteren wordt onder de vlag van Impuls vormgegeven aan het uitvoeringsbureau biobased economy Zeeland. Taken van dit bureau zijn:

- Het vorm geven aan de lobby richting Rijk, Benelux en de EU.
- Het realiseren van de financiering van de (Zeeuwse) schaa sprongprojecten en andere initiatieven van het bedrijfsleven en kennisinstellingen, bij die bedrijven en instellingen, maar ook via investeringsfondsen en programma's van het Rijk en de EU.
- Het concretiseren en aanjagen/versnellen van projecten samen met bedrijven (business development).
- Afstemming BBE Zeeland met soortgelijke programma's in eerste instantie met Brabant en partners in de Scheldemond, maar ook met andere regio's (Zuid-Holland, Vlaanderen, Noord-Frankrijk) als dat een duidelijke meerwaarde heeft.
- Voortgangsbewaking programma en advisering richting de provincie Zeeland en de Stuurgroep Zuidwest.

Wel is het zeer noodzakelijk dat er extra capaciteit wordt gevonden voor aanjagen en uitvoeren van concrete projecten. Kansen voor concrete projecten zijn er meer dan voldoende, het gaat om het kunnen benutten hiervan.

Wat kenmerkt de Foodsector in 2012

De food business is niet alleen van oudsher (landbouw, visserij, schaal- en schelpdieren) een dragend onderdeel van de Zeeuwse economie, zo is het ook in de eerste decennia van de 21^e eeuw en kan het zijn in de decennia die volgen. In het businessplan Foodport Zeeland dat in januari 2011 verscheen is aangegeven dat ca 15% van de Zeeuwse werkgelegenheid direct of indirect verbonden is aan food. Zeeland kent een aantal toonaangevende bedrijven maar ook vele MKB bedrijven die in agrofood, aquafood of foodlogistiek actief zijn. Veel van de bedrijven zijn exporterend en daarmee, hoe vreemd het wellicht ook klinkt, minder op de eigen regio gericht. Toch is het juist die regionale samenwerking

en gezamenlijke profilering, zowel nationaal als internationaal die Impuls en de andere initiatiefnemers van Foodport Zeeland voor ogen staat. Daarbij zal de inzet op resultaatgerichte regionale clustering gepaard dienen te gaan met openheid en samenwerking met andere food clusters in Nederland en Europa. Langs die weg kan goed aangesloten bij de werkwijze en de ambities die het topteam Agrofood formuleert, namelijk groei in economische waarde en maatschappelijk belang door te investeren in:

1. Meer met minder: innovaties in duurzame voedselsystemen voor de productie van meer hoogwaardig voedsel met minder gebruik van grondstoffen.
2. Hogere toegevoegde waarde: ontwikkeling van nieuwe producten met meer toegevoegde waarde gericht op gezondheid, duurzaamheid, smaak en gemak.
3. Internationaal leiderschap: systeemoplossingen op maat voor het internationale voedselvraagstuk voortbouwend op onze sterke exportpositie.

Door middel van het verder uitbouwen van Foodport Zeeland, zowel voor wat betreft concrete inhoudelijke projecten als door het verder vormen van een duurzaam ondernemersgedreven netwerk wil Impuls zich in 2012 inzetten ook Zeeland volwaardig partners te laten zijn in het werken aan deze nationale ambities. Het landelijke Topteam stelt terecht dat het voor de verdere ontwikkeling van de agrofood sector van belang is om de kracht van de regionale initiatieven beter te benutten door meer samenwerking en afstemming. Hierbij zal het gaan om de inbreng van de specifieke competenties van de regio's in het product 'Holland Food'. De Zeeuwse inbreng ligt vooral op de combinatie aquafood / agrofood, foodlogistiek en biobased economy.

4. Cluster Toerisme & Recreatie

Perspectief voor de Zeeuwse Toerisme & Recreatiesector

De sector Recreatie en Toerisme is een belangrijke motor voor de Zeeuwse economie. Naast de directe werkgelegenheid – de sector is goed voor 15.000 banen, bijna 9 % van de arbeidsmarkt – heeft de sector ook een enorme spin-off naar het midden- en kleinbedrijf. Niet alleen de detailhandel en de horeca, maar ook toeleveringsbedrijven: inkoop, onderhoud en reparatie. In de watersportkolom komt dit expliciet naar voren: van fabricage en reparatie t/m ligplaatsverhuur en verzekeringen. Recreatie en Toerisme zijn vervlochten met bestaande lokale en regionale (winkel) voorzieningen. Hierdoor is de sector van cruciaal belang voor de sociale en economische vitaliteit van de regio, met de nadruk op de leefbaarheid van de kleine kernen.

Overnachtingen en omzetten in de sector staan onder druk. Klassiek opgezette bedrijven, vaak geleid door ouder management, zien geen kans zich tijdig te transformeren, waardoor nieuwe trends onvoldoende worden opgepakt. Mede daarom zal de sector in Zeeland een bovenmatige inspanning moeten leveren om versneld in te spelen op een snel veranderende markt. Alles om de concurrentie met andere bestemmingen blijvend aan te kunnen. Kwaliteitsverbetering, professionalisering en marketing zijn daarbij kernbegrippen. Een groeiend aantal bedrijven neemt hierin het voortouw.

Wat kenmerkt de sector Recreatie en Toerisme in 2012?

Wereldwijde trends rondom sociale media, digitalisering en duurzaamheid zijn van invloed op de sector toerisme en recreatie. Ook in Zeeland. De toerist vraagt daarnaast om authentieke, unieke belevingen en wil die snel en makkelijk via internet kunnen boeken. Het toeristisch bedrijfsleven moet bewust worden gemaakt van deze trends en de gevolgen voor de eigen bedrijfsvoering.

Impuls stelt de sector in staat om hierop in te zetten. Dit gebeurt met projecten die de trends vertalen naar bedrijfsniveau. Denk daarbij o.m. aan online boeken en reserveren. Het creëren van onderlinge samenhang in de branche door het ontwikkelen van overkoepelende marketingconcepten en regionale branding is belangrijk voor de regio. De herkenbaarheid van de Zuidwestelijke Delta voor de toerist wordt hiermee verhoogd. De projecten Energiek Borsele, DeltaLeven, Bad Domburg en Cadzand spelen hier allemaal op in.

Centraal in alle projecten staat de kwaliteitsverbetering van de sector. Impuls zet in op innovatieve vormen van verblijfsrecreatie in samenwerking met gemeenten en ondernemers. Door in te zetten op verdere professionalisering, kwaliteitsverbetering en doelmatige marketing moet de regio de concurrentie aan kunnen blijven gaan met andere bestemmingen. Daarvoor zet Impuls zich in voor

de acquisitie van toeristische bedrijvigheid in Zeeland en op nieuwe product-markt combinaties zoals bijvoorbeeld tussen toerisme en zorg.

Het project Revitalisering verblijfsrecreatie richt zich op herontwikkeling van toeristische locaties waarbij kwaliteitsverbetering voorop staat. Via andere projecten, onder meer Samen Vitaal Ondernemen, wordt het gehele MKB verder geprofessionaliseerd.

In Zeeland wordt de sector gekenmerkt door kleinschalige bedrijven die traag inspelen op de markttrends. Een kleine kopgroep van innovatieve ondernemers loopt voorop bij het doorvoeren van nieuwe plannen. Tot die top behoren o.a. de samenwerkingsverbanden Ardoer (verblijfsrecreatie), Seven Sisters(jachthavens) en Deltaleven(verblijfsaccommodaties & dagrecreatie). Met hun hulp wil Impuls de sector een kwaliteitsimpuls geven. Impuls ondersteunt initiatieven en projecten die met name de vertaling van concepten naar bedrijfsniveau inhouden. De beoogde bundeling zorgt voor versnelling in de realisatie van de plannen.

Toeristische bedrijven bestaan bij de gratie van hun omgeving. Bovendien zijn de meeste afhankelijk van middelen bestemmingsplannen verkregen c.q. te verkrijgen fysieke ruimte. Ontwikkelingen op het gebied van toerisme en recreatie hangen daarom vaak samen met ruimtelijke planvorming op provinciaal en gemeentelijk niveau. Hierbij vervult Impuls de belangrijke rol als intermediair tussen ondernemers en overheden. Impuls richt zich daarbij op de ruimtelijk-economische aspecten van initiatieven. Voor de watersportsector kan Impuls gemeenten begeleiden bij de uitvoer van watersportactieplannen. Daarnaast kan Impuls gemeenten begeleiden bij de verkenning naar financiële mogelijkheden voor de realisatie van toeristische projecten. In samenwerking met de provincie Zeeland worden de ontwikkelingsmogelijkheden van de recreatieve infrastructuur verkend.

Inbedding van het cluster Recreatie & Toerisme

Belangrijk aandachtspunt is de samenwerking met andere partijen als Kamer van Koophandel, MKB Zeeland en diverse brancheorganisaties. Ook hier is samenwerking en coördinatie van het grootste belang. Ook het delen van kennis, bedoeld om innovatie binnen de sector bereiken, wordt beoogd. Het bedrijfsleven is (in)direct betrokken bij alle overleg. De contacten met ondernemers leveren ideeën en input voor vervolgtrajecten en nieuwe projecten op. Deze worden uiteraard getoetst in breder ondernemingsverband.

De samenwerking komt tot uiting in een aantal geformaliseerde situaties:

1. Watersportcoördinatie-overleg

Provincie Zeeland, Impuls, Kenniscentrum (kust)Toerisme, HISWA en Kamer van Koophandel staan samen voor de coördinatie van allerlei initiatieven op het gebied van de watersport. Speciale aandacht wordt gevraagd voor land-water activiteiten. De provincie heeft middelen beschikbaar gesteld voor de aanstelling gedurende tweeënhalf jaar van een watersportcoördinator.

2. Toeristisch Ondernemend Zeeland

Dit platform voor Recreatie en Toerisme in Zeeland wordt gevormd door brancheorganisaties Recron, Hiswa, Koninklijke Horeca Nederland, VeKaBo, Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland en Kenniscentrum (kust)Toerisme. Impuls neemt deel aan dit overleg.

3. Samen Vitaal Ondernemen

Vanuit de gedachte van het Ondernemingshuis werken Kamer van Koophandel, MKB Zeeland en Impuls aan het sluiten van convenanten op gemeentelijk niveau. De desbetreffende gemeente, de lokale ondernemersverenigingen en het Ondernemingshuis stellen een SWOT-analyse van de regio op en benoemen daaraanvolgende projecten. Deze benutten kansen en ruimen problemen uit de weg. Impuls geeft leiding aan dit project.

4. De brancheorganisaties

Het spreekt voor zich dat Impuls regelmatig overleg voert met brancheorganisaties als HISWA (watersport), Recron (verblijfsrecreatie), VeKaBo(kampeerbeoeren), ZLTO(verbrede landbouw) en KHN(horeca).

5. Coördinatiegroep Beveland Recreatief

Dit overlegorgaan is een intergemeentelijke samenwerking tussen de gemeenten Noord-Beveland, Kapelle, Reimerswaal, Goes en Borsele. Op verzoek nemen ook de VVV Walcheren/ Noord-Beveland, de VVV Zuid-Beveland & Tholen en Impuls aan dit overleg deel.

5. Cluster Zorgeconomie

Perspectief voor de Zeeuwse Zorgeconomie

Met zorgeconomie bedoelen wij het geheel van economische activiteiten rond zorg. Het gaat dan om zorginstellingen zelf, maar ook de toeleveranciers, opleidings- en kennisinstellingen. Een goed functionerende zorgeconomie is van groot belang voor de regionale economie. Niet alleen qua werkgelegenheid, maar ook voor het ontstaan en uitbouwen van innovaties.

Qua werkgelegenheid is de zorgsector een van de belangrijkste sectoren van Zeeland. Het is de verwachting dat deze in omvang de komende jaren nog verder zal groeien.

Tegelijkertijd is ook de verwachting dat in het komend decennium in toenemende mate een spanning tussen vraag en aanbod zal ontstaan, met name in de zorg voor ouderen en langdurig zieken. In toenemende mate bestaat de behoefte om door middel van (technologische) innovaties zorgprocessen zo in te richten en onderling af te stemmen dat efficiencywinst bereikt wordt, zonder aan kwaliteit in te boeten.

CURA-B

De voornaamste activiteit van Impuls op het thema zorg economie zit voor 2012 in het uitvoeren van het project CURA-B. Dit, mede met middelen vanuit INTERREG gefinancierde project, is gericht op het bij elkaar brengen van zorg en bedrijfsleven. De inhoudelijke focus ligt hierbij op 'zorg op afstand' en 'kwaliteit van leven voor ouderen'. Door het slechten van barrières tussen beide werelden is een grotere mate zijn voor beide werelden voordelen met duurzame effecten te behalen.

Inbedding van het cluster Zorg economie

Inhoudelijk wordt het cluster zorg economie gevoed door de Zeeuwse zorgsector. Het verband van Innovatieve Zorg in Zeeland (IZ-Zeeland), een samenwerkingsverband binnen de sector is als aandeelhouder aan Impuls verbonden. Tevens faciliteert Impuls de activiteiten van de programmamanager van deze stichting, door expertise en het netwerk beschikbaar te stellen.

Daarnaast wordt ook sterk gezocht naar voeding vanuit het bedrijfsleven teneinde een vruchtbare samenwerking tussen zorg en bedrijfsleven tot stand te brengen. Tenslotte vormen kennisinstellingen (universiteiten, NICTIZ en TNO), een belangrijke voedingsbron voor de activiteiten.

IZ-Zeeland

Samen met de stichting IZ-Zeeland wordt gewerkt aan een provinciebrede samenwerking om de Zeeuwse zorg toekomstbestendig te maken. Het komende jaar zal deze transformatie gestalte krijgen in drie actielijnen. De activiteit van Impuls richt zich daarbij op:

1. Versterking en vernieuwing van de Zeeuwse zorg.
2. Het verbinden van de diverse spelers in de Zeeuwse zorg.
3. Het ondersteunen van optimalisering in de facilitaire processen.

Belangrijke instrumenten zijn daarbij:

- a. netwerkvorming over provinciegrenzen;
- b. Implementatie van bewezen oplossingen en/of uitdagen van buitenregionale bedrijven en kennisinstellingen.
- c. de versterking van de inbreng van het Zeeuws bedrijfsleven in de zorg economie middels stimuleren van samenwerkingsvormen tussen bedrijfsleven, zorg- en kennisinstellingen.

Activiteiten

In het kader van de samenwerking met IZ-Zeeland zullen de volgende activiteiten worden ontplooid:

- Het coördineren en voorzitten van de kenniskring van IT-managers van Zeeuwse zorginstellingen.

- Onderhouden van contacten met NICTIZ (of de opvolger, die als nieuwe exploitant van het Landelijk Schakelpunt in 2012 actief wordt) en andere regio-organisaties.
- Coördinatie van processen rond het delen van patient-gegevens in transmurale contactmomenten.
- Volgend op het uitwerken van de business case in 2011 wordt in 2012 een project gestart om de transfer van ziekenhuis naar verpleeghuis efficiënter te laten verlopen.
- In samenhang met CURA-B zal Impuls zijn betrokkenheid als katalysator versterken bij ontwikkelingen voor het verlenen van zorg op afstand binnen Zeeland. Het streven is daar het komend jaar ook structureel ook woningcorporaties en gemeenten bij te betrekken.

6. Cluster Maintenance & Logistiek

Perspectief voor de Zeeuwse Maintenance & Logistiek

Logistiek is in 2010 door de Rijksoverheid specifiek als Topsector benoemd. De praktische vertaling hiervan is nadrukkelijk terug te vinden in het programma van het Nederlandse topinstituut voor logistiek (DINALOG). Voor de Zeeuwse logistiek betekent dit dat ze zich dient te richten op het toevoegen van waarde aan logistieke stromen. Dit enerzijds door het regisseren van stromen in en door Zeeland, maar anderzijds door het bewerken van de stromen (producten / goederen) in weinig kapitaal intensieve productiefaciliteiten. Zeeland heeft door zijn geografische ligging een uitstekend uitgangspunt om zich sterk te ontwikkelen in het regisseren van logistiek, maar bovenal alle ruimte, kennis en ervaring om waarde toe te voegen aan producten.

Maintenance activiteiten zijn een directe afgeleide van activiteiten in met name de sectoren chemie, food en energie. Hoewel onderhoud duidelijk geen doel op zich is, is hoogstaand onderhoud onmisbaar om de concurrentiepositie van Zeeuwse bedrijven op een mondiale markt op peil te houden. In de praktijk betekent hoogstaand onderhoud een weloverwogen mix te ontwikkelen van preventief en predictief onderhoud. Hieruit volgen ontwikkellijnen gericht op het ondersteunen van het management en op technologietransfer. Hiernaast zijn er als rode draden in de sectoren chemie, food en energie de trends verduurzaming, technologische ontwikkeling en procesoptimalisatie.

Wat kenmerkt de sectoren Maintenance en Logistiek in 2012?

In 2012 wordt de projectagenda van Impuls in deze sectoren voornamelijk bepaald door twee projecten. Ten eerste de ontwikkeling van het Maintenance Valuepark en de brede maintenance-innovatieagenda die ontwikkeld is in het Kennis & Innovatiecentrum. Hierin zijn de eerder geschetste ontwikkellijnen managementondersteuning en technologietransfer te herkennen.

Ten tweede het project Logistics Accelerator Zeeland, een logistiek koepelproject waar in 2010 de basis is gelegd voor een scala aan logistieke ontwikkelingen, en waarmee Zeeland aansluiting krijgt op DINALOG. Met Logistics Accelerator staan de regie op en waarde toevoegen aan goederenstromen nadrukkelijk centraal.

Inbedding van het cluster Maintenance & Logistiek

Bij de totstandkoming van projecten in het cluster Maintenance & Logistiek zijn de volgende organisaties of overlegstructuren belangrijk:

- DIWCM, Dutch Institute World Class Maintenance. Alle maintenance projecten die Impuls ontwikkelt worden in overleg met en soms mede door DIWCM ontwikkeld. Impuls is mede oprichter van dit instituut.
- DINALOG, Dutch Institute for Advanced Logistics. Alle logistieke projecten die Impuls ontwikkelt worden in overleg met of mede door DINALOG ontwikkeld.
- De klankbordgroep van het project Logistics Accelerator Zeeland met afgevaardigden uit bedrijfsleven, overheid en onderwijs.
- MIC, Maintenance Innovation Community. Impuls maakt deel uit van het Zeeuws overlegorgaan voor maintenance managers van asset owners.
- MVP / KIK, Maintenance Valuepark Terneuzen en het Kennis en Innovatiecentrum. Impuls maakt actief deel uit van zowel de MVP als KIK organisatie.
- Veelvuldig overleg met ondernemers in maintenance en logistiek, maar ook daar buiten.

7. Cluster Financiering

Perspectief voor Financiering in Zeeland

Het cluster financieren heeft een faciliterende rol voor startende innovatieve ondernemers uit de Zeeuwse (speerpunt)sectoren. Middels voorbeeldprojecten als InnoGo! en DOK41 wil Impuls innovatieve starters begeleiden, faciliteren en ondersteunen tot aan een financierbaar businessplan en, indien van toepassing, een werkend prototype. Daarnaast worden deze innovatieve starters alsmede reguliere MKB ondernemers met innovatietalent en groeiambitie begeleid naar financiële

bronnen waarbij het doel is de transparantie in de Zeeuwse kapitaalmarkt te vergroten en de realisatie van financieringen voor innovatieve (startende en snelgroeiende) bedrijven in het MKB te bevorderen. Hiermee vult het cluster Financiering een belangrijke rol in de missie van Impuls namelijk het stimuleren van bedrijvigheid en ondernemerschap in Zeeland.

Wat kenmerkt het cluster Financiering in 2012?

De belangrijkste ontwikkeling voor 2012 is het opzetten van een Seedfonds in Zeeland. Met het realiseren van dit fonds kan er beter worden voorzien in de vraag uit de markt naar risicodragend kapitaal voor een bedrag tussen € 150.000 en € 1.000.000,-. Doel van dit fonds is te investeren in bedrijven met kansrijke innovatieve technologie, in bedrijven met sterke groeipotentie en in bedrijven binnen kansrijke sectoren in Zeeland. Het fonds zal bijdragen aan nieuwe economie en werkgelegenheid in Zeeland.

Een andere belangrijke pijler is het ontwikkelen en nader uitwerken van het Kennis Valorisatie Programma (KVP) met als doel om de structuur die Impuls met InnoGo! heeft opgezet ook na 2012 te continueren en verder uit te bouwen. Mogelijkheden liggen hier voor wat betreft uitbreiding van doelgroepen (alle innovatieve starters in Zeeland waaronder de creatieve sector), het vergroten van het pre-seed fonds en het inrichten van een Proof of Concept Fund om technische haalbaarheidsstudies te financieren.

In 2012 wil Impuls tevens het Zeeuwse financieringscluster meer vorm geven door de samenwerking met partijen als Stichting ZIGZAG, het Zeeuws Participatie Fonds (ZPF), ABN AMRO en de Rabobank verder uit te bouwen. Het samenvoegen van de (administratieve) backoffice van het ZPF bij Impuls is hiervan een voorbeeld.

Inbedding van het cluster Financiering

Bij de totstandkoming van projecten in het financiële cluster staat de behoefte van het Zeeuwse bedrijfsleven (MKB) centraal. Het zijn de volgende overlegstructuren cq organisaties die een belangrijke rol spelen bij de inventarisatie van de vraag in de markt en de vertaalslag naar concrete projecten:

- Stuurgroep InnoGo! bestaande uit vertegenwoordigers van Impuls, Hogeschool Zeeland, de Roosevelt Academy, Kamer van Koophandel, banken en overig Zeeuws bedrijfsleven;
- Screeningcommissie InnoGo! bestaande uit ervaren Zeeuwse ondernemers (w.o. Philips Lighting Vitrite, Unitron, ABN AMRO, Rabobank, Prior Advies, ZPF, DOW) die de plannen van startende ondernemers beoordelen en beslissen over deelname aan InnoGo!;
- Stichting Incubator Zeeland, het bestuur dat verantwoordelijk is voor DOK41;

- De aandeelhouders van het Seedfonds Zeeland, bestaande uit Impuls, Stichting ZIGZAG en enkele private investors;
- Daarnaast heeft het financiële cluster een groot netwerk opgebouwd waarmee op regelmatige basis afstemming plaats vindt.

Tezamen met de genoemde partners wordt bekeken waar de witte vlekken in het Zeeuwse aanbod zitten en met behulp van financiële ondersteuning van deze en andere partijen uit de regio alsmede ondersteuning van het Ministerie van EL&I, AgentschapNL, OP Zuid en Provincie Zeeland wordt bekeken hoe witte vlekken kunnen worden ingevuld.

8. Cluster Vestigen 2012

Perspectief voor Promotie & Acquisitie in Zeeland

De aandachtsgebieden van de topteam, de topsectoren, komen voor een deel overeen met de aandachtsgebieden van het P&A team in Zeeland. Van de topsectoren liggen Agro- Food, Logistiek, Chemie/Maintenance en Water het meest in lijn met de focus van het P&A team. Daarbij moet ook de vraag worden gesteld wat al vertegenwoordigd is in Zeeland, waar Zeeland al traditioneel sterk in is (o.a. de inrichting van de clusters bij Impuls) en waar nog op geacquireerd kan worden. Het P&A team heeft voor de jaren 2011-2013 een productplan opgesteld met daarin een aantal specifieke sectoren waarop extra geacquireerd wordt en zal gaan worden, t.w. Logistiek, biobased economy, maritime maintenance, jachthavenontwikkeling /watersport gerelateerde bedrijvigheid, verblijfsrecreatie/ dagattractie/ hotelontwikkeling. Daarin wordt ook nog een onderscheid gemaakt naar het soort investering, t.w. nevenvestigingen van bedrijven, uitbreidingsinvesteringen en eventueel campusontwikkelingen. Ook wordt geografisch een focus gelegd op België/Vlaanderen, een belangrijk donorgebied voor m.n. Zeeuws-Vlaanderen. Daarnaast blijft China/Azië als opkomende markt nadrukkelijk in het vizier van de Zuidwestelijke regio. Hierbij wordt intensief samengewerkt met West-Brabant.

Wat kenmerkt Promotie & Acquisitie in 2012?

Acquisitie en acquisitieresultaten worden vaak bepaald door de algehele economische situatie. Een economische dip vertaalt zich in een lage investeringsbereidheid, een fenomeen dat doorgaans lang na-ijlt omdat het consumentenvertrouwen hier rechtstreeks aan is gekoppeld. De economische situatie is momenteel onzeker. De banken zijn zeer terughoudend als het gaat om financieren en consumenten houden de hand op de knip. Deze ontwikkelingen hebben zijn weerslag op de acquisitieresultaten in Zeeland. Diverse potentiële vestigers hebben het alsnog laten afweten doordat omzet en afzet van producten onder druk stonden. Momenteel staan we mogelijk aan de vooravond van een nieuwe recessie. Het is lastig te voorspellen hoe 2012 eruit zal zien op het gebied van nieuwe vestigingen. De portefeuille met acquisitieleads is op zich goed gevuld en er staan een aantal wat grotere en veelbelovende projecten op stapel, waarvan de kans dat deze verzilverd kunnen worden in 2012 groeiende is. Maar zolang er nog geen definitieve beslissing is, kan het nog alle kanten op gaan. Bovendien moet geconstateerd worden dat de doorlooptijd van de leads tot het beslismoment door alle economische onzekerheden aanmerkelijk langer is geworden. Een proces dat zich niet laat forceren. Het P&A team zal ook in 2012 blijven investeren in "lead generation", oftewel het in contact komen met nieuwe projecten die kunnen leiden tot investeringen en bedrijfsvestigingen in Zeeland. Daarbij zal optimaal gebruik worden gemaakt van het (internationale) netwerk dat in de afgelopen jaren is opgebouwd door middel van een proactieve marktbenadering.

Inbedding van het cluster Vestigen

De meeste acquisitiecontacten komen tot Impuls via het (internationale) netwerk van ontwikkelaars, makelaars, adviseurs, instanties en niet te vergeten regionale en ondersteunde bedrijven. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van de volgende promotiemiddelen om Zeeland te promoten en aldus acquisitiecontacten te genereren: onze internetsite uwpand.nl gericht op onroerend goed en kavelinformatie in Zuidwest Nederland, billboards op strategische plaatsen aan doorgaande wegen, (internationale) beurzen, direct mail, promotiemateriaal en advertenties in specifieke vakbladen.

Bijlage 1: Projectoverzichten per cluster

1. Projectoverzicht Biobased Economy & Food

Koepelproject:	Biobased Economy
Looptijd:	doorlopend
	Thema dat in 2009 door Impuls is gesignaleerd en ondertussen een van de speerpunten is binnen de organisatie. Ook de Provincie Zeeland heeft Biobased economy topprioriteit geven en in de komende bestuursperiode. Er ligt een businesspropositie die uitgangspunt vormt voor zowel Zeeland als Brabant. Inhoudelijk staat Impuls aan de lat om dit businessplan verder vorm te geven, uiteraard samen met bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden.
Deelprojecten 2012:	1. De inhoudelijke thema's van biobased economy verder concretiseren en meer body geven door 3-5 inhoudelijke clusterprojecten ontwikkelen die passen bij de hoofdthema's 1) Groene Grondstoffen, 2) groene producten en materialen en 3) Procesintensificatie en hergebruik van reststoffen via sluiten van kringlopen. (Bijv. opschaling algenteelt, benutting van liquid biomethaan, nieuwe akkerbouwgewassen, vezeltoepassingen, inhoudstoffen uit (agrifood)reststromen valoriseren, fosfaatrecycling, afvang en hergebruik broeikasgassen en restwarmte, etc..); 2. Ondersteuning van de schaa sprongprojecten uit het businessplan Zuidwestdelta die door de bedrijven zelf opgepakt worden, in de vorm van het betrekken van complementaire partijen, meeschrijven aan projectvoorstellen en ondersteuning bij het vinden van financiering via middelen vanuit de regio, het Rijk of de EU; 3. Samen met stakeholders ontwikkelen van een professioneel programmabureau met een helder programma en een duidelijke rolverdeling voor de verschillende stakeholders inclusief commitment, steviger lobby richting het Rijk en de Europese Unie en een duidelijk en herkenbaar communicatieprogramma; 4. Leveren van inhoudelijke input voor communicatie en lobby, meehelpen aan realisatie van een goede website en nieuwsbrieven, geven van presentaties op aanvraag van relevante partijen en/of aandeelhouders en het werken aan structuurversterkende samenwerkingsverbanden door partijen uit de gouden driehoek met elkaar in contact te brengen rondom inhoudelijke thema's; 5. Meer betrekken van (regionaal) onderwijs en kennisinstellingen bij

	inhoudelijke projecten en verbinden van deze belangrijke speler aan de bedrijven in de regio door gezamenlijke R&D-activiteiten te stimuleren; 6. Ontwikkelen van een investeringsfonds voor startende bedrijven en/of risicovolle investeringen, slimmer sturen op (Rijk/EU)middelen en het onder de aandacht brengen van passende subsidieprogramma's;
Beoogde projecten 2012:	Lopende zaken - Zie activiteitenoverzicht Cluster Biobased en Food, incl. subsidieprogramma's
Rollen Impuls:	Signaleren kansen Verbinden partijen Ontwikkelen projectplannen Organiseren financiering Projectleiding / projectpartner
Betrokken / beoogde partners:	100-tal regionale partijen in de sectoren Agri-food, Aqua, Chemie, Energy, Logistiek, onderwijs/kennisinstelling. Variërend van multinationals tot mkb-bedrijven.
Resultaten 2012:	- Aantoonbare harde deliverables in vorm van beschikkingen, samenwerkingsovereenkomsten, projectplannen, presentaties en correspondentie, etc. om 6 subdoelen van dit project cq. programma te realiseren.
Opmerkingen	- Dit project cq. Programma wordt uitgevoerd binnen het Cluster Biobased&Food op basis van ca. 1,5 fte. Door [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] [redacted] en [redacted] [redacted] - Voor de rol van het programmabureau wordt [redacted] [redacted] (Buck Consultants) als interim-programmamanager aangesteld, met secretariële ondersteuning van [redacted] [redacted]. De intentie is dat voor oktober 2012 het bureau zelfstandig is, met een vaste bemensing. Vanuit de Provincie worden capaciteit en middelen vrijgemaakt vanuit de afdelingen RMW, Economie en Communicatie om het programmabureau te ondersteunen.

Project:	BIOMAP
Looptijd:	Januari 2011 – december 2012
	Doel van het BIOMAP-project is het opzetten van een marktplaats voor het koppelen van vraag en aanbod van biomassa. Het project wordt voor 75% door Interreg IVC gesubsidieerd met 25% cofinanciering door de provincie Zeeland. Impuls werkt in het project samen met Zweedse en Italiaanse partners. Het project is onderdeel van het Interregproject LoCaRe (Low Carbon Regions) waarin de provincie Zeeland participeert.

Deelprojecten 2012:	- (Internationale) uitwisseling best practices koppeling aanbod en vraag van biomassa - Opzet, ontwikkeling en start-up van biomassa-marktplaats - Afstemming met andere (regionale) initiatieven
Rollen Impuls:	Signaleren kansen Verbinden partijen Ontwikkelen projectplannen Organiseren financiering Projectleiding / projectpartner
Betrokken / beoogde partners:	Agroväst en Skaraborg (Zweden), CISE (Italië), provincie Zeeland, ZSP, Heros, Lijnco, Arjazon, WUR, LWM, CZAV, ZLTO, Delta
Resultaten 2012:	- Biomassa-marktplaats (webtool) klaar voor gebruik - Overzicht state-of-the-art in andere betrokken EU-regio's

Koepelproject:	Foodport Zeeland
	Foodport Zeeland is een initiatief van Zeeland Seaports, ZLTO. Provincie Zeeland, gemeente Terneuzen, de Bevelandse gemeenten en Impuls met de ambitie een duurzaam en productief netwerk te ontwikkelen, dat leidt tot nieuwe foodbusiness met hoge toegevoegde waarde en groei voor de gehele Zeeuwse economie. Het gaat daarbij om het creëren van resultaatgerichte verbindingen tussen ketenpartners en regio's. Foodport Zeeland zet zich er voor een in 2020 gerealiseerde sterke groei in: productiewaarde (meer mensen werkzaam in de Zeeuwse foodbusiness met een grotere bijdrage aan de Zeeuwse economie) toegevoegde waarde (een accent op agro- en aquaproductie is verschoven naar waardetoevoeging aan producten) en duurzaamheid (door accent op duurzame productie in een mooie leefomgeving levert het Zeeuwse foodcluster een zowel ecologisch als economisch optimale en erkende bijdrage aan de food-mainport Nederland)
Looptijd	Doorlopend
Deelprojecten 2012: (onder voorbehoud procesverloop:)	• Faciliteren Regiegroep • Onderwijs & Arbeidsmarkt • Multimodaal Knooppunt Bevelanden • Foodprocessing Pilot

	• Facility Sharing • Verscentrum Zeeuws Vlaanderen • Valorisatie Food reststromen • Eiwittransitie • Regio / sector marketing • Business cq Foodport Station Kruiningen Yerseke • Een in Food / Verbinding met land en andere regio's (Nederland en Vlaanderen)
Rollen Impuls:	Signaleren kansen Verbinden partijen Ontwikkelen projectplannen Organiseren financiering Projectleiding / projectpartner
Betrokken / beoogde partijen:	Ca 50 bedrijven in food, ZLTO, Zeeland Seaports, Rusthoeve, Biopark Terneuzen, Business Station Kruiningen Yerseke, Provincie, Edudelta Onderwijsgroep, Zeeuwse gemeenten.
Deliverables 2012:	• Nader te bepalen met Regiegroep

Koepelproject:	Blueport Oosterschelde
	Het project Blueport Oosterschelde werkt aan een ecologisch en economisch duurzaam toekomstperspectief voor de schaal- en schelpdiersector. Hierbij gaat het om het ondernemersgedreven op gang brengen van constructieve interactie met economische meerwaarde tussen de sector en andere gebruikers van de Oosterschelde met name Natuur&Recreatie en Natuur&Landschap. Het project wil een aantal concrete pilots tot ontwikkeling brengen, waarin zichtbaar wordt dat cross sectorale samenwerking mogelijk is en meerwaarde oplevert, en het bouwen aan een duurzame netwerkstructuur ten dienste van een goed innovatieklimaat.
Looptijd	2010 - 2013
Deelprojecten 2012 (onder voorbehoud procesverloop:)	• Pilot binnendijkse oesterputten • Pilot buitendijkse oesterputten • Colijnsplaat Hotspot Oosterschelde visserij

	• Valorisatie reststromen Visserij (Seafarm) • Zeeboerderij (zie afzonderlijk fiche) • Duurzame netwerkstructuur
Rollen Impuls:	Signaleren kansen Verbinden partijen Ontwikkelen projectplannen Organiseren financiering Projectleiding / projectpartner
Betrokken / beoogde partijen:	Machinefabriek Bakker, Prins&Dingemanse, Roem van Yerseke, De Oestervisser vof, United Fish Auctions, ZMf, Collectieve Acties in de Visketen (EL&I en Visserijfonds EU) verbreed naar bedrijven en organisaties op terreinen Natuur&Recreatie, Natuur&Landschap
Deliverables 2012:	• Zie projectplan

Project	De Duurzame Zeeboerderij (zo mogelijk verder te verbinden met koepelproject Blueport Oosterschelde)
	In het kader van SBIR regeling is Pilot project Offshore teelt Zeewier in Oosterschelde gestart in 2010. Vervolgbudget SBIR wordt ingezet om verdere zeewier keten zowel productietechnisch als keten-bedrijfeconomisch verder te ontwikkelen.
Looptijd:	Maart 2011-30 juni 2013
Rollen Impuls:	Signaleren kansen Verbinden partijen Ontwikkelen projectplannen Organiseren financiering Projectleiding / projectpartner
Betrokken / beoogde partners:	Hortimare, Machinefabriek Bakker, Koers en Vaart, Deltares, WUR-PRI, CIV Den Oever, E-Kwadraat, Ocean Harvest, Feyecon Development
Resultaten 2012:	Rapportage over interessante bedrijven voor afzet zeewier, in kaart brengen van de markt en committeren bedrijven.

2. Projectoverzicht Toerisme & Recreatie

Project:	DeltaLeven
Looptijd:	Juni 2010-December 2013
Doel project:	Het creëren van een business to businessplatform waarmee toeristisch-recreatieve ondernemers optimaal kunnen inspelen op de wensen van de consument, teneinde de toeristische bestedingen in Zuidwest-Nederland te stimuleren
Rollen Impuls:	Verbinden partijen Ontwikkelen projectplannen Organiseren financiering Projectleiding
Betrokken / beoogde partners:	Stichting DeltaLeven, NHTV, Hogeschool Zeeland, Rabobank Walcheren/Noord-Beveland (namens Kring Rabobank en Zuidwest Nederland), Promotie Zeeland Delta
Resultaten 2012:	▪ Een compleet B2B instrument d.m.v. een innovatieve marketing tool voor ondernemers in de toeristische sector in de Zuidwestelijke Delta ▪ Een portal voor afstemming vraag en aanbod, resulterend in de finetuning van een kwalitatief hoogstaand toeristisch aanbod in de regio ▪ Uitbreiding en aanvulling van bestaande VVV consumenten portal met een B2B gedeelte ▪ Eenvoudige maar doeltreffende gebiedsmarketing voor toerisme in de regio ▪ Nieuwe onderscheidende product markt combinaties ▪ Toename van toeristische bestedingen-

Project:	Revitalisering verblijfsrecreatie
Looptijd:	Maart 2011 – december 2013
Doel project:	Realisatie duurzame kwaliteitsverbetering en revitalisering van de verblijfsrecreatiesector in het kustgebied van Zeeland (gemeenten Sluis, Schouwen-Duiveland, Veere) door middel van het uitvoeren van een innovatieve aanpak gericht op gebiedsontwikkeling en het creëren van nieuwe toeristisch-recreatieve mogelijkheden
Rollen Impuls:	Signaleren kansen Verbinden partijen

	Ontwikkelen projectplannen Organiseren financiering Projectleiding / projectpartner
Betrokken / beoogde partners:	Impuls, Provincie Zeeland, gemeenten Schouwen Duiveland, Sluis en Veere, ondernemers
Resultaten 2012:	▪ Nieuwe aanpak voor revitaliseringproces is beschikbaar ▪ Verouderde kampeereenheden zijn afgenomen met 1000 eenheden ▪ Nieuwe verblijfsrecreatiemogelijkheden zijn gecreëerd op 7 locaties

Project:	Rondje Watersport
Looptijd:	Maart 2011-juli 2012
Doel project:	Leerlingen van de Zeeuwse basisschool kennis laten maken met diverse soorten watersport op verschillende locaties in Zeeland
Rollen Impuls:	Signaleren kansen Verbinden partijen Ontwikkelen projectplannen Organiseren financiering Projectleiding
Betrokken / beoogde partners:	Toeristische ondernemers, basisscholen, Provincie Zeeland, Zeeuwse gemeenten, SportZeeland, Promotie Zeeland Delta
Resultaten 2012:	▪ Minimaal 560 en maximaal 900 leerlingen nemen deel aan Rondje Watersport ▪ Het project krijgt concreet vervolg in schooljaar 2011/2012 ▪ De basisschoolscholieren worden lid bij watersportverenigingen in Zeeland (monitoren)

Project:	Samen Vitaal Ondernemen
Looptijd:	Jan 2011- December 2012
Doel project:	▪ Versterking van het lokale ondernemersklimaat; ▪ Kwaliteitsverbetering van het ondernemerschap; ▪ Verbetering van het organiserend vermogen van mkb-bedrijven
Rollen Impuls:	Signaleren kansen Verbinden partijen

	Ontwikkelen projectplannen Organiseren financiering Projectleiding / projectpartner
Betrokken / beoogde partners:	Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland en MKB Zeeland Plaatselijke ondernemersverenigingen, gemeenten
Resultaten 2012:	- Het voorbereiden, organiseren en uitvoeren van lokale (op gemeenteniveau) samenwerkingsconvenanten tussen ondernemers, gemeenten en economische partners t.b.v. het bouwen en vullen van het Ondernemingshuis. - Het gezamenlijk uitvoeren van concrete projecten behorende bij de lokale (sociaal-)economische agenda's van de convenanten.

Project:	Verkenning project Waterbeleving
Looptijd:	November 2010-December 2014
Doel project:	- Het gebied van de Zuidwestelijke Delta laten uitgroeien tot 'Hét watersport(belevings)centrum van Europa'. Meetbaar door groei van de economie, erkenning als zodanig van bezoekers, inwoners, media en omliggende Europese landen. - Coördineren en integreren van watersportbelangen waarbij nadrukkelijk product-markt combinaties met het land aanbod worden nagestreefd
Rollen Impuls:	Signaleren kansen Verbinden partijen Ontwikkelen projectplannen Organiseren financiering Projectleiding / projectpartner
Betrokken / beoogde partners:	Stichting Waterbeleving i.o (bedrijfsleven), 6 Zeeuwse gemeenten, Promotie Zeeland Delta, Grontmij, Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord, Stadsontwikkelingsbedrijf Gent, provincie Antwerpen, overheden in Denemarken en Zweden
Resultaten 2012:	- Zuidwestelijke Delta is bekend als het watersport (belevings) centrum van Europa - Toename bezoekers en bestedingen

Project:	Energiek Borsele
Looptijd:	April 2010- april 2013
Doel project:	Een brede gebiedsontwikkeling van de gemeente Borsele om daarmee te komen tot een economische impuls van de regio. In eerste instantie ligt de

	nadruk vooral op toerisme om daarmee de bezoekers naar het gebied te trekken en daarmee meer bestedingen in het gebied te genereren. ▪ Bijkomend effect is dat ook de aantrekkelijkheid als gebied om te wonen en te werken
Rollen Impuls:	Signaleren kansen Verbinden partijen Ontwikkelen projectplannen
Betrokken / beoogde partners:	Gemeente Borsele, Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland, ZLTO en Rabobank Oosterschelde, ondernemers
Resultaten 2012:	Om de aantrekkelijkheid van de gemeente Borsele voor het voetlicht te brengen, wordt er gewerkt aan 3 zaken: 1. Product op orde: samenwerking en nieuw aanbod als aanvulling op het bestaande product. 2. Het vaststellen van een gemeenschappelijke noemer c.q. identiteit om vervolgens Borsele mee uit te dragen (Thema energie). ▪ Inzetten op toeristische bekendheid.

Project:	Bad-status Domburg en Cadzand-Bad
Looptijd:	Januari 2012-Januari 2014
Doel project:	▪ De gemeenten Veere en Sluis een krachtige PR-impuls geven en het op de kaart zetten als een gekwalificeerde vitaliteit- en wellnessdestinatie. ▪ Het ontwikkelen van hoogwaardig toerisme dat een nieuwe bestedingsimpuls geeft via nieuwe doelgroepen en jaarrond toerisme.
Rollen Impuls:	Verbinden partijen Ontwikkelen projectplannen Projectleiding / projectpartner
Betrokken / beoogde partners:	Gemeente Veere en gemeente Sluis Ondernemers uit gemeente Veere en Sluis
Resultaten 2012:	▪ Het verkrijgen van de erkenning en 'badstatus' voor de gemeente Veere en Sluis met als focus de plaatsen Domburg en Cadzand-Bad. ▪ Ondernemers die willen investeren om zich te profileren als vitaliteits- en wellnessregio. ▪ Vergroten productenaanbod ogv van vitaliteit en wellness ▪ Aantrekken nieuwe doelgroep

Project:	Verkenning naar mogelijkheden toerisme Zeeuws-Vlaanderen
Looptijd:	Januari 2012-december 2013

Doel project:	Zeeuws Vlaanderen op de kaart zetten als aantrekkelijke toeristische regio waar ook (aantrekkelijk) gewoond en gewerkt kan worden
Rollen Impuls:	Signaleren kansen Verbinden partijen Ontwikkelen projectplannen Organiseren financiering Projectleiding / projectpartner
Betrokken / beoogde partners:	Gemeenten Hulst, Sluis, Terneuzen Recron, Rabobank, ondernemersverenigingen
Resultaten 2012:	1. Informatie en promotie: verbeteren toegankelijkheid van informatie voor de toerist 2. Mobiliteit: verbreding vervoersaanbod, middelen en duur (seizoensverlenging), opstellen meerjarenplan en financiering 3. Zorgtoerisme: zorgmarkt is een reële, jonge markt met aanloopproblemen. De scope van de diverse spelers loopt uiteen en samenwerking is nodig. Promotie is noodzakelijk. 4. Versterken achterland: beter benutten van toeristische mogelijkheden van het achterland. ▪ Streekproducten: in beeld brengen van alle streekproducten, van zon, zee en strand aan "Hulster bier" in het achterland.

3. Projectoverzicht Cluster Zorgeconomie

Project:	CURA-B
Looptijd:	Januari 2011 – december 2013
	Interregionaal project, mede gefinancierd vanuit het INTERREG IVA 2 zeeën programma, ter stimulering van regionale zorgeconomie. Dit gebeurt door het tot stand brengen van een netwerk van ondernemingen en zorginstellingen in de deelnemende regio's op de thema's 'zorg op afstand' en 'kwaliteit van leven voor ouderen'. Het streven is om door dit project een breed provinciaal netwerk te vormen om de kloof tussen zorg en bedrijfsleven te overbruggen en gezamenlijk op deze onderwerpen te innoveren.
Rollen Impuls:	Drager van het project binnen Zeeland. Penvoerder. Projectmananager
Betrokken / beoogde partners:	Partners in drie andere regio's: West-Vlaanderen (POM West-Vlaanderen, KATHO, INHAM en RESOC Midden West-Vlaanderen), Nord-Pas de Calais (Eurasanté) en Suffolk (Suffolk County Council, Anglia-Ruskin University, Health Enterprises East en West-Suffolk Hospital).
Resultaten 2012:	Inzichtelijk maken best practices 'zorg-op-afstand' en 'kwaliteit van leven voor ouderen'. Organiseren van sectoroverstijgende bijeenkomsten rond zorginnovatie. Lancering van grensoverschrijdende call voor oplossingen 'zorg-op-afstand' en 'kwaliteit van leven voor ouderen'. Opstart en begeleiding pilot projecten

4. Projectoverzicht Cluster Maintenance & Logistiek

Koepelproject:	Logistics Accelerator
Looptijd:	Maart 2011 – december 2013
	Door OP-Zuid gesubsidieerd koepelproject op Zuidwest NL schaal dat de lokale (oa Zeeuwse logistiek) ondersteunt in innovatie en samenwerking door oa te verbinden met het NL topinstituut voor logistiek (DINALOG).
Deelprojecten 2012:	- Logistieke Bedrijvenkring Zeeuws-Vlaanderen - Logistieke Bedrijvenkring Foodlogistiek - Logistieke Business Roadmap - Multimodaal knooppunt Beveland - Pilot regiodistributie Walcheren - Pilot regiodistributie Medische gebruiksartikelen - Project Virtual Warehousing
Rollen Impuls:	Signaleren kansen Verbinden partijen Ontwikkelen projectplannen Organiseren financiering Projectleiding
Betrokken / beoogde partners:	Provincie, HZ, KvK, Syntens, Dow, Yara, Zorgsaam, DKL, Farmpack, 2W logistiek, FPZ, Div. Gemeenten, ZSP, ZPPC, Dinalog, etc.
Resultaten 2012:	- Charter en Lopende bedrijvenkring Zeeuws Vlaanderen - Charter en Lopende bedrijvenkring Foodlogistiek - Business roadmap Zeeuwse havens / kanaalzone - Verkeningsrapport / businessplan multimodaal knppnt - Businessplan regiodistributie

	Maintenance
Looptijd:	Maart 2011 – december 2013
	Door Pieken in de Delta gesubsidieerd project wat de ontwikkeling van een nieuw bedrijventerrein in Terneuzen beoogt voor onderhoudsbedrijven, en innovatie in onderhoud wil aanjagen.
Deelprojecten 2012:	- Begeleiding Maintenance Valuepark / Kennis & Innovatiecentrum - Project rond Data Driven Modelling - Praktijk- & Ontwikkelcentrum voor CBM (voortzetting) - Project innovatie in Werken op Hoogte - Project Lean Maintenance Logistiek - Project Serious Gaming in Maintenance
Rollen Impuls:	Signaleren kansen Verbinden partijen Ontwikkelen projectplannen Organiseren financiering Projectleiding
Betrokken / beoogde partners:	Dow, Accenture, Hogeschool Zeeland, TNO, Hogeschool Antwerpen, DIWCM, Dinalog...
Resultaten 2012:	- Update / uitbreiding www.conditionbasedmaintenance.nl - Samenwerkingsproject rond Data Driven Modelling - Innovatieconcept Werken op Hoogte - Samenwerkingsproject Maintenance Logistiek

Project:	Overige projecten
Projecten 2012:	World Class Windturbine Maintenance Verkenning naar Augmented Reality Onderzoek Breedband internet Zeeland

Rollen Impuls:	Signaleren kansen Verbinden partijen Ontwikkelen projectplannen Organiseren financiering Projectleiding / projectpartner
Betrokken / beoogde partijen:	Provincie, HZ, Div. Gemeenten, TNO, Tedopress, DIWCM, etc.
Resultaten 2012:	- Rapport Breedband internet Zeeland - Technology transfer project Augmented Reality

5. Projectoverzicht Cluster Financierien

Koepelproject:	InnoGo!
Looptijd:	1 januari 2009 – 31 december 2012
	Door TechnoPartner (AgentschapNL) gesubsidieerd project met daarnaast Impuls/ Provincie Zeeland, Hogeschool Zeeland, de Rabobank, ABN AMRO, het Zeeuws Participatie Fonds en Stichting ZIGZAG als financiële partners. InnoGo! is hét project dat innovatieve (techno)starters in Zeeland begeleidt en ondersteunt bij de opzet van een bedrijf en/of de ontwikkeling van een product. InnoGo! vormt de verbindende factor tussen tal van initiatieven in Zeeland, waaronder initiatieven op het gebied van incubatormilieus. Het doel van InnoGo! is het vergroten en versterken van de economische bedrijvigheid in Zeeland. InnoGo! wil dit bereiken door innovatieve (techno)starters te begeleiden tot aan een financierbaar businessplan en, indien van toepassing, een werkend prototype. Met dit businessplan moet de starter vervolgens in staat zijn om de financiering van het vervolgtraject zelf te kunnen organiseren, met uiteindelijk doel uit te kunnen groeien tot een succesvolle onderneming.
Rollen Impuls:	Verbinden partijen Ontwikkelen projectplannen

	Organiseren financiering Projectleiding / projectpartner
Betrokken / beoogde partners:	Impuls, Hogeschool Zeeland, TechnoPartner, Provincie Zeeland, Zeeuws Participatie Fonds, ABN AMRO, Rabobank, Kamer van Koophandel, Stichting ZIGZAG, DOW, Philips, Unitron, Prior Advies, ABAB, Atos en Syntens.
Resultaten 2012:	Doelstelling is 30 ondernemers te hebben ondersteund in 4 jaar tijd, concreet betekent dit voor 2012 dat InnoGo! 12 ondernemers zal faciliteren.

Koepelproject:	DOK41
Looptijd:	1 januari 2011 – 31 december 2014
	Door OP-Zuid en het Rijk gesubsidieerd project met daarnaast de Gemeente Vlissingen, Provincie Zeeland, Stichting ZIGZAG en l'escaut woonservice als financiële partners en Impuls, ROC Zeeland, Sociale Dienst Walcheren en LétÉ als projectpartners. DOK41 faciliteert, adviseert en ondersteunt startende ondernemers uit de kennisintensieve en technologische sector in Zeeland. Met het netwerk, de kennis en de partners wordt de groei van bedrijven versneld. Door samenwerking tussen de starters, reeds bestaande bedrijven en intermediairs kunnen de bedrijven in DOK41 grote opdrachten aannemen en is er continu plaats voor wederzijdse inspiratie. Om deze samenwerking te bevorderen en te stimuleren organiseert DOK41 diverse netwerkbijeenkomsten, workshops en consults.
Rollen Impuls:	Verbinden partijen Ontwikkelen projectplannen Organiseren financiering Projectleiding / projectpartner
Betrokken / beoogde partners:	Impuls, HZ, ROC, l'escaut, LétÉ, Sociale Dienst Walcheren, InnoGo!, Gemeente Vlissingen, Provincie Zeeland, Stichting ZIGZAG, OP Zuid, Kamer van Koophandel, Atos en Syntens.
Resultaten 2012:	Doelstelling is 30 ondernemers te hebben ondersteund in 4 jaar tijd Het realiseren van 20 samenwerkingsverbanden Het creëren van 75 directe arbeidsplaatsen en 30 indirecte hoogwaardige arbeidsplaatsen in 4 jaar. Concrete doelstelling voor 2012 is 5 ondernemers via de kantooromgeving en 3 starters via de loodsen te faciliteren, 5 samenwerkingsverbanden te realiseren en daarmee 20 directe arbeidsplaatsen en 8 indirecte arbeidsplaatsen te realiseren.

Koepelproject:	Seedfonds Zeeland
Looptijd:	1 januari 2012 – 31 december 2023
	Het opzetten van een Seedfonds in Zeeland middels de seed-regeling van het AgentschapNL (Ministerie EL&I). Doel is te komen tot een fonds van 8 mio, waarvan 4 mio via achtergestelde lening van Ministerie en 4 mio uit de regio. Het financieren van nieuwe risicovolle technologische ontwikkelingen en bedrijvigheid op diverse economische Zeeuwse speerpunten. Hiermee wordt beter voorzien in de vraag in de markt naar risicodragend kapitaal voor een bedrag tussen de 150 k en 1 mio.
Rollen Impuls:	Signaleren kansen Verbinden partijen Ontwikkelen projectplannen Organiseren financiering Projectleiding / projectpartner
Betrokken / beoogde partners:	Impuls, Provincie Zeeland, Stichting ZIGZAG, AgentschapNL en een vijftal private investors.
Resultaten 2012:	Overall doelstelling is 12 investeringen * 20 aantal werknemers + een investeringsstimulans van € 8 mio * factor 3 = € 24 mio Concrete doelstelling voor 2012 is 2 participaties.

Koepelproject:	Kennis Valorisatie Programma
Looptijd:	Nader af te stemmen, afhankelijk van moment van indiening cq óf er wordt ingediend.
	Beoogd opvolger van InnoGo! met een bredere doelgroep en uitgebreidere mogelijkheden om innovatieve startups te faciliteren. (uitdaging is publiek gefinancierde kennis in Zeeland hard te maken).
Rollen Impuls:	Signaleren kansen Verbinden partijen Ontwikkelen projectplannen Organiseren financiering Projectleiding / projectpartner

Betrokken / beoogde partners:	Impuls, HZ, InnoGo!, Provincie Zeeland, Stichting ZIGZAG, DOW, Philips, ZSP, Syntens, ERAC, KPMG en AgentschapNL.
Resultaten 2012:	Het initiatief InnoGo! continueren en uitbreiden, aanjaagrol Zeeuws innovatief ondernemerschap. Concrete resultaten nader af te stemmen in 2012.

Koepelproject:	Zeeuws Participatie Fonds (ZPF)
Looptijd:	Nader af te stemmen. In eerste instantie wordt de backoffice van het ZPF bij Impuls belegd.
	Het financieren van MKB bedrijven met een mogelijke economische spin-off voor Zeeland. Het gaat hierbij om financieringsaanvragen met een maximum van € 150.000,-.
Rollen Impuls:	Projectpartner
Betrokken / beoogde partners:	Provincie Zeeland, ABN AMRO, ZLM en Impuls
Resultaten 2012:	Nader af te stemmen.

Koepelproject:	Zeeland Financial Matching (Zeeland FM)
Looptijd:	Nader af te stemmen. Afhankelijk van succes van de pilot in 2011 wordt er ingezet op een vervolg en daarmee grotere uitrol in 2012.
	De doelstelling van Zeeland FM is het bevorderen van de realisatie van financieringen voor innovatieve (startende en snelgroeiende) bedrijven in het MKB, ten behoeve van de stimulering van bedrijvigheid en ondernemerschap in de regio. De kern van Zeeland FM bestaat er uit dat I) transparantie in vraag en aanbod van kapitaal groter wordt en II) meer financieringen voor innovatieve bedrijven gerealiseerd worden (zowel starters als groeiers). De werkwijze van Zeeland FM is gebaseerd op het huisarts-specialisten model. De huisarts identificeert het probleem en koppelt wanneer nodig de ondernemer aan een specialist die intensieve begeleiding biedt, wat realisatie van de financiering substantieel vergroot. De ondernemer krijgt aan het einde van het traject 50% van de kosten die gemaakt zijn aan de specialist vergoed, tot een maximum van € 2.500.
Rollen Impuls:	Signaleren kansen Verbinden partijen Ontwikkelen projectplannen

	Organiseren financiering Projectleiding / projectpartner
Betrokken / beoogde partners:	Provincie Zeeland, ABN AMRO, Rabobank, Zeeuws Participatie Fonds, Impuls, (Zeeuwse) accountants en andere regionale financiële dienstverleners.
Resultaten 2012:	Nader af te stemmen.

6. Projectoverzicht cluster Vestigen

In de zin van acquisitieprojecten (potentiële vestigers) is een lijst beschikbaar met acquisitieleads. Momenteel lopen ruim 70 acquisitiedossiers in verschillende stadia van beslissing. Van nieuwe contacten, bijna rond tot uitgestelde projecten.

In 2012 wordt verder gefocust op eerder genoemde sectoren om nieuwe acquisitieleads te genereren. Op het moment van schrijven van dit stuk is onbekend of er nieuwe projecten vanuit promotie&acquisitie gecoördineerd zullen gaan worden.

Target 2012

De target voor 2012 moet nog bepaald worden. Ondanks de geschetste onzekerheden is de tendens om de target voor 2012 toch op een iets hoger niveau in te steken. Inmiddels heeft Impuls een aardig gevulde portefeuille leads en begint na een aantal jaar pionieren een gevestigde partij te worden die ook steeds beter gevonden wordt.

Project:	OP Zuid Azië "Zuidwest Nederland als aantrekkelijk vestigingsgebied voor Aziatische bedrijven"
Looptijd:	april 2009 – juni 2012

Doel project:	Door OP-Zuid gesubsidieerd project op Zuidwest NL schaal dat een aanjager moet vormen voor het aantrekken van investeringen/bedrijven vanuit Azië naar Zuidwest Nederland.
Rollen Impuls:	Signaleren kansen Verbinden partijen Ontwikkelen projectplannen Organiseren financiering Projectleiding / projectpartner
Betrokken / beoogde partners:	N.V. Rewin West-Brabant (projectpartner), Provincie Zeeland (financier)
Tijdsbesteding:	Binnen project 300 uur (t/m juni) na project (t/m december 300 uur)
Resultaten 2012:	Target over looptijd project: 10 Aziatische bedrijven met in totaal 50 arbeidsplaatsen

BEGROTING 2012

	2012	2011
UITGAVEN		
Personeelskosten	963.000	946.000
Projectkosten	367.000	439.700
Promotie & Acquisitie	180.000	180.000
Huisvesting en ICT	90.000	80.000
Communicatie	60.000	100.000
Organisatiekosten	40.000	70.000
RvC en accountant	80.000	88.000
Totaal uitgaven	1.780.000	1.903.700
INKOMSTEN		
Subsidie provincie Zeeland	1.157.000	1.221.700
Subsidies gemeenten	380.500	350.000
Subsidies bedrijfsleven	102.500	102.000
Bijdragen kennisinstellingen	56.500	80.000
Additionele inkomsten	83.500	150.000
Totaal inkomsten	1.780.000	1.903.700

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties terugvinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van artikel 5 van de Wet open overheid (Woo). De legenda verwijzing die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

Legenda verwijzing	Artikel verwijzing	Uitzonderingsgrond
Artikel 5.1 lid 1 Woo – Absolute uitzonderingsgronden De openbaarmaking van deze informatie:		
A	art. 5.1 lid 1 a	Kan de eenheid van de Kroon in gevaar brengen.
B	art. 5.1 lid 1 b	Kan de veiligheid van de Staat schaden.
C	art. 5.1 lid 1 c	Betreft bedrijfs- en fabricagegegevens die vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld.
D	art. 5.1 lid 1 d	Betreft persoonsgegevens als bedoeld in paragraaf 3.1 (bijzondere persoonsgegevens) of paragraaf 3.2 (persoonsgegevens van strafrechtelijke aard) van de UAVG.
E	art. 5.1 lid 1 e	Betreft nummers die dienen ter identificatie van personen die bij wet of algemene maatregel van bestuur zijn voorgeschreven als bedoeld in artikel 46 van de UAVG.
Artikel 5.1 lid 2 Woo – Relatieve uitzonderingsgronden Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen:		
F	art. 5.1 lid 2 a	Het belang van de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties.
G	art. 5.1 lid 2 b	Het belang van de economische of financiële belangen van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
H	art. 5.1 lid 2 c	Het belang van de opsporing en vervolging van strafbare feiten.
I	art. 5.1 lid 2 d	Het belang van de inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen.
J	art. 5.1 lid 2 e	Het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen.
K	art. 5.1 lid 2 f	Het belang van de bescherming van andere dan in art. 5.1 lid 1 sub c genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens.
L	art. 5.1 lid 2 g	Het belang van de bescherming van het milieu waar deze informatie betrekking op heeft.
M	art. 5.1 lid 2 h	Het belang van de beveiliging van personen en bedrijven en het voorkomen van sabotage.
N	art. 5.1 lid 2 i	Het belang van het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
O	art. 5.1 lid 4	Het belang dat de geadresseerde erbij heeft om als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie (tijdelijke beperking).
P	art. 5.1 lid 5	Het belang van de onevenredige benadeling welke, in uitzonderlijke gevallen, wordt toegebracht aan een ander belang dan genoemd in art. 5.1 de leden 1 en 2, bij andere informatie dan milieu-informatie.
Q	art. 5.1 lid 6	Het belang genoemd in artikel 5.1 lid 1 sub c en het hier milieu-informatie betreft waardoor, bij openbaarmaking, ernstige schade wordt toegebracht aan het genoemde belang in artikel 5.1 lid 1 sub c.
Artikel 5.2 lid 1 Woo – Persoonlijke beleidsopvattingen De informatie uit documenten betreft:		
R	art. 5.2 lid 1	Persoonlijke beleidsopvattingen. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad, niet zijnde feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter.
S	Art. 5.2 lid 2	Tot personen te herleiden gegevens, met betrekking tot door het bestuursorgaan, met het oog op een goede en democratische bestuursvoering, verstrekte informatie die kwalificeert als persoonlijke beleidsopvattingen.
Overig		
T		De informatie valt buiten de reikwijdte van het verzoek.

Provincie Zeeland
T.a.v. [redacted]
Postbus 6001
4330 LA Middelburg

<i>Kenmerk</i>	<i>Behandeld door</i>	<i>Datum</i>
Dir/12124/dtv/mvr	[redacted]	12 oktober 2012
<i>Onderwerp</i>	<i>Telefoon</i>	<i>E-mailadres</i>
Aanvraag budgetsubsidie 2013	(0118) 673580	[redacted]@impulszeeland.nl

Geachte [redacted]

Via deze brief dienen wij een aanvraag in voor het toekennen van budgetsubsidie voor 2013. Het gaat om een bedrag van € 1.172.772,=. In de bijlage bij deze brief vindt u de concept-begroting 2013 van N.V. Economische Impuls Zeeland. De onderbouwing van het aangevraagde subsidiebedrag kunt u hierin terugvinden. De begroting 2013 heeft nog de concept-status; in de aandeelhoudersvergadering van 12 december worden de begroting en het jaarplan 2013 vastgesteld. Na de vaststelling hiervan zullen wij u tevens het definitieve jaarplan 2013 toesturen.

Voor de volledigheid geven wij nog een aantal aanvullende gegevens door die voorheen op het PSEB-formulier werden ingevuld. Impuls voldoet in 2013 aan de norm voor topinkomens voor intern en extern personeel (niemand in de organisatie verdient meer dan € 188.000,= en externen verdienen niet meer dan € 293.280,=). Verder kan Impuls de BTW terugvragen bij de belastingdienst.

Mocht u nog aanvullende vragen of opmerkingen hebben over de begroting, dan kunt contact met [redacted] is onze contactpersoon voor het jaarplan.

Met vriendelijk [redacted] et.

J.D. ten voorde
Algemeen directeur

Bijlage: I

N.V. Economische Impuls Zeeland

Buitenruststraat 225 | Postbus 6004 | 4330 LA Middelburg | T (0118) 673580 | E info@impulszeeland.nl

KvK: 22064282 | BTW-nr.: NL817994373B01

www.impulszeeland.nl

Concept begroting 2013 NV Economische Impuls Zeeland

	Begroting 2013	Begroting 2012	Vershil
Kosten	€ 1.744.940	€ 1.865.299	€ -120.359
<u>Personeelskosten</u>	€ 996.415	€ 963.030	€ 33.385
Lonen en salarissen	€ 889.410	€ 856.471	€ 32.939
Overige personeelskosten	€ 45.005	€ 44.180	€ 825
Reiskosten	€ 62.000	€ 62.379	€ -379
<u>Projectkosten</u>	€ 343.000	€ 446.448	€ -103.448
<u>Promotie en Acquisitie</u>	€ 180.000	€ 180.000	€ -
<u>Huisvesting, ICT en telefonie</u>	€ 85.000	€ 95.452	€ -10.452
Automatisering	€ 30.000	€ 39.975	€ -9.975
Huisvestingskosten	€ 45.000	€ 47.477	€ -2.477
Telefonie	€ 10.000	€ 8.000	€ 2.000
<u>Communicatie</u>	€ 50.000	€ 60.000	€ -10.000
<u>Organisatiekosten</u>	€ 35.000	€ 40.000	€ -5.000
<u>Bestuur en RvC</u>	€ 55.525	€ 80.369	€ -24.844
Bestuurskosten	€ 41.500	€ 66.000	€ -24.500
Accountant	€ 14.025	€ 14.369	€ -344
Opbrengsten	€ 1.744.940	€ 1.865.299	€ -120.359
<u>Provincie Zeeland</u>	€ 1.172.772	€ 1.237.236	€ -64.464
Resultaatsubsidie Pr.Zld	€ 1.092.772	€ 1.157.236	€ -64.464
Bijd. BioBased Pr.Zld	€ 80.000	€ 80.000	€ -
<u>Overige aandeelhouders en overige</u>	€ 572.168	€ 628.063	€ -55.895
Bijdragen bedrijfsleven/Kvk	€ 90.021	€ 102.500	€ -12.479
Bijdragen gemeenten	€ 380.647	€ 380.500	€ 147
Bijdragen kennisinstellingen	€ 56.500	€ 56.500	€ -
Overige inkomsten	€ 45.000	€ 88.563	€ -43.563
<u>Resultaat</u>	€ -	€ -	€ -

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties terugvinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van artikel 5 van de Wet open overheid (Woo). De legenda verwijzing die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

Legenda verwijzing	Artikel verwijzing	Uitzonderingsgrond
Artikel 5.1 lid 1 Woo – Absolute uitzonderingsgronden De openbaarmaking van deze informatie:		
A	art. 5.1 lid 1 a	Kan de eenheid van de Kroon in gevaar brengen.
B	art. 5.1 lid 1 b	Kan de veiligheid van de Staat schaden.
C	art. 5.1 lid 1 c	Betreft bedrijfs- en fabricagegegevens die vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld.
D	art. 5.1 lid 1 d	Betreft persoonsgegevens als bedoeld in paragraaf 3.1 (bijzondere persoonsgegevens) of paragraaf 3.2 (persoonsgegevens van strafrechtelijke aard) van de UAVG.
E	art. 5.1 lid 1 e	Betreft nummers die dienen ter identificatie van personen die bij wet of algemene maatregel van bestuur zijn voorgeschreven als bedoeld in artikel 46 van de UAVG.
Artikel 5.1 lid 2 Woo – Relatieve uitzonderingsgronden Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen:		
F	art. 5.1 lid 2 a	Het belang van de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties.
G	art. 5.1 lid 2 b	Het belang van de economische of financiële belangen van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
H	art. 5.1 lid 2 c	Het belang van de opsporing en vervolging van strafbare feiten.
I	art. 5.1 lid 2 d	Het belang van de inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen.
J	art. 5.1 lid 2 e	Het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen.
K	art. 5.1 lid 2 f	Het belang van de bescherming van andere dan in art. 5.1 lid 1 sub c genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens.
L	art. 5.1 lid 2 g	Het belang van de bescherming van het milieu waar deze informatie betrekking op heeft.
M	art. 5.1 lid 2 h	Het belang van de beveiliging van personen en bedrijven en het voorkomen van sabotage.
N	art. 5.1 lid 2 i	Het belang van het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
O	art. 5.1 lid 4	Het belang dat de geadresseerde erbij heeft om als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie (tijdelijke beperking).
P	art. 5.1 lid 5	Het belang van de onevenredige benadeling welke, in uitzonderlijke gevallen, wordt toegebracht aan een ander belang dan genoemd in art. 5.1 de leden 1 en 2, bij andere informatie dan milieu-informatie.
Q	art. 5.1 lid 6	Het belang genoemd in artikel 5.1 lid 1 sub c en het hier milieu-informatie betreft waardoor, bij openbaarmaking, ernstige schade wordt toegebracht aan het genoemde belang in artikel 5.1 lid 1 sub c.
Artikel 5.2 lid 1 Woo – Persoonlijke beleidsopvattingen De informatie uit documenten betreft:		
R	art. 5.2 lid 1	Persoonlijke beleidsopvattingen. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad, niet zijnde feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter.
S	Art. 5.2 lid 2	Tot personen te herleiden gegevens, met betrekking tot door het bestuursorgaan, met het oog op een goede en democratische bestuursvoering, verstrekte informatie die kwalificeert als persoonlijke beleidsopvattingen.
Overig		
T		De informatie valt buiten de reikwijdte van het verzoek.

Van: [REDACTED]
Aan: [DIV](#)
Onderwerp: FW: Prestatieafspraken 2013 NV Economische Impuls Zeeland
Datum: dinsdag 15 januari 2013 15:15:19
Bijlagen: [image002.png](#)
[130115 Ondertekende brief prestatieafspraken 2013.pdf](#)
[Jaarplan 2013 v0.9c DEF.pdf](#)
[Overzichtstabel prestatieafspraken 2013.doc](#)
Prioriteit: Hoog

Collega's,

Zouden jullie bijgaande stukken willen registreren - inboeken. Is het mogelijk, met het oog op een GS nota die ik vandaag wil inbrengen, om mij (bij voorkeur vanmiddag) het nummer van het stuk door te geven? Alvast bedankt.

Groet,

[REDACTED]

Drs. [REDACTED]

*Beleidsmedewerker Kenniseconomie,
Arbeidsmarkt en Innovatie*

*Provincie Zeeland
Postbus 6001
4330 LA Middelburg*

[REDACTED]

Van: [REDACTED] [REDACTED] @impulszeeland.nl]
Verzonden: dinsdag 15 januari 2013 15:05
Aan: [REDACTED]
CC: [REDACTED]
Onderwerp: RE: Prestatieafspraken 2013

Beste [REDACTED]

Zoals vanmiddag telefonisch besproken, ontvang je hierbij de brief van Economische Impuls Zeeland inzake de prestatieafspraken 2013.

Als bijlage bij de brief de overzichtstabel, in de laatste versie zoals besproken door jou/
Zie bijlagen.

De brief is iets aangepast, want het jaarplan 2013 is inmiddels al in jullie bezit.

Ik heb deze brief in opdracht ondertekend namens hopelijk kan je er op deze manier vandaag nog iets mee doen.

Mocht er nog iets zijn, dan hoor ik het graag.

Met hartelijke groet,

projectmanager

N.V. Economische Impuls Zeeland

Buitenruststraat 225 – 4337 ER Middelburg

Postbus 6004 - 4330 LA Middelburg

 [@impulszeeland.nl](mailto:impulszeeland.nl)

www.impulszeeland.nl

Volg Impuls op twitter @EconomImpulsZld en LinkedIn.

Wilt u graag de nieuwsbrief van Impuls ontvangen? Klik dan [hier](#).

Provincie Zeeland

t.a.v. [redacted]

directie E&M

Postbus 524

4330 AM Middelburg

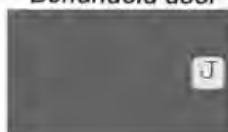
Kenmerk

Dir/13001/dtv/wbu

Onderwerp

Jaarplan en prestatieafspraken
2013

Behandeld door

Datum

15 januari 2013

E-mailadres

[redacted]@impulszeeland.nl

Geachte [redacted]

Hierbij ontvangt u de overzichtstabel met het prestatieaanbod van Economische Impuls Zeeland voor 2013. Dit overzicht hoort bij de reeds ingediende subsidieaanvraag "Budgetsubsidie 2013" dd. 12 oktober 2012 (brief met kenmerk dir/12124/dtv/mvr).

De projecten staan beschreven in het jaarplan 2013, zoals reeds in uw bezit. In dit jaarplan geven wij aan welke activiteiten naar verwachting zullen worden uitgevoerd binnen de hoofdactiviteiten vestigen, investeren en projectontwikkeling. Dit betreffen zowel concrete projecten die verder worden ontwikkeld als projecten die nieuw worden opgepakt.

Per project wordt de doelstelling beschreven, de rol van Impuls binnen het project, de betrokken partijen en de verwachte resultaten na afloop van het project. Naast concrete projecten waarvan inhoud en projectpartners reeds bekend zijn bevat de projectagenda voor 2013 ook projectlijnen waarlangs het komende jaar projecten ontwikkeld zullen worden.

De bijgevoegde overzichtstabel geeft het prestatieaanbod voor 2013 aan.

Wij verzoeken u het jaarplan 2013 met bijbehorende projecten als leidraad te nemen voor de te maken prestatieafspraken voor het jaar 2013.

Met vriendelijke groet,

J.D. (Dick) ten Voorde

Algemeen directeur [redacted]

Bijlagen

Overzichtstabel prestatieafspraken 2013

Jaarplan 2013 | NV Economische Impuls Zeeland

v0.9b, 8 november 2012

[beeld Dick ten Voorde]

Voorwoord

Voor u ligt het jaarplan 2013 van NV Economische Impuls Zeeland. In dit plan zijn al onze projecten benoemd die (meerjarig) lopen, die in 2013 van start gaan, of waarvan de haalbaarheid in 2013 getoetst zal worden.

Daarnaast schetsen we onze ambities van projecten en activiteiten die van groot belang zijn voor de verdere ontwikkeling van de Zeeuwse economie. Hoewel het hiervoor nog aan de capaciteit en middelen ontbreekt om deze te kunnen realiseren, hebben we de intentie deze samen met onze aandeelhouders en andere stakeholders voor Zeeland waar te maken.

Ons doel

In dit jaarplan schetsen wij eerst de kernactiviteiten van NV Economische Impuls Zeeland, tegen de achtergrond van ons doel: werken aan een concurrentiebestendige, Zeeuwse economische infrastructuur die zo goed mogelijk is voorbereid op de lange termijn door het stimuleren van nieuwe economische ontwikkelingen in de Zeeuwse topsectoren. Dat vindt plaats door in te zetten op het innoveren van processen, het begeleiden van en investeren in startende ondernemingen én het naar Zeeland halen van nieuwe bedrijvigheid.

Zeeuwse economische ontwikkelingen

Eerst een situatieschets van omgevingsfactoren. De omzet van het Zeeuwse bedrijfsleven ontwikkelt zich sinds de zomer van 2011 helaas in een dalende lijn. Ook als het gaat om werkgelegenheid rekent men in Zeeland voorlopig niet op herstel. En waar de afgelopen jaren de export vaak de stuwende kracht van de Zeeuwse economie was, is het zorgelijk dat deze op dit moment stagneert. De scores voor investeringen en de winstgevendheid wijzen niet op een snel herstel.

Er zijn gelukkig ook positieve cijfers te melden. Zo is het aandeel van export in de Zeeuwse economie met 34% het op één na hoogste van alle Nederlandse provincies, mede dankzij een relatief sterke industrie en een in omvang bescheiden dienstensector. Ook scoort Zeeland sterk op het Bruto Regionaal Product (BRP), met een groei van maar liefst 44% over de afgelopen tien jaar; de sterkste stijging van alle provincies in Nederland (gemiddeld 30%). Bovendien is het BRP per hoofd van de bevolking, na de Randstad en Brabant, met € 34.049 in 2011, het hoogste van alle perifere provincies. Daarnaast groeide de werkloosheid in 2012 naar 4,3%, maar is deze nog steeds ruim lager dan het Nederlands gemiddelde van 6,3%.

Provincie Zeeland/Rijk

Op het moment van het schrijven van dit jaarplan lijkt het Topsectorenbeleid, dat het eerste kabinet-Rutte al in gang zette, door te gaan. Dit geeft het bedrijfsleven een zekere stabiliteit waardoor ook de betreffende ingezette activiteiten in Zeeland zich kunnen voortzetten.

Ook stelt de Provincie Zeeland een Economische Agenda op die leidend moet zijn voor haar werkzaamheden in de komende periode. Hiermee zullen business cases worden gevormd rond Zeeuwse topsectoren, met trekkers uit het bedrijfsleven. Daarnaast zet het college in op een toekomstgerichte samenwerking tussen bedrijfsleven, kennis- en onderwijsinstellingen en de Zeeuwse overheden. Impuls speelt een belangrijke rol in de uitvoering van dit beleid.

Financieel kader

Volgens planning is ons basisscenario haalbaar binnen de huidige financiële kaders: met middelen die de aandeelhouders beschikbaar stellen, aangevuld met additionele gelden zoals bijdragen van ondernemingen of subsidies voor de uitvoering van projecten. Toch staat ons financiële kader onder druk. Zo zien we in de komende vier jaar een stapsgewijze afname van de provinciebijdrage, en zullen

ook subsidieprogramma's als Pieken in de Delta, OP-Zuid en Interreg IV afnemen. Het realiseren van onze veelbelovende projecten, die mede met inzet en financiële ondersteuning van bedrijven zijn opgezet, is hierdoor extra uitdagend.

2013: aanvullende financiering

Eerst richten we ons op 2013. Net als in het verleden, zullen we actief aanvullende financieringsbronnen benaderen. Ik verwacht dat we hiermee uitvoeringscapaciteit op projectniveau kunnen toevoegen. Om onze hogere ambitie waar te maken, en extra werkgelegenheid en innovatieve kracht te ontwikkelen, zullen aanvullende middelen voor de jaren erna essentieel zijn.

Overigens zien we dezelfde ambities bij ons omringende regio's, zoals in Noord-Brabant. De provincie stelt daar (via de BOM) aanzienlijke middelen ter beschikking om regionale economische ontwikkeling te stimuleren.

Inzet voor 2014 - en later

De drie zuidelijke provincies werken op dit moment hard aan een nieuw OP-Zuid-programma, met een door Europa vereiste Smart Specialisation Strategie als basis – waar eveneens hard aan wordt gewerkt. Ook levert Impuls al een bijdrage aan het aanbrengen van focus voor een nieuwe tranche aan de Interreg V-subsidies na 2014. De effecten van deze nieuwe regelingen zullen na 2014 merkbaar worden.

Aandachtspunten voor Impuls

Terug naar nu. Door in projecten nadrukkelijker te sturen op een positieve business case zien we vaker private partijen die substantieel willen investeren in installaties en infrastructuur; de ingezette lijn 'van subsidiëren naar investeren' wordt naar onze tevredenheid steeds meer realiteit.

Verder zijn we in nauw overleg met stakeholders over mogelijkheden om 'revolverend' te participeren in projecten, zodat geleende middelen structureel kunnen worden hergebruikt voor nieuwe projecten. Impuls wil graag onderzoeken of deze manier van werken ook voor Zeeland perspectief biedt.

Zoals genoemd heeft Zeeland het de afgelopen tien jaar goed gedaan ten opzichte van de rest van Nederland, maar ook wij hebben nu veel last van de huidige conjunctuur. Alle reden én motivatie om de schouders te zetten onder de economische ontwikkeling van Zeeland.

Middelburg, oktober 2012

Dick ten Voorde

Nb. Een conceptversie van dit jaarplan is voorgelegd aan een brede groep stakeholders. Hoewel niet alle opmerkingen konden worden verwerkt, hebben we van deze feedback dankbaar gebruik gemaakt. Ik vertrouw erop dat elke stakeholder zich in het jaarplan kan herkennen.

Samenvatting

[Introductie]

Juist nu de omzet van het Zeeuwse bedrijfsleven zich in dalende lijn begeeft, stelt Impuls zicht ten doel te werken aan een concurrentiebestendige, Zeeuwse economische infrastructuur die zo goed mogelijk is voorbereid op de lange termijn door het stimuleren van nieuwe economische ontwikkelingen in de Zeeuwse topsectoren. Hierbij zet Impuls in op verduurzaming van de grondstoffen, het innoveren van processen, het begeleiden van en investeren in startende ondernemingen én het naar Zeeland halen van nieuwe bedrijvigheid. Projectontwikkeling in Zeeuwse topsectoren speelt hierbij een belangrijke rol in de sectoren Biobased economy & Food, Maintenance & Logistiek, Vrijtijdseconomie en Zorgeconomie.

Bij alle clusters (Vestigen, Investeren, Biobased economy & Food, Maintenance & Logistiek, Vrijtijdseconomie en Zorgeconomie) staan lopende en nieuwe projecten op de agenda. Daarnaast spreekt elk cluster ambities uit die voortkomen uit (voor)onderzoek, huidige of afgesloten projecten of vragen uit de markt. Deze kunnen alleen worden opgepakt wanneer zij passen in de hoofdlijnen van de Impuls-activiteiten, en bij additionele financiering en capaciteit.

Naast haar afhankelijkheid van overheidsmiddelen stimuleert Impuls private partijen die substantieel willen investeren in installaties en infrastructuur, en onderzoekt mogelijkheden om 'revoluerend' te laten participeren.

Impuls gebruikt en versterkt in 2013 haar zeer brede inbedding in het Zeeuwse, regionale, nationale of zelfs internationale bedrijfsleven (van mkb tot multinational) en overheden.

Cluster Vestigen

Aantrekken van nieuwe ondernemingen naar Zeeland door promotie van de provincie Zeeland als aantrekkelijk vestigingsgebied en acquisitie van bedrijven voor Zeeland.

Huidige projecten: Het cluster verbindt zich voor 2013 aan het realiseren van 15 nieuwe bedrijfsvestigingen die gezamenlijk ruimte bieden aan minimaal 150 arbeidsplaatsen. Het op niveau houden van de leadportefeuille (omvang en kwaliteit) vormt een belangrijke prioriteit.

Nieuwe acquisitiekansen (eventueel door samenwerking met andere clusters) komen voort uit:

- De ontwikkeling van de biobased economy in Zuidwest-Nederland en het vormgeven van de Biobased Delta;
- De ontwikkeling van de Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone;
- De vorming van een Veiligheidscluster;
- Het uit acquisitieoogpunt benutten van kansen die binnen Foodport Zeeland worden gecreëerd;
- De uitrol van de themalocatie Maintenance Valuepark;
- De recreatiekansenkaart;
- Creëren van nieuwe concepten in de Zorgeconomie;
- De uitrol van het project Kenniswerf;
- Onderzoek naar nieuwe geografische markten en segmenten om nieuwe markten aan te boren;
- Onderzoek waarbij goederenstromen en wereldwijde veranderingen in *supply chains* in kaart worden gebracht ten behoeve van Logistics Business Roadmap Zeeland;
- Intensiveren van contacten met gevestigde bedrijven.

Cluster Investeren

Cluster Investeren stimuleert nieuwe bedrijvigheid door het begeleiden en (mede)financiering van startende innovatieve ondernemers. In 2013 staan drie taken op het programma met betrekking tot de lopende programma's (InnoGo! DOK41, Zeeuws Participatiefonds, Innovatie Zuid – OP-Zuid

bedrijfsgerichte regelingen en Actieplan Groei 2.0) en nieuwe projecten (Zeeuws Investeringsfonds, Kenniswerf Zeeland).

1. Samenwerking en afstemming met partners in de financieringsketen om het "investeringscluster" meer bekendheid te geven bij starters en (innovatieve) mkb-ers om duidelijkheid te scheppen voor de ondernemer scheppen en een betere benutting te creëren van de regelingen.
2. Het uitvoeren van de diverse rollen die Impuls heeft bij de instrumenten.
3. Het ontwikkelen/verkennen van nieuwe instrumenten (Kenniswerf, informals, OP-Zuid).

Cluster Biobased economy & Food

Biobased economy wil de economie die gebaseerd op fossiele grondstoffen omzetten naar een economie gebaseerd op biogebaseerde grondstoffen. Biobased economy is daarmee een sectoroverschrijdend thema waarin meerdere nationaal gedefinieerde topsectoren plaatshebben, zoals chemie, agrofood.

Ook is Foodport Zeeland ontwikkeld als instrument om het economische foodcluster in Zeeland te versterken. De inhoudelijk focus is op onderwijs & arbeidsmarkt (foodportacademie), biobased economy (valorisatie food-reststromen), facility sharing, logistiek en positionering van Zeeland als foodport.

Het businessplan Agro meets Chemistry vormt het kader van het programma van het cluster Biobased economy & Food. De stuurgroep Biobased Economy geeft sturing aan de kaders. Impuls heeft de volgende hoofdtaken (hier genoemde projecten zijn niet volledig):

1. Programmamanagement van het Uitvoeringsbureau Biobased Zeeland. Hierbij voert een zware groep bedrijven de regie op de ontwikkeling in deze sector in Zuidwest-Nederland, met de lobbygroep, de regiegroep en het Uitvoeringsbureau o.l.v. Impuls voor het programmamanagement.
2. Aanjagen van projecten binnen de thema's A. groene grondstoffen, B. groene bouwstenen en C. procesintensificatie, zoals Industrieel algencluster, zeewier (A), Vlas een ijzersterk natuurcomposiet en BIOMAP (B) en Valorisatie van reststromen Sloegebied en Energie Conversie Park (C).
3. Bevorderen van business development bij biogebaseerde mkb-bedrijven, zoals samen met het cluster Investeren verkennen of er nieuwe instrumenten moeten worden ontwikkeld om business development van biobased mkb-bedrijven verder te ondersteunen.

Cluster Maintenance & Logistiek

Onderhoud en logistiek zijn de smeerolie van de chemische industrie, biobased economy en foodsector; ze zijn niet voor niets ingebed in het Topsectorenbeleid. Door onderhoud en logistiek slimmer en efficiënter te organiseren, kunnen al deze sectoren hun slagkracht verhogen en hun concurrentiepositie verstevigen.

Binnen drie hoofdlijnen van dit cluster (Efficiëntieverbetering van/door onderhoud en logistiek; Regie over goederenstromen en maintenance processen en Multi- en Synchronmodale logistiek) lopen vele projecten die inzetten op de innovatieambitie, zoals

Logistiek: Business Roadmap naar 2020; Doorontwikkeling Regiodistributie Walcheren; Businesscase project Duurzaam Koelhuis en Multimodaal expertisecentrum.

Maintenance: Roadmap Condition Based Maintenance; Werken op hoogte.

Dat geldt ook voor de nieuwe projecten: Samenwerkende binnenvaartterminals Zeeland-Brabant; Businesscase tool CBM; Businesscase multimodaal transport Zeeuwse Foodsector; Controltower Maintenance en ICT in logistiek.

Cluster Vrijtijdseconomie

Vrijtijdseconomie is van cruciaal belang voor de sociale en economische vitaliteit van de regio, met de nadruk op de leefbaarheid van de kleine kernen. Nieuwe toeristische trends maken een transitie

van de sector noodzakelijk: van generalisatie naar specialisatie; van demografisch doelgroepdenken naar psychografisch denken; van zes weken hoogseizoen naar bredere seizoensexploitatie en van product naar beleving, emotie en inspiratie. En niet alleen qua productaanbod is transitie noodzakelijk, een structurele strategie is onafwendbaar om de bestemming Zeeland te positioneren.

Om dit te bereiken is een integrale aanpak nodig tussen kennis, innovatie, productontwikkeling, marktwerking en monitoring. Hiervoor voert het cluster Vrijtijdseconomie het concept LAND IN ZEE! als leidraad voor alle projecten: voor Zeeland unieke omgevingskwaliteiten dienen hierin als vertrekpunt om onderscheidende innovaties aan te jagen. Ook vormt de economische agenda van de provincie Zeeland een belangrijke richtlijn.

De volgende lopende projecten worden uitgevoerd: DeltaLeven (gebiedsmarketing), Revitalisering verblijfsrecreatie, Badstatus Domburg & Cadzand, Rondje watersport, LAND IN ZEE! toepassing Zeeuws Buffet, Stimuleren toeristische ontwikkeling en innovatie op gemeenteniveau. En de nieuwe projecten: Innovatieve LAND IN ZEE! ondernemersconcepten, Innovatie (duurzame) vervoersconcepten, Nieuwe exploitatievormen/regionaal ontwikkelingsmodel kustgebieden, en Verkenning mogelijkheden toerisme Zeeuws-Vlaanderen.

Cluster Zorg economie

Een goed functionerende zorg economie is wat betreft werkgelegenheid innovatievermogen van groot belang voor de regionale economie. Omdat de vraag naar zorg sterker stijgt dan met de bestaande capaciteit/werkwijzen kan worden geleverd, is er behoefte om (technologische) innovaties van zorgprocessen zo in te richten en onderling af te stemmen dat efficiencywinst wordt bereikt.

Hiervoor zal het innovatief vermogen van de zorgsector vergroot moeten worden, en zullen samenwerkingsverbanden ook over de grenzen van de provincie moeten worden aangegaan.

Samen met de stichting Innovatieve Zorg in Zeeland (IZ-Zeeland) werkt Impuls aan een provinciebrede samenwerking met de volgende prioriteiten:

1. Het (verder) ontwikkelen van duurzame netwerken van organisaties zowel binnen de zorgsector als daarbuiten, met een focus op samenwerking en innovatie. Hierbij gaat het om versterking van samenwerking binnen de sector, maar ook om het tot stand brengen en verstevigen van crosssectorale samenwerking.
2. Het agenderen van digitale gegevensoverdracht in zorgketens door het vergroten van het bewustzijn van het belang van dit onderwerp, het faciliteren van kennisuitwisseling en samenwerking en het ondersteunen van zorgaanbieders.
3. Het verkennen van het domein van Gezondheid en Gedrag teneinde zorginstellingen, bedrijven, kennisinstellingen en overheden in staat te stellen om gezamenlijk te werken aan een gezonde(re) provincie.

Op dit moment streeft het project CURA-B naar sectoroverstijgende zorginnovatie en stimuleert grensoverschrijdende handel rond zorginnovaties, én begeleidt het betreffende pilotprojecten. IZ-Zeeland ontwikkelt talloze activiteiten waarmee het innovatief vermogen van de zorgsector wordt vergroot en waarmee de provinciebrede samenwerking voor een toekomstbestendige Zeeuwse zorg wordt bewerkstelligd.

In 2013 starten naar verwachting twee aanjaagprojecten (Innovatie-Zuid en Scheldemonde) met als doel scherper in beeld te krijgen welke economische potentie ligt in het ontwikkelen van de regionale zorg economie.

Ambitie per cluster

Vestigen

Het realiseren van extra ondersteuning bij het opstellen van een uitgebalanceerde propositie en een zorgvuldig samengestelde selectie van leads, zodat de huidige acquisiteurs meer ruimte krijgen om opvolging te geven aan de geïdentificeerde kansen.

Investeren

Het cluster Investeren heeft de ambitie om Informal Investors Network en Zeeland Financial Matching op (financiële) haalbaarheid te onderzoeken in 2013.

Biobased economy & Food

In elk van de drie hoofdthema's van het cluster Biobased economy & Food liggen ook kansrijke ambities. Waar bij de subthema's 'Groene grondstoffen', 'groene bouwstenen' en 'procesintensificatie' de nadruk ligt op projectvervolgen, staat voor het programmamanagement van het Uitvoeringsbureau Biobased Zeeland op de lijst: sluiten van strategische allianties met buurtregio's en kennisinstellingen; toegang krijgen tot (substantiële) geldstromen vanuit Europa en Rijk voor (schaalsprong)projecten; en Zuidwest-Nederland wordt door Rijk en Europa gezien als topregio voor de biobased economie.

Daarnaast zijn meer personele inzet en substantiële EU-funding gewenst.

Maintenance & Logistiek

Binnen elk van de hierboven genoemde thema's kan een vervolgproject worden ingezet. Ook in de energiesector (*smart grids*) of op gebied van ICT/data-infrastructuur liggen kansen tot duurzame doorontwikkeling.

Vrijetijdseconomie

Innovatie is geen op zichzelf staande activiteit, maar vormt met kennis, monitoring, productontwikkeling en promotie een samenhangend geheel en een continu proces. Door meer gezamenlijk te bouwen aan de regionale economie en een duurzame aanpak van de toeristische sector in Zeeland, kunnen voorzieningen worden gedeeld (databases), efficiënter worden gewerkt, en kunnen werkwijzen op elkaar worden afgestemd. Hiertoe is een verdere structurele samenwerking met TOZ, Kenniscentrum Kusttoerisme en Promotie Zeeland Delta gewenst.

Door een Uitvoeringsprogramma Toerisme 2013-2017 te realiseren voor elk van de onderdelen van de productcyclus, kunnen richtingen worden bepaald en acties worden gedefinieerd. Hierdoor zullen activiteiten een coherent geheel vormen binnen alle niveaus (lokaal, regionaal, provinciaal).

Zorgeconomie

Versneld en meer gefocust werken aan een Zeeuwse innovatieagenda rond de vermaatschappelijking van de zorg. Naast de zorgsector en onderwijsinstellingen zal Impuls ook gemeenten en welzijnsorganisaties hierbij betrekken.

Leeswijzer Jaarplan 2013

In het hierna volgende deel van het Jaarplan is per cluster uitgewerkt welke projecten aan de eerder genoemde toetsingscriteria zijn onderworpen. Het volgende is per cluster toegelicht:

- algemeen doel;
- waar het cluster zich in 2013 bevindt;
- welke ontwikkelingen relevant zijn;
- hoe het is ingebed in de (Zeeuwse) sociaaleconomische structuren.

Hierna wordt een onderscheid gemaakt tussen projecten die

- in 2012 (of eerder) zijn gestart en in 2013 doorlopen (lopende projecten), en
- projecten die momenteel nog in de pre-uitvoeringsfase bevinden en interessant lijken om in 2013 te ontwikkelen (nieuwe projecten).

In het **Hoofdstuk Ambities** is ten slotte beschreven welke projectideeën de diverse clusters willen uitvoeren in de (nabije toekomst) op basis van vragen uit de markt en (economische) ontwikkeling.

[bij vormgeving paginanummers checken]

Korte inhoudsopgave

1	Voorwoord
3	Samenvatting
8	Kernactiviteiten
10	Vestigen
13	Investeren
17	Biobased economy & Food
22	Maintenance & Logistiek
26	Vrijtijdseconomie
30	Zorgeconomie
33	Ambities

[mededelingen voor vormgeving tussen vierkante haken].

[Hoofdstukken van de clusters zijn ingedeeld in 5 kopjes:

Ontwikkeling,

2013,

Inbedding,

Lopende projecten

Nieuwe projecten.

Bij Clusters Maintenance & Logistiek en Bioboased economy & Food, is er nog een extra onderverdeling.

Hoofdstukken staan nu in .16,

Tussenkoppen in .14]

Kernactiviteiten

NV Economische Impuls Zeeland verbindt partijen met als doel bij te dragen aan economische groei en innovatie in Zeeland. In samenwerking met private actoren (die zelf initiatieven en ideeën uiten) ontwikkelt Impuls projecten die innovatie aanjagen, investeringen in de Zeeuwse economie uitlokken, kennisverspreiding faciliteren, en meer.

Projectontwikkeling vindt plaats in een diverse sectoren. De activiteiten van de clusters Vestigen en Investeren, en deels ook Maintenance & Logistiek, zijn sectoroverstijgend.

- **Vestigen:** Aantrekken van nieuwe ondernemingen naar Zeeland door promotie van de provincie Zeeland als aantrekkelijk vestigingsgebied en acquisitie van bedrijven voor Zeeland.
- **Investeren:** Het stimuleren van nieuwe bedrijvigheid door het begeleiden en (mede)financieren van startende innovatieve ondernemers.
- **Projectontwikkeling in Zeeuwse topsectoren:** Het ontwikkelen van projecten die bedrijven ondersteunen in hun *core business* in de sectoren Biobased economy & Food, Maintenance & Logistiek, Vrijtijdseconomie en Zorgeconomie. Hierbij staat het belang van de sector of bedrijfstak centraal, en niet het individuele bedrijf. Ook op de snijvlakken tussen sectoren worden projecten ontwikkeld, zoals rond thema's foodlogistiek, zorgtoerisme en onderhoud in de energiesector.

Uitgangspunten

Impuls hanteert bij haar activiteiten en toetsingen voor projecten de volgende uitgangspunten:

- De werkelijke impact op Zeeuwse economie.
- De mate waarin een initiatief ondernemersgedreven is.
- De mate waarin het project een economisch/ecologisch duurzaam karakter heeft.
- De mate waarin er sprake is van samenwerking tussen (Zeeuwse) partijen en er duurzame verbindingen worden gemaakt. Centraal staan ondernemers, hiernaast zijn onder andere van belang; Edudelta/HZ University of Applied Sciences/Scalda, Kamer van Koophandel, MKB-Zeeland, Provincie Zeeland, Syntens, Zeeland Port Promotion Council (ZPPC), Zeeland Seaports, Zeeuwse gemeenten, Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie (ZLTO).
- Samenwerking met aangrenzende regio's in Nederland, maar zeker ook internationaal en met instituties als Brabantse Ontwikkelings Maatschappij (BOM), ministerie Economie Landbouw & Innovatie, Netherlands Foreign Investment Agency (NFIA) en NV REWIN West-Brabant.
- De mate waarin het project een kenniscomponent in zich heeft en waarin het bijdraagt aan de Zeeuwse kenniseconomie.

- De mate waarin *World Class*-kennis wordt ingezet om het innovatief vermogen van het Zeeuwse bedrijfsleven te vergroten.

[onder figuur]

Diverse rollen Impuls

De cijfers achter de diverse rollen hebben betrekking op de onderverdeling zoals die in onderstaande tekst (Rollen) wordt genoemd. Nummer 3 is een overkoepelende basisrol om de andere rollen goed te kunnen vervullen. Deze komt niet terug in bovenstaand figuur.

Rollen

1. NV Economische Impuls Zeeland neemt verschillende rollen op zich, maar is vooral actief in het tot stand brengen van projecten; het signaleren van kansen in de markt en het definiëren van projectideeën om deze kansen te verzilveren, het verbinden van partijen om de projectideeën aan de markt te toetsen, het ontwikkelen van een projectplan, en het organiseren van financiering (het actief leiden naar subsidies). Impuls was voorheen al zeer succesvol om nationale én Europese subsidiegelden naar Zeeland toe te halen.
2. Als er een door de markt gedragen projectplan is ontwikkeld dat bovendien financiering heeft, dan heeft Impuls in sommige gevallen een (bege)leidende rol als die van projectpartner of projectleider. Soms wordt het ontwikkelde project volledig overgedragen aan de markt.
3. De structurele aanwezigheid van Impuls in overlegorganen, stuurgroepen, netwerken, et cetera zorgt enerzijds voor een kwalitatieve vulling van de projecttrechter. Anderzijds is deze inbedding in de Zeeuwse sociaaleconomische structuur belangrijk om belanghebbenden te informeren en verbinden.

[Voetnoot, onderaan pagina]

Noot. (Economische) ontwikkelingen en inzichten kunnen en zullen in de loop van het jaar wijzigen, waardoor er ook wijzigingen zullen optreden in de planning van Impuls. Nieuwe ontwikkelingen kunnen en zullen, wanneer zij passen in de hoofdlijnen van de Impuls-activiteiten, alleen worden opgepakt als er additionele financiering en capaciteit beschikbaar is.

Cluster Vestigen

Het cluster Vestigen trekt nieuwe ondernemingen naar Zeeland aan door promotie van de provincie Zeeland als aantrekkelijk vestigingsgebied en acquisitie van bedrijven voor Zeeland. Ook in 2013 streeft het cluster met een zo efficiënt mogelijke inzet van het opgebouwde netwerk en de ter beschikking staande middelen en materialen naar het realiseren van een aanmerkelijk en duurzaam resultaat.

De continuïteit in de prestaties van de afgelopen jaren, gecombineerd met de (hierna beschreven) mogelijkheden voor de nabije toekomst, geven voldoende vertrouwen om ook bij aanhoudend economisch ontij een uitdagende doelstelling te formuleren. Het cluster verbindt zich voor 2013 aan het realiseren van 15 nieuwe bedrijfsvestigingen die gezamenlijk ruimte bieden aan minimaal 150 arbeidsplaatsen.

Ontwikkelingen

De resultaten van Vestigen worden sterk beïnvloed door de economische omstandigheden. Tendensen die al geruime tijd zichtbaar zijn: investeringsbeslissingen worden uitgesteld en de doorlooptijd van investeringstrajecten neemt eerder toe dan af. Ook de financieringsbereidheid van banken is bijzonder klein waardoor nieuwe initiatieven moeilijker van de grond komen.

Ook de Zeeuwse investeringsbalans is begin 2012 omgeslagen naar negatief.

In Zeeland is een relatief klein aantal grote industriële bedrijven verantwoordelijk voor een groot deel van het totale investeringsbudget. De mate van investeringen in de Zeeuwse productielocaties wordt deels bepaald door Europese en mondiale afwegingen van concerns.

Er gloort ook licht aan de Zeeuwse horizon: sommige bedrijven die wat minder conjunctuurgevoelig zijn, investeren toch. De focus op bijvoorbeeld de biobased economy biedt aantrekkelijke faciliteiten voor nieuw te vestigen bedrijven.

Bovendien slaagt het cluster Vestigen erin het aantal 'actieve' leads¹ op niveau te houden; hieruit blijkt dat de aanwas gestaag doorloopt ondanks het annuleren van diverse projecten. Daarnaast liggen de tussentijdse resultaten in lijn met de afgegeven doelstelling (ten opzichte van 2011 met 50% verhoogd).

2013

Na wisselende economische omstandigheden blijkt dat het op peil houden van de leadportefeuille een belangrijke voorwaarde is voor de prestatiecontinuïteit. Zeker nu de gemiddelde looptijd steeds langer wordt. Leadgeneratie staat in 2013 dan ook als kernactiviteit op de agenda.

Het cluster werkt volgens het Productplan 2011–2013. Hierin onderscheidt Vestigen specifieke sectoren waarop ze de proactieve acquisitie toespitst. Het cluster kijkt hierbij naar de kansen voor Zeeland en de traditioneel sterke kanten van de provincie, en zoekt aansluiting bij het Topsectorenbeleid en de door het provinciebestuur geformuleerde speerpunten, zoals bijvoorbeeld logistiek, (maritieme) maintenance, biobased economy en vrijetijdseconomie. Ook prospects buiten deze sectoren worden uiteraard actief opgevolgd.

Daarnaast kent Vestigen geografische aandachtsgebieden: zowel op België/Vlaanderen als op China/Azië wordt actief geacquireerd. De opgedane ervaringen en het in de afgelopen jaren opgebouwde netwerk hebben al tot vestigingen geleid. Een blijvende inzet is daarmee gepast.

Vanzelfsprekend streeft het cluster voortdurend een werkwijze na waarbij een zo optimaal mogelijk rendement uit de gepleegde inspanningen wordt verkregen. Dat is van wezenlijk belang omdat met een relatief klein team een omvangrijk bewerkingsgebied wordt bestreken. Externe ontwikkelingen kunnen aan de basis liggen van een aanpassing van de werkwijze of in de voorgenomen planning.

¹ Lead: bedrijf, ondernemer of initiatief waarvan is vastgesteld dat het realiseren van een vestiging in Zeeland mogelijk is.

Factoren die hier bijvoorbeeld op van invloed zijn, zijn economische omstandigheden, (inter)nationale politiek, landelijke, provinciale en lokale beleidsontwikkeling of clustervorming.

Inbedding

De meeste acquisitiecontacten komen tot Impuls via het (internationale) netwerk van ontwikkelaars, makelaars, adviseurs, instanties en regionale en ondersteunde bedrijven. Daarnaast zet het cluster promotionele instrumenten in, zoals de website 'uwpand.nl', billboards, (internationale) beurzen, direct mail en advertenties in vakbladen.

Dat resulteert in samenwerking met onder meer:

- Zeeland Seaports
- Netherlands Foreign Investment Agency (NFIA) en Nationaal Acquisitieplatform (NAP);
- Nederland Distributieland/Holland International Distribution Council
- Provincie en gemeentelijke organisaties;
- Banken;
- Kamer van Koophandel, Syntens;
- NV REWIN West-Brabant West-Brabant;
- DOK41, InnoGo!;
- Partners als Sprangers Bouwbedrijf, DRV Accountants en de Prior Adviesgroep.

Daarnaast vindt een belangrijke samenwerking plaats met de overige clusters binnen Impuls, gezien projectontwikkeling kan leiden tot het ontstaan van nieuwe activiteiten/investeringen. Ook wordt de expertise en dienstverlening van collega's geregeld ingezet in trajecten die gericht zijn op het begeleiden van bedrijven naar vestiging in Zeeland. Omgekeerd biedt het cluster Vestigen ondersteuning bij verschillende thema's die binnen de andere clusters aan bod komen. Tenslotte vormt de interne organisatie een niet onbelangrijke leadbron.

Lopende projecten/programma's

Het cluster Vestigen werkt met een stabiele leadportefeuille van meer dan 70 dossiers. Zoals al aangegeven is het op niveau houden van deze portefeuille (omvang en kwaliteit) een belangrijke prioriteit van het team. De trajecten verschillen in inhoud en omvang en verkeren in verschillende stadia van beslissing. De lijst bevat zowel nieuwe contacten als ondernemingen die op het punt staan een vestiging in Zeeland te openen.

De doelstelling voor 2012 van het cluster Vestigen was het realiseren van 15 nieuwe vestigers die gezamenlijk 150 arbeidsplaatsen vertegenwoordigen. Het cluster verbindt zich voor 2013 opnieuw aan deze doelstelling. In 2010 zijn met de vestiging van 8 nieuwe bedrijven 75 arbeidsplaatsen gecreëerd, terwijl in 2011 in totaal 10 bedrijven werden ondersteund bij het starten van een onderneming in Zeeland. Die 10 bedrijven bieden ruimte aan 340 arbeidsplaatsen. Daarbij moet wel in ogenschouw worden genomen dat hier een grotere werkgever tussen zat die het merendeel van de arbeidsplaatsen voor zijn rekening nam.

Nieuwe projecten

Bij het cluster Vestigen is bijna dagelijks sprake van de aanwas van nieuwe leads. Ook verdwijnen er met regelmaat leads van de lijst omdat deze trajecten niet tot vestiging leiden. Nieuwe ontwikkelingen of toegenomen aandacht voor bestaande ontwikkelingen bepalen mede de agenda van het cluster.

De rol van het cluster Vestigen is bij elk project gericht op acquisitie. De volgende projecten/programma's staan op stapel:

Ontwikkeling biobased economy

Doel: Voor de ontwikkeling van de biobased economy in Zuidwest-Nederland en het vormgeven van de Biobased Delta is een acquisitieplan voor de regio in voorbereiding. Hiervan kan een opgave voor het cluster Vestigen worden afgeleid.

Partners: o.a. BOM, cluster Biobased economy & Food, NV REWIN West-Brabant

Ontwikkeling van de Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone

Doel: Een strategisch acquisitieplan voor de Kanaalzone opstellen. Een aansluitend uitvoeringsplan opstellen dat nieuwe activiteiten voor het cluster in beeld brengt.

Partners: Dow, gemeente Terneuzen, Zeeland Seaports

Veiligheidscluster

Doel: De vorming van een Veiligheidscluster. Dit is een afgeleid project uit het uitvoeringsprogramma dat door de Stuurgroep Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone is vastgesteld. De clustervorming is een sectorale ontwikkeling.

Partners: Projectgroep Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone, individuele bedrijven

Foodport Zeeland

Doel: Het uit acquisitieoogpunt benutten van kansen die binnen het netwerk van agro-, aqua- en foodverwerkende bedrijven worden gecreëerd.

Partners: Cluster Biobased economy & Food, Foodport Zeeland, Zeeland Seaports

Maintenance Valuepark

Doel: De uitrol van de themalocatie Maintenance Valuepark; zoeken naar passende en complementaire bedrijvigheid.

Partners: I.s.m. cluster Maintenance & Logistiek, en o.a. Dow Benelux BV, Zeeland Seaports

De recreatiekansenkaart

Doel: Nieuwe functionele en ruimtelijke mogelijkheden op het gebied van recreatie en toerisme als onderdeel van geactualiseerd provinciaal beleid.

Partners: I.s.m. cluster Vrijtijdseconomie, gemeenten, Provincie Zeeland

Innovatie van de zorg economie

Doel: De zorg economie in Zeeland innoveren door het creëren van nieuwe concepten op het gebied van de medische industrie en de zorg.

Partners: I.s.m. cluster Zorg economie

Uitrol project Kenniswerf

Doel: Uitrollen van het project Kenniswerf. Werven voor deze locatie (met een duidelijke propositie).

Partners: Alle betrokken partijen bij de Kenniswerf

Verkennen nieuwe markten en segmenten

Doel: Onderzoek (door stagiaire) naar nieuwe geografische markten en segmenten om nieuwe markten aan te boren. Onderdeel van de eindrapportage is een lijst met nieuwe en concrete leads.

Partners: HZ University of Applied Sciences

Rol: Opdrachtgever, en na afloop acquireur

Onderzoek vanuit Logistics Accelerator

Doel: Goederenstromen en wereldwijde veranderingen worden in *supply chains* in kaart gebracht ten behoeve van Logistics Business Roadmap Zeeland. Uit dit onderzoek destilleert Vestigen kansen voor de Zeeuwse logistiek en economie en richt daar acquisitie op in.

Partners: I.s.m. cluster Maintenance & Logistiek

Schatgraven in eigen regio

Doel: Het intensiveren van contacten met gevestigde bedrijven om daaruit nieuwe leads te genereren en op te volgen.

Partners: Huidige bedrijven binnen het netwerk

Cluster Investeren

Het investeringscluster heeft tot doel de investeringen in innovatie en groei van starters en Zeeuwse (innovatieve) mkb-bedrijven te verhogen op basis van de marktbehoefte.

Impuls heeft een regierol bij het opzetten en inrichten van het investeringscluster in Zeeland. Het cluster Investeren werkt aan nieuwe initiatieven die de bestaande instrumenten in de keten van financieren aanvullen en versterken. Het cluster vervult ook een faciliterende en ondersteunende rol voor startende innovatieve ondernemers uit de Zeeuwse (speerpunt)sectoren. Daarnaast worden deze starters – samen met reguliere mkb-ondernemers met innovatietalent en groeiambitie – begeleid naar financiële bronnen met als doel de transparantie in de Zeeuwse kapitaalmarkt te vergroten en daarnaast de bevordering en realisatie van financieringen voor innovatieve (startende en snelgroeiende) bedrijven in het mkb.

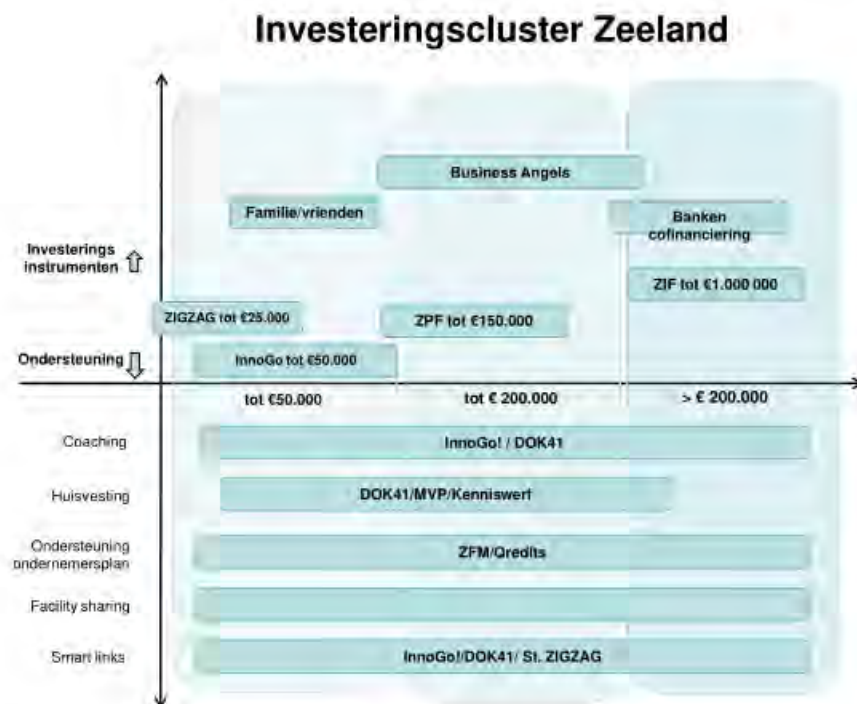
In onderstaand figuur is het investeringscluster opgenomen. De rol en betrokkenheid van Impuls varieert bij deze 'instrumenten'. Zo zijn er zelfstandige entiteiten waar Impuls invulling geeft aan het commissariaat (Zeeuws Participatie Fonds) dan wel Impuls een rol als aandeelhouder heeft (Zeeuws Investeringsfonds). Bij andere instrumenten als InnoGo! en DOK41 voert Impuls de regeling uit en heeft daarmee de regie in eigen handen.

Ontwikkelingen

Momenteel wordt door de diverse partijen (InnoGo!, Impuls, ZPF, ZIF, ZIGZAG) ingezet op goede samenwerking en bundeling van krachten tussen de verschillende instrumenten. Doel is uiteindelijk om die samenwerking te centraliseren om transparantie te scheppen voor de ondernemer en om nieuwe entiteiten te scheppen. Alle instrumenten behouden hierbij hun eigen zelfstandigheid.

Voor de periode tot 2013 zijn er drie taken om de transparantie in het Zeeuwse investeringscluster te vergroten:

1. Samenwerking en afstemming met partners in de financieringsketen om het "investeringscluster" meer bekendheid te geven bij starters en (innovatieve) mkb-ers. Impuls neemt hierin de regie. Het doel hiervoor is tweeledig: duidelijkheid voor de ondernemer scheppen en een betere benutting van de regelingen. Hiervoor zullen onderlinge werkafspraken over (gezamenlijke) communicatie en werkafspraken worden gemaakt.
2. Het uitvoeren van de diverse rollen die Impuls heeft bij de instrumenten.
3. Het ontwikkelen/verkennen van nieuwe instrumenten (Kenniswerf, informals, OP-Zuid)

Figuur: Een overzicht van financieringsbronnen gekoppeld aan de levensfasen van de ondernemingen.

Inbedding

Samenwerking met de bestaande fondsen, banken en andere financiële entiteiten vormen een wezenlijk onderdeel van het cluster Investeren.

- Stuurgroep InnoGo!, bestaande uit vertegenwoordigers van banken, Impuls, HZ University of Applied Sciences, Kamer van Koophandel, Roosevelt Academy en overig Zeeuws bedrijfsleven;
- Screeningcommissie InnoGo!, bestaande uit ervaren Zeeuwse ondernemers, zoals ABN AMRO, Dow Benelux BV, Philips Lighting Vitrite, Prior Advies, Unitron, Rabobank, ZPF, die de plannen van startende ondernemers beoordelen en beslissen over deelname aan InnoGo!;
- Stichting Incubator Zeeland, het bestuur dat verantwoordelijk is voor DOK41;
- De aandeelhouders van het Zeeuws Investeringsfonds, naast Impuls bestaand uit Stichting ZIGZAG en enkele *private investors*;
- Periodiek overleg InnoGo!, Stichting ZIGZAG, ZPF (Zeeuws Participatiefonds) alsmede de banken;
- Kenniswerfbijeenkomsten met bedrijfsleven, HZ University of Applied Sciences, Provincie Zeeland, Scaldia e.a.
- Actieplan Groei! – samenwerking tussen een tiental partners in Noord-Brabant en Zeeland, waaronder BOM, Brainport, BZW, Impuls, Kamer van Koophandel, REWIN, Syntens;
- Stuurgroep OP-Zuid/Innovatie Zuid met de Provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland, Daarnaast partijen als BOM, Impuls, Stimulus, Syntens;
- Deskundigencommissie OP-Zuid inzake de bedrijfsgerichte regelingen OP-Zuid ten behoeve van het midden- en kleinbedrijf.

Daarnaast is een groot netwerk (waaronder het bedrijfsleven) opgebouwd waarmee op regelmatige basis afstemming plaatsvindt.

Lopende projecten/programma's

InnoGo! II

InnoGo! II is het vervolg op het in 2012 afgeronde InnoGo! dat innovatieve (techno)starters in Zeeland begeleidt en ondersteunt bij de opzet van een bedrijf en/of de ontwikkeling van een product. Naast innovatieve (techno)starters ligt de focus de komende jaren ook op biobased bedrijven (mkb tot 100 fte).

Concrete doelstelling: ondersteuning 40 ondernemers in 3 jaar.

Partners: ABAB, Dow Benelux BV, HZ University of Applied Sciences, Kamer van Koophandel, Philips, Prior Advies, Provincie Zeeland, Rabobank, Stichting ZIGZAG, Syntens, TechnoPartner, Unitron, Zeeuws Participatiefonds

Rol: Ontwikkelaar, penvoerder, begeleiding starters, projectadministratie, rapportage naar financiers, voorzitter stuurgroep

Begroting: € 2,2 miljoen in 4 jaar. Voor 2013 (2^e jaar operationeel) betekent dat ca. € 550.000.

DOK41

DOK41 faciliteert, adviseert en ondersteunt startende ondernemers uit de kennisintensieve en technologische sector in Zeeland. Met het netwerk, de kennis en de partners wordt de groei van bedrijven versneld.

Concrete doelstelling: voor 2013 is dit 5 ondernemers via de kantooromgeving en 3 starters via de loodsen te faciliteren, 5 samenwerkingsverbanden te realiseren en daarmee 20 directe en 8 indirecte arbeidsplaatsen te realiseren.

Partners: l'Escaut, Gemeente Vlissingen, HZ University of Applied Sciences, InnoGo!, Kamer van Koophandel, OP-Zuid, Orionis, Provincie Zeeland, Scalda, Sociale Dienst Walcheren, Stichting Incubator Zeeland, Stichting ZIGZAG, Syntens

Rol: Verbinder projecten, projectadministratie, projectcoördinatie en rapportage aan OP-Zuid.

Begroting: € 1,8 miljoen in 4 jaar. Voor 2013 (3^e jaar operationeel) betekent dat ca. € 300.000.

Zeeuws Participatiefonds

Het Zeeuws Participatiefonds verstrekt hoog risicodragend kapitaal aan startende en doorstartende ondernemers in Zeeland. Het gaat hierbij om financieringsaanvragen met een maximum van € 150.000. Het ZPF richt zich op bedrijven uit het mkb die economische spin-off voor Zeeland kunnen genereren (geen horeca en detailhandel).

Concrete doelstelling: Het financieren van mkb-bedrijven met een mogelijke economische spin-off voor Zeeland.

Partners: ABN AMRO, Provincie Zeeland, ZLM Verzekeringen

Rol: De rol van Impuls is nieuw. Impuls zal namelijk namens de Provincie een rol in het commissariaat op zich nemen. Daarnaast afstemming met het investeringscluster in Zeeland en het inzetten van het netwerk.

Innovatie Zuid – OP-Zuid bedrijfsgerichte regelingen

Doel is het stimuleren en vergroten van de innovatiekracht van mkb-bedrijven in de regio Zuid-Nederland door het initiëren van kwalitatief goede projecten voor de innovatieregeling van OP-Zuid. Enerzijds wordt invulling gegeven aan het huidige programma tot en met 2014, waarbij de focus ligt op de aanjaagtrajecten en de bedrijfsgerichte regelingen. Anderzijds is Impuls actief betrokken bij de opzet en invulling van het nieuwe programma dat vanaf 2014 van start gaat.

Concrete doelstelling: Een kwantitatief en kwalitatief grote deelname aan de drie innovatieregelingen binnen Prioriteit 1. In totaal zullen ruim 1400 mkb-bedrijven door het project worden bereikt.

Partners: Provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland, de ROM's, Stimulus en Syntens

Rol: Lid van de Stuurgroep Innovatie Zuid, begeleider mkb-bedrijven bij aanvragen en beoordelen innovativiteit, vertegenwoordiger bij de deskundigencommissie en projectcoördinatie

Actieplan Groei! 2.0.

Door samenwerking en afstemming van partners wil Actieplan Groei! 2.0. ondernemerschap in de Provincies Zeeland en Noord-Brabant stimuleren en faciliteren.

Concrete doelstelling: Er wordt ingezet op nieuwe kansen voor het mkb dat groeiambities heeft. Een van de mogelijkheden is het onderzoeken van de haalbaarheid van een tweede incubator in Zeeland.

Partners: Een tiental partners in Noord-Brabant en Zeeland, waaronder BOM, Brainport en BZW, Kamer van Koophandel, REWIN, Syntens

Rol: Projectontwikkelaar, coördinator Zeeuwse inbreng

Begroting: € 20.000 in 2 jaar. Voor 2013 (2^e jaar operationeel) betekent dat ca. € 10.000

Nieuwe projecten

Zeeuws Investeringsfonds

Het financieren van nieuwe risicovolle technologische ontwikkelingen en bedrijvigheid op diverse economische Zeeuwse speerpunten is het doel van het Zeeuws Investeringsfonds (ZIF). Hiermee wordt beter voorzien in de vraag in de markt naar risicodragend kapitaal voor een bedrag tussen de € 150.000 en € 1.000.000. De focus is op innovatieve technostarters jonger dan 5 jaar met (forse) groeipotentie.

Concrete doelstelling: Het aangaan van minimaal 2 participaties in 2013.

Partners: AgentschapNL, Provincie Zeeland, Stichting ZIGZAG en vijf *private investors*. Plus samenwerking met de regionale banken en/of andere private investors

Rol: Aandeelhouder van het fonds, administrator, verbinder, algemene assistentie en coördinatie.

Kenniswerf Zeeland

Doel is Kenniswerf Zeeland (KZ) te laten uitgroeien tot hét bedrijvenpark in Zeeland voor organisaties die zich bezighouden met innovatie. KZ wordt hierbij de aanjager en ontwikkelaar van drie economische projecten op en rondom de Kenniswerf; KZ wordt facilitator van het bedrijvenpark en de initiator van het netwerk voor technologische innovatie in Zeeland; KZ groeit uit tot de economische verbinder in het gebied.

Concrete doelstelling: Hierbij realiseert het project KZ in het eerste jaar 10 nieuwe partners; De participerende bedrijven kunnen zich via een goede branding van de KZ beter profileren in de regio; De KZ zal 5 nieuwe bedrijven aantrekken met gemiddeld 3 medewerkers; De KZ zal ondersteunen in het bedrijfsgericht opleiden van studenten.

Partners: Bedrijfsleven betrokken bij de Kenniswerf (primaire dragers van het concept); HZ University of Applied Sciences en Scalda (nauwe samenwerking en ondersteuning); Gemeente Vlissingen en Provincie Zeeland (eerste drie jaar een financiële bijdrage).

Rol: Penvoerder, aanjager en ontwikkelaar van economische projecten en bij acquisitie

Begroting: € 355.000 over een periode van 4 jaar.

Cluster Biobased economy & Food

Biobased economy wil de economie die gebaseerd op fossiele grondstoffen omzetten naar een economie gebaseerd op biogebaseerde grondstoffen². Biobased economy is daarmee een sectoroverschrijdend thema waarin meerdere nationaal gedefinieerde topsectoren plaatshebben, zoals chemie, agrofood. Het inspelen op een toekomstig biogebaseerde economie draagt bij aan de toekomstbestendigheid van bedrijven en biedt nieuwe kansen voor innovatie en bedrijvigheid.

Ontwikkelingen

De sociaaleconomische, technische en politieke ontwikkeling naar een biogebaseerde economie vraagt (langdurige) betrokkenheid en inzet van bedrijven, overheid en kennisinstellingen. In Zeeland groeide de biobased economy de laatste jaren bottom-up en wordt het gedragen door multinationals, mkb-ers, kennisinstellingen én burgers. Om de samenwerking te bevestigen hebben partijen een regiegroep en een Uitvoeringsbureau ingesteld (zie inbedding).

De Provincie Zeeland heeft de biobased economy als beleidsspeerpunt benoemd en stelt voor de huidige collegeperiode € 6 miljoen beschikbaar.

2013: Foodport Zeeland

In 2010 en 2011 heeft Impuls in samenwerking met Provincie Zeeland, ZLTO en Zeeland Seaports een start gemaakt met de ontwikkeling van Foodport Zeeland als instrument om het economische foodcluster in Zeeland te versterken. De inhoudelijk focus is op onderwijs & arbeidsmarkt (foodportacademie), biobased economy (valorisatie food-reststromen), facility sharing, logistiek en positionering van Zeeland als *foodport*.

Voor de periode tot 1 december 2013 detacheert Impuls managementcapaciteit bij de Stichting Foodport om zodoende de ontwikkeling van Foodport extra te ondersteunen. Daarnaast is een Uitvoeringsbureau Food Zeeland opgericht; hier wordt de facilitering door de Provincie Zeeland van Foodport Zeeland en de samenwerking met NV Economische Impuls Zeeland nader geregeld. Beide zet Impuls in 2013 voort.

Inbedding

Een zware groep bedrijven voert de regie op biobased economy in Zuidwest-Nederland. Zo richt de lobbygroep Biobased Economy Zuidwest-Nederland zich op samenwerking en gezamenlijke lobby met West-Brabant door het leggen/onderhouden van relaties met de Rijksoverheid en de EU onder de

Lobbygroep Biobased Delta

naam Biobased Delta. Zij bestaat uit: gedeputeerden economie van Zeeland en Noord-Brabant, directeuren/managers van Cargill, Dow Benelux BV, Sabic, SuikerUnie, Yara en ZLTO.

Regiegroep Biobased Zeeland

De regiegroep Biobased Zeeland adviseert het Uitvoeringsbureau en de Provincie Zeeland over het biobased beleid en de samenwerking met andere regio's. Zij bestaat uit: gedeputeerde economie Ben de Reu (voorzitter), directieleden van Dow Benelux BV, Cargill, Yara, Zeeland

Uitvoeringsbureau

Refinery, mkb-bedrijf Van Antwerpen Milieutechniek en Edu Delta, HZ University of Applied Sciences en Scalda.

Impuls is trekker en coördinator van het Uitvoeringsbureau. Zij werkt hier samen met: Zeeland Seaports, de Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland, Syntens en de Provincie Zeeland.

Bij hierna genoemde projecten vindt samenwerking plaats met een brede en uitgebreide groep van multinationals, het mkb en kennisinstellingen.

² Groene/hernieuwbare grondstoffen

Introductie overige projecten

Het businessplan Agro meets Chemistry vormt het kader van het programma van het cluster Biobased economy & Food. De stuurgroep Biobased Economy geeft sturing aan de kaders. Impuls heeft de volgende hoofdtaken:

1. Programmamanagement van het Uitvoeringsbureau
2. Aanjagen van projecten binnen de thema's:
 - A. groene grondstoffen,
 - B. groene bouwstenen en
 - C. procesintensificatie
3. Bevorderen van business development bij biogebaseerde mkb-bedrijven.

Binnen deze drie themalijnen lopen de huidige en nieuwe projecten dermate in elkaar over dat ze in dit hoofdstuk worden geclusterd per onderwerp. De lijst van projecten is onvolledig, maar geeft een goed beeld van de ontwikkelingen.

Lopende projecten: ad 1. Uitvoeringsbureau Biobased Zeeland

Het Uitvoeringsbureau behelst de strategische uitwerking van de stuurgroep Zeeland en Lobbygroep Zuidwest Nederland. In 2012 stelde de Provincie Zeeland € 80.000 ter beschikking om een extra impuls te geven aan biobased economy. Om ook in 2013 voldoende voortgang te houden is extra capaciteit een besprekingspunt met de Provincie.

Concrete doelstelling: vormgeven aan de lobby richting Rijk, Benelux en de EU en positioneren van de regio als Europees Biobased Supercluster; het helpen met realiseren van de financiering van de (Zeeuwse) schaa sprongprojecten en andere initiatieven van het bedrijfsleven en kennisinstellingen (bij bedrijven, instellingen, investeringsfondsen en overheden); afstemming BBE Zeeland (biobased economy) met soortgelijke programma's; voortgangsbewaking programma en advisering richting de provincie Zeeland en de Stuurgroep Zuidwest; bewaken van de taakverdeling tussen de verschillende deelnemende organisaties in het Uitvoeringsbureau en het brengen van één boodschap, via één loket dat zichtbaar is voor de ondernemers.

Rol: Programmamanager, in 2013 en later uitvoerder

Partners: Kamer van Koophandel, Provincie Zeeland, Syntens, ZSP

Begroting: PSEB, € 6 miljoen

Lopende projecten: ad 2. Aanjagen projecten

Subthema A: 'Groene grondstoffen'

Dit omvat het aanjagen van projecten waardoor nieuwe groene grondstoffen kunnen ontwikkelen, onderverdeeld in aquatische (algenteelt) en agrarische *green raw materials* (plantaardige productie).

Groene grondstoffen (Aquatische green raw materials): Industrieel algencluster

Het Industrieel algencluster valt uiteen in het Algencluster Zuid-Beveland en het Industrieel algencluster Kanaalzone/Sloegebied. Dit betreft een Pieken in de Delta-project met een totale omvang van € 1,9 miljoen.

Industrieel algencluster Zuid-Beveland

Pilotplant met photobioreactor bij Lamb Weston.

Concrete doelstelling: De ontwikkeling van een waardeketen met een passend businessmodel door inrichten van een grootschalig fieldlab.

Partners: Algaelink, Avans, HZ University of Applied Sciences, Impuls, Lamb Weston, Zeeland Aquacultuur

Rol: Projectmanager, ontwikkelaar, penvoerder

Industrieel algencluster Kanaalzone/Sloegebied

Onderzoek van afvalwater op samenstelling en geschiktheid voor algenteelt via laboratoriumtesten.

Concrete doelstelling: Methodiek voor geschiktheid van afvalwater voor algenteelt dat voor andere clusters ingezet kan worden (quickscan).

Partners: Avans, Dow Benelux BV, Heros, HZ University of Applied Sciences, Sagro MA, Yara, Zeeland Refinery

Rol: Projectmanager, ontwikkelaar, penvoerder

Groene grondstoffen (Aquatische green raw materials): Zeewier

Vanaf het voorjaar van 2011 ligt in de Schelphoek in de Oosterschelde een Zeeboerderij, waar zeewier wordt geteeld.

Concrete doelstelling: Ervaring opdoen met de apparatuur en teelttechniek om zeewier te kweken onder natuurlijke omstandigheden.

Rol: Ontwikkelaar, deel landelijk consortium die de teelt, techniek en afzet zeewier ontwikkelt

Partners: O.a. WUR

Groene grondstoffen (Aquatische green raw materials): Duurzame Zeeboerderij

Sinds 2010 is Impuls betrokken bij het project Duurzame Zeeboerderij, waarvoor het ministerie van Economie, Landbouw & Innovatie een opdracht in de vorm van een SBIR-Zeewier heeft verstrekt.

Concrete doelstelling: Het realiseren van een teeltsysteem van zeewier en een keten voor de afzet. Het streven is om in Zeeland en daarbuiten een volledige keten te realiseren rondom zeewierteelt.

Rol: Trekker afzetmarkt, ondersteuner businessplan

Partners: CIV Den Oever, Deltares, Hortimare, E-Kwadraat, Feyecon, Koers&Vaart, Machinefabriek Bakker, Ocean Harvest, WUR

Groene grondstoffen (Agrarische green raw materials): plantages

Op dit moment lopen er contacten met bedrijven/organisaties die op braakliggende terreinen biobased plantages willen aanleggen met bamboe, olifantsgras of andere snelgroeiende eenjarige gewassen. Ook de winning van biomassa uit bermen of wilgenproductie geeft mogelijk aanknopingspunten.

Concrete doelstelling: Zoektocht naar braakliggende (voormalig) bedrijven- of industrieterreinen die (historisch) vervuild grond zijn en aanleg plantages.

Partners: CradleCrops, NNRGY Crops Holland

Rol: Ondersteuner in zoektocht, verbinder

Subthema B. 'Groene bouwstenen'

'Green Building Blocks' bestaat uit twee thema's: 'Bioraffinage en biocomponenten'* en het leggen van 'slimme verbindingen**' tussen de agro- en voedingsmiddelensector en de procesindustrie voor het uitwisselen van reststoffen. Enkele projecten:

*Bioraffinage: het scheiden van biomassa in verschillende biocomponenten die al dan niet na een verdere bewerking en scheiding afzonderlijk af te zetten zijn.

**Slimme verbindingen: een goede toepassing vinden voor biomassa, zo hoog mogelijk in de verwaardingspiramide. Ook import en export speelt een rol in het aan elkaar knopen van vraag en aanbod.

Groene bouwstenen (Bioraffinage en biocomponenten): Vlas een ijzersterk natuurcomposiet

Natuurvezelcomposiet is duurzame combinatie van een natuurvezel, zoals vlas en (bio)hars.

Concrete doelstelling: prototypeontwikkeling, kennisverbreding, marktontwikkeling en imagoverbetering. In eerste instantie wordt gericht op het ontwikkelen van producten voor de bouwwereld.

Partners: Delmeco, Faktor Plus, Logus/De Hoop, NPSP, Sabic, Van de Bilt Zaden en Vlas, Woongood Zeeuws-Vlaanderen

Rol: Aanjager, ontwikkelaar

Begroting: Omvang € 371.576, subsidie € 185.788 via OP-Zuid

Groene bouwstenen (Bioraffinage en biocomponenten): Stevia

Stevia is een meerjarig struikachtig gewas die circa 300 keer zoeter dan suiker smaakt, maar calorievrij is.

Concrete doelstelling: onderzoek naar teelttechnische mogelijkheden en knelpunten. Onderzoek naar afzetmogelijkheden.

Partners: Agrarisch Innovatie en Kenniscentrum Rusthoeve, DLV Plant en Universiteit Leuven

Rol: Ontwikkelaar projectplan en opsteller begroting

Begroting: Omvang € 92.000, subsidie € 46.000 via Provincie Zeeland

Groene bouwstenen (Slimme verbindingen): BIOMAP

Impuls en Zeeland Seaports werken samen aan de opzet van een virtuele biomassamarktplaats als hulpmiddel om vraag en aanbod van biomassaströmen met elkaar te verbinden.

Concrete doelstelling: inzet vanaf eind 2012. Het webtool zal vrij te gebruiken zijn door private partijen en andere belangstellenden (vrije licentie).

Rol: projectontwikkelaar en -uitvoerder

Partners: Zeeland Seaports, regionale bedrijven en organisaties

Begroting: Intereg IVC (Low Carbon Regions)

Subthema C. 'Procesintensificatie'

Binnen het thema 'Process Intensification', dat het vergroenen van de procesindustrie door het gecombineerd toepassen omvat, bevinden zich drie thema's: 1. *het sluiten van kringlopen*, 2. *de grootschalige inzet van groene grondstoffen* en 3. *schone technologie*. Enkele projecten:

Procesintensificatie (Sluiten van kringlopen): Valorisatie van reststromen Sloegebied

Het onderzoek 'Valorisatie van reststromen Sloegebied' heeft eind 2010 de mogelijkheden van restwarmte- en reststroombenutting in het Sloegebied in Zeeland onderzocht.

Concrete doelstelling: zowel de vraag naar als het aanbod van reststromen zijn in kaart gebracht. Aan de hand van deze studie is een technische studie uitgevoerd naar een koppeling tussen Martens en Zeeland Refinery. Momenteel wordt de business case opgesteld met tot doel het uiteindelijk realiseren van de koppeling.

Partners: Martens, ministerie van Economie, Landbouw & Innovatie, Provincie Zeeland, Zeeland Refinery, ZSP

Rol: Ontwikkelaar

Begroting: ca. € 2 tot 3,5 miljoen

Procesintensificatie (Schone technologie): Energie Conversie Park

Ontwikkeling van een Energie Conversie Park-concept. Door een slimme, energetisch optimale combinatie van verwerkingstechnologieën moet de regionaal beschikbare biomassa op een efficiënte en economisch rendabele manier worden verwerkt. Een technisch voorontwerp en businessplan voor 5 pilots zijn gemaakt; in de pilotlocatie van Heros in Sluiskil verrichten WUR en HZ University of Applied Sciences momenteel onderzoek.

Concrete doelstelling: Aanvullende business cases op locatie Sluiskil.

Partners: Heros, HZ University of Applied Sciences, WUR

Rol: Partner

Begroting: Interreg, totale projectomvang van € 2 miljoen

Lopende projecten: ad 3. Bevorderen business development bij biogebaseerde mkb-bedrijven

Het mkb heeft een belangrijke rol in de transitie van een fossiele economie naar een biogebaseerde economie. Om dit in de praktijk te brengen is vaak kennis en financiering nodig. Het Uitvoeringsbureau

ontwikkelde in 2012 met de Provincie Zeeland een instrumentarium die business development bij biogebaseerde mkb-bedrijven ondersteunt.

Concrete doelstelling: Mkb innovaties laten leveren aan multinationals, producten en kennis laten ontwikkelen die de transitie mogelijk maken.

Partners: Kamer van Koophandel, Provincie Zeeland, Syntens

Rol: Uitvoerder

Begroting: OP-Zuid, IPC-regeling, Vouchers €100.000, InnoGo! II € 600.000

Nieuwe projecten

Nieuwe projecten binnen Groene grondstoffen, Groene bouwstenen en Procesintensificatie

De biobased economy blijft de komende decennia in ontwikkeling. Dat biedt telkens nieuwe aanknopingspunten voor nieuwe initiatieven in het werkveld. Hieronder staan mogelijke projecten die deels hun basis vinden in eerder genoemde (gelijknamige) projecten. Deze lijst is indicatief. Vanuit de markt zullen nieuwe projecten naar boven komen, terwijl andere projecten later of niet gerealiseerd zullen worden. Impuls verwacht in 2013 minimaal drie nieuwe projecten te ontwikkelen, waarbij de wens van het bedrijfsleven en de kansrijkheid van biobased producten in de markt leidend zijn.

Rol: aanjager, ontwikkelaar

- **Algencluster Sloegebied II** in samenwerking met: Delta, Evides, Zeeland Aquacult, Zeeland Refinery
- **Opschaling groene grondstoffen** in samenwerking met: DLV Plant, kennisinstellingen, Rusthoeve
- **Innovatieprogramma macro-algen (wieren) en biochemicals** in samenwerking met: Arkema, HZ University of Applied Sciences, North Seaweed, WUR
- **Procesintensificatie Scans** in samenwerking met: Chemie Zeeland, ICL-IP, Provincie Zeeland, Vitaal Kanaal & Sloe, Yara
- **Kleinschalige bioraffinage** in samenwerking met: mkb-bedrijven, WUR
- **Bio-alcoholen** in samenwerking met: Dow Benelux BV, ICL-IP, WUR, e.a.
- **Vervolg op Connecting CO2 in samenwerking met** HZ University of Applied Sciences, TNO, Visser & Smit Hanab, Zeeland Refinery
- **Snelgroeïende gewassen** in samenwerking met: Crops2Cradle, Delta Milieu, Heijmans, Heros, Linex Pro Grass, NNRGY, Rijkswaterstaat
- **Green Deal Sloegebied** in samenwerking met: bedrijven, Provincie Zeeland, Rijk, ZSP
- **Bio-LNG** in samenwerking met: Lijnco, Provincie Zeeland, ZSP.

Cluster Maintenance & Logistiek

Voor de Zeeuwse economie zijn onderhoud en logistiek van belang. Als sector, maar ook als smeermiddel van de chemische industrie, biobased economy en foodsector. Door logistiek en maintenance slimmer en efficiënter te organiseren, zowel op sector- als op activiteitsniveau, kunnen al deze sectoren hun slagkracht verhogen en hun concurrentiepositie verstevigen.

Ontwikkelingen

Maintenance en logistiek zijn ingebed in het nationale Topsectorenbeleid; logistiek is erkend als topsector, maintenance is nadrukkelijk benoemd als ondersteunend aan de topsectoren chemie, energie en hightech. Ook worden beide ondersteund door topinstituten Dutch Institute World Class Maintenance en Dutch Institute for Advanced Logistics.

Impuls blijft in verschillende projecten de brug slaan tussen de topinstituten en Zeeland.

2013

De vertaling naar de Zeeuwse economie van (inter)nationale speerpunten, die zijn gedefinieerd door overheden (Topsectorenbeleid) en top- en kennisinstituten, levert hoofdlijnen en subthema's op. Centraal in deze subthema's staat innovatie. Deze moet leiden tot die slimmere en efficiëntere logistiek en maintenance. Zodat deze sectoren – plus gerelateerde sectoren – op langere termijn slagvaardiger zijn en een verbeterde concurrentiepositie verwerven. De drie hoofdlijnen:

1. *Efficiëntieverbetering van/door onderhoud en logistiek*

Door slimmer organiseren van onderhoud en het beter benutten van nieuwe technologie worden zowel onderhoudsactiviteiten en logistiek efficiënter. Zoals digitalisering van onderhoudsprocessen of regiodistributieconcepten.

2. *Regie over goederenstromen en maintenance processen*

Door samenwerking in de logistieke- en onderhoudsketen creëer je systeemoptimalisatie in plaats van suboptimalisatie op bedrijfsniveau. Zoals ontwikkeling van transportcorridors vanuit Zeeland, samenwerking tussen vervoerders en terminals of controltowers voor onderhoud in chemie- en energiesector.

3. *Multi- en Synchromodale logistiek*

Door het slim en flexibel inzetten van verschillende vervoersmodaliteiten wordt transport goedkoper en duurzamer. Zoals de ontwikkeling en promotie van binnenvaart, ontwikkeling van ict-ondersteuning van binnenvaart en wegtransport, ondersteuning verladers in modal split issues, et cetera.

Hiernaast is het – gezien de positieve ontwikkelingen in Zeeland als Maintenance Valuepark – zinvol om in samenspraak met het bedrijfsleven het nut, de noodzaak en richting van de Impuls-activiteiten te herijken. In 2013 zal het cluster Maintenance & Logistiek zich nadrukkelijk bezinnen door expertmeetings te organiseren.

Inbedding

Het cluster Maintenance & Logistiek is goed ingebed in (sub)regionale netwerken en overlegstructuren. De belangrijkste:

- Topinstituut Dinalog (Dutch Institute Advanced Logistics) met o.a.: 2W logistiek, CTOB, Delmeco, Dow Benelux BV, Outokumpu, Ovet, Yara, Zeeland Refinery.
- Topinstituut DIWCM (Dutch Institute World Class Maintenance) met o.a.: AES Elsta, Bosch Rexroth, BOW Terminal, Cargill, Cofely, Damen Schelde, Delta, Dow Benelux BV, Engiplast, Flowserve, Imtech, Philips, Rijkswaterstaat, Spie, Yara, Zeelandia, Zeeland Refinery.
- Programmaraad MVP Terneuzen en het Kennis & Innovatiecentrum MVP met o.a.: Cargill, Cofely, Dow Benelux BV, Engiplast, H4A, Flowserve, Mammoet, Spie, TNO, Yara, ZSP.
- Stuurgroep Logistics Accelerator, met o.a.: HZ University of Applied Sciences, Kamer van Koophandel, Provincie Zeeland, Syntens, ZPPC, ZSP, en vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven.

- Logistiek Kennis DC Zuidwest Nederland, met o.a.: BOM, HZ University of Applied Sciences, NHTV, NV REWIN West-Brabant, Syntens.

Lopende projecten/programma's

Figuur: Grafische weergave van de hoofdlijnen binnen het cluster Maintenance & Logistiek

Binnen de hoofdlijnen zijn er lopende projecten of projecten in ontwikkeling die bijdragen aan het realiseren van de ambitie. De genoemde thema's en projecten spelen deels op Zuidwest-Nederlandse schaal en worden in samenwerking met o.a. NV REWIN West-Brabant en BOM ontwikkeld.

[vormgeving, een ander kopje dan hieronder, zelfde niveau als introductie Maintenance]

Introductie logistieke projecten

Alle logistieke projecten 2010-2013 vallen onder het paraplu-project Logistics Accelerator (een OP-Zuid gefinancierd project, door Impuls opgezet in samenwerking met BOM, NV REWIN West-Brabant en Syntens en met een projectbegroting in Zeeland ca. € 1.250.000). Impuls is zowel inhoudelijk als financieel verantwoordelijk voor activiteiten in Zeeland. Na de opstart- en ontwikkelperiode (2010-2011) wordt 2013 het jaar van het oogsten van projectresultaten. Hiernaast bieden deze ontwikkelingen voldoende aangrijpingspunten om ook de projectagenda voor 2014 te vullen.

Lopende projecten

Business Roadmap naar 2020

Concrete doelstelling: Het opstellen van een ontwikkel-roadmap die bedrijven in en om de Zeeuwse havens helpt in het bepalen van de bedrijfsstrategie met name op gebied van Value Added Logistics. Hiernaast helpen Zeeland Seaports en Impuls met het richting geven aan acquisitie-inspanning.

Partners: Zeeland Seaports, Technische Universiteit Eindhoven, HZ University of Applied Sciences en Zeeland Port Promotion Council.

Rol: Projectleider

Doorontwikkeling Regiodistributie Walcheren

Zoals de naam zegt, is dit een doorontwikkeling van Regiodistributie Walcheren (in 2012 succesvol afgerond). Hierbij is in samenwerking met de enkele gemeenten geïnventariseerd welke regio- of stadsdistributieconcepten vanuit economisch oogpunt haalbaar zijn.

Concrete doelstelling: Minimaal een van deze concepten doorontwikkelen tot concrete businessplan, in samenwerking met de relevante distributieketens en lokale logistieke dienstverleners.

Partners: gemeenten Middelburg, Veere, Vlissingen

Rol: Projectleider

Businesscase project Duurzaam Koelhuis

Dit project is een vervolg op de studie naar duurzame *shared facilities* (2012). Uit dit onderzoek kwam een technisch concept van een duurzaam koelhuis voor verschillende ondernemers in de foodsector.

Concrete doelstelling: De businesscase en een eventueel verdienmodel uitwerken, en potentiële investeerders benaderen.

Partners: 2W logistiek, Farmpack, Foodport Zeeland, Fruit Packing Zeeland, Grontmij

Rol: Projectleider

Multimodaal expertisecentrum (i.s.m. HZ University of Applied Sciences)

Dit is het vervolg op het Kenniscentrum Binnenvaart dat in 2010 en 2011 onder leiding van het Maritiem Instituut De Ruyter ontstond. Vanaf 2013 neemt de HZ University of Applied Sciences de leiding.

Concrete doelstelling: Het centrum geeft het (Zeeuwse) bedrijfsleven advies in logistieke uitdaging, specifiek in de keuze van vervoersmodaliteit. Het centrum zet hier, indien mogelijk, studenten voor in, en zal door de opbouw van een kennisdatabase ook het onderwijsprogramma inhoudelijk versterken.

Partners: HZ University of Applied Sciences, Rabobank, Zeeland Seaports, (Zeeuwse) bedrijfsleven, ZPPC

Rol: Financier, lid stuurgroep, werver van bedrijven en projecten

Introductie Maintenance-projecten

Alle maintenanceprojecten van Impuls in 2013 zijn nauw verbonden aan het Maintenance Valuepark Terneuzen (MVP). Dit MVP heeft in 2011 (in samenwerking met Impuls) een eigen Kennis- en Innovatiecentrum (KIC) opgericht, waarin vrijwel alle Zeeuwse *asset owners* en een groot deel van de onderhoudsbedrijven deelnemen. Impuls is verantwoordelijk voor alle KIC-projecten op conditieafhankelijk onderhoudsgebied. De innovaties en ontwikkelingen van het KIC zijn afgestemd met DIWCM, het topinstituut voor maintenance.

Lopende projecten

Roadmap Condition Based Maintenance

Een vervolg op het Praktijk- en Ontwikkelcentrum voor Condition Based Maintenance (CBM).

Concrete doelstelling: In samenwerking met de chemische industrie in Zuid-Nederland en haar toeleveranciers bepalen welke bottlenecks het toepassen van CBM in de weg staan en een projectagenda opstellen om hier aan te werken.

Partners: Cofely, DIWCM, Dow Benelux BV, DSM, Sabic, Spie, Syntens, Yara, e.a.

Rol: projectleider

Begroting: ca. € 60.000

Werken op hoogte

Het ontwikkelen van een innovatieve methode die bedrijven helpt in pre-inspectiewerkzaamheden. Zoals het concept van een op afstand bestuurbare helikopter uitgerust met innovatieve detectiesensoren. Dit kan resulteren in zeer grote kostenbesparingen, met name door het overbodig worden van werken op hoogte.

Concrete doelstelling: Specificeren van het concept en dit testen in de praktijk.

Partners: Dow Benelux BV, Cargill, Hogeschool Antwerpen, MVP, Yara

Rol: Projectleider

Begroting: n.v.t.

Nieuwe projecten

De volgende projectideeën kaderen in de eerder geschetste hoofdlijnen en willen we in 2013 verder verkennen. Doelstelling is om enkele van deze ideeën te ontwikkelen tot concrete en gefinancierde projecten.

Samenwerkende binnenvaartterminals Zeeland–Brabant

In samenwerking met Noord-Brabant ontwikkelen van een transportcorridor van Zeeland naar Europese knooppunten.

Concrete doelstelling: Idee ontwikkelen tot concreet en gefinancierd project.

Partners: Samenwerking tussen Brabant Intermodal en ZSP

Rol: Projectleider

Begroting: Onderdeel van Logistics Accelerator Zeeland

Businesscase tool CBM

Ondersteuning van bedrijven bij het opstellen van een businesscase voor gebruik van conditieafhankelijk onderhoud.

Concrete doelstelling: idee ontwikkelen tot concreet en gefinancierd project.

Partners: Samenwerking tussen belangenorganisaties DIWCM, MVP, NVDO en Profion en de bedrijven die zich verenigen in het Praktijk- & Ontwikkelcentrum voor CBM.

Rol: Projectleider

Businesscase multimodaal transport Zeeuwse Foodsector

Opstellen van een businesscase voor de overslag op de binnenvaart voor het bedrijvencluster foodsector.

Concrete doelstelling: idee ontwikkelen tot concreet en gefinancierd project.

Partners: Samenwerking tussen het onder Foodport Zeeland verenigde bedrijfsleven, de Bevelandse gemeentes, Bureau Voorlichting Binnenvaart.

Rol: Projectleider

Controlltower Maintenance

Opzetten van een centrale regieorganisatie voor het monitoren van assets en het coördineren van onderhoudswerkzaamheden voor de chemische - en energiesector.

Concrete doelstelling: idee ontwikkelen tot concreet en gefinancierd project.

Partners: Samenwerking tussen Cargill, Cofely, Delta, Dow Benelux BV, MVP, Spie, Yara, e.a.

Rol: Projectleider

ICT in logistiek

Verschillende projectideeën rond ondersteuning van de logistiek met nieuwe ict, zoals: uniform aanmelden voor tankvaart en verbeteren van douaneafhandeling voor de binnenvaart.

Concrete doelstelling: idee ontwikkelen tot concreet en gefinancierd project.

Partners: Dow Benelux BV, Oiltanking, Zeeland Refinery e.a.

Rol: Projectleider

Begroting: ca. € 100.000

Cluster Vrijetijdseconomie

Met haar 15.000 banen die 9% van de Zeeuwse arbeidsmarkt beslaan, staat de sector Vrijetijdseconomie niet alleen voor directe werkgelegenheid, maar ook voor toegevoegde waarde voor het midden- en kleinbedrijf. Van detailhandel en horeca tot toeleveringsbedrijven: Vrijetijdseconomie is verweven met bestaande lokale en regionale (winkel)voorzieningen. Hierdoor is de sector van cruciaal belang voor de sociale en economische vitaliteit van de regio, en voor de leefbaarheid van kleine kernen.

Ontwikkelingen

Binnen toerisme is het opdoen van nieuwe belevingen een algemene trend. Toeristen willen meerdere bestemmingen ontdekken, en komen minder vaak terug op een reeds bezochte plek. Dit heeft impact op Zeeland, waar het herhaalbezoek van oudsher hoog was. De sector heeft daarnaast ook te kampen met teruggang in overnachtingen, concurrentie met buitenlandse bestemmingen, ander boekingsgedrag en afnemende loyaliteit van gasten. Al deze ontwikkelingen maken dat een transitie van de sector noodzakelijk is: van generalisatie naar specialisatie; van demografisch doelgroepen denken naar psychografisch denken; van zes weken hoogseizoen naar bredere seizoensexploitatie en van product naar beleving, emotie en inspiratie.

Verandering is niet alleen nodig qua productaanbod; om de bestemming Zeeland te (blijven) positioneren is een structurele strategie onvermijdelijk. Dit vereist een integrale aanpak tussen kennis, innovatie, productontwikkeling, marktwerking en monitoring.

2013

De sector wordt in Zeeland gekenmerkt door kleinschalige bedrijven die traag inspelen op de markttrends. En dat terwijl het schaalniveau en de snelheid van ontwikkelingen vragen om vernieuwingsprocessen die het niveau van het individuele bedrijf overstijgen.

Toerisme is naast een belangrijke economische pijler ook een sociaal bindmiddel. De ontwikkeling van vernieuwende toeristische concepten in krimpgebieden bieden een kans om de lokale samenleving en leefbaarheid te versterken. Daarom neemt Impuls in 2013 het concept LAND IN ZEE! als leidraad voor haar projecten. In LAND IN ZEE! dienen voor Zeeland unieke omgevingskwaliteiten als vertrekpunt om onderscheidende innovaties aan te jagen. Hiermee worden producten ontwikkeld en uitgebouwd die passen bij de Zeeuwse identiteit. En dat biedt de vrijetijdseconomie in Zeeland meer samenhang, focus en keuzes.

Inbedding

Om tot een integrale aanpak te komen, is samenwerking met andere partijen binnen het werkveld van toerisme een belangrijk aandachtspunt. Dit wordt onderkend door diverse stakeholders binnen de sector, waaronder de branches Kenniscentrum Kusttoerisme en Promotie Zeeland Delta.

- Impuls voert hiernaast regelmatig overleg met brancheorganisaties, zoals HISWA (watersport), KHN (horeca), Recron (verblijfsrecreatie), VeKaBo (kampeerboeren), ZLTO (verbrede landbouw), Kamer van Koophandel Zuid-West Nederland en MKB-Zeeland. Middels het Toeristisch Ondernemend Zeeland (TOZ) vormen deze partijen een platform voor lobby. Impuls fungeert samen met Kenniscentrum Kusttoerisme en Promotie Zeeland Delta als adviseur.
- Het delen van kennis om innovatie binnen de sector bereiken, wordt beoogd door samenwerking met Kenniscentrum Kusttoerisme.
- Voor de marktwerking en promotie van toeristische producten, werkt Impuls samen met Promotie Zeeland Delta en de lokale VVV's.
- Het bedrijfsleven is (in)direct betrokken bij alle overleg. De contacten met ondernemers leveren ideeën en input voor vervolgotrajecten en nieuwe projecten op.

- Impuls participeert onder meer in overlegstructuren op het gebied van watersport (Watersportcoördinatie-overleg) en binnen diverse gemeentelijke platforms voor toerisme en recreatie.

Deze overleggen bieden de mogelijkheid om gezamenlijk initiatieven te coördineren en (inter)gemeentelijke samenwerking te stimuleren.

Lopende projecten/programma's

Impuls is binnen toerisme en recreatie gericht op kwaliteitsverbetering, het creëren van samenhang binnen de sector en realisatie van regionale branding van de regio. Dit komt tot uiting in de volgende projecten:

Deltaleven

Project gericht op realisatie business-to-businessplatform (middels boekingssysteem en toeristenpas) waarmee ondernemers optimaal kunnen inspelen op de consumentwens.

Concrete doelstelling: Realisatie compleet business-to-business-instrument voor ondernemers in toeristische sector in Zuidwestelijke Delta. Met een portal voor afstemming vraag en aanbod kan kwalitatief aanbod ontwikkeld en vermarkt worden. Hiermee kan integrale gebiedsmarketing worden uitgevoerd.

Partners: HZ University of Applied Sciences, NHTV, Rabobank, Stichting DeltaLeven (ondernemers)

Rol: Ontwikkelaar, verbinder met andere initiatieven, penvoerder, projectadministrateur, rapporteur

Begroting: Omvang € 775.580, subsidie € 441.000 Pieken in de Delta

Revitalisering verblijfsrecreatie

Realisatie duurzame kwaliteitsverbetering en revitalisering van de verblijfsrecreatiesector in het Zeeuwse kustgebied door middel van een innovatieve aanpak gericht op gebiedsontwikkeling en het creëren van nieuwe toeristisch-recreatieve mogelijkheden.

Doelstelling: Realisatie van een nieuwe aanpak voor revitaliseringprocessen in de verblijfsrecreatie. Daarmee afname van verouderde kampeereenheden met 1000 (in 2015) en creatie nieuwe verblijfsrecreatiemogelijkheden op 7 locaties in Zeeland.

Partners: Gemeenten Schouwen-Duiveland, Sluis en Veere, ondernemers, Provincie Zeeland

Rol: Ontwikkelaar, verbinder partijen, organisator financiering, penvoerder, projectadministrateur

Begroting: Omvang € 1.581.960, subsidie € 616.964 OP-Zuid

Badstatus Domburg & Cadzand

Om de gemeenten Veere en Sluis een krachtige pr-impuls te geven en het op de kaart zetten als een gekwalificeerde vitaliteit- en wellnessbestemming, wordt ingezet op het verkrijgen van de badstatus voor de plaatsen Domburg en Cadzand. Hiermee kan door ondernemers en gemeente gezamenlijk, hoogwaardig toerisme worden ontwikkeld dat een nieuwe bestedingsimpuls geeft via nieuwe doelgroepen en jaarrond toerisme.

Concrete doelstelling: Uitvoering van het plan van aanpak voor de gemeenten Veere en Sluis. Einddoel is het verkrijgen van de erkenning en de badstatus voor Domburg en Cadzand-bad.

Partners: Gemeenten Sluis en Veere, ondernemers

Rol: Ontwikkelaar, verbinder, projectpartner, uitvoerder

Begroting: omvang € 320.000, subsidie € 75.000 Provincie Zeeland

Rondje watersport

Watersportproject gericht op kennismakingsdagen voor de basisschooljeugd.

Concrete doelstelling: Leerlingen van de Zeeuwse basisschool kennis laten maken met diverse soorten watersport op verschillende locaties in Zeeland (minimaal 560 en maximaal 900 leerlingen).

Partners: Toeristische ondernemers, basisscholen, Provincie Zeeland, gemeenten Goes, Kappelle, Noord-Beveland. Schouwen-Duiveland, Sluis, Terneuzen en Veere.

Rol: Ontwikkelaar, verbinder partijen, ontwikkelaar projectplan, organisator financiering, coördinator, projectleider

Begroting: € 52.000 Provincie Zeeland/Zeeuwse basisscholen

LAND IN ZEE! toepassing Zeeuws Buffet

In samenwerking met een aantal ondernemers die fungeren als pilotbedrijf geeft Impuls invulling aan het concept LAND IN ZEE! Hierbij ontstaan diverse toeristische producten/diensten waarbij keuzevrijheid van de gasten voorop staat.

Concrete doelstelling: Vertaalslag maken van de kernwaarden van LAND IN ZEE! naar productontwikkeling op ondernemersniveau; opstellen van een procesaanpak.

Partners: gemeenten, Kenniscentrum Kusttoerisme, ondernemers, Promotie Zeeland Delta, Provincie Zeeland

Rol: Ontwikkelaar, verbinder, opstellen projectplan

Stimuleren toeristische ontwikkeling en innovatie op gemeenteniveau

Brede gebiedsontwikkeling om te komen tot een economische impuls van de regio. Nadruk ligt op toerisme om daarmee meer bestedingen te genereren.

Doelstelling: Realiseren van meer samenhang in (toeristisch) productaanbod; ontwikkeling nieuwe productmarktcombinaties; uitwerking thematisering en gezamenlijke promotie.

Partners: o.a. gemeente Hulst, Kapelle, Noord-Beveland, Schouwen-Duiveland, Terneuzen, Tholen

Rol: Ontwikkelaar, verbinder partijen en initiatieven (o.a. Lekker Regionaal Product)

Nieuwe projecten

In 2013 neemt Impuls het concept LAND IN ZEE! als leidraad voor inhoudelijke focus voor projecten. Ook vormt de Economische Agenda van de Provincie Zeeland een belangrijke richtlijn. Voor de uitwerking van LAND IN ZEE! is een vertaalslag nodig van de beelden en ideeën naar concrete productmarktcombinaties. Dit geldt zowel voor marktpartijen als voor lokale overheden. Impuls is, als centrale aanjager voor het stimuleren van innovatie, hierin een verbindende schakel tussen verschillende partijen en speelt een coördinerende rol bij de uitvoer van de activiteiten. Vanuit deze rol geeft Impuls mede invulling aan de businesscases van de Economische Agenda (recreatieve infrastructuur en leisure hotspots (Breskens en Brouwersdam).

Innovatieve LAND IN ZEE! ondernemersconcepten (pilotprojecten nieuwe vormen van verblijf)

Het concept LAND IN ZEE! biedt een inspiratiebron die leidraad kan worden bij nieuwe innovaties. De ontwikkeling van innovaties zijn zeer wenselijk voor de positionering van Zeeland.

Concrete doelstelling: Ontwikkelen en realiseren van nieuwe bedrijfsconcepten die duurzaam en energieneutraal zijn, en combinaties tussen natuur, cultuur, sport en visserij hebben de toekomst.

Partners: Gemeenten, ondernemers, Provincie Zeeland

Rol: Aanjager voor de stimulering van dergelijke innovaties

Innovatie (duurzame) vervoersconcepten

Alternatieve vervoersvormen zoals nieuwe openbaarvervoer-concepten dragen bij aan een intensievere vakantiebeleving..

Concrete doelstelling: Onderzoek naar welke nieuwe vormen van vervoer rendabel te exploiteren zijn, aansluitend bij het LAND IN ZEE!-concept. De focus ligt daarbij op een vernieuwde invulling van Rondje Pontje, watertaxi's en andere middelen die juist de verbinding maken tussen het land en water.

Partners: Gemeenten, ondernemers, Provincie Zeeland

Rol: Zoeker betreffende ondernemers en investeerders

Nieuwe exploitatievormen/regionaal ontwikkelingsmodel kustgebieden

Nieuwe financieel-economische omstandigheden en een nadruk op duurzaamheid, vragen om een

andere kijk op financiering van toeristische projecten en initiatieven. Zo is bijvoorbeeld kennis nodig over nieuwe regionale ontwikkelingsmodellen die specifiek in kustgebieden van toepassing zijn (als gevolg van de bijzondere ligging). Ook moeten nieuwe exploitatievormen, op individueel, regionaal of Zeeuws niveau, worden onderzocht.

Concrete doelstelling: Verkennen welke exploitatievormen toepasbaar zijn in Zeeland. Ontwikkeling monitoringsysteem waarmee op gemeentelijk niveau in kaart kan worden gebracht wat de impact is van toerisme, en hoe dit regionaal kan worden doorvertaald en omgezet in nieuwe beleidsrichtingen.

Partners: Kenniscentrum Kusttoerisme, ondernemers

Rol: Verkenner, ontwikkelaar

Verkenning mogelijkheden toerisme Zeeuws-Vlaanderen

Zowel het toerisme als leven/werken in Zeeuws-Vlaanderen heeft een impuls nodig. De uitkomst van de reeds gerealiseerde waaiergesprekken (RECRON) dienen hiervoor als vertrekpunt.

Concrete doelstelling: Verkenning naar integrale aanpak toerisme voor geheel Zeeuws-Vlaanderen om het gebied op de kaart te zetten als aantrekkelijke toeristische regio waar ook (aantrekkelijk) gewoond en gewerkt kan worden.

Partners: Gemeente Sluis, ondernemersverenigingen, Rabobank, RECRON

Rol: Verbinder van partijen, ontwikkelen van projectplan en organiseren financiering

Pilotproject gezondheidstoerisme Bevelanden

De gezamenlijke Bevelandse gemeenten zien kansen op het gebied van gezondheid, toerisme en zorg.

Concrete doelstelling: Verkennen welke mogelijkheden er zijn op het gebied van gezondheid, toerisme en zorg binnen de Bevelandse gemeenten.

Partners: Gemeenten Borssele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland en Reimerswaal, ondernemers en HZ University of Applied Sciences

Rol: Verbinder van partijen, ontwikkelaar projectplan, organisator van financiering

Cluster Zorgeconomie

Een goed functionerende zorgeconomie^{3*} is van groot belang voor de regionale economie. Niet alleen wat betreft werkgelegenheid, maar ook voor het ontstaan en uitbouwen van innovaties. Stimulering van de zorgeconomie is het vergroten van bedrijvigheid en werkgelegenheid in deze sector, maar ook het verhogen van de kwaliteit en bereikbaarheid van zorg.

Ontwikkelingen

De zorgsector is een sterke economische factor; wat betreft werkgelegenheid is deze de grootste sector van Zeeland. De verwachting is dat de sector de komende jaren verder groeit.

Tegelijkertijd zal in het komend decennium de vraag naar zorg sterker stijgen dan met de bestaande capaciteit/werkwijzen kan worden geleverd. Dat geldt met name in de zorg voor ouderen en langdurig zieken. In toenemende mate bestaat de behoefte om met (technologische) innovaties zorgprocessen dermate in te richten en onderling af te stemmen dat efficiencywinst wordt bereikt. Uiteraard zonder aan kwaliteit in te boeten.

2013

Om deze uitdagingen het hoofd te kunnen bieden zal het innovatief vermogen van de zorgsector vergroot moeten worden, en zullen samenwerkingsverbanden ook over de grenzen van de provincie moeten worden aangegaan. Samen met de stichting Innovatieve Zorg in Zeeland (IZ-Zeeland) werkt Impuls aan een provinciebrede samenwerking om de Zeeuwse zorg toekomstbestendig te maken.

Voor 2013 stelt het cluster de volgende prioriteiten:

1. Het (verder) ontwikkelen van duurzame netwerken van organisaties zowel binnen de zorgsector als daarbuiten, met een focus op samenwerking en innovatie. Hierbij gaat het om versterking van samenwerking binnen de sector, maar ook om het tot stand brengen en verstevigen van crosssectorale samenwerking.
2. Het agenderen van digitale gegevensoverdracht in zorgketens door het vergroten van het bewustzijn van het belang van dit onderwerp, het faciliteren van kennisuitwisseling en samenwerking en het ondersteunen van zorgaanbieders.
3. Het verkennen van het domein van Gezondheid en Gedrag teneinde zorginstellingen, bedrijven, kennisinstellingen en overheden in staat te stellen om gezamenlijk te werken aan een gezonde(re) provincie.

Inbedding

- Inhoudelijk wordt het cluster Zorgeconomie gevoed door de Zeeuwse zorgsector.
- IZ-Zeeland, een samenwerkingsverband binnen de sector, is als aandeelhouder aan Impuls verbonden en heeft haar programmamanager bij Impuls gestationeerd.
- Daarnaast wordt sterk gezocht naar voeding vanuit het bedrijfsleven om een vruchtbare samenwerking tussen zorg en bedrijfsleven tot stand te brengen.
- Tenslotte vormen nationale kennisinstellingen (zoals NICTIZ, TNO en universiteiten), een belangrijke voedingsbron voor de activiteiten.

Lopende projecten

CURA-B

CURA-B is een interregionaal project dat een breed provinciaal netwerk van ondernemingen en zorginstellingen in de deelnemende regio's op de thema's 'zorg op afstand' en 'kwaliteit van leven

³ Het geheel van economische activiteiten rond zorg. Van zorginstellingen tot toeleveranciers en onderwijs- en kennisinstellingen

voor ouderen' tot stand brengt. Het streven is om de kloof tussen zorg en bedrijfsleven te overbruggen en gezamenlijk op deze onderwerpen te innoveren.

Concrete doelstelling: Organiseren van sectoroverstijgende bijeenkomsten rond zorginnovatie, stimuleren grensoverschrijdende handel rond zorginnovaties, opstart en begeleiding pilotprojecten.

Rol: Drager van het project binnen Zeeland, penvoerder, projectmanager

Partners: (in drie andere regio's) Nord-Pas de Calais (Eurasanté), Suffolk (Anglia-Ruskin University, Health Enterprises East, Suffolk County Council, West-Suffolk Hospital), West-Vlaanderen (KATHO, KHBO, RESOC Midden West-Vlaanderen, RESOC Brugge, POM West-Vlaanderen).

Begroting: 2,7 miljoen medegefinancierd vanuit het INTERREG IVA 2 zeeënprogramma

IZ-Zeeland

Binnen de samenwerking met IZ-Zeeland zijn of zullen onder meer de volgende activiteiten worden ontplooid:

- Coördineren en voorzitten van de kenniskringen van ict- en facilitairdienst-managers van Zeeuwse zorginstellingen.
- Vergroten van de bewustzijn binnen de Zeeuwse zorgsector van het belang van het effectief en efficiënt delen van medische gegevens, zoals bijvoorbeeld radiologische beelden en medicatiegegevens.
- Faciliteren van kennisdeling en het bieden van ondersteuning in processen rond het delen van patiëntgegevens in transmurale contactmomenten.
- Onderhouden van contacten met NICTIZ, VZVZ en andere regio-organisaties.
- In samenhang met CURA-B zal Impuls zijn betrokkenheid als katalysator versterken bij ontwikkelingen voor het verlenen van zorg op afstand binnen Zeeland. Het streven is daar het komend jaar ook structureel woningcorporaties en gemeenten bij te betrekken.
- Gestreefd wordt om met enkele regionale partners te komen tot strategische samenwerking, resulterend in activiteiten of projecten. Gesprekken hierover vinden plaats met de HZ University of Applied Sciences, Rabobank, Roosevelt Academy en Delta.
- Met het oog op de decentralisering (van onder meer de ondersteunende begeleiding vanuit AWBZ naar WMO) worden - samen met gemeenten, de GGD en SCOOP - de mogelijkheden verkend voor het ontwikkelen van een innovatieagenda in het WMO-domein.
- Het secretariaat van het Zeeuws Directeuren Beraad (ZDB) wordt vanuit IZ-Zeeland gevoerd. Kansen voor het combineren van functies (van ZDB en IZ-Zeeland, maar ook met PZO, ZVZO en Ketenzorg Noord- en Midden-Zeeland) worden onderzocht en voor zover mogelijk gerealiseerd.
- Projectontwikkeling rond de rol van het (regionale) onderwijs (zowel MBO als HBO) in innovaties.
- Verkenningen die in 2012 zijn ingezet, zal IZ-Zeeland verder doorontwikkelen richting projecten (uiteeraard afhankelijk van de haalbaarheid). Hierbij gaat het om activiteiten rond voeding, brandveiligheid, logistiek, medisch toerisme en *animal-assisted interventions*.

Concrete doelstelling: Innovatief vermogen van de zorgsector vergroten en provinciebrede samenwerking voor een toekomstbestendige Zeeuwse zorg.

Partners: Admiraal De Ruyter Ziekenhuis, Curamus, Emergis, GGD Zeeland, Huisartsenkring Zeeland, Klaverblad Zeeland, Nucleus Zorg Terneuzen, Stichting Huisartsendienstenstructuur Zeeland, SVRZ, ZorgSaam Zeeuws-Vlaanderen, Zeeuws Radiotherapeutisch Instituut

Rol: Verkenner, ontwikkelaar

Nieuwe projecten

In 2013 starten naar verwachting twee aanjaagprojecten met het doel scherper in beeld te krijgen welke economische potentie ligt in het ontwikkelen van de regionale zorg economie. Impuls zal beide initiatieven zoveel mogelijk met elkaar verbinden.

Aanjaagtraject Innovatie-Zuid

Het eerste aanjaagtraject is in samenwerking met BOM, LIOF en Syntens en zal medegefinancierd worden vanuit Innovatie-Zuid.

Concrete doelstelling: Scherper in beeld krijgen welke economische potentie de regionale zorg economie bevat.

Partners: BOM, LIOF, Syntens

Rol: Aanjager, verkenner

Aanjaagtraject Scheldemonde

Het tweede aanjaagtraject is in samenwerking met POM West-Vlaanderen en POM Oost-Vlaanderen en wordt medegefinancierd vanuit het Scheldemondefonds.

Concrete doelstelling: Scherper in beeld krijgen welke economische potentie de regionale zorg economie bevat.

Partners: POM West-Vlaanderen, POM Oost-Vlaanderen

Rol: Aanjager, verkenner

Ambities

Alle clusters van NV Economische Impuls Zeeland uiten in dit hoofdstuk algemene of specifieke ambities voor 2013 (en later). Deze komen voort uit (voor)onderzoek, huidige of afgesloten projecten of vragen uit de markt. Gedurende en na afloop van lopende projecten ontstaan – mede ingegeven door ontwikkelingen vanbuiten – aanvullende of nieuwe ideeën en vragen uit de markt. Dit maakt dit hoofdstuk tot een levend document.

Uiteraard kunnen onderstaande nieuwe ontwikkelingen alleen worden opgepakt wanneer zij passen in de hoofdlijnen van de Impuls-activiteiten, en als er additionele financiering en capaciteit beschikbaar is.

Cluster Vestigen

Het werkveld waarin het cluster Vestigen zich beweegt is zeer breed; het ontbreekt het cluster dan ook niet aan ideeën voor nieuwe acquisitiemogelijkheden.

Meer personele inzet

Met een voortdurend gerichte inzet kan het rendement uit de inspanningen worden geoptimaliseerd. De kans op succes in acquisitietrajecten vergroot zich sterk naarmate er sprake is van een uitgebalanceerde propositie en een zorgvuldige samengestelde selectie van leads. Dit vraagt om een gedegen voorbereiding.

Bij de opbouw van een propositie die onderscheidend is, bijvoorbeeld vanwege ruimtelijke mogelijkheden of sectorale ontwikkelingen, wordt gezocht naar de beste manier om de uniciteit van de betreffende vestigingslocatie in beeld te brengen en te communiceren. Tegelijkertijd zal bij de selectie van te benaderen (inter)nationale bedrijven een passende profielschets moeten worden gehanteerd zodat de kans op een 'match' zo groot mogelijk wordt. Ook de te hanteren werkwijze kan per traject verschillen.

Doelstelling: Zo kan het cluster zowel een hoger ambitieniveau hanteren inzake de vaststelling én het behalen van de jaardoelstelling.

Ambitie: Ondersteuning bij de hierboven genoemde voorbereiding die voor de beide acquireurs de ruimte creëert om op consciëntieuze wijze opvolging te geven aan de geïdentificeerde kansen.

Partners: NFIA, NV REWIN West-Brabant, Provincie Zeeland, Zeeland Seaports, Zeeuwse gemeenten, en lokale en (inter)nationale bedrijven en adviseurs

Rol: Acquisiteur, initiator, ontwikkelaar, verbinder

Cluster Investeren

Het cluster Investeren heeft de ambitie om de volgende nieuwe projecten op (financiële) haalbaarheid te onderzoeken in 2013.

Informal Investors Network

Professionalisering van de markt voor risicokapitaal door concentratie van investeringsmogelijkheden en kennisoverdracht.

Doelstelling: Het netwerk dient een belangrijke schakel te worden in de financieringsketen (spin-off effecten), waarmee netwerkvorming en eventueel matchmaking plaatsvindt. Ook ligt de focus op het transparanter maken van de kapitaalmarkt in Zeeland om innovatieve starters en mkb'ers met groeipotentieel te informeren over en te koppelen aan financieringsbronnen.

Partners: BAN Nederland, stichting ZIGZAG, Zeeuws Participatie Fonds, Zeeuws Investeringsfonds, overige private investeerders, banken

Rol: Ontwikkelaar, coördinator

Zeeland Financial Matching

Zeeuwse innovatieve startende ondernemers en groeiers uit het midden- en kleinbedrijf met minder dan 250 medewerkers die kans op financiering willen vergroten maar moeite hebben met het opstellen

van hun financieringsvraagstuk, kunnen een beroep doen op Zeeland Financial Matching (Zeeland FM). Op basis van een succesvolle pilot in 2011/2012 is de toegevoegde waarde van dit instrument aangetoond en daarmee vormt Zeeland Financial Matching een belangrijke rol in het investeringscluster.

Doelstelling: Impuls gaat in 2013 de mogelijkheid onderzoeken dit instrument in te bedden in het cluster. Hiermee bevordert ze de realisatie van financieringen voor innovatieve (startende en snelgroeiende) bedrijven in het mkb, ten behoeve van de stimulering van bedrijvigheid en ondernemerschap in de regio (10 à 15 cases per jaar).

Partners: ABN AMRO, Provincie Zeeland, Rabobank, (Zeeuwse) accountants en andere regionale financiële dienstverleners, Zeeuws Participatie Fonds

Rol: Ontwikkelaar, schrijver projectplan, vergaren (financieel) commitment partners, projectcoördinator en management, alsmede rapporteur partners.

Cluster Maintenance & Logistiek

Het ontbreekt dit cluster niet aan ideeën en vragen uit de markt om binnen elk van de genoemde thema's een vervolgproject in te zetten. Bijvoorbeeld:

Energie

Het cluster Maintenance & Logistiek heeft grote betrokkenheid bij ontwikkelingen in de energiesector om tot een duurzamere economie te komen: dit komt vaak neer op ontwikkeling en installatie van kleinschalige, innovatieve en duurzame energieopwekking, en het ontwikkelen van zogenoemde intelligente elektriciteitsnetten (*smart grids*).

Doelstelling: Capaciteit aanwenden als het belang ervan voor de Zeeuwse economische structuur voldoende kan worden aangetoond.

Partners: N.t.b. (waarschijnlijk partijen als Delta, Dow, Cofely en HZ University of Applied Sciences)

Rol: N.t.b.

ICT/ Data-infrastructuur

(Technologisch) ontwikkelingen op het gebied van ICT en data-infrastructuur (breedbandinternet en datacenters) gaan razendsnel. Het is niet zaak om deze bij te benen, maar om erop vooruit te lopen.

Doelstelling: Capaciteit aanwenden als het belang ervan voor de Zeeuwse economische structuur voldoende kan worden aangetoond. Zo is het mogelijk dat in het verlengde van het onderzoek naar breedbandinternet-infrastructuur, wat in 2012 onder regie van Impuls is uitgevoerd, de uitwerking van businesscases zal worden begeleid. Ook slimmer elektronisch netwerken door middel van Smart Grid is een onderzoeksveld waar op ingezet kan worden.

Partners: Tot nu toe Provincie Zeeland, Scaldia, Woongoed, ZSP e.a.

Rol: Projectleider

Cluster Biobased economy & Food

In elk van de drie hoofdthema's van het cluster Biobased economy & Food liggen kansrijke ambities. Onder subthema's 'Groene grondstoffen', 'groene bouwstenen' en 'procesintensificatie' borrelen er vanuit de markt voldoende projectideeën op (zie Nieuwe projecten binnen Hoofdstuk Biobased economy & Food); het ontbreekt echter nu nog aan capaciteit om de projecten op te pakken en te realiseren. Wel is duidelijk dat toegang tot Europese fondsen kan leiden tot substantiële projecten.

De volgende ambities zijn hier expliciet het vermelden waard:

Programmamanagement van het Uitvoeringsbureau Biobased Zeeland

Bij het Uitvoeringsbureau Biobased Zeeland zijn er driedelige ambities waarop wordt ingezet

Doelstelling: Sluiten van strategische allianties met buurtregio's en kennisinstellingen; toegang krijgen tot (substantiele) geldstromen vanuit Europa en Rijk voor (schaalsprong)projecten, Zuidwest-Nederland wordt door Rijk en Europa gezien als topregio voor de Biobased economy.

Partners: Partijen in Lobbygroep Biobased Delta

Rol: Ondersteuner aan lobbygroep

Meer personele inzet

Méér projecten en het versnellen van bestaande projectverlopen zijn wenselijk voor een positieve impuls voor de sector.

Doelstelling: Meer personele inzet zodat die positieve impuls kan worden ingezet.

Substantiële EU-funding

Financiële continuïteit komt de kwaliteit van onderzoek en projecten ten goede. Impuls start samen met BOM een quick scan die de mogelijkheden in Europa in kaart brengt. Ook wordt voor de Biobased Delta een werkwijze/strategie ontwikkeld gericht om de mogelijkheden te benutten.

Doelstelling: Met het opzetten van één of twee grote Europees projecten kan substantiële EU-funding worden verkregen.

Partners: BOM, lobbygroep Biobased Delta, Provincie Noord-Brabant

Rol: Onderzoeker, ontwikkelaar strategie

Cluster Vrijtijdseconomie

Innovatie is geen op zichzelf staande activiteit, maar vormt met kennis, monitoring, productontwikkeling en promotie een samenhangend geheel en een continu proces.

Binnen elk onderdeel spelen verschillende partijen een rol, die gezamenlijk werken aan de positionering van Zeeland. De Provincie Zeeland speelt op beleidsmatig niveau een belangrijke rol.

Impuls heeft een regierol bij de activiteiten binnen de onderdelen Innovatie en Productontwikkeling. Daarnaast stemt ze af met andere partijen over de overige onderdelen. Impuls is actief op zowel bedrijfsniveau als op gemeentelijk en provinciaal niveau. Door de aanwezigheid in verschillende sectoren is Impuls op de hoogte van innovaties binnen de gehele Zeeuwse economie. Daarnaast kent

ze de weg naar financieringsmogelijkheden. Hierdoor is Impuls in staat verbindingen te leggen, partijen met elkaar in contact te brengen en processen te versnellen.

Door meer gezamenlijk te bouwen aan de regionale economie en een duurzame aanpak van de toeristische sector in Zeeland, kunnen voorzieningen worden gedeeld (databases), efficiënter worden gewerkt, en kunnen werkwijzen op elkaar worden afgestemd.

Uitvoeringsprogramma Toerisme

In 2012 heeft TOZ een visie opgesteld voor de periode 2013-2017. Voor invulling van deze visie is het wenselijk om te komen tot een Uitvoeringsprogramma Toerisme 2013-2017. Deze kan aansluiten bij de Economische Agenda van de provincie en bij diverse gemeentelijke beleidsagenda's.

Doelstelling: Binnen dit programma kunnen voor elk van de onderdelen van de productcyclus richtingen worden bepaald en acties worden gedefinieerd. Hierdoor gaan activiteiten een coherent geheel vormen binnen alle niveaus (lokaal, regionaal, provinciaal).

Rol: Ontwikkelaar, coördinator

Cluster Zorgeconomie

Omdat in toenemende mate de behoefte bestaat om met (technologische) innovaties zorgprocessen efficiënter in te richten en bruggen tussen verschillende partijen en sectoren te slaan, zou het cluster Zorgeconomie graag met een grotere slagkracht de Zeeuwse zorgeconomie versterken. Daarvoor zijn aanvullende middelen onontbeerlijk.

Doelstelling: Middelen kunnen worden ingezet om versneld en meer gefocust te werken aan een Zeeuwse innovatieagenda rond de vermaatschappelijking van de zorg. Naast de zorgsector en onderwijsinstellingen zal Impuls ook gemeenten en welzijnsorganisaties hierbij betrekken.

Rol: Verbinder

Cluster	Prestatieafspraken	Aantal	Prestatiebewijs	Budget € 1.087.218
Vestigen				€ 375.000
	Impuls trekt door haar acquisitieactiviteiten 15 nieuwe bedrijfsvestigingen aan.	15 bedrijven	Jaarstukken bestaande uit een financieel jaarverslag en een inhoudelijk verslag met bijgevoegd een accountantsverklaring. Het inhoudelijk verslag beschrijft de realisatie van de prestatieafspraken van deze beschikking en de realisatie van het jaarplan. De jaarstukken worden gepubliceerd.	€162.500
	Impuls trekt door haar acquisitieactiviteiten bedrijven aan die werkgelegenheid bieden aan tenminste 150 arbeidsplaatsen.	150 arbeidsplaatsen	idem	€162.500
	Impuls voert het acquisitieplan 2013 uit met een concreet aantal activiteiten voor de acquisitie van bedrijven in de genoemde sectoren van het jaarplan.		idem	€ 50.000
Investeren				€50.000
	Impuls voert begeleidende activiteiten uit rondom financiering & coaching van startende en doorstartende bedrijven in samenwerking met andere partijen middels InnoGoIII. Zowel innovatieve (techno) starters als biobased bedrijven.	1	Idem	€10.000
	Impuls begeleidt het project DOK41/Vlissingen.	1	idem	€10.000
	Impuls voert activiteiten uit ter versterking en uitbreiding van het cluster Investeren. Projecten Zeeuws Participatie Fonds (ZPF), Innovatie Zuid, Actieplan Groei2.0.	3	idem	€10.000
	Impuls participeert in het Zeeuws Investeringsfonds (leads, commissariaat).	1	idem	€ 5.000
	Impuls voert het project Kenniswerf Zeeland uit.	1	idem	€ 5.000
	Impuls verkent, en indien mogelijk realiseert, ten minste 1 nieuw project binnen het themagebied financieren/investeren.	1	idem	€10.000
Biobased economy & Food				€ 237.218
	Impuls faciliteert het uitvoeringsbureau Biobased Economy Zeeland.	1	idem	€62.218
	Impuls ontwikkelt 3 clusterprojecten binnen het koepelproject Biobased Economy.	3	idem	€150.000
	Impuls zet in 2013 de reeds ontwikkelde structuurversterkende samenwerkingsverbanden in de foodsector voort (Foodport).	1	idem	€25.000

Maintenance & Logistiek				€150.000
Logistiek	Impuls voert 4 eerder gestarte projecten uit: Business Roadmap naar 2020, Doorontwikkeling Regiodistributie Walcheren, Businesscase project Duurzaam Koelhuis, Multimodaal expertisecentrum.	4	idem	€40.000
	Impuls bereidt 2 projecten voor en legt deze voor aan subsidieregelingen en/of private investeerders. Met de uitvoering van de projecten wordt uiterlijk 1 januari 2014 gestart. De projecten sluiten aan bij de Economische Agenda of het Provinciaal Beleidsplan Goederenvervoer.	2	idem	€70.000
Maintenance	Impuls voert 2 eerder gestarte projecten uit: Roadmap Condition Based Maintenance; Werken op hoogte.	2	idem	€40.000
Vrijetijdseconomie				€200.000
	Impuls voert 3 eerder gestarte projecten uit: Deltaleven, Badstatus Domburg/Cadzand, Revitalisering verblijfsrecreatie.	3	idem	€100.000
	Impuls ontwikkelt projecten (inclusief het project Innovatieve vervoersconcepten) en legt deze voor aan subsidieregelingen en/of private investeerders. Met de projecten wordt uiterlijk 1 januari 2014 gestart. De projecten sluiten aan bij de Economische Agenda.	3	idem	€100.000
Zorgeconomie				€75.000
	Impuls voert het project CURA-B uit.	1	idem	€75.000

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties terugvinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van artikel 5 van de Wet open overheid (Woo). De legenda verwijzing die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

Legenda verwijzing	Artikel verwijzing	Uitzonderingsgrond
Artikel 5.1 lid 1 Woo – Absolute uitzonderingsgronden De openbaarmaking van deze informatie:		
A	art. 5.1 lid 1 a	Kan de eenheid van de Kroon in gevaar brengen.
B	art. 5.1 lid 1 b	Kan de veiligheid van de Staat schaden.
C	art. 5.1 lid 1 c	Betreft bedrijfs- en fabricagegegevens die vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld.
D	art. 5.1 lid 1 d	Betreft persoonsgegevens als bedoeld in paragraaf 3.1 (bijzondere persoonsgegevens) of paragraaf 3.2 (persoonsgegevens van strafrechtelijke aard) van de UAVG.
E	art. 5.1 lid 1 e	Betreft nummers die dienen ter identificatie van personen die bij wet of algemene maatregel van bestuur zijn voorgeschreven als bedoeld in artikel 46 van de UAVG.
Artikel 5.1 lid 2 Woo – Relatieve uitzonderingsgronden Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen:		
F	art. 5.1 lid 2 a	Het belang van de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties.
G	art. 5.1 lid 2 b	Het belang van de economische of financiële belangen van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
H	art. 5.1 lid 2 c	Het belang van de opsporing en vervolging van strafbare feiten.
I	art. 5.1 lid 2 d	Het belang van de inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen.
J	art. 5.1 lid 2 e	Het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen.
K	art. 5.1 lid 2 f	Het belang van de bescherming van andere dan in art. 5.1 lid 1 sub c genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens.
L	art. 5.1 lid 2 g	Het belang van de bescherming van het milieu waar deze informatie betrekking op heeft.
M	art. 5.1 lid 2 h	Het belang van de beveiliging van personen en bedrijven en het voorkomen van sabotage.
N	art. 5.1 lid 2 i	Het belang van het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
O	art. 5.1 lid 4	Het belang dat de geadresseerde erbij heeft om als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie (tijdelijke beperking).
P	art. 5.1 lid 5	Het belang van de onevenredige benadeling welke, in uitzonderlijke gevallen, wordt toegebracht aan een ander belang dan genoemd in art. 5.1 de leden 1 en 2, bij andere informatie dan milieu-informatie.
Q	art. 5.1 lid 6	Het belang genoemd in artikel 5.1 lid 1 sub c en het hier milieu-informatie betreft waardoor, bij openbaarmaking, ernstige schade wordt toegebracht aan het genoemde belang in artikel 5.1 lid 1 sub c.
Artikel 5.2 lid 1 Woo – Persoonlijke beleidsopvattingen De informatie uit documenten betreft:		
R	art. 5.2 lid 1	Persoonlijke beleidsopvattingen. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad, niet zijnde feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter.
S	Art. 5.2 lid 2	Tot personen te herleiden gegevens, met betrekking tot door het bestuursorgaan, met het oog op een goede en democratische bestuursvoering, verstrekte informatie die kwalificeert als persoonlijke beleidsopvattingen.
Overig		
T		De informatie valt buiten de reikwijdte van het verzoek.

13002133

Nota aan GS

Werkveld BLD

zaaknummer

Categorie A

verwijsnummer

12024749/13000965

onderwerp

Budgetsubsidie NV Economische Impuls Zeeland

advies/besluit

Budgetsubsidie 2013 verlenen van € 1.087.218 exclusief BTW voor het uitvoeren van het jaarprogramma van NV Economische Impuls Zeeland.
Budget ten laste van 70924.

Op grond van artikel 28 ASB, lid 2, ASB afwijken van de in artikel 28, lid 1, ASB bepaalde wijze van bevoorschotting en Impuls in januari 2013 een voorschot verlenen van € 271.788 excl. BTW en vervolgens vanaf februari 2013 maandelijks een voorschot verlenen van € 74.130 excl. BTW.

Instemmen met bijgevoegde beschikking.

leden gedeputeerde staten

portefeuillehouder

Reu, B.J. de

paraaf

*op de hoogte
Cvd 25-1*

vervanger

Heukelom, G.R.J. van

paraaf

besluit

datum

Nummer

paraaf secretaris voor uitvoering

5 FEB. 2013

BLD A-05

aantal te paraferen stukken

+ 1

behandeld door

naam

afdeling

doorkiesnummer

datum

ED

15-01-2013

parafen

Afdelingshoofd

datum

paraaf

ED

22/1

Fin. Toets

datum

paraaf

FIN

22/1

Jur. Toets

Datum

paraaf

Directeur

datum

paraaf

medeparafen

dir/afd

datum

paraaf

dir/afd

datum

paraaf

aanwijzingen

terug naar ambtenaar J/N

NEE

nummers te distribueren bijlagen

Samenvatting:

Bijgevoegd vindt u de subsidiebeschikking van de budgetsubsidie 2013 van NV Economische Impuls Zeeland (Impuls). De prestatieafspraken zijn afgeleid uit het door de aandeelhouders goedgekeurde jaarplan (12 december 2012).

Om de lastendruk te beperken en een transparante rapportage, ook richting Provinciale Staten, te bevorderen is als prestatiebewijs een inhoudelijk verslag van de realisatie van de prestatie-indicatoren en jaarplan opgenomen. Dit inhoudelijk verslag zal worden bijgevoegd bij de jaarrekening.

Aangezien Impuls veel projecten moet voorfinancieren staat de liquiditeitspositie van Impuls onder druk. Mede vanuit dit oogpunt wordt gevraagd om een groter voorschot in januari te verlenen (25%) waarmee een mogelijk liquiditeitstekort wordt uitgesteld naar het vierde kwartaal van 2013.

Inleiding:

Het jaarplan is door Impuls opgesteld na consultering van een brede groep stakeholders, waaronder Provincie Zeeland. Het plan sluit in grote lijnen aan op de Economische Agenda en uw collegeprogramma.

Impuls omschrijft zes clusters in haar jaarplan:

- Vestiging van bedrijven middels promotie & acquisitie
- Investeren waarbij nieuwe bedrijvigheid wordt gestimuleerd door het begeleiden en (mede)financiering van startende innovatieve ondernemers
- Biobased Economy & Food
- Vrijtijdseconomie
- Zorg economie
- Maintenance & Logistiek

Impuls geeft aan dat het financiële kader onder druk staat, maar dat het realiseren van veelbelovende projecten die met inzet en financiële ondersteuning van bedrijven zijn opgezet hierdoor extra uitdagend zijn. Impuls benadert in 2013 actief aanvullende financieringsbronnen. Men wil ook in nauw overleg met de stakeholders onderzoeken welke mogelijkheden er zijn voor Zeeland om revoluerend te participeren in projecten. Dit met het oog op extra werkgelegenheid en innovatieve kracht.

Voorgeschiedenis:

U bent 11 december 2012 al geïnformeerd over het jaarprogramma dat op de agenda stond van de Algemene vergadering van Aandeelhouders van de NV Economische Impuls Zeeland van 12 december j.l..

Vraag- en/of probleemstelling:

Bent u bereid om NV Economische Impuls Zeeland een budgetsubsidie te verlenen?

Actieve informatieplicht (zie [informatieplicht](#))

niet naar PS, jaarprogramma 2013 is na de aandeelhoudersvergadering van december 2012 ter kennisgeving naar de Staten gezonden.

Overweging en advies:

Vanaf 2012 is in de goedgekeurde provinciale begroting een additionele korting opgenomen inzake Impuls van € 27.500,- (afpraak MT, 12 januari 2011). Impuls heeft hiermee in de begroting 2013 geen rekening gehouden. Evenmin is rekening gehouden met de indexering van 2%. De directie van Impuls is van beide aspecten inmiddels op de hoogte. Per saldo wijzigt het subsidiebedrag echter nauwelijks.

Instemmen met budgetsubsidie aangezien die (vrijwel) conform goedgekeurd jaarplan en begroting is.

In artikel 28, lid 1, ASB is bepaald dat bij budgetsubsidie boven € 50.000,- een voorschot van wordt verleend van een twaalfde deel per eerste van de maand. Het tweede lid van artikel 28 geeft de bevoegdheid om op schriftelijk, gemotiveerd verzoek van de aanvrager hiervan af te wijken. In dit geval instemmen met afwijken van de bevoorschotting zodat mogelijke liquiditeitsproblemen van Impuls worden verlegd naar het vierde kwartaal van 2013. De liquiditeitsproblemen van Impuls komen voort uit voorfinanciering van projecten. Op deze manier heeft Impuls meer tijd om te komen tot een oplossing voor het mogelijke liquiditeitstekort.

Financiële consequenties:

Budget ten laste van post ontwikkelingsbedrijf (70924) voor €1.087.218 (excl. BTW). Dit bedrag is conform de opgelegde bezuinigingsdoelstelling. Een extra bevoorschotting leidt - in beperkte mate - tot gederfde rente-inkomsten of extra kapitaalkosten voor Provincie Zeeland.

Voorstel te nemen GS-Besluit (moet identiek zijn aan het voorblad):

Budgetsubsidie 2013 verlenen van € 1.087.218 exclusief BTW voor het uitvoeren van het jaarprogramma van NV Economische Impuls Zeeland.
Budget ten laste van 70924.

Op grond van artikel 28 ASB, lid 2, ASB afwijken van de in artikel 28, lid 1, ASB bepaalde wijze van bevoorschotting en Impuls in januari 2013 een voorschot verlenen van € 271.788 excl. BTW en vervolgens vanaf februari 2013 maandelijks een voorschot verlenen van € 74.130 excl. BTW.

Instemmen met bijgevoegde beschikking.

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties terugvinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van artikel 5 van de Wet open overheid (Woo). De legenda verwijzing die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

Legenda verwijzing	Artikel verwijzing	Uitzonderingsgrond
Artikel 5.1 lid 1 Woo – Absolute uitzonderingsgronden De openbaarmaking van deze informatie:		
A	art. 5.1 lid 1 a	Kan de eenheid van de Kroon in gevaar brengen.
B	art. 5.1 lid 1 b	Kan de veiligheid van de Staat schaden.
C	art. 5.1 lid 1 c	Betreft bedrijfs- en fabricagegegevens die vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld.
D	art. 5.1 lid 1 d	Betreft persoonsgegevens als bedoeld in paragraaf 3.1 (bijzondere persoonsgegevens) of paragraaf 3.2 (persoonsgegevens van strafrechtelijke aard) van de UAVG.
E	art. 5.1 lid 1 e	Betreft nummers die dienen ter identificatie van personen die bij wet of algemene maatregel van bestuur zijn voorgeschreven als bedoeld in artikel 46 van de UAVG.
Artikel 5.1 lid 2 Woo – Relatieve uitzonderingsgronden Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen:		
F	art. 5.1 lid 2 a	Het belang van de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties.
G	art. 5.1 lid 2 b	Het belang van de economische of financiële belangen van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
H	art. 5.1 lid 2 c	Het belang van de opsporing en vervolging van strafbare feiten.
I	art. 5.1 lid 2 d	Het belang van de inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen.
J	art. 5.1 lid 2 e	Het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen.
K	art. 5.1 lid 2 f	Het belang van de bescherming van andere dan in art. 5.1 lid 1 sub c genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens.
L	art. 5.1 lid 2 g	Het belang van de bescherming van het milieu waar deze informatie betrekking op heeft.
M	art. 5.1 lid 2 h	Het belang van de beveiliging van personen en bedrijven en het voorkomen van sabotage.
N	art. 5.1 lid 2 i	Het belang van het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
O	art. 5.1 lid 4	Het belang dat de geadresseerde erbij heeft om als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie (tijdelijke beperking).
P	art. 5.1 lid 5	Het belang van de onevenredige benadeling welke, in uitzonderlijke gevallen, wordt toegebracht aan een ander belang dan genoemd in art. 5.1 de leden 1 en 2, bij andere informatie dan milieu-informatie.
Q	art. 5.1 lid 6	Het belang genoemd in artikel 5.1 lid 1 sub c en het hier milieu-informatie betreft waardoor, bij openbaarmaking, ernstige schade wordt toegebracht aan het genoemde belang in artikel 5.1 lid 1 sub c.
Artikel 5.2 lid 1 Woo – Persoonlijke beleidsopvattingen De informatie uit documenten betreft:		
R	art. 5.2 lid 1	Persoonlijke beleidsopvattingen. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad, niet zijnde feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter.
S	Art. 5.2 lid 2	Tot personen te herleiden gegevens, met betrekking tot door het bestuursorgaan, met het oog op een goede en democratische bestuursvoering, verstrekte informatie die kwalificeert als persoonlijke beleidsopvattingen.
Overig		
T		De informatie valt buiten de reikwijdte van het verzoek.

Ontwerpbrief GS

OPENBAAR

ar

verwijsnummer
13024078

onderwerp Budgetsubsidie 2013

voorgesteld besluit

Budgetsubsidie 2013 N.V. Economische Impuls Zeeland
Aanpassen prestatieafspraken

geadresseerde N.V. Economische Impuls Zeeland
t.a.v. [redacted] J
Postbus 6004
4330 LA MIDDELBURG

bericht op brief van 28 oktober 2013

kenmerk geadresseerde Dir/13108/dtv/wbu

bijlage(n)

uiterste verzenddatum

aanwijzingen

verwerkt registratuur paraaf collationeren paraaf

tekstverwerking

paraaf

verzenddatum brief

af

12 NOV. 2013

datum GS vergadering

agendanummer

besluit GS

paraaf secretaris voor uitvoering

portefeuillehouder - portefeuille Reu, B.J. de

secundus Heukelom, G.R.J. van

behandeld door

ED

afgesteld met

paraaf afdelingshoofd

paraaf portefeuillehouder

paraaf secretaris voor agendering

11/11

NIET terug naar ambtenaar

verzend afschriften aan

nummers bijlagen

1. [redacted] J

2. [redacted] J

3.

indien meer afschriften; adreslijst toevoegen

bericht op brief van: 28 oktober 2013
uw kenmerk: Dir/13108/dtv/wbu
ons kenmerk: 13024881
afdeling: Economie en Duurzaamheid
bijlage(n):
behandeld door: [redacted]
doorkiesnummer: (0118) 63 14 22
onderwerp: Budgetsubsidie 2013

N.V. Economische Impuls Zeeland
t.a.v. [redacted]
Postbus 6004
4330 LA MIDDELBURG

12 NOV. 2013

verzonden:

Middelburg, 12 november 2013

Geachte [redacted]

Naar aanleiding van uw brief d.d. 28 oktober 2013, delen wij u het volgende mee.
Bij brief van 21 januari 2013 (kenmerk 13002134) hebben wij aan u een budgetsubsidie verleend van maximaal € 1.087.218,-- exclusief BTW.

In uw brief verzoekt u de doelstelling voor de prestatieafspraken voor het cluster Vestigen dat door uw acquisitieactiviteiten 15 nieuwe bedrijven worden aangetrokken te wijzigen naar 13 bedrijven.

Besluit

Wij stemmen in met uw verzoek en wijzigen onze subsidiebeschikking van 21 januari 2013 (kenmerk 13002134) op de volgende onderdelen:

Prestatieafspraken en prestatiebewijzen

Voor wat betreft het cluster Vestigen stellen wij de doelstelling van de prestatieafspraken 'Impuls trekt door haar acquisitieactiviteiten 15 nieuwe bedrijfsvestigingen aan' bij naar 13 bedrijven.

Daarom wijzigen wij de prestatieafspraken als volgt: 'Impuls trekt door haar acquisitieactiviteiten 13 nieuwe bedrijfsvestigingen aan'. Als prestatiebewijs geldt: Jaarstukken bestaande uit een financieel jaarverslag en een inhoudelijk verslag met bijgevoegd een accountantsverklaring. Het inhoudelijk verslag beschrijft de realisatie van de prestatieafspraken van deze beschikking en de realisatie van het jaarplan. De jaarstukken worden gepubliceerd.

De overige afspraken van het cluster Vestigen blijven gehandhaafd.

Voor het overige blijft het gestelde in onze subsidiebeschikking van 21 januari 2013 met kenmerk 13002134 onverkort van toepassing.

Bezwaar

Belanghebbenden kunnen schriftelijk bezwaar maken tegen dit besluit bij: Gedeputeerde Staten van Zeeland, t.a.v. de secretaris van de commissie voor bezwaarschriften, Postbus 6001, 4330 LA Middelburg.

In het bezwaarschrift neemt u ten minste op uw naam en adres, de dagtekening van het bezwaarschrift, tegen welk besluit u bezwaar maakt en waarom. Het bezwaarschrift dient te worden ondertekend.

U moet het bezwaarschrift indienen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is bekendgemaakt. Doorgaans is dat de dag na de datum van verzending. Overschrijding van de inzendtermijn kan ertoe leiden dat met uw bezwaren geen rekening wordt gehouden.

Als u overweegt bezwaar te maken, kunt u een informatiefolder aanvragen op telefoonnummer 0118-631400. U kunt de informatie ook downloaden via <http://loket.zeeland.nl/bezwaar/bezwaar>.

Wij wijzen u erop dat het bezwaar niet de werking van het besluit schorst. U kunt een verzoek doen tot het treffen van een voorlopige voorziening (artikel 8:81, lid 1 van de Algemene wet bestuursrecht). U richt het verzoek aan de voorzieningenrechter van de rechtbank Zeeland-West Brabant, locatie Breda, team bestuursrecht, Postbus 90006, 4800 PA Breda. Voor de behandeling van het verzoek is griffierecht verschuldigd.

Hoogachtend,

gedeputeerde st

A large black rectangular redaction box covering the signature of the chairperson. A small white square containing the letter 'J' is visible on the right side of the box.

drs. J.M.M. Polman, voorzitter

A black rectangular redaction box covering the signature of the secretary. A small white square containing the letter 'J' is visible on the right side of the box.

A.W. Smit, secretaris

Vooren v P.A.L.

Van: [redacted]@impulszeeland.nl>
Verzonden: woensdag 30 oktober 2013 14:52
Aan: [redacted]
Onderwerp: Re: Verzoek wijziging prestatieafspraken 2013
Bijlagen: image001.jpg; image002.png; image003.jpg

Hallo [redacted]

Zie onderstaand bericht als toevoeging bij de brief Verzoek wijziging prestatieafspraken.

Hartelijke groet,

[redacted]

Verzonden vanaf mijn Samsung Mobile

----- Original message -----

Subject: RE: Verzoek wijziging prestatieafspraken 2013
From: [redacted]@impulszeeland.nl>
To: [redacted] <[redacted]@impulszeeland.nl>
CC:

Hallo [redacted]

Wellicht ten overvloede, maar wanneer de wijziging van de prestatieafspraken 2013 wordt besproken met GS, zouden we benadrukt willen zien dat:

- Er veel lopende leads en acquisitietrajecten zijn, maar dat het lastig is om in te schatten wanneer definitieve besluitvorming omtrent vestiging zal plaatsvinden. Diverse externe factoren beïnvloeden besluitvorming van bedrijven, waarop ook Impuls lastig grip heeft. Gezien het formele moment voor bijstelling van prestatieafspraken medio november is, heeft Impuls de inschatting gemaakt dat vestiging 13 bedrijven haalbaar en realiseerbaar zal zijn voor 2013
- Impuls zal, ondanks de formele bijstelling van 15 naar 13 bedrijven, intern blijven inzetten om de 15 bedrijven alsnog te halen voor het einde van het jaar.

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties terugvinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van artikel 5 van de Wet open overheid (Woo). De legenda verwijzing die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

Legenda verwijzing	Artikel verwijzing	Uitzonderingsgrond
Artikel 5.1 lid 1 Woo – Absolute uitzonderingsgronden De openbaarmaking van deze informatie:		
A	art. 5.1 lid 1 a	Kan de eenheid van de Kroon in gevaar brengen.
B	art. 5.1 lid 1 b	Kan de veiligheid van de Staat schaden.
C	art. 5.1 lid 1 c	Betreft bedrijfs- en fabricagegegevens die vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld.
D	art. 5.1 lid 1 d	Betreft persoonsgegevens als bedoeld in paragraaf 3.1 (bijzondere persoonsgegevens) of paragraaf 3.2 (persoonsgegevens van strafrechtelijke aard) van de UAVG.
E	art. 5.1 lid 1 e	Betreft nummers die dienen ter identificatie van personen die bij wet of algemene maatregel van bestuur zijn voorgeschreven als bedoeld in artikel 46 van de UAVG.
Artikel 5.1 lid 2 Woo – Relatieve uitzonderingsgronden Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen:		
F	art. 5.1 lid 2 a	Het belang van de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties.
G	art. 5.1 lid 2 b	Het belang van de economische of financiële belangen van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
H	art. 5.1 lid 2 c	Het belang van de opsporing en vervolging van strafbare feiten.
I	art. 5.1 lid 2 d	Het belang van de inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen.
J	art. 5.1 lid 2 e	Het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen.
K	art. 5.1 lid 2 f	Het belang van de bescherming van andere dan in art. 5.1 lid 1 sub c genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens.
L	art. 5.1 lid 2 g	Het belang van de bescherming van het milieu waar deze informatie betrekking op heeft.
M	art. 5.1 lid 2 h	Het belang van de beveiliging van personen en bedrijven en het voorkomen van sabotage.
N	art. 5.1 lid 2 i	Het belang van het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
O	art. 5.1 lid 4	Het belang dat de geadresseerde erbij heeft om als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie (tijdelijke beperking).
P	art. 5.1 lid 5	Het belang van de onevenredige benadeling welke, in uitzonderlijke gevallen, wordt toegebracht aan een ander belang dan genoemd in art. 5.1 de leden 1 en 2, bij andere informatie dan milieu-informatie.
Q	art. 5.1 lid 6	Het belang genoemd in artikel 5.1 lid 1 sub c en het hier milieu-informatie betreft waardoor, bij openbaarmaking, ernstige schade wordt toegebracht aan het genoemde belang in artikel 5.1 lid 1 sub c.
Artikel 5.2 lid 1 Woo – Persoonlijke beleidsopvattingen De informatie uit documenten betreft:		
R	art. 5.2 lid 1	Persoonlijke beleidsopvattingen. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad, niet zijnde feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter.
S	Art. 5.2 lid 2	Tot personen te herleiden gegevens, met betrekking tot door het bestuursorgaan, met het oog op een goede en democratische bestuursvoering, verstrekte informatie die kwalificeert als persoonlijke beleidsopvattingen.
Overig		
T		De informatie valt buiten de reikwijdte van het verzoek.

ONTWERPBRIEF GS

Werkveld BLD

Categorie

A

verwijsnummer

12024749/13000965

onderwerp

N.V. Economische Impuls Zeeland

advies/besluit

Budgetsubsidie 2013 verlenen van € 1.087.218,--
exclusief BTW (€ 1.315.533,78) voor het uitvoeren
van het jaarprogramma van N.V. EIZ

leden gedeputeerde staten

portefeuillehouder

paraaf

Reu, B.J. de

vervanger

Heukelom, G.R.J. van

besluit

datum

nummer

paraaf secr. voor uitvoering

- 8 FEB. 2013

BLD A-05

aantal te paraferen stukken

Behandeld door:

naam

P.A.L. van Vooren

afdeling

ED

Doorkiesnummer

(0118) 63 14 22

datum

21-1-2013

paraferen

Afdelingshoofd

datum

22/1

paraaf

Fin. Toets

datum

22/1

paraaf

FIN

datum

paraaf

Directeur

datum

paraaf

Medeparaferen

dir/afd

datum

Paraaf

-

dir/afd

datum

Paraaf

-

geadresseerde

bericht op brief van

12 oktober 2012/20 november 2012

Adressering

kenmerk geadresseerde

Dir/12124/dtv/mvr

N.V. Economische Impuls Zeeland

t.a.v. de heer J.D. ten Voorde

Postbus 6004

4330 LA MIDDELBURG

bijlage(n)

1

onderwerp

N.V. Economische Impuls Zeeland

aanwijzingen

verwerkt registratuur

paraaf

uiterste verzenddatum

tekstverwerking

paraaf

verzenddatum brief

6 FEB. 2013

collationeren

paraaf

terug naar ambtenaar J/N
NEE

verzenden afschriften aan

1. [redacted] J

2. Financiën [redacted] J

3. [redacted]

indien meer afschriften; adreslijst toevoegen

bericht op brief van: 12 oktober 2012/20 november 2012 N.V. Economische Impuls Zeeland
uw kenmerk: Dir/12124/dtv/mvr t.a.v. J.D. ten Voorde
ons kenmerk: 13002134 Postbus 6004
afdeling: Economie en Duurzaamheid 4330 LA MIDDELBURG
bijlage(n): 1
behandeld door: P.A.L. van Vooren
doorkiesnummer: (0118) 63 14 22
onderwerp: N.V. Economische Impuls Zeeland

verzonden: 6 FEB 2013

Middelburg, 21 januari 2013

Geachte heer Ten Voorde,

Wij hebben bij brief van 12 oktober 2012 uw begroting 2013 ontvangen. Op 20 november 2012 heeft u ons een inhoudelijk jaarplan gestuurd. Op 15 januari 2013 heeft u ons nader ingelicht. U geeft aan dat u met de uitvoering van uw jaarplan kunt bijdragen aan de realisering van ons provinciaal economisch beleid zoals verwoord in de Economische Agenda 2013-2015. Naar aanleiding hiervan delen wij u het volgende mee.

Motivatie

De activiteiten van uw organisatie beogen de structuur van de economie in Zeeland te versterken.

Bij de verlening van de budgetsubsidie 2013 is rekening gehouden met de taakstellende bezuiniging op uw instelling. Dit is inclusief een additionele korting van € 27.500,- (exclusief BTW). U bent hierover schriftelijk en mondeling geïnformeerd.

Hetgeen in deze beschikking is opgenomen geldt alleen voor het jaar 2013. Voor het jaar 2013 is het provinciale budget voor uw organisatie geïndexeerd met 2%.

Besluit

Wij hebben besloten u voor de periode 1 januari 2013 tot en met 31 december 2013 een budgetsubsidie te verlenen van maximaal € 1.087.218,- exclusief BTW (€ 1.315.533,78 inclusief BTW).

Wij verzoeken u bij toekomstige correspondentie over de subsidie het in het briefhoofd vermelde kenmerk te vermelden.

Prestatieafspraken en -bewijzen

Voor de te realiseren prestatieafspraken en de daarbij behorende prestatiebewijzen verwijzen wij u naar bijlage 1 bij dit document.

Het niet realiseren van prestatieafspraken leidt (naar rato) tot korting van het subsidiebedrag.

Verplichtingen

- Aan deze subsidie verbinden wij de verplichting dat u bij publieksactiviteiten kenbaar maakt dat het project mede mogelijk is gemaakt door een subsidie van de Provincie Zeeland. Deze vermelding dient te geschieden via de door u te gebruiken publieksuitingen. Hiervan dient u bij de verantwoording van deze subsidie een bewijsstuk te overleggen. Hierbij wijzen wij u op artikel 15 van het Algemeen Subsidiebesluit (indien niet is voldaan aan deze verplichting, wordt de subsidie met 5% van het toegezegde subsidiebedrag tot maximaal € 5.000,- lager vastgesteld).
- Inhoudelijke wijzigingen dienen schriftelijk in het jaar 2013 te worden gemeld. Na afloop van het jaar gemelde wijzigingen in prestaties, hebben gevolgen voor het vast te stellen subsidiebedrag, tenzij aantoonbaar kan worden gemaakt dat deze wijziging niet eerder had kunnen worden gemeld.
- Jaarlijks maakt u inzichtelijk voor welke projecten en voor welke bedragen er subsidies zijn verkregen en in welke projecten een bijdrage wordt verleend door Impuls.

Overige verplichtingen

Naast de halfjaarrapportage dient er vier keer per jaar mondeling overleg (bestuurlijk en/of ambtelijk) te worden gevoerd over de stand van zaken omtrent de realisering van de prestatieafspraken.

Bevoorschotting

In afwijking van de in artikel 28, lid 1, ASB bepaalde wijze van bevoorschotting verlenen wij u op grond van artikel 28, lid 2 ASB op de subsidie voor de eerste maand een voorschot van 25% van de verleende subsidie van € 1.087.218,- exclusief BTW. In januari ontvangt u derhalve (afgerond) € 271.778,- exclusief BTW (€ 328.851,38 inclusief BTW). Op het restant verlenen wij u een maandelijks voorschot van 1/11 deel van de resterende 75% van de jaarlijks verleende subsidie en bedraagt derhalve per maand € 74.130,- exclusief BTW (€ 89.697,30 inclusief BTW). De voorschotten zullen wij na ontvangst van uw factuur overmaken op bankrekeningnummer [REDACTED] ten name van N.V. Economische Impuls Zeeland te Middelburg onder vermelding van het kenmerk van deze brief.

Verantwoording en vaststelling

Uiterlijk 6 maanden na afloop van het kalenderjaar dient u ten behoeve van de jaarlijkse subsidievaststelling uw inhoudelijke jaarverslag, voorzien van prestatiebewijzen van de gerealiseerde prestatieafspraken en uw jaarrekening voorzien van een accountantsverklaring conform het controleprotocol uit het Algemeen subsidiebesluit Zeeland 2007 aan ons college toe te sturen ter attentie van:

Provincie Zeeland
T.a.v. de afdeling JIS
Postbus 6001
4330 LA MIDDELBURG

Het niet realiseren van gemaakte prestatieafspraken zal leiden tot een lagere vaststelling. Eventuele tekorten zullen ten laste komen van uw eigen organisatie, echter overschotten dienen te worden gereserveerd voor activiteiten die bijdragen aan het bereiken van met u afgesproken doelstellingen.

Verlaging van de subsidie vindt in ieder geval plaats indien:

- het totaal eigen vermogen meer bedraagt dan 25 procent van de subsidie (inclusief BTW) (zie artikel 31 lid 1 ASB);
- meer dan 10 procent van het jaarlijkse subsidiebedrag (inclusief BTW) wordt toegevoegd aan de reserves (zie artikel 31 lid 2 ASB).

De subsidie zal worden vastgesteld op basis van artikel 30 van het Algemeen subsidiebesluit Zeeland 2007. Hierin is bepaald dat de subsidie conform artikel 19 (lid 1 en lid 2c) van het Algemeen subsidiebesluit eerst wordt vastgesteld op basis van de werkelijk gerealiseerde prestatieafspraken. Vaststelling zal plaatsvinden door primair vast te stellen of en in hoeverre de geformuleerde prestatieafspraken zijn nagekomen, blijkend uit de op te leveren prestatiebewijzen.

Toepasselijkheid ASV en ASB

Op deze subsidieverstrekking zijn de Algemene Subsidieverordening Zeeland 2007 en het Algemeen Subsidiebesluit Zeeland 2007 van toepassing. Met name wijzen wij u op artikelen 24 t/m 33 van het ASB welke gaan over de budgetsubsidie.

Voor de overige voorwaarden die gesteld zijn, verzoeken wij u onze subsidiewijzer te raadplegen. Deze subsidiewijzer kunt u downloaden op onze website via onderstaande link: <http://loket.zeeland.nl/subsidies/>.

Bezwaar

Belanghebbenden kunnen schriftelijk bezwaar maken tegen dit besluit bij: Gedeputeerde Staten van Zeeland, t.a.v. de secretaris van de commissie voor bezwaarschriften, Postbus 6001, 4330 LA Middelburg.

In het bezwaarschrift neemt u ten minste op uw naam en adres, de dagtekening van het bezwaarschrift, tegen welk besluit u bezwaar maakt en waarom. Het bezwaarschrift dient te worden ondertekend.

U moet het bezwaarschrift indienen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is bekendgemaakt. Doorgaans is dat de dag na de datum van verzending. Overschrijding van de inzendtermijn kan ertoe leiden dat met uw bezwaren geen rekening wordt gehouden.

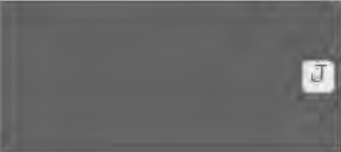
Als u overweegt bezwaar te maken, kunt u een informatiefolder aanvragen op telefoonnummer 0118-631400. U kunt de informatie ook downloaden via <http://loket.zeeland.nl/bezwaar/bezwaar>.

Wij wijzen u erop dat het bezwaar niet de werking van het besluit schorst. U kunt een verzoek doen tot het treffen van een voorlopige voorziening (artikel 8:81, lid 1 van de Algemene wet bestuursrecht). U richt het verzoek aan de voorzieningenrechter van de rechtbank, Postbus 5015, 4330 KA Middelburg. Voor de behandeling van het verzoek is griffierecht verschuldigd.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten,

 J. [Redacted] voorzitter

 J. [Redacted] secretaris

Cluster	Prestatieafspraken	Aantal	Prestatiebewijs	Budget € 1.087.218
Vestigen				€ 375.000
	Impuls trekt door haar acquisitieactiviteiten 15 nieuwe bedrijfsvestigingen aan.	15 bedrijven	Jaarstukken bestaande uit een financieel jaarverslag en een inhoudelijk verslag met bijgevoegd een accountantsverklaring. Het inhoudelijk verslag beschrijft de realisatie van de prestatieafspraken van deze beschikking en de realisatie van het jaarplan. De jaarstukken worden gepubliceerd.	€162.500
	Impuls trekt door haar acquisitieactiviteiten bedrijven aan die werkgelegenheid bieden aan tenminste 150 arbeidsplaatsen.	150 arbeidsplaatsen	idem	€162.500
	Impuls voert het acquisitieplan 2013 uit met een concreet aantal activiteiten voor de acquisitie van bedrijven in de genoemde sectoren van het jaarplan.		idem	€ 50.000
Investeren				€50.000
	Impuls voert begeleidende activiteiten uit rondom financiering & coaching van startende en doorstartende bedrijven in samenwerking met andere partijen middels InnoGo! II Zowel innovatieve (techno) starters als biobased bedrijven.	1	Idem	€10.000
	Impuls begeleidt het project DOK41/MISSINGEN.	1	idem	€10.000
	Impuls voert activiteiten uit ter versterking en uitbreiding van het cluster Investeren. Projecten Zeeuws Participatie Fonds (ZPF), Innovatie Zuid, Actieplan Groei 2.0.	3	idem	€10.000
	Impuls participeert in het Zeeuws Investeringsfonds (leads, commissariaat).	1	idem	€ 5.000
	Impuls voert het project Kenniswerf Zeeland uit.	1	idem	€ 5.000
	Impuls verkent, en indien mogelijk realiseert, ten minste 1 nieuw project binnen het themagebied financieren/investeren.	1	idem	€10.000
Biobased economy & Food				€ 237.218
	Impuls faciliteert het uitvoeringsbureau Biobased Economy Zeeland.	1	idem	€62.218
	Impuls ontwikkelt 3 clusterprojecten binnen het koepelproject Biobased Economy.	3	idem	€150.000
	Impuls zet in 2013 de reeds ontwikkelde structuurversterkende samenwerkingsverbanden in de foodsector voort (Foodport).	1	idem	€25.000

Maintenance & Logistiek				€150.000
Logistiek	Impuls voert 4 eerder gestarte projecten uit: Business Roadmap naar 2020, Doorontwikkeling Regiodistributie Walcheren, Businesscase project Duurzaam Koelhuis, Multimodaal expertisecentrum.	4	idem	€40.000
	Impuls bereidt 2 projecten voor en legt deze voor aan subsidieregelingen en/of private investeerders. Met de uitvoering van de projecten wordt uiterlijk 1 januari 2014 gestart. De projecten sluiten aan bij de Economische Agenda of het Provinciaal Beleidsplan Goederenvervoer.	2	idem	€70.000
Maintenance	Impuls voert 2 eerder gestarte projecten uit: Roadmap Condition Based Maintenance; Werken op hoogte.	2	idem	€40.000
Vrijtijdseconomie				€200.000
	Impuls voert 3 eerder gestarte projecten uit: Deltaleven, Badstatus Domburg/Cadzand, Revitalisering verblijfsrecreatie.	3	idem	€100.000
	Impuls ontwikkelt projecten (inclusief het project Innovatieve vervoersconcepten) en legt deze voor aan subsidieregelingen en/of private investeerders. Met de projecten wordt uiterlijk 1 januari 2014 gestart. De projecten sluiten aan bij de Economische Agenda.	3	idem	€100.000
Zorgeconomie				€75.000
	Impuls voert het project CURA-B uit.	1	Idem	€75.000

Checklist budgetsubsidie

Inhoud	Budgetsubsidie 2013 NV ECONOMISCHE IMPULS ZEELAND		
Subsidienummer :		Dekking (nr. begrotingspost):	70924
Naam instelling:	NV ECONOMISCHE IMPULS ZEELAND		Datum aanvraag: 12-10-2012 15-01-2013
Subsidiebedrag:	€ 1087218,- (OCC. Btw)		Startdatum: 01-01-2013 Einddatum: 31-12-2013

Inhoudelijk								
kader	artikel	checkvraag	Verantw		Ja	Nee	Nvt	Toelichting
ASV	1 sub e	Is de ontvanger genoemd in een beleidsnota	beleid	D	X			
ASV	1 sub e + 2.1	Geven de activiteiten uitvoering aan meerjarig provinciaal beleid	beleid	D	X			
ASV en ASB	3.1 en 3.3 (ASV) en 4 lid 1 sub h (ASB)	Is er bij de aanvraag een verklaring ingediend met betrekking tot de loonkosten en verklaart de instelling dat er alleen bestuurders, directeuren en medewerkers werkzaam zijn die minder loon ontvangen, bij een deeltijd dienstverband omgerekend naar een voltijd dienstverband, dan het gemiddelde belastbaar loon van alle ministers.	beleid	R	X			De provinciale norm voor topinkomens is gelijk aan de rijksnorm van de wopt. Per februari 2011 is de hoogte € 193.000,00. De meest recente norm is ook te vinden op: http://topinkomens.minbzk.nl
Indien Nee		Wordt GS in de nota bij de subsidieverlening gemotiveerd verzocht af te wijken van dit artikel	beleid	R				
ASV en ASB	3.2 en 3.3 (ASV) en 4 lid 1 sub i	Is er bij de aanvraag een verklaring ingediend met betrekking tot de kosten van ingehuurde externen en verklaart de instelling dat er bij de instelling alleen externen zijn ingehuurd, bij een deeltijd dienstverband omgerekend naar een voltijd dienstverband, die minder ontvangen dan het gemiddelde belastbaar loon van alle ministers + 20 procent werkgeverslasten + 30 procent overige bureaunkosten.	beleid	R	X			Anno februari 2011 € 301.080,0

Checklist budgetsubsidies algemeen
Versie B2V1.3

Indien Nee		Wordt GS in de nota bij de subsidieverlening gemotiveerd verzocht af te wijken van dit artikel	beleid	R			
ASV	5 sub a	Is de behoefte aan de activiteit aangetoond	beleid	D	X		
ASV	5 sub b	Wordt een zodanige werkwijze toegepast dat redelijkerwijs mag worden verwacht dat beoogde doelen worden bereikt	beleid	D	X		
ASV	5 sub d	Is de subsidie noodzakelijk om de activiteit uit te voeren	beleid	R	X		
ASB	2 lid 1	Is de aanvrager een instelling	beleid	R	X		
ASB	24 lid 1	Is de aanvraag gedaan voor 15 oktober voorafgaan aan het eerste jaar van de subsidie	beleid	D	X		
Indien Nee		Wordt GS verzocht om op grond van artikel 24 lid 4 af te wijken van de genoemde termijn	beleid	D			
ASB	24 lid 2+3	Is het standaard aanvraagformulier ingevuld conform Art 4.1 ASB	beleid	D		X	
Indien Nee		Bevat de aanvraag de meerjarenraming en de jaarrekening van het vorig boekjaar	beleid	D	X		
Indien Nee		Bevat de aanvraag een uiteenzetting van de wijze waarop de activiteit bijdraagt aan de beleidsdoelstelling	beleid	D	X		
Indien Nee		Bevat de aanvraag het tijdvlak waarvoor de subsidie wordt aangevraagd	beleid	D	X		
Indien Nee		Bevat de aanvraag het geografisch gebied waarop de activiteit betrekking	beleid	D	X		
Indien Nee		Bevat de aanvraag een concrete omschrijving van het verwachte resultaat en het na te streven kwaliteitsniveau	beleid	D	X		
Indien Nee		Bevat de aanvraag een plan van aanpak	beleid	D	X		

Checklist budgetsubsidies algemeen
Versie B2V1.3

Indien Nee	Bevat de aanvraag een begroting	beleid	R	X			
Indien Nee	Bevat de aanvraag het prestatieaanbod voor het subsidietijdvak verbijzonderd met bijbehorende kosten	beleid	D	X			
Indien Nee	Bevat de aanvraag een verslag van verrichte werkzaamheden over het vorig boekjaar	beleid	D	X		beschikbaar	
ASB	5 lid 1a	Vermeldt de begroting alle kosten en opbrengsten die direct zijn toe te rekenen aan de te subsidiëren activiteit	beleid	R	X		
ASB	5 lid 1b	Vermeldt de begroting bij welke instanties en voor welke subsidies of bijdragen zijn aangevraagd en welke zijn verleend	beleid	R	X		
ASB	5 lid 1c	Vermeldt de begroting de gevraagde subsidie	beleid	R	X		
ASB	12 lid 1	Indien de EU of het rijk ook een subsidie verleent: Wordt in de subsidiebeschikking aangesloten bij de verplichtingen die de hogere wetgever stelt aan de subsidie	beleid	D		X	nvt indien geen subsidie wordt verleend vanuit de Eu of het Rijk
ASB	13	Indien de instelling voor dezelfde activiteit meer geld ontvangt van een andere instelling: Kan worden aangesloten bij de voorwaarden die de geldverstrekker stelt aan de geldelijke bijdrage?	beleid	D		X	nvt indien geen subsidie wordt verleend vanuit een andere subsidieverstrekker

Oordeel (toekennen/reserveren/afwijzen):	toekennen	Bedrag:	€ 1.007.218
Prestatieafspraken + bedrag (D)		Prestatiebewijs (D)	
Zie bijlage			

Datum	14-01-2013
Naam	[Redacted] J
Functie	Beleidsmedewerker
Paraaf	[Redacted] J

Checklist budgetsubsidies algemeen
Versie B2V1.3

Procedureel en financieel								
kader	artikel	checkvraag	Verantw		Ja	Nee	Nvt	Toelichting
ASV	4 lid 2	Is de subsidie verleend voor maximaal de duur van de betreffende beleidsnota	toetser	R	X			
ASV	5 sub c	Blijkt uit de begroting dat er voldoende financiële middelen zijn om de doelen te realiseren	toetser	R	X			
ASV	5 sub d	Is de subsidie noodzakelijk om de activiteit uit te voeren	toetser	R	X			
ASV + ASB	8 + 25 lid 2+ 10 + 15	Is de standaardbeschikking gehanteerd	toetser	R	X			
Indien Nee		Vermeldt de beschikking dat de ASV en ASB van toepassing zijn	toetser	R				
Indien Nee		Vermeldt de beschikking de subsidievorm	toetser	R				
Indien Nee		Vermeldt de beschikking SMART geformuleerde prestatieafspraken met het bijbehorende subsidiebedrag	toetser	R				
Indien Nee		Vermeldt de beschikking de wijze waarop de activiteit bijdraagt aan de beleidsdoelstelling	toetser	D				
Indien Nee		Vermeldt de beschikking de voorwaarden waaronder de subsidie wordt verleend	toetser	R				
Indien Nee		Vermeldt de beschikking de verplichtingen die verbonden zijn aan de subsidie	toetser	R				
Indien Nee		Vermeldt de beschikking de maximaal per jaar te verlenen subsidiebedrag	toetser	R				
Indien Nee		Vermeldt de beschikking de wijze waarop de subsidie wordt vastgesteld	toetser	R				
Indien Nee		Vermeldt de beschikking de bescheiden die dienen te worden overgelegd voor de vaststelling	toetser	R				
Indien Nee		Vermeldt de beschikking welke prestatiebewijzen dienen te worden overgelegd	toetser	R				

Checklist budgetsubsidies algemeen
Versie B2V1.3

Indien Nee	Vermeldt de beschikking op welke wijze de subsidie wordt verlaagd indien prestatieafspraken dan wel verplichtingen niet geheel of niet zijn uitgevoerd	toetser	R				
Indien Nee	Vermeldt de beschikking de subsidieperiode	toetser	R				
Indien Nee	Vermeldt de subsidiebeschikking dat en op welke wijze de instelling bij de activiteit vermeldt dat de activiteit mede mogelijk is gemaakt door een subsidie van de provincie	toetser	D				
Indien Nee	Vermeldt de subsidiebeschikking de wijze van indexering	toetser	D				
ASB	28 lid 1	Indien er een voorschot wordt verleend, wordt het voorschotregime uit artikel 28 toegepast	toetser	R	X		
Indien Nee	Wordt GS verzocht om op grond van artikel 28 lid 2 af te wijken van het genoemde voorschot bedrag	toetser	R				
ASB	2 lid 3	Is de subsidie € 1.000,-- of hoger	toetser	R	X		
ASB	5 lid 2	Is in de subsidieaanvraag alleen BTW in rekening gebracht die niet kan worden teruggevorderd of op enigerlei wijze wordt terugbetaald	toetser	R			
ASB	32	Is de subsidie geïndexeerd	bv	R			
Ondertekening							
Datum	22 januari 2013						
Naam	[Redacted] J						
Functie	toetser						
Paraaf	[Redacted] J						

Voorschotverlening tussentijds bij een meerjarige subsidiebeschikking								
kader	artikel	checkvraag	Verantw		Ja	Nee	Nvt	Toelichting
ASB	28 lid 1 sub a	Budgetsubsidie tot en met € 50.000,—: Bedraagt het voorschot vijftig procent van het totaal subsidie bedrag en wordt het voorschot uitbetaald begin van het eerste halfjaar en aan het begin van het tweede half jaar	bv	R				
Indien Nee		Is afgeweken van het bovenstaande op basis van artikel 28 lid 2	bv	R				
ASB	28 lid 1 sub b	Budgetsubsidie boven € 50.000,—: Bedraagt het voorschot 1/12e deel van het totaal subsidiebedrag en wordt het voorschot per eerste van de maand uitbetaald	bv	R				
Indien Nee		Is afgeweken van het bovenstaande op basis van artikel 28 lid 2	bv	R				
ASB	32	Is de subsidie geïndexeerd	bv	R				

Ondertekening	
Datum	
Naam	
Functie	Bedrijfsvoering
Paraaf	

Checklist budgetsubsidies algemeen
Versie B2V1.3

Vaststelling								
kader	artikel	checkvraag	Verantw		Ja	Nee	Nvt	Toelichting
ASB	18 lid 2 + 11	Is er een inhoudelijk jaarverslag aanwezig	vaststeller	R				
ASB	29 lid 2	Zijn de prestatiebewijzen aanwezig	vaststeller	R				
ASB	29 lid 2	Zijn er, indien gevraagd, facturen en betalingsbewijzen van de gesubsidieerde kosten aanwezig	vaststeller	R				
ASB	29 lid 2	Is er, indien gevraagd, een financieel verslag voorzien van een controleverklaring aanwezig	vaststeller	R				
ASB	19 sub a, b, c	Blijkt uit de prestatiebewijzen dat het resultaat is behaald	vaststeller	R				
ASB	15 lid 2	Is de PR-bepaling nageleefd	vaststeller	R				
ASB	20	Is, indien een controleverklaring gevraagd, de controleverklaring opgesteld conform het controle protocol uit het ASB	vaststeller	R				
ASB	30 lid 2 a+b+c	Zijn de overschotten gereserveerd voor het bereiken van de afgesproken of nog af te spreken doelstellingen	vaststeller	R				
ASB	30 lid 2 d	Zijn ontvangen schenkingen, erfstellingen, legaten en dergelijke bij de vaststelling buiten beschouwing gelaten	vaststeller	R				
ASB	31 lid 1	Indien het jaarlijks subsidiebedrag meer bedraagt dan 50% van de jaarlijkse inkomsten van de instelling, bedraagt het eigen vermogen ten hoogste 25% van het jaarlijks subsidiebedrag	vaststeller	R				
ASB	31 lid 2	De instelling voegt jaarlijks ten hoogste 10% van het jaarlijkse subsidiebedrag toe aan de reserves vóór de bestemming van de exploitatieoverschotten	vaststeller	R				
Indien Nee		Heeft GS op verzoek van de instelling gemotiveerd afgeweken van bovenstaande bepalingen (ASB 31.1/ 31.2) en is de vaststelling conform besluit GS	vaststeller	R				

Checklist budgetsubsidies algemeen
Versie B2V1.3

ASB	19 lid 1	Is de subsidie vastgesteld naar evenredigheid van de gerealiseerde prestatieafspraken	consulent	R				
<i>Indien Nee</i>		Is de subsidie vastgesteld zoals dit in de subsidiebeschikking is weergegeven	consulent	R				
ASB	19 lid 3	Zijn eventuele verlagingpercentages berekend over het verleende bedrag en zijn deze verminderd op het bedrag waarop de subsidie is vastgesteld	consulent	R				

Ondertekening		
Datum		
Naam		
Functie	Subsidievaststeller	financieel consulent
Paraaf		

[redacted]
Van: [redacted]@impulszeeland.nl>
Verzonden: woensdag 16 januari 2013 16:39
Aan: [redacted]
Onderwerp: RE: Verklaring Impuls

[redacted]

Ik heb er naar gekeken en wij voldoen aan de eisen.

Met vriendelijke groet,

[redacted]
Office manager

N.V. Economische Impuls Zeeland

[redacted]
Buitenruststraat 225, 4337 ER Middelburg Postbus 6004 - 4330 LA Middelburg
T: +31 (0)118 673580
M: [redacted]
E: : [redacted]@impulszeeland.nl
W: www.impulszeeland.nl

Volg Impuls op twitter @EconomImpulsZld en LinkedIn.
Wilt u graag de nieuwsbrief van Impuls ontvangen? Klik dan hier.

-----Oorspronkelijk bericht-----

Van: [redacted] [mailto:[redacted]@zeeland.nl]
Verzonden: woensdag 16 januari 2013 15:44
Aan: [redacted]

Onderwerp: Verklaring Impuls
Urgentie: Hoog

[Redacted] J

In de bijlage tref je een document aan met twee vragen:

- a. verklaring topinkomens;
- b. verklaring m.b.t de kosten van externen.

Graag ontvang ik een spoedig antwoord. Dit met het oog de verlening van de budgetsubsidie 2013.

Met vriendelijke groet,

[Redacted] J

[Redacted] J

Beleidsmedewerker Kenniseconomie,
Arbeidsmarkt en Innovatie

Provincie Zeeland
Postbus 6001
4330 LA Middelburg

[Redacted] J

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties terugvinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van artikel 5 van de Wet open overheid (Woo). De legenda verwijzing die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

Legenda verwijzing	Artikel verwijzing	Uitzonderingsgrond
Artikel 5.1 lid 1 Woo – Absolute uitzonderingsgronden De openbaarmaking van deze informatie:		
A	art. 5.1 lid 1 a	Kan de eenheid van de Kroon in gevaar brengen.
B	art. 5.1 lid 1 b	Kan de veiligheid van de Staat schaden.
C	art. 5.1 lid 1 c	Betreft bedrijfs- en fabricagegegevens die vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld.
D	art. 5.1 lid 1 d	Betreft persoonsgegevens als bedoeld in paragraaf 3.1 (bijzondere persoonsgegevens) of paragraaf 3.2 (persoonsgegevens van strafrechtelijke aard) van de UAVG.
E	art. 5.1 lid 1 e	Betreft nummers die dienen ter identificatie van personen die bij wet of algemene maatregel van bestuur zijn voorgeschreven als bedoeld in artikel 46 van de UAVG.
Artikel 5.1 lid 2 Woo – Relatieve uitzonderingsgronden Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen:		
F	art. 5.1 lid 2 a	Het belang van de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties.
G	art. 5.1 lid 2 b	Het belang van de economische of financiële belangen van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
H	art. 5.1 lid 2 c	Het belang van de opsporing en vervolging van strafbare feiten.
I	art. 5.1 lid 2 d	Het belang van de inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen.
J	art. 5.1 lid 2 e	Het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen.
K	art. 5.1 lid 2 f	Het belang van de bescherming van andere dan in art. 5.1 lid 1 sub c genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens.
L	art. 5.1 lid 2 g	Het belang van de bescherming van het milieu waar deze informatie betrekking op heeft.
M	art. 5.1 lid 2 h	Het belang van de beveiliging van personen en bedrijven en het voorkomen van sabotage.
N	art. 5.1 lid 2 i	Het belang van het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
O	art. 5.1 lid 4	Het belang dat de geadresseerde erbij heeft om als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie (tijdelijke beperking).
P	art. 5.1 lid 5	Het belang van de onevenredige benadeling welke, in uitzonderlijke gevallen, wordt toegebracht aan een ander belang dan genoemd in art. 5.1 de leden 1 en 2, bij andere informatie dan milieu-informatie.
Q	art. 5.1 lid 6	Het belang genoemd in artikel 5.1 lid 1 sub c en het hier milieu-informatie betreft waardoor, bij openbaarmaking, ernstige schade wordt toegebracht aan het genoemde belang in artikel 5.1 lid 1 sub c.
Artikel 5.2 lid 1 Woo – Persoonlijke beleidsopvattingen De informatie uit documenten betreft:		
R	art. 5.2 lid 1	Persoonlijke beleidsopvattingen. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad, niet zijnde feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter.
S	Art. 5.2 lid 2	Tot personen te herleiden gegevens, met betrekking tot door het bestuursorgaan, met het oog op een goede en democratische bestuursvoering, verstrekte informatie die kwalificeert als persoonlijke beleidsopvattingen.
Overig		
T		De informatie valt buiten de reikwijdte van het verzoek.

Jaarplan 2013

NV Economische Impuls Zeeland

Colofon

Titel	Jaarplan 2013
Ondertitel	NV Economische Impuls Zeeland
Versie	1.0 (definitieve versie na wijzigingen RvC)
Datum	3 december 2012
Bijzonderheden	-

© NV Economische Impuls Zeeland, 2012

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande toestemming van NV Economische Impuls Zeeland te Middelburg.

No part of this publication may be reproduced in any form by print, photo print, microfilm or any other means without written permission by NV Economische Impuls Zeeland te Middelburg.

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
Ons doel	5
Zeeuwse economische ontwikkelingen	5
Provincie Zeeland/Rijk	5
Financieel kader	6
Aandachtspunten voor Impuls	6
Samenvatting	7
Cluster Vestigen	7
Cluster Investeren	7
Cluster Biobased economy & Food	8
Cluster Maintenance & Logistiek	8
Cluster Vrijtijdseconomie	9
Cluster Zorgeconomie	9
Ambitie per cluster	10
Leeswijzer Jaarplan 2013	11
Kernactiviteiten	12
Uitgangspunten	13
Rollen	13
Cluster Vestigen	15
Ontwikkelingen	15
2013	15
Inbedding	16
Lopende projecten/programma's	16
Nieuwe projecten	16
Cluster Investeren	19
Ontwikkelingen	19
2013	20
Inbedding	20
Lopende projecten/programma's	20
Nieuwe projecten	22
Cluster Biobased economy & Food	23
Ontwikkelingen	23
2013: Foodport Zeeland	23
Inbedding	23
Introductie overige projecten	24
Lopende projecten: ad 1. Uitvoeringsbureau Biobased Zeeland	24
Lopende projecten: ad 2. Aanjagen projecten	24
Lopende projecten: ad 3. Bevorderen business development bij biogebaseerde mkb-bedrijven	27
Nieuwe projecten	27
Cluster Maintenance & Logistiek	28
Ontwikkelingen	28
2013	28
Inbedding	28
Lopende projecten/programma's	29
Introductie logistieke projecten	29
Introductie Maintenance-projecten	30
Nieuwe projecten	31

Cluster Vrijetijdseconomie	33
Ontwikkelingen	33
2013.....	33
Inbedding	33
Lopende projecten/programma's.....	34
Nieuwe projecten	35
Cluster Zorgeconomie	37
Ontwikkelingen	37
2013.....	37
Inbedding	37
Lopende projecten.....	37
Nieuwe projecten	38
Ambities	40
Cluster Vestigen	40
Cluster Investeren	40
Cluster Biobased economy & Food.....	41
Cluster Maintenance & Logistiek	41
Cluster Vrijetijdseconomie	42
Cluster Zorgeconomie	43

Voorwoord

Voor u ligt het jaarplan 2013 van NV Economische Impuls Zeeland. In dit plan zijn al onze projecten benoemd die (meerjarig) lopen, die in 2013 van start gaan, of waarvan de haalbaarheid in 2013 getoetst zal worden. Daarnaast schetsen we onze ambities van projecten en activiteiten die van groot belang zijn voor de verdere ontwikkeling van de Zeeuwse economie. Hoewel het hiervoor nog aan de capaciteit en middelen ontbreekt om deze te kunnen realiseren, hebben we de intentie deze samen met onze aandeelhouders en andere stakeholders voor Zeeland waar te maken.

Ons doel

In dit jaarplan schetsen wij eerst de kernactiviteiten van NV Economische Impuls Zeeland, tegen de achtergrond van ons doel: werken aan een concurrentiebestendige, Zeeuwse economische infrastructuur die zo goed mogelijk is voorbereid op de lange termijn door het stimuleren van nieuwe economische ontwikkelingen in de Zeeuwse topsectoren. Dat vindt plaats door in te zetten op het innoveren van processen, het begeleiden van en investeren in startende ondernemingen én het naar Zeeland halen van nieuwe bedrijvigheid.

Zeeuwse economische ontwikkelingen

Eerst een situatieschets van omgevingsfactoren. De omzet van het Zeeuwse bedrijfsleven ontwikkelt zich sinds de zomer van 2011 helaas in een dalende lijn. Ook als het gaat om werkgelegenheid rekent men in Zeeland voorlopig niet op herstel. En waar de afgelopen jaren de export vaak de stuwende kracht van de Zeeuwse economie was, is het zorgelijk dat deze op dit moment stagneert. De scores voor investeringen en de winstgevendheid wijzen niet op een snel herstel.

Er zijn gelukkig ook positieve cijfers te melden. Zo is het aandeel van export in de Zeeuwse economie met 34% het op één na hoogste van alle Nederlandse provincies, mede dankzij een relatief sterke industrie en een in omvang bescheiden dienstensector. Ook scoort Zeeland sterk op het Bruto Regionaal Product (BRP), met een groei van maar liefst 44% over de afgelopen tien jaar; de sterkste stijging van alle provincies in Nederland (gemiddeld 30%). Bovendien is het BRP per hoofd van de bevolking, na de Randstad en Brabant, met € 34.049 in 2011, het hoogste van alle perifere provincies. Daarnaast groeide de werkloosheid in 2012 naar 4,3%, maar is deze nog steeds ruim lager dan het Nederlands gemiddelde van 6,3%.

Provincie Zeeland/Rijk

Op het moment van het schrijven van dit jaarplan lijkt het Topsectorenbeleid, dat het eerste kabinet-Rutte al in gang zette, door te gaan. Dit geeft het bedrijfsleven een zekere stabiliteit waardoor ook de betreffende ingezette activiteiten in Zeeland zich kunnen voortzetten.

Ook stelt de Provincie Zeeland een Economische Agenda op die leidend moet zijn voor haar werkzaamheden in de komende periode. Hiermee zullen business cases worden gevormd rond Zeeuwse topsectoren, met trekkers uit het bedrijfsleven. Daarnaast zet het college in op een toekomstgerichte samenwerking tussen bedrijfsleven, kennis- en onderwijsinstellingen en de Zeeuwse overheden. Impuls speelt een belangrijke rol in de uitvoering van dit beleid.

Financieel kader

Volgens planning is ons basisscenario haalbaar binnen de huidige financiële kaders: met middelen die de aandeelhouders beschikbaar stellen, aangevuld met additionele gelden zoals bijdragen van ondernemingen of subsidies voor de uitvoering van projecten. Toch staat ons financiële kader onder druk. Zo zien we in de komende vier jaar een stapsgewijze afname van de provinciebijdrage, en zullen ook subsidieprogramma's als Pieken in de Delta, OP-Zuid en Interreg IV afnemen. Het realiseren van onze veelbelovende projecten, die mede met inzet en financiële ondersteuning van bedrijven zijn opgezet, is hierdoor extra uitdagend.

2013: aanvullende financiering

Eerst richten we ons op 2013. Net als in het verleden, zullen we actief aanvullende financieringsbronnen benaderen. Ik verwacht dat we hiermee uitvoeringscapaciteit op projectniveau kunnen toevoegen. Om onze hogere ambitie waar te maken, en extra werkgelegenheid en innovatieve kracht te ontwikkelen, zullen aanvullende middelen voor de jaren erna essentieel zijn.

Overigens zien we dezelfde ambities bij ons omringende regio's, zoals in Noord-Brabant. De provincie stelt daar (via de BOM) aanzienlijke middelen ter beschikking om regionale economische ontwikkeling te stimuleren.

Inzet voor 2014 - en later

De drie zuidelijke provincies werken op dit moment hard aan een nieuw OP-Zuid-programma, met een door Europa vereiste Smart Specialisation Strategie als basis – waar eveneens hard aan wordt gewerkt. Ook levert Impuls al een bijdrage aan het aanbrengen van focus voor een nieuwe tranche aan de Interreg V-subsidies na 2014. De effecten van deze nieuwe regelingen zullen na 2014 merkbaar worden.

Aandachtspunten voor Impuls

Terug naar nu. Door in projecten nadrukkelijker te sturen op een positieve business case zien we vaker private partijen die substantieel willen investeren in installaties en infrastructuur; de ingezette lijn 'van subsidiëren naar investeren' wordt naar onze tevredenheid steeds meer realiteit.

Verder zijn we in nauw overleg met stakeholders over mogelijkheden om 'revolverend' te participeren in projecten, zodat geleende middelen structureel kunnen worden hergebruikt voor nieuwe projecten. Impuls wil graag onderzoeken of deze manier van werken ook voor Zeeland perspectief biedt.

Zoals genoemd heeft Zeeland het de afgelopen tien jaar goed gedaan ten opzichte van de rest van Nederland, maar ook wij hebben nu veel last van de huidige conjunctuur. Alle reden én motivatie om de schouders te zetten onder de economische ontwikkeling van Zeeland.

Middelburg, 3 december 2012

Dick ten Voorde

Nb. Een conceptversie van dit jaarplan is voorgelegd aan een brede groep stakeholders. Hoewel niet alle opmerkingen konden worden verwerkt, hebben we van deze feedback dankbaar gebruik gemaakt. Ik vertrouw erop dat elke stakeholder zich in het jaarplan kan herkennen.

Samenvatting

Juist nu de omzet van het Zeeuwse bedrijfsleven zich in dalende lijn begeeft, stelt Impuls zich ten doel te werken aan een concurrentiebestendige, Zeeuwse economische infrastructuur die zo goed mogelijk is voorbereid op de lange termijn door het stimuleren van nieuwe economische ontwikkelingen in de Zeeuwse topsectoren. Hierbij zet Impuls in op verduurzaming van de grondstoffen, het innoveren van processen, het begeleiden van en investeren in startende ondernemingen én het naar Zeeland halen van nieuwe bedrijvigheid. Projectontwikkeling in Zeeuwse topsectoren speelt hierbij een belangrijke rol in de sectoren Biobased economy & Food, Maintenance & Logistiek, Vrijtijdseconomie en Zorgconomie.

Bij alle clusters (Vestigen, Investeren, Biobased economy & Food, Maintenance & Logistiek, Vrijtijdseconomie en Zorgconomie) staan lopende en nieuwe projecten op de agenda. Daarnaast spreekt elk cluster ambities uit die voortkomen uit (voor)onderzoek, huidige of afgesloten projecten of vragen uit de markt. Deze kunnen alleen worden opgepakt wanneer zij passen in de hoofdlijnen van de Impuls-activiteiten, en bij additionele financiering en capaciteit.

Naast haar afhankelijkheid van overheidsmiddelen stimuleert Impuls private partijen die substantieel willen investeren in installaties en infrastructuur, en onderzoekt mogelijkheden om 'revolverend' te laten participeren.

Impuls gebruikt en versterkt in 2013 haar zeer brede inbedding in het Zeeuwse, regionale, nationale of zelfs internationale bedrijfsleven (van mkb tot multinational) en overheden.

Cluster Vestigen

Aantrekken van nieuwe ondernemingen naar Zeeland door promotie van de provincie Zeeland als aantrekkelijk vestigingsgebied en acquisitie van bedrijven voor Zeeland.

Huidige projecten: Het cluster verbindt zich voor 2013 aan het realiseren van 15 nieuwe bedrijfsvestigingen die gezamenlijk ruimte bieden aan minimaal 150 arbeidsplaatsen. Het op niveau houden van de leadportefeuille (omvang en kwaliteit) vormt een belangrijke prioriteit.

Nieuwe acquisitiekansen (eventueel door samenwerking met andere clusters) komen voort uit:

- de ontwikkeling van de biobased economy in Zuidwest-Nederland en het vormgeven van de Biobased Delta;
- de ontwikkeling van de Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone;
- de vorming van een Veiligheidscluster;
- het uit acquisitieoogpunt benutten van kansen die binnen Foodport Zeeland worden gecreëerd;
- de uitrol van de themalocatie Maintenance Valuepark;
- de recreatiekansenkaart;
- creëren van nieuwe concepten in de Zorgconomie;
- de uitrol van het project Kenniswerf;
- onderzoek naar nieuwe geografische markten en segmenten om nieuwe markten aan te boren;
- onderzoek waarbij goederenstromen en wereldwijde veranderingen in supply chains in kaart worden gebracht ten behoeve van Logistics Business Roadmap Zeeland;
- intensiveren van contacten met gevestigde bedrijven.

Cluster Investeren

Cluster Investeren stimuleert nieuwe bedrijvigheid door het begeleiden en (mede)financiering van startende innovatieve ondernemers. In 2013 staan drie taken op het programma met betrekking tot de lopende programma's (InnoGo! DOK41, Zeeuws Participatiefonds, Innovatie Zuid/OP-Zuid-

bedrijfsgerichte regelingen en Actieplan Groei 2.0) en nieuwe projecten (Zeeuws InvesteringsFonds, Kenniswerf Zeeland).

1. Samenwerking en afstemming met partners in de financieringsketen om het 'investeringscluster' meer bekendheid te geven bij starters en (innovatieve) mkb-ers om duidelijkheid te scheppen voor de ondernemer scheppen en een betere benutting te creëren van de regelingen.
2. Het uitvoeren van de diverse rollen die Impuls heeft bij de instrumenten.
3. Het ontwikkelen/verkennen van nieuwe instrumenten (Kenniswerf, informals, OP-Zuid).

Cluster Biobased economy & Food

Biobased economy wil de economie die gebaseerd is op fossiele grondstoffen omzetten naar een economie gebaseerd op biogebaseerde grondstoffen. Biobased economy is daarmee een sectoroverschrijdend thema waarin meerdere nationaal gedefinieerde topsectoren plaatshebben, zoals chemie, agrofood.

Ook is Foodport Zeeland ontwikkeld als instrument om het economische foodcluster in Zeeland te versterken. De inhoudelijk focus is op onderwijs & arbeidsmarkt (foodportacademie), biobased economy (valorisatie food-reststromen), facility sharing, logistiek en positionering van Zeeland als foodport.

Het businessplan Agro meets Chemistry vormt het kader van het programma van het cluster Biobased economy & Food. De stuurgroep Biobased Economy geeft sturing aan de kaders. Impuls heeft de volgende hoofdtaken (hier genoemde projecten zijn niet volledig):

1. Programmamanagement van het Uitvoeringsbureau Biobased Zeeland. Hierbij voert een zware groep bedrijven de regie op de ontwikkeling in deze sector in Zuidwest-Nederland, met de lobbygroep, de regiegroep en het Uitvoeringsbureau o.l.v. Impuls voor het programmamanagement.
2. Aanjagen van projecten binnen de thema's A. groene grondstoffen, B. groene bouwstenen en C. procesintensificatie, zoals Industrieel algencultuur, zeewier (A), Vlas een ijzersterk natuurcomposiet en BIOMAP (B) en Valorisatie van reststromen Sloegebied en Energie Conversie Park (C).
3. Bevorderen van business development bij biogebaseerde mkb-bedrijven, zoals samen met het cluster Investeren verkennen of er nieuwe instrumenten moeten worden ontwikkeld om business development van biobased mkb-bedrijven verder te ondersteunen.

Cluster Maintenance & Logistiek

Onderhoud en logistiek zijn de smeerolie van de chemische industrie, biobased economy en foodsector; ze zijn niet voor niks ingebed in het Topsectorenbeleid. Door onderhoud en logistiek slimmer en efficiënter te organiseren, kunnen al deze sectoren hun slagkracht verhogen en hun concurrentiepositie verstevigen.

Binnen drie hoofdlijnen van dit cluster (Efficiëntieverbetering van/door onderhoud en logistiek; Regie over goederenstromen en maintenance processen en Multi- en Synchronmodale logistiek) lopen vele projecten die inzetten op de innovatieambitie, zoals

- Logistiek: Business Roadmap naar 2020; Doorontwikkeling Regiodistributie Walcheren; Businesscase project Duurzaam Koelhuis en Multimodaal expertisecentrum.
- Maintenance: Roadmap Condition Based Maintenance; Werken op hoogte.

Dat geldt ook voor de nieuwe projecten: Samenwerkende binnenvaartterminals Zeeland-Brabant; Businesscase tool CBM; Businesscase multimodaal transport Zeeuwse Foodsector; Controltower Maintenance en ICT in logistiek.

Cluster Vrijtijdseconomie

Vrijtijdseconomie is van cruciaal belang voor de sociale en economische vitaliteit van de regio, met de nadruk op de leefbaarheid van de kleine kernen. Nieuwe toeristische trends maken een transitie van de sector noodzakelijk: van generalisatie naar specialisatie; van demografisch doelgroepdenken naar psychografisch denken; van zes weken hoogseizoen naar bredere seizoensexploitatie en van product naar beleving, emotie en inspiratie. En niet alleen qua productaanbod is transitie noodzakelijk, een structurele strategie is onafwendbaar om de bestemming Zeeland te positioneren.

Om dit te bereiken is een integrale aanpak nodig tussen kennis, innovatie, productontwikkeling, marktwerking en monitoring. Hiervoor voert het cluster Vrijtijdseconomie het concept LAND IN ZEE! als leidraad voor alle projecten: voor Zeeland unieke omgevingskwaliteiten dienen hierin als vertrekpunt om onderscheidende innovaties aan te jagen. Ook vormt de economische agenda van de provincie Zeeland een belangrijke richtlijn.

De volgende lopende projecten worden uitgevoerd: Deltaleven (gebiedsmarketing), Revitalisering verblijfsrecreatie, Bad-status Domburg & Cadzand, Rondje watersport, LAND IN ZEE!-toepassing Zeeuws Buffet, Stimuleren toeristische ontwikkeling en innovatie op gemeenteniveau. En de nieuwe projecten: Innovatieve LAND IN ZEE!-ondernemersconcepten, Innovatie (duurzame) vervoersconcepten, Nieuwe exploitatievormen/regionaal ontwikkelingsmodel kustgebieden, en Verkenning mogelijkheden toerisme Zeeuws-Vlaanderen.

Cluster Zorgeconomie

Een goed functionerende zorgeconomie is wat betreft werkgelegenheid innovatievermogen van groot belang voor de regionale economie. Omdat de vraag naar zorg sterker stijgt dan met de bestaande capaciteit/werkwijzen kan worden geleverd, is er behoefte om (technologische) innovaties van zorgprocessen zo in te richten en onderling af te stemmen dat efficiencywinst wordt bereikt.

Hiervoor zal het innovatief vermogen van de zorgsector vergroot moeten worden, en zullen samenwerkingsverbanden ook over de grenzen van de provincie moeten worden aangegaan.

Samen met de stichting Innovatieve Zorg in Zeeland (IZ-Zeeland) werkt Impuls aan een provinciebrede samenwerking met de volgende prioriteiten:

1. Het (verder) ontwikkelen van duurzame netwerken van organisaties zowel binnen de zorgsector als daarbuiten, met een focus op samenwerking en innovatie. Hierbij gaat het om versterking van samenwerking binnen de sector, maar ook om het tot stand brengen en verstevigen van crosssectorale samenwerking.
2. Het agenderen van digitale gegevensoverdracht in zorgketens door het vergroten van het bewustzijn van het belang van dit onderwerp, het faciliteren van kennisuitwisseling en samenwerking en het ondersteunen van zorgaanbieders.
3. Het verkennen van het domein van Gezondheid en Gedrag teneinde zorginstellingen, bedrijven, kennisinstellingen en overheden in staat te stellen om gezamenlijk te werken aan een gezonde(re) provincie.

Op dit moment streeft het project CURA-B naar sectoroverstijgende zorginnovatie en stimuleert grensoverschrijdende handel rond zorginnovaties, én begeleidt het betreffende pilotprojecten. IZ-Zeeland ontwikkelt talloze activiteiten waarmee het innovatief vermogen van de zorgsector wordt vergroot en waarmee de provinciebrede samenwerking voor een toekomstbestendige Zeeuwse zorg wordt bewerkstelligd.

In 2013 starten naar verwachting twee aanjaagprojecten (Innovatie-Zuid en Scheldemonde) met als doel scherper in beeld te krijgen welke economische potentie ligt in het ontwikkelen van de regionale zorgeconomie.

Ambitie per cluster

Vestigen

Het realiseren van extra ondersteuning bij het opstellen van een uitgebalanceerde propositie en een zorgvuldig samengestelde selectie van leads, zodat de huidige acquireurs meer ruimte krijgen om opvolging te geven aan de geïdentificeerde kansen.

Investeren

Het cluster Investeren heeft de ambitie om Informal Investors Netwerk en Zeeland Financial Matching op (financiële) haalbaarheid te onderzoeken in 2013.

Biobased economy & Food

In elk van de drie hoofdthema's van het cluster Biobased economy & Food liggen ook kansrijke ambities. Waar bij de subthema's Groene grondstoffen, Groene bouwstenen en Procesintensificatie de nadruk ligt op projectvervolgen, staat voor het programmamanagement van het Uitvoeringsbureau Biobased Zeeland op de lijst: sluiten van strategische allianties met buurtregio's en kennisinstellingen; toegang krijgen tot (substantiële) geldstromen vanuit Europa en Rijk voor (schaalsprong)projecten; en Zuidwest-Nederland wordt door Rijk en Europa gezien als topregio voor de biobased economie. Daarnaast zijn meer personele inzet en substantiële EU-funding gewenst.

Maintenance & Logistiek

Binnen elk van de eerdergenoemde thema's (pagina 8) kan een vervolgproject worden ingezet. Ook in de energiesector (smart grids) of op gebied van ICT/data-infrastructuur liggen kansen tot duurzame doorontwikkeling.

Vrijtijdseconomie

Innovatie is geen op zichzelf staande activiteit, maar vormt met kennis, monitoring, productontwikkeling en promotie een samenhangend geheel en een continu proces. Door meer gezamenlijk te bouwen aan de regionale economie en een duurzame aanpak van de toeristische sector in Zeeland, kunnen voorzieningen worden gedeeld (databases), efficiënter worden gewerkt, en kunnen werkwijzen op elkaar worden afgestemd. Hiertoe is een verdere structurele samenwerking met TOZ, Kenniscentrum Kusttoerisme en Promotie Zeeland Delta gewenst.

Door een Uitvoeringsprogramma Toerisme 2013-2017 te realiseren voor elk van de onderdelen van de productcyclus, kunnen richtingen worden bepaald en acties worden gedefinieerd. Hierdoor zullen activiteiten een coherent geheel vormen binnen alle niveaus (lokaal, regionaal, provinciaal).

Zorgeconomie

Versneld en meer gefocust werken aan een Zeeuwse innovatieagenda rond de vermaatschappelijking van de zorg. Naast de zorgsector en onderwijsinstellingen zal Impuls ook gemeenten en welzijnsorganisaties hierbij betrekken.

Leeswijzer Jaarplan 2013

In het hierna volgende deel van het Jaarplan is per cluster uitgewerkt welke projecten aan de eerder genoemde toetsingscriteria zijn onderworpen. Het volgende is per cluster toegelicht:

- algemeen doel;
- waar het cluster zich in 2013 bevindt;
- welke ontwikkelingen relevant zijn;
- hoe het is ingebed in de (Zeeuwse) sociaaleconomische structuren.

Hierna wordt een onderscheid gemaakt tussen projecten die

- in 2012 (of eerder) zijn gestart en in 2013 doorlopen (lopende projecten), en
- projecten die momenteel nog in de pre-uitvoeringsfase bevinden en interessant lijken om in 2013 te ontwikkelen (nieuwe projecten).

In het Hoofdstuk Ambities is ten slotte beschreven welke projectideeën de diverse clusters willen uitvoeren in de (nabije toekomst) op basis van vragen uit de markt en (economische) ontwikkeling.

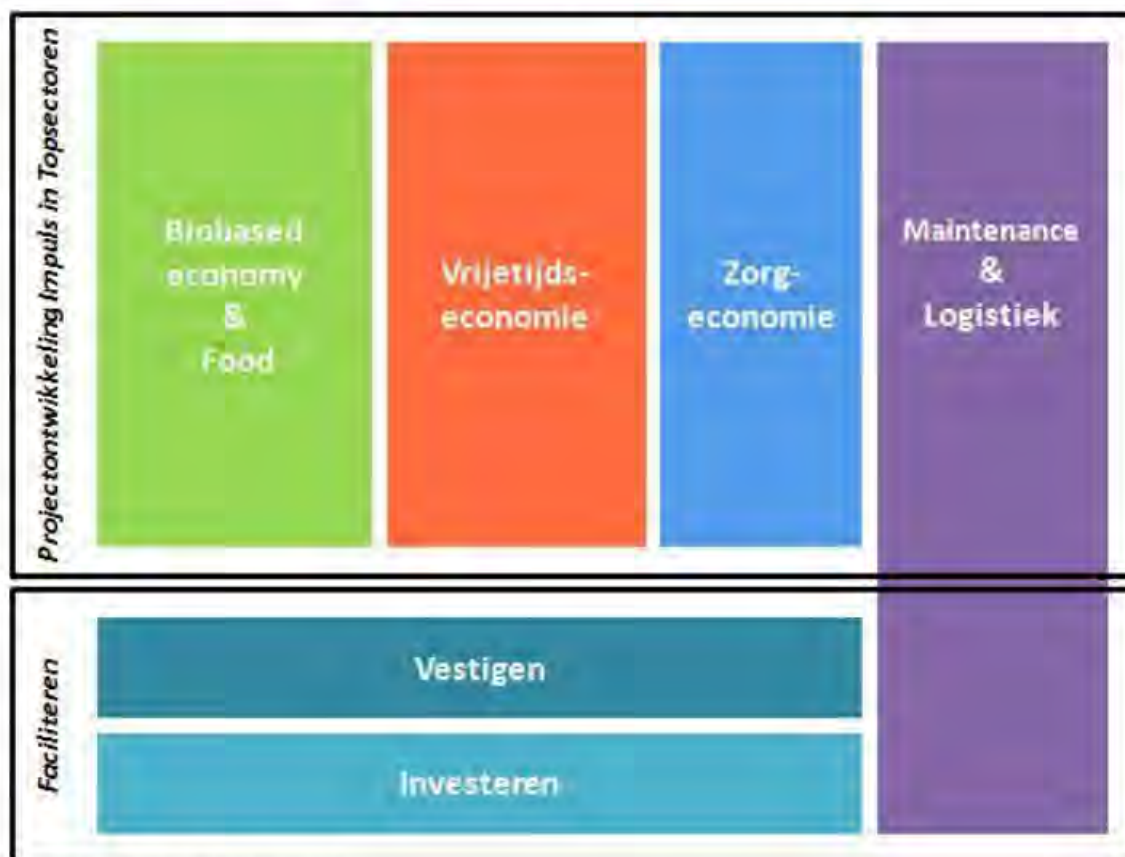
Korte inhoudsopgave

5	Voorwoord
7	Samenvatting
12	Kernactiviteiten
15	Vestigen
19	Investeren
23	Biobased economy & Food
28	Maintenance & Logistiek
33	Vrijtijdseconomie
37	Zorgeconomie
40	Ambities

Kernactiviteiten

NV Economische Impuls Zeeland (Impuls) verbindt partijen met als doel bij te dragen aan economische groei en innovatie in Zeeland. In samenwerking met private actoren (die zelf initiatieven en ideeën uiten) ontwikkelt Impuls projecten die innovatie aanjagen, investeringen in de Zeeuwse economie uitlokken, kennisverspreiding faciliteren, en meer.

Projectontwikkeling vindt plaats in een diverse sectoren. De activiteiten van de clusters Vestigen en Investeren, en deels ook van Maintenance & Logistiek, zijn sectoroverstijgend.

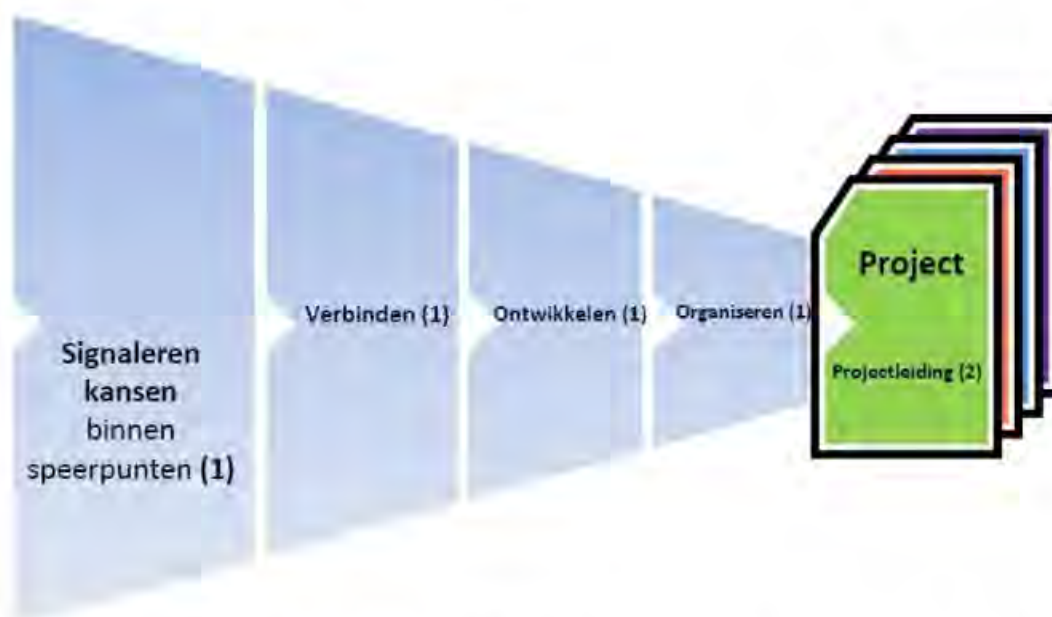
Figuur 1: Projectontwikkeling Impuls

- **Vestigen:** Aantrekken van nieuwe ondernemingen naar Zeeland door promotie van de provincie Zeeland als aantrekkelijk vestigingsgebied en acquisitie van bedrijven voor Zeeland.
- **Investeren:** Het stimuleren van nieuwe bedrijvigheid door het begeleiden en (mede)financieren van startende innovatieve ondernemers.
- **Projectontwikkeling in Zeeuwse topsectoren:** Het ontwikkelen van projecten die bedrijven ondersteunen in hun *core business* in de sectoren Biobased economy & Food, Maintenance & Logistiek, Vrijtijdseconomie en Zorg-economie. Hierbij staat het belang van de sector of bedrijfstak centraal, en niet het individuele bedrijf. Ook op de snijvlakken tussen sectoren worden projecten ontwikkeld, zoals rond thema's foodlogistiek, zorgtoerisme en onderhoud in de energiesector.

Uitgangspunten

Impuls hanteert bij haar activiteiten en toetsingen voor projecten de volgende uitgangspunten:

- De werkelijke impact op Zeeuwse economie.
- De mate waarin een initiatief ondernemersgedreven is.
- De mate waarin het project een economisch/ecologisch duurzaam karakter heeft.
- De mate waarin er sprake is van samenwerking tussen (Zeeuwse) partijen en er duurzame verbindingen worden gemaakt. Centraal staan ondernemers, hiernaast zijn onder andere van belang; Edudelta/HZ University of Applied Sciences/Scalda, Kamer van Koophandel, MKB-Zeeland, Provincie Zeeland, Syntens, Zeeland Port Promotion Council (ZPPC), Zeeland Seaports, Zeeuwse gemeenten, Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie (ZLTO).
- Samenwerking met aangrenzende regio's in Nederland, maar zeker ook internationaal en met instituties als Brabantse Ontwikkelings Maatschappij (BOM), Ministerie van Economische Zaken, Netherlands Foreign Investment Agency (NFIA) en NV REWIN West-Brabant.
- De mate waarin het project een kenniscomponent in zich heeft en waarin het bijdraagt aan de Zeeuwse kenniseconomie.
- De mate waarin World Class-kennis wordt ingezet om het innovatief vermogen van het Zeeuwse bedrijfsleven te vergroten.

Figuur 2: Diverse rollen Impuls. De cijfers achter de diverse rollen hebben betrekking op de onderverdeling zoals die in onderstaande tekst (Rollen) wordt genoemd. Nummer 3 is een overkoepelende basisrol om de andere rollen goed te kunnen vervullen. Deze komt niet terug in bovenstaand figuur.

Rollen

1. NV Economische Impuls Zeeland neemt verschillende rollen op zich, maar is vooral actief in het tot stand brengen van projecten; het signaleren van kansen in de markt en het definiëren van projectideeën om deze kansen te verzilveren, het verbinden van partijen om de projectideeën aan de markt te toetsen, het ontwikkelen van een projectplan, en het organiseren van financiering (het actief leiden naar subsidies). Impuls was voorheen al zeer succesvol om nationale én Europese subsidiegelden naar Zeeland toe te halen.

2. Als er een door de markt gedragen projectplan is ontwikkeld dat bovendien financiering heeft, dan heeft Impuls in sommige gevallen een (bege)leidende rol als die van projectpartner of projectleider. Soms wordt het ontwikkelde project volledig overgedragen aan de markt.

3. De structurele aanwezigheid van Impuls in overlegorganen, stuurgroepen, netwerken, et cetera zorgt enerzijds voor een kwalitatieve vulling van de projecttrechter. Anderzijds is deze inbedding in de Zeeuwse sociaaleconomische structuur belangrijk om belanghebbenden te informeren en verbinden.

N.b. *(Economische) ontwikkelingen en inzichten kunnen en zullen in de loop van het jaar wijzigen, waardoor er ook wijzigingen zullen optreden in de planning van Impuls. Nieuwe ontwikkelingen kunnen en zullen, wanneer zij passen in de hoofdlijnen van de Impuls-activiteiten, alleen worden opgepakt als er additionele financiering en capaciteit beschikbaar is.*

Cluster Vestigen

Het cluster Vestigen trekt nieuwe ondernemingen naar Zeeland aan door promotie van de provincie Zeeland als aantrekkelijk vestigingsgebied en acquisitie van bedrijven voor Zeeland. Ook in 2013 streeft het cluster met een zo efficiënt mogelijke inzet van het opgebouwde netwerk en de ter beschikking staande middelen en materialen naar het realiseren van een aanmerkelijk en duurzaam resultaat.

De continuïteit in de prestaties van de afgelopen jaren, gecombineerd met de (hierna beschreven) mogelijkheden voor de nabije toekomst, geven voldoende vertrouwen om ook bij aanhoudend economisch ontij een uitdagende doelstelling te formuleren. Het cluster verbindt zich voor 2013 aan het realiseren van 15 nieuwe bedrijfsvestigingen die gezamenlijk ruimte bieden aan minimaal 150 arbeidsplaatsen.

Ontwikkelingen

De resultaten van Vestigen worden sterk beïnvloed door de economische omstandigheden.

Tendensen die al geruime tijd zichtbaar zijn: investeringsbeslissingen worden uitgesteld en de doorlooptijd van investeringstrajecten neemt eerder toe dan af. Ook de financieringsbereidheid van banken is bijzonder klein waardoor nieuwe initiatieven moeilijker van de grond komen.

Ook de Zeeuwse investeringsbalans is begin 2012 omgeslagen naar negatief.

In Zeeland is een relatief klein aantal grote industriële bedrijven verantwoordelijk voor een groot deel van het totale investeringsbudget. De mate van investeringen in de Zeeuwse productielocaties wordt deels bepaald door Europese en mondiale afwegingen van concerns.

Er gloort ook licht aan de Zeeuwse horizon: sommige bedrijven die wat minder conjunctuurgevoelig zijn, investeren toch. De focus op bijvoorbeeld de biobased economy biedt aantrekkelijke faciliteiten voor nieuw te vestigen bedrijven.

Bovendien slaagt het cluster Vestigen erin het aantal 'actieve' leads¹ op niveau te houden; hieruit blijkt dat de aanwas gestaag doorloopt, ondanks het annuleren van diverse projecten. Daarnaast liggen de tussentijdse resultaten in lijn met de afgegeven doelstelling (ten opzichte van 2011 met 50% verhoogd).

2013

Na wisselende economische omstandigheden blijkt dat het op peil houden van de leadportefeuille een belangrijke voorwaarde is voor de prestatiecontinuïteit. Zeker nu de gemiddelde looptijd steeds langer wordt. Leadgeneratie staat in 2013 dan ook als kernactiviteit op de agenda.

Het cluster werkt volgens het Productplan 2011–2013. Hierin onderscheidt Vestigen specifieke sectoren waarop ze de proactieve acquisitie toespitst. Het cluster kijkt hierbij naar de kansen voor Zeeland en de traditioneel sterke kanten van de provincie, en zoekt aansluiting bij het Topsectorenbeleid en de door het provinciebestuur geformuleerde speerpunten, zoals bijvoorbeeld logistiek, (maritieme) maintenance, biobased economy en vrijetijdseconomie. Ook prospects buiten deze sectoren worden uiteraard actief opgevolgd.

Daarnaast kent Vestigen geografische aandachtsgebieden: zowel op België/Vlaanderen als op China/Azië wordt actief geacquireerd. De opgedane ervaringen en het in de afgelopen jaren opgebouwde netwerk hebben al tot vestigingen geleid. Een blijvende inzet is daarmee gepast.

Vanzelfsprekend streeft het cluster voortdurend een werkwijze na waarbij een zo optimaal mogelijk rendement uit de gepleegde inspanningen wordt verkregen. Dat is van wezenlijk belang omdat met een relatief klein team een omvangrijk bewerkingsgebied wordt bestreken. Externe ontwikkelingen kunnen aan de basis liggen van een aanpassing van de werkwijze of in de voorgenomen planning.

¹ Lead: bedrijf, ondernemer of initiatief waarvan is vastgesteld dat het realiseren van een vestiging in Zeeland mogelijk is.

Factoren die hier bijvoorbeeld op van invloed zijn, zijn economische omstandigheden, (inter)nationale politiek, landelijke, provinciale en lokale beleidsontwikkeling of clustervorming.

Inbedding

De meeste acquisitiecontacten komen tot Impuls via het (internationale) netwerk van ontwikkelaars, makelaars, adviseurs, instanties en regionale en ondersteunde bedrijven. Daarnaast zet het cluster promotionele instrumenten in, zoals de website www.uwpand.nl, billboards, (internationale) beurzen, direct mail en advertenties in vakbladen.

Dat resulteert in samenwerking met onder meer:

- Zeeland Seaports
- Netherlands Foreign Investment Agency (NFIA) en Nationaal Acquisitieplatform (NAP);
- Nederland Distributieland/Holland International Distribution Council
- Provincie en gemeentelijke organisaties;
- Banken;
- Kamer van Koophandel, Syntens;
- NV REWIN West-Brabant;
- DOK41, InnoGo!;
- Partners als Sprangers Bouwbedrijf, DRV Accountants en de Prior Adviesgroep.

Daarnaast vindt een belangrijke samenwerking plaats met de overige clusters binnen Impuls, gezien projectontwikkeling kan leiden tot het ontstaan van nieuwe activiteiten/investeringen. Ook wordt de expertise en dienstverlening van collega's geregeld ingezet in trajecten die gericht zijn op het begeleiden van bedrijven naar vestiging in Zeeland. Omgekeerd biedt het cluster Vestigen ondersteuning bij verschillende thema's die binnen de andere clusters aan bod komen. Tenslotte vormt de interne organisatie een niet onbelangrijke leadbron.

Lopende projecten/programma's

Het cluster Vestigen werkt met een stabiele leadportefeuille van meer dan 70 dossiers. Zoals al aangegeven is het op niveau houden van deze portefeuille (omvang en kwaliteit) een belangrijke prioriteit van het team. De trajecten verschillen in inhoud en omvang en verkeren in verschillende stadia van beslissing. De lijst bevat zowel nieuwe contacten als ondernemingen die op het punt staan een vestiging in Zeeland te openen.

De doelstelling voor 2012 van het cluster Vestigen was het realiseren van 15 nieuwe vestigers die gezamenlijk 150 arbeidsplaatsen vertegenwoordigen. Het cluster verbindt zich voor 2013 opnieuw aan deze doelstelling. In 2010 zijn met de vestiging van 8 nieuwe bedrijven 75 arbeidsplaatsen gecreëerd, terwijl in 2011 in totaal 10 bedrijven werden ondersteund bij het starten van een onderneming in Zeeland. Die 10 bedrijven bieden ruimte aan 340 arbeidsplaatsen. Daarbij moet wel in ogenschouw worden genomen dat hier een grotere werkgever tussen zat die het merendeel van de arbeidsplaatsen voor zijn rekening nam.

Nieuwe projecten

Bij het cluster Vestigen is bijna dagelijks sprake van de aanwas van nieuwe leads. Ook verdwijnen er met regelmaat leads van de lijst omdat deze trajecten niet tot vestiging leiden. Nieuwe ontwikkelingen of toegenomen aandacht voor bestaande ontwikkelingen bepalen mede de agenda van het cluster. De rol van het cluster Vestigen is bij elk project gericht op acquisitie. De volgende projecten/programma's staan op stapel:

Ontwikkeling biobased economy

Doel: Voor de ontwikkeling van de biobased economy in Zuidwest-Nederland en het vormgeven van de Biobased Delta is een acquisitieplan voor de regio in voorbereiding. Hiervan kan een opgave voor het cluster Vestigen worden afgeleid.

Partners: o.a. Cluster Biobased economy & Food, BOM, NV REWIN West-Brabant.

Ontwikkeling van de Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone

Doel: een strategisch acquisitieplan voor de Kanaalzone opstellen. Een aansluitend uitvoeringsplan opstellen dat nieuwe activiteiten voor het cluster in beeld brengt.

Partners: Dow Benelux BV, Gemeente Terneuzen, Zeeland Seaports.

Veiligheidscluster

Doel: vorming van een Veiligheidscluster. Dit is een afgeleid project uit het uitvoeringsprogramma dat door de Stuurgroep Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone is vastgesteld. De clustervorming is een sectorale ontwikkeling.

Partners: Projectgroep Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone, individuele bedrijven.

Foodport Zeeland

Doel: het uit acquisitieoogpunt benutten van kansen die binnen het netwerk van agro-, aqua- en foodverwerkende bedrijven worden gecreëerd.

Partners: cluster Biobased economy & Food, Foodport Zeeland, Zeeland Seaports.

Maintenance Valuepark

Doel: uitrol van de themalocatie Maintenance Valuepark; zoeken naar passende en complementaire bedrijvigheid.

Partners: i.s.m. cluster Maintenance & Logistiek, en o.a. Dow Benelux BV, Zeeland Seaports

De recreatiekansenkaart

Doel: nieuwe functionele en ruimtelijke mogelijkheden op het gebied van recreatie en toerisme als onderdeel van geactualiseerd provinciaal beleid.

Partners: i.s.m. cluster Vrijtijdseconomie, gemeenten, Provincie Zeeland.

Innovatie van de zorg economie

Doel: de zorg economie in Zeeland innoveren door het creëren van nieuwe concepten op het gebied van de medische industrie en de zorg.

Partners: i.s.m. cluster Zorg economie.

Uitrol project Kenniswerf

Doel: uitrollen van het project Kenniswerf. Werven voor deze locatie (met een duidelijke propositie).

Partners: alle betrokken partijen bij de Kenniswerf.

Verkennen nieuwe markten en segmenten

Doel: onderzoek (door stagiaire) naar nieuwe geografische markten en segmenten om nieuwe markten aan te boren. Onderdeel van de eindrapportage is een lijst met nieuwe en concrete leads.

Partners: HZ University of Applied Sciences.

Rol: opdrachtgever, en na afloop acquisiteur.

Onderzoek vanuit Logistics Accelerator

Doel: Goederenstromen en wereldwijde veranderingen worden in *supply chains* in kaart gebracht voor Logistics Business Roadmap Zeeland. Uit dit onderzoek destilleert Vestigen kansen voor de Zeeuwse logistiek en economie en richt daar acquisitie op in.

Partners: i.s.m. cluster Maintenance & Logistiek.

Schatgraven in eigen regio

Doel: het intensiveren van contacten met gevestigde bedrijven om daaruit nieuwe leads te genereren en op te volgen.

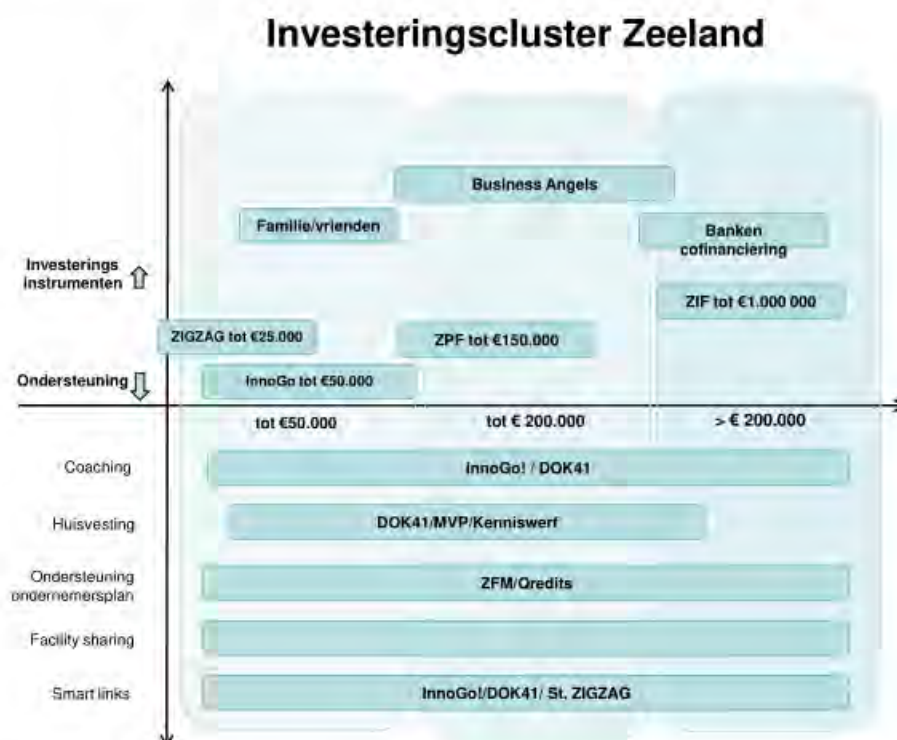
Partners: huidige bedrijven binnen het netwerk.

Cluster Investeren

Het investeringscluster heeft tot doel de investeringen in innovatie en groei van starters en Zeeuwse (innovatieve) mkb-bedrijven te verhogen op basis van de marktbehoefte.

Impuls heeft een regierol bij het opzetten en inrichten van het investeringscluster in Zeeland. Het cluster Investeren werkt aan nieuwe initiatieven die de bestaande instrumenten in de keten van financieren aanvullen en versterken. Het cluster vervult ook een faciliterende en ondersteunende rol voor startende innovatieve ondernemers uit de Zeeuwse (speerpunt)sectoren. Daarnaast worden deze starters – samen met reguliere mkb-ondernemers met innovatietalent en groeiambitie – begeleid naar financiële bronnen met als doel de transparantie in de Zeeuwse kapitaalmarkt te vergroten en daarnaast de bevordering en realisatie van financieringen voor innovatieve (startende en snelgroeiende) bedrijven in het mkb.

In onderstaand figuur is het investeringscluster opgenomen. De rol en betrokkenheid van Impuls varieert bij deze 'instrumenten'. Zo zijn er zelfstandige entiteiten waar Impuls invulling geeft aan het commissariaat (Zeeuws Participatiefonds) dan wel Impuls een rol als aandeelhouder heeft (Zeeuws InvesteringsFonds). Bij andere instrumenten als InnoGo! en DOK41 voert Impuls de regeling uit en heeft daarmee de regie in eigen handen.

Figuur 3: Een overzicht van financieringsbronnen gekoppeld aan de levensfasen van de ondernemingen.

Ontwikkelingen

Momenteel wordt door de diverse partijen (InnoGo!, Impuls, ZPF, ZIF, ZIGZAG) ingezet op goede samenwerking en bundeling van krachten tussen de verschillende instrumenten. Doel is uiteindelijk

om die samenwerking te centraliseren om transparantie te scheppen voor de ondernemer en om nieuwe entiteiten te scheppen. Alle instrumenten behouden hierbij hun eigen zelfstandigheid.

2013

Voor de periode tot 2013 zijn er drie taken om de transparantie in het Zeeuwse investeringscluster te vergroten:

1. Samenwerking en afstemming met partners in de financieringsketen om het 'investeringscluster' meer bekendheid te geven bij starters en (innovatieve) mkb-ers. Impuls neemt hierin de regie. Het doel hiervoor is tweeledig: duidelijkheid voor de ondernemer scheppen en een betere benutting van de regelingen. Hiervoor zullen onderlinge werkafspraken over (gezamenlijke) communicatie en werkafspraken worden gemaakt.
2. Het uitvoeren van de diverse rollen die Impuls heeft bij de instrumenten.
3. Het ontwikkelen/verkennen van nieuwe instrumenten (Kenniswerf, informals, OP-Zuid).

Inbedding

Samenwerking met de bestaande fondsen, banken en andere financiële entiteiten vormen een wezenlijk onderdeel van het cluster Investeren.

- Stuurgroep InnoGo!, bestaande uit vertegenwoordigers van banken, Impuls, HZ University of Applied Sciences, Kamer van Koophandel, University College Roosevelt en overig Zeeuws bedrijfsleven;
- Screeningcommissie InnoGo!, bestaande uit ervaren Zeeuwse ondernemers, zoals ABN AMRO, Dow Benelux BV, Philips Lighting Vitrite, Prior Advies, Unitron, Rabobank, ZPF, die de plannen van startende ondernemers beoordelen en beslissen over deelname aan InnoGo!;
- Stichting Incubator Zeeland, het bestuur dat verantwoordelijk is voor DOK41;
- De aandeelhouders van het Zeeuws Investeringsfonds, naast Impuls bestaand uit Stichting ZIGZAG en enkele private investors;
- Periodiek overleg InnoGo!, Stichting ZIGZAG, ZPF (Zeeuws Participatiefonds) alsmede de banken;
- Kenniswerfbijeenkomsten met bedrijfsleven, HZ University of Applied Sciences, Provincie Zeeland, Scaldia e.a.;
- Actieplan Groei! – samenwerking tussen een tiental partners in Noord-Brabant en Zeeland, waaronder BOM, Brainport, BZW, Impuls, Kamer van Koophandel, REWIN, Syntens;
- Stuurgroep OP-Zuid/Innovatie Zuid met de Provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland, Daarnaast partijen als BOM, Impuls, Stimulus, Syntens;
- Deskundigencommissie OP-Zuid inzake de bedrijfsgerichte regelingen OP-Zuid voor het midden- en kleinbedrijf.

Daarnaast is een groot netwerk (waaronder het bedrijfsleven) opgebouwd waarmee op regelmatige basis afstemming plaatsvindt.

Lopende projecten/programma's

InnoGo! II

InnoGo! II is het vervolg op het in 2012 afgeronde InnoGo!, dat innovatieve (techno)starters in Zeeland begeleidt en ondersteunt bij de opzet van een bedrijf en/of de ontwikkeling van een product. Naast innovatieve (techno)starters ligt de focus de komende jaren ook op biobased bedrijven (mkb tot 100 fte).

Concrete doelstelling: ondersteuning 40 ondernemers in 3 jaar.

Partners: ABAB, Dow Benelux BV, HZ University of Applied Sciences, Kamer van Koophandel, Philips, Prior Advies, Provincie Zeeland, Rabobank, Stichting ZIGZAG, Syntens, TechnoPartner, Unitron, Zeeuws Participatiefonds.

Rol: ontwikkelaar, penvoerder, begeleiding starters, projectadministratie, rapportage naar financiers, voorzitter stuurgroep.

Begroting: € 2,2 miljoen in 4 jaar. Voor 2013 (2^e jaar operationeel) betekent dat circa € 550.000.

DOK41

DOK41 faciliteert, adviseert en ondersteunt startende ondernemers uit de kennisintensieve en technologische sector in Zeeland. Met het netwerk, de kennis en de partners wordt de groei van bedrijven versneld.

Concrete doelstelling: voor 2013 het faciliteren van 5 ondernemers via de kantooromgeving en 3 starters via de loodsen, het realiseren van 5 samenwerkingsverbanden en daarmee het realiseren van 20 directe en 8 indirecte arbeidsplaatsen.

Partners: l'escaut woonservice, Gemeente Vlissingen, HZ University of Applied Sciences, InnoGo!, Kamer van Koophandel, OP-Zuid, Orionis, Provincie Zeeland, Scalda, Sociale Dienst Walcheren, Stichting Incubator Zeeland, Stichting ZIGZAG, Syntens.

Rol: verbinder projecten, projectadministratie, projectcoördinatie en rapportage aan OP-Zuid.

Begroting: € 1,8 miljoen in 4 jaar. Voor 2013 (3^e jaar operationeel) betekent dat circa € 300.000.

Zeeuws Participatiefonds

Het Zeeuws Participatiefonds (ZPF) verstrekt hoog risicodragend kapitaal aan startende en doorstartende ondernemers in Zeeland. Het gaat hierbij om financieringsaanvragen met een maximum van € 150.000. Het ZPF richt zich op bedrijven uit het mkb die economische spin-off voor Zeeland kunnen genereren (geen horeca en detailhandel).

Concrete doelstelling: het financieren van mkb-bedrijven met een mogelijke economische spin-off voor Zeeland.

Partners: ABN AMRO, Provincie Zeeland, ZLM Verzekeringen.

Rol: De rol van Impuls is nieuw. Impuls zal namelijk namens de Provincie een rol in het commissariaat op zich nemen. Daarnaast afstemming met het investeringscluster in Zeeland en het inzetten van het netwerk.

Innovatie Zuid – OP-Zuid bedrijfsgerichte regelingen

Doel is het stimuleren en vergroten van de innovatiekracht van mkb-bedrijven in de regio Zuid-Nederland door het initiëren van kwalitatief goede projecten voor de innovatieregeling van OP-Zuid. Enerzijds wordt invulling gegeven aan het huidige programma tot en met 2014, waarbij de focus ligt op de aanjaagtrajecten en de bedrijfsgerichte regelingen. Anderzijds is Impuls actief betrokken bij de opzet en invulling van het nieuwe programma dat vanaf 2014 van start gaat.

Concrete doelstelling: een kwantitatief en kwalitatief grote deelname aan de drie innovatieregelingen binnen Prioriteit 1. In totaal zullen ruim 1400 mkb-bedrijven door het project worden bereikt.

Partners: Provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland, de regionale ontwikkelingsmaatschappijen, Stimulus en Syntens.

Rol: lid van de Stuurgroep Innovatie Zuid, begeleider mkb-bedrijven bij aanvragen en beoordelen innovativiteit, vertegenwoordiger bij de deskundigencommissie en projectcoördinatie.

Actieplan Groei! 2.0.

Door samenwerking en afstemming van partners wil Actieplan Groei! 2.0. ondernemerschap in de Provincies Zeeland en Noord-Brabant stimuleren en faciliteren.

Doelstelling: inzetten op nieuwe kansen voor het mkb dat groeiambities heeft. Een van de mogelijkheden is het onderzoeken van de haalbaarheid van een tweede incubator in Zeeland.

Partners: een tiental partners in Noord-Brabant en Zeeland, waaronder BOM, Brainport en BZW, Kamer van Koophandel, REWIN, Syntens.

Rol: projectontwikkelaar, coördinator Zeeuwse inbreng.

Begroting: € 20.000 in 2 jaar. Voor 2013 (2^e jaar operationeel) betekent dat circa € 10.000.

Nieuwe projecten

Zeeuws Investeringsfonds

Het financieren van nieuwe risicovolle technologische ontwikkelingen en bedrijvigheid op diverse economische Zeeuwse speerpunten is het doel van het Zeeuws Investeringsfonds (ZIF). Hiermee wordt beter voorzien in de vraag in de markt naar risicodragend kapitaal voor een bedrag tussen de € 150.000 en € 1.000.000. De focus is op innovatieve technostarters jonger dan 5 jaar met (forse) groeipotentie.

Concrete doelstelling: het aangaan van minimaal 2 participaties in 2013.

Partners: AgentschapNL, Provincie Zeeland, Stichting ZIGZAG en vijf *private investors*. Plus samenwerking met de regionale banken en/of andere private investors.

Rol: aandeelhouder van het fonds, administrator, verbinder, algemene assistentie en coördinatie.

Kenniswerf Zeeland

Doel is Kenniswerf Zeeland (KZ) te laten uitgroeien tot hét bedrijvenpark in Zeeland voor organisaties die zich bezighouden met innovatie. KZ wordt hierbij de aanjager en ontwikkelaar van drie economische projecten op en rondom de Kenniswerf; KZ wordt facilitator van het bedrijvenpark en de initiator van het netwerk voor technologische innovatie in Zeeland; KZ groeit uit tot de economische verbinder in het gebied.

Concrete doelstelling: in het eerste jaar 10 nieuwe partners realiseren. De participerende bedrijven kunnen zich via een goede branding van de KZ beter profileren in de regio; De KZ zal 5 nieuwe bedrijven aantrekken met gemiddeld 3 medewerkers; De KZ zal ondersteunen in het bedrijfsgericht opleiden van studenten.

Partners: bedrijfsleven betrokken bij de Kenniswerf (primaire dragers van het concept); HZ University of Applied Sciences en Scalda (nauwe samenwerking en ondersteuning); Gemeente Vlissingen en Provincie Zeeland (eerste drie jaar een financiële bijdrage).

Rol: penvoerder, aanjager en ontwikkelaar van economische projecten en bij acquisitie.

Begroting: € 355.000 over een periode van 4 jaar.

Cluster Biobased economy & Food

Biobased economy wil de economie die gebaseerd is op fossiele grondstoffen omzetten naar een economie gebaseerd op biogebaseerde grondstoffen². Biobased economy is daarmee een sectoroverschrijdend thema waarin, meerdere nationaal gedefinieerde topsectoren plaatshebben, zoals chemie en agrofood. Het inspelen op een toekomstig biogebaseerde economie draagt bij aan de toekomstbestendigheid van bedrijven en biedt nieuwe kansen voor innovatie en bedrijvigheid.

Ontwikkelingen

De sociaaleconomische, technische en politieke ontwikkeling naar een biogebaseerde economie vraagt (langdurige) betrokkenheid en inzet van bedrijven, overheid en kennisinstellingen. In Zeeland groeide de biobased economy de laatste jaren bottom-up en wordt het gedragen door multinationals, mkb-ers, kennisinstellingen én burgers. Om de samenwerking te bevestigen hebben partijen een regiegroep en een uitvoeringsbureau ingesteld (zie inbedding).

De Provincie Zeeland heeft de biobased economy als beleidsspeerpunt benoemd en stelt voor de huidige collegeperiode € 6 miljoen beschikbaar.

2013: Foodport Zeeland

In 2010 en 2011 heeft Impuls in samenwerking met Provincie Zeeland, ZLTO en Zeeland Seaports een start gemaakt met de ontwikkeling van Foodport Zeeland als instrument om het economische foodcluster in Zeeland te versterken. De inhoudelijk focus is op onderwijs & arbeidsmarkt (foodportacademie), biobased economy (valorisatie food-reststromen), facility sharing, logistiek en positionering van Zeeland als foodport.

Voor de periode tot 1 december 2013 detachteert Impuls managementcapaciteit bij de stichting Foodport Zeeland om zodoende de ontwikkeling van Foodport extra te ondersteunen. Daarnaast is een Uitvoeringsbureau Food Zeeland opgericht; hier wordt de facilitering door de Provincie Zeeland van Foodport Zeeland en de samenwerking met NV Economische Impuls Zeeland nader geregeld. Beide zet Impuls in 2013 voort.

Inbedding

Lobbygroep Biobased Delta

Regiegroep Biobased Zeeland

Uitvoeringsbureau

Een zware groep bedrijven voert de regie op biobased economy in Zuidwest-Nederland. Zo richt de lobbygroep Biobased Economy Zuidwest-Nederland zich op samenwerking en gezamenlijke lobby met West-Brabant door het leggen/onderhouden van relaties met de Rijksoverheid en de EU onder de naam Biobased Delta. Zij bestaat uit: gedeputeerden economie van Zeeland en Noord-Brabant, directeuren/managers van Cargill, Dow Benelux BV, Sabic, SuikerUnie, Yara en ZLTO.

De regiegroep Biobased Zeeland adviseert het Uitvoeringsbureau Biobased Delta en de Provincie Zeeland over het biobased beleid en de samenwerking met andere regio's. Zij bestaat uit: gedeputeerde economie Ben de Reu (voorzitter), directieleden van Dow Benelux BV, Cargill, Yara, Zeeland Refinery, mkb-bedrijf Van Antwerpen Milieutechniek en Edudelta, HZ University of Applied Sciences en Scalda.

Impuls is trekker en coördinator van het Uitvoeringsbureau Biobased Delta. Zij werkt hier samen met: Zeeland Seaports, de Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland, Syntens en de Provincie Zeeland. Bij hierna genoemde projecten vindt samenwerking plaats met een brede en uitgebreide groep van multinationals, het mkb en kennisinstellingen.

² Groene/hernieuwbare grondstoffen

Introductie overige projecten

Het businessplan Agro meets Chemistry vormt het kader van het programma van het cluster Biobased economy & Food. De stuurgroep Biobased Economy geeft sturing aan de kaders. Impuls heeft de volgende hoofdtaken:

1. Programmamanagement van het Uitvoeringsbureau
2. Aanjagen van projecten binnen de thema's:
 - A. groene grondstoffen,
 - B. groene bouwstenen en
 - C. procesintensificatie
3. Bevorderen van business development bij biogebaseerde mkb-bedrijven.

Binnen deze drie themalijnen lopen de huidige en nieuwe projecten dermate in elkaar over dat ze in dit hoofdstuk worden geclusterd per onderwerp. De lijst van projecten is onvolledig, maar geeft een goed beeld van de ontwikkelingen.

Lopende projecten: ad 1. Uitvoeringsbureau Biobased Zeeland

Het Uitvoeringsbureau behelst de strategische uitwerking van de stuurgroep Zeeland en Lobbygroep Zuidwest-Nederland. In 2012 stelde de Provincie Zeeland € 80.000 ter beschikking om een extra impuls te geven aan biobased economy. Om ook in 2013 voldoende voortgang te houden is extra capaciteit een besprekingspunt met de Provincie.

Concrete doelstelling: vormgeven aan de lobby richting Rijk, Benelux en de EU en positioneren van de regio als Europees Biobased Supercluster; het helpen met realiseren van de financiering van de (Zeeuwse) schaa sprongprojecten en andere initiatieven van het bedrijfsleven en kennisinstellingen (bij bedrijven, instellingen, investeringsfondsen en overheden); afstemming BBE Zeeland (biobased economy) met soortgelijke programma's; voortgangsbewaking programma en advisering richting de provincie Zeeland en de Stuurgroep Zuidwest; bewaken van de taakverdeling tussen de verschillende deelnemende organisaties in het Uitvoeringsbureau en het brengen van één boodschap, via één loket dat zichtbaar is voor de ondernemers.

Rol: programmamanager, in 2013 en later uitvoerder.

Partners: Kamer van Koophandel, Provincie Zeeland, Syntens, ZSP.

Begroting: PSEB, € 6 miljoen.

Lopende projecten: ad 2. Aanjagen projecten

Subthema A: 'Groene grondstoffen'

Dit omvat het aanjagen van projecten waardoor nieuwe groene grondstoffen kunnen ontwikkelen, onderverdeeld in aquatische (algenteelt) en agrarische green raw materials (plantaardige productie).

Groene grondstoffen (Aquatische green raw materials): Industrieel algencluster

Het Industrieel algencluster valt uiteen in het Algencluster Zuid-Beveland en het Industrieel algencluster Kanaalzone/Slogebied. Dit betreft een Pieken in de Delta-project met een totale omvang van € 1,9 miljoen.

- *Industrieel algencluster Zuid-Beveland*

Pilotplant met photobioreactor bij Lamb Weston.

Concrete doelstelling: ontwikkeling van een waardeketen met een passend businessmodel door inrichten van een grootschalig fieldlab.

Rol: projectmanager, ontwikkelaar, penvoerder.

Partners: Algaelink, Avans, HZ University of Applied Sciences, Impuls, Lamb Weston, Zeeland Aquacultuur.

- *Industrieel algencultuur Kanaalzone/Sloegedijk*
Onderzoek van afvalwater op samenstelling en geschiktheid voor algenteelt via laboratoriumtesten.
Concrete doelstelling: methodiek voor geschiktheid van afvalwater voor algenteelt dat voor andere clusters ingezet kan worden (quickscan).
Rol: projectmanager, ontwikkelaar, penvoerder.
Partners: Avans, Dow Benelux BV, Heros, HZ University of Applied Sciences, Sagro MA, Yara, Zeeland Refinery.

Groene grondstoffen (Aquatische green raw materials): Zeewier

Vanaf het voorjaar van 2011 ligt in de Schelphoek in de Oosterschelde een Zeeboerderij, waar zeewier wordt geteeld.

Concrete doelstelling: ervaring opdoen met de apparatuur en teelttechniek om zeewier te kweken onder natuurlijke omstandigheden.

Rol: ontwikkelaar, deel landelijk consortium die de teelt, techniek en afzet zeewier ontwikkelt.

Partners: o.a. Wageningen UR

Groene grondstoffen (Aquatische green raw materials): Duurzame Zeeboerderij

Sinds 2010 is Impuls betrokken bij het project Duurzame Zeeboerderij, waarvoor het ministerie van Economische Zaken een opdracht in de vorm van een SBIR-Zeewier heeft verstrekt.

Concrete doelstelling: realiseren van een teeltsysteem van zeewier en een keten voor de afzet. Het streven is om in Zeeland en daarbuiten een volledige keten te realiseren rondom zeewierteelt.

Rol: trekker afzetmarkt, ondersteuner businessplan.

Partners: CIV Den Oever, Deltares, Hortimare, E-Kwadraat, Feyecon, Koers&Vaart, Machinefabriek Bakker, Ocean Harvest, Wageningen UR.

Groene grondstoffen (Agrarische green raw materials): plantages

Op dit moment lopen er contacten met bedrijven/organisaties die op braakliggende terreinen biobased plantages willen aanleggen met bamboe, olifantsgras of andere snelgroeiende eenjarige gewassen. Ook de winning van biomassa uit bermen of wilgenproductie geeft mogelijk aanknopingspunten.

Concrete doelstelling: zoektocht naar braakliggende (voormalig) bedrijven- of industrieterreinen die (historisch) vervuild grond zijn en aanleg plantages.

Rol: ondersteuner in zoektocht, verbinder.

Partners: CradleCrops, NNRGY Crops Holland.

Subthema B: 'Groene bouwstenen'

'Green Building Blocks' bestaat uit twee thema's: 'Bioraffinage en biocomponenten'³ en het leggen van 'slimme verbindingen'⁴ tussen de agro- en voedingsmiddelensector en de procesindustrie voor het uitwisselen van reststoffen. Enkele projecten:

Groene bouwstenen (Bioraffinage en biocomponenten): Vlas een ijzersterk natuurcomposiet
Natuurvezelcomposiet is duurzame combinatie van een natuurvezel, zoals vlas en (bio)hars.
Concrete doelstelling: prototypeontwikkeling, kennisverbreding, marktontwikkeling en imagoverbetering. In eerste instantie wordt gericht op het ontwikkelen van producten voor de bouwwereld.

³ Bioraffinage: het scheiden van biomassa in verschillende biocomponenten die al dan niet na een verdere bewerking en scheiding afzonderlijk af te zetten zijn.

⁴ Slimme verbindingen: een goede toepassing vinden voor biomassa, zo hoog mogelijk in de verwaardingspiramide. Ook import en export speelt een rol in het aan elkaar knopen van vraag en aanbod.

Rol: aanjager, ontwikkelaar.

Partners: Delmeco, Faktor Plus, Logus/De Hoop, NPSP, Sabic, Van de Bilt Zaden en Vlas, Woongoed Zeeuws-Vlaanderen.

Begroting: omvang € 371.576, subsidie € 185.788 via OP-Zuid.

Groene bouwstenen (Bioraffinage en biocomponenten): Stevia

Stevia is een meerjarig struikachtig gewas die circa 300 keer zoeter dan suiker smaakt, maar calorievrij is.

Concrete doelstelling: onderzoek naar teelttechnische mogelijkheden en knelpunten.

Onderzoek naar afzetmogelijkheden.

Rol: ontwikkelaar projectplan en opsteller begroting.

Partners: Agrarisch Innovatie en Kenniscentrum Rusthoeve, DLV Plant en Universiteit Leuven.

Begroting: omvang € 92.000, subsidie € 46.000 via Provincie Zeeland.

Groene bouwstenen (Slimme verbindingen): BIOMAP

Impuls en Zeeland Seaports werken samen aan de opzet van een virtuele biomassamarktplaats als hulpmiddel om vraag en aanbod van biomassastromen met elkaar te verbinden.

Concrete doelstelling: inzet vanaf eind 2012. De webtool zal vrij te gebruiken zijn door private partijen en andere belangstellenden (vrije licentie).

Rol: projectontwikkelaar en –uitvoerder.

Partners: Zeeland Seaports, regionale bedrijven en organisaties.

Begroting: Intereg IVC (Low Carbon Regions).

Subthema C: 'Procesintensificatie'

Binnen het thema 'Process Intensification', dat het vergroenen van de procesindustrie door het gecombineerd toepassen omvat, bevinden zich drie thema's: 1. het sluiten van kringlopen, 2. de grootschalige inzet van groene grondstoffen en 3. schone technologie. Enkele projecten:

Procesintensificatie (Sluiten van kringlopen): Valorisatie van reststromen Sloegebied

Het onderzoek 'Valorisatie van reststromen Sloegebied' heeft eind 2010 de mogelijkheden van restwarmte- en reststroombenutting in het Sloegebied in Zeeland onderzocht.

Concrete doelstelling: zowel de vraag naar als het aanbod van reststromen zijn in kaart gebracht. Aan de hand van deze studie is een technische studie uitgevoerd naar een koppeling tussen Martens en Zeeland Refinery. Momenteel wordt de business case opgesteld met tot doel het uiteindelijk realiseren van de koppeling.

Rol: ontwikkelaar.

Partners: Martens, ministerie van Economische Zaken, Provincie Zeeland, Zeeland Refinery, ZSP.

Begroting: circa € 2 tot 3,5 miljoen.

Procesintensificatie (Schone technologie): Energie Conversie Park

Ontwikkeling van een Energie Conversie Park-concept. Door een slimme, energetisch optimale combinatie van verwerkingstechnologieën moet de regionaal beschikbare biomassa op een efficiënte en economisch rendabele manier worden verwerkt. Een technisch voorontwerp en businessplan voor 5 pilots zijn gemaakt; in de pilotlocatie van Heros in Sluiskil verrichten Wageningen UR en HZ University of Applied Sciences momenteel onderzoek.

Concrete doelstelling: aanvullende business cases op locatie Sluiskil.

Rol: partner.

Partners: Heros, HZ University of Applied Sciences, Wageningen UR.

Begroting: Interreg, totale projectomvang van € 2 miljoen.

Lopende projecten: ad 3. Bevorderen business development bij biogebaseerde mkb-bedrijven

Het mkb heeft een belangrijke rol in de transitie van een fossiele economie naar een biogebaseerde economie. Om dit in de praktijk te brengen is vaak kennis en financiering nodig. Het Uitvoeringsbureau ontwikkelde in 2012 met de Provincie Zeeland een instrumentarium die business development bij biogebaseerde mkb-bedrijven ondersteunt.

Concrete doelstelling: mkb innovaties laten leveren aan multinationals, producten en kennis laten ontwikkelen die de transitie mogelijk maken.

Rol: uitvoerder.

Partners: Kamer van Koophandel, Provincie Zeeland, Syntens.

Begroting: OP-Zuid, IPC-regeling, vouchers €100.000, InnoGo! II € 600.000.

Nieuwe projecten

De biobased economy blijft de komende decennia in ontwikkeling. Dat biedt telkens nieuwe aanknopingspunten voor nieuwe initiatieven in het werkveld. Hieronder staan mogelijke projecten die deels hun basis vinden in eerder genoemde (gelijknamige) projecten en thema's (Groene grondstoffen, Groene bouwstenen en Procesintensificatie). Deze lijst is indicatief. Vanuit de markt zullen nieuwe projecten naar boven komen, terwijl andere projecten later of niet gerealiseerd zullen worden. Impuls verwacht in 2013 minimaal drie nieuwe projecten te ontwikkelen, waarbij de wens van het bedrijfsleven en de kansrijkheid van biobased producten in de markt leidend zijn.

Rol: aanjager, ontwikkelaar.

- Algencluster Sloegebied II in samenwerking met: Delta, Evides, Zeeland Aquacult, Zeeland Refinery.
- Opschaling groene grondstoffen in samenwerking met: DLV Plant, kennisinstellingen, Rusthoeve.
- Innovatieprogramma macro-algen (wieren) en biochemicals in samenwerking met: Arkema, HZ University of Applied Sciences, North Seaweed, Wageningen UR.
- Procesintensificatie Scans in samenwerking met: Chemie Zeeland, ICL-IP, Provincie Zeeland, Vitaal Kanaal & Sloe, Yara.
- Kleinschalige bioraffinage in samenwerking met: mkb-bedrijven, Wageningen UR.
- Bio-alcoholen in samenwerking met: Dow Benelux BV, ICL-IP, Wageningen UR, e.a.
- Vervolg op Connecting CO2 in samenwerking met HZ University of Applied Sciences, TNO, Visser & Smit Hanab, Zeeland Refinery.
- Snelgroeiende gewassen in samenwerking met: Crops2Cradle, Delta Milieu, Heijmans, Heros, Linex Pro Grass, NNRGY, Rijkswaterstaat.
- Green Deal Sloegebied in samenwerking met: bedrijven, Provincie Zeeland, Rijk, Zeeland Seaports.
- Bio-LNG in samenwerking met: Lijnco, Provincie Zeeland, Zeeland Seaports.

Cluster Maintenance & Logistiek

Voor de Zeeuwse economie zijn onderhoud en logistiek van belang. Als sector, maar ook als smeerolie van de chemische industrie, biobased economy en foodsector. Door logistiek en maintenance slimmer en efficiënter te organiseren, zowel op sector- als op activiteitsniveau, kunnen al deze sectoren hun slagkracht verhogen en hun concurrentiepositie verstevigen.

Ontwikkelingen

Maintenance en logistiek zijn ingebed in het nationale Topsectorenbeleid; logistiek is erkend als topsector, maintenance is nadrukkelijk benoemd als ondersteunend aan de topsectoren chemie, energie en hightech. Ook worden beide ondersteund door topinstituten Dutch Institute World Class Maintenance (DIWCM) en Dutch Institute for Advanced Logistics (Dinalog).

Impuls blijft in verschillende projecten de brug slaan tussen de topinstituten en Zeeland.

2013

De vertaling naar de Zeeuwse economie van (inter)nationale speerpunten, die zijn gedefinieerd door overheden (Topsectorenbeleid) en top- en kennisinstituten, levert hoofdlijnen en subthema's op. Centraal in deze subthema's staat innovatie. Dit moet leiden tot die slimmere en efficiëntere logistiek en maintenance. Zodat deze sectoren – plus gerelateerde sectoren – op langere termijn slagvaardiger zijn en een verbeterde concurrentiepositie verwerven. De drie hoofdlijnen:

1. *Efficiëntieverbetering van/door onderhoud en logistiek*
Door slimmer organiseren van onderhoud en het beter benutten van nieuwe technologie worden zowel onderhoudsactiviteiten als logistiek efficiënter. Zoals digitalisering van onderhoudsprocessen of regiodistributieconcepten.
2. *Regie over goederenstromen en maintenance processen*
Door samenwerking in de logistieke- en onderhoudsketen creëer je systeemoptimalisatie in plaats van suboptimalisatie op bedrijfsniveau. Zoals ontwikkeling van transportcorridors vanuit Zeeland, samenwerking tussen vervoerders en terminals of controltowers voor onderhoud in chemie- en energiesector.
3. *Multi- en Synchromodale logistiek*
Door het slim en flexibel inzetten van verschillende vervoersmodaliteiten wordt transport goedkoper en duurzamer. Zoals de ontwikkeling en promotie van binnenvaart, ontwikkeling van ict-ondersteuning van binnenvaart en wegtransport, ondersteuning verladers in modal split issues, et cetera.

Hiernaast is het – gezien de positieve ontwikkelingen in Zeeland als Maintenance Valuepark – zinvol om in samenspraak met het bedrijfsleven het nut, de noodzaak en richting van de Impuls-activiteiten te herijken. In 2013 zal het cluster Maintenance & Logistiek zich nadrukkelijk bezinnen door expertmeetings te organiseren.

Inbedding

Het cluster Maintenance & Logistiek is goed ingebed in (sub)regionale netwerken en overlegstructuren. De belangrijkste:

- Topinstituut Dinalog (Dutch Institute Advanced Logistics) met o.a.: 2W logistiek, CTOB, Delmeco, Dow Benelux BV, Outokumpu, Ovet, Yara, Zeeland Refinery.
- Topinstituut DIWCM (Dutch Institute World Class Maintenance) met o.a.: AES Elsta, Bosch Rexroth, BOW Terminal, Cargill, Cofely, Damen Schelde, Delta, Dow Benelux BV, Engiplast, Flowserve, Imtech, Philips, Rijkswaterstaat, Spie, Yara, Zeelandia, Zeeland Refinery.

- Programmaraad MVP Terneuzen en het Kennis & Innovatiecentrum MVP met o.a.: Cargill, Cofely, Dow Benelux BV, Engiplast, H4A, Flowserve, Mammoet, Spie, TNO, Yara, Zeeland Seaports.
- Stuurgroep Logistics Accelerator, met o.a.: HZ University of Applied Sciences, Kamer van Koophandel, Provincie Zeeland, Syntens, ZPPC, ZSP, en vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven.
- Logistiek Kennis DC Zuidwest Nederland, met o.a.: BOM, HZ University of Applied Sciences, NHTV, NV REWIN West-Brabant, Syntens.

Lopende projecten/programma's

Figuur 4: Grafische weergave van de hoofdlijnen binnen het cluster Maintenance & Logistiek. Binnen de hoofdlijnen zijn er lopende projecten of projecten in ontwikkeling die bijdragen aan het realiseren van de ambitie. De genoemde thema's en projecten spelen deels op Zuidwest-Nederlandse schaal en worden in samenwerking met o.a. NV REWIN West-Brabant en BOM ontwikkeld.

Introductie logistieke projecten

Alle logistieke projecten 2010-2013 vallen onder het paraplu-project Logistics Accelerator (een OP-Zuid gefinancierd project, door Impuls opgezet in samenwerking met BOM, NV REWIN West-Brabant en Syntens en met een projectbegroting in Zeeland ca. € 1.250.000). Impuls is zowel inhoudelijk als financieel verantwoordelijk voor activiteiten in Zeeland. Na de opstart- en ontwikkelperiode (2010-2011) wordt 2013 het jaar van het oogsten van projectresultaten. Hiernaast bieden deze ontwikkelingen voldoende aangrijpingspunten om ook de projectagenda voor 2014 te vullen.

Onderstaand de lopende projecten:

Business Roadmap naar 2020

Concrete doelstelling: opstellen van een ontwikkel-roadmap die bedrijven in en om de Zeeuwse havens helpt in het bepalen van de bedrijfsstrategie met name op gebied van Value Added Logistics. Hiernaast helpen Zeeland Seaports en Impuls met het richting geven aan acquisitie-inspanning.

Rol: projectleider.

Partners: HZ University of Applied Sciences, Technische Universiteit Eindhoven, Zeeland Port Promotion Council en Zeeland Seaports.

Doorontwikkeling Regiodistributie Walcheren

Zoals de naam zegt, is dit een doorontwikkeling van Regiodistributie Walcheren (in 2012 succesvol afgerond). Hierbij is in samenwerking met de enkele gemeenten geïnventariseerd welke regio- of stadsdistributieconcepten vanuit economisch oogpunt haalbaar zijn.

Concrete doelstelling: minimaal een van deze concepten doorontwikkelen tot concrete businessplan, in samenwerking met de relevante distributieketens en lokale logistieke dienstverleners.

Rol: projectleider.

Partners: gemeenten Middelburg, Veere, Vlissingen.

Businesscase project Duurzaam Koelhuis

Dit project is een vervolg op de studie naar duurzame shared facilities (2012). Uit dit onderzoek kwam een technisch concept van een duurzaam koelhuis voor verschillende ondernemers in de foodsector.

Concrete doelstelling: businesscase en een eventueel verdienmodel uitwerken, en potentiële investeerders benaderen.

Partners: 2W logistiek, Farmpack, Foodport Zeeland, Fruit Packing Zeeland, Grontmij.

Rol: projectleider.

Multimodaal expertisecentrum (i.s.m. HZ University of Applied Sciences)

Dit is het vervolg op het Kenniscentrum Binnenvaart dat in 2010 en 2011 onder leiding van het Maritiem Instituut De Ruyter ontstond. Vanaf 2013 neemt de HZ University of Applied Sciences de leiding.

Concrete doelstelling: adviseren van het (Zeeuwse) bedrijfsleven in logistieke uitdaging, specifiek in de keuze van vervoersmodaliteit. Het centrum zet hier, indien mogelijk, studenten voor in, en zal door de opbouw van een kennisdatabase ook het onderwijsprogramma inhoudelijk versterken.

Partners: HZ University of Applied Sciences, Rabobank, Zeeland Seaports, (Zeeuwse) bedrijfsleven, ZPPC.

Rol: financier, lid stuurgroep, werver van bedrijven en projecten.

Introductie Maintenance-projecten

Alle maintenanceprojecten van Impuls in 2013 zijn nauw verbonden aan het Maintenance Valuepark Terneuzen (MVP). Dit MVP heeft in 2011 (in samenwerking met Impuls) een eigen Kennis- en Innovatiecentrum (KIC) opgericht, waarin vrijwel alle Zeeuwse asset owners en een groot deel van de onderhoudsbedrijven deelnemen. Impuls is verantwoordelijk voor alle KIC-projecten op conditieafhankelijk onderhoudsgebied. De innovaties en ontwikkelingen van het KIC zijn afgestemd met DIWCM, het topinstituut voor maintenance.

Onderstaand de lopende projecten:

Roadmap Condition Based Maintenance

Een vervolg op het Praktijk- en Ontwikkelcentrum voor Condition Based Maintenance (CBM).

Concrete doelstelling: in samenwerking met de chemische industrie in Zuid-Nederland en haar toeleveranciers bepalen welke bottlenecks het toepassen van CBM in de weg staan en een projectagenda opstellen om hier aan te werken.

Partners: Cofely, DIWCM, Dow Benelux BV, DSM, Sabic, Spie, Syntens, Yara, e.a.

Rol: projectleider.

Begroting: circa € 60.000.

Werken op hoogte

Het ontwikkelen van een innovatieve methode die bedrijven helpt in pre-inspectiewerkzaamheden.

Zoals het concept van een op afstand bestuurbare helikopter uitgerust met innovatieve detectiesensoren. Dit kan resulteren in zeer grote kostenbesparingen, met name door het overbodig worden van werken op hoogte.

Concrete doelstelling: specificeren van het concept en dit testen in de praktijk.

Partners: Dow Benelux BV, Cargill, Hogeschool Antwerpen, MVP, Yara.

Rol: projectleider.

Begroting: n.v.t.

Nieuwe projecten

De volgende projectideeën kaderen in de eerder geschetste hoofdlijnen en willen we in 2013 verder verkennen. Doelstelling is om enkele van deze ideeën te ontwikkelen tot concrete en gefinancierde projecten.

Samenwerkende binnenvaartterminals Zeeland-Brabant

In samenwerking met Noord-Brabant ontwikkelen van een transportcorridor van Zeeland naar Europese knooppunten.

Concrete doelstelling: idee ontwikkelen tot concreet en gefinancierd project.

Partners: samenwerking tussen Brabant Intermodal en Zeeland Seaports.

Rol: projectleider.

Begroting: onderdeel van Logistics Accelerator Zeeland.

Businesscase tool CBM

Ondersteuning van bedrijven bij het opstellen van een businesscase voor gebruik van conditieafhankelijk onderhoud.

Concrete doelstelling: idee ontwikkelen tot concreet en gefinancierd project.

Partners: samenwerking tussen belangenorganisaties DIWCM, MVP, NVDO en Profion en de bedrijven die zich verenigen in het Praktijk- & Ontwikkelcentrum voor CBM.

Rol: projectleider.

Businesscase multimodaal transport Zeeuwse Foodsector

Opstellen van een businesscase voor de overslag op de binnenvaart voor het bedrijvenccluster foodsector.

Concrete doelstelling: idee ontwikkelen tot concreet en gefinancierd project.

Partners: samenwerking tussen het onder Foodport Zeeland verenigde bedrijfsleven, de Bevelandse gemeentes, Bureau Voorlichting Binnenvaart.

Rol: projectleider.

Controltower Maintenance

Opzetten van een centrale regieorganisatie voor het monitoren van assets en het coördineren van onderhoudswerkzaamheden voor de chemische - en energiesector.

Concrete doelstelling: idee ontwikkelen tot concreet en gefinancierd project.

Partners: samenwerking tussen Cargill, Cofely, Delta, Dow Benelux BV, MVP, Spie, Yara, e.a.

Rol: projectleider.

ICT in logistiek

Verschillende projectideeën rond ondersteuning van de logistiek met nieuwe ict, zoals: uniform aanmelden voor tankvaart en verbeteren van douaneafhandeling voor de binnenvaart.

Concrete doelstelling: idee ontwikkelen tot concreet en gefinancierd project.

Partners: Dow Benelux BV, Oiltanking, Zeeland Refinery e.a.

Rol: projectleider.

Begroting: circa € 100.000.

Cluster Vrijtijdseconomie

Met haar 15.000 banen die 9% van de Zeeuwse arbeidsmarkt beslaan, staat de sector Vrijtijdseconomie niet alleen voor directe werkgelegenheid, maar ook voor toegevoegde waarde voor het midden- en kleinbedrijf. Van detailhandel en horeca tot toeleveringsbedrijven: Vrijtijdseconomie is verweven met bestaande lokale en regionale (winkel)voorzieningen. Hierdoor is de sector van cruciaal belang voor de sociale en economische vitaliteit van de regio, en voor de leefbaarheid van kleine kernen.

Ontwikkelingen

Binnen toerisme is het opdoen van nieuwe belevingen een algemene trend. Toeristen willen meerdere bestemmingen ontdekken, en komen minder vaak terug op een reeds bezochte plek. Dit heeft impact op Zeeland, waar het herhaalbezoek van oudsher hoog was. De sector heeft daarnaast ook te kampen met teruggang in overnachtingen, concurrentie met buitenlandse bestemmingen, ander boekingsgedrag en afnemende loyaliteit van gasten. Al deze ontwikkelingen maken dat een transitie van de sector noodzakelijk is: van generalisatie naar specialisatie; van demografisch doelgroepen denken naar psychografisch denken; van zes weken hoogseizoen naar bredere seizoenexploitatie en van product naar beleving, emotie en inspiratie.

Verandering is niet alleen nodig qua productaanbod; om de bestemming Zeeland te (blijven) positioneren is een structurele strategie onvermijdelijk. Dit vereist een integrale aanpak tussen kennis, innovatie, productontwikkeling, marktbewerking en monitoring.

2013

De sector wordt in Zeeland gekenmerkt door kleinschalige bedrijven die traag inspelen op de markttrends. En dat terwijl het schaalniveau en de snelheid van ontwikkelingen vragen om vernieuwingsprocessen die het niveau van het individuele bedrijf overstijgen.

Toerisme is naast een belangrijke economische pijler ook een sociaal bindmiddel. De ontwikkeling van vernieuwende toeristische concepten in krimpgebieden bieden een kans om de lokale samenleving en leefbaarheid te versterken. Daarom neemt Impuls in 2013 het concept LAND IN ZEE! als leidraad voor haar projecten. In LAND IN ZEE! dienen voor Zeeland unieke omgevingskwaliteiten als vertrekpunt om onderscheidende innovaties aan te jagen. Hiermee worden producten ontwikkeld en uitgebouwd die passen bij de Zeeuwse identiteit. En dat biedt de vrijtijdseconomie in Zeeland meer samenhang, focus en keuzes.

Inbedding

Om tot een integrale aanpak te komen, is samenwerking met andere partijen binnen het werkveld van toerisme een belangrijk aandachtspunt. Dit wordt onderkend door diverse stakeholders binnen de sector, waaronder de branches Kenniscentrum Kusttoerisme en Promotie Zeeland Delta.

- Impuls voert hiernaast regelmatig overleg met brancheorganisaties, zoals HISWA (watersport), KHN (horeca), RECRON (verblijfsrecreatie), VeKaBo (kampeerboeren), ZLTO (verbrede landbouw), Kamer van Koophandel Zuid-West Nederland en MKB-Zeeland. Middels het Toeristisch Ondernemend Zeeland (TOZ) vormen deze partijen een platform voor lobby. Impuls fungeert samen met Kenniscentrum Kusttoerisme en Promotie Zeeland Delta als adviseur.
- Het delen van kennis om innovatie binnen de sector bereiken, wordt beoogd door samenwerking met Kenniscentrum Kusttoerisme.
- Voor de marktbewerking en promotie van toeristische producten, werkt Impuls samen met Promotie Zeeland Delta en de lokale VVV's.

- Het bedrijfsleven is (in)direct betrokken bij alle overleg. De contacten met ondernemers leveren ideeën en input voor vervolgotrajecten en nieuwe projecten op.
- Impuls participeert onder meer in overlegstructuren op het gebied van watersport (Watersportcoördinatie-overleg) en binnen diverse gemeentelijke platforms voor toerisme en recreatie.

Deze overleggen bieden de mogelijkheid om gezamenlijk initiatieven te coördineren en (inter)gemeentelijke samenwerking te stimuleren.

Lopende projecten/programma's

Impuls is binnen recreatie en toerisme gericht op kwaliteitsverbetering, het creëren van samenhang binnen de sector en realisatie van regionale branding van de regio. Dit komt tot uiting in de volgende projecten:

Deltaleven

Project gericht op realisatie business-to-businessplatform (middels boekingssysteem en toeristenpas) waarmee ondernemers optimaal kunnen inspelen op de consumentenwens.

Concrete doelstelling: realisatie van een compleet business-to-business-instrument voor ondernemers in toeristische sector in Zuidwestelijke Delta. Met een portal voor afstemming vraag en aanbod kan kwalitatief aanbod ontwikkeld en vermarkt worden. Hiermee kan integrale gebiedsmarketing worden uitgevoerd.

Partners: HZ University of Applied Sciences, NHTV, Rabobank, Stichting Deltaleven (ondernemers).

Rol: ontwikkelaar, verbinder met andere initiatieven, penvoerder, projectadministrateur, rapporteur.

Begroting: omvang € 775.580, subsidie € 441.000 Pieken in de Delta.

Revitalisering verblijfsrecreatie

Realisatie van een duurzame kwaliteitsverbetering en revitalisering van de verblijfsrecreatiesector in het Zeeuwse kustgebied door middel van een innovatieve aanpak gericht op gebiedsontwikkeling en het creëren van nieuwe toeristisch-recreatieve mogelijkheden.

Doelstelling: realisatie van een nieuwe aanpak voor revitaliseringprocessen in de verblijfsrecreatie. Daarmee afname van verouderde kampeereenheden met 1000 (in 2015) en creatie nieuwe verblijfsrecreatiemogelijkheden op 7 locaties in Zeeland.

Partners: gemeenten Schouwen-Duiveland, Sluis en Veere, ondernemers, Provincie Zeeland.

Rol: ontwikkelaar, verbinder partijen, organisator financiering, penvoerder, projectadministrateur.

Begroting: omvang € 1.581.960, subsidie € 616.964 OP-Zuid.

Bad-status Domburg & Cadzand

Om de gemeenten Veere en Sluis een krachtige pr-impuls te geven en het op de kaart zetten als een gekwalificeerde vitaliteit- en wellnessbestemming, wordt ingezet op het verkrijgen van de Bad-status voor de plaatsen Domburg en Cadzand. Hiermee kan door ondernemers en gemeente gezamenlijk, hoogwaardig toerisme worden ontwikkeld dat een nieuwe bestedingsimpuls geeft via nieuwe doelgroepen en jaarrond toerisme.

Concrete doelstelling: uitvoering van het plan van aanpak voor de gemeenten Veere en Sluis. Einddoel is het verkrijgen van de erkenning en de Bad-status voor Domburg en Cadzand-bad.

Partners: gemeenten Sluis en Veere, ondernemers.

Rol: ontwikkelaar, verbinder, projectpartner, uitvoerder.

Begroting: omvang € 320.000, subsidie € 75.000 Provincie Zeeland.

Rondje watersport

Watersportproject gericht op kennismakingsdagen voor de basisschooljeugd.

Concrete doelstelling: leerlingen van de Zeeuwse basisschool kennis laten maken met diverse soorten watersport op verschillende locaties in Zeeland (minimaal 560 en maximaal 900 leerlingen).

Partners: toeristische ondernemers, basisscholen, Provincie Zeeland, gemeenten Goes, Kapelle, Noord-Beveland, Schouwen-Duiveland, Sluis, Terneuzen en Veere.

Rol: ontwikkelaar, verbinder partijen, ontwikkelaar projectplan, organisator financiering, coördinator, projectleider.

Begroting: € 52.000 Provincie Zeeland/Zeeuwse basisscholen.

LAND IN ZEE! toepassing Zeeuws Buffet

In samenwerking met een aantal ondernemers die fungeren als pilotbedrijf geeft Impuls invulling aan het concept LAND IN ZEE! Hierbij ontstaan diverse toeristische producten/diensten waarbij keuzevrijheid van de gasten voorop staat.

Concrete doelstelling: vertaalslag maken van de kernwaarden van LAND IN ZEE! naar productontwikkeling op ondernemersniveau; opstellen van een procesaanpak.

Partners: gemeenten, Kenniscentrum Kusttoerisme, ondernemers, Promotie Zeeland Delta, Provincie Zeeland.

Rol: ontwikkelaar, verbinder, opstellen projectplan.

Stimuleren toeristische ontwikkeling en innovatie op gemeenteniveau

Brede gebiedsontwikkeling om te komen tot een economische impuls van de regio. Nadruk ligt op toerisme om daarmee meer bestedingen te genereren.

Doelstelling: realiseren van meer samenhang in (toeristisch) productaanbod; ontwikkeling nieuwe productmarktcombinaties; uitwerking thematisering en gezamenlijke promotie.

Partners: o.a. gemeente Hulst, Kapelle, Noord-Beveland, Schouwen-Duiveland, Terneuzen, Tholen.

Rol: ontwikkelaar, verbinder partijen en initiatieven (o.a. Lekker Regionaal Product).

Nieuwe projecten

In 2013 neemt Impuls het concept LAND IN ZEE! als leidraad voor inhoudelijke focus voor projecten. Ook vormt de Economische Agenda van de Provincie Zeeland een belangrijke richtlijn.

Voor de uitwerking van LAND IN ZEE! is een vertaalslag nodig van de beelden en ideeën naar concrete productmarktcombinaties. Dit geldt zowel voor marktpartijen als voor lokale overheden.

Impuls is, als centrale aanjager voor het stimuleren van innovatie, hierin een verbindende schakel tussen verschillende partijen en speelt een coördinerende rol bij de uitvoer van de activiteiten. Vanuit deze rol geeft Impuls mede invulling aan de business cases van de Economische Agenda (recreatieve infrastructuur en *leisure hotspots* (Breskens en Brouwersdam).

Innovatieve LAND IN ZEE! ondernemersconcepten (pilotprojecten nieuwe vormen van verblijf)

Het concept LAND IN ZEE! biedt een inspiratiebron die leidraad kan worden bij nieuwe innovaties. De ontwikkeling van innovaties zijn zeer wenselijk voor de positionering van Zeeland.

Concrete doelstelling: ontwikkelen en realiseren van nieuwe bedrijfsconcepten die duurzaam en energieneutraal zijn, en combinaties tussen natuur, cultuur, sport en visserij hebben de toekomst.

Partners: gemeenten, ondernemers, Provincie Zeeland.

Rol: aanjager voor de stimulering van dergelijke innovaties.

Innovatie (duurzame) vervoersconcepten

Alternatieve vervoersvormen zoals nieuwe openbaarvervoerconcepten dragen bij aan een intensievere vakantiebeleving.

Concrete doelstelling: onderzoek naar welke nieuwe vormen van vervoer rendabel te exploiteren zijn, aansluitend bij het LAND IN ZEE!-concept. De focus ligt daarbij op een vernieuwde invulling van

Rondje Pontje, watertaxi's en andere middelen die juist de verbinding maken tussen het land en water.

Partners: gemeenten, ondernemers, Provincie Zeeland.

Rol: zoeker betreffende ondernemers en investeerders.

Nieuwe exploitatievormen/regionaal ontwikkelingsmodel kustgebieden

Nieuwe financieel-economische omstandigheden en een nadruk op duurzaamheid, vragen om een andere kijk op financiering van toeristische projecten en initiatieven. Zo is bijvoorbeeld kennis nodig over nieuwe regionale ontwikkelingsmodellen die specifiek in kustgebieden van toepassing zijn (als gevolg van de bijzondere ligging). Ook moeten nieuwe exploitatievormen, op individueel, regionaal of Zeeuws niveau, worden onderzocht.

Concrete doelstelling: verkennen welke exploitatievormen toepasbaar zijn in Zeeland. Ontwikkeling monitoringsysteem waarmee op gemeentelijk niveau in kaart kan worden gebracht wat de impact is van toerisme, en hoe dit regionaal kan worden doorvertaald en omgezet in nieuwe beleidsrichtingen.

Partners: Kenniscentrum Kusttoerisme, ondernemers.

Rol: verkenner, ontwikkelaar.

Verkenning mogelijkheden toerisme Zeeuws-Vlaanderen

Zowel het toerisme als leven/werken in Zeeuws-Vlaanderen heeft een impuls nodig. De uitkomst van de reeds gerealiseerde waaiergesprekken (RECRON) dienen hiervoor als vertrekpunt.

Concrete doelstelling: verkenning naar integrale aanpak toerisme voor geheel Zeeuws-Vlaanderen om het gebied op de kaart te zetten als aantrekkelijke toeristische regio waar ook (aantrekkelijk) gewoond en gewerkt kan worden.

Partners: Gemeente Sluis, ondernemersverenigingen, Rabobank, RECRON.

Rol: verbinder van partijen, ontwikkelen van projectplan en organiseren financiering.

Pilotproject gezondheidstoerisme Bevelanden

De gezamenlijke Bevelandse gemeenten zien kansen op het gebied van gezondheid, toerisme en zorg.

Concrete doelstelling: verkennen welke mogelijkheden er zijn op het gebied van gezondheid, toerisme en zorg binnen de Bevelandse gemeenten.

Partners: gemeenten Borssele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland en Reimerswaal, ondernemers en HZ University of Applied Sciences.

Rol: verbinder van partijen, ontwikkelaar projectplan, organisator van financiering.

Cluster Zorgeconomie

Een goed functionerende zorgeconomie⁵ is van groot belang voor de regionale economie. Niet alleen wat betreft werkgelegenheid, maar ook voor het ontstaan en uitbouwen van innovaties. Stimulering van de zorgeconomie is het vergroten van bedrijvigheid en werkgelegenheid in deze sector, maar ook het verhogen van de kwaliteit en bereikbaarheid van zorg.

Ontwikkelingen

De zorgsector is een sterke economische factor; wat betreft werkgelegenheid is deze de grootste sector van Zeeland. De verwachting is dat de sector de komende jaren verder groeit.

Tegelijkertijd zal in het komend decennium de vraag naar zorg sterker stijgen dan met de bestaande capaciteit/werkwijzen kan worden geleverd. Dat geldt met name in de zorg voor ouderen en langdurig zieken. In toenemende mate bestaat de behoefte om met (technologische) innovaties zorgprocessen dermate in te richten en onderling af te stemmen dat efficiencywinst wordt bereikt. Uiteraard zonder aan kwaliteit in te boeten.

2013

Om deze uitdagingen het hoofd te kunnen bieden zal het innovatief vermogen van de zorgsector vergroot moeten worden, en zullen samenwerkingsverbanden ook over de grenzen van de provincie moeten worden aangegaan. Samen met de stichting Innovatieve Zorg in Zeeland (IZ-Zeeland) werkt Impuls aan een provinciebrede samenwerking om de Zeeuwse zorg toekomstbestendig te maken.

Voor 2013 stelt het cluster de volgende prioriteiten:

1. Het (verder) ontwikkelen van duurzame netwerken van organisaties zowel binnen de zorgsector als daarbuiten, met een focus op samenwerking en innovatie. Hierbij gaat het om versterking van samenwerking binnen de sector, maar ook om het tot stand brengen en verstevigen van crosssectorale samenwerking.
2. Het agenderen van digitale gegevensoverdracht in zorgketens door het vergroten van het bewustzijn van het belang van dit onderwerp, het faciliteren van kennisuitwisseling en samenwerking en het ondersteunen van zorgaanbieders.
3. Het verkennen van het domein van Gezondheid en Gedrag teneinde zorginstellingen, bedrijven, kennisinstellingen en overheden in staat te stellen om gezamenlijk te werken aan een gezonde(re) provincie.

Inbedding

- Inhoudelijk wordt het cluster Zorgeconomie gevoed door de Zeeuwse zorgsector.
- IZ-Zeeland, een samenwerkingsverband binnen de sector, is als aandeelhouder aan Impuls verbonden en heeft haar programmamanager bij Impuls gestationeerd.
- Daarnaast wordt sterk gezocht naar voeding vanuit het bedrijfsleven om een vruchtbare samenwerking tussen zorg en bedrijfsleven tot stand te brengen.
- Tenslotte vormen nationale kennisinstellingen (zoals NICTIZ, TNO en universiteiten), een belangrijke voedingsbron voor de activiteiten.

Lopende projecten

CURA-B

CURA-B is een interregionaal project dat een breed provinciaal netwerk van ondernemingen en zorginstellingen in de deelnemende regio's op de thema's 'zorg op afstand' en 'kwaliteit van leven

⁵ Het geheel van economische activiteiten rond zorg. Van zorginstellingen tot toeleveranciers en onderwijs- en kennisinstellingen.

voor ouderen' tot stand brengt. Het streven is om de kloof tussen zorg en bedrijfsleven te overbruggen en gezamenlijk op deze onderwerpen te innoveren.

Concrete doelstelling: organiseren van sectoroverstijgende bijeenkomsten rond zorginnovatie, stimuleren grensoverschrijdende handel rond zorginnovaties, opstart en begeleiding pilotprojecten.

Partners: (in drie andere Europese regio's) Nord-Pas de Calais (Eurasanté), Suffolk (Anglia-Ruskin University, Health Enterprises East, Suffolk County Council, West-Suffolk Hospital), West-Vlaanderen (KATHO, KHBO, RESOC Midden West-Vlaanderen, RESOC Brugge, POM West-Vlaanderen).

Rol: drager van het project binnen Zeeland, penvoerder, projectmanager.

Begroting: 2,7 miljoen medegefinancierd vanuit het INTERREG IVA 2 zeeënprogramma.

IZ-Zeeland

Binnen de samenwerking met IZ-Zeeland zijn of zullen onder meer de volgende activiteiten worden ontplooid:

- Coördineren en voorzitten van de kenniskringen van ict- en facilitaire dienstmanagers van Zeeuwse zorginstellingen.
- Vergroten van de bewustzijn binnen de Zeeuwse zorgsector van het belang van het effectief en efficiënt delen van medische gegevens, zoals bijvoorbeeld radiologische beelden en medicatiegegevens.
- Faciliteren van kennisdeling en het bieden van ondersteuning in processen rond het delen van patiëntgegevens in transmurale contactmomenten.
- Onderhouden van contacten met NICTIZ, VZVZ en andere regio-organisaties.
- In samenhang met CURA-B zal Impuls zijn betrokkenheid als katalysator versterken bij ontwikkelingen voor het verlenen van zorg op afstand binnen Zeeland. Het streven is daar het komend jaar ook structureel woningcorporaties en gemeenten bij te betrekken.
- Gestreefd wordt om met enkele regionale partners te komen tot strategische samenwerking, resulterend in activiteiten of projecten. Gesprekken hierover vinden plaats met de HZ University of Applied Sciences, Rabobank, University College Roosevelt en Delta.
- Met het oog op de decentralisering (van onder meer de ondersteunende begeleiding vanuit AWBZ naar WMO) worden - samen met gemeenten, de GGD en SCOOP - de mogelijkheden verkend voor het ontwikkelen van een innovatieagenda in het WMO-domein.
- Het secretariaat van het Zeeuws Directeuren Beraad (ZDB) wordt vanuit IZ-Zeeland gevoerd. Kansen voor het combineren van functies (van ZDB en IZ-Zeeland, maar ook met PZO, ZVZO en Ketenzorg Noord- en Midden-Zeeland) worden onderzocht en voor zover mogelijk gerealiseerd.
- Projectontwikkeling rond de rol van het (regionale) onderwijs (zowel MBO als HBO) in innovaties.
- Verkenningen die in 2012 zijn ingezet, zal IZ-Zeeland verder doorontwikkelen richting projecten (uiteindelijk afhankelijk van de haalbaarheid). Hierbij gaat het om activiteiten rond voeding, brandveiligheid, logistiek, medisch toerisme en animal-assisted interventions.

Concrete doelstelling: innovatief vermogen van de zorgsector vergroten en provinciebrede samenwerking voor een toekomstbestendige Zeeuwse zorg.

Partners: Admiraal De Ruyter Ziekenhuis, Curamus, Emergis, GGD Zeeland, Huisartsenkring Zeeland, Klaverblad Zeeland, Nucleus Zorg Terneuzen, Stichting Huisartsendienstenstructuur Zeeland, SVRZ, ZorgSaam Zeeuws-Vlaanderen, Zeeuws Radiotherapeutisch Instituut.

Rol: verkenner, ontwikkelaar.

Nieuwe projecten

In 2013 starten naar verwachting twee aanjaagprojecten met het doel scherper in beeld te krijgen welke economische potentie ligt in het ontwikkelen van de regionale zorg economie. Impuls zal beide initiatieven zoveel mogelijk met elkaar verbinden.

Aanjaagtraject Innovatie-Zuid

Het eerste aanjaagtraject is in samenwerking met BOM, LIOF en Syntens en zal medegefinancierd worden vanuit Innovatie-Zuid.

Concrete doelstelling: scherper in beeld krijgen welke economische potentie de regionale zorgeconomie bevat.

Partners: BOM, LIOF, Syntens.

Rol: aanjager, verkenner.

Aanjaagtraject Scheldemond

Het tweede aanjaagtraject is in samenwerking met POM West-Vlaanderen en POM Oost-Vlaanderen en wordt medegefinancierd vanuit het Scheldemondfonds.

Concrete doelstelling: scherper in beeld krijgen welke economische potentie de regionale zorgeconomie bevat.

Partners: POM West-Vlaanderen, POM Oost-Vlaanderen.

Rol: aanjager, verkenner.

Ambities

Alle clusters van NV Economische Impuls Zeeland uiten in dit hoofdstuk algemene of specifieke ambities voor 2013 (en later). Deze komen voort uit (voor)onderzoek, huidige of afgesloten projecten of vragen uit de markt. Gedurende en na afloop van lopende projecten ontstaan – mede ingegeven door ontwikkelingen vanbuiten – aanvullende of nieuwe ideeën en vragen uit de markt. Dit maakt dit hoofdstuk tot een levend document.

Uiteraard kunnen onderstaande nieuwe ontwikkelingen alleen worden opgepakt wanneer zij passen in de hoofdlijnen van de Impuls-activiteiten, en als er additionele financiering en capaciteit beschikbaar is.

Cluster Vestigen

Het werkveld waarin het cluster Vestigen zich beweegt is zeer breed; het ontbreekt het cluster dan ook niet aan ideeën voor nieuwe acquisitiemogelijkheden.

Meer personele inzet

Met een voortdurend gerichte inzet kan het rendement uit de inspanningen worden geoptimaliseerd. De kans op succes in acquisitietrajecten vergroot zich sterk naarmate er sprake is van een uitgebalanceerde propositie en een zorgvuldige samengestelde selectie van leads. Dit vraagt om een gedegen voorbereiding.

Bij de opbouw van een propositie die onderscheidend is, bijvoorbeeld vanwege ruimtelijke mogelijkheden of sectorale ontwikkelingen, wordt gezocht naar de beste manier om de uniciteit van de betreffende vestigingslocatie in beeld te brengen en te communiceren. Tegelijkertijd zal bij de selectie van te benaderen (inter)nationale bedrijven een passende profielschets moeten worden gehanteerd zodat de kans op een 'match' zo groot mogelijk wordt. Ook de te hanteren werkwijze kan per traject verschillen.

Doelstelling: Zo kan het cluster zowel een hoger ambitieniveau hanteren inzake de vaststelling én het behalen van de jaardoelstelling.

Ambitie: ondersteuning bij de hierboven genoemde voorbereiding die voor de beide acquireurs de ruimte creëert om op consciëntieuze wijze opvolging te geven aan de geïdentificeerde kansen.

Partners: NFIA, NV REWIN West-Brabant, Provincie Zeeland, Zeeland Seaports, Zeeuwse gemeenten, en lokale en (inter)nationale bedrijven en adviseurs.

Rol: acquireur, initiator, ontwikkelaar, verbinder.

Cluster Investeren

Het cluster Investeren heeft de ambitie om de volgende nieuwe projecten op (financiële) haalbaarheid te onderzoeken in 2013.

Informal Investors Network

Professionalisering van de markt voor risicokapitaal door concentratie van investeringsmogelijkheden en kennisoverdracht.

Doelstelling: het netwerk dient een belangrijke schakel te worden in de financieringsketen (spin-off effecten), waarmee netwerkvorming en eventueel matchmaking plaatsvindt. Ook ligt de focus op het transparanter maken van de kapitaalmarkt in Zeeland om innovatieve starters en mkb'ers met groeipotentieel te informeren over en te koppelen aan financieringsbronnen.

Partners: BAN Nederland, stichting ZIGZAG, Zeeuws Participatiefonds, Zeeuws InvesteringsFonds, overige private investeerders, banken.

Rol: ontwikkelaar, coördinator.

Zeeland Financial Matching

Zeeuwse innovatieve startende ondernemers en groeiers uit het midden- en kleinbedrijf (minder dan 250 medewerkers) die kans op financiering willen vergroten maar moeite hebben met het opstellen van hun financieringsvraagstuk, kunnen een beroep doen op Zeeland Financial Matching (Zeeland FM). Op basis van een succesvolle pilot in 2011/2012 is de toegevoegde waarde van dit instrument aangetoond en daarmee vormt Zeeland Financial Matching een belangrijke rol in het investeringscluster.

Doelstelling: Impuls gaat in 2013 de mogelijkheid onderzoeken dit instrument in te bedden in het cluster. Hiermee bevordert ze de realisatie van financieringen voor innovatieve (startende en snelgroeiende) bedrijven in het mkb, ten behoeve van de stimulering van bedrijvigheid en ondernemerschap in de regio (10 à 15 cases per jaar).

Partners: ABN AMRO, Provincie Zeeland, Rabobank, (Zeeuwse) accountants en andere regionale financiële dienstverleners, Zeeuws Participatiefonds.

Rol: ontwikkelaar, schrijver projectplan, vergaren (financieel) commitment partners, projectcoördinator en management, alsmede rapporteur partners.

Cluster Biobased economy & Food

In elk van de drie hoofdthema's van het cluster Biobased economy & Food liggen kansrijke ambities. Onder subthema's 'Groene grondstoffen', 'groene bouwstenen' en 'procesintensificatie' borrelen er vanuit de markt voldoende projectideeën op (zie paragraaf Nieuwe projecten binnen hoofdstuk Biobased economy & Food); het ontbreekt echter nu nog aan capaciteit om de projecten op te pakken en te realiseren. Wel is duidelijk dat toegang tot Europese fondsen kan leiden tot substantiëlere projecten.

De volgende ambities zijn hier expliciet het vermelden waard:

Programmamanagement van het Uitvoeringsbureau Biobased Zeeland

Bij het Uitvoeringsbureau Biobased Zeeland zijn er driedelige ambities waarop wordt ingezet.

Doelstelling: sluiten van strategische allianties met buurtregio's en kennisinstellingen; toegang krijgen tot (substantiële) geldstromen vanuit Europa en Rijk voor (schaalsprong)projecten, Zuidwest-Nederland wordt door Rijk en Europa gezien als topregio voor de Biobased economy.

Partners: partijen in Lobbygroep Biobased Delta.

Rol: ondersteuner aan lobbygroep.

Meer personele inzet

Méér projecten en het versnellen van bestaande project verlopen zijn wenselijk voor een positieve impuls voor de sector.

Doelstelling: Meer personele inzet zodat die positieve impuls kan worden ingezet.

Substantiële EU-funding

Financiële continuïteit komt de kwaliteit van onderzoek en projecten ten goede. Impuls start samen met de BOM een quick scan die de mogelijkheden in Europa in kaart brengt. Ook wordt voor de Biobased Delta een werkwijze/strategie ontwikkeld gericht om de mogelijkheden te benutten.

Doelstelling: Met het opzetten van één of twee grote Europees projecten kan substantiële EU-funding worden verkregen.

Partners: BOM, lobbygroep Biobased Delta, Provincie Noord-Brabant.

Rol: onderzoeker, ontwikkelaar strategie.

Cluster Maintenance & Logistiek

Het ontbreekt dit cluster niet aan ideeën en vragen uit de markt om binnen elk van de genoemde thema's een vervolgproject in te zetten. Bijvoorbeeld:

Energie

Het cluster Maintenance & Logistiek heeft grote betrokkenheid bij ontwikkelingen in de energiesector om tot een duurzamere economie te komen: dit komt vaak neer op ontwikkeling en installatie van kleinschalige, innovatieve en duurzame energieopwekking, en het ontwikkelen van zogenoemde intelligente elektriciteitsnetten (smart grids).

Doelstelling: capaciteit aanwenden als het belang ervan voor de Zeeuwse economische structuur voldoende kan worden aangetoond.

Partners: n.t.b. (waarschijnlijk partijen als Delta Benelux BV, Dow, Cofely en HZ University of Applied Sciences).

Rol: n.t.b.

ICT/ Data-infrastructuur

(Technologisch) ontwikkelingen op het gebied van ICT en data-infrastructuur (breedbandinternet en datacenters) gaan razendsnel. Het is niet zaak om deze bij te benen, maar om erop vooruit te lopen.

Doelstelling: Capaciteit aanwenden als het belang ervan voor de Zeeuwse economische structuur voldoende kan worden aangetoond. Zo is het mogelijk dat in het verlengde van het onderzoek naar breedbandinternet-infrastructuur, wat in 2012 onder regie van Impuls is uitgevoerd, de uitwerking van businesscases zal worden begeleid. Ook slimmer elektronisch netwerken door middel van Smart Grid is een onderzoeksveld waar op ingezet kan worden.

Partners: Tot nu toe Provincie Zeeland, Scaldia, Woongoed, Zeeland Seaports e.a.

Rol: Projectleider

Cluster Vrijtijdseconomie

Innovatie is geen op zichzelf staande activiteit, maar vormt met kennis, monitoring, productontwikkeling en promotie een samenhangend geheel en een continu proces.

Binnen elk onderdeel spelen verschillende partijen een rol, die gezamenlijk werken aan de positionering van Zeeland. De Provincie Zeeland speelt op beleidsmatig niveau een belangrijke rol.

Figuur 5

Impuls heeft een regierol bij de activiteiten binnen de onderdelen Innovatie en Productontwikkeling. Daarnaast stemt ze af met andere partijen over de overige onderdelen. Impuls is actief op zowel bedrijfsniveau als op gemeentelijk en provinciaal niveau. Door de aanwezigheid in verschillende sectoren is Impuls op de hoogte van innovaties binnen de gehele Zeeuwse economie. Daarnaast kent ze de weg naar financieringsmogelijkheden. Hierdoor is Impuls in staat verbindingen te leggen, partijen met elkaar in contact te brengen en processen te versnellen. Door meer gezamenlijk te bouwen aan de regionale economie en een duurzame aanpak van de toeristische sector in Zeeland, kunnen voorzieningen worden gedeeld (databases), efficiënter worden gewerkt, en kunnen werkwijzen op elkaar worden afgestemd.

Uitvoeringsprogramma Toerisme

In 2012 heeft TOZ een visie opgesteld voor de periode 2013-2017. Voor invulling van deze visie is het wenselijk om te komen tot een Uitvoeringsprogramma Toerisme 2013-2017. Deze kan aansluiten bij de Economische Agenda van de provincie en bij diverse gemeentelijke beleidsagenda's.

Doelstelling: Binnen dit programma kunnen voor elk van de onderdelen van de productcyclus richtingen worden bepaald en acties worden gedefinieerd. Hierdoor gaan activiteiten een coherent geheel vormen binnen alle niveaus (lokaal, regionaal, provinciaal).

Rol: ontwikkelaar, coördinator.

Cluster Zorgeconomie

Omdat in toenemende mate de behoefte bestaat om met (technologische) innovaties zorgprocessen efficiënter in te richten en bruggen tussen verschillende partijen en sectoren te slaan, zou het cluster Zorgeconomie graag met een grotere slagkracht de Zeeuwse zorgeconomie versterken. Daarvoor zijn aanvullende middelen onontbeerlijk.

Doelstelling: middelen inzetten om versneld en meer gefocust te werken aan een Zeeuwse innovatieagenda rond de vermaatschappelijking van de zorg. Naast de zorgsector en onderwijsinstellingen zal Impuls ook gemeenten en welzijnsorganisaties hierbij betrekken.

Rol: verbinder.

Jaarverslag 2012

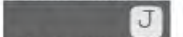
Economische Impuls Zeeland

Verbindende factor

Colofon

Dit jaarverslag is een uitgave van:
NV Economische Impuls Zeeland
Buitenruststraat 225, 4337 ER Middelburg
Postbus 6004, 4330 LA Middelburg
www.impulszeeland.nl

Vormgeving: PHGR Communicatie
Tekst: Verhaagen&ZN
(Eind)redactie:
Fotografie: NV Economische Impuls Zeeland,
PHGR Communicatie, Input Output,

Uitgever: NV Economische Impuls Zeeland
Eerste druk: mei 2013

Dit jaarverslag is mede mogelijk gemaakt door de Provincie Zeeland.

© 2013 NV Economische Impuls Zeeland
Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van NV Economische Impuls Zeeland.

Inhoud	3
Voorwoord	4
→ Vestigen	6
→ Financieren	12
→ Ontwikkelen	20
→ <i>Biobased economy & Food</i>	20
→ <i>Maintenance & Logistiek</i>	36
→ <i>Vrijetijdseconomie</i>	46
→ <i>Zorgeconomie</i>	56
Cijfers	62
Medewerkers	67

Inhoud

Luctor et Emergo

2012 was een roerig jaar voor de Zeeuwse economie. Het nieuws over het Zalco-faillissement was nog maar net weggeëbd, of het nieuws dat Thermphos het niet ging redden diende zich aan. En dan heb ik het nog niet eens over Neckermann, de problemen in de bouwsector of over mogelijk vertrekkende rijksdiensten. De argeloze krantenlezer zou denken dat Zeeland crisisgebied is. Dat geldt zeker voor de mensen die door deze problemen persoonlijk zijn geraakt.

Gelukkig is er ook een andere kant van de medaille, een kant die in de actualiteit minder goed voor het voetlicht komt. Naast aanzienlijke investeringen in de Zeeuwse economie, het ontstaan van veel arbeidsplaatsen en de nieuwe ontwikkelingen die leiden tot innovatie, kan ik ook melding maken van nieuwe partnerschappen tussen ondernemers, kennisinstellingen en overheden, die leiden tot concrete business.

NV Economische Impuls Zeeland is bij deze vernieuwingen de spin in het web. Op veel van deze onderdelen draagt Impuls een cruciaal steentje bij aan economische ontwikkelingen; het aantrekken van nieuwe bedrijven, het ontwikkelen van initiatieven en het verbinden van partijen. Maar ook bij het uitwerken van goede ideeën tot concrete businessplannen en het begeleiden en financieren van start-ups.

Wat Impuls hier in het afgelopen jaar aan heeft bijgedragen, daar gaat dit jaarverslag over. Een bijdrage waar wij als Impuls met hart en ziel aan hebben meegewerkt. En waar we met recht trots op kunnen zijn.

Een aantal highlights:

- Het aantrekken van bedrijven naar Zeeland. Afgelopen jaar begeleidde we 15 bedrijven; goed voor ruim 400 arbeidsplaatsen.
- Het van start gaan van het Zeeuws InvesteringsFonds, waar Impuls als initiatiefnemende organisatie en aandeelhouder intensief bij betrokken was.
- Met daarnaast de doorstart van InnoGo! II en het verder uitbouwen van DOK41.
- De projectontwikkeling voor de Zeeuwse topsectoren als biobased economy, logistiek & maintenance, vrijetijdseconomie en zorg-economie.
- De samenwerking met partners van divers pluimage uit het bedrijfsleven, kennisinstellingen, zorg-instellingen en overheden.

Bovenstaande past in een moderne economie, waar het steeds minder gaat over individuen of individuele organisaties, maar juist om partnerschappen en netwerken. Met veel kleine stappen, gezet met alle Zeeuwen, zijn we samen een sterker en vooral duurzamer Zeeland aan het creëren.

Luctor et Emergo!

Dick ten Voorde

Vestigen

Met kennis van zaken

Wanneer een ondernemer op zoek is naar een vestigingslocatie in Zeeland, dan is men bij het cluster Vestigen aan het juiste adres. Hier bevindt zich de kennis en het inzicht over de meest geschikte locatie binnen deze strategisch gelegen provincie. Zeeland ligt immers tussen de wereldhavens van Antwerpen en Rotterdam.

Bij het cluster Vestigen wordt de ondernemer veel werk uit handen genomen. Denk hierbij aan fiscale vraagstukken en het in beeld brengen van subsidies en de ins en outs van de Zeeuwse (arbeids)markt. Maar ook voor introducties bij de juiste partners en in het Zeeuwse netwerk is het cluster Vestigen de aangewezen plek. Dienstverlening en kwaliteit staan hierbij hoog in het vaandel. De opgedane kennis wordt telkens verder uitgebouwd en de werkwijze steeds verder aangescherpt. Dé garantie voor een goede start in het Zeeuwse.

Vestigen

Looptijd project:	doorlopend
Betrokken partijen:	alle Zeeuwse gemeenten, NFIA, Provincie Zeeland, REWIN West-Brabant, Zeeland Seaports, dienstverleners, maatschappelijke organisaties, makelaars en ontwikkelaars, bemiddelde en gevestigde bedrijven en alle clusters van Impuls
Rol Impuls:	initiatiefnemer, facilitator
Waar:	heel Zeeland

Het cluster Vestigen als 'one stop shop'

De één-loket-gedachte

Hoe profileert Impuls zich met het cluster Vestigen?

Het cluster Vestigen is de 'one stop shop' voor vragen over de realisatie van een bedrijfsvestiging in Zeeland, in de breedste zin van het woord. Uitgangspunt hierbij is het promoten van Zeeland als aantrekkelijke vestigingsregio en het naar deze provincie halen van nieuwe investeringen en bedrijvigheid. Voor (buitenlandse) bedrijven ligt Zeeland als 'Gateway to Europe' strategisch gesitueerd. De goede verbindingen met het achterland zijn, naast het filevrije wegennet, belangrijke factoren. Maar ook de aanwezigheid van sterke industrieën en clusters en de uitstekende fysieke vestigingsmogelijkheden zijn daarbij van belang. Natuurlijk spelen ook andere factoren een rol. Zo zijn Belgische bedrijven geïnteresseerd in het gunstige Nederlandse belastingsklimaat.

Op welke manier helpt het cluster Vestigen de bedrijven?

Het cluster Vestigen staat de geïnteresseerde bedrijven bij door verbindingen te leggen met reeds gevestigde bedrijven in Zeeland en met andere, relevante,

partners. Daarnaast helpt Impuls de bedrijven bij het verkrijgen van een financiering, het aanvragen van diverse vergunningen en het verzorgen van uiteenlopend zakelijk advies. Denk hierbij aan fiscaal advies, het oprichten van een Nederlandse entiteit of een advies over de meest geschikte vestigingslocatie in Zeeland. Voor dat laatste is er de website www.uwpand.nl, die hierbij ondersteunt. Ondernemers krijgen zo een actueel overzicht van beschikbare kantoor- en bedrijfspanden, kavels en bedrijventerreinen in Zuidwest-Nederland.

Met wie werkt het cluster Vestigen samen?

Om Zuidwest-Nederland als aantrekkelijke vestigingsregio op de kaart te zetten werkt Impuls nauw samen met REWIN West-Brabant. Daarnaast ligt de nadruk steeds meer op samenwerking binnen Impuls, wat leidt tot nieuwe kansen. De relatie met Zeeland Seaports is in 2012 geïntensiveerd. Doordat beide organisaties vanuit een specifieke verantwoordelijkheid en kennis samenwerken, wordt de kans op succes in acquisitietrajecten aanmerkelijk vergroot. Ook trad Impuls dit jaar toe tot het Nationaal Acquisitieplatform

(NAP). Dit zorgt voor een betere zichtbaarheid van Zeeland en Impuls bij NFIA*. Ook biedt de nauwe samenwerking met NFIA nieuwe kansen voor internationale acquisitie.

Wat zijn de doelstellingen voor 2012?

De doelstelling voor het cluster Vestigen is dat tenminste 15 bedrijven aangetrokken en begeleid moeten worden naar Zeeland. Deze bedrijven moeten naar verwachting voor minimaal 150 arbeidsplaatsen zorgen.

Zijn deze doelen bereikt?

Jazeker. Het cluster Vestigen slaagde erin, ondanks de wereldwijde crisis, het gestelde doel onverminderd te behalen met de vestiging van 15 bedrijven, samen met een arbeidspotentieel van 400 werknemers. Het grootste deel, circa 250 werknemers, gaat aan de slag bij het nieuwe pakketdistributiecentrum van PostNL. Het resterende aantal is over de andere nieuwe vestigers verdeeld. Deze bedrijven zijn bij hun vestiging in Zeeland door Impuls begeleid. Twee buitenlandse vestigingen (vanuit België en het Verenigd Koninkrijk) zijn gerealiseerd dankzij de inspanningen op het gebied van internationale acquisitie.

Wat doet Impuls verder nog aan acquisitie?

Het acquisitieplan 2011-2013 is leidend bij de acquisitie-activiteiten van het cluster. Al verschoof de aandacht van de oorspronkelijk brede aanpak naar speerpunten. Onder meer op het gebied van biobased economy, (agro)food, China en België. Tijdens netwerkbijeenkomsten en seminars en bij bezoeken aan gespecialiseerde beurzen als CEBIT te Hannover, PROVADA in Amsterdam en de EXPO REAL te München werden nieuwe contacten gelegd. Langs (toegangs)-wegen zijn billboards geplaatst en via mailings en advertenties is Zeeland als attractieve vestigingslocatie onder de aandacht gebracht. Dit alles steeds in nauwe samenwerking met REWIN West-Brabant om zo Zuidwest-Nederland als aantrekkelijke vestigingsplaats op de kaart te zetten. In 2013 zal dit naar verwachting leiden tot een aantal aansprekende bedrijfsvestigingen.

Hoe ziet het cluster Vestigen de toekomst?

De toekomst wordt positief gezien met diverse nieuwe ontwikkelingen. Zo is er de vorming van een veiligheidscluster in de Kanaalzone, de uitrol van het project Kenniswerf en een verbreding van de acquisitie op Azië. Vanzelfsprekend zal het cluster ook bedrijven uit andere sectoren, segmenten en geografische gebieden actief benaderen voor vestiging in Zeeland. Door intensief te werken aan de uitbreiding van het bestaande netwerk, ontstaan kansen die leiden tot nieuwe resultaten.

* NFIA: Netherlands Foreign Investment Agency, onderdeel van het Ministerie van Economische Zaken, verantwoordelijk voor het aantrekken van bedrijven naar Nederland.

Nieuwe vestigingen in de branches:

- Algenraffinage
- Biobased kunststoffen
- Distributie
- Internationale handel
- Onderhoud gebouwen
- Podiabouw
- Recycling
- Uitzendbureau
- Veiligheid
- Warehousing
- Zakelijke dienstverlening
- Zorglocaties

Guido Evers,

directielid van Algae Biotech:

Algae Biotech, onderdeel van het Spaanse bedrijf Feyecon BV, zocht een nieuwe plek om business op te starten. Aanvankelijk had het type alg waarmee wij werken veel zonlicht nodig. Nu werken we met een ander type dat ook zonder zonlicht kan. Via via kwamen we in Zeeland terecht. Impuls maakte ons hier wegwijs en zo is er in korte tijd veel gecreëerd. Inmiddels werken we nauw samen met Arkema. Dat is voor ons van grote meerwaarde, anders blijft het te kleinschalig. Impuls heeft ons daar goed bij geholpen. In eerste instantie om iets moois te ontwikkelen, en in het verlengde daarvan het opzetten van de productie, het creëren van mogelijkheden en kansen en het aanboren van financiële bronnen. We beginnen ons hier dan ook thuis te voelen en zien de meerwaarde om ons in Zeeland te vestigen; er vallen hier dingen samen, zoals de samenwerking met viskwekerijen. Ik heb Impuls steeds als één loket ervaren en heb niet doorgehad dat Impuls verschillende clusters heeft. Dus als je het hebt over de één-loket-gedachte, daar hebben wij profijt van gehad. Voor ons is het enige aandachtspunt dat het project niet vertraagt. Maar ook daar hebben we het volste vertrouwen in.

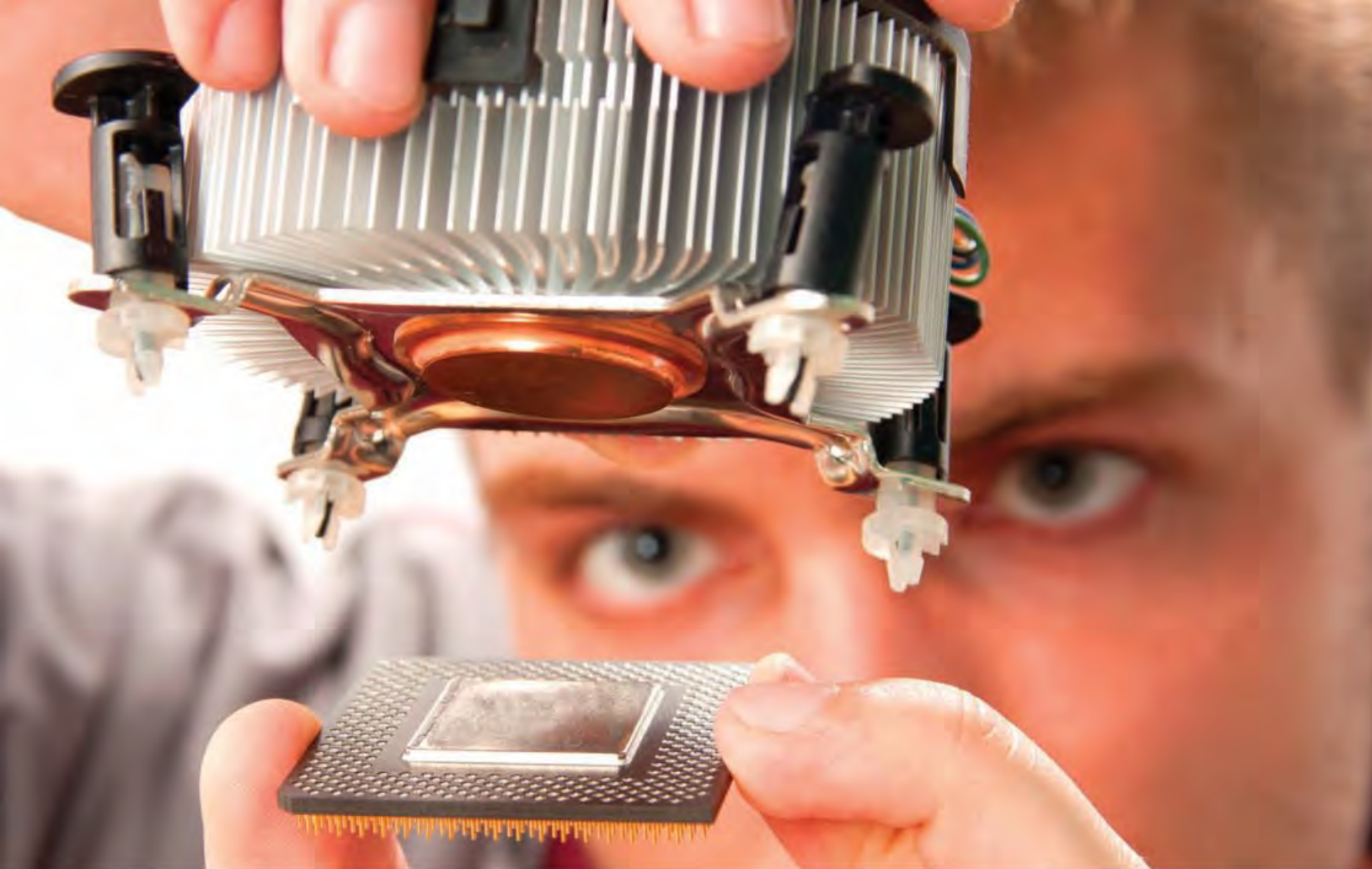

Jeroen Meijering,

directeur bij Vigiles:

'Ik heb geleerd naar mezelf te kijken.'

Vigiles bestaat sinds oktober 2012 en is actief op het gebied van veiligheid, zowel de fysieke veiligheid, industriële veiligheid als ondergrondse veiligheid. De meerwaarde van Impuls is voor ons dat zij de regels helder hebben. Ze hielpen ons bij de onderhandelingen over een logische huurprijs voor de ruimte die we wilden huren en via hen kregen we een overbruggingslening. Daarnaast laat Impuls je inzien dat je als oud-ambtenaar veel meer kunt en weet; ze laten je op een andere manier naar jezelf kijken en dat is van toegevoegde waarde. We zitten nu in een belangrijke ontwikkeling; het oprichten van een Veiligheidscluster, samen met Impuls. Dat is niet alleen interessant voor ons en Impuls, maar ook voor de rest van Zeeland, de regio Brabant en de regio Gent. Het biedt perspectief en daarin werken we samen met allemaal mensen die iets met Zeeland hebben. Dat heeft Zeeland nodig. 2013 wordt dan ook een belangrijk jaar voor ons, de vorming van het cluster moet dan z'n beslag krijgen. Het netwerk van Impuls is hierbij hard nodig.

Investeren

Stimuleert tot innoveren

Hulp nodig als innovatieve starter? Het cluster Investeren helpt innovatieve (startende) ondernemers op de weg naar succes. Met de reeds opgedane kennis en voorbeeldprojecten als InnoGo! en DOK41 begeleidt, faciliteert en ondersteunt dit cluster innovatieve starters. Op diverse gebieden wordt hulp verleend: van een goed onderbouwd businessplan tot aan een werkend prototype toe. Starters met innovatietalent en ambities krijgen ook begeleiding bij het zoeken naar gelden en subsidies. Het cluster Investeren vervult hiermee een belangrijke rol in de missie van Impuls: het stimuleren van bedrijvigheid en ondernemerschap in Zeeland. Zo wordt de groei van starters en Zeeuwse (innovatieve) mkb-bedrijven versterkt.

Op basis van vragen uit de markt werkt het cluster ook aan nieuwe initiatieven op het gebied van financieren, zoals Zeeland Financial Matching en het Zeeuws InvesteringsFonds. Deze zijn zowel aanvullend als versterkend. Het cluster Investeren faciliteert daarmee startende innovatieve ondernemers uit de Zeeuwse aandachtsgebieden en helpt hen hun koers te bepalen en op koers te blijven.

In 2012 voerde het cluster Investeren de volgende projecten uit: InnoGo!, DOK41, Zeeuws InvesteringsFonds, Actieplan Groei! en Zeeland FM en was zij nauw betrokken bij het Zeeuws Participatiefonds en OP-Zuid.

Klaar voor de start?

InnoGo! als verbindende factor

Het project InnoGo! financiert, adviseert, begeleidt en coacht (techno)starters intensief. InnoGo! is daarmee een verbindende factor bij tal van initiatieven in Zeeland. Zoals DOK41, dé broedplaats voor innovatief ondernemerschap. Een waardevol onderdeel van het InnoGo!-programma is het bieden van een ingang in het uitgebreide netwerk van Impuls. Daarnaast worden starters begeleid en geholpen bij de verstrekking van (kleinere) leningen tegen gunstige voorwaarden. Hiermee overbrugt de starter de fase van idee tot financierbare business case.

Wat was het resultaat van InnoGo! in 2012?

2012 was een succes voor InnoGo!. Er was contact met maar liefst 50 'potentiële' innovatieve starters waarvan er 8 zijn toegelaten tot het project. Ongeveer 10 potentiële starters zitten nog in de pijplijn voor 2013. Hierbij is in 2012 € 240.000 aan persoonlijke leningen toegezegd en ruim € 70.000 uitbetaald.

InnoGo!

Looptijd project:	2009-2012
Betrokken partijen:	Bedrijfsleven: ABAB Accountancy- en advieskantoor, ABN AMRO, Atos, Elektromotoren Bracke, Delta NV, diverse mkb-bedrijven, Dow Benelux BV, Kamer van Koophandel, Philips Lighting, Prior Adviesgroep, Rabobank, Stichting ZIGZAG, Unitron, Zeeuws Participatiefonds. Kennisinstellingen: HZ University of Applied Sciences, University College Roosevelt. Overheden: Nederlands octrooibureau, Provincie Zeeland, Syntens, Technopartner (AgentschapNL).
Rol Impuls:	Initiatiefnemer, penvoerder
Omvang:	€ 2,4 miljoen, waarvan circa € 1 miljoen van Technopartner (AgentschapNL, Ministerie van EZ). Bijdrage uit regio circa € 1,4 miljoen door ABN AMRO, HZ University of Applied Sciences, Impuls, Provincie Zeeland, Rabobank, Stichting ZIGZAG, Zeeuws Participatiefonds en regionaal bedrijfsleven
Preseed-fonds:	€ 840.000 per jaar (gemiddeld € 35.000 persoonlijke lening per starter)
Waar:	Zeeland

Over het gehele InnoGo!-project (van 2009-2012) zijn er nu 29 starters toegelaten. Het aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen komt daarmee op een totaal van 95. De huidige financieringsbehoefte vanuit de gezamenlijke starters ligt momenteel rond de € 25 miljoen. In totaal hebben ze ruim € 97 miljoen aan Rijks- en Europese subsidiemiddelen binnengehaald voor vervolgonwikkelingen.

Hoe nu verder met InnoGo!?

Gedurende de looptijd van het project is er veel ervaring opgedaan met het uitvoeren van een revoluerend pre-seed-fonds: een fonds dat persoonlijke leningen verstrekt en na terugbetaling deze financiële gelden opnieuw inzet voor andere starters. Op basis van de resultaten van InnoGo! en de ervaringen vanuit de starters, de screeningscommissieleden, de partners en de stuurgroep, bleek dat er een behoefte was om InnoGo! voor langere termijn voort te zetten; InnoGo! II.

InnoGo! II maakt meer mogelijk

InnoGo! II is naast innovatieve technostarters gericht op starters, mkb-bedrijven of projectideeën binnen het thema Biobased. Naast de verbreding van de doelgroep

kunnen in het InnoGo! II-programma ook leningen worden toegekend aan mkb-bedrijven en niet alleen aan privépersonen. InnoGo! II groeit hiermee uit tot een krachtig financierings- en begeleidingsinstrument voor Zeeland. En doordat er binnen de Biobased Delta al diverse initiatieven en activiteiten lopen, kan het opstarten van het vervolgproject erg snel gaan. Voorbeelden hiervan zijn de stuurgroep en het Uitvoeringsbureau Biobased Zeeland (zie pagina 21).

Kwantitatief resultaat InnoGo! na 4 jaar (2009-2012):

- Ruim 200 potentiële innovatieve starters
- Ongeveer 100 InnoGo!-gerelateerde bedrijven (technostarter)
- 29 starters toegelaten tot InnoGo!
- Circa 10 potentiële starters in pijplijn voor 2013
- € 820.000 aan persoonlijke leningen toegezegd
- Circa 44 innovatieve starters intensief begeleid en gecoacht
- Circa 90 nieuwe directe arbeidsplaatsen gecreëerd
- Circa 42 indirecte arbeidsplaatsen
- Financieringsbehoefte circa € 25 miljoen (tezamen)
- Circa € 97 miljoen Rijks- en Europese innovatiesubsidies
- Gezamenlijke omzet InnoGo!-starters circa € 10,5 miljoen

Han Almekinders, R&D engineer bij Terronics

➤ Alles is bij InnoGo! op een goede manier georganiseerd. Van financiering en business coaching tot het op de rails zetten van het project. En ook daarna blijven ze nog een vinger aan de pols houden.

Terronics maakt vernevelingsapparatuur om aangename geuren te vernevelen in kantoorruimtes. Han Almekinders ontving een persoonlijke lening via InnoGo!.

maatschappelijk beeldwerker van Beeld zegt meer:

➤ Oorspronkelijk kom ik uit de jeugdzorg, daarnaast ben ik fotograaf.' Dennis bundelde deze ervaringen in beeldzegtmeer.nl, waar hij zich bezighoudt met het geven van trainingen waaronder de sociale vaardigheidstraining PEPtalk®. PEP staat voor Praatje En Plaatje. 'Ik geef trainingen (praatjes) met behulp van beeld (plaatjes), een zogenaamde memory-hook. Door de plaatjes onthouden mensen het verhaal beter. De plaatjes en de praatjes zijn samengevoegd in een app, die men na de training op een smartphone of tablet kan installeren.' Er is een gepatenteerd volgsysteem ontwikkeld waarmee geanonimiseerd gevolgd kan worden of mensen de app nog gebruiken na de training. De structuur van de PEPtalk en het volgsysteem heeft ook gebruikt voor een training voor verzorgenden rondom mensen met dementie. Voor deze laatste app-ontwikkeling heeft hij via Syntens en Impuls een kennischeque ontvangen. Omdat deze toepassing van waarde kan zijn bij sociale vaardigheidstrainingen voor jongeren, maar ook bij trainingen over omgaan met dementie, heeft hij een presentatie over zijn product gegeven tijdens de inspiratiesessie E-health & serious games van het CURA-B-project (zie pagina 56). Via InnoGo! ontving hij voor zijn product een (persoonlijke) starterslening tegen voordelige voorwaarden. Hij ervaart dat de reikwijdte van Impuls heel groot is. 'Het hangt bij Impuls niet op de persoon, maar op de organisatie. De medewerkers zijn een soort van verbindingsofficieren, tussen onderwijs, bedrijfsleven en de starter. En de hoge snelheid van handelen, die is daarbij heel belangrijk.'

DOK41

Looptijd project:	2011-2014
Betrokken partijen:	Gemeente Vlissingen, HZ University of Applied Sciences, InnoGo!, l'escaut woonservice, Orionis Walcheren, Provincie Zeeland, Rabobank Walcheren/Noord-Beveland, Scalda, Stichting ZIGZAG
Rol Impuls:	projectpartner
Omvang:	€ 1,8 miljoen
Financiering:	betrokken partijen, deelnemers DOK41, OP-Zuid
Waar:	Kenniswerf Vlissingen met aantrekkingskracht voor heel Zeeland

Broedplaats voor innovatieve starters

The key to succes

Een eigen plek voor innovatief ondernemerschap, dat is DOK41. Zeeuwse startende ondernemers uit de kennisintensieve en technologische sector worden hier gefaciliteerd, geadviseerd en ondersteund. Door het netwerk, de kennis en de partners wordt de groei van bedrijven versneld. DOK41 biedt tevens huisvesting aan startende ondernemers. De eerste resultaten van samenwerking met het lokale mkb waren in 2012 een feit. Hierbij valt te denken aan samenwerking tussen de luxe jachtbouwer Amels met drie starters en het werk-leerbedrijf Orionis Walcheren met twee starters. De toegevoegde waarde van DOK41 werd zichtbaar tijdens het evenement 'The Key to Succes'.

DOK41 bouwt aan de toekomst

De beschikbare kantoren binnen het concept van DOK41 zijn in 2012 volledig verhuurd en er zijn twee extra kantoren bijgehuurd. Een hiervan is inmiddels doorverhuurd. Dat komt neer op de vestiging van tien innovatieve start-ups aan de Edisonweg 41 in Vlissingen. Twee loods en zijn verbouwd: loods 1 aan de Voltaweg 11 is in juni 2012 opgeleverd, waarna een innovatief bedrijf in de led-verlichting zich in twee units heeft gevestigd. Begin 2013 volgen twee ondernemers dit voorbeeld. De oplevering van loods 2 aan de Voltaweg 13 vindt plaats in februari 2013. Tevens begint in januari 2013 de verbouwing van het pand aan de Edisonweg

DOK41

41B, grenzend aan het bestaande DOK41. Hierin worden achttien werkplekken met een aantal aanvullende flex-werkplekken gerealiseerd voor de creatieve sector. Het nieuwe, creatieve gedeelte van DOK41 biedt ook een multi-functionele vergaderzaal aan met een centrale ruimte, dat als centrum voor het gehele DOK41-concept zal gaan dienen.

Impuls & DOK41

De rol van Impuls als projectpartner was divers en veel omvattend. Zo leverde ze een bijdrage aan het neerzetten van de formule in de markt, het leggen van verbindingen met andere clusters van Impuls en aan de beeldvorming van DOK41. Maar ook het organiseren van events en netwerkbijeenkomsten, het houden van gesprekken en het voeren van de projectadministratie en de administratie van de stichting was een taak van Impuls. DOK41 werd het afgelopen jaar intensief bezocht door tientallen ondernemers en daarnaast ook door Kamerleden, gedeputeerden, raadsleden, wethouders en bedrijfscontactfunctionarissen.

Toekomstige kruisbestuiving

De toekomst van DOK41 is rooskleurig. In 2012 is besloten om het concept van DOK41 verder uit te breiden naar creatieve starters in Zeeland. Dit naar aanleiding van het onderzoek 'Kansen en mogelijkheden voor de Zeeuwse creatieve sector,' dat een UCR-student schreef in opdracht van onder andere Impuls. Dit onderzoek en de vele aanvragen van creatieve starters die op zoek zijn naar een vorm van gezamenlijke huisvesting, waren redenen voor uitbreiding van het concept. Maar ook de manier waarop DOK41 deze starters begeleidt. Deze uitbreiding biedt mogelijkheden om een grotere massa van startende ondernemers te genereren om zo een actieve 'starters-community' te creëren. En des te actiever de onderlinge verbanden tussen de starters, des te meer kruisbestuiving tussen de DOK41-ondernemers en het Zeeuwse mkb.

Kwantitatief resultaat DOK41 na 2 jaar:

- Aantal ondersteunde startende en kleine bedrijven jonger dan vijf jaar: 11
- Aantal samenwerkingsverbanden tussen bedrijven en kennis-/researchinstellingen: 10
- Aantal directe gecreëerde arbeidsplaatsen: 22
- Aantal indirecte gecreëerde arbeidsplaatsen: 15
- Aantal bruto gecreëerde arbeidsplaatsen: 37

Harry Buijs,
eigenaar van Buijs Energy:

'Er is sprake van een win-win-situatie.'

Buijs Energy maakt sinds juni 2012 gebruik van een flexplek in DOK41 en stapte in januari 2013 over naar een unit in de loods aan de Voltaweg. Harry Buijs is een man die overal kansen in ziet. Niet alleen in zonnepanelen en windenergie, maar vooral ook in samenwerking.

➤ DOK41 is voor mij de manier om met andere ondernemers en diverse netwerken in contact te komen. Zo ben ik via dat netwerk van Impuls met een groep van zes HZ-studenten in contact gekomen en werk ik met hen aan een project rond energieopwekking met behulp van oud-Hollandse windmolens. Ik ben een praktisch mens, de studenten zijn heel theoretisch en kunnen alles doorrekenen. Dat is een mooie aanvulling. Regelmatig is er hier overleg met alle ondernemers van DOK41 dat Impuls organiseert. Dan zit je met andere ondernemers aan tafel die dezelfde problemen en vragen hebben. Dat is plezierig, want zo kun je ervaringen met elkaar uitwisselen. Maar ook vragen die ik uit mijn netwerk krijg speel ik aan hen door. Zo help je elkaar en is er echt sprake van een win-win-situatie. ➤

Zeeuws participatiefonds

Looptijd project:	doorlopend
Betrokken partijen:	ABN AMRO, Provincie Zeeland, ZLM Verzekeringen
Rol Impuls:	commissariaat
Waar:	Zeeland

Belangrijke schakel

Economische spin-off

Het Zeeuws Participatiefonds (ZPF) vormt een belangrijke schakel bij financieringen, vooral als het gaat om risicovolle technologische ontwikkelingen in Zeeland. Door de goedlopende samenwerking met Impuls-initiatieven als DOK41 en InnoGo!, krijgt de samenwerking een nog groter effect.

Het doel van het fonds is het financieren van mkb-bedrijven die een mogelijke economische spin-off voor Zeeland hebben. Alle bedrijven komen hiervoor in aanmerking, behalve horeca en detailhandel. Hierbij gaat het om hoogrisicodragend kapitaal met een maximum van € 150.000.

In 2012 heeft Impuls namens de Provincie Zeeland een rol in het commissariaat op zich genomen dat daarnaast bestaat uit een vertegenwoordiger van de ABN AMRO Bank en ZLM verzekeringen.

Zeeuws Investerings-Fonds

Looptijd project: vanaf 2012
Betrokken partijen: private investeerders, maar ook Impuls, Stichting ZIGZAG, Provincie Zeeland en AgentschapNL.
Rol Impuls: initiatiefnemer, opsteller projectplan
Omvang fonds: € 8 miljoen
Waar: focus op Zeeland (en Zuidwest-Nederland en Vlaanderen)

Nieuwe loot aan de stam

Voor innovatieve technostarters

Het Zeeuws InvesteringsFonds (ZIF) is een nieuwe loot aan de stam van Impuls. Het ZIF is een fonds voor innovatieve technostarters (korter dan 5 jaar ingeschreven bij de Kamer van Koophandel) met een (forse) groeipotentie. Het doel is deze ondernemers door middel van participatie van groeikapitaal te voorzien. De aanvraag voor cofinanciering voor dit fonds is in maart 2012 ingediend bij AgentschapNL van het Ministerie van Economische Zaken en is in juni goedgekeurd. Impuls is, als initiatiefnemer en een van de acht aandeelhouders, nauw betrokken bij het fonds. Het fonds gaat vooral om de financiering van nieuwe risicovolle technologische ontwikkelingen en bedrijvigheid op diverse economische Zeeuwse speerpunten. De participaties liggen tussen de € 250.000 en € 1.000.000.

Op 2 november 2012 was de start van het fonds een feit tijdens de startbijeenkomst in het Provinciehuis.

ZEEUWSINVESTERINGSFONDS
Capital fund for tech innovations

De kracht van innovatie

Ontwikkelingen in Zuidwest-Nederland

Het doel van OP-Zuid is het stimuleren en vergroten van de innovatiekracht van mkb-bedrijven in Zuid-Nederland. Kansrijke (R&D-)projecten kunnen worden ingebracht voor de innovatieregelingen van OP-Zuid. Hierbij gaat het om bedrijfsgerichte regelingen, zowel individuele als clusterprojecten. Enerzijds is Impuls als partner betrokken in de uitvoering van het programma tot 2014, anderzijds is ze actief betrokken bij de opzet en invulling van het nieuwe programma dat vanaf 2014 zal gaan lopen. Impuls is lid van de Stuurgroep Innovatie Zuid en begeleidt mkb-bedrijven bij aanvragen als het om innovatie gaat. Tevens is zij projectcoördinator en lid van de deskundigencommissie bij het beoordelen van de subsidieaanvragen.

In 2012 heeft Impuls met 25 bedrijven contact gehad over innovatieplannen en een mogelijke koppeling met een OP-Zuid-subsidie. Het beschikbare budget bij aanvang van het afgelopen jaar was ruim € 2,7 miljoen. In totaal zijn 9 van de 13 ingediende projecten goedgekeurd, waardoor er een restbudget overblijft van € 900.000 voor 2013. Verder is Impuls het afgelopen jaar betrokken geweest bij aanjaagtrajecten in Zuidwest-Nederland, onder meer op het gebied van conditieafhankelijk onderhoud, zorg en nanotechnologie.

OP-Zuid

Looptijd project: 2007-2013
Betrokken partijen: Provincies Noord-Brabant, Limburg en Zeeland, Stimulus, Syntens, en de regionale ontwikkelingsmaatschappijen BOM en LIOF
Rol Impuls: stuurgroep lid, begeleider en vertegenwoordiger mkb
Omvang fonds: € 186 miljoen EFRO
Waar: Zuid-Nederland

Actieplan Groei! 2.0: een nieuwe fase

Na vier succesvolle jaren van Actieplan Groei! is er nu een Actieplan Groei! 2.0. Dit tweejarige vervolgproject staat in het teken van het stimuleren van ondernemerschap in Zeeland en West-Brabant en wordt gefaciliteerd door concrete projecten. Het doel van Impuls is om een vervolg te geven aan Zeeland Financial Matching in samenwerking met Noord-Brabant en het formeren en organiseren van een Zeeuwse Informal Investor Network.

Actieplan Groei! 2.0

Looptijd project: 2012-2013
Betrokken partijen: Brabantse Ontwikkelings Maatschappij, Brabants-Zeeuwse Werkgeversvereniging (BZW), Brainport Development, Kamer van Koophandel Brabant, Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland, REWIN West-Brabant en Syntens projectontwikkelaar, coördinator Zeeuwse inbreng
Rol Impuls:
Omvang fonds: € 20.000 in twee jaar (voor Impuls)
Financiering: Provincie Zeeland
Waar: Zeeland en Noord-Brabant

Zeeland FM

Looptijd project: 2011-2012
Betrokken partijen: alle partners van Actieplan Groei! inclusief intermediaire partijen als banken, fondsen en tussenpersonen uit het Impuls-netwerk
Rol Impuls: initiator, aanjager, projectuitvoerder
Omvang fonds: € 75.000 (pilotproject)
Financiering: Actieplan Groei!, OP-Zuid, Provincie Zeeland, Impuls
Waar: Zeeland

Zeeland FM klinkt starters als muziek in de oren

De helpende hand bij financieringsvraagstukken

Zeeuwse innovatieve startende ondernemers en groeiers uit het mkb kunnen, als ze hun kans op financiering willen vergroten, om hulp vragen bij Zeeland Financial Matching (Zeeland FM). De doelstelling van Zeeland FM is deze bedrijven te helpen en de realisatie van financieringen te bevorderen door het inzetten van het financieel expert. Zo wordt de bedrijvigheid en het ondernemerschap in Zeeland gestimuleerd. Het gaat hierbij om 10 à 15 cases per jaar. In 2012 is het pilotproject afgerond met een mooi resultaat (zie kader). Op basis van deze resultaten is de toegevoegde waarde van Zeeland FM aangetoond. Impuls wil in 2013 inzetten op een vervolgproject.

Resultaten Zeeland FM in 2012:

- Aantal vouchers beschikbaar gesteld: 10
- Realisatie financiering: 6 cases (en 2 nog in behandeling)
- Additioneel 2 bedrijven van voortbestaan verzekerd en daarmee behoud van circa 40 fte.
- Totale investeringsomvang: circa € 1.925.000
- Behoud van werkgelegenheid: circa 49 medewerkers
- Creatie van nieuwe werkgelegenheid: circa 27 medewerkers

Ontwikkelen

Biobased economy & Food

Zuidwest-Nederland is hot-spot voor de biobased economy

De biobased economy is zeer actueel, maar we staan nog maar aan het begin. Zeeland, of breder nog: de Biobased Delta, heeft de juiste papieren om de koploperspositie in de biobased economy te verzilveren. De vele projecten en investeringen van het bedrijfsleven, met multinationals als Dow Benelux, Arkema en ook het mkb, tonen dit aan. Impuls is hierbij, als verbinder, de spin in het web. Met haar cluster Biobased economy & Food makelt ze en schakelt ze om zo de biobased economy van de grond te krijgen en de koploperspositie te bestendigen.

Hoofdthema's in de Biobased Delta

Binnen de Biobased Delta willen bedrijven, overheden en kennisinstellingen Europees koploper zijn op de thema's Groene grondstoffen, Groene bouwstenen voor de chemie en Vergroening van de procesindustrie. In 2012 was Impuls nauw betrokken bij de uitvoering van projecten binnen deze drie thema's en ontwikkelde zij verschillende nieuwe projecten.

Wat houdt biobased economy in?

Biobased economy is het verbouwen en verwerken van groene grondstoffen op landbouwgrond en in het water, hergebruik van reststromen zoals afvalwater, restwarmte CO₂. Maar ook het verduurzamen van processen in de chemie en landbouw en de omslag van fossiele naar groene grondstoffen voor chemicaliën, materialen, energie en grondstoffen vallen onder biobased economy.

Hoogleraar Biobased Commodity Chemicals aan de Wageningen UR:

Volgens [J] heeft Zeeland enorme kansen voor een biobased economy. Dat komt door de combinatie van een aantal zaken:

- Zeeland heeft een vergaande ontwikkeling van de akkerbouw.
- Er gaat in de omgeving van Zeeland veel diervoeder om.
- In Zeeland is de chemische industrie ver ontwikkeld.
- Zeeland heeft zeehavens.
- Zeeland kan beschikken over veel kennis vanuit onder andere Wageningen UR, Universiteit van Gent en TUDelft.

Deze zaken zorgen ervoor dat Zeeland en de omliggende regio's als West-Brabant en België de plaats bij uitstek is om koploper op het gebied van biobased economy te zijn', vertelt [J]. Tel daarbij op dat de Zeeuwen veranderingsgezind en ondernemend zijn. Dat zou je misschien niet verwachten, maar toch is het zo. Impuls en de gedeputeerden van de Provincie Zeeland zijn hier medeverantwoordelijk voor. 'En hij kan het weten want de regio Noordoost-Nederland, waar hijzelf woonachtig is, voldoet aan dezelfde voorwaarden en uitgangspunten, maar daar komt de biobased ontwikkeling veel moeilijker op gang. Johan heeft ook een waarschuwing: 'Het gaat nu te langzaam. We omarmen teveel de oude belangen. Nog even en Amerika haalt ons links en rechts in. De kansen voor de chemie zijn er, die moeten we nu oppakken want over 5 jaar zijn die kansen er niet meer en zitten we over 20 jaar met de brokken. Ik ben optimistisch ingesteld en vind dat Impuls komende tijd hier als aanjager bij moet functioneren. Ik zou zeggen: Doe iets, pak het nu aan!'

Uitvoeringsbureau Biobased Zeeland

Looptijd project:	2011-2014
Betrokken partijen:	Kamer van Koophandel, Provincie Zeeland, Syntens, Zeeland Seaports, ZLTO en Regiegroep Biobased Zeeland (zie kader)
Rol Impuls:	trekker van programma- en projectmanagement
Omvang:	€ 6 miljoen en additionele Rijksgelden en Europese fondsen
Financiering:	Zeeuws programma Biobased Economy Programma-budget
Waar:	heel Zeeland

Uitvoeringsbureau: Agro meets Chemistry

Makelen en schakelen

Er wordt hard gewerkt aan de uitwerking van het meerjarig businessplan Agro meets Chemistry. Hiervoor is in 2011 het Uitvoeringsbureau Biobased Zeeland opgericht, waarvan Impuls de trekker en coördinator is (zie kader Uitvoeringsbureau Biobased Zeeland). Ook ontwikkelde Impuls in 2012 nieuwe projecten en voerde verschillende projecten uit binnen het Agro meets Chemistryprogramma. Alle projecten worden in dit jaarverslag beschreven.

Drie thema's, vijf pijlers

Binnen de Biobased Delta zijn drie thema's benoemd, waarin de regio Europees koploper wil zijn:

- groene grondstoffen
- groene bouwstenen voor de chemie
- en vergroening van de procesindustrie

Deze thema's worden elk integraal aangepakt met ieder vijf ondersteunende pijlers. Deze zijn:

- R&D en business development
- Kennis en onderwijs

Regiegroep Biobased Zeeland:

- Gedeputeerde van de Provincie Zeeland
- Multinationals (Cargill, Dow Benelux BV, Yara Sluiskil, Zeeland Refinery)
- Het mkb (Van Antwerpen Milieutechniek)
- Het Zeeuwse beroepsonderwijs (HZ University of Applied Sciences en Scalda)

- Toplocaties
- Financieringsinstrumenten
- Branding, communicatie en acquisitie

De Biobased Delta wil door intensieve samenwerking binnen de Biobased Delta en met de omliggende regio's het hoge ambitieniveau bereiken.

Uitvoeringsbureau Biobased Zeeland

Het Uitvoeringsbureau Biobased Zeeland is in 2011 opgericht voor de uitvoering van het meerjarig businessplan Agro meets Chemistry. Impuls is de trekker en coördinator van het bureau. Zij werkt hierin samen met de Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland, Provincie Zeeland, Syntens, Wageningen UR, Zeeland Seaports en ZLTO. Het Uitvoeringsbureau wordt geadviseerd en aangestuurd door de Regiegroep Biobased Zeeland, waarin het Zeeuwse bedrijfsleven, de Provincie Zeeland en de kennisinstellingen zijn vertegenwoordigd. West-Brabant heeft een eigen uitvoeringsbureau. Beide uitvoeringsbureaus worden voorgezeten door dezelfde regiocoördinator. Hierdoor is afstemming tussen beide regio's geborgd.

R&D en business development

Verschiedende projecten werden in 2012 uitgevoerd en ontwikkeld binnen het Agro meets Chemistry-programma en staan in dit jaarverslag beschreven. Denk hierbij aan Industriële algenteelt, Duurzame omega-3-olie, Black paper, Restwarmte-koppeling, BIOMAP, Biomassa als grondstof voor de chemie en De duurzame zeeboerderij. Een aantal projecten zullen in 2013 worden gerealiseerd zoals het project op de Rusthoeve met betrekking tot groene grondstoffen.

Kennis en onderwijs

De Biobased Delta heeft een intentieovereenkomst getekend met de Wageningen UR. Deze overeenkomst leidt tot samenwerking en kennisinbreng van deze universiteit in zowel bestaande als te ontwikkelen projecten. Belangrijkste resultaat hiervan is de toekenning van TKI*-projecten (zoals decentrale bioraffinage en verwaarding van suikerbieten) waarbij bedrijven uit Zeeland en West-Brabant zijn betrokken. Kennis en onderwijs vormen een belangrijk component bij R&D- en business-development-projecten. De HZ University of Applied Sciences is partner in het door Avans getrokken Centre of Expertise van de biobased economy. De vraag van het bedrijfsleven is hierbij leidend.

Toplocaties

Door heel Zeeland zijn er biobased initiatieven te vinden. Daarnaast heeft Zeeland een aantal concentratiepunten benoemd als het gaat om de biobased economy:

- Biopark Terneuzen;
- de Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone met het Biobase Europe Trainingcentrum;
- het Sloegebied;
- de Bevelanden, verschillende proef- en teeltlocaties voor zowel algen als wieren;
- de Rusthoeve, een toplocatie als het gaat om de zogeheten Biobased Innovation Garden in 2013.

Financieringsinstrumenten

Het Uitvoeringsbureau Biobased Zeeland zet zich in om biobased initiatieven bij het mkb te ondersteunen. In 2012 werden er twee biobased IPC-aanvragen gehonoreerd door het AgentschapNL. Dit kwam voort uit een samenwerking tussen de Kamer van Koophandel, Impuls en Syntens. De eerste biobased IPC-aanvraag is toegekend in 2011. Samen met 12 Zeeuwse mkb-ers (zie kader hiernaast) vond de uitvoering van deze aanvragen plaats.

12 Zeeuwse bedrijven hebben vanuit de Biobased IPC-aanvraag subsidie toegekend gekregen:

- Advapack (speciale verpakkingen voor datadragers en biozorg-disposables)
- Biosando (bioplastics)
- Boerman System Automation (specifieke high-end applicaties)
- Colsen (duurzame milieutechnologische zuiveringsconcepten)
- DSD (Dutch Sustainable Development)
- FactorPlus (duurzame bouwconcepten)
- Fargate Services (onderhoud installaties die algen produceren)
- Franken Inox (machines die schelpdieren verwerken)
- Lans (kweek van tomaten)
- Seafarm (kweek van tarbot en mesheften)
- Sietec (industriële automatisering)
- Van de Bilt zaden en vlas (zaaizaad bedrijf voor vlas)

In 2012 werd InnoGo! Biobased ontwikkeld (zie ook pagina 12). Hier kunnen mkb-bedrijven, die actief zijn in de biobased economy, een lening en ondersteuning krijgen. Het huidige InnoGo! financiert en ondersteunt nu drie biobased bedrijven.

3 biobased bedrijven hebben in 2012 via InnoGo! ondersteuning gekregen, zowel financieel als begeleiding:

- DSD
- Fargate
- I-Basalt

Verder is er een vouchersysteem ontwikkeld; een financieel instrumentarium ter ondersteuning van business development van biobased mkb-bedrijven. Met deze vouchers kunnen bedrijven kennis inkopen of

een demo bouwen waar werk uit voort moet komen. Een voorbeeld van de toepassing van het vouchersysteem is de investering van het ziekenhuis ZorgSaam in Terneuzen in een zogeheten Pharmafilter. Een Pharmafilter zorgt ervoor dat medisch afval op biologische wijze wordt verwerkt en het afvalwater wordt gezuiverd. Het Uitvoeringsbureau verstrekke de voucher voor het helpen selecteren en inkopen van biodisposables voor de catering. Deze biodisposables worden later door het Pharmafilter vergist. Syntens regelt de uitvoering van de vouchers met ondersteuning van Impuls en de Kamer van Koophandel. Vanaf augustus 2012 zijn acht vouchers verstrekt.

8 Zeeuwse bedrijven ontvingen in 2012 een biobased voucher:

- Arjazon (uiengroothandel)
- Cradle Crops (vezel-en biobased gewassen)
- La Solitude (mosselpilot)
- Linex Pro-Grass (glasspaanplaat)
- MEAF (machinebouw)
- Sasdijk Fourage (hooi, stro en veevoeder)
- SMA Zeeland (milieuadviesbureau)
- ZorgSaam Zeeuws-Vlaanderen (facilitaire dienst)

Branding, communicatie en acquisitie

De zuidwestelijke regio is 'gebrand' als de Biobased Delta. Er is een logo ontworpen en een marketing- en communicatieplan opgesteld. Dit plan draagt bij aan een professionelere en uniforme promotie van de Biobased Delta. Het succesvolle Biobased Delta-congres in Goes in oktober 2012 is hiervan een voorbeeld. Ook is in 2012 een werkgroep van bestaande acquisitiepartijen opgericht om een betere business intelligence te ontwikkelen en de samenwerking te stroomlijnen. Daarnaast heeft de Biobased Delta gelobbyd bij Haagse en Brusselse beleidsmakers.

'De financiering door InnoGo! Biobased zie ik als een kwaliteitskeurmerk.'

Samen met Impuls hebben we gekeken naar wat er gaat gebeuren op het gebied van biobased economy en op welke manier wij daar op in kunnen spelen. Impuls heeft ons daarbij een back-up gegeven; ze functioneren als een sparring-partner voor innovatieve ontwikkelingen om strategisch tot goed onderbouwde beslissingen te kunnen komen. We hebben trouwens al jaren contacten met Impuls. Niet alleen met het cluster Biobased economy & Food, nu ook met het cluster Investeren. Betaproces, onderdeel van DSD, heeft in 2012 een financiering van InnoGo! Biobased ontvangen. Dat is een meerwaarde. De financiering van InnoGo! Biobased zie ik dan ook als een kwaliteitskeurmerk, een stukje waardering dat overigens wel verantwoordelijkheden met zich meebrengt. Het is niet vrijblijvend. Maar het werkt wel twee kanten op; wij komen verder door meer publiciteit en het netwerk van Impuls, en met onze apparatuur kunnen wij ook een belangrijke rol spelen. Ons product past perfect bij de biobased ontwikkelingen.

Dimitri
Vermeire,
hoofd van het
laboratorium
van Yara Stuiskil:

Voor Yara ligt de meerwaarde van het industriële algenproject in het leren kennen van nieuwe mensen die met dezelfde vraagstukken bezig zijn. Samen nadenken over nieuwe technieken van proceswaterbehandeling, creëert voor ons kansen, die we in de toekomst mogelijk op de site kunnen toepassen.

Industriële algenteelt

Looptijd project: 2011-2014
Betrokken partijen: Algaelink, Avans Hogeschool, Brabantse Ontwikkelings Maatschappij, Dow Benelux BV, Heros, HZ University of Applied Sciences, Lamb Weston / Meijer, REWIN West-Brabant, Sagro, Yara, Zeeland Aquacultuur, Zeeland Refinery
Rol Impuls: ontwikkelaar, penvoerder, overall projectmanager
Omvang: € 1.895.000
Financiering: € 630.000 vanuit Rijk en Provincies (Pieken in de Delta)
Waar: Kruiningen, Terneuzen en Vlissingen-Oost (Zeeland) en Roosendaal (Noord-Brabant)

Algen als afvalwaterzuivering

Het project Industriële Algenteelt is er op gericht om afvalwater te zuiveren, door er algen op te telen. De algen gebruiken de afvalstoffen in het water als voedsel om van te groeien. In de pilotplant die in dit project is opgezet, zijn reeds algen geteeld op afvalwater. Meerdere industriële partijen die projectpartner zijn, onderzoeken of dit een geschikte methode is voor de eigen afvalwaterzuivering. Hogeschool Zeeland voert regelmatig proeven uit om dit te testen. Avans Hogeschool onderzoekt de marktmogelijkheden van de diverse algensoorten. De gekweekte algen moeten als voedsel dienen voor de teelt van schelpdieren op land. Alle betrokken partijen zijn positief over de mogelijkheden van algenteelt.

In dit unieke project zijn belangrijke Zeeuwse industriële spelers betrokken. Het cluster Biobased economy & Food van Impuls is als projectmanager betrokken en zorgt zo voor een intensieve begeleiding.

Omdat de ontwikkeling meer tijd kost dan verwacht, wordt de looptijd van het project verlengd.

Duurzame omega-3-olie

Omega-3-olie verkleint de kans op hart- en vaatziekten. Nu wordt er per jaar 30 miljoen ton vis en andere mariene organismen gevangen om omega-3-olie van te maken. Dit heeft een grote impact op het ecologische marienesysteem. Daarom is er vraag naar een duurzaam alternatief. Algae Biotech zet hiervoor een bioraffinaderij op in Zeeland waar, naast de productie van algenolie, ook onderzoek wordt gedaan naar nieuwe algenproducten die omega-3-vetzuren bevatten. Een nieuw systeem van algenteelt is hiervoor nodig. Zo wordt onderzocht of de teeltwijze kan verbeteren door het afvalwater van CSM te gebruiken als voeding voor de algen. De kosten van de teelt vallen dan lager uit.

Dit project is een mooi voorbeeld hoe acquisitie en projectontwikkeling elkaar versterken. Algae Biotech werd bij de vestiging in Zeeland begeleid door Impuls (zie pagina 8). Impuls ondersteunde tevens bij het opstellen en indienen van de subsidieaanvraag. Diverse belangrijke netwerkcontacten werden gelegd zoals met CSM en HZ University of Applied Sciences. In 2013 vindt de uitvoering van het project plaats.

Duurzame vegetarische omega-3-olie

Looptijd project: 2012-2013
Betrokken partijen: Algae Biotech, CSM, Hogeschool Zeeland, Provincie Zeeland
Rol Impuls: aanjager, ontwikkelaar
Omvang: € 452.000
Financiering: € 226.000 (PSEB Biobased Economy)
Waar: Zeeland

Guido Evers,
directielid
Algae Biotech:

Aquacultuur en Zeeland gaan goed samen. Het is een meerwaarde om je in Zeeland te vestigen omdat hier alles samenvat. Er liggen heel veel mooie kansen op het gebied van biobased en aquacultuur. Door de hulp van Impuls zijn we onder andere met CSM, Arkema, de HZ en de Provincie in contact gekomen. Impuls speelt een belangrijke, waardevolle rol. Ik merk dat collega's er ook zo over denken.

Restwarmtekoppeling Sloegebied

Looptijd project:	2011-2013
Betrokken partijen:	Delta, Evides Industriewater, Martens Cleaning, Provincie Zeeland, Zeeland Refinery, Zeeland Seaports
Rol Impuls:	projectontwikkelaar, facilitator
Omvang:	€ 3.200.000
Financiering:	Green Deal (Ministerie van EZ), Provincie Zeeland, Martens Cleaning, Zeeland Refinery, toekomstige exploitatiemaatschappij en eventueel andere partijen. Dit onder voorbehoud van naleving van staatssteunregels en definitieve investeringsbeslissing
Waar:	havengebied Vlissingen-Oost

Restwarmtenet voor bedrijven

Een combinatie met potentie

Neem een bedrijf dat warmte ter beschikking stelt uit het raffinageproces (Zeeland Refinery) en koppel dat aan een of meerdere bedrijven die warmte nodig hebben, bijvoorbeeld voor het duurzaam waarden van oliehoudend afval en restproducten (Martens Cleaning). Dat is het doel van dit project over restwarmte. Dat deze combinatie potentie heeft, bleek al in 2010. Vervolgens hebben Zeeland Refinery en Martens Cleaning de technische mogelijkheden van deze koppeling nader onderzocht. Dit leidde tot investeringsramingen en terugverdientijdijden. De Provincie Zeeland, Zeeland Seaports en Impuls faciliteerden hierbij in het verstrekken van de benodigde informatie en het betrekken van stakeholders.

Business case

Aanvankelijk leek het een lastig terug te verdienen investering te worden. Impuls heeft daarom in samenspraak met de betrokken partijen een

business case opgezet waarvoor onder bepaalde voorwaarden een subsidie vanuit de Green Deal van het Ministerie van Economische Zaken is toegezegd. Een exploitant van het warmtenet Sloegebied vormt de schakel tussen de warmtebron en -afnemers. Een eerste stap tussen leverancier, exploitant en afnemer van de warmte met betrekking tot de belangrijkste contractvoorwaarden is nu gezet. De exploitant is overtuigd van de mogelijkheden en heeft ambities om andere bedrijven te betrekken. Deze zijn reeds benaderd en de mogelijkheden worden onderzocht.

Het begin is er

Deze koppeling is het begin van een netwerk voor warmte-uitwisseling. De bedoeling is nu om meerdere koppelingen te realiseren. De Green Deal tussen het Rijk en de Provincie biedt verdere aanknopingspunten en financiering voor netwerkuitbreiding. Martens Cleaning en Zeeland Refinery zijn bereid te investeren onder afgesproken voorwaarden. Zeeland Seaports heeft aangegeven de lead te nemen in de verdere opzet van de benodigde exploitatiemaatschappij. Delta en Evides Industriewater bestuderen onder tussen de business case. In 2013 moet een besluit worden genomen over de exploitatiemaatschappij en de aanleg van een distributienet voor warmte. Dan kan in 2014 duurzame warmte geleverd worden.

Black paper

Looptijd project:	2012-2015
Betrokken partijen:	AWWS (Advanced Waste Water Solutions), CradleCrops, Van Houtum
Rol Impuls:	facilitator
Omvang:	€ 200.000 (project verwaarding reststromen) en € 2,5 miljoen (project pilotplant)
Financiering:	OP-Zuid en PSEB Biobased Economy
Waar:	Zeeuws-Vlaanderen

Hoe gras in duurzaam papier verandert

De huidige papierproductie vindt bijna helemaal plaats op basis van oud papier. Door digitalisering neemt het aanbod van oud papier af evenals de kwaliteit. Er wordt uitgezocht of gras een alternatief kan zijn. Alternatieve (biobased) grondstoffen worden meer en meer noodzaak. Papierproductie op basis van cellulose uit hoog gras (een soort bamboe) kan een alternatief zijn. Dit onder de noemer *black paper*. Advanced Waste Water Solutions (AWWS) wil, samen met papierfabriek van Houtum en graskweker CradleCrops, een celluloseplant realiseren in Zeeland. AWWS is hierbij de aanjager omdat zij in het scheiden van (rest)stromen en andere complexe waterbehandelingen gespecialiseerd zijn.

Haalbare kaart

Impuls heeft de betrokken partijen gefaciliteerd bij twee projectplannen: financiering in het programma OP-Zuid en in het Zeeuwse biobased-economy-programma. *Projectplan 1:* Hierbij wordt gekeken naar de technische en economische haalbaarheid. Ingeschat wordt hoeveel reststromen er vrijkomen bij de productie van cellulose uit hoog gras. De business case krijgt zo een perspectief. Er wordt tevens bekeken of de teelt en import van hoog gras haalbare kaart is. *Projectplan 2:* Dit richt zich op de ontwikkeling en opzet van een prototype pilotplant om cellulose en lignine (een soort lijm) uit hoog gras vrij te maken. De besluitvorming over het project volgt in 2013. Met de resultaten van bovenstaande projecten wordt het eerste black paper in 2015 verwacht.

Angelo de Mul,

directeur-eigenaar van AWWS:

Angelo de Mul is een man met een missie: afvalwater van bedrijven zuiveren en hergebruiken. Het zogenaamde sluiten van de kringloop van water, waarbij de planeet zoveel mogelijk wordt ontzien.

W We hebben bij AWWS de afgelopen jaren nieuwe technologie ontwikkeld en daaruit voortvloeiend nieuwe producten gemaakt. Het mes snijdt zo aan twee kanten: we gebruiken de opgedane kennis en zijn nu in staat om standaardproducten in bijvoorbeeld containers te leveren en daarvoor productiecapaciteit op te zetten. Dit leidt tot verkoop over de hele wereld. De benefits komen weer terug naar Zeeland. De spin-off voor een mkb-bedrijf als het onze, dat is niet te onderschatten en dat moet je als overheid stimuleren. Voor het project Black paper zetten we al onze kennis in. De vraag is op welke manier je gras moet ontsluiten om het op een duurzame wijze in water te laten oplossen. Om vervolgens uit dat water de grondstoffen te halen waar je papier, bioplastics en carbonfibers van kunt maken. Impuls heeft ons geholpen bij het binnenhalen van de benodigde subsidies. En de manier waarop ze dat deden: Chapeau! Ze moeten daarbij laveren tussen allerlei regeltjes en gevoeligheden en dat is niet altijd gemakkelijk. Toch doen ze dat goed. Ook hebben ze ons ondersteund bij het initiële businessplan. Je kunt nog zo'n goed product ontwikkelen, maar als je de dingen niet aan elkaar kunt verbinden en niet weet hoe je een innovatie in de markt moet zetten, dan heeft dat geen zin. Het aan elkaar koppelen, het leggen van contacten en ondersteunen; dat is de meerwaarde van Impuls voor ons.

Internationaal vraag en aanbod van biomassa

Duurzame marktplaats

Duurzame energie staat hoog op de internationale, politieke agenda. In dit kader is de provincie Zeeland een van de zes deelnemers waar het Europese project LoCaRe (Low Carbon Regions) bij het tegengaan van klimaatverandering plaatsvindt. Vanaf 2011 werkt Impuls samen in dit initiatief met een Zweedse en Italiaanse regio aan het project BIOMAP. Dit is een internationale samenwerking gericht op meer en hoogwaardiger gebruik van biomassa met hulp van een marktplaats-webtool. De ontwikkeling van de webtool en kennisuitwisseling tussen de drie regio's staan centraal. De webtool fungeert als hulpmiddel voor het bij elkaar brengen van aanbod van biomassa (bijvoorbeeld agro- en foodresiduen) en vraag naar biomassa (bijvoorbeeld door vergisters).

2012

In 2012 zijn de basisfunctionaliteiten van de webtool in kaart gebracht en is de bouw van de website gestart en voltooid. Biopark Terneuzen gaat de website in het voorjaar van 2013 exploiteren. De marktplaats zal een onafhankelijke niet-commerciële invulling krijgen en een aanvulling zijn op de private marktplaats van www.biomassa.eu. Ook in Zweden en Italië zijn exploitanten gevonden voor de biomassamarktplaats. De bètaversie van de marktplaats is in 2012 opgeleverd en overgedragen aan Biopark Terneuzen.

Biomassa in Zweden

In september 2012 vond een driedaags werkbezoek plaats aan Zuid-Zweden met een delegatie Zeeuwse bedrijven en organisaties. Een breed scala aan biogas-gerelateerde initiatieven is in de Zweedse regio bezocht. Onder meer een voor Europa uniek bedrijfsinitiatief over het vloeibaar maken van biogas voor brandstof voor vrachtwagens.

BIOMAP: Biomass Market Place

Looptijd project: 2011-2012

Betrokken partijen: projectpartners Centre for Economical Innovation and Development (Italië), Agroväst Livsmedel en Skaraborgs Kommunalförbund (Zweden), Provincie Zeeland, verschillende aanbieders, verwerkers en gebruikers van biomassa

Rol Impuls: projectontwikkelaar en -uitvoerder

Omvang: € 50.000

Financiering: Interreg IVC (subproject LoCaRe, Low Carbon Regions)

Waar: Zeeland en (inter)nationaal

Biomassa als grondstof voor de chemie

Looptijd project: 2012-2013

Betrokken partijen: Arkema, HZ University of Applied Sciences, Impuls, Wageningen UR

Rol Impuls: aanjager, ontwikkelaar, uitvoerder

Omvang: € 95.000

Financiering: € 47.500 (PSEB Biobased Economy)

Waar: Sloegebied (Vlissingen-Oost)

Verkenning van biobased business cases

Kun je biobased materialen gebruiken als bouwsteen voor chemische toepassingen? Chemiebedrijf Arkema denkt van wel en wil zich gaan richten op de productie van biobased chemicaliën, vanuit een korte- en langetermijnstrategie. Op korte termijn kijkt men naar alternatieven voor bestaande producten. Op langere termijn wordt gekeken naar *raw materials* (biomassa) voor nieuwe producten.

Impuls faciliteerde verkennende gesprekken tussen betrokken partijen en formuleerde een gezamenlijk haalbaarheidstraject. Arkema diende in het voorjaar een subsidieaanvraag in waar de Provincie positief over besloot. Een aantal potentiële business cases zijn vervolgens in 2012 in onderzoek gebracht. Partijen hebben kansrijke opties samen verkend en verder uitgewerkt. Een daarvan betreft de teelt van zeewier als mogelijke bron van grondstoffen. Dit wordt momenteel nader onderzocht samen met Wageningen UR en North Seaweed. Andere specifieke, op fijnchemische toepassing gerichte, cases zijn eveneens onder de loep genomen.

Rob van Hemert,
Managing Director
bij Fargate

Met Impuls was het heel aangenaam werken, ze hadden zich echt in onze vraag verdiept en dachten constructief mee. Dat gold voor zowel het cluster Investeren als het cluster Biobased economy & Food. En het mooie was, we hoefden het verhaal maar één keer te vertellen.

Manager Research & Development
bij Arkema

'Impuls is de smeerolie in
de machine.'

Samen met Wageningen UR, Biobased Delta, de Provincie Zeeland en de HZ zijn we in een project gaan verkennen wat biobased voor Arkema kan betekenen. Impuls heeft hierbij de eerste contacten tussen de partijen gelegd. Tijdens de uitvoering heeft Impuls geholpen om andere bedrijven hierbij te betrekken. Als we dat zelf hadden moeten doen, had ons dit veel tijd gekost. Impuls is de smeerolie in de machine. Ze beschikken over de juiste ingangen en contacten. Ook bij het aanvragen van subsidies scheelt het veel in tijd dat er informeel overleg mogelijk is. Zo kun je snel en to the point acteren. Er is nu een enorm momentum gecreëerd met Biobased Delta en wordt het tijd voor concrete business en voor volgende stappen. Het is alleen nog niet zo simpel om met de bouwstenen die we hebben te komen tot grondstoffen voor bestaande producten. Er moet dus nog een belangrijke technische ontwikkeling plaatsvinden, om er een succes van te maken. Een goede samenwerking tussen de verschillende spelers in het biobased veld is daarbij essentieel. Daar is de hulp van Impuls hard bij nodig.

De duurzame zeeboerderij

Looptijd project:	2011-2013
Betrokken partijen:	CIV Den Oever, Deltares, E-Kwadraat, Feyecon, Hortimare, Koers & Vaart, Machinefabriek Bakker, Ocean Harvest (Ierland), Wageningen UR trekker (afzetmarkt), ondersteuner (businessplan)
Rol Impuls:	
Omvang fonds:	€ 550.000
Financiering:	SBIR (Ministerie van EZ)
Waar:	Zeeland en nationaal

Boeren op volle zee

Zeewier staat volop in de belangstelling als groene grondstof. Daarom is er sinds twee jaar een zeeboerderij voor de ontwikkeling van zeewierteelt midden in de Oosterschelde. En sinds kort ook een in de Noordzee.

Impuls schreef een visiedocument over de mogelijkheden van zeewierteelt voor Zeeland. Tevens maakt ze deel uit van het landelijk consortium dat de teelt en markt voor zeewier ontwikkelt. Met grote marktpartijen is gesproken over het gebruik van zeewier in het productieproces. Sommige Zeeuwse partijen blijken al jaren hoeveelheden wier te importeren voor verwerking. Zij hebben interesse in lokaal geteelde wieren. Op het Zeewiercongres, dat in september 2012 in Zeeland werd georganiseerd, zijn hiervoor nieuwe contacten gelegd. Er zijn marktpartijen bereid gevonden om aan de slag gaan met de teelt en de oogst van zeewier in de Zeeuwse delta. Daarnaast zijn enkele onderzoek- en ontwikkeltrajecten opgezet met chemische fabrikanten die willen onderzoeken of wier als groene grondstof is te gebruiken.

Food is een economische kernactiviteit voor Zeeland, en dat wordt breed gedragen. Foodport Zeeland is aangemerkt als een van de negen business cases van de Economische Agenda 2013 – 2016 van de Provincie Zeeland. Na verschillende bijeenkomsten met ondernemers in 2011 is de stichting Foodport Zeeland opgericht. Het doel van Foodport Zeeland is het bevorderen van groei in productie en handel. Maar ook het bevorderen van het innovatief vermogen, de toegevoegde waarde en duurzaamheid in de foodsector in heel Zuidwest-Nederland. Inmiddels zijn 21 bedrijven lid van dit netwerk. Onder Food van het cluster Biobased economy & Food vallen de projecten Foodport Zeeland, Oesterputten Yerseke en het pilotproject over verwilderde Japanse oesters in het Veerse Meer.

Foodport Zeeland

Looptijd project:	2012-2020
Betrokken partijen:	deelnemers (zie kader), Provincie Zeeland, Vereniging Zeeuwse gemeenten, ZLTO, Zeeland Seaports
Rol Impuls:	initiatiefnemer, aanjager en facilitator
Omvang fonds:	€ 2 miljoen (periode 2012-2015)
Financiering:	€ 1 miljoen (Provincie Zeeland voor 2012-2015) en op projectbasis Ministerie van EZ (€ 50.000 in 2012)
Waar:	Zuidwest-Nederland

Deelnemers Foodport Zeeland

Adantra, Appelaere, Arjazon Uitenhandel / Biomassa.eu, CSM (Goes), Edudelta Onderwijsgroep, Ecotank, FarmPack, Gebr. Van Duijn, Kloosterboer, Koninklijke Maatschap de Wilhelminapolder, Krijn Verwijs, LaboJuice, Lans Zeeland, Laurensius, Le Petit Pecheur, 2W Logistiek, Micro Analyse Zeeland, Seafarm, Van Houte Openeer, Vogelaar Vredehof, Zeelandia

Stippen aan de horizon

Op basis van een businessplan worden doelen van Foodport uitgewerkt naar 'stippen aan de horizon 2020'. Impuls speelt hierbij een sleutelrol en levert een belangrijke bijdrage als het gaat om de verdere ontwikkeling van Foodport Zeeland. In 2012 is een begin gemaakt met ontwikkeling en uitvoering van een aantal inhoudelijke projecten waaronder:

- ➊ Foodport Academy: een project waarin Zeeuwse onderwijsinstellingen, onder regie van de Edudelta Onderwijsgroep, samen met bedrijven van Foodport Zeeland werken aan hogere instroom en betere uitstroom in onderwijsprogramma's gericht op de foodsector.
- ➋ HRM-Coöperatie: een samenwerking van Foodport-bedrijven op de terreinen van Human Resource Management en facility sharing.
- ➌ Food & Biobased, natuurlijk verbonden: het beter in kaart brengen van de kansen die de opkomst van de biobased economy biedt aan bedrijven van Foodport Zeeland.
- ➍ Netwerkvorming: aan de basis van alle nieuwe samenwerking op terreinen van innovatie, handel en facility sharing ligt het leren van elkaars bedrijven en activiteiten.
- ➎ Positionering van Zeeland als foodport: zowel binnen als buiten Zeeland dient beter bekend en erkend te worden welke bijdrage de Zeeuwse foodsector levert en in de toekomst kan leveren aan de regionale, landelijke en wereldeconomie.
- ➏ Foodportconferentie: Foodport Zeeland maakt deel uit van het landelijke netwerk van mkb-foodclusters en was daarom in november 2012 de gastheer van de eerste nationale foodclusterconferentie te Vlissingen.

Oesterputten Yerseke

Looptijd project: 2011-2012
Betrokken partijen: Blueport Oosterschelde, Gemeente Reimerswaal, Grontmij, Vereniging Oesterputten Yerseke
Rol Impuls: initiatiefnemer, projectleider, voorzitter werkgroep
Omvang: € 30.000
Financiering: Blueport Oosterschelde en Gemeente Reimerswaal
Waar: Yerseke

Oesterputten Yerseke

Verder multifunctioneel economisch gebruik van de historische oesterputten in Yerseke. Dat is het doel van het project Oesterputten Yerseke, waarmee al in 2011 begonnen is. Naast de bestaande oesterverwerking en oesterhandel vindt er een verbreding plaats door toeristische en educatieve activiteiten verder te ontwikkelen. Onder leiding van een werkgroep werd kennis uitgewisseld en waar mogelijk en nodig initiatieven gefaciliteerd. De werkgroep heeft haar activiteiten medio 2012 afgerond. De resultaten van het project zijn in een eindrapportage verwerkt. Deze eindrapportage is bij Impuls op te vragen. Inmiddels hebben ondernemers, mede op basis van het rapport, een aantal nieuwe initiatieven opgepakt.

Verwilderde oesters duurzaam beheren

Verwilderde Japanse oesters veroorzaken regelmatig overlast rond het Veerse Meer. In het toeristenseizoen komen dagelijks meerdere badgasten op de Eerste Hulp terecht met snijwonden door de oesterschelpen. De toeristische ondernemers willen van deze overlast af en zijn bereid hierin te investeren. Hetzelfde geldt voor een aantal gemeenten, omdat recreatie en toerisme een belangrijke economische pijler vormt. Het voortwoekeren van de verwilderde oesters heeft tevens een negatieve invloed op kwantiteit en kwaliteit van nutriënten in het Veerse Meer. Het project Blueport Oosterschelde startte in 2011 een pilot die gericht is op twee doelen:

- Ontwikkelen van beheersmaatregelen die de overlast van verwilderde oesters voor de recreatie en toeristische sector moet verminderen.
- Ontwikkelen van een economische business case, waardoor grootschalig duurzaam beheer van verwilderde oesters mogelijk wordt en de beheersmaatregelen een aantoonbaar positief effect opleveren voor de visserij en de natuur.

In 2012 zijn de financiële afspraken verder uitgewerkt, zijn werkafspraken met een oesterbedrijf gemaakt en is de vergunning aangevraagd. Door onder meer vertraging in het proces van vergunningverlening wordt de uitvoering doorgeschoven naar het voorjaar van 2013.

Verwilderde Japanse oesters Veerse Meer

Looptijd project: 2011-2013
Betrokken partijen: Blueport Oosterschelde, Camping De Haas, Camping De Heerlijkheid van Wolphaartsdijk, Camping De Paardekreek, Camping De Veerhoeve, Camping Veerse Meer, Delta Marina, gemeenten Goes, Noord-Beveland en Veere, Provincie Zeeland, Restaurant De Meerkoe, Rijkswaterstaat (waterdistrict Zeeuwse Delta), R.Y.C.B., Visclub De Zandkreek, Waterschap Scheldestromen, WSVW, Zelschool De Viking
Rol Impuls: initiatiefnemer, projectadministrateur
Omvang: € 30.000
Financiering: ondernemers, Zeeuwse gemeenten, Provincie Zeeland en project Blueport Oosterschelde
Waar: Veerse Meer

Overige activiteiten

Vlas, een ijzersterk composiet

In 2010 ondersteunde Impuls samen met onder andere de Provincie Zeeland en ZLTO het plan om samen met Van de Bilt zaden en vlas uit Sluiskil een innovatieproject op te zetten rondom vlasvezelcomposiet. Impuls zette een keten op waarin aannemersbedrijf Faktorplus, toeleverancier Logus/De Hoop, Sabic, composietbedrijf NPSP en een ingenieursbureau samenwerken met Van de Bilt. Zo werd een nieuw bouw materiaal ontwikkeld. Woongood Zeeuws-Vlaanderen was betrokken als eindafnemer. Impuls vervulde hierbij een ondersteunende rol bij de subsidieaanvraag die Van de Bilt in 2010 bij OP-Zuid heeft ingediend. Na de subsidiebeschikking in 2011 is het project nu in volle uitvoering. Impuls laat de uitvoering over aan de betrokken partners en is trots dat het ambitieuze project steeds verder wordt uitgewerkt. Zo werken de betrokken bedrijven op dit moment aan een innovatief gevelconcept voor de woningbouwvereniging. Waarschijnlijk loopt het project door tot eind 2014.

Design Pressure Cooker Vlas

Samen met Van de Bilt zaden en vlas, de Provincie Zeeland en Syntens heeft Impuls in 2012 een plan uitgewerkt om de 'hogedrukpanmethode' ook in Zeeland te organiseren. Deze keer rondom vlas. Impuls heeft het plan hiervoor uitgewerkt en de contacten gelegd. Deze zogeheten Design Pressure Cooker-dag vindt plaats in februari 2013. Op één dag wordt via een hogedrukpanmethode gewerkt aan het ontwerpen van een totaal nieuw product. Tijdens deze dag rondom vlas zetten vijf bedrijven een ontwerper of

ingenieur een dag lang aan het werk om een product van vlasvezels te ontwerpen.

In de loop van 2012 heeft Van de Bilt zelf de regie op zich genomen en gaat deze dag zelf organiseren, ondersteund door de partijen van de Biobased Delta. Van de Bilt wil op deze manier andere bedrijven ook kennis laten maken met de mogelijkheden van producten op basis van vlasvezel.

Themamiddag Algen - 29 mei 2012

'Algen en de Zuidwest Delta, natuurlijk verbonden', was het thema van een bijeenkomst die Impuls in mei 2012 organiseerde. Zeeuwse bedrijven die belangstelling hebben in algenteelt werden door specialisten op dit gebied geïnformeerd over de laatste ontwikkelingen. Zo gaf prof. René Wijffels van Wageningen UR een inleiding over de uitdagingen die er nog zijn op het gebied van algenteelt. Zijn Vlaamse collega prof. Koenraad Muylaert gaf vanuit de Universiteit van Leuven zijn visie. Ook vanuit de Provincie Zeeland, de HZ University of Applied Sciences en enkele andere Zeeuwse bedrijven waren er bijdragen aan deze middag. Dit leidde tot interessante discussies en informatie-uitwisseling tussen de aanwezigen. Opnieuw bleek dat er een levendige belangstelling voor algen is in het Zeeuwse bedrijfsleven. Genoeg aanknopingspunten om het algencollege in Zeeland verder uit te bouwen!

Ontwikkelen

Maintenance & Logistiek

Van toegevoegde waarde voor de Zeeuwse economie

Wat hebben maintenance en logistiek en Zeeland met elkaar te maken? Alles! Door efficiënt onderhoud en slimme logistiek kan de doelmatigheid van een fabriek of bedrijf toenemen. Dat verbetert de (internationale) concurrentiepositie van het bedrijf en dus van de Zeeuwse economie. Waar 2011 het jaar was waarin door het cluster Maintenance & Logistiek het koepelproject Logistics Accelerator werd ingericht, een aantal projecten werd verkend en het netwerk werd opgebouwd, stond 2012 in het teken van de start van een aantal grote logistieke projecten. Naast samenwerking zijn deze projecten gericht op technologische ontwikkeling en innovatie en voorzien van inhoud, deelnemers en cofinanciering.

Logistic Accelerator

Looptijd project:	2010-2013
Betrokken partijen:	(zie projecten hieronder)
Rol Impuls:	projectontwikkelaar, facilitator samenwerkingsproces
Omvang:	€ 1,2 miljoen
Financiering:	OP-Zuid
Waar:	Zeeland (project en activiteiten), Noord-Brabant en Limburg (projecten in samenwerking)

Impuls zet de koers uit Logistics Accelerator als aanjager

Het project Logistics Accelerator is de verbindende schakel tussen het Nederlandse topinstituut voor logistiek (Dinalog), het Zeeuwse bedrijfsleven en de kennisinstellingen. Gezamenlijk gaan zij logistieke uitdagingen aan. Logistics Accelerator heeft een duidelijke Zeeuwse projectagenda; zij wil kennis en ervaring uit Zeeland zelf, maar ook vanuit Dinalog en de Zeeuwse kennisinstellingen, inzetten om uitdagingen in het Zeeuwse te lijf te gaan. De projecten die hier onder vallen zijn ICT & logistiek, Regiodistributie medical, Multimodaal knooppunt Bevelanden, Expertisecentrum Logistiek Zeeland, Regiodistributie Walcheren en Bedrijvenkringen.

ICT & logistiek – Automatisch een efficiëntere binnenvaart

Het doel van dit project, dat in 2012 startte en eindigt in 2013, is om de binnenvaart efficiënter te maken door de inzet van ict. In dit project komt dat neer op beter inzicht in de informatievoorziening rondom de binnenvaart-schipper zelf aan de ene kant (ict-infrastructuur) en automatisering van bepaalde bedrijfsprocessen tussen de binnenvaartschipper en zijn omgeving aan de andere kant (ict-applicaties).

In 2012 is het project is opgesplitst in twee subprojecten:

- Wifi voor binnenvaart: zo zijn de binnenvaart-schippers bereikbaar op strategische punten in Zeeland, waaronder sluizencomplexen, havens en wachtplaatsen. Locaties zijn in kaart gebracht, deelnemers zijn gevonden en een eerste begin is gemaakt
- Uniform Aanmelden Barges: een web-applicatie die is ontwikkeld om het binnenvaartschippers makkelijk te maken hun lading bij klanten/leveranciers aan te melden. Deelnemers zijn gevonden en een begin is gemaakt.

Status:	uitvoeringsfase
Partners:	Bureau Telematica Binnenvaart, Dow Benelux BV, Koninklijke Schuttevaer, Oiltanking, Rijkswaterstaat, Zeeland Refinery, Zeeland Seaports
Projectbegroting:	circa € 150.000
Waar:	Zeeland

Regiodistributie medical - Duurzaam voordeel

Zeeuwse zorginstellingen willen de aanvoer en opslag van gebruiks- en verbruiksartikelen efficiënter organiseren. Dit project geeft inzicht welk voordeel er te behalen is, door de afstemming van de aanvoer van goederen en het bundelen van lading vanuit een centraal opslagpunt. Naast een financieel voordeel heeft dit ook een voordeel op het gebied van duurzaamheid.

In 2012 kreeg dit project definitief vorm. De projectpartners hebben laten weten dat ze meedoen en cofinanciering toegezegd. Een externe partij inventariseert de data met betrekking tot hun bevoorrading bij de verschillende deelnemers. De resultaten hiervan zullen in 2013 bekend zijn.

Status:	uitvoerfase
Partners:	Admiraal De Ruyter Ziekenhuis (locatie Goes, Middelburg, Vlissingen en Zierikzee), Emergis, Konings Logistiek, Ziekenhuisapotheek Scheldezoom, ZorgSaam Zeeuws Vlaanderen,
Projectbegroting:	circa € 50.000
Waar:	Zeeland

Multimodaal knooppunt Bevelanden - Impuls bepaalt mede de koers

Het economisch belang van lokaal containeroverslag voor de regio Bevelanden is groot. Al eerder werd in opdracht van de Provincie Zeeland een poging gedaan om een haalbaarheidsstudie uit te voeren naar een nat bedrijventerrein langs het Kanaal door Zuid-Beveland. Deze studie strandde. Toch rees de vraag naar een studie opnieuw bij een aantal bedrijven uit de gemeentes Kapelle en Reimerswaal. Dit keer specifiek naar de mogelijkheden van containeroverslag in de nabije omgeving. Het Bureau Voorlichting Binnenvaart is daarom in dit kader in 2012 een haalbaarheids-onderzoek gestart. Gezien de politiek/bestuurlijke gevoeligheden is eerst om brede steun gevraagd bij de betrokken gemeenten en de Provincie. Ongeveer 25 bedrijven werden bevraagd over het volume, de aard en bestemming van hun producten. Hieruit bleek dat er bij deze bedrijven potentie is om 20.000-30.000 TEU* over te slaan op binnenvaartschepen. Daarbij gaan ze uit van een overslagpunt dat aan of bij het Kanaal door Zuid-Beveland ligt. Een aantal van deze bedrijven ziet de kansen en is bereid om met elkaar een container-overslagpunt te ontwikkelen. Deze bedrijven vormen de kern van het projectteam.

* TEU: standaardmaat 20-voets container

medewerker Logistiek bij Zeeland Refinery

“Het project is een efficiënte manier om informatie uit te wisselen, waardoor je als terminal maar ook als schipper betere controle en overzicht krijgt. Het is daarnaast een mooi initiatief; het biedt voordelen voor de efficiency van de havens van Vlissingen en Terneuzen. Impuls voegt de verschillende wensen van de betrokken partijen samen tot één verhaal en dient daarmee het algemeen belang. Wij ervaren dat als meerwaarde.”

(Multimodaal knooppunt Bevelanden - vervolg)

Status: uitvoerfase
Partners: Bureau Voorlichting Binnenvaart, Comex Shipping, Ecotank, Fruit Packing Zeeland, Gemeente Kapelle, Gemeente Reimerswaal, Koel Vrieshuis Reimerswaal, Koninklijke Schuttevaer, Provincie Zeeland, Syntens, Van Houte Openeer, Zoomweg Zeeland Coldstores
Projectbegroting: circa € 50.000
Waar: gemeenten Kapelle en Reimerswaal

PR-verantwoordelijke bij Van Houte Openeer:

'Impuls kan deuren openen, die anders gesloten zouden blijven.'

Mensen zeggen wel eens: Je bent een transportbedrijf, waarom wil je nu gaan vervoeren per schip? Maar dat biedt volgens ons veel voordelen, niet alleen financieel maar ook qua tijd. Zeker voor de toekomst. Je hebt bijvoorbeeld geen last van files of slecht weer. De ontwikkelingen in dit traject gaan soms alleen erg langzaam. We zijn hier 7 à 8 jaar geleden ook al eens mee bezig geweest. Omdat er veel partijen bij betrokken zijn, vragen de ontwikkelingen flink wat tijd. Gelukkig kan Impuls deuren openen die anders gesloten zouden blijven. Dat is echt een voordeel: het netwerk dat ze hebben, de mensen die ze bij elkaar weten te brengen en het bevorderen van de samenwerking. Naast alle onderzoeken die ze doen. Daar heb je als ondernemer profijt van.

Expertisecentrum Logistiek Zeeland - Een nieuwe invulling

Het Expertisecentrum Logistiek Zeeland adviseert het bedrijfsleven op een aantal belangrijke thema's zoals multimodaliteit en havenlogistiek. Ook wil het expertisecentrum een versterkende rol spelen bij verbindingen en kennisuitwisseling als het gaat om logistiek tussen Zeeuwse bedrijven. Het Expertisecentrum is een samenwerkingsverband tussen de HZ University of Applied Sciences, Rabobank, Zeeland Seaports en Impuls. In 2012 hebben de projectpartners in overleg besloten tot een nieuwe invulling van het centrum. Een gedetailleerde agenda met projecten en activiteiten is opgesteld en een financieringsmodel ontwikkeld. Hiervoor zijn verschillende bedrijven benaderd. Concrete projecten zijn uitgevoerd zoals een onderzoek naar de potentie van binnenvaartvervoer voor de foodsector. Naast studenten van de HZ worden ook externe adviseurs en het Zeeuwse bedrijfsleven hierbij ingezet.

Status: uitvoerfase
Partners: HZ University of Applied Sciences, Provincie Zeeland, Rabobank, Zeeland Seaports, Zeeuws bedrijfsleven
Projectbegroting (2012): € 120.000
Waar: Zeeland

Regiodistributie Walcheren – Efficiënt op weg

Regiodistributie op Walcheren heeft potentie, zo bleek in 2011 uit het onderzoek naar de haalbaarheid van dit project. Eerst is tot op straatniveau en per sector bekeken welke producten er zoal worden afgeleverd. Daarna is berekend of het aantrekkelijk is om deze producten gezamenlijk te distribueren, waardoor efficiënt met volle vrachtwagens gereden kan worden, wanneer de klant dat het beste uitkomt. De resultaten van het

onderzoek van het Walchers regiodistributieconcept zijn in oktober 2012 tijdens een bijeenkomst gepresenteerd en besproken met overheden en de Zeeuwse logistieke dienstverleners. Vervolgens is een eerste stap gezet naar de verdere uitvoer van het concept. Dat biedt perspectief.

Status: uitvoerfase
Partners: Argus-I, Spar, gemeenten Middelburg, Veere en Vlissingen
Projectbegroting: € 50.000
Waar: Walcheren

Logistieke Kanaalzone bedrijvenkring - Versterkende werking

Een bedrijvenkring is een samenwerkingsverband van bedrijven, waar (logistieke) thema's besproken worden. Daarnaast worden projecten ontwikkeld rond thema's die versterkend werken en die bedrijven gezamenlijk willen oppakken. Logistics Accelerator wil een aantal bedrijvenkringen opzetten. Een daarvan is gericht op verladers in de Kanaalzone. Bij ieder bedrijf is geïnventariseerd welke thema's er aan de orde zijn. Vervolgens is een projectagenda vastgesteld, die vooral gericht is op samenwerking in de binnenvaart, het delen van kennis en het gezamenlijk inkopen van capaciteit; de zogenaamde site-logistiek en containerisatie. Er liggen tevens samenwerkingskansen op het vlak van weg- en railtransport.

Status: uitvoerfase
Partners: Cargill, Dow Benelux BV, Heros, De Hoop, ICL, Outokumpu, Ovet, Yara
Projectbegroting: € 50.000
Waar: Kanaalzone Zeeuws-Vlaanderen

POCBM & Roadmap CBM

Looptijd project: 2009-2012
Betrokken partijen: Cofely, Dow Benelux BV, DSM, Dutch Institute World Class Maintenance, Sabic, Shell, Sitech, Spie, Yara, en anderen
Rol Impuls: projectontwikkelaar, projectmanager
Omvang: € 50.000
Financiering: OP-Zuid
Waar: heel Zeeland

Op weg naar bewustwording

Delen van kennis is de juiste weg

Bewustwording van conditieafhankelijk onderhoud bij onderhouds- en productiebedrijven, daar draait het om bij dit project*. Het uitwisselen van kennis en ervaring met name tussen verschillende sectoren is hierbij van belang. In 2012 kwam de vraag: Hoe nu verder? Als antwoord hierop is de Innovatie Zuid Roadmap voor Condition Based Maintenance opgezet. Deze roadmap heeft als doel de huidige knelpunten en barrières bij conditieafhankelijk onderhoud in de chemische procesindustrie in kaart te brengen en kennis en oplossingen uit andere sectoren aan te dragen. Dit leidt tot een projectagenda voor de komende jaren. In 2013 krijgt de roadmap een vervolg. De juiste weg dus.

* PCBAM & Roadmap CBM: Praktijk- en Ontwikkelcentrum Condition Based Maintenance & Roadmap Condition Based Maintenance

Knelpunten die werkprocessen verbeteren

Uitdagingen en verbeteringen

Er liggen uitdagingen op het gebied van fysieke logistiek van onderdelen (beheer en opslag), materiaal, materieel en mensen. De belangrijkste uitdaging is de noodzaak om de werkprocessen rond onderhoud te verbeteren. In het project Maintenance & logistiek is besloten om deze problematiek aan te pakken met een klein gezelschap productiebedrijven. In 2012 is in samenwerking met de Brabantse Ontwikkelings Maatschappij dit project ontwikkeld. De deelnemers hebben hun deelname en cofinanciering toegezegd, een externe partij is begonnen met het inventariseren van data bij de verschillende deelnemers. Het project bestaat uit vier fasen:

- Het verzamelen van data bij de verschillende productiebedrijven; hoe wordt onderhoud georganiseerd, welke processen zijn er en hoe presteren deze processen?
- Deze data wordt door logistieke experts geanalyseerd en vergelijkbaar gemaakt.
- Een aantal 'brown paper sessies', waarin de processen en prestaties van de verschillende deelnemers naast elkaar gelegd en besproken worden.
- Het ontwikkelen en uitvoeren van pilotprojecten om verbeteringen te realiseren.

Maintenance & logistiek

Looptijd project: 2012-2013
Betrokken partijen: Dinalog, Dow Benelux BV, Dutch Institute World Class Maintenance, Kempen Engineering & Consultancy, Sabic, Shell (Moerdijk), Sitech, Yara
Rol Impuls: projectontwikkelaar, facilitator samenwerkingsproces
Omvang: circa € 150.000
Financiering: OP-Zuid
Waar: Gemeente Terneuzen

Werkplaats Layout MVP

Looptijd project: 2012
Betrokken partijen: Cofely, Dinalog, Dow Benelux, Dutch Institute World Class Maintenance, Flowserve, Gordian, Houtepen, Kempen Engineering & Consultancy, Spie, Valuepark Terneuzen
Rol Impuls: projectontwikkelaar, facilitator samenwerkingsproces
Omvang: € 50.000
Financiering: OP-Zuid
Waar: heel Zeeland, met name gemeente Terneuzen

Een werkplaats-indeling waar iedereen zich thuis voelt

Een goed doordachte en functionele werkplaatsindeling is belangrijk. In het geval van het Maintenance Value Park (MVP) levert een gezamenlijke werkplaats een belangrijke bijdrage aan de value van het park. Met name door een slimme lay-out, samenwerking en het delen van bepaalde faciliteiten en diensten. Om de lay-out van de centrale werkplaats van het (toekomstige) Maintenance Valuepark in Terneuzen te bepalen is het project Werkplaats Layout MVP in 2012 gestart en uitgevoerd. Hierbij zijn twee gespecialiseerde partijen ingeschakeld; een op het gebied van innovatie en samen-

werking, en een op gebied van logistiek en reserveonderdelen. In nauw overleg met zowel de projectdeelnemers als logistieke experts is een 'ideale lay-out' ontwikkeld van de (toekomstige) centrale werkplaats. Met een goed doordachte en functionele werkplaatsindeling, zodat iedereen zich hier thuis voelt. Gezamenlijke faciliteiten, de behoefte aan privacy en eigenheid spelen hierin een belangrijke rol. Deze lay-out is in 2013 vertrekpunt als voorbereiding op de bouw.

'Ik kan niet anders zeggen dan dat er sprake is van een echte samenwerking'

Regelmatig heb ik contact met de mensen van Impuls over het ontwerp van de werkplaats MVP. De rol die Impuls hierbij inneemt is die van initiatiefnemer, regisseur en coördinator. Dat gaat ze goed af. En dat de praktische uitvoering bij een andere partij ligt, dat is voor ons een voordeel. Impuls heeft een beter overzicht dan dat we zelf hebben, schakelt de juiste externen in en neemt ons het werk uit handen. Wij doen als Dow ook aan kennisuitwisseling met Impuls. Dow heeft toegezegd om mee te werken aan activiteiten van Impuls. Een medewerker van Dow is daarbij ingezet om het project qua kennis te ondersteunen. Tevens worden de nieuwe starters die aan het InnoGol-programma deelnemen gescreeend en gescout door iemand van Dow die aan het project gelieerd is. Ik kan niet anders zeggen dan dat er sprake is van een echte samenwerking.

World Class Wind-turbine Maintenance

Looptijd project: 2010-2013
Betrokken partijen: circa 25 bedrijven en kennisinstellingen, met name uit Zuidwest-Nederland
Rol Impuls: initiatiefnemer, aanjager, facilitator
Omvang: € 1,6 miljoen
Financiering: € 1 miljoen (Pieken in de Delta)
Waar: Zuidwest-Nederland

In Zeeland waait altijd de wind

Met als doel het efficiënter en effectiever onderhouden van windturbines door gebruik van nieuwe technologie en betere samenwerking tussen betrokken bedrijven, is het project World Class Windturbine Maintenance in 2011 gestart. In 2012 zijn de partijen nader tot elkaar gekomen en is er een pilot uitgevoerd met nieuwe sensortechnologie op Zeeuwse windturbines. Deze sensortechnologie helpt om nog beter de conditie van de windturbine te bepalen en zo nog beter het onderhoudsmoment te bepalen. Ook zijn nieuwe samenwerkingsconcepten getoetst, waardoor de samenwerking tussen onderhoudsbedrijven beter en professioneler zal verlopen. Daarbij worden nieuwe contractvormen ontwikkeld die dit ondersteunen. Laat 't maar waaien dus.

Inspectierobot

Looptijd project: 2012
Betrokken partijen: Dow Benelux BV, Hogeschool Antwerpen, Maintenance Valuepark Terneuzen projectbegeleider
Rol Impuls: projectbegeleider
Omvang: € 10.000
Financiering: -
Waar: heel Zeeland, met name Gemeente Terneuzen

Werken op hoogte kan goedkoper

Vliegende inspectierobot is geen science fiction

Goedkoop werken op hoogte, waarbij geen gebruik gemaakt wordt van traditionele manieren; dat is het doel van het project Inspectierobot. Het blijkt dat de chemische industrie veel geld besteedt aan werken op hoogte door steigerbouw, kranen, en ander attributen. Een van de oorzaken ligt in de noodzaak om op hoogte visuele inspecties uit te voeren. Het project is uitgevoerd en afgerond met een zeer goed onderbouwd en gedocumenteerd ontwerp van een nieuw soort vliegende inspectierobot. Deze kan ingezet worden in industriële complexen om (pre-)inspecties uit te voeren. Dat is goedkoper.

Programma Manager Kennis- en Innovatiecentrum (KI<)
Maintenance Valuepark Terneuzen:

Impuls is belangrijk voor de ontwikkeling van het Kennis- en Innovatiecentrum doordat zij deelnemen aan het kernteam, waarin het beleid wordt ontwikkeld en de realisatie wordt gepland. Daarnaast voeren ze de project-leiding bij het project Conditioned Based Maintenance en begeleiden ze het project Onbemande vliegende inspectierobot om op grotere hoogtes inspecties uit te voeren. De samenwerking met Impuls verloopt binnen deze projecten plezierig en effectief.

Breedband internet

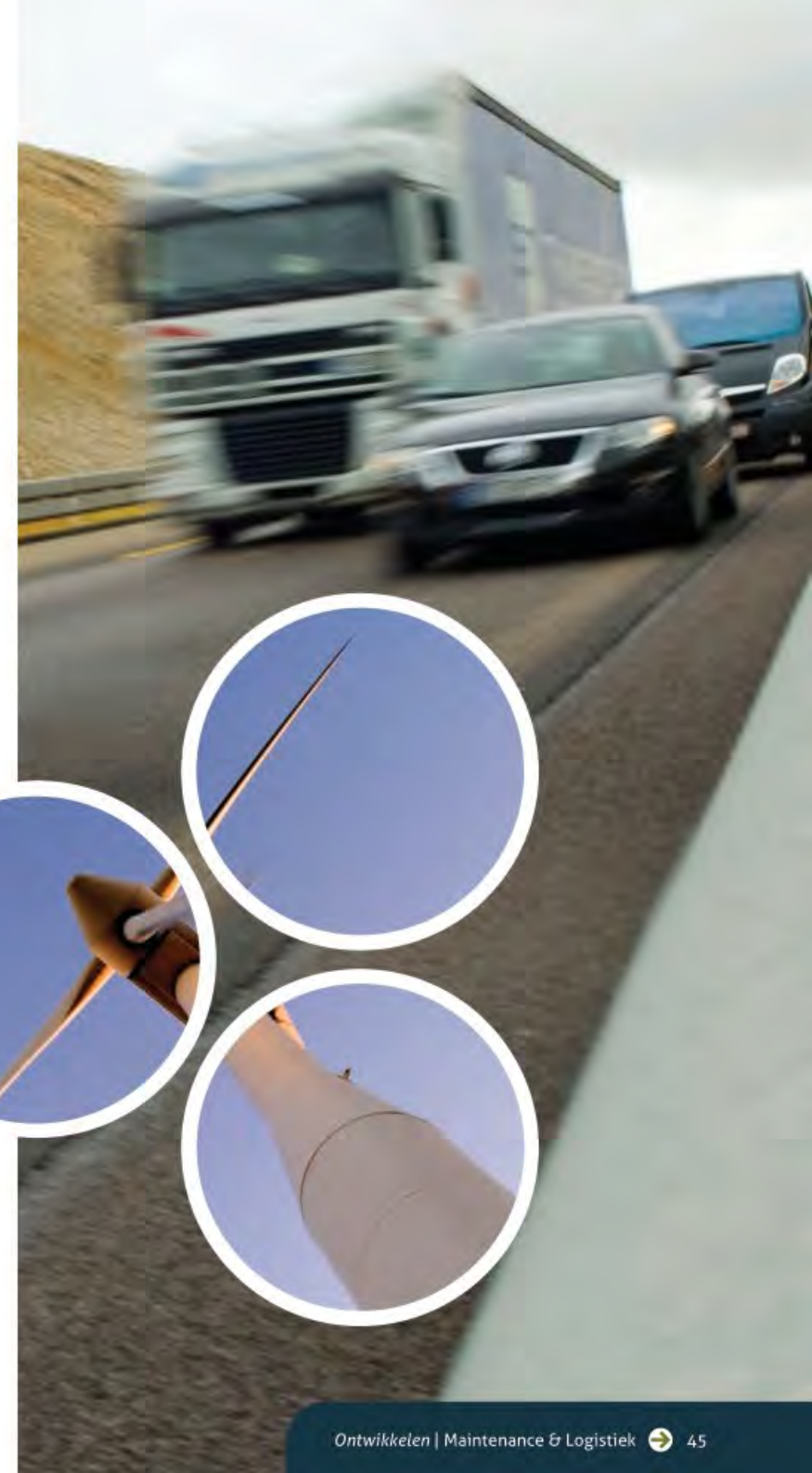
Looptijd project: 2011 - 2012
Betrokken partijen: Gemeente Terneuzen, Provincie Zeeland, Uw Nieuwe Toekomst, Zeeland Ontwaak, Zeeland Seaports projectcoördinator
Rol Impuls: projectcoördinator
Omvang: € 45.000
Financiering: € 35.000 (Provincie Zeeland)
Waar: heel Zeeland

Kijken naar de toekomst van het internet

Digitale trends

Het is een breed gedragen wens binnen de provincie Zeeland te onderzoeken welke data-infrastructuur er in Zeeland op dit moment is. Maar ook welke data-infrastructuur er in de toekomst nodig is. De focus ligt hierbij op het bedrijfsleven, al vinden er ook gesprekken met alle Zeeuwse gemeentes plaats. Trends in digitalisering, de ontwikkeling van data-infrastructuur en bandbreedte spelen hierbij een rol. In 2012 is dit project uitgevoerd, het eindresultaat is begin 2013 bekend. In 2013 wordt er een Zeeuwse digitale agenda gemaakt en wordt de haalbaarheid van een aantal pilotprojecten in Zeeuws-Vlaanderen getoetst.

Ontwikkelen

Vrijetijdseconomie

Hier aan de kust, de Zeeuwse kust...

Zeeland leeft met water en is een van de kustprovincies in Nederland waar jaarlijks veel gasten komen. Maar Zeeland is niet zomaar een van de provincies aan zee. Zeeland is namelijk de enige provincie met letterlijk land in zee. Dat is een belangrijk onderdeel in de manier waarop Zeeland zich wil positioneren en onderscheiden. Voor deze LAND IN ZEE!-focus hebben verschillende partijen uit de toeristische en culturele sector, waaronder Impuls, nagedacht over de positionering van Zeeland als toeristische bestemming. Met haar cluster Vrijetijdseconomie speelt Impuls hierin een belangrijke rol op het gebied van het aanjagen van innovatie. Het cluster richt zich op: Uitvoering Bad-status Domburg en Cadzand-Bad, Deltaleven, Lekker Regionaal Product, Revitalisering verblijfsrecreatie, Waterbeleving, Rondje watersport, het Watersportloket, Energiek Borsele en overige activiteiten.

Onderscheidend met wellness en well-being

Een economisch warm bad

De markt voor wellness is groeiende; het bewust omgaan met stress en het zorgen voor een optimale conditie en gezondheid worden steeds belangrijkere thema's in onze maatschappij. Ondernemers uit Veere en Sluis zien kansen om hun gemeenten met de Bad-status internationaal te profileren als vitaliteits- en wellnessbestemming. Om deze status te behalen, brengt Impuls de mogelijkheden in kaart en heeft zij in opdracht van de gemeenten Veere en Sluis een uitvoeringsprogramma opgesteld. In 2012 is de uitvoeringsfase gestart en coördineerde Impuls in opdracht van deze gemeenten beide trajecten.

Bad-status als kwaliteitskeurmerk

De Bad-status is een internationaal kwaliteitskeurmerk voor een (kust)plaats. Het economische aspect is groot. De verwachting van de wellnesssector is dat zowel het aantal banen als het aantal toeristen zal toenemen met 13%. Aan de toekenning 'Bad' zijn strikte voorschriften verbonden, samengesteld en

Bad-status Domburg en Cadzand-Bad

Looptijd project:	2011-2013
Betrokken partijen:	gemeenten Sluis en Veere, Provincie Zeeland en toeristische ondernemers uit de desbetreffende gemeenten
Rol Impuls:	aanjager, verbinder, organisator en uitvoerder
Omvang:	€ 320.000 en € 75.000 Provincie Zeeland
Financiering:	opdrachtverlening vanuit gemeenten Sluis en Veere
Waar:	Sluis (Cadzand-Bad) en Veere (Domburg)

getoetst door de ESPA (European Spa Association) en de Deutsche Heilbäder Verband. Eenmaal voldaan aan deze voorschriften, krijgen Domburg en Cadzand-Bad de Bad-status. Dat zal de onderscheidende positie van Zeeland versterken en zorgen voor seizoensspreiding. Naast het feit dat dit het (wellness)aanbod voor toeristen verdiept en verbreedt.

Bidboek

Om tot de Bad-status te komen stelt het cluster Vrijtijds-economie, in opdracht van beide gemeenten, een zogenaamd bidboek voor de ESPA op. Samen met een wellnessdeskundige worden tien criteria uitgewerkt. Per criterium is aangegeven welke stappen er gezet zijn om te voldoen aan de eisen van de Bad-status. Bijvoorbeeld: welke infrastructurele zaken zijn er aangepast en welke therapieën worden er aangeboden? In het bidboek zijn de tien criteria uitgewerkt en onderbouwd. Deze uitvoeringsfase loopt nog. Het bidboek voor zowel Veere als voor Sluis is waarschijnlijk in december 2013 gereed.

Govert Janzen,

directeur Badhotel Domburg:

Govert Janzen, directeur Badhotel Domburg, gaat de komende jaren binnen zijn hotel in wellness investeren.

Naast uitbreiding van de saunafaciliteiten komt er een belevingstuin en een tuin met flora uit de tijd van Dr. Mezger. Dit vraagt de klant van ons en het hebben van extra wellnessfaciliteiten heeft voor ons veel voordelen. We kunnen hiermee het seizoen verlengen, het verblijf van de gasten koppelen aan arrangementen en we kunnen er hiermee voor zorgen dat de toerist terugkomt naar Domburg. De Bad-status is daarbij van toegevoegde waarde. Impuls vervult hierbij de rol van adviseur en levert ons een breed netwerk aan. Op deze manier zijn we bijvoorbeeld in contact gekomen met HZ-studenten, die voor ons onderzoek hebben gedaan naar wellness in de regio. Ook de bijeenkomsten die Impuls organiseert ervaar ik als een toegevoegde waarde. Het zijn voedingsbodems voor ideeën en een goed moment om plannen te toetsen bij collega's en belanghebbenden. Iedereen is het er over eens dat wellness een groeimarkt is. Daarom is het van belang daarin samen te werken.

Peter Ploegaert,

wethouder van gemeente Sluis

De samenwerking met Impuls verloopt wat ons betreft naar wens. Achter de schermen wordt heel hard gewerkt om de Bad-status voor Cadzand-Bad en Domburg te realiseren. We zien dit dan ook met vertrouwen tegemoet.

Deltaleven

Looptijd project:	2010-2011
Betrokken partijen:	HZ University of Applied Sciences, NHTV, Rabobank, Stichting Deltaleven
Rol Impuls:	penvoerder, coördinator, procesbegeleider
Omvang:	€ 775.580
Financiering:	€ 441.000 (Pieken in de Delta, Ministerie van EZ, Provincie Noord-Brabant en Zeeland)
Waar:	Zuidwest-Nederland

Inspelen op trends in toerisme

Belevingen in zuidwestelijke regio

De laatste trend in de toeristische branche is dat de toerist op zoek is naar unieke en authentieke belevingen die van een hoge kwaliteit zijn. Maar op welke manier kan de regio Zuidwest-Nederland op deze behoefte van de toerist inspelen? Impuls probeert op deze vraag een antwoord te vinden door de krachten van ondernemers te bundelen in het project Deltaleven. Zo kunnen Zeeland en West-Brabant sterker en unieker worden bij het aanbieden van een toeristisch product.

Al in 2010 startte er een initiatiefgroep van horeca-, watersport- en verblijfsrecreatiebedrijven en werd een gebiedsbelevingsconcept ontwikkeld. Het doel:

de lokale, onderscheidende producten makkelijker vinden. De volgende stap was de ontwikkeling van een business-to-business-portal met daaraan gekoppeld een kortingspas. Met deze pas zijn de bestedingen en wensen van toeristen te volgen.

In 2010 en 2011 is een subsidieaanvraag voorbereid en gehonoreerd binnen het subsidieprogramma Pieken in de Delta. Een externe projectleider werd aangetrokken en een businessplan opgesteld. Vervolgens is in 2012 in twee pilotgebieden, Schouwen-Duiveland en Zeeuws-Vlaanderen de Viacard (voorheen Deltapas) geïntroduceerd. Deze (kortings)pas is ontwikkeld op basis van de technologie die ook in Oostenrijk wordt gebruikt. In 2013 worden deze twee pilotgebieden verder uitgebreid. Een introductie van de Viacard op Noord-Beveland en in Veere/Walcheren is in voorbereiding.

mede-eigenaar van Strandcamping Groede:

Leidinggevende bij het familiebedrijf Strandcamping Groede, heeft het afgelopen jaar bijzondere inzichten in het concept samenwerking gekregen.

Door de Viacard konden we onze klanten ineens arrangementen aanbieden, iets wat we voorheen niet deden. Voorbeeld hiervan is een rondvaart. Door de Viacard werd de planning en onderlinge afstemming met de andere bedrijven ineens veel makkelijker. Dat maakte dat we een totaalpakket konden aanbieden. Daarnaast is de uitwisseling van ervaringen met de Viacard waardevol gebleken. Ik verwacht dat dit ook voor Noord-Beveland en Walcheren gaat gelden. Wij zijn met onze werkgroep in Zeeuws-Vlaanderen een aanjager. Impuls heeft de regiefunctie in dit project. Onze werkgroep hoopt dan ook weer op een waardevolle bijdrage van Impuls bij het ingaan van de volgende fase van het project.

Waterbeleving

Looptijd project:	2012-2014
Betrokken partijen:	ondernemers vanuit dagattracties, verblijf, watersport, watersportcoördinator
Rol Impuls:	initiatiefnemer, coördinator
Omvang:	€ 20.000
Financiering:	gemeenten Borsele, Goes, Kapelle, Noord-Beveland, Reimerswaal
Waar:	heel Zeeland, startend vanuit Veerse Meer en Oosterschelde

Zuidwestelijke delta als watersportbelevingscentrum van Europa

Nieuwe land-water- en productmarktcombinaties

Het project Ruimte recreëren is omgevormd tot een aantal activiteiten onder de naam Waterbeleving. Waar Ruimte Recreëren zich richtte op een nieuwe aanpak van toeristische gebiedsontwikkeling, richt Waterbeleving zich met name op het ontwikkelen van nieuwe land-waterarrangementen met ondernemers. Zo wordt invulling geven aan de positionering van de zuidwestelijke delta als hét watersport(belevings)centrum van Europa.

Naast coördineren en integreren van watersportbelangen gaat het in dit project ook om de ontwikkeling van product-marktcombinaties met het achterland voor zowel de zakelijke als de toeristische markt. Impuls adviseert, brengt partijen bijeen en ontwikkelt een projectplan gericht op concrete resultaten. In twee gebieden wordt een begin gemaakt met nieuwe product-marktcombinaties:

- Rondom het Veerse Meer legt Impuls, samen met de watersportcoördinator, contacten tussen land- en waterondernemers.
- Rondom de Oosterschelde stimuleert Impuls contacten tussen campings en jachthavens.

In 2013 worden deze activiteiten verder uitgebouwd en pilotarrangementen gerealiseerd.

Maak kennis met watersport

Educatief en praktisch

Zeeuwse jongeren kennis laten maken met verschillende watersportmogelijkheden in de regio; dat is het doel van het project Rondje watersport. Het gaat om een dagvullend watersportprogramma waarbij Zeeuwse basisonderwijsleerlingen van de groepen 7 en 8 op educatieve en praktische wijze kennismaken met zeilen, surfen en suppen. Als coördinator zorgt Impuls voor het contact met scholen, maakt afspraken met ondernemers en regelt de financiering. Via een speciaal ontwikkelende website kunnen scholen zich inschrijven.

In 2012 werden er 16 kennismakingsdagen georganiseerd in de periode van juni tot september, verspreid over verschillende Zeeuwse watersportlocaties. Zo hebben in totaal ruim 450 leerlingen van 16 verschillende basisscholen kennis kunnen maken met watersporten. In het voorjaar van 2013 staan nog een aantal dagen gepland; de eerste scholen hebben zich hiervoor al aangemeld. Daarna zal het project worden geëvalueerd en gekeken worden hoe de activiteiten kunnen worden voortgezet bij een geschikte organisatie. Hierover wordt overlegd met de diverse partijen in de watersportsector.

Rondje watersport

Looptijd project:	2011-2013
Betrokken partijen:	watersportbedrijven (Aquavitesse, De Braakman, Roha, De Viking, Zeil- en surfcentrum Brouwersdam), gemeenten Goes, Noord-Beveland, Schouwen-Duiveland, Kapelle, Sluis, Terneuzen en Veere
Rol Impuls:	initiatiefnemer, penvoerder, coördinator
Omvang:	€ 52.000
Financiering:	Provincie Zeeland, gemeenten en bijdragen van Zeeuwse basisscholen
Waar:	Zeeland

Lekker Regionaal Product

Looptijd project: 2010-2012
Betrokken partijen: Agnmarkt (Zeeland), Bestelvers en Foodcel (Noord-Brabant), Belttrinehoeve, HZ University of Applied Sciences, IFC, Rabobank, REWIN West-Brabant, Streekkoken, Walnoothoeve, ZLTO
Rol Impuls: aanjager, penvoerder, projectmanager, verbinder
Omvang: € 558.100
Financiering: € 432.000 (Pieken in de Delta, Ministerie van EZ, Provincie Zeeland en Provincie Noord-Brabant)
Waar: zuidwestelijke delta

→ Lekker regionaal smaakt naar meer

Wat houdt het project Lekker Regionaal Product in?

Lekker Regionaal Product gaat over - de titel zegt het al - regionale producten. En dan met name over samenwerking, vergroten van de afzetmogelijkheden en verbeteren van de distributie van deze producten. Hiervoor is er door heel Zuidwest-Nederland een samenwerking tussen ondernemers uit horeca, landbouw en retail gerealiseerd, wat leidde tot nieuwe afzetmarkten. Het Kenniscentrum Kusttoerisme heeft in 2012 een onderzoeksrapport opgeleverd waarin wordt aangegeven welke waarde consumenten hechten aan regionale producten tijdens hun vakantie. Deze regionale producten blijken namelijk een grote marktpotentie te hebben en Impuls ziet kansen om deze potentie te (laten) benutten.

Noem eens een voorbeeld?

Een voorbeeld van een eindproduct is het 'streekkoffertje'. Dit is een koffertje waarin Zeeuwse food- en non-foodartikelen kunnen worden meegenomen na afloop van een verblijf in Zeeland. Het koffertje is naar believen door de toerist zelf te vullen met lekkernijen en producten, of de ondernemer kan het gevuld meegeven met zijn producten of met producten die binnen een Zeeuws thema passen. Ook kan het koffertje als promotiemateriaal worden ingezet bij beurzen, streekmarkten, et cetera.

Daarnaast zijn er nieuwe product-marktcombinaties ontstaan, zoals de Zeeuwse knopkaas met zeekraal; Pain de Mer, brood met water uit de Oosterschelde en interactieve kookworkshops op bijzondere locaties. Een aantal producten als ganzen- en geitenvlees weten nu hun weg naar de markt beter te vinden.

Wat heeft het project verder nog bereikt?

Er zijn twee nieuwe projectplannen ontwikkeld. Een gericht op de toeristische ontwikkeling op Tholen en een gericht op thematische fietsroutes onder de naam 'streekboodschappenroute' en op kookworkshops. Beide plannen zijn ingediend binnen het POP-subsidieprogramma. Alle benaderde gemeenten reageerden positief op cofinanciering, waardoor een breed Zeeuws project kan ontstaan. Met het Routebureau en Promotie Zeeland Delta wordt onder meer samengewerkt bij de invulling van de routes en het digitaliseren van kaartmateriaal. Bij alle activiteiten wordt aansluiting gezocht bij het LAND IN ZEE!-concept en het Zeeuws DNA.

Bovengenoemde activiteiten worden in 2013 voortgezet door de inmiddels zelfstandige stichting Lekker Regionaal Product.

projectmanager bij het Kenniscentrum Kusttoerisme:

Impuls is in het project Lekker Regionaal Product de aanjager, samen met ondernemers en de overheid. Zij maakt ook de vertaalslag naar de ondernemers. Kenniscentrum Kusttoerisme is hierbij als kennispartner van toegevoegde waarde. In het project heeft Kenniscentrum Kusttoerisme het afgelopen jaar dan ook een onderzoek uitgevoerd naar het belang en de aantrekkingskracht van regionale producten voor de regio. Er werd altijd wel gedacht dat regionale producten een aantrekkingskracht hebben op bezoekers, maar dit was nog nooit bewezen of onderbouwd. Daarom zijn voor dit onderzoek 500 Nederlandse consumenten geënquêteerd en zijn er 20 ondernemers geïnterviewd. Uit het onderzoek kwam naar voren dat 10% van de geënquêteerden naar een bepaalde bestemming gaat, juist vanwege de regionale producten. De combinatie streekproduct en Zeeland werd in dit verband vaak genoemd. Bij de ondernemers bleek dat men wel gebruik maakte van regionale producten en dit ook belangrijk vond voor het bedrijf en de regio. Maar het uitventen van het gebruik van deze producten blijkt nog teveel onderbelicht. Zeker nu is gebleken dat de bezoekers hierop hun keuze baseren. In de communicatie moet dan ook de trots op deze producten meer aandacht krijgen. 'Be good and tell about it.' De verzelfstandiging van Lekker Regionaal Product kan een goede manier zijn om dit met de Zeeuwse ondernemers verder op te pakken.

Zeeland als pilot voor andere kustgebieden

Aanpassingen leiden tot economisch verantwoord product

Veel verblijfsrecreatiebedrijven (met name campings) kunnen door hun ligging, uitbreidingsmogelijkheden, staat van onderhoud en brandveiligheidseisen geen grote investeringen meer doen. Maar om de komende jaren een economisch verantwoord product aan te kunnen bieden zijn deze juist noodzakelijk. Vooral als het gaat om nieuwe vormen van verblijfsrecreatie, natuurontwikkeling of infrastructuur.

Impuls werkt met de betrokken partijen al vanaf 2009 aan een aanvraag voor het project Revitalisering verblijfsrecreatie. Na de goedkeuring van het project in 2011 is Zeeland nu pilotregio voor andere gebieden in Nederland. Samen met de betrokken gemeenten wordt in kaart gebracht welke locaties opgenomen worden in deze pilot. In 2012 is de uitvoeringsfase gestart en hebben Impuls en de betrokken partijen de eerste business cases voor de pilotlocaties opgesteld. De Dienst Landelijk Gebied ondersteunde hen hierbij. Zowel bestuurlijk als ambtelijk is een verkenning uitgevoerd bij de gemeenten Schouwen-Duiveland, Sluis en Veere. Mogelijke pilotlocaties die in aanmerking komen voor revitalisering werden binnen deze verkenning bekeken. Impuls heeft op verschillende pilotlocaties gesproken met ondernemers over de mogelijkheden. De resultaten van deze verkenning worden opgenomen in de tussentijdse evaluatie in 2013 waarna de geselecteerde pilots uitgevoerd worden.

Revitalisering verblijfsrecreatie

Looptijd project: 2009-2015
Betrokken partijen: gemeenten Schouwen Duiveland, Sluis en Veere, Provincie Zeeland
Rol Impuls: penvoerder, procesbegeleider
Omvang: € 1.581.960
Financiering: € 616.964 (OP-Zuid), € 348.013 (Ministerie van EZ), € 601.004 (Provincie Zeeland)
Waar: Zeeland

Samen vitaal ondernemen

Looptijd project: 2011-2012
Betrokken partijen: Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland, MKB-Zeeland, Zeeuwse gemeenten en plaatselijke ondernemersverenigingen
Rol Impuls: aanjager, coördinator
Omvang: € 37.500
Financiering: Impuls, Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland
Waar: Zeeland

Vitaal ondernemen stimuleert lokale economie

Samen de schouders eronder

Het project Samen Vitaal Ondernemen is in 2011 gefinancierd door Actieplan Groei! (zie pagina 17). In 2012 heeft Impuls, samen met de Kamer van Koophandel, dit project voortgezet en werden er met de gemeenten Hulst, Kapelle, Noord-Beveland, Reimerswaal, Schouwen-Duiveland, Terneuzen en Tholen convenanten afgesloten. Hierin staan afspraken over de samenwerking tussen plaatselijke ondernemersverenigingen, de betreffende gemeente, Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland, MKB-Zeeland en Impuls. Met als doel het stimuleren van de lokale economie. Denk hierbij aan verbeteringen op het gebied van veiligheid, toerisme of infrastructuur. Maar ook ideeën als het veiliger maken van bedrijventerreinen, thematiseren van dorpskernen of het beter vermarkten van streekproducten staan hierin. Jaarlijks stelden de convenantpartners een economische projectenlijst op, waarvan per project een van de partners trekker was voor verdere uitwerking en een concreet resultaat.

Land van Borsele

Geef je energie!

Een brede gebiedsontwikkeling van de gemeente Borsele om daarmee te komen tot een economische impuls voor de regio. Dat is het doel van het project Energiek Borsele. In 2010 lag de focus op het bekendmaken van het project, het opzetten van een samenwerking en het creëren van draagvlak bij (met name) de toeristisch-recreatieve sector. Dit samen met ondernemers uit de gemeente Borsele. 2011 stond in het teken van een toeristische informatiegids en een lokale website en aandacht voor de promotie van dit gebied. Met als resultaat: 'Land van Borsele' met een logo en een slogan. In 2012 is de Stichting Land van Borsele opgericht. Hierin zijn alle activiteiten geborgd en de initiatieven Energiek Borsele en Duurzaam Borsele verenigd. Om projecten in de regio te financieren en te realiseren wordt naar mogelijkheden voor een streekfonds gekeken, eventueel gekoppeld aan een streekrekening. Medio 2012 is het project Energiek Borsele succesvol afgerond. De taken van de regiocoördinator worden komend jaar voortgezet en mede mogelijk gemaakt door Dienst Landelijk Gebied en de Provincie Zeeland.

Energiek Borsele

Looptijd project: 2010-2013
Betrokken partijen: ondernemers betrokken bij toerisme en recreatie, Gemeente Borsele, Milieucoöperatie, VVV Zuid-Beveland, ZLTO
Rol Impuls: facilitator, verbinder
Omvang: € 15.000 per jaar
Financiering: Gemeente Borsele, Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland en Impuls voor regiocoördinator. Aanvullende gelden vanuit Rabobank Oosterschelde, Milieucoöperatie en ZLTO
Waar: Gemeente Borsele

Zeeuws buffet: een gastvrij onthaal

Met LAND IN ZEE! als merkstrategie

Impuls speelt een rol bij de ontwikkeling van nieuwe producten op basis van het concept LAND IN ZEE!. Deze merkstrategie is ontwikkeld door de Provincie Zeeland in samenwerking met de toeristische sector. 'Zeeuws buffet' is hiervan een onderdeel. Nieuwe concepten van gastvrijheid staan hierin centraal. Impuls ondersteunt ondernemers om deze innovatieve concepten te vertalen en toe te passen.

Daarnaast is er een nauwe samenwerking met het Kenniscentrum Kusttoerisme en Promotie Zeeland Delta. Samen met Impuls hebben ze een projectplan 'Transitietools LAND IN ZEE!' opgesteld en ingediend bij de Provincie Zeeland. Begin 2013 worden hierover verder gesprekken gevoerd.

Coördinatie/watersportloket

Aandacht voor land- en wateractiviteiten

HISWA, Impuls, Kamer van Koophandel, Kenniscentrum Kusttoerisme, Promotie Zeeland Delta en de Provincie Zeeland werken samen als het gaat om de coördinatie van allerlei initiatieven op het gebied van de watersport. Speciale nadruk ligt hierbij op land-wateractiviteiten. Partijen komen regelmatig bij elkaar in het zogeheten Watersportloketoverleg, waarvan Impuls de voorzitter is.

E.E.R.

In samenwerking met de NHTV uit Breda zijn twee Economische Effect Rapportages (E.E.R.) uitgevoerd. Een voor de ontwikkeling op Noord-Beveland rondom Bokkegat (herziening E.E.R.) en een voor de beoogde hotelontwikkeling op de Veerse Dam (Meer aan Zee). Deze rapportages geven inzicht in de economische impact van toeristische investeringen op regionaal niveau en zijn op die manier een belangrijke leidraad bij besluitvorming met betrekking tot investeringen.

← LAND IN ZEE!: Zeeuws buffet

Looptijd project: 2013-2014
Betrokken partijen: Kenniscentrum Kusttoerisme, Promotie Zeeland Delta, Provincie Zeeland, ondernemers
Rol Impuls: partner, coördinator
Waar: Zeeland

Expertmeeting medisch toerisme

Impuls heeft in 2012 meegedacht en geparticipeerd in de expertmeeting over medisch toerisme. Tijdens deze expertmeeting zijn de ontwikkelingen op het gebied van medisch toerisme de revue gepasseerd. Tevens is er gekeken welke kansen er zijn voor zowel de toeristische sector, de zorgsector en de medische sector als zij intensiever samenwerken. De resultaten van de expertmeeting worden begin 2013 verwerkt in een publicatie door het Kenniscentrum Kusttoerisme. Hierin is ook een advies aan de Provincie Zeeland opgenomen voor de invulling van de business case Zeeland Care in de nieuwe Economische Agenda.

Overige activiteiten

Naast de genoemde projecten participeert het cluster Vrijtijdseconomie van Impuls in diverse provinciale en regionale overlegstructuren, zoals Toeristisch Ondernemend Zeeland en Coördinatiegroep Beveland Recreatief.

Ontwikkelen

Zorgeconomie

Vernieuwend in de zorg

Iedere Zeeuw kent in zijn of haar omgeving wel iemand die binnen de zorg werkzaam is. In de provincie Zeeland is de zorgsector veruit de grootste werkgever. Dit is een van de redenen dat de zorgeconomie een belangrijke plaats in de Zeeuwse economie inneemt.

Zowel in Zeeland als in de rest van Nederland is sprake van vergrijzing; de beroepsbevolking neemt af, het aantal chronisch zieken toe. Hierdoor stijgen de kosten van zorg en verzorging. Aan de andere kant ervaren zorginstellingen een toenemende druk om te bezuinigen. Ze moeten hun processen optimaliseren en nieuwe en slimme methodes toe gaan passen bij het leveren van zorg. Impuls brengt kennis (internationaal) in kaart en speelt een sleutelrol bij het verbinden van de diverse partijen. Door het delen en verder ontwikkelen van kennis levert Impuls een bijdrage aan innovatie binnen de Zeeuwse zorgeconomie. Om deze reden is het cluster Zorgeconomie sinds een aantal jaren betrokken bij de uitvoeringsactiviteiten van de Stichting voor Innovatieve Zorg in Zeeland. In 2011 is Impuls gestart met het project CURA-B.

CURA-B

Brug tussen zorg en mkb

Voor Impuls is het project CURA-B (acCURate-Business) een van de belangrijkste instrumenten om de zorg economie in Zeeland te stimuleren. Dit project wil innovatie in de zorgsector bewerkstelligen en daar regionale mkb-bedrijven bij betrekken. Hierbij worden bruggen geslagen, wordt samenwerking gezocht en worden pilotprojecten ontwikkeld. Steeds vanuit reeds gelegde verbindingen. De zorg en het bedrijfsleven zijn vaak gescheiden werelden waardoor onvoldoende gebruik gemaakt wordt van elkaars kracht.

Bij de start in 2011 heeft het projectteam geïnventariseerd welke kansen en belemmeringen de Zeeuwse zorginstellingen en ondernemers ervaren. Op basis van een groot aantal interviews zijn kansrijke thema's vastgesteld, die in 2012 nader zijn uitgewerkt. Hoogtepunt van de projectactiviteiten in 2012 waren drie inspiratiesessies:

- Een sessie met als thema E-health & serious games; hierin werden de aanwezigen uitgedaagd om na te denken over de kansen van digitale toepassingen in de zorg.
- Een sessie met als thema Diensten voor zorg en welzijn, waar de nadruk lag op mogelijkheden om diensten te ontwikkelen op het snijvlak van zorg en

CURA-B

Looptijd project:	2011-2013
Betrokken partijen:	zie kader
Rol Impuls:	penvoerder, projectmanager, aanjager en verantwoordelijk voor uitvoering van project in Zeeland
Omvang:	€ 2,7 miljoen (50% ERDF vanuit INTERREG IVA 2 zeeën programma)
Financiering:	INTERREG IVA 2 zeeën programma
Waar:	Zeeland (NL), West-Vlaanderen (B), Nord-Pas de Calais (F), Suffolk (UK)

welzijn met succesvolle voorbeelden.

- Een sessie met als thema De zorgomgeving; in deze sessie kwamen zowel het 'healing environment' als verschillende domoticatoepassingen aan de orde. Bijzonder is dat deze derde bijeenkomst verbonden was met het symposium van de stadstentoonstelling Façade 2012 in Middelburg.

Vertegenwoordigers van bedrijven, kennisinstellingen, overheden en zorginstellingen woonden de bijeenkomsten bij. Tot nu toe is een van de belangrijkste effecten van het project de contacten die met deze sessies gelegd zijn. Daarnaast hebben de deelnemers tijdens de sessies veel ideeën aangereikt. Deze worden nu uitgewerkt tot pilotprojecten, die in de derde projectfase (2013) in praktijk worden gebracht. Hierbij gaat het om projecten rond zorg op afstand en kwaliteit van leven bij ouderen. Daarnaast heeft het project de ambitie om een duurzaam Zeeuws netwerk rond zorg, welzijn, wonen en innovatie te ontwikkelen. Zowel de pilotprojecten als het duurzame netwerk moeten in 2013 gerealiseerd zijn.

Partners CURA-B:

Zeeland, Nederland:

- NV Economische Impuls Zeeland
- West-Vlaanderen, België

- KATHO
- KHBO
- POM West-Vlaanderen
- RESOC Brugge
- RESOC Midden West-Vlaanderen

Nord-Pas de Calais, Frankrijk:

- Eurasanté

Suffolk/Cambridgeshire, Verenigd Koninkrijk:

- Anglia Ruskin University
- Health Enterprise East
- Suffolk County Council
- West-Suffolk Hospital

Jeroen Koole,

directeur bij Koole Controls:

'Door de verbindende rol van Impuls valt dat verschil weg en ben je gesprekspartners.'

Met hun concept DeZorgpas in zorginstellingen en bij woningbouwcorporaties automatiseert Koole Controls processen in onder meer de zorg.

DeZorgpas regelt de toegangscontrole, registreert werktijden en vervoer en verlaagt zo de administratieve last voor zorginstellingen. Dit brengt een besparing met zich mee. Ook cashless betalen binnen organisaties behoort tot de mogelijkheden van de pas. Jeroen is als ondernemer in het zorgveld al in een eerder stadium benaderd en geïnterviewd door Impuls om mee te doen aan het project CURA-B. 'De zorg staat onder druk en wij kunnen helpen om kosten te besparen met onze oplossingen rond DeZorgpas.' Hij was tevens een van de deelnemers van de inspiratiesessie E-health & serious games en de sessie De zorgomgeving. Tijdens deze laatste sessie heeft hij over DeZorgpas gepitcht. 'Dit leverde ons meteen 3 à 4 contacten op. Dat had ik met acquisitie zelf nooit zo snel voor elkaar gekregen. De zorg en het mkb, we spreken een andere taal. Maar door de verbindende rol van Impuls valt dat verschil weg en ben je gesprekspartners. Impuls speelde een sleutelrol bij deze sessies die goed georganiseerd en gepresenteerd werden. En voor mijn bedrijf zijn de resultaten direct meetbaar; dat is wel zo prettig. Dat biedt perspectief voor de toekomstige samenwerking.'

Innovatieve Zorg in Zeeland (IZ-Zeeland)

Looptijd project: doorlopend
Betrokken partijen: ADRZ, Curamus, Emergis, GGD Zeeland, Huisartsenpost Zeeland, Klaverblad Zeeland, Nucleus Zorg Terneuzen, SVRZ, Woonzorg West Zeeuws-Vlaanderen, Zeeland Care, ZorgSaam Zeeuws-Vlaanderen, ZRTI
Rol impuls: facilitator
Omvang: 1 fte
Financiering: n.v.t.
Waar: Zeeland

IZ-Zeeland: zorgen voor samenwerking

Zowel maatschappelijk als financieel staat de zorgsector onder druk. Daarom is het belangrijk te innoveren en samen te werken. Ook binnen Zeeland. Dat is het doel van de Stichting voor Innovatieve Zorg in Zeeland (IZ-Zeeland). De stichting is een platform voor thema's als innovatie en ict. Een substantieel aantal Zeeuwse zorginstellingen doet hieraan mee. Processen in de zorg worden zo geoptimaliseerd, samenwerking bevordert en innovaties gestimuleerd. Binnen IZ-Zeeland wordt verbinding gezocht. Niet alleen onderling maar ook met andere economische sectoren. Om die reden heeft de stichting ook bewust de keuze gemaakt om aandeelhouder te worden van NV Economische Impuls Zeeland.

Kenniskringen als voorbeeld van samenwerking

De stichting heeft een kenniskring voor managers ICT van zorginstellingen opgezet. Deze kring vervult in de eerste plaats de functie van platform om kennis te delen. De afgelopen jaren is hierdoor het onderlinge vertrouwen toegenomen en zijn in 2012 een aantal projecten benoemd, waarin de zorg in Zeeland gezamenlijk kan optrekken. Zo is er een project gestart om te komen tot een digitale infrastructuur voor het delen van diagnostische beelden in de tweede lijn (ziekenhuizen en radiotherapie). Nu gaat dit meestal via cd-roms die patiënten zelf meenemen naar de volgende zorgverlener. Dit project vormt de basis voor verdere samenwerking om patiëntgegevens digitaal over te dragen. Tevens hebben een aantal thuiszorginstellingen in het afgelopen jaar 'zorg op afstand' gezamenlijk op de agenda gezet. Hier omheen wordt in 2013 een project gestart in samenwerking met het project CURA-B.

Naast de kenniskring ICT is in 2012 ook een kenniskring voor facilitair managers gestart. Deze kenniskring is ontstaan vanuit een adhoc-overleg rond voeding in de zorg. In het najaar van 2012 heeft de eerste bijeenkomst plaatsgevonden en zijn thema's voor de agenda omschreven. In 2013 zullen vier bijeenkomsten plaatsvinden rond de thema's: veiligheid, milieu, voeding en het beheer van gebouwen. Daarna wordt geëvalueerd of de kring zal worden voortgezet.

Regionale voeding in de zorg

Een voorbeeld van de al eerder genoemde onderlinge samenwerking binnen Impuls is de Dag van het Regionale Product in september 2012. Samen met het project Lekker Regionaal Product en de ZMF heeft IZ-Zeeland een dag georganiseerd waarin de vraag centraal stond naar de wenselijkheid en de mogelijkheid van regionale voeding in de zorg. Nu is het voor grote zorginstellingen vaak niet eenvoudig om hun voeding te betrekken van regionale leveranciers. Enkele initiatieven daargelaten. Logistieke knelpunten werden tijdens het middagprogramma ook onderzocht. Tevens zijn zorginstellingen aan het denken gezet over het nut en noodzaak van deze bijdrage aan de regionale economie. Ook is deze dag gesproken over de mogelijkheden om samen met de foodsector te innoveren rond thema's als zorg en gezondheid. In 2013 bekijkt Impuls, samen met Foodport Zeeland en GGD Zeeland, of het mogelijk is een programma te ontwikkelen rond voeding en gezondheid. Hierbij worden kennisinstellingen van binnen en buiten Zeeland betrokken.

Het is de Zeeuwse gemeenten een zorg

In het najaar van 2012 hebben de Zeeuwse gemeenten aangegeven graag mee te denken over de toekomst van de Zeeuwse zorg vanuit de economische invalshoek. Veranderend rijksbeleid in de zorg maakt dat ook zij interesse hebben in de wijzigingen binnen de langdurige zorg. Deze uitdaging is door IZ-Zeeland opgepakt in samenwerking met GGD Zeeland, Scoop en het bureau van het College Zorg en Welzijn. Begin 2013 organiseren zij een minisymposium rond dit thema.

Nieuwe verkenningen

Zeeuwse instellingen worden steeds afhankelijker van duurzame verbindingen met (kennis)instellingen buiten de provincie. Om die reden is in het afgelopen jaar actief gewerkt aan de opstart van twee aanjaagprojecten samen met andere ontwikkelingsmaatschappijen.

Zo is er voor het programma Innovatie Zuid een projectvoorstel geschreven waarin onderzocht wordt welke zorginnovatieprojecten er in Zuid-Nederland zijn en worden ontwikkeld. De kennisoverdracht tussen de regio's moet hierbij gestimuleerd worden. Impuls werkt hierin samen met de BOM, LIOF en Syntens. November 2012 is dit voorstel goedgekeurd en in december 2012 is het project van start is gegaan.

Een ander projectvoorstel dat in 2012 is goedgekeurd en in 2013 van start gaat, is samen met POM Oost-Vlaanderen en POM West-Vlaanderen geschreven. Dit voorstel legt de nadruk op zorginnovatie, en onderzoekt de economische kansen voor toeleveringssectoren van de zorg zoals voeding, materialen en ict.

Piet van der Maas,
lid van de Raad van Bestuur
bij Curamus:

'Impuls brengt nieuwe kennis en inzichten.'

Piet van der Maas is lid van de Raad van Bestuur bij Curamus en heeft in deze hoedanigheid veel contacten met Impuls. Hij maakt deel uit van het IZ-Zeeland-platform en was bij twee inspiratiesessies van het project CURA-B aanwezig. Hij is vooral gecharmeerd van het feit dat Impuls nieuwe kennis en inzichten aandraagt.

Kennis uitwisselen, dat kun je overal. Maar nieuwe kennis opdoen, dat maakt de bijdrage van Impuls zo bijzonder. En daarbij is [naam] als een verbinder, van grote toegevoegde waarde. Dat mag ook wel eens gezegd worden!

Cijfers

Toelichting jaarrekening 2012

Het jaar 2012 sluit af met een positief resultaat van € 65.329,-. NV Economische Impuls Zeeland heeft in 2012 een strikt uitgavenbeleid gevoerd, dat ervoor zorgde dat dit resultaat kon worden behaald. Bezuinigingen zijn onder andere gerealiseerd op organisatiekosten en communicatie. Daarnaast heeft Impuls in 2012 meer projecten uitgevoerd dan in de voorgaande jaren. Tegenover de extra opbrengsten, die deze projecten genereren, staan uiteraard extra personeels- en projectkosten. Door het gevoerde uitgavenbeleid is er een positief resultaat op projecten behaald.

Het strikte uitgavenbeleid in 2012 is bewust in gang gezet om het weerstandsvermogen op peil te houden. Het is belangrijk dat Impuls voor de midden- en lange termijn voldoende financiële weerstand heeft om risico's af te dekken. Aanleiding hiervoor zijn de toename van het aantal en omvang van de projecten en de subsidies die door de recessie steeds meer onder druk komen te staan.

Een aandachtspunt voor 2012 was het treffen van een voorziening voor projectrisico's. Het aantal projecten dat Impuls uitvoert en de financiële omvang daarvan, is de afgelopen jaren fors toegenomen. In 2010 bedroeg de omvang van de projecten nog € 595.000, in 2012 was dat € 1.327.000. Omdat subsidies na afloop van het project goedgekeurd en vastgesteld worden door de subsidiegever, bestaat het risico dat reeds gedane uitgaven niet goedgekeurd worden.

De subsidie die daarmee misgelopen wordt, komt dan ten laste van het eigen vermogen van Impuls. Dit risico kan een forse financiële impact hebben, onder meer omdat Impuls vaak penvoerder is van projecten die met meerdere partners worden uitgevoerd. In 2012 is daarom een voorziening getroffen ter hoogte van € 75.000.

Terugkijkend was 2012 een enerverend, maar succesvol jaar. Er is met veel energie en plezier gewerkt aan circa vijftig projecten, het aantrekken van nieuwe bedrijven naar Zeeland en het stimuleren van startende ondernemers. Deze koers zetten we door in 2013.

Balans per 31 december 2012

Actief	2012	2011
Vaste activa		
Materiële vaste activa	22.433	45.954
Financiële vaste activa	2.250	-
Som der vaste activa	24.683	45.954
Vlottende activa		
Vorderingen:		
Handelsdebiteuren	69.674	30.244
Vorderingen op participanten	37.983	84.675
Betalingen en premies sociale verzekeringen	-	37.321
Overige vorderingen en overlopende activa	921.018	714.384
	1.028.674	866.623
Liquide middelen	704.332	456.650
Som der vlottende activa	1.733.006	1.323.273
Totaal	1.757.689	1.369.227
Passief	2012	2011
Eigen vermogen		
Geplaatst kapitaal	150.000	150.000
Overige reserves	155.700	217.484
Onverdeelde winst	65.329	-61.784
	371.029	305.700
Voorzieningen		
Overige voorzieningen	75.195	-
	75.195	-
Kortlopende schulden		
Schulden aan participanten	-	14.685
Crediteuren	98.201	355.023
Belastingen en premies	58.419	32.893
Overige schulden en overlopende passiva	1.154.845	660.926
	1.311.465	1.063.527
Totaal	1.757.689	1.369.227

Winst- en verliesrekening

	Realisatie 2012	Realisatie 2011
Opbrengsten		
Subsidie provincie zeeland	1.237.236	1.222.300
Bijdragen aandeelhouders	527.168	516.992
Opbrengsten uit projecten	1.327.280	1.191.855
Som der bedrijfsopbrengsten	3.091.685	2.931.147
Kosten		
Projectkosten	1.571.492	1.505.370
Projectkosten	1.571.492	1.505.370
Personeelskosten		
Lonen en salarissen	870.211	883.149
Reiskosten	64.552	83.965
Overige personele kosten	89.365	77.340
	1.024.128	1.044.454
Overige bedrijfskosten	438.100	456.221
Overige bedrijfskosten	438.100	456.221
Som der bedrijfslasten	3.033.720	3.006.045
Bedrijfsresultaat	57.964	-74.897
Rentebaten	7.867	13.766
Rentelasten	503	653
	7.365	13.113
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering voor belastingen	65.329	-61.784
Resultaat na belastingen	65.329	-61.784

De balans per 31 december 2012 en de winst- en verliesrekening over 2012 zijn ontleend aan de jaarrekening 2012 van Impuls. Daarop is door Mazars Paardekooper Hoffman N.V. op 10 april 2013 een goedgekeurde controleverklaring afgegeven.

Medewerkers Impuls in beeld

Dick ten Voorde
Algemeen directeur

Projectmanager Biobased economy
& Food en cluster Investeren

Projectmanager
Vrijtijdseconomie

Projectmanager
Vrijtijdseconomie

Junior projectmanager (InnoGo!,
DOK41, Actieplan Groei!)

Projectmanager
Maintenance & Logistiek

Senior manager
investeringsbevordering

Manager
investeringsbevordering

Projectmanager vrbased
economy

Projectmanager DOK41 en
InnoGo!

Programmamanager IZ-Zeeland

Controller

Office manager

Office manager voor communicatie,
jr. projectmanager Zorgconomie

Projectmanager CURA-B

Externe projectmanagers, aan Impuls verbonden

Projectmanager Logistics
Accelerator

Projectmanager Cluster
Investeren

Medewerker Uitvoerings-
bureau Biobased Zeeland

Projectmanager biobased economy

Projectleider InnoGo!

Projectmanager Foodport

Projectmanager biobased economy

Projectmanager CURA-B

* in opvolging van Gijsbrecht Gunter

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties terugvinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van artikel 5 van de Wet open overheid (Woo). De legenda verwijzing die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

Legenda verwijzing	Artikel verwijzing	Uitzonderingsgrond
Artikel 5.1 lid 1 Woo – Absolute uitzonderingsgronden De openbaarmaking van deze informatie:		
A	art. 5.1 lid 1 a	Kan de eenheid van de Kroon in gevaar brengen.
B	art. 5.1 lid 1 b	Kan de veiligheid van de Staat schaden.
C	art. 5.1 lid 1 c	Betreft bedrijfs- en fabricagegegevens die vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld.
D	art. 5.1 lid 1 d	Betreft persoonsgegevens als bedoeld in paragraaf 3.1 (bijzondere persoonsgegevens) of paragraaf 3.2 (persoonsgegevens van strafrechtelijke aard) van de UAVG.
E	art. 5.1 lid 1 e	Betreft nummers die dienen ter identificatie van personen die bij wet of algemene maatregel van bestuur zijn voorgeschreven als bedoeld in artikel 46 van de UAVG.
Artikel 5.1 lid 2 Woo – Relatieve uitzonderingsgronden Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen:		
F	art. 5.1 lid 2 a	Het belang van de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties.
G	art. 5.1 lid 2 b	Het belang van de economische of financiële belangen van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
H	art. 5.1 lid 2 c	Het belang van de opsporing en vervolging van strafbare feiten.
I	art. 5.1 lid 2 d	Het belang van de inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen.
J	art. 5.1 lid 2 e	Het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen.
K	art. 5.1 lid 2 f	Het belang van de bescherming van andere dan in art. 5.1 lid 1 sub c genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens.
L	art. 5.1 lid 2 g	Het belang van de bescherming van het milieu waar deze informatie betrekking op heeft.
M	art. 5.1 lid 2 h	Het belang van de beveiliging van personen en bedrijven en het voorkomen van sabotage.
N	art. 5.1 lid 2 i	Het belang van het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
O	art. 5.1 lid 4	Het belang dat de geadresseerde erbij heeft om als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie (tijdelijke beperking).
P	art. 5.1 lid 5	Het belang van de onevenredige benadeling welke, in uitzonderlijke gevallen, wordt toegebracht aan een ander belang dan genoemd in art. 5.1 de leden 1 en 2, bij andere informatie dan milieu-informatie.
Q	art. 5.1 lid 6	Het belang genoemd in artikel 5.1 lid 1 sub c en het hier milieu-informatie betreft waardoor, bij openbaarmaking, ernstige schade wordt toegebracht aan het genoemde belang in artikel 5.1 lid 1 sub c.
Artikel 5.2 lid 1 Woo – Persoonlijke beleidsopvattingen De informatie uit documenten betreft:		
R	art. 5.2 lid 1	Persoonlijke beleidsopvattingen. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad, niet zijnde feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter.
S	Art. 5.2 lid 2	Tot personen te herleiden gegevens, met betrekking tot door het bestuursorgaan, met het oog op een goede en democratische bestuursvoering, verstrekte informatie die kwalificeert als persoonlijke beleidsopvattingen.
Overig		
T		De informatie valt buiten de reikwijdte van het verzoek.

Provincie Zeeland

T.a.v. [redacted] J

Postbus 6001

4330 LA Middelburg

Kenmerk	Behandeld door	Datum
Dir/13105/dtv/mvr	[redacted] J	21 oktober 2013
Onderwerp	Telefoon	E-mailadres
Aanvraag integrale kosten subsidie 2014	[redacted] J	[redacted] J @impulszeeland.nl

Geachte [redacted] J

Via deze brief dienen wij de aanvraag in voor de integrale kostensubsidie 2014. Het gaat om een bedrag van € 1.061.857,=. In de bijlage bij deze brief vindt u de concept-begroting 2014 van N.V. Economische Impuls Zeeland. De onderbouwing van het aangevraagde subsidiebedrag kunt u hierin terugvinden. Voor de volledigheid: in het aangevraagde subsidiebedrag van € 1.061.857,= is de bijdrage voor de uitvoeringscapaciteit van het biobased cluster niet meegenomen. De begroting 2014 heeft nog de concept-status; in de aandeelhoudersvergadering van 11 december a.s. worden de begroting en het jaarplan 2014 vastgesteld. Na de vaststelling hiervan zullen wij u tevens het definitieve jaarplan 2014 toesturen.

Mocht u nog aanvullende vragen of opmerkingen hebben over de begroting, dan kunt contact met [redacted] J [redacted] J is onze contactpersoon voor het jaarplan.

Met vriendelijke groet,

J.D. ten Voorde
Algemeen directeur

Bijlage: I

PROVINCIE ZEELAND	
AFD. E&D	AMBT. [redacted] J
AFD. TERMIJN	
DATUM 28 OKT. 2013	
DOC.NR.	
ZAAK NR.	
CLASS.	

N.V. Economische Impuls Zeeland

Buitenruststraat 225 | Postbus 6004 | 4330 LA Middelburg | T (0118) 673580 | E info@impulszeeland.nl

KvK: 22064282 | BTW-nr.: NL817994373B01

www.impulszeeland.nl

CONCEPT begroting 2014 NV Economische Impuls Zeeland

	BEGROTING 2014		BEGROTING 2013		Vershil
Kosten	€	2.770.599	€	1.744.940	€ 1.025.659
<u>Personeelskosten</u>	€	1.231.089	€	996.415	€ 234.674
Lonen en salarissen	€	1.086.389	€	889.410	€ 196.979
Overige personeelskosten	€	59.700	€	45.005	€ 14.695
Reiskosten	€	85.000	€	62.000	€ 23.000
<u>Projectkosten</u>	€	1.219.785	€	343.000	€ 876.785
Projecten gefinancierd via spec.prj.subsidies	€	925.759	€	-	€ 925.759
Projecten gefinancierd via resultaatssubsidie	€	294.026	€	343.000	€ -48.974
<u>Promotie en Acquisitie</u>	€	100.000	€	180.000	€ -80.000
<u>Huisvesting, ICT en telefonie</u>	€	94.200	€	85.000	€ 9.200
Automatisering	€	36.000	€	30.000	€ 6.000
Huisvestingskosten	€	48.200	€	45.000	€ 3.200
Telefonie	€	10.000	€	10.000	€ -
<u>Communicatie</u>	€	35.000	€	50.000	€ -15.000
<u>Organisatiekosten</u>	€	35.000	€	35.000	€ -
<u>Bestuur en RvC</u>	€	55.525	€	55.525	€ -
Bestuurskosten	€	41.500	€	41.500	€ -
Accountant	€	14.025	€	14.025	€ -
Opbrengsten	€	2.770.599	€	1.744.940	€ 1.025.659
<u>Provincie Zeeland</u>	€	1.091.857	€	1.172.772	€ -80.915
Resultaatsubsidie Pr.Zld	€	1.061.857	€	1.092.772	€ -30.915
Bijdr. BioBased Pr.Zld	€	30.000	€	80.000	€ -50.000
<u>Aandeelhouders</u>	€	527.234	€	527.168	€ 66
Bijdragen bedrijfsleven/KvK	€	89.327	€	90.021	€ -694
Bijdragen gemeenten	€	381.407	€	380.647	€ 760
Bijdragen kennisinstellingen	€	56.500	€	56.500	€ -
<u>Projectinkomsten</u>	€	1.151.508	€	45.000	€ 1.106.508
Resultaat	€	0	€	0	€ -0

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties terugvinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van artikel 5 van de Wet open overheid (Woo). De legenda verwijzing die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

Legenda verwijzing	Artikel verwijzing	Uitzonderingsgrond
Artikel 5.1 lid 1 Woo – Absolute uitzonderingsgronden De openbaarmaking van deze informatie:		
A	art. 5.1 lid 1 a	Kan de eenheid van de Kroon in gevaar brengen.
B	art. 5.1 lid 1 b	Kan de veiligheid van de Staat schaden.
C	art. 5.1 lid 1 c	Betreft bedrijfs- en fabricagegegevens die vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld.
D	art. 5.1 lid 1 d	Betreft persoonsgegevens als bedoeld in paragraaf 3.1 (bijzondere persoonsgegevens) of paragraaf 3.2 (persoonsgegevens van strafrechtelijke aard) van de UAVG.
E	art. 5.1 lid 1 e	Betreft nummers die dienen ter identificatie van personen die bij wet of algemene maatregel van bestuur zijn voorgeschreven als bedoeld in artikel 46 van de UAVG.
Artikel 5.1 lid 2 Woo – Relatieve uitzonderingsgronden Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen:		
F	art. 5.1 lid 2 a	Het belang van de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties.
G	art. 5.1 lid 2 b	Het belang van de economische of financiële belangen van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
H	art. 5.1 lid 2 c	Het belang van de opsporing en vervolging van strafbare feiten.
I	art. 5.1 lid 2 d	Het belang van de inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen.
J	art. 5.1 lid 2 e	Het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen.
K	art. 5.1 lid 2 f	Het belang van de bescherming van andere dan in art. 5.1 lid 1 sub c genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens.
L	art. 5.1 lid 2 g	Het belang van de bescherming van het milieu waar deze informatie betrekking op heeft.
M	art. 5.1 lid 2 h	Het belang van de beveiliging van personen en bedrijven en het voorkomen van sabotage.
N	art. 5.1 lid 2 i	Het belang van het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
O	art. 5.1 lid 4	Het belang dat de geadresseerde erbij heeft om als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie (tijdelijke beperking).
P	art. 5.1 lid 5	Het belang van de onevenredige benadeling welke, in uitzonderlijke gevallen, wordt toegebracht aan een ander belang dan genoemd in art. 5.1 de leden 1 en 2, bij andere informatie dan milieu-informatie.
Q	art. 5.1 lid 6	Het belang genoemd in artikel 5.1 lid 1 sub c en het hier milieu-informatie betreft waardoor, bij openbaarmaking, ernstige schade wordt toegebracht aan het genoemde belang in artikel 5.1 lid 1 sub c.
Artikel 5.2 lid 1 Woo – Persoonlijke beleidsopvattingen De informatie uit documenten betreft:		
R	art. 5.2 lid 1	Persoonlijke beleidsopvattingen. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad, niet zijnde feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter.
S	Art. 5.2 lid 2	Tot personen te herleiden gegevens, met betrekking tot door het bestuursorgaan, met het oog op een goede en democratische bestuursvoering, verstrekte informatie die kwalificeert als persoonlijke beleidsopvattingen.
Overig		
T		De informatie valt buiten de reikwijdte van het verzoek.

College van GS Provincie Zeeland
T.a.v. [redacted]
Postbus 6001
4330 LA Middelburg

Kenmerk
Dir/14001/dtv/wbu
Onderwerp
Prestatieafspraken 2014

Behandeld door

Datum
16 januari 2014
E-mailadres
[redacted]@impulszeeland.nl

Geachte [redacted]

In aanvulling op onze subsidieaanvraag dd. 21 oktober 2013 (brief met kenmerk dir/13105/dtv/mvr) ontvangt u hierbij een overzicht van de prestatieafspraken tussen de Provincie en Impuls voor 2014, zoals we dit ambtelijk hebben afgestemd.

De prestatie-indicatoren zijn gebaseerd op het door de AvA vastgestelde jaarplan voor 2014 en zijn daarmee een afgeleide van dit jaarplan. Het jaarplan is in samenspraak met alle stakeholders van Impuls opgesteld en is vastgesteld door alle aandeelhouders in de AvA van Impuls op 11 december 2013.

Aan deze prestatieafspraken zijn in het bijgevoegde overzicht ook bedragen gekoppeld. De genoemde bedragen vormen, zo goed als redelijkerwijs mogelijk, een verdeling van de provinciale budgetsubsidie over de verschillende clusters van Impuls. Nadrukkelijk wil ik er op wijzen dat de bedragen niet gelezen kunnen worden in die zin dat bedrag x de concrete bijdrage is van de provincie aan prestatie-indicator y. De genoemde bedragen zijn opgenomen om Impuls financieel te kunnen aanspreken op het niet voldoen aan gemaakte afspraken. Het jaarplan is het kader en sturingsinstrument van waaruit Impuls opereert.

Wij willen u vragen om de budgetsubsidie voor 2014 toe te kennen. Ik hoop u hiermee van voldoende informatie te hebben voorzien. Mocht u vragen of opmerkingen hebben zien we uw reactie graag tegemoet

Met vriendelijke groet,

J.D. ten Voorde
Algemeen directeur

Bijlagen Overzicht prestatieafspraken 2014
Jaarplan 2014

Cluster	Prestatieafspraken	Aantal	Totaal	Ind. Pers. Kst + overhead	Directe kosten
Vestigen			€ 340.000	€ 240.000	€ 100.000
	Impuls trekt door haar acquisitieactiviteiten 17 nieuwe bedrijfsvestigingen aan.	17 bedrijven	€ 150.000		
	Impuls trekt door haar acquisitieactiviteiten bedrijven aan die werkgelegenheid bieden aan tenminste 200 arbeidsplaatsen.	200 arbeids- plaatsen	€ 150.000		
	Impuls voert het jaarplan 2014 uit met een concreet aantal activiteiten voor de acquisitie van bedrijven in de genoemde sectoren van het jaarplan.		€ 40.000		
Investeren			€ 215.000	€ 180.000	€ 35.000
	Impuls voert begeleidende activiteiten uit rondom financiering & coaching van startende en doorstartende bedrijven in samenwerking met andere partijen middels InnoGo! II. Zowel innovatieve (techno) starters als biobased bedrijven.	1	€ 20.000		
	Impuls begeleidt het project DOK41/Visserijen.	1	€ 15.000		
	Impuls voert activiteiten uit ter versterking en uitbreiding van het cluster Investeren (Zeeuws Participatie Fonds (ZPF), Innovatie Zuid, Zeeland Financial Matching)	3	€ 95.000		
	Impuls participeert in het Zeeuws Investeringsfonds (leads, commissariaat).	1	€ 5.000		
	Impuls voert het penvoerderschap voor het project Kenniswerf Zeeland uit.	1	€ 5.000		
	Impuls verkent, en indien mogelijk, realiseert een revolverend fonds	1	€ 75.000		
Biobased economy & Food			€ 250.000	€ 70.000	€ 180.000
	Impuls faciliteert het uitvoeringsbureau Biobased Economy Zeeland.	1	€ 80.000		
	Impuls ontwikkelt 3 clusterprojecten binnen het koepelproject Biobased Economy.	3	€ 170.000		

Cluster	Prestatieafpraak	Aantal	Totaal	Ind. Pers. Kosten + overhead	Directe kosten
Maintenance & Logistiek			€ 110.000	€ 80.000	€ 30.000
Logistiek	Impuls voert 3 eerder gestarte projecten uit zoals Logistics Accelerator, Zeeuws Kenniscentrum Logistiek en Lean Maintenance Zuid NL.	3	€ 50.000		
	Impuls bereidt 2 projecten voor en legt deze voor aan subsidieregelingen en/of private investeerders. Deze projecten sluiten aan bij de Economische Agenda van de provincie en bij het beleidsplan Goederenvervoer	2	€ 30.000		
Maintenance	Impuls voert 2 eerder gestarte projecten uit zoals Roadmap Condition Based Maintenance, Business Development Non-Destructief Onderhoud	2	€ 30.000		
Vrijtijds-economie			€ 110.000	€ 105.000	€ 5.000
	Impuls voert 3 eerder gestarte projecten uit: Deltaleven, Badstatus Domburg/Cadzand, Revitalisering verblijfsrecreatie	3	€ 70.000		
	Impuls ontwikkelt 2 projecten en legt deze voor aan subsidieregelingen en/of private investeerders. Deze projecten sluiten aan bij de Economische Agenda van de provincie	2	€ 40.000		
Zorgeconomie			€ 36.857	€ 20.757	€ 16.100
	Impuls voert het project CURA-B uit.	1	€ 36.857		
TOTAAL			€ 1.061.857	€ 695.757	€ 366.100

Jaarplan 2014

NV Economische Impuls Zeeland

Colofon

Titel	Jaarplan 2014
Ondertitel	NV Economische Impuls Zeeland
Datum	13 december 2013
Bijzonderheden	/_Zeeland/JAARPLAN/JAARPLAN 2014

© NV Economische Impuls Zeeland, 2013

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande toestemming van NV Economische Impuls Zeeland te Middelburg.

No part of this publication may be reproduced in any form by print, photo print, microfilm or any other means without written permission by NV Economische Impuls Zeeland te Middelburg.

Inhoudsopgave

Jaarplan 2014 NV Economische Impuls Zeeland	1
Voorwoord	5
Leeswijzer Jaarplan 2014	7
Samenvatting per cluster	8
Vestigen	8
Investeren	8
Biobased economy	9
Maintenance & Logistiek	9
Vrijetijdseconomie	10
Zorgeconomie	10
Ambities per cluster	12
Vestigen	12
Investeren	12
Biobased economy	12
Maintenance & Logistiek	12
Vrijetijdseconomie	12
Zorgeconomie	12
Kernactiviteiten	13
Vestigen	16
Ontwikkelingen	16
2014	16
Inbedding	17
Lopende projecten/programma's	17
Investeren	22
Ontwikkelingen	23
2014	23
Inbedding	23
Lopende projecten en programma's	24
Nieuwe projecten	26
Cluster Biobased economy	27
Ontwikkelingen	27
Inbedding	27
Lopende projecten	28
Nieuwe initiatieven	33

Maintenance & Logistiek	34
Maintenance	34
Ontwikkelingen	34
2014.....	34
Lopende projecten.....	34
Inbedding.....	36
Logistiek	36
Ontwikkelingen	36
2014.....	37
Inbedding.....	37
Lopende projecten.....	38
Cluster Vrijetijdseconomie	40
Ontwikkelingen	40
2014.....	40
Inbedding.....	41
Lopende projecten/programma's	42
Nieuwe projecten.....	43
Zorgeconomie.....	47
Ontwikkelingen	47
2014.....	47
Inbedding.....	47
Lopende projecten.....	48
Nieuwe projecten.....	50
Ambities	51
Vestigen.....	51
Investeren.....	51
Biobased economy.....	52
Maintenance & Logistiek	52
Vrijetijdseconomie	52
Zorgeconomie	53
Bijlagen.....	54

Voorwoord

‘Zeeland blijkt een economische tijger’

2014 wordt het jaar waarin Impuls inzet op het verder versterken van Zeeland als kwalitatief sterkste economie van Nederland.

Aanleiding tot deze kwalificatie van Zeeland was een recent interview voor Business Nieuws Radio (BNR) met ondergetekende. De vraag was om iets te vertellen over de Zeeuwse economie, de provincie die volgens BNR toch bekend staat als krimpregio.

Zo wilde ik Zeeland niet te boek laten staan, en begon ik met de feiten over de Zeeuwse economie op een rij te zetten. Tot verrassing van velen komt daaruit naar voren dat Zeeland, gemeten aan veel economische sleutelindicatoren, de kwalitatief sterkste economie van Nederland heeft.

Concreter.

Werkgelegenheid: sinds geruime tijd kent Zeeland de laagste werkloosheid van Nederland en hoort Zeeland bij de Europese top op dit gebied.

Economische groei: over de periode van 2001 t/m 2011 kende Zeeland een groei van het Bruto Regionaal Product van 44%. Dit is verreweg de hoogste groei binnen Nederland, dat een gemiddelde groei kende van 30%. Zeeland deed en doet het substantieel beter dan erkende groei regio's als Noord-Brabant (27%), en Noord- en Zuid-Holland (elk 32%). In 2012 was Zeeland de enige Nederlandse provincie met een positieve groei; alle andere provincies vertoonden krimp.

Export: Zeeland heeft relatief het grootste economische exportaandeel van alle provincies, namelijk 34% (afgezien van Groningen dat met 44% een vertekend beeld geeft door de export van aardgas).

Industrialisatie: Zeeland is sterk geïndustrialiseerd, met ruim 30%. Dit ten opzichte van Nederland in zijn geheel, waarin het aandeel van de industrie in de economie bijna 20% is.

Sterke havens

De Zeeuwse havens zijn veel sterker dan gedacht. De toegevoegde waarde van onze havens is nota bene bijna eenderde van die van de wereldhaven Rotterdam. Daarmee is Zeeland ook op Europese schaal een sterke speler. Ook de toegevoegde waarde per werkplek is Zeeland is substantieel hoger dan die van Rotterdam of Amsterdam. De jaarlijks toegevoegde waarde van publiek geïnvesteerde euro's is met € 29 per aandeel veel hoger dan die in Rotterdam, waar de waarde 'slechts' € 4 is.

Tegelijkertijd met deze hoge mate van industrialisatie klopt – gelukkig – ook het beeld van Zeeland als groene provincie: het aandeel van de landbouwsector in Zeeland is bijna twee keer zo hoog als de rest van Nederland.

Kortom, we wisten al dat Zeeland een groene provincie met mooie stranden is – en dat moeten we vooral zo houden. Maar wat onbekend was, is dat Zeeland een economische tijger blijkt: de hoogste groei, de laagste werkloosheid, de sterkste export en de meeste toegevoegde waarde.

Wat is het belang van dit verhaal? Ten eerste kunnen en moeten we Zeeland hiermee stevig op de (economische) kaart zetten. Ten tweede kunnen we Zeeland hiermee goed vertegenwoordigen in alle gremia waaraan we deelnemen, en alle arena's waarin we het Zeeuwse belang uitdragen: 'Jullie kunnen niet om ons heen'; of het nu gaat om het aantrekken van private investeringen, het neerzetten als aantrekkelijke handelspartner of als dito partner voor publieke investeringen.

Energie

Tegelijkertijd moeten we ons realiseren dat het net is als bij een sportteam dat kampioen is geworden. Een kampioen kan niet zeggen: 'We zijn kampioen, we kunnen nu stoppen met trainen'. Nee, Zeeland zal des te harder moeten trainen om kampioen te blijven. Impuls is er dus juist voor om bij de les te blijven, te blijven trainen en kwetsbaarheden om te buigen in kansen.

Een van de kwetsbaarheden van de Zeeuwse economie is de energie-intensiteit van onze industrie. Als voorbeeld: het equivalent van 25 % van het Nederlandse aardgas wordt door de Zeeuwse industrie verbruikt, als grondstof en als brandstof. Dit maakt ons gevoelig voor de prijs van die energie, en juist die prijs is op dit moment in de VS substantieel lager dan in Europa, met als gevolg dat nieuwe investeringen op dit moment vooral naar Noord-Amerika gaan. Samen met de industrie, geeft Impuls hier antwoorden op door het ontwikkelen van concrete projecten.

Dit Jaarplan 2014 toont u welke bijdragen wij willen leveren aan het fit houden van de Zeeuwse economie.

Middelburg, 21 november 2013

Dick ten Voorde
algemeen directeur NV Economische Impuls Zeeland

Leeswijzer Jaarplan 2014

Allereerst vind u hier een korte samenvatting per cluster.

De kernactiviteiten van NV Economische Impuls Zeeland worden in het dan volgende deel van het Jaarplan belicht. Daarna is het de beurt aan de clusters. Aan de orde komen hun algemeen doel; waar het cluster zich in 2014 bevindt; welke ontwikkelingen relevant zijn en hoe het is ingebed in de (Zeeuwse) sociaaleconomische structuren. Elk cluster noemt de projecten die aan de orde zijn of kunnen komen.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen projecten die in 2013 (of eerder) zijn gestart en in 2014 doorlopen (lopende projecten), en projecten die momenteel nog in de pre-uitvoeringsfase bevinden en interessant lijken om in 2014 te ontwikkelen (nieuwe projecten).

Het hoofdstuk Ambities beschrijft ten slotte welke projectideeën de diverse clusters willen uitvoeren in de (nabije) toekomst op basis van vragen uit de markt en (economische) ontwikkeling.

Metro-kaarten

In het Jaarplan zijn diverse grafieken en afbeeldingen opgenomen. Voor de volledigheid zijn verkleinde afbeeldingen als beter leesbare bijlagen achter in dit Jaarplan toegevoegd.

Naam

De officiële naam NV Economische Impuls Zeeland wordt ook afgekort tot Impuls.

Samenvatting per cluster

Vestigen

Vestigen trekt nieuwe ondernemingen naar Zeeland aan door promotie van de regio als aantrekkelijk vestigingsgebied en door acquisitie van bedrijven voor Zeeland. Ondanks de economische laagconjunctuur geven de prestaties van de afgelopen jaren, samen met de nader te noemen teamuitbreiding, voldoende aanleiding om 17 (i.p.v. 15 in 2013) gerealiseerde nieuwe bedrijfsvestigingen ten doel te stellen, die ruimte bieden aan minimaal 200 arbeidsplaatsen.

Leadgeneratie is in 2014 een kernactiviteit.

Het landelijk (topsectoren)beleid en de provinciale speerpunten zijn mede bepalend voor het uitvoeringsprogramma. Ook focust het cluster zich op specifieke proposities als strategisch gelegen bedrijventerreinen, clusters met complementaire bedrijvigheid of de nabijheid van een (nieuwe) afzetmarkt of toeleveranciers.

Internationaal blijven de acquisiteurs gericht op België, maar de focus op China wordt verruimd naar een groter deel van Azië. Daarnaast wordt gevolg gegeven aan het momenteel lopend onderzoek naar nieuw aan te boren geografische markten.

Tot slot worden extra middelen besteed aan nieuwe personele capaciteit binnen het cluster Vestigen, gericht op marketing- en communicatieondersteuning.

Naast de leadportefeuille (onderhoud en uitbouw) van circa 65 dossiers, de doelstelling van 17 vestigingen en 200 arbeidsplaatsen, en het realiseren van uitbreidingsinvesteringen, evenals het voor 2014 benoemde 'behoud' van bedrijvigheid, zijn de volgende projecten / programma's / aandachtsgebieden momenteel van kracht:

- Met andere Impuls-clusters vindt Vestigen samenwerking in: ontwikkeling van de biobased economy, Foodport Zeeland, Maintenance Valuepark, uitrol project Kenniswerf, de Recreatiekansenkaart en innovatie van de zorg economie.
- Op zichzelf staande projecten/aandachtsgebieden zijn: ontwikkeling van de Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone, Veiligheidscluster, en Schatgraven in eigen regio.
- Nieuwe aandachtsgebieden voor 2014 zijn: bewerken van nieuwe geografische markten en segmenten, ontwikkelen van nieuwe websites, en uitwerken van 'Ruimte voor Pioniers'.

Investeren

Het cluster Investeren stimuleert nieuwe bedrijvigheid door het faciliteren, begeleiden en financieren van (startende) innovatieve ondernemers. In het speelveld van financieren en investeren in Zeeland zijn veel partijen en initiatieven actief die voor de ondernemer onoverzichtelijk zijn.

Mede door de invoering van actuele wereldwijde regelgeving voor bankiers, tonen (vooral startende) ondernemers zich niet voorbereid op deze 'strengere' eisen rondom het aanleveren van informatie. Impuls ziet hiernaast dat innovatieve ideeën van Zeeuwse mkb-bedrijven vaak stranden in de vertaalslagfase van het idee naar financierbaar businessplan.

In 2014 staat cluster Investeren daarom voor de volgende taken om de transparantie in het Zeeuwse investeringscluster te vergroten:

- Samenwerking en afstemming met partners in de financieringsketen om het Zeeuwse investeringscluster meer bekendheid te geven bij starters en (innovatieve) mkb-ers.
- Impuls neemt hierin de regierol op zich. Het doel hiervoor is tweeledig: duidelijkheid scheppen voor de ondernemer en een betere benutting van de regelingen. Hiervoor zullen onderlinge werkafspraken over (gezamenlijke) communicatie en werkafspraken worden gemaakt.
- Het uitvoeren van de diverse rollen die Impuls heeft bij de instrumenten.
- Het ontwikkelen/verkennen van nieuwe instrumenten op basis van de marktbehoefte.

De volgende lopende projecten en programma's zijn hierbij van kracht: InnoGo! II, DOK41, DOK41 Creatief, Zeeuwsparticipatiefonds, Zeeuws InvesteringsFonds, Kenniswerf Zeeland. Nieuw project in 2014 is Zeeland Financial Matching.

Biobased economy

Overheden, kennisinstellingen en bedrijven zijn ervan overtuigd dat de transitie naar een biogebaseerde economie in de komende decennia plaatsvindt. In Zuidwest-Nederland zijn agro-foodbedrijven, chemische bedrijven en apparatenbouwers gevestigd die het voortouw kunnen nemen bij deze omwenteling. Met nieuwe producten en werkwijzen kunnen zij nieuwe markten aanboren die resulteren in nieuwe (economische) activiteiten.

Het bedrijfs-, kennisinstellings- en overheidsbrede samenwerkingsverband Biobased Delta ontwikkelde het meerjarig businessplan Agro meets Chemistry dat businesscases (korte termijn) en onderzoeksprojecten (lange termijn) nastreeft. Impuls verbindt als trekker van het Uitvoeringsbureau Zeeland hierin partijen, zet projecten op, en begeleidt mkb en agrarische bedrijven. Ook in het Uitvoeringsbureau Foodport Zeeland neemt Impuls zitting.

In de lopende projecten onderscheidt Impuls drie resultaatgebieden:

- Programmamanagement van het Uitvoeringsbureau.
- Aanjagen van projecten op het gebied van grondstoffen, bouwstenen en procesindustrie.
- Bevorderen van business development bij mkb-bedrijven.

Binnen de volgende thema's zijn de aanjaagprojecten onder meer:

Aquatische groene grondstoffen: Industrieel algencluster Zuid-Beveland en Kanaalzone/Sloegebied; Zeewierproductie voor eiwitten en chemie; Algenteelt op restwater voor omega-3-vetzurenproductie; Algen ten behoeve van N-fixering.

(Droge) groene grondstoffen: Black paper; Biobased Innovation Garden; Designworkshop Vlas. Groene bouwstenen, slimme verbindingen: Vlas, een ijzersterk natuurcomposiet; Visioning Workshop.

Vergroenen van de procesindustrie: sluiten van kringlopen: Valorisatie van reststromen Sloegebied.

Vergroenen van de procesindustrie: schone technologie: Energie Conversie Park; Connecting CO².

Vanuit de wens van het bedrijfsleven en de kansrijkheid in de markt zal Impuls (in de rol van aanjager, ontwikkelaar en regelaar van financiering) in 2014 minimaal drie projecten ontwikkelen. Bijvoorbeeld:

projecten voortkomend uit het algencluster; opschaling groene grondstoffen; projecten voortkomend uit 'Roadmap wieren'; projecten voortkomend uit biomassastromen vanuit infrabeheerders; uitvoeren van procesintensificatiescans; aanjagen van Energie & Grondstoffen Initiatief; kleinschalige bioraffinage; bio-alcoholen als follow-up van de biobased Visioning Workshop; Power to Storage: valorisatie van peak shaving van windenergie binnen de procesindustrie via chemische conversiestappen; Green Deal Sloegebied.

Maintenance & Logistiek

Binnen het cluster richt de sectie Maintenance zich op de ontwikkeling van een efficiënt Zeeuws maintenance-ecosysteem, waardoor de concurrentiepositie van zowel de onderhoudsbedrijven als de asset owners zal verstevigen. Centraal hierin staan openheid en bereidheid om gezamenlijk de sector te vernieuwen, door o.a. kennisuitwisseling, ontwikkelen van innovatieprojecten en door een focus op ontwikkelen en vermarkten van nieuwe technologie buiten Zeeland. Vanuit deze basis kan nieuwe business (buiten Zeeland) worden aangetrokken én kan vernieuwend efficiënt onderhoud een uniek exportproduct worden. Centrale spelers voor deze ontwikkelingen zijn het Maintenance Valuepark Terneuzen en het Kennis- en Innovatiecentrum.

In 2014 lopen de volgende projecten/programma's (sommige zijn in 2012/2013 gestart), met één of beide thema's Samenwerking in onderhoudsketens en Nieuwe technologie: Business Development, Niet-Destructief Onderzoek, (Uitvoering) Roadmap Condition Based Maintenance, Lean Site Logistics.

De sectie Logistiek beweegt zich ook in de context van de langdurige economische crisis. Zeker gezien optimistisch stemmende sleutelindicatoren beoogt Impuls een sterkere ontwikkeling van een efficiënt Zeeuws logistiek ecosysteem, waarmee ook de concurrentiepositie (voor logistieke dienstverleners én verladers) wordt verstevigd. Hiertoe dienen deze partijen samen te werken, en is afstemming tussen bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden noodzakelijk.

Tevens is er een focus op logistieke groei – en daarmee op de vraag hoe nieuwe logistieke bedrijvigheid en goederenstromen kunnen worden aangetrokken naar Zeeland.

Inhoudelijk zijn de projecten geënt op de logistieke innovatieagenda, zoals ontwikkeld onder regie van Topsector Logistiek. Ook wordt er actief bijgedragen aan de businesscase 'containerisatie' (van Provincie Zeeland, 2013-2014). In de uitvoering van de projecten en initiatieven staat het Expertisecentrum Logistiek Zeeland (ECLZ) centraal.

Een selectie van de lopende projecten in de thema's Multimodaal transport, Logistieke samenwerkingsverbanden en Efficiëntieverbeteringen in het logistieke systeem: Expertisecentrum Logistiek Zeeland (ECLZ), Multimodaal Knooppunt Bevelanden, Bundelen Goederenstromen Kanaalzone, Regiodistributie Medical, ICT & Logistiek.

Nieuw project: Supply Chain Innovatie Foodsector

Vrijtijdseconomie

De sector Vrijtijdseconomie staat voor directe werkgelegenheid en toegevoegde waarde voor het Zeeuwse midden- en kleinbedrijf.

Ondanks dat de Zeeuwse toerismesector ten opzichte van andere Nederlandse provincies uitstekend presteert, heeft de sector sinds een aantal jaren te maken met een veranderende markt. De grotendeels kleinschalige bedrijven kunnen hierin hulp gebruiken in de slag om vernieuwings- en verbeterprocessen; deze overstijgen namelijk het schaalniveau en de snelheid van ontwikkelingen van het individuele bedrijf. Daarom is een transitie van de sector noodzakelijk, zowel op productaanbod- als op structureel niveau.

De nieuw op te starten Toeristische Uitvoeringsalliantie ziet daarmee toe op behoud en toename van werkgelegenheid en bestedingen binnen de vrijetijdseconomie. Hoofdthema hierbij is de vernieuwing van het 'kustproduct', waarbij randvoorwaarden als ontsluiting en bereikbaarheid onontbeerlijk zijn. Op het gebied van recreatieve mobiliteit, digitale innovaties, nieuwe exploitatievormen en revolverende fondsen voor toerisme liggen te ontwikkelen kansen. Impuls start een aantal projecten als voorbeeld van het centrale uitgangspunt 'LAND IN ZEE! Zeeën van tijd en ruimte voor jezelf'.

Op dit moment zijn in uitvoering de projecten Deltaleven, Revitalisering verblijfsrecreatie, Bad-status Domburg & Cadzand. Onder vijf thema's (1. vernieuwing kustproduct, 2. recreatieve mobiliteit, 3. nieuwe exploitatiemodellen, 4. digitale innovaties, en 5. LAND IN ZEE! productontwikkeling) staan de volgende projecten op stapel: Vernieuwing badplaatsen, Zeeland als gezondheidsregio, Innovatieve strandovergangen, Recreatieve mobiliteit, Nieuwe exploitatiemodellen, Doorontwikkeling en borging Zeelandpas, Toeristische Plaza en LAND IN ZEE! productontwikkeling.

Ook zet het cluster in op twee algemene projecten: Aanjagen innovatie, en Stimuleren toeristische ontwikkeling & innovatie in samenwerking met gemeenten.

Zorgeconomie

De Zeeuwse zorgsector is een sterke economische factor (op werkgelegenheidsgebied de grootste van Zeeland). Stimulering van de zorgeconomie vergroot de bedrijvigheid en

werkgelegenheid in deze sector, daarnaast zal het de kwaliteit en bereikbaarheid van zorg verhogen.

De vraag naar zorg zal de komende jaren blijven toenemen, terwijl een krimpende arbeidsmarkt en politieke druk het nationale zorgbudget beteugelen. Daarnaast wordt er een decentraliserende beweging gesignaleerd. Hierdoor ontstaat urgentie om zorgprocessen te vernieuwen en moet de sector andere spelers (zoals lokale overheden) op het regionale zorgeconomische toneel opnemen.

Tevens is de positionering van Zeeland als gezondheidsregio – door provinciale leefbaarheidsbeleid en kenniscentrum Kusttoerisme – relevant. Hierbij wordt samen opgetrokken met het cluster Vrijtijdseconomie.

Het vergroten van draagvlak voor een gezamenlijke zorginnovatieagenda van zorgsector, gemeenten, wooncorporaties en kennisinstellingen is dus van groot belang. Onder meer de volgende projecten en programma's dragen hieraan bij:

CURA-B (en hierbinnen: Memorie Signaal Test, Santé Zeeland en opstart De Zeeuwse Huiskamer), E-Ucare en Gerichte strategie voor zorgeconomie in Scheldemond. De samenwerking met IZ-Zeeland levert een veelvoud aan activiteiten op, zoals: vergroten van het (financieel) draagvlak van de stichting; participatie binnen het Zeeuws-Vlaamse regio-initiatief 'Goed Leven'; het open innovatiecentrum medisch toerisme; kenniskringen van ICT- en facilitaire dienstmanagers; stimuleren/begeleiden van activiteiten om medische gegevens middels ICT onderling beschikbaar te maken; onderhouden van contacten met regio-organisaties en het secretariaat van het Zeeuws Directeuren Beraad.

Nieuw project: Business Opportunities for Healthy Ageing.

Ambities per cluster

Vestigen

Met het uitbreiden van personele capaciteit kan het cluster Vestigen invulling geven aan de in het Jaarplan 2014 weergegeven ambitie. Daarnaast is de focus op internationale acquisitie en nieuwe segmenten; nieuwe geografische markten bewerken terwijl bestaande markten intensiever bewerkt kunnen worden. Ook het versterken van het acquisitieapparaat is van belang om Impuls te positioneren als de ingang voor nieuwe bedrijfsvestigingen in de Zuidwestelijke Delta.

Investeren

Impuls onderzoekt in 2014 of er een verregaande samenwerking kan worden opgezet op het gebied van innovatiefinanciering waarbij Impuls als één onafhankelijk aanspreekpunt voor de ondernemer kan fungeren. Hierbij wordt de bestaande samenwerking tussen partijen gecentraliseerd en ontstaat er transparantie voor innovatieve ondernemers in Zeeland. Impuls gaat met alle relevante partners in gesprek voor commitment.

Ook onderzoekt het cluster de volgende projecten op (financiële) haalbaarheid: Borging broedplaats DOK41, Informal Investors Network en Revolverend projectenfonds. Daarnaast is Impuls actief betrokken bij de opzet en invulling van het nieuwe OP-Zuid-programma dat in 2014 van start zal gaan.

Biobased economy

Als hoofdambitie streeft het cluster Biobased economy naar financieringen waaruit projecten kunnen worden gerealiseerd teneinde de grootschalige ambitie van transitie naar een Zeeuwse biobased economy te kunnen bereiken. Hierbij hoort het voorbereiden van demonstratieprojecten voor Horizon 2020 van de Europese Unie. Ook streeft Impuls naar het voorbereiden en – indien opportuun – indienen in het nieuwe OP-Zuid-programma of de landelijke MIT-regeling van (kleinschaligere) projecten als het stimuleren van biomassateelten, bioraffinage of andersoortige biomassastromenverwerking.

Maintenance & Logistiek

Cluster Maintenance & Logistiek beoogt op het gebied van maintenance binnen de uitgezette actielijnen minimaal een project per lijn op te starten. Ook op logistiek gebied geldt deze ambitie. Om de gewenste projecten allemaal stevig op de kaart te zetten én goed te volbrengen, is meer capaciteit – in de vorm van personele bezetting – benodigd.

Vrijtijdseconomie

In 2013 heeft Impuls toegewerkt naar het opstarten van de Toeristische Uitvoeringsalliantie, die in januari 2014 start. Binnen het bijbehorende uitvoeringsprogramma wil Impuls de rol vervullen als aanjager van innovatie en ontwikkelaar van nieuwe initiatieven, met de focus 'Vernieuwend kustproduct' en op het creëren van randvoorwaardelijke infrastructuur. Om de aanjagende en verbindende rollen naar behoren te kunnen vervullen en de projectenportefeuille te realiseren, is er binnen het cluster Vrijtijdseconomie extra uitvoeringscapaciteit nodig.

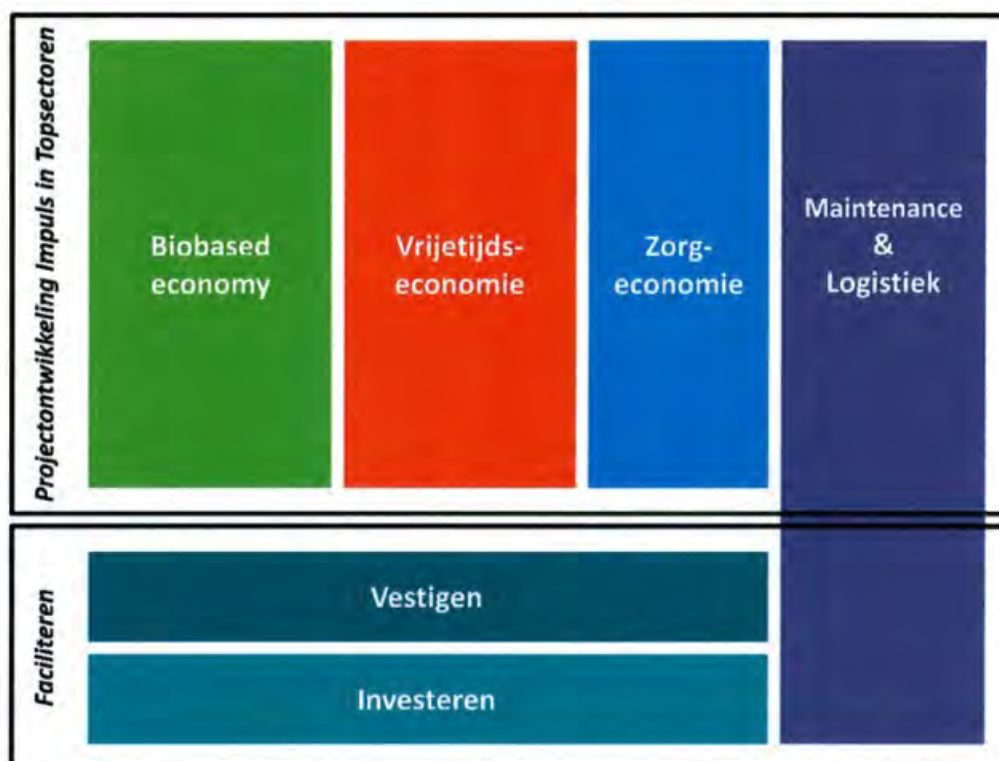
Zorgeconomie

De toekomstige projecten en programma's liggen in de lijn van huidige projecten en programma's van het cluster Zorgeconomie. Tevens zullen er door vraag in de markt nieuw te ontwikkelen projecten/programma's ontstaan. De focus ligt hierbij op sterkere samenwerking van partijen die binnen het domein van lokale overheden opereren, zoals het CZW-bureau en GGD Zeeland.

Kernactiviteiten

NV Economische Impuls Zeeland verbindt partijen met als doel bij te dragen aan economische groei en innovatie in Zeeland. In samenwerking met private actoren (die zelf initiatieven en ideeën uiteten) ontwikkelt NV Economische Impuls Zeeland projecten die innovatie aanjagen, investeringen in de Zeeuwse economie uitlokken, kennisverspreiding faciliteren, en meer.

Projectontwikkeling vindt plaats in een diverse sectoren. De activiteiten van de clusters Vestigen en Investeren, en deels ook Maintenance & Logistiek, zijn sector overstijgend.

- Vestigen: Aantrekken van nieuwe ondernemingen naar Zeeland door promotie van de provincie Zeeland als aantrekkelijk vestigingsgebied en acquisitie van bedrijven voor Zeeland.
- Investeren: Het stimuleren van nieuwe bedrijvigheid door het begeleiden en (mede)financieren van startende innovatieve ondernemers.
- Projectontwikkeling in Zeeuwse topsectoren: Het ontwikkelen van projecten die bedrijven ondersteunen in hun core business in de sectoren Biobased economy, Maintenance & Logistiek, Vrijtijdseconomie en Zorgeconomie. Hierbij staat het belang van de sector of bedrijfstak centraal, en niet het individuele bedrijf. Ook op de snijvlakken tussen sectoren worden projecten ontwikkeld, zoals rond thema's foodlogistiek, zorgtoerisme en onderhoud in de energiesector.

Uitgangspunten

NV Economische Impuls Zeeland hanteert bij haar activiteiten en toetsingen voor projecten de volgende uitgangspunten:

- De werkelijke impact op Zeeuwse economie.
- De mate waarin een initiatief ondernemersgedreven is.
- De mate waarin het project een economisch/ecologisch duurzaam karakter heeft. De mate waarin er sprake is van samenwerking tussen (Zeeuwse) partijen en er duurzame verbindingen worden gemaakt. Centraal staan ondernemers, hiernaast zijn onder andere van belang; Edudelta/HZ University of Applied Sciences/Scalda, Kamer van Koophandel, MKB-Zeeland, Provincie Zeeland, Syntens, Zeeland Port Promotion Council (ZPPC), Zeeland Seaports, Zeeuwse gemeenten, Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie (ZLTO).
- Samenwerking met aangrenzende regio's in Nederland, maar zeker ook internationaal en met instituties als Brabantse Ontwikkelings Maatschappij (BOM), ministerie van Economische zaken, Netherlands Foreign Investment Agency (NFIA) en NV REWIN West-Brabant.
- De mate waarin het project een kenniscomponent in zich heeft en waarin het bijdraagt aan de Zeeuwse kenniseconomie.
- De mate waarin World Class-kennis wordt ingezet om het innovatief vermogen van het Zeeuwse bedrijfsleven te vergroten.

Diverse rollen Impuls

De cijfers in bovenstaande afbeelding hebben betrekking op de onderverdeling in rollen zoals die hieronder wordt genoemd. Nummer 3 is een overkoepelende basisrol om de andere rollen goed te kunnen vervullen. Deze rol komt overigens niet terug in de afbeelding.

Rollen

1. NV Economische Impuls Zeeland neemt verschillende rollen op zich, maar is vooral actief in het tot stand brengen van projecten; het signaleren van kansen in de markt en het definiëren van projectideeën om deze kansen te verzilveren, het verbinden van partijen om de projectideeën aan de markt te toetsen, het ontwikkelen van een projectplan, en het organiseren van financiering (het actief leiden naar subsidies). NV Economische Impuls

Zeeland was voorheen al zeer succesvol om nationale én Europese subsidiegelden naar Zeeland toe te halen.

2. Als projectplan is ontwikkeld dat de markt draagt en dat bovendien financiering heeft, dan heeft NV Economische Impuls Zeeland in sommige gevallen een (bege)leidende rol als die van projectpartner of projectleider. Soms wordt het ontwikkelde project volledig overgedragen aan de markt.
3. De structurele aanwezigheid van NV Economische Impuls Zeeland in overlegorganen, stuurgroepen, netwerken, et cetera zorgt enerzijds voor een kwalitatieve vulling van de projecttrechter. Anderzijds is deze inbedding in de Zeeuwse sociaaleconomische structuur belangrijk om belanghebbenden te informeren en verbinden.

NB (Economische) ontwikkelingen en inzichten kunnen en zullen in de loop van het jaar wijzigen, waardoor er ook wijzingen zullen optreden in de planning van NV Economische Impuls Zeeland. Nieuwe ontwikkelingen kunnen en zullen, wanneer zij passen in de hoofdlijnen van de Impuls-activiteiten, alleen worden opgepakt als er additionele financiering en capaciteit beschikbaar is.

Vestigen

Het cluster Vestigen trekt nieuwe ondernemingen naar Zeeland aan door promotie van de regio als aantrekkelijk vestigingsgebied en door acquisitie van bedrijven voor Zeeland. In weerwil van het ongunstige economische klimaat heeft het cluster de afgelopen jaren zijn geformuleerde doelstellingen (meer dan) kunnen waarmaken.

Ontwikkelingen

De resultaten van Vestigen worden beïnvloed door de economische omstandigheden. De aanhoudende economische laagconjunctuur heeft vanzelfsprekend gevolgen voor de investeringsbereidheid van bedrijven en daarmee voor de kansen op het realiseren van nieuwe bedrijfsvestigingen in Zeeland. Ook in 2013 kent de economie verschillende uitdagingen. Sectoren als de bouw, industrie en de logistiek hebben nog steeds te maken met omzetsdalingen waarmee de kans op nieuwe ontwikkelingen afneemt.

Toch is er ruimte voor bescheiden optimisme. Het algemene conjunctuurbeeld wordt geleidelijk minder negatief: de overslag van goederen in de Zeeuwse havens is de eerste helft van 2013 ten opzichte van dezelfde periode in 2012 met bijna 2% gegroeid; voor 2014 wordt verwacht dat de stijging van het aantal faillissementen tot stilstand komt; en de opvatting heerst dat de export zal aantrekken. De autonome groei van de Zeeuwse economie was de afgelopen tien jaar de grootste van Nederland. Dat biedt een belangrijke houvast bij het uitvoeren van acquisitieactiviteiten. Ook de tussentijdse resultaten van het cluster Vestigen zijn van dien aard dat het behalen van de doelstelling voor 2013 zeer waarschijnlijk lijkt.

2014

De continuïteit in de prestaties van de afgelopen jaren, gecombineerd met de mogelijkheden voor de nabije toekomst, geeft voldoende aanleiding om de huidige uitdagende doelstellingen voor 2014 naar boven bij te stellen. Het cluster Vestigen verbindt zich aan het realiseren van 17 nieuwe bedrijfsvestigingen die gezamenlijk ruimte bieden aan minimaal 200 arbeidsplaatsen.

Halverwege het jaar 2013 blijkt daarnaast dat de voortdurende aandacht voor generatie van leads² een terechte focus is. Desondanks wordt het cluster Vestigen geconfronteerd met een licht teruglopende leadportefeuille. Het ligt daarom voor de hand leadgeneratie in 2014 als kernactiviteit te benoemen.

Dit jaarplan vormt tevens de aanzet tot een meerjarenplan dat in de lijn van Productplan 2011-2013 zal worden uitgewerkt, waarbij het andere accenten en nieuwe methoden en markten introduceert. Wel blijven specifieke sectoren benoemd die richting geven aan de proactieve acquisitie. Het landelijk (topsectoren)beleid en provinciale speerpunten zoals logistiek, maintenance, biobased economy en vrijetijdseconomie, zullen mede bepalend zijn voor het uitvoeringsprogramma van Vestigen. Ook werkt dit cluster in toenemende mate vanuit specifieke proposities, waarbij steeds meer wordt gezocht naar modellen die intrinsiek meerwaarde bieden aan de beoogde nieuwe vestiger. Te denken valt aan strategisch gelegen bedrijventerreinen, clusters met complementaire bedrijvigheid of de nabijheid van een (nieuwe) afzetmarkt of toeleveranciers.

Net als in het Productplan 2011-2013 blijft de internationale acquisitie in stand voor België, maar zal – mede door uitbreiding van het netwerk – de focus op China worden verruimd naar een groter deel van Azië. Hiernaast wordt nog in 2013 een onderzoek uitgevoerd naar nieuwe

² Lead: bedrijf, ondernemer of initiatief waarvan is vastgesteld dat het realiseren van een vestiging in Zeeland mogelijk is.

geografische markten en/of segmenten wereldwijd, die uit het oogpunt van acquisitie kansrijk zijn, en waar het cluster in 2014 gevolg aan kan geven. Om het rendement uit internationale acquisitie te vergroten, wordt stevig ingezet op het intensiveren van de contacten met Netherlands Foreign Investment Agency (NFIA), inclusief haar buitenkantoren, Zeeland Seaports en internationale relaties en netwerken.

Last but not least komen er, door de gewijzigde samenwerkingsstructuur met NV REWIN West-Brabant, vanaf 2014 extra middelen vrij. Deze worden besteed aan nieuwe personele capaciteit binnen het cluster Vestigen, gericht op marketing- en communicatieondersteuning. Door een verdiepingsslag op deze terreinen kunnen beide acquisiteurs nog gericht en slagvaardiger acquireren.

Inbedding

De meeste acquisitiecontacten komen tot Impuls via het (internationale) netwerk van ontwikkelaars, makelaars, adviseurs, instanties en regionale en ondersteunde bedrijven. Daarnaast zet het cluster promotionele instrumenten in, zoals de website www.uwpand.nl, billboards, (internationale) beurzen, direct mail, advertenties in vakbladen en social media. Dat resulteert in samenwerking met onder meer:

- Zeeland Seaports
- Netherlands Foreign Investment Agency (NFIA) en Nationaal Acquisitieplatform (NAP)
- regionale ontwikkelingsmaatschappijen
- Provincie Zeeland en gemeentelijke organisaties
- banken
- Kamer van Koophandel, Syntens
- NV REWIN West-Brabant
- DOK41, InnoGo!
- maatschappelijke - en onderwijsinstellingen.

Daarnaast werkt het cluster nauw samen met de overige clusters van Impuls, aangezien projectontwikkeling kan leiden tot het ontstaan van nieuwe activiteiten/investeringen én van nieuwe leads. Ook wordt de expertise en dienstverlening van collega's geregeld ingezet in trajecten die gericht zijn op het begeleiden van bedrijven naar vestiging in Zeeland. Omgekeerd biedt het cluster Vestigen ondersteuning bij verschillende thema's die binnen de andere clusters aan bod komen.

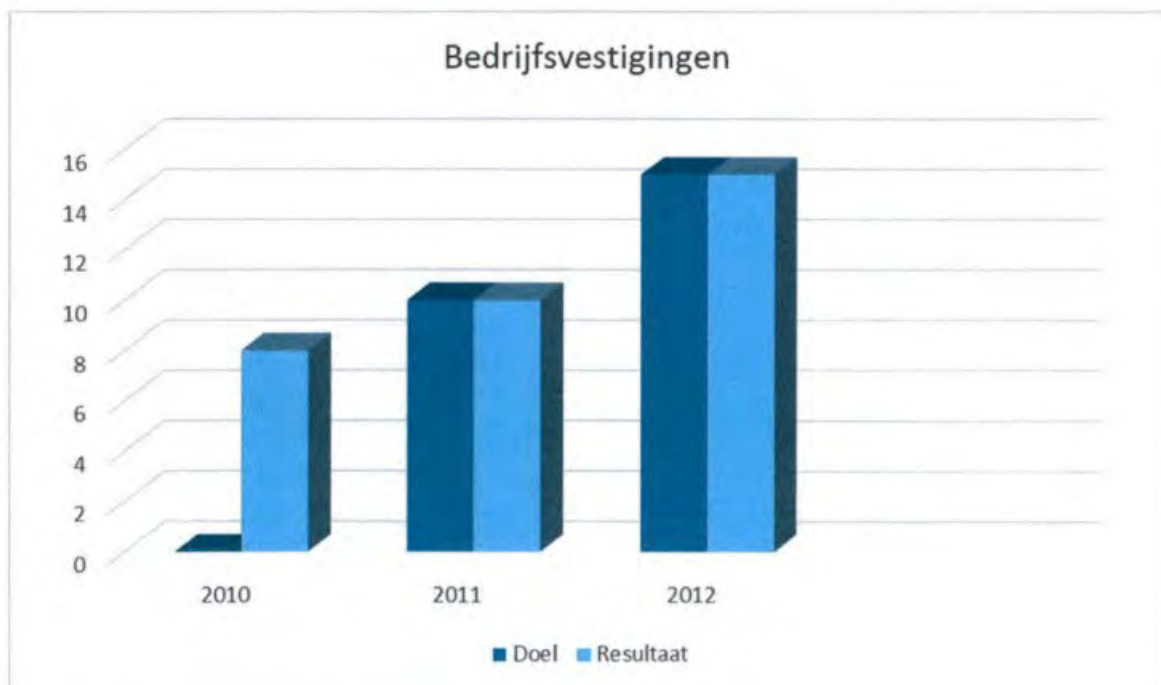
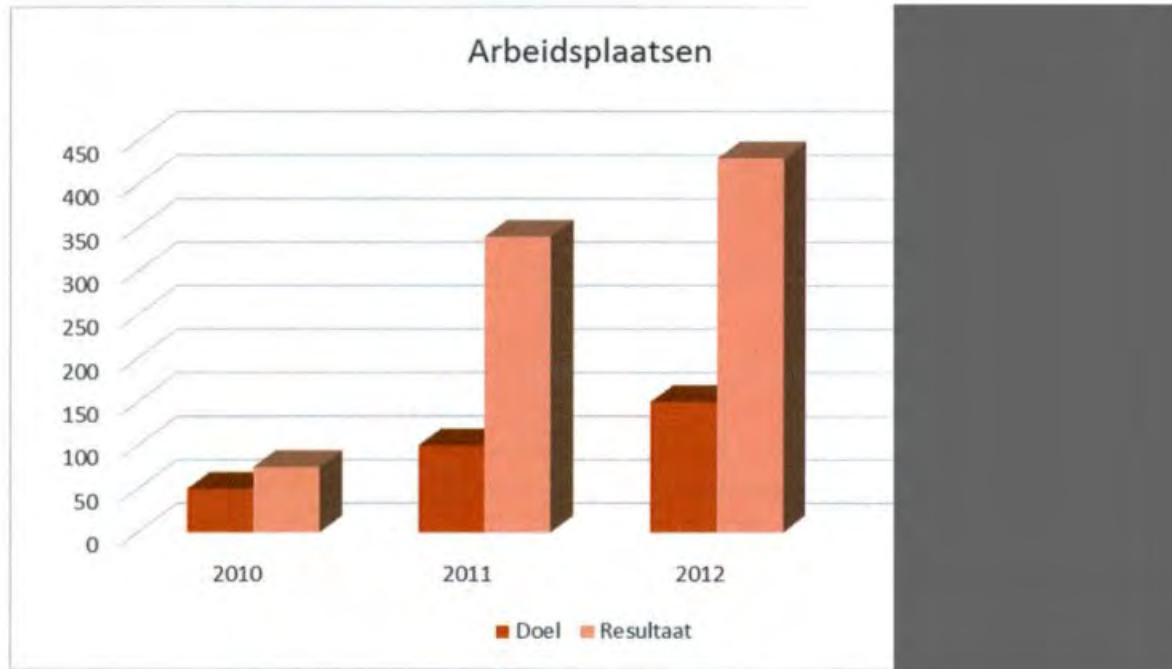
Lopende projecten/programma's

Het cluster Vestigen heeft sinds de verdieping van de crisis te maken met een teruglopende leadportefeuille, die desondanks uit ongeveer 65 dossiers bestaat. Het onderhouden en uitbouwen van deze portefeuille in omvang en kwaliteit is een belangrijke prioriteit. Deze trajecten verschillen in inhoud en omvang, en verkeren in verschillende stadia van beslissing.

Waar de doelstelling voor 2013 het realiseren van 15 nieuwe vestigers die gezamenlijk 150 arbeidsplaatsen vertegenwoordigen, stelt het cluster zich voor 2014 ten doel twee vestigingen meer te realiseren. De doelstelling van het aantal daarmee samenhangende arbeidsplaatsen wordt opgeschroefd naar 200. Ook het realiseren van uitbreidingsinvesteringen wordt tot de doelstelling gerekend, evenals het voor 2014 benoemde 'behoud' van bedrijvigheid; hiermee kan het cluster aantoonbaar bijdragen aan het voor de provincie behouden van bedrijvigheid en de daaraan gekoppelde werkgelegenheid.

Een voorbeeld hiervan kan een bedrijf zijn dat zich aan het oriënteren is op een locatie buiten de provincie. Vestigen kan zich door het inzetten van de beschikbare instrumenten en het relevante netwerk inspannen het bedrijf voor de provincie Zeeland te behouden.

Resultaten 2010 - 2013

Naast de individuele leads houdt Vestigen zich bezig met de projecten, programma's en/of aandachtsgebieden. Hieronder een overzicht.

Ontwikkeling biobased economy

De totstandkoming van een acquisitieplan Biobased voor Zuidwest-Nederland heeft wat meer tijd nodig dan eerder voorzien. Toch ontstaan er regionale kansen voor acquisitie, bijvoorbeeld door een goede aansluiting op provinciale en Europese subsidieprogramma's en door aan te haken op regionale ontwikkelingen.

Doelstelling: voor de ontwikkeling van de biobased economy in Zuidwest-Nederland en het vormgeven van de Biobased Delta is een acquisitieplan voor de regio in voorbereiding. Hiervan kan een opgave voor het cluster Vestigen worden afgeleid.

Partners: Brabantse Ontwikkelings Maatschappij, Cluster Biobased economy, NV REWIN West-Brabant, e.a.

Rol: acquireur, vormgever, verbinder.

Begroting: n.v.t.

Ontwikkeling van de Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone

Zowel het strategisch acquisitieplan als het uitvoeringsprogramma zijn afgerond. Eén van de opgenomen acties is inmiddels uitgevoerd: het samen met Zeeland Seaports en Gemeente Terneuzen promoten van de Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone op de vastgoedbeurs PROVADA.

Doelstelling: opstellen van een strategisch acquisitieplan voor de Kanaalzone en een aansluitend uitvoeringsplan dat nieuwe activiteiten voor het cluster in beeld brengt.

Partners: Dow Benelux BV, Gemeente Terneuzen, Zeeland Seaports.

Rol: acquireur, initiator.

Begroting: n.v.t.

Veiligheidscluster

Met de vestiging van een aantal kleinere bedrijven, een uitgewerkte projectbeschrijving en subsidieaanvraag, en de inventarisatie van een aantal kansrijke prospects is de eerste aanzet tot clustervorming gegeven op het gebied van o.a. een kennis- en oefencentrum rond het thema veiligheid. Vanaf 2014 staat de uitbouw hiervan op de agenda.

Doelstelling: vorming van een Veiligheidscluster. Dit is een afgeleid project uit het uitvoeringsprogramma dat door de Stuurgroep Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone is vastgesteld. De clustervorming is een sectorale ontwikkeling.

Partners: individuele bedrijven, projectgroep Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone.

Rol: acquisiteur, vormgever.

Begroting: n.v.t.

Foodport Zeeland

De vestiging in 2012 van een groot internationaal bedrijf is een goed voorbeeld van de mogelijkheden binnen deze kansrijke sector. Vestigen heeft dit jaar ook aansluiting gezocht bij de strategische acquisitie op food onder leiding van NFIA. Bovendien denkt het cluster mee over de positionering van Foodport Zeeland.

Doelstelling: het uit acquisitieoogpunt benutten van kansen die binnen het netwerk van agro-, aqua- en foodverwerkende bedrijven worden gecreëerd.

Partners: cluster Biobased economy, Foodport Zeeland, Zeeland Seaports.

Rol: acquisiteur, verbinder.

Begroting: n.v.t.

Maintenance Valuepark

Doelstelling: uitrol van de themalocatie Maintenance Valuepark en zoeken naar passende en complementaire bedrijvigheid.

Partners: cluster Maintenance & Logistiek, Dow Benelux BV, Zeeland Seaports e.a.

Rol: acquisiteur.

Begroting: n.v.t.

De Recreatiekansenkaart

Doelstelling: vinden van nieuwe functionele en ruimtelijke mogelijkheden op het gebied van recreatie en toerisme als onderdeel van geactualiseerd provinciaal beleid.

Partners: cluster Vrijtijdseconomie, gemeenten, Provincie Zeeland.

Rol: acquisiteur.

Begroting: n.v.t.

Innovatie van de zorg economie

Doelstelling: de zorg economie in Zeeland innoveren door het creëren van nieuwe concepten op het gebied van de medische industrie en de zorg.

Partners: cluster Zorg economie.

Rol: acquisiteur.

Begroting: n.v.t.

Uitrol project Kenniswerf

Doelstelling: uitrollen van het project Kenniswerf. Werven voor deze locatie (met een duidelijke propositie).

Partners: alle betrokken partijen bij de Kenniswerf, inclusief cluster Investeren.

Rol: projectpartner, acquisiteur.

Begroting: n.v.t.

Schatgraven in eigen regio

Doelstelling: het intensiveren van contacten met gevestigde bedrijven om daaruit nieuwe leads te genereren en op te volgen.

Partners: huidige bedrijven binnen het netwerk.

Rol: acquisiteur, verbinder.

Begroting: n.v.t.

Nieuwe projecten/programma's/aandachtsgebieden

Het cluster Vestigen werkt in een dynamische omgeving. Naast het opvolgen van leads in de portefeuille, bepalen nieuwe ontwikkelingen of toegenomen aandacht voor bestaande ontwikkelingen mede de agenda van het cluster. Hierbij is de rol altijd gericht op acquisitie.

Bewerken nieuwe geografische markten en segmenten

Doelstelling: uitvoering geven aan de resultaten van een onderzoek naar nieuwe geografische markten en segmenten teneinde nieuwe markten aan te boren.

Partners: te selecteren adviesbureau.

Rol: opdrachtgever, en na afloop acquisiteur.

Begroting: n.v.t.

Ontwikkelen nieuwe websites

Doelstelling: ontwikkelen van twee nieuwe (internationaal georiënteerde) websites om Zeeland als economische vestigingsregio onder de aandacht te brengen.

Partners: gemeenten, Provincie Zeeland, Zeeland Seaports.

Rol: initiator, opdrachtgever.

Begroting: n.v.t.

Uitwerken 'Ruimte voor Pioniers'

Doelstelling: op initiatief van de provincie is gewerkt aan een positionering van Zeeland die uitgemond is in de identiteit 'LAND IN ZEE!'. Voor wonen en werken is het domein 'Ruimte voor Pioniers' ontwikkeld dat onder regie van het cluster Vestigen vertaald gaat worden in een concreet platform en activiteiten die mede ingezet kunnen worden voor promotie en acquisitie.

Partners: Provincie Zeeland, regionale bedrijfsleven.

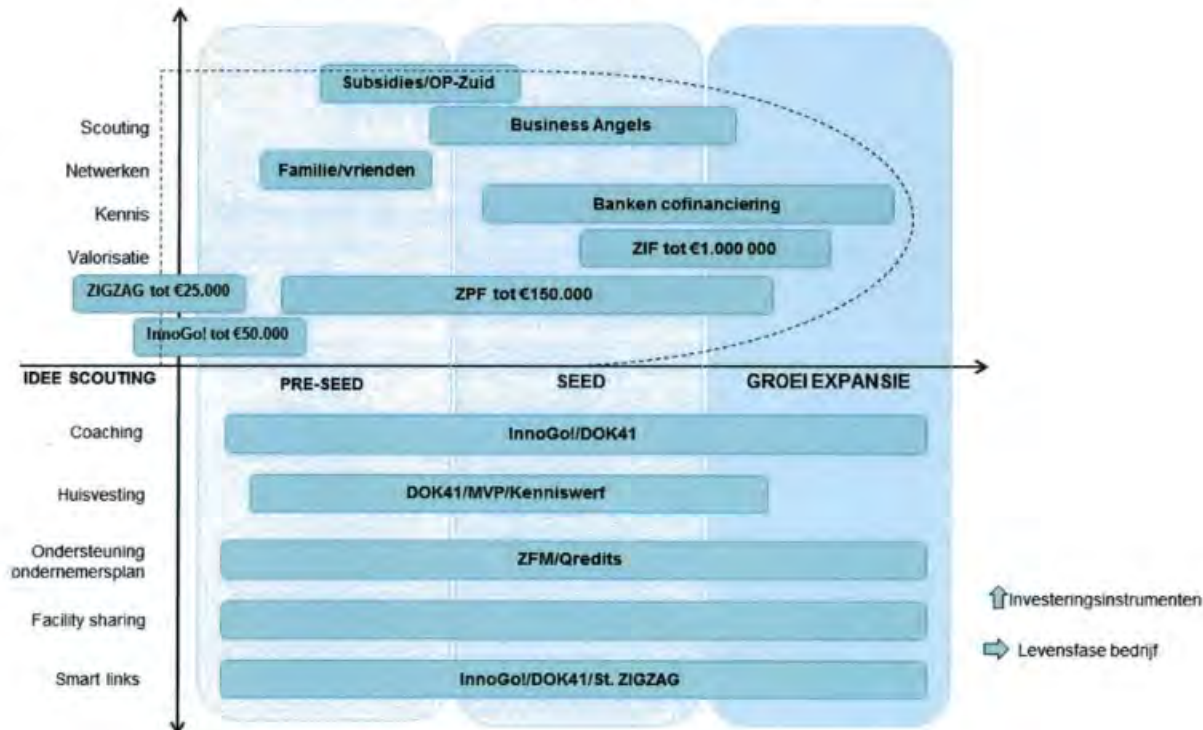
Rol: coördinator, penvoerder.

Begroting: n.v.t.

Investeren

Het Zeeuws investeringscluster, bestaande uit Zeeuwse bedrijven en fondsen, heeft als doel de investeringen in innovatie en groei van starters en Zeeuwse mkb-bedrijven te verhogen op basis van de marktbehoefte. Impuls heeft bij het opzetten en inrichten van dit Zeeuws investeringscluster een regierol. Haar cluster Investeren (niet te verwarren met Zeeuws Investeringscluster) vormt daarnaast de verbindende factor tussen tal van initiatieven in Zeeland die de bestaande instrumenten in de keten van financieren aanvullen en versterken. Het vervult ook een faciliterende en ondersteunende rol voor startende innovatieve ondernemers uit de Zeeuwse (speerpunt)sectoren. Daarnaast begeleidt zij deze starters – samen met reguliere mkb-ondernemers met innovatietalent en groeiambitie – naar financiële bronnen, met als doel de transparantie in de Zeeuwse kapitaalmarkt te vergroten én de bevordering en realisatie van financieringen voor innovatieve (startende en snelgroeiende) bedrijven in het mkb. In onderstaand figuur van het investeringscluster Zeeland worden financieringsbronnen gekoppeld aan de levensfasen van de ondernemingen. De rollen en betrokkenheid van Impuls hierbinnen variëren. Zo geeft Impuls invulling aan het commissariaat (Zeeuws Participatiefonds), is het aandeelhouder (Zeeuws InvesteringsFonds), of voert Impuls de regeling uit en heeft de regie in handen (InnoGo!, DOK41).

Investeringscluster Zeeland

Ontwikkelingen

Bedrijven die willen innoveren of ambitieuze groeiplannen hebben, hebben vaak behoefte aan extern kapitaal om innovaties van de grond te krijgen en/of potentieel te benutten. Ondanks dat het aanbod van externe investeerders (familie/ vrienden, banken, Informal Investors, Venture Capital Funds) groot lijkt, blijkt het daadwerkelijk vergaren van extern kapitaal lastig. Dat komt mede door de invoering van wereldwijde actuele regelgeving, waardoor bankiers bij verstrekking en continuering van kredietfaciliteiten meer informatie (moeten) eisen. De meeste ondernemers zijn hierop niet voorbereid. Daarnaast tonen publicaties over mkb-financiering (Finance Gap-2007, MKB Nederland-2008, Op pad-2009) dat financieringsproblemen niet bestaan uit kapitaalgebrek, maar dat de kern van de problematiek wordt gevormd door:

- de moeilijkheidsgraad van de beoordeling van de financieringsplannen
- de hoge kosten van beoordeling door financiers
- onvoldoende onderbouwing van de plannen door het mkb.

Dat ziet ook Impuls naar aanleiding van lopende projecten/subsidieprogramma's: innovatieve ideeën van Zeeuwse mkb-bedrijven stranden vaak in de vertaalslagfase van het idee naar financierbaar businessplan. Zeker bij startende ondernemers. Hiernaast zijn de resultaten van het pilotproject Zeeland Financial Matching (uitvoering Impuls) veelbelovend: 60% van de ondernemers kreeg financiering en 20% verlenging van zijn bestaansrecht. Impuls ziet dan ook een nadrukkelijke rol om als onafhankelijke organisatie regie te nemen in dit gehele proces. Waarbij het uitdrukkelijk niet alleen om geld gaat, maar juist om intensieve begeleiding, het netwerk en het overzicht van het speelveld die noodzakelijk zijn om een ondernemer verder te helpen.

Er wordt al door diverse partijen (Impuls, InnoGo!, DOK41, ZIGZAG, ZPF en ZIF) ingezet op goede samenwerking en bundeling van krachten tussen de verschillende instrumenten. In 2014 wordt verder onderzocht naar een optimalere samenwerking.

2014

Voor volgend jaar voorziet Impuls drie taken om de transparantie in het Zeeuwse investeringscluster te vergroten:

- Samenwerking en afstemming met partners in de financieringsketen om het Zeeuws investeringscluster meer bekendheid te geven bij starters en (innovatieve) mkb-ers. Impuls neemt hierin de regie. Het doel hiervoor is tweeledig: duidelijkheid voor de ondernemer scheppen en een betere benutting van de regelingen. Hiervoor zullen onderlinge werkaafspraken over (gezamenlijke) communicatie en werkaafspraken worden gemaakt.
- Het uitvoeren van de diverse rollen die Impuls heeft bij de instrumenten.
- Het ontwikkelen/verkennen van nieuwe instrumenten.

Inbedding

Samenwerking met de volgende bestaande fondsen, banken en andere financiële entiteiten is een wezenlijk onderdeel van het cluster Investeren.

- Screeningcommissie InnoGo!, bestaande uit ervaren Zeeuwse ondernemers, waaronder Dow Benelux BV, Philips Lighting Vitrite, Prior Advies, Unitron, Rabobank en Biobased Pilot Plant (Gent);
- Faciliteerders en begeleiders van starters binnen InnoGo!;
- Stichting Incubator Zeeland (bestuur DOK41);
- Stuurgroep Kenniswerf Zeeland: Amels, Humaris, HZ University of Applied Sciences, Oceanwide, Provincie Zeeland, RPCZ, TEAM Industrial Services en Stichting ZIGZAG;
- Aandeelhouders van het Zeeuws Participatiefonds: ABN Amro, Provincie Zeeland, ZLM Verzekeringen;

- Aandeelhouders van het Zeeuws InvesteringsFonds: enkele private investeerders, Stichting ZIGZAG;
- Periodiek overleg investeringscluster Zeeland met InnoGo!, DOK41, Stichting ZIGZAG, ZPF, ZIF. Uitbreiding beoogd met banken en andere bedrijven;
- Kenniswerfbijeenkomsten met bedrijfsleven en kennisinstellingen, zoals: HZ University of Applied Sciences, Scalda, Provincie Zeeland, University College Roosevelt;
- Netwerk rondom het vormen van de kredietunie en het werken met revolverende (project)financiering, zoals Provincie Zeeland en ministerie van Economische Zaken.

Daarnaast werkt Impuls samen met haar grote netwerk (waaronder het bedrijfsleven en kennisinstellingen in de regio Zuidwest-Nederland).

Lopende projecten en programma's

InnoGo! II

InnoGo! II is het vervolg op het in 2012 afgeronde InnoGo!, dat innovatieve (techno)starters in Zeeland begeleidt en ondersteunt bij de opzet van een bedrijf en/of de ontwikkeling van een product. Naast innovatieve (techno)starters ligt de focus ook op innovatie bij biobased bedrijven (speerpuntsector) in het mkb (tot 100 fte).

Doelstelling: ondersteuning 40 ondernemers in 3 jaar. In 2014: 5 technostarters en 5 biobased initiatieven ondersteunen.

Partners: ABAB, Dow Benelux BV, Delta, HZ University of Applied Sciences, Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland, Philips, Prior Advies, Provincie Zeeland, Stichting ZIGZAG, Syntens, Unitron, Zeeland Seaports, Zeeuws Participatiefonds, Zeeuwse Rabobanken, Zeeuws InvesteringsFonds.

Rol: ontwikkelaar, penvoerder, projectcoördinatie, begeleiding starters, projectadministratie, rapportage naar financiers.

Begroting: € 2,2 miljoen in 4 jaar. 2014 (2e jaar operationeel): circa € 650.000.

DOK41

DOK41 faciliteert, adviseert en ondersteunt startende ondernemers uit de kennisintensieve en technologische sector in Zeeland. Met het DOK41-netwerk, zijn kennis en partners wordt de groei van bedrijven versneld.

Doelstelling: voor 2014: faciliteren van 5 ondernemers via de – kennisintensieve – kantooromgeving en 3 starters via de – technologische – loodsen, het realiseren van 5 samenwerkingsverbanden en daarmee circa 20 directe en 8 indirecte arbeidsplaatsen.

Partners: DOK41 is een project van de Stichting Incubator Zeeland en is mede mogelijk gemaakt door een bijdrage uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling in het kader van OP-Zuid en steun van Gemeente Vlissingen, Ministerie van Economische Zaken, Provincie Zeeland, en lokale partners als DELTA NV, HZ University of Applied Sciences, l'escaut woonservice, Orionis Walcheren, Rabobank Walcheren/Noord-Beveland, Scalda en Stichting ZIGZAG.

Rol: projectcoördinatie, verbinder projecten, projectadministratie en algehele rapportage
Begroting: € 1,8 miljoen in 4 jaar. Voor 2014 (4e jaar operationeel): circa € 240.000.

DOK41 Creatief

Het in mei 2013 geopende nieuwe deel van DOK41 faciliteert, adviseert en ondersteunt startende ondernemers uit de Zeeuwse creatieve sector. Met het aangeboden netwerk, de kennis en partners wordt de groei van bedrijven versneld. De combinatie met de bestaande doelgroep van technostarters is daarbij van grote toegevoegde waarde omdat beide doelgroepen elkaar op meerdere vlakken kunnen aanvullen. Hierdoor worden samenwerkingsverbanden toegankelijker en kunnen nieuwe productmarktcombinaties ontstaan.

Doelstelling: voor 2014: faciliteren van 13 ondernemers via vaste werkplekken en 11 ondernemers via flexwerkplekken.

Partners: DELTA NV, Habitat Projectontwikkelingen, Rabobank Walcheren/Noord-Beveland, Stichting ZIGZAG.

Rol: ontwikkelaar, penvoerder, begeleiding starters, projectadministratie, projectcoördinatie, rapportage naar financiers.

Begroting: € 108.100 voor 2 jaar. Voor 2014 (2e jaar operationeel): circa € 10.000.

Zeeuws Participatiefonds

Het Zeeuws Participatiefonds (ZPF) verstrekt hoog risicodragend kapitaal aan startende en doorstartende ondernemers in Zeeland. Het gaat hierbij om financieringsaanvragen met een maximum van € 150.000. Het ZPF richt zich op bedrijven uit het mkb die economische spin-off voor Zeeland kan genereren.

Doelstelling: het financieren van mkb-bedrijven met een mogelijke economische spin-off voor Zeeland.

Partners: ABN Amro, Provincie Zeeland, ZLM Verzekeringen.

Rol: afgevaardigde van Provincie Zeeland in het commissariaat, afstemmer met het Zeeuws investeringscluster en netwerk-inzetter.

Zeeuws InvesteringsFonds

Het doel van het Zeeuws InvesteringsFonds (ZIF) is het financieren van nieuwe risicovolle technologische ontwikkelingen en bedrijvigheid op diverse economische Zeeuwse speerpunten. Hierdoor wordt beter voorzien in de marktvraag naar risicodragend kapitaal tussen de € 150.000 en € 1.000.000. De focus is op innovatieve technostarters jonger dan 5 jaar met (forse) groeipotentie.

Doelstelling: het aangaan van minimaal 2 participaties in 2014.

Partners: AgentschapNL, Provincie Zeeland, Stichting ZIGZAG en zes private investeerders. Plus samenwerking met regionale banken en/of andere fondsen/private investeerders.

Rol: aandeelhouder van fonds, administrator, verbinder, algemene assistent en coördinator.

Begroting: € 8 miljoen (12 jaar).

Kenniswerf Zeeland

Het doel van Kenniswerf Zeeland is partijen bij elkaar brengen, komen tot samenwerking op verschillende thema's en onderling kennis en expertise uitwisselen.

Het tweede doel is het gebied, de uitstraling én de samenwerking daadwerkelijk vorm te geven en uit te dragen. Dit kan door gezamenlijke projecten en gezamenlijke branding van de Kenniswerf.

Het derde doel is (mede door het realiseren van bovenstaande doelen): aantrekken van nieuwe (samenwerking)partners en partijen die zich op het Kenniswerfterrein willen vestigen.

Doelstelling: in komend jaar 8 nieuwe bedrijven met gemiddeld 3 medewerkers per bedrijf aantrekken; de partners fysiek bij elkaar brengen door minimaal 2 grotere - en 2 themabijeenkomsten te organiseren; en het bundelen van krachten van HRM-partners Kenniswerf Zeeland door organisatie van minimaal 2 inspiratie-/netwerksessies; realiseren van minimaal 2 matches/uitwisselingen.

Partners: bedrijfsleven betrokken bij de Kenniswerf (primaire dragers); HZ University of Applied Sciences en Scalda (nauwe samenwerking en ondersteuning); gemeente Vlissingen en Provincie Zeeland (financiële bijdrage in eerste drie jaar). Rol: penvoerder, aanjager en ontwikkelaar van economische projecten en bij acquisitie.

Begroting: € 355.000 (4 jaar).

Nieuwe projecten

Zeeland Financial Matching

Zeeuwse innovatieve startende ondernemers en groeiers uit het mkb die kans op financiering willen vergroten maar moeite hebben met het opstellen van hun financieringsvraagstuk, kunnen een beroep doen op Zeeland Financial Matching (Zeeland FM). Op basis van een succesvolle pilot in 2011/2012 is de toegevoegde waarde van dit instrument aangetoond, waarmee het een belangrijke rol in het Zeeuws investeringscluster inneemt.

Doelstelling: uitvoering geven aan dit project (eind 2013 geïnitieerd) waarmee de realisatie van financieringen voor innovatieve (startende en snelgroeiende) bedrijven in het mkb worden bevordert. Plus jaarlijks 20 vouchers verstrekken (50% kostendekkend voor financiële experts - tot max. € 2.500.

Partners: accountants, Provincie Zeeland, Stichting ZIGZAG, Zeeuwse banken, Zeeuws InvesteringsFonds, Zeeuws Participatiefonds, en regionale financiële dienstverleners.

Rol: projectontwikkelaar, penvoerder, projectcoördinatie, alsmede rapporteur aan partners.

Begroting: circa € 75.000,- per jaar.

Cluster Biobased economy

In een biobased economy nemen groene grondstoffen de rol over van fossiele grondstoffen (zoals olie, dat niet alleen een brandstof is, maar ook een grondstof voor kunststoffen en vele andere chemische producten). In Zuidwest-Nederland zijn agro-foodbedrijven, chemische bedrijven en apparatenbouwers gevestigd die het voortouw kunnen nemen bij deze omwenteling. Met nieuwe producten en werkwijzen kunnen zij nieuwe markten aanboren die resulteren in nieuwe (economische) infrastructuur. Het bundelen van krachten is hierbij onontbeerlijk.

Ontwikkelingen

Overheden, kennisinstellingen en bedrijven zijn ervan overtuigd dat de transitie naar een biogebaseerde economie in de komende decennia plaatsvindt. Hoe deze transitie precies zal verlopen, is niet te voorspellen, maar het hangt samen met een aantal factoren zoals: de beschikbaarheid en de prijs van olie en gas; eventuele winning van schaliegas; technologische ontwikkeling en de beschikbaarheid van biomassa.

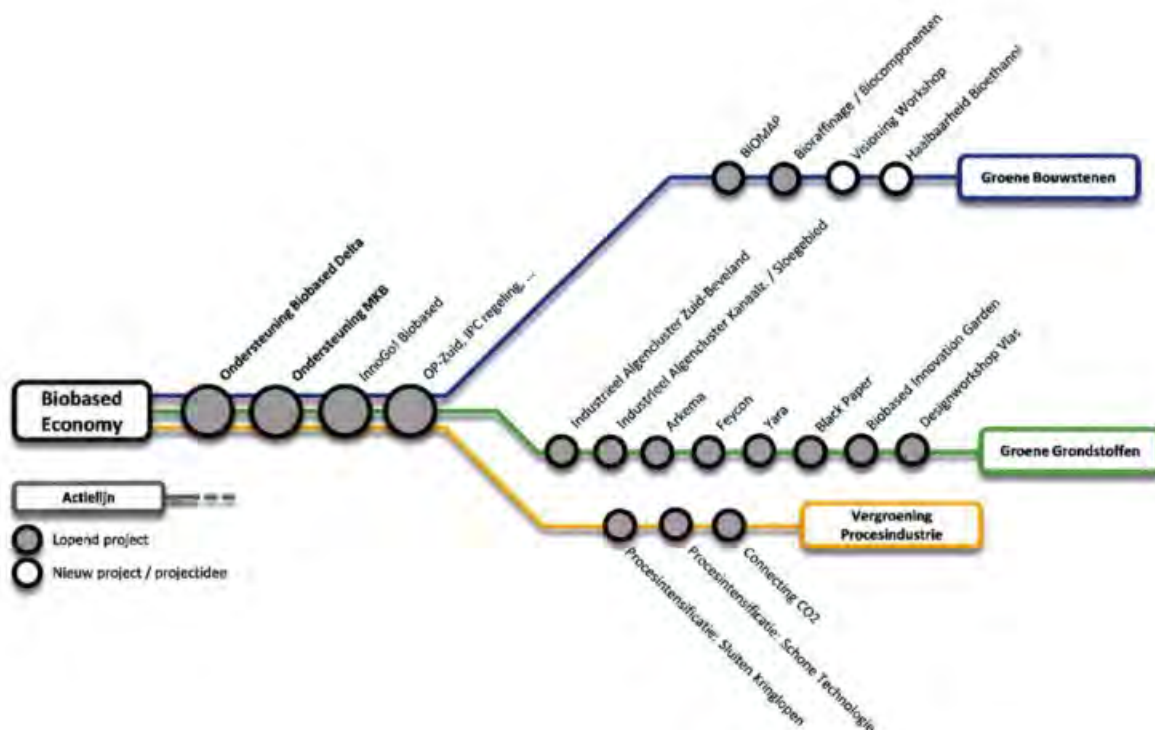
In Zuidwest-Nederland hebben overheden, kennisinstellingen en bedrijven de krachten gebundeld in een samenwerkingsverband dat Europees koploper wil zijn in de biobased economy: de Biobased Delta.

Om dit uitdagende plan gezamenlijk te realiseren, is een meerjarig businessplan opgezet: Agro meets Chemistry. In de uitvoering hiervan is het belangrijk om een evenwicht te vinden tussen projecten met een positieve businesscase op korte termijn en onderzoeksprojecten gericht op de lange termijn. Impuls werkt aan de uitvoering van dit businessplan door partijen te verbinden, projecten op te zetten, en het mkb en agrarische bedrijven te begeleiden.

Inbedding

In de op te richten Stichting Biobased Delta is een zware vertegenwoordiging samengebracht uit overheden, kennisinstellingen en bedrijven, met als directeur oud-topman Sederel van chemiebedrijf Sabic. De kerngroep/stuurgroep bestaat uit vertegenwoordigers van Impuls, de provincies Zeeland, Brabant en Zuid-Holland, NV Rewin West-Brabant, ZLTO, Avans en Gemeente Bergen op Zoom. De daadwerkelijke uitvoering en projectontwikkeling vindt plaats in de regio. Hiertoe is het Uitvoeringsbureau Biobased Zeeland opgericht, waarvan Impuls trekker en coördinator is. Impuls werkt hierin samen met Zeeland Seaports, de Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland, Syntens, ZLTO, Wageningen UR en de Provincie Zeeland.

De foodactiviteiten zijn in een aparte stichting ondergebracht die wordt aangestuurd door het bedrijfsleven. Daarnaast is een Uitvoeringsbureau Foodport Zeeland opgericht, waarin de samenwerking tussen de Provincie Zeeland en de NV Economische Impuls Zeeland nader wordt geregeld. Impuls neemt ook in 2014 zitting in dit Uitvoeringsbureau.

Lopende projecten

Veel aandacht en energie van het cluster Biobased economy van Impuls is gericht op projecten in het kader van Agro meets Chemistry. Impuls onderscheidt hierin drie resultaatgebieden die elkaar kunnen overlappen:

- programmamanagement van het Uitvoeringsbureau Biobased Zeeland;
- aanjagen van projecten op het gebied van grondstoffen (B1), bouwstenen (B2) en procesindustrie (B3);
- bevorderen van business development bij mkb-bedrijven.

Onderstaande selectie geeft een goed beeld van de Impuls-activiteiten per resultaatgebied:

Uitvoeringsbureau Biobased Zeeland

Het Uitvoeringsbureau stemt projecten af, denkt na over nieuwe projecten en adviseert de Provincie Zeeland. Doelstelling is het mede-realiseren van de (Zeeuwse) schaa sprongprojecten/andere initiatieven van het bedrijfsleven en kennisinstellingen. Financiering van projecten is hierbij een belangrijk onderdeel. Daarnaast adviseert Impuls de Provincie Zeeland en is Impuls de verbindende schakel tussen het Uitvoeringsbureau Zeeland en de (op te richten) Stichting Biobased Delta.

Partners: Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland, Provincie Zeeland, Syntens, Wageningen UR, Zeeland Seaports, ZLTO.

Rol: aanjager, trekker.

Begroting: geen, wel adviserende rol voor Economische Agenda Provincie Zeeland voor de nieuwe biobased projecten (budget Economische Agenda € 1,2 miljoen per jaar (tot 2015)).

Aanjagen projecten

Impuls jaagt projecten aan op het gebied van grondstoffen (B1) in twee thema's: Aquatische groene grondstoffen (B1.1.) en Droge groene grondstoffen (B1.2.), alsmede Groene bouwstenen (B2) en procesindustrie (B3).

Algen en wieren

De teelt, verwerking en vervaardiging van dit 'groene goud' biedt vele toepassingsmogelijkheden op het gebied van grondverrijking, energie, chemicaliën en bioactieve componenten, zoals kunstmest, proteïnen, omega-3 en -6-vetzuren, antioxidanten, biodiesel en voedsel voor schelpdieren. Voor een commerciële toepassing en een grootschalige marktintroductie moeten nog grote stappen worden gezet. In 2013 is begonnen met het opstellen van een Roadmap Algen en wieren, om toekomstige technische, commerciële uitdagingen en kansen in kaart te brengen. Belangrijke uitdaging is om stakeholders uit potentiële eindmarkten te interesseren zich te committeren aan bestaande of nieuwe initiatieven. Deze roadmap wordt in 2014 verder doorontwikkeld en dient als handvat voor concrete nieuwe projectontwikkelingen. Enkele voorbeelden:

Industrieel algencluster

Het Industrieel algencluster bestaat uit twee delen die vanuit Pieken in de Delta een gezamenlijke omvang hebben van € 1,9 miljoen (tot 2014).

Industrieel algencluster Zuid-Beveland

Pilotplant met fotobioreactor bij Lamb Weston.

Doelstelling: ontwikkeling van een waardeketen met een passend businessmodel door het inrichten van een grootschalig fieldlab.

Partners: Algaelink, Avans, HZ University of Applied Sciences, Impuls, Lamb Weston, Zeeland Aquacultuur.

Rol: projectmanager, ontwikkelaar, penvoerder.

Industrieel algencluster Kanaalzone/Slogebied

Onderzoek van afvalwater op samenstelling en geschiktheid voor algenteelt via laboratoriumtesten.

Doelstelling: onderzoek of en welke afvalwaterstromen geschikt zijn voor algenteelt, en waar deze algen dan kunnen worden afgezet (quickscan).

Partners: Avans, Dow Benelux BV, Heros, HZ University of Applied Sciences, Sagro MA, Yara, Zeeland Refinery.

Rol: projectmanager, ontwikkelaar, penvoerder.

Zeewierproductie voor eiwitten en chemie

Uit het in 2012 ingezette haalbaarheidsonderzoek 'Biomassa als grondstof voor de chemie' is voor Arkema een mogelijk ontwikkeltraject voortgekomen: 'Zeewierproductie voor eiwitten en chemie'. De voorbereidingen voor wierenteelt in een waterbassin van Arkema zijn momenteel in volle gang waarbij teeltomstandigheden en raffinageconcepten belangrijke onderdelen vormen. Tevens worden eindmarkten gezocht in de chemie- en foodsector.

Doelstelling: op pilotschaal onder semigecontroleerde omstandigheden zeewier telen voor de extractie van eiwitten voor de foodmarkt en suikers voor de chemiesector.

Partners: Arkema, FBR, Northsea Weed, Wageningen UR (FBR en PRI).

Rol: projectontwikkeling, uitvoerder financieringstraject.

Begroting: € 0,75 miljoen in 2013-2015.

Algenteelt op restwater voor omega-3-vetzurenproductie

Industrieel onderzoek naar de opzetmogelijkheden voor een bioraffinaderij in Zeeland.

Doelstelling: onderzoek verrichten naar nieuwe algenproducten die omega-3-vetzuren bevatten ten behoeve van ontwikkeling van een eigen, nieuw algenteeltsysteem. Tevens onderzoek naar procedéverbeteringen met het gebruik van CSM-afvalwater.

Partners: Algae Biotech, CSM, HZ University of Applied Sciences.

Rol: begeleiding bij vorming consortium en aanvraag Economische Agenda van de Provincie Zeeland.

Begroting: € 450.000 (2012-2014).

Algen ten behoeve van N-fixering

Dit project komt voort uit Pieken in de Delta-project 'Industriële algenteelt', en heeft een 'Biobased voucher' ontvangen (zie C.). Yara toetst hierin op industriële schaal een waterzuiveringsconcept met open algenbassins op zowel technische als economische haalbaarheid. Focus van het onderzoek ligt op de voorkant van het kweekstelsel, maar er is ook aandacht voor valorisatie van de eindproducten (in de meststoffenmarkt of voedingsmiddelenindustrie). De realisatie van dit omvangrijke industriële systeem zou een van de grootste open algenkweek-pilots in Noordwest-Europa behelzen.

Doelstelling: tweejarige test (2013–2015) van een vernieuwend waterzuiveringsconcept door op industriële schaal proceswater te zuiveren door middel van algenkweek en het vastleggen van stikstof (N-fixering).

Partners: Algaspring, Dethon, Evides, Sagro, Yara.

Rol: facilitator subsidieaanvraag.

Begroting: € 1 miljoen (o.a. € 295.000 subsidie uit Economische Agenda van Provincie Zeeland).

Droge groene grondstoffen

Agro(rest)stromen (die ook van infrabeheerders als Rijkswaterstaat kunnen komen) kunnen waardevol zijn als grondstoffen voor diverse industrieën. Ook kunnen planten stoffen bevatten die uitstekende alternatieven zijn voor chemische stoffen (zo bevatten uien het voedingssupplement quercetine, is stevia een goede suikervervanger, of worden vlas- en hennepvezels gebruikt in de bouw/in kunststoffen). Onderzoek spitst zich toe op het maken van goede business cases. Enkele voorbeelden:

Black paper

Advanced Waste Water Solutions B.V., Van Houtum (Swalmen) en Cradle Crops (Westdorpe) bedachten een concept waarbij papier kan worden gemaakt op basis van de papiergrondstof cellulose uit non-woodgewassen; uit reststromen die ontstaan bij de celluloseproductie kunnen bouwstenen voor de biobased economy worden gewonnen. Dit zorgt voor een aanzienlijke lagere belasting van de waterzuivering en vermindering van afvalstromen.

Doelstelling: onderzoek of het technisch, economisch en organisatorisch haalbaar is om in Zeeland een pulpfabriek te realiseren die papier maakt uit non-woodgewassen. Ook de verwaarding van inhoudsstoffen uit waterige reststromen speelt een belangrijke rol.

Partners: AWWWS, Cradle Crops, Van Houtum.

Rol: begeleider subsidieaanvraag, monitor.

Begroting: € 2,2 miljoen in 2013-2015 (provinciale Economische Agenda en OP-Zuid).

Biobased Innovation Garden

'Biobased Innovation Garden Rusthoeve 2020' biedt ruimte en mogelijkheid om nieuwe teelten en ketenontwikkelingen voor de biobased economy in beeld te brengen en te ontwikkelen.

Doelstelling: het aanleggen van een proeftuin waar ondernemers met nieuwe groene grondstoffen worden geïnspireerd, en het voorbereiden van drie ketenprojecten.

Partners: DLV-plant, Rusthoeve, Wageningen UR, ZLTO.

Rol: vormgever/begeleider subsidie-idee en -aanvraag. In de uitvoering: ontwikkelaar ketenprojecten.

Begroting: € 550.000 (OP-Zuid en Provincie Zeeland).

Groene bouwstenen

Veel kunststofmaterialen, chemicaliën en coatings (o.a. verf en lijm) zijn gemaakt van chemische aromaten. Groene Bouwstenen richt zich op de ontwikkeling van bio-aromaten, functionele moleculen voor de coatingindustrie en de innovatieve benutting van vezels uit agroreststromen. Deze biomassa wordt opgewaardeerd naar materialen met een hoge toegevoegde waarde die een alternatief vormen voor chemische grondstoffen.

Slimme verbindingen

In het kader van het Interreg-subproject BIOMAP heeft Impuls in 2011-2012 gewerkt aan de opzet van een biomassamarktplaats, een virtueel hulpmiddel om vraag en aanbod van biomassastromen met elkaar te verbinden. Vanaf 2014 worden Biopark Terneuzen en Zeeland Seaports de exploitanten. De vrij toegankelijke marktplaats wordt ingebed in het Interreg-project 'Grenzeloze Logistiek' (waarvan Zeeland Seaports partner is).

Doelstelling: exploitatie van marktplaats door Biopark Terneuzen en Zeeland Seaports (vanaf voorjaar 2014).

Partners: Agroväst (Skaraborg, Zweden), Biopark Terneuzen, CISE (Italië), Zeeland Seaports, e.a.

Rol: projectontwikkeling, financiering, projectuitvoering.

Begroting: € 100.000 in 2011-2012.

Vlas, een ijzersterk natuurcomposiet

Natuurvezelcomposiet is een duurzame combinatie van een natuurvezel zoals vlas en (bio)hars.

Doelstelling: prototypeontwikkeling, kennisverbreding, marktontwikkeling en imagoverbetering. In eerste instantie wordt gericht op het ontwikkelen van producten voor de bouwwereld.

Partners: Delmeco, Faktor Plus, Logus/De Hoop, NPSP, Sabic, Van de Bilt zaden en vlas, Woongoed Zeeuws-Vlaanderen.

Rol: aanjager, ontwikkelaar.

Begroting: omvang € 371.576, subsidie € 185.788 via OP-Zuid.

Visioning Workshop

Tijdens het congres Visioning workshop BE (maart 2013) organiseerden Dow Benelux BV, Impuls en Universiteit Leiden onder de vlag van Biobased Delta drie workshops 'Visioning Workshop Biobased Delta'. Circa zestig personen (uit met name bedrijfsleven) namen deel.

Doelstelling: vanuit de workshop nieuwe samenwerkingsinitiatieven en business cases verkennen op het terrein van bioalcoholen, bioaromaten, biosurfactanten en groene grondstoffen.

Partners: Dow Benelux BV, TNO, Universiteit Gent, Universiteit Leiden, Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek, Wageningen UR.

Rol: medeorganisator, facilitator vervolgstappen.

Begroting: n.v.t.

Vergroenen van de procesindustrie

Dit thema omvat drie subthema's: het sluiten van kringlopen, de grootschalige inzet van groene grondstoffen en schone technologie. Hieronder enkele projecten.

Valorisatie van reststromen Sloegebied

Het onderzoek 'Valorisatie van reststromen Sloegebied' heeft eind 2010 de mogelijkheden van restwarmte- en reststroombenutting in het Zeeuwse Sloegebied onderzocht. Vraag en aanbod van reststromen is inmiddels in kaart gebracht. Aan de hand hiervan wordt een technische studie uitgevoerd naar een koppeling tussen Martens en Zeeland Refinery.

Doelstelling: opstellen businesscase om de koppeling tussen Martens en Zeeland Refinery te realiseren.

Partners: Martens, ministerie van Economische Zaken, Provincie Zeeland, Zeeland Refinery, Zeeland Seaports.

Rol: ontwikkelaar.

Begroting: circa € 2 tot 3,5 miljoen.

Energie Conversie Park

Hier staat de ontwikkeling van een Energie Conversie Park-concept centraal. Door een slimme, energetisch optimale combinatie van verwerkingstechnologieën moet de regionaal beschikbare biomassa op een efficiënte en economisch rendabele manier worden verwerkt. Voor vijf pilots zijn een technisch voorontwerp en een businessplan gemaakt; in de pilotlocatie van Heros in Sluiskil verrichten Wageningen UR en HZ University of Applied Sciences momenteel onderzoek.

Doelstelling: aanvullende biobased businesscases verkennen en op termijn realiseren in Sluiskil.

Partners: Brabantse Ontwikkelings Maatschappij, Heros, HZ University of Applied Sciences, Vlaamse rom's, Wageningen UR, Zeeland Seaports.

Rol: projectontwikkelaar, partner.

Begroting: totale projectomvang € 2 miljoen (Interreg).

Connecting CO₂

Zeeland Refinery beschikt ten behoeve van zijn procesvoering over twee waterstoffabrieken. De CO₂ die hier vrijkomt, kan mogelijk worden hergebruikt in de glastuinbouw of in specifieke foodgrade-toepassingen. Daarvoor zijn ter plaatse door TNO testen uitgevoerd met een relatief kleinschalige CO₂-zuiveringsunit.

Doelstelling: onderzoek naar afvang en zuivering van CO₂ voor gebruik (primair) in de glastuinbouw.

Partners: Ardagh, Brabantse Ontwikkelings Maatschappij, TNO, TOM, Zeeland Refinery.

Rol: projectontwikkelaar, financier.

Begroting: € 0,7 miljoen.

Bevorderen business development bij mkb

Het mkb heeft een belangrijke rol in de transitie van de fossiele economie naar biogebaseerde economie. Om dit in de praktijk te brengen is kennis en financiering nodig. Het Uitvoeringsbureau ontwikkelde met de Provincie Zeeland een instrumentarium dat business development bij biogebaseerde mkb-bedrijven ondersteunt, zoals vouchers voor bedrijven die zich richten op biobased business development.

Doelstelling: mkb innovaties laten leveren aan multinationals, producten en kennis laten ontwikkelen die de grootschalige transitie mogelijk maken.

Partners: Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland, Provincie Zeeland, Syntens.

Rol: uitvoerder.

Begroting: OP-Zuid, IPC-regeling, vouchers € 100.000, InnoGo! II € 600.000.

Nieuwe initiatieven

De biobased economy blijft de komende decennia in ontwikkeling. Dat biedt telkens nieuwe aanknopingspunten voor nieuwe initiatieven in het werkveld. Hieronder staan mogelijke projecten die deels hun basis vinden in eerder genoemde (gelijknamige) projecten en thema's (Groene grondstoffen, Groene bouwstenen en Vergroening procesindustrie). Deze lijst is indicatief. Vanuit de markt zullen nieuwe projecten naar boven komen terwijl andere projecten later of niet gerealiseerd zullen worden.

Impuls verwacht in 2014 minimaal vier nieuwe projecten (incl. één extra project door extra financiering Provincie Zeeland) te ontwikkelen, waarbij de wens van het bedrijfsleven en de kansrijkheid van biobased producten in de markt leidend zijn. Impuls is hierin aanjager, ontwikkelaar en realiseert financiering. Hieronder overzicht van ideeën die mogelijk tot projecten leiden.

- Projecten voortkomend uit het algencuster en de 'roadmap' die hiervoor wordt gemaakt.
- Opschaling groene grondstoffen (in samenwerking met DLV Plant, kennisinstellingen, Rusthoeve, WUR, ZLTO).
- Projecten voortkomend uit 'roadmap wieren' bijvoorbeeld: in opschaling teelten van onshore, nearshore naar op termijn offshore; bioraffinage van wieren; en ketentrajecten met spelers in de eindmarkten.
- Projecten voortkomend uit biomassastromen vanuit infrabeheerders (Rijkswaterstaat, Waterschappen, provinciale en gemeentelijke wegen), bijvoorbeeld vezels in beton.
- Uitvoeren van procesintensificatiescans (in samenwerking met Arkema, ICL-IP, Provincie Zeeland, Vitaal Kanaal & Sloe, Yara).
- Aanjagen van Energie & Grondstoffen Initiatief: nieuwe projectontwikkelingen faciliteren (met Dow Benelux BV, DELTA en regionale procesindustrie).
- Kleinschalige bioraffinage (in samenwerking met mkb-bedrijven, Wageningen UR).
- Bio-alcoholen als follow-up van de Biobased Visioning Workshop (in samenwerking met o.a. ICL-IP, Wageningen UR en Cosun).
- Power to Storage: valorisatie van peak shaving van windenergie binnen de procesindustrie via chemische conversiestappen.
- Green Deal Sloegebied (in samenwerking met bedrijven, Provincie Zeeland, Rijk en Zeeland Seaports).

Maintenance & Logistiek

Zoals de naam al aangeeft, is het Impuls-cluster Maintenance & Logistiek gericht op twee aandachtsgebieden: Maintenance en Logistiek. In dit jaarplan komen beide individueel aan de orde.

Maintenance

Binnen het cluster Maintenance & Logistiek richt Maintenance zich op de ontwikkeling van een efficiënt Zeeuws maintenance ecosysteem. Hierdoor kan de concurrentiepositie van zowel de onderhoudsbedrijven als de asset owners verstevigen. Deze zullen daartoe (duurzaam) moeten samenwerken, ondanks de soms tegengestelde belangen.

Centraal hierin staan openheid om kennis en kunde tussen asset owners, onderhoudsbedrijven en kennisinstellingen uit te wisselen en bereidheid om gezamenlijk de sector te vernieuwen.

Deze setting van innovatieve Zeeuwse onderhoudsketens vormt het uitgangspunt voor het aantrekken van nieuwe business vanbuiten Zeeland, en het vergroten van het marktaandeel van Zeeuwse onderhoudsbedrijven buiten Zeeland. Door in te zetten op vernieuwend efficiënt onderhoud, zowel op technologisch - als op managementniveau, kan Zeeuwse onderhoud een uniek exportproduct worden.

Ontwikkelingen

De context van de langdurige economische crisis is helaas actueel. Toch ziet het cluster Maintenance & Logistiek – samen met branchegerelateerde bedrijven – voldoende kans om de Zeeuwse onderhoudsketen te verstevigen, uit te breiden en op de (inter)nationale kaart te zetten.

2014

Samen met bedrijven, kennisinstellingen en overheden uit de sector ontwikkelt Impuls projecten. Deze dragen bij aan een efficiënte Zeeuwse onderhoudsketens en leggen de basis voor groei van de Zeeuwse onderhoudssector. De projecten:

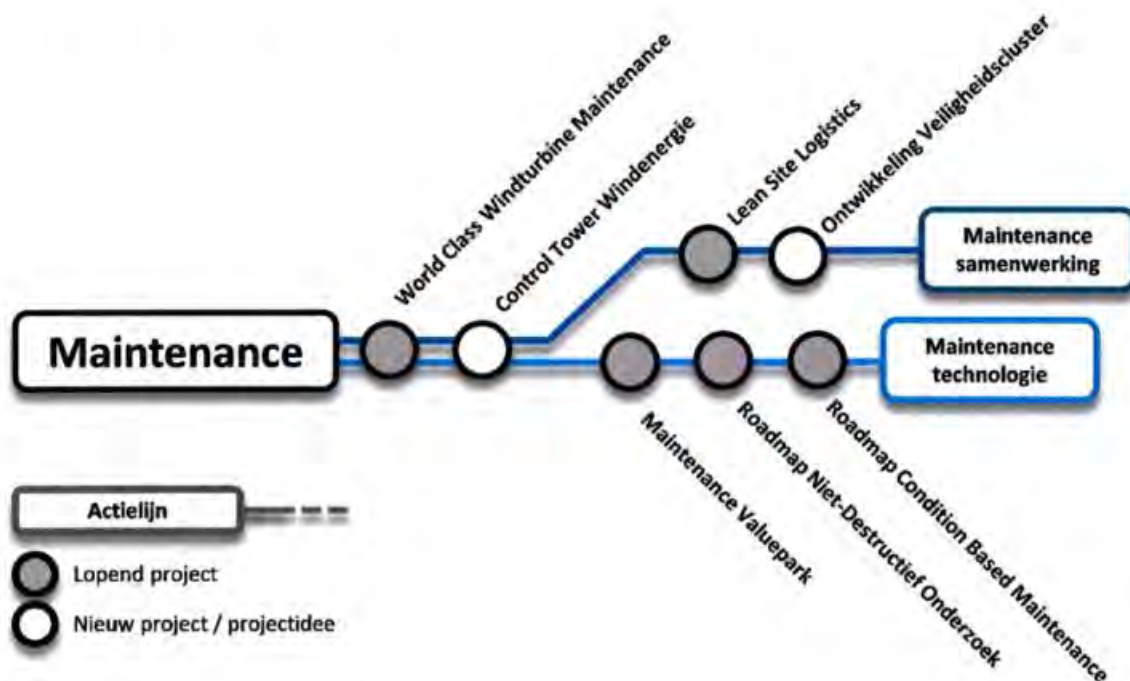
- maken onderhoud efficiënter door: kennisuitwisseling in de onderhoudssector en tussen verschillende sectoren (chemie-, maritieme -, infra-, lucht & ruimtevaart-, en gezondheidssector); het toegankelijk maken van kennis van relevante kennisinstellingen; en het ontwikkelen van innovatieprojecten in de onderhoudsketen;
- geven aandacht voor het ontwikkelen en vermarkten van nieuwe technologie buiten Zeeland.

Centraal in deze ontwikkelingen staan het Maintenance Valuepark Terneuzen (MVP) en het Kennis- en Innovatiecentrum (KIC). Het in 2011 opgerichte KIC is een samenwerking tussen asset owners, onderhoudsbedrijven, onderwijs en overheid. Het verbindt de Zeeuwse onderhoudssector met kennisinstellingen buiten Zeeland (waaronder Dutch Institute World Class Maintenance), en wordt ondersteund door een groeiende groep Zeeuwse bedrijven. Naast de ontwikkeling van een nieuw bedrijventerrein en shared facilities (Maintenance Valuepark) is het KIC verantwoordelijk voor het aanjagen en faciliteren van innovatie. Hiertoe heeft het een eigen projectagenda die in nauw overleg met het bedrijfsleven, Impuls en kennisinstellingen is opgesteld. Binnen het KIC heeft Impuls de rol als ontwikkelaar en uitvoerder van projecten.

Lopende projecten

Het projectenprogramma voor 2014 bestaat uit een aantal projecten die in 2012 en 2013 zijn ontwikkeld en opgestart, maar ook uit een aantal projectideeën die in 2014 verder verkend en getoetst zullen worden op haalbaarheid. Elk project draagt bij aan één of beide thema's: Samenwerking in onderhoudsketens en Nieuwe technologie. Alle betrokken partners leveren financieel dan wel in tijd hun bijdrage.

Deze (selectie van) lopende projecten krijgen alle vervolg als nieuwe projecten.

Business Development Niet-Destructief Onderzoek (NDO)

Doelstelling: dit project omvat het identificeren van innovatieve NDO-methoden en -technieken die recent op de markt zijn gekomen, het actief laten kennismaken van nieuwe gebruikers (met name de chemische industrie) met deze methoden en technieken, en het opzetten van implementatietrajecten.

Partners: Brabantse Ontwikkelings Maatschappij, Cargill, Dow Benelux BV, NV Industriebank LIOF, RTD Applus, Yara, Zeeland Refinery, en andere.

Rol: initiatiefnemer, ontwikkelaar, projectuitvoerder, financiële administratie.

Begroting: circa € 50.000.

(Uitvoering) Roadmap Condition Based Maintenance

Het afmaken en vervolgens uitvoeren van de Roadmap Condition Based Maintenance. Deze roadmap is opgezet in samenwerking met de chemische sector in Zuid-Nederland (Dow Benelux BV, DSM, Sabic, Shell, Yara), en in nauwe samenwerking met de het Nationaal Lucht- en Ruimtevaart Laboratorium.

Doelstelling: beogen in kaart te brengen waar er momenteel nog bottlenecks zijn in de implementatie van conditieafhankelijk onderzoek. Vervolgens kennis en ervaring uitwisselen tussen verschillende sectoren om deze bottlenecks weg te nemen.

Partners: Dow Benelux BV, Oiltanking, Rijkswaterstaat, Zeeland Refinery, Zeeland Seaports.

Rol: initiatiefnemer, ontwikkelaar, projectuitvoerder, financiële administratie.

Begroting: circa € 100.000.

Lean Site Logistics

Doelstelling: het afmaken van het in 2013 gestarte onderzoek naar verbetermogelijkheden van onderhoudsprocessen en vervolgens uitvoeren van de ontwikkelde verbeterprojecten bij de verschillende projectdeelnemers

Partners: Dow Benelux BV, Shell Nederland, Sitech (DSM), Yara.

Rol: initiatiefnemer, ontwikkelaar, projectuitvoerder, financiële administratie.

Begroting: circa € 140.000.

Inbedding

De maintenance-projectactiviteiten zijn goed ingebed in (sub)regionale netwerken en overlegstructuren. De belangrijkste:

- Topinstituut Dutch Institute World Class Maintenance met o.a.: AES Elsta, Bosch Rexroth, BOW Terminal, Cargill, Cofely, Damen Schelde, Delta, Dow Benelux BV, Engiplast, Flowserve, Imtech, Philips, Rijkswaterstaat, Spie, Yara, Zeelandia, Zeeland Refinery.
- Programmaraad MVP Terneuzen en het Kennis & Innovatiecentrum MVP met o.a.: Cargill, Cofely, Dow Benelux BV, Engiplast, H4A, Flowserve, Mammoet, Spie, TNO, Yara, Zeeland Seaports.

Logistiek

Impuls beoogt de ontwikkeling van een efficiënt Zeeuws logistiek ecosysteem te versterken, waarmee ook de concurrentiepositie van zowel de logistieke dienstverleners als de verladers wordt verstevigd. Hiervoor is het essentieel dat deze partijen op een duurzame manier met elkaar samenwerken, ondanks de soms tegengestelde belangen.

Deze samenwerking is net zo belangrijk als afstemming tussen bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden. Immers, logistieke bedrijvigheid heeft – naast commerciële belangen voor verladers en logistieke dienstverleners – ook gevolgen voor CO-uitstoot, geluidsoverlast, benodigde infra- en suprastructuur, et cetera.

Minstens zo relevant als efficiënte Zeeuwse logistiek is de focus op logistieke groei, en daarmee de vraag hoe nieuwe logistieke bedrijvigheid en goederenstromen kunnen worden aangetrokken naar Zeeland. Door de combinatie van zeehavens, binnenhavens en goede achterlandverbindingen is Zeeland bij uitstek kansrijk om in toenemende mate een rol te hebben in het verwerken van mondiale goederenstromen.

Ontwikkelingen

Ook het cluster Maintenance & Logistiek beweegt zich in de context van de langdurige economische crisis. Echter, gezien de cijfers over de sleutelindicatoren 'export', 'havens' en 'economische groei' (zie Voorwoord, pag. 5), die voor Zeeland gunstig uitpakken, is het cluster vol vertrouwen om zich in te zetten voor grotere logistieke efficiëntie en groei met als doel de Zeeuwse economie te versterken.

2014

In dit uitdagende speelveld ontwikkelt Impuls samen met het bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden projecten die bijdragen aan de genoemde efficiëntie en groei. Deze projecten:

- a. bevorderen samenwerking, hetgeen moet leiden tot een betere afstemming van logistieke activiteiten en goederenstromen;
- b. ontwikkelen van (de toegang tot) verschillende vervoersmodaliteiten, waardoor keuze van vervoersmodaliteit vereenvoudigt;
- c. bevorderen de inzet van nieuwe technologie waardoor logistieke activiteiten efficiënter georganiseerd kunnen worden;
- d. zijn gericht op het aantrekken van nieuwe goederenstromen en/of nieuwe logistieke bedrijvigheid;
- e. ondersteunen acquisitieactiviteiten en verbeteren van het vestigingsklimaat.

Inhoudelijk zijn de projecten geënt op de logistieke innovatieagenda zoals ontwikkeld onder regie van de topsector Logistiek. Ook wordt er actief bijgedragen aan de businesscase Containerisatie (ontwikkeld door Provincie Zeeland, 2013-2014). Hierin, maar ook in andere projecten, staat een nauwe samenwerking Zeeuwse stakeholders centraal, en met name met Zeeland Seaports.

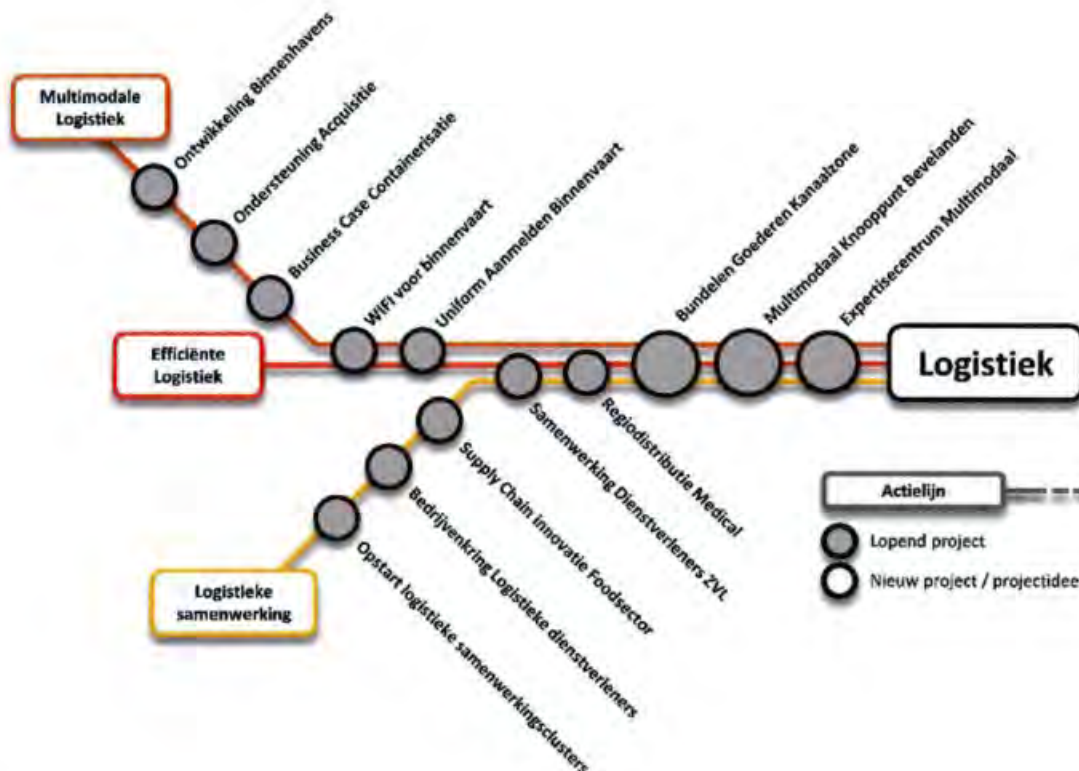
In de uitvoering van de projecten en initiatieven staat het Expertisecentrum Logistiek Zeeland (ECLZ) centraal. Dit samenwerkingsverband tussen onderwijs, overheid, verladers en dienstverleners, is in 2012-2013 opgezet om het kennisniveau van de Zeeuwse logistiek te verhogen (haar organisatie is op tactisch niveau ingebed in de opleiding Logistics Management van de HZ University of Applied Sciences). Het ECLZ voert hiervoor projecten uit voor bedrijven en overheden, en faciliteert kennisuitwisseling en samenwerking tussen bedrijven. Het verbindt hiermee de Zeeuwse logistiek met kennisinstellingen in Zeeland, maar ook daarbuiten (met name Dinalog Kennis DC en de Technische Universiteit Eindhoven).

Impuls was mede-initiatiefnemer van ECLZ en zorgde via OP-Zuid voor financiering. Hiernaast is Impuls verantwoordelijk voor het ontwikkelen en begeleiden van verschillende projecten die vervolgens zijn uitgevoerd door het ECLZ. Inmiddels wordt het ECLZ ondersteund door een groeiende groep bedrijven, waardoor zijn bestaanszekerheid steeds groter wordt.

Inbedding

De logistieke projectactiviteiten zijn goed ingebed in (sub)regionale netwerken en overlegstructuren. De belangrijkste:

- Topinstituut Dinalog (Dutch Institute Advanced Logistics) met o.a.: 2W logistiek, CTOB, Dow Benelux BV, Outokumpu, Ovet, Yara, Zeeland Refinery.
- Stuurgroep Logistics Accelerator, met o.a.: HZ University of Applied Sciences, Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland, Provincie Zeeland, Syntens, Zeeland Port Promotion Council, Zeeland Seaports, en vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven.
- Logistiek Kennis DC Zuidwest Nederland, met o.a.: de Brabantse Ontwikkelings Maatschappij, HZ University of Applied Sciences, NHTV, NV REWIN West-Brabant, Syntens.
- Stuurgroep Expertisecentrum Logistiek Zeeland, met o.a.: Rabobank, Zeeland Seaports, Provincie Zeeland en HZ University of Applied Sciences.

Lopende projecten

Hieronder staat een selectie van de projecten die in 2012 en 2013 zijn ontwikkeld en opgestart, en die vervolg krijgen in 2014. Alsmede van projectideeën die in 2013 worden verkend en getoetst op haalbaarheid, en worden voortgezet.

Alle projecten dragen bij aan één of meerdere van de volgende thema's: Multimodaal transport, Logistieke samenwerkingsverbanden, en Efficiëntieverbeteringen in het logistieke systeem. Naast financiële steun middels OP-Zuid, leveren alle partners financieel dan wel in tijd hun bijdrage.

Expertisecentrum Logistiek Zeeland (ECLZ)

Doelstelling: verhogen van kennisniveau van de Zeeuwse logistiek door het uitvoeren van projecten, faciliteren van samenwerking en kennisuitwisseling tussen bedrijven onderling en kennisinstellingen.

Partners: Budelpack, Cargill, De Hoop, Dow Benelux BV, Ovet, Rabobank, Rijkswaterstaat, HZ University of Applied Sciences, Verbrugge, Yara, Zeeland Seaports en andere bedrijven
 Rol: mede-initiatiefnemer, ontwikkelaar, lid stuurgroep, projectmanagement, financiële administratie.

Begroting: circa € 250.000 in 2014.

Multimodaal Knooppunt Bevelanden

Het ontwikkelen van een containeroverslagpunt in het Kanaal door Zuid-Beveland voor de foodsector - in samenwerking met cluster Biobased economy.

Doelstelling: op basis van de in 2013 uitgevoerde marktverkenning en locatiescan wordt een gedetailleerder onderzoek gedaan naar locatiekeuze, een systeemkeuze gemaakt en aanzet gegeven tot een businessplan.

Partners: 2W logistiek, Comex Shipping, Fruit Packing Zeeland, gemeenten Kapelle en Reimerswaal.

Rol: initiatiefnemer, ontwikkelaar, projectuitvoerder, financiële administratie.

Begroting: circa € 50.000.

Bundelen Goederenstromen Kanaalzone

Het opzetten van een samenwerkingsverband tussen de grootste verladers in de Kanaalzone, gericht op samenwerking op het gebied van binnenvaart, railtransport en containerhandling.

Doelstelling: op basis van de in 2013 berekende synergievoordelen wordt in 2014 minimaal een businesscase ontwikkeld en worden pilotprojecten opgezet.

Partners: Cargill, De Hoop, Dow Benelux BV, ICL-IP, Ovet, Yara.

Rol: initiatiefnemer, ontwikkelaar, uitvoer projecten, financiële administratie.

Begroting: circa € 50.000.

Regiodistributie Medical

Doel is het opzetten van een samenwerkingsverband tussen de belangrijkste zorginstellingen in Zeeland, gericht op samenwerking inzake de aanvoer van medische gebruiksartikelen.

Doelstelling: in 2014 een businesscase ontwikkelen en pilotproject opzetten op basis van de in 2013 berekende synergievoordelen.

Partners: Admiraal de Ruyter Ziekenhuis, Scheldezoom Apotheek, Zorgsaam.

Rol Impuls: initiatiefnemer, ontwikkelaar, uitvoer projecten, financiële administratie.

Begroting: circa € 50.000.

ICT & Logistiek

Samenhangend geheel van projecten rond ict-gebruik in binnenvaart-(tank)transport.

Doelstelling: dit project omvat onder andere het uitvoeren van de pilot aan de hand van de in 2013 gecreëerde applicatie voor digitale aanmelding van lading. Ook wordt het 'paperless varen' doorontwikkeld. In het kader hiervan zullen nieuwe applicaties worden gemaakt.

Partners: Dow Benelux BV, Oiltanking, Rijkswaterstaat, Zeeland Refinery, Zeeland Seaports.

Rol: initiatiefnemer, ontwikkelaar, projectuitvoerder, financiële administratie.

Begroting: circa € 100.000.

Nieuw project

Supply Chain Innovatie Foodsector

Door een slimmere supplychain kan alleen wanneer nodig (seizoenspieken, kortlopende acties) de juiste verpakkingscapaciteit- en kunde worden ingezet. Naast het feit dat de investeringen voor de voedingsproducent hierdoor sterk afnemen, zal ook het totaal aantal verplaatsingen in de supply chain sterk teruglopen, en daarmee CO2-uitstoot en drukte op de weg.

Doelstelling: ontwikkeling van een uniek supply-chainconcept waarbij een mobiele verpakkingslijn zal worden ontwikkeld om in te zetten op locatie bij de voedingsproducent.

Partners: Budelpack, Foodport Zeeland, HZ University of Applied Sciences, en nog te selecteren bedrijven in de foodsector. In samenwerking met het cluster Biobased economy.

Rol: subsidieaanvraag, projectbegeleiding, financiële administratie.

Begroting: circa € 250.000.

Cluster Vrijtijdseconomie

Met 12.000 banen die 8% van de Zeeuwse arbeidsmarkt beslaan, staat de sector Vrijtijdseconomie niet alleen voor directe werkgelegenheid, maar ook voor toegevoegde waarde voor het midden- en kleinbedrijf. Van detailhandel en horeca tot toeleveringsbedrijven: vrijetijdseconomie is verweven met bestaande lokale en regionale (winkel)voorzieningen. Hierdoor is de sector van cruciaal belang voor de sociale en economische vitaliteit van de regio, en voor de leefbaarheid van met name kleine kernen.

Ontwikkelingen

De Zeeuwse vrijetijdssector heeft sinds een aantal jaren te maken met een veranderende markt: concurrentie met buitenlandse bestemmingen, ander boekingsgedrag en afnemende loyaliteit van gasten, en teruggang in overnachtingen. Daarnaast is voor toeristen het opdoen van nieuwe belevingen een algemene trend. Tegelijkertijd steekt het Zeeuwse toerisme wel met kop en schouders boven andere provincies van Nederland uit; per hoofd van de bevolking kent de provincie zowel het hoogste aantal toeristische overnachtingen als horecaondernemingen³. Echter, deze grotendeels kleinschalige bedrijven kunnen hulp gebruiken in de slag om vernieuwings- en verbeterprocessen die nodig zijn dit marktaandeel te houden/verbeteren; die overstijgen namelijk het schaalniveau en de snelheid van ontwikkelingen van het individuele bedrijf.

Een transitie van de sector is daarom noodzakelijk: van generalisatie naar specialisatie; van demografisch doelgroepdenken naar psychografisch denken; van zes weken hoogseizoen naar bredere seizoen exploitatie en van product naar beleving, emotie en inspiratie.

Om de concurrentieslag met andere gebieden aan te (blijven) gaan, is een structurele strategie onvermijdelijk. Dit vereist een integrale aanpak tussen kennis, innovatie, productontwikkeling, marktwerking en monitoring.

Hierom, en om behoud en toename van werkgelegenheid en bestedingen binnen de vrijetijdseconomie te kunnen verschaffen, ontwikkelde de Zeeuwse toeristische sector de afgelopen periode een nieuwe organisatiestructuur. Deze structuur bestaat uit de drie organisaties Kenniscentrum Kusttoerisme, NV Economische Impuls Zeeland en Promotie Zeeland Delta. Ook de Provincie Zeeland zet actief in op toeristisch beleid, en in de huidige Economische Agenda van de Provincie Zeeland is toerisme een belangrijk aandachtsgebied. De drie organisaties werken samen met de Provincie toe naar een Toeristische Uitvoeringsalliantie om bovengenoemde transitie mogelijk te maken.

Het cluster Vrijtijdseconomie is binnen die alliantie de centrale aanjager op het gebied van innovatie en richt zich vooral op productontwikkeling binnen marktsegmenten die toegevoegde waarde opleveren om daarmee de marges te vergroten voor de sector.

2014

Mede geïnitieerd door de Toeristische Uitvoeringsalliantie zet Impuls vanaf 2014 in op het vernieuwen van het 'kustproduct'. Om projecten vorm te geven, is een aantal randvoorwaarden noodzakelijk, zoals ontsluiting en bereikbaarheid, zowel in fysieke als digitale zin. Om innoverend te zijn, moeten ondernemers daarnaast kunnen blijven investeren in het toeristisch product. Gezien de huidige status van de financiële markten, zijn nieuwe exploitatievormen en verdienmodellen wenselijk. Impuls richt zich daarom op recreatieve mobiliteit, digitale innovaties en nieuwe exploitatievormen en onderzoekt de mogelijkheden van revolverende fondsen voor toerisme. De genoemde thema's sluiten aan bij de wensen van de gast, en worden door

³ Bron: Economisch kwartaalbericht ING (Q4 2012)

TOZeeland (platform van toeristische branche- en ondernemersorganisaties) aangeven als belangrijke aandachtspunten.

Daarnaast is het centrale uitgangspunt 'LAND IN ZEE! Zeeën van tijd en ruimte voor jezelf' sinds 2012 door partijen uit het onderwijs, door ondernemers, provincie en belangen- en uitvoeringsorganisaties ontwikkeld. Hiermee positioneert Zeeland zich vanaf 2014 eenduidig en ontstaat er meer focus, samenhang en herkenbaarheid voor Zeeland als toeristische trekpleister. Om toeristische ondernemers te helpen LAND IN ZEE! te implementeren in hun bedrijfsvoering ontwikkelt Impuls een aantal voorbeeldprojecten, zoals het Zeeuws Buffet en een project over verblijf op unieke locaties.

Het concept 'LAND IN ZEE! Zeeën van tijd en ruimte voor jezelf' staat in elke fase van elk(e) Zeeuws(e) toeristisch(e) product/dienst centraal.

Inbedding

Om tot een integrale aanpak te komen, is samenwerking met andere partijen binnen en buiten het werkveld van toerisme een belangrijk aandachtspunt. Dit komt tot uiting in de nieuwe Toeristische Uitvoeringsalliantie.

Verder voert Impuls regelmatig overleg met brancheorganisaties, zoals HISWA (watersport), KHN (horeca), RECRON (verblijfsrecreatie), VeKaBo (kampeerboeren), ZLTO (verbrede landbouw), Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland en MKB-Zeeland. Middels het TOZeeland vormen deze partijen een platform voor lobby. Impuls fungeert samen met Kenniscentrum Kusttoerisme en Promotie Zeeland Delta als adviseur.

Het Zeeuwse bedrijfsleven is (in)direct betrokken bij alle overleg. Deze contacten leveren ideeën en input voor vervolgtrajecten en nieuwe projecten op.

Impuls participeert daarnaast onder meer in overlegstructuren en binnen diverse gemeentelijke platforms voor toerisme en recreatie. Hieruit vloeien mogelijkheden voort om gezamenlijk initiatieven te coördineren en (inter)gemeentelijke samenwerking te stimuleren.

Ook streeft Impuls ernaar om meer crosssectorale verbanden aan te gaan en kennis op te doen vanuit andere sectoren, zoals het werken aan Zeeland als gezondheidsregio in samenwerking met de sector zorg economie of het haalbaarheidsonderzoek naar elektrisch vervoer in Zeeland met het cluster Maintenance & Logistiek.

Lopende projecten/programma's

Deltaleven

Oorspronkelijk richtte het project Deltaleven (2010-2014) zich op de realisatie van een business-to-businessplatform (middels boekingssysteem en toeristenpas) waarmee ondernemers optimaal kunnen inspelen op de consumentenwens. De focus is gedurende het project verlegd naar realisatie van een digitale belevingspas voor toeristen. Wel worden de mogelijkheden in kaart gebracht van een boekingsplatform voor het deltagebied.

Doelstelling: realisatie digitale belevingspas voor de toeristische sector in Zuidwestelijke Delta.

Daarnaast onderzoek naar mogelijkheden voor een boekingsplatform. Hiermee kan integrale gebiedsmarketing worden uitgevoerd.

Partners: ondernemers, Zeeuwse gemeentes, HZ University of Applied Sciences, NHTV Breda, Rabobank, Stichting Promotie Zeeland Delta.

Rol: ontwikkelaar, verbinder met andere initiatieven, penvoerder, projectmanager, rapporteur.

Begroting: omvang € 775.580, subsidie € 441.000 Pieken in de Delta.

Revitalisering verblijfsrecreatie

Omvorming van het traditionele kampeerproduct naar een toekomstbestendig verblijfsproduct is een belangrijke focus van de sector. Dit project richt zich van 2011-2015 op de realisatie van een duurzame kwaliteitsverbetering en revitalisering van de verblijfsrecreatiesector in het Zeeuwse kustgebied door middel van een innovatieve aanpak gericht op gebiedsontwikkeling en het creëren van nieuwe toeristisch-recreatieve mogelijkheden.

Doelstelling: realisatie van een nieuwe aanpak voor revitaliseringprocessen in de verblijfsrecreatie. Daarmee ontstaat een afname van verouderde kampeereenheden en worden op 5 locaties nieuwe verblijfsrecreatiemogelijkheden ontwikkeld.

Partners: gemeenten Schouwen-Duiveland, Sluis en Vlissingen, ondernemers, Provincie Zeeland, Staatsbosbeheer.

Rol: ontwikkelaar, verbinder partijen, organisator financiering, penvoerder.

Begroting: omvang € 1.581.960, subsidie € 616.964 OP-Zuid.

Bad-status Domburg & Cadzand

Om de gemeenten Veere en Sluis een krachtige pr-impuls te geven en op de kaart te zetten als een gekwalificeerde vitaliteit- en wellnessbestemming, wordt sinds 2011 ingezet op het verkrijgen van de Bad-status voor Domburg en Cadzand. Hiermee kan door ondernemers en gemeenten gezamenlijk hoogwaardig toerisme worden ontwikkeld dat een nieuwe bestedingsimpuls geeft via nieuwe doelgroepen en 'jaarrond' toerisme. Dit past in de centrale Zeeuwse focus van kustproductvernieuwing.

Doelstelling: verkrijgen van de erkenning en de Bad-status voor Domburg en Cadzand in 2014.

Partners: gemeenten Sluis en Veere, ondernemers.

Rol: ontwikkelaar, verbinder, projectpartner, uitvoerder van plan van aanpak.

Begroting: omvang € 320.000, subsidie € 75.000 Provincie Zeeland.

Nieuwe projecten

Cluster Vrijtijdseconomie heeft als hoofddoelstelling het vernieuwen van het kustproduct (thema 1) – zoals die bij de Bad-statusprojecten tot uiting komt. Daarnaast zijn er randvoorwaardelijke situaties die een vernieuwend kustproduct mogelijk maken; dit betreft innovatie op recreatieve mobiliteit (thema 2), nieuwe exploitatiemodellen (thema 3), LAND IN ZEE!-concepten (thema 4) en digitale innovaties (thema 5). Vrijtijdseconomie richt zich hierbinnen op structuurversterkende projecten.

Thema 1: Vernieuwing kustproduct

De Noordzeekust is een cruciaal onderdeel van het Zeeuwse toeristische product. Dit kustproduct is op onderdelen verouderd. Om een concurrerend en onderscheidend product te kunnen bieden, is innovatie onontbeerlijk. Kustverdedigingswerken, vernieuwende land/waterconcepten en (de al ingestarte) Bad-statusprojecten dragen tevens bij aan de positionering van Zeeland als LAND IN ZEE! Ook kan watersport een onderwerp zijn binnen dit thema, zoals strandsportmogelijkheden, stimuleren van watersport bij de jeugd, ontwikkeling van zeezeilcentra of riviercruisetoerisme.

Vernieuwing badplaatsen

Voor Renesse start een masterplan om te transformeren van jeugdbestemming tot familiebadplaats.

Doelstelling: Renesse omvormen tot familiebadplaats.

Partners: Gemeente Schouwen-Duiveland, Kenniscentrum Kusttoerisme.

Rol: ontwikkelaar, verbinder van partijen.

Begroting: n.t.b.

Zeeland als gezondheidsregio

Provincie Zeeland, gemeenten en toeristische ondernemers en zorgsector zien kansen op het gebied van gezondheid, toerisme, vitaliteit en zorg.

Doelstelling: onderzoeken en formuleren op welke wijze Zeeland gepositioneerd kan worden als gezondheidsregio van Nederland/Europa.

Partners: bedrijven/organisaties in vrijetijds- en zorgsector, gemeenten, HZ University of Applied Sciences, Provincie Zeeland.

Rol: ontwikkelaar, verbinder van partijen.

Begroting: n.t.b.

Innovatieve strandovergangen

Strandovergangen zouden meer als een unieke toegangspoort ontwikkeld kunnen worden tot het 'gele goud' van Zeeland: het strand. Ideeën als speelduinen, glazen dijken, vernieuwende steigerconcepten kunnen duidelijke en vernieuwde landmarks vormen.

Doelstelling: verkennen van mogelijkheden op strandoverganggebied.

Partners: gemeenten, ondernemers, Provincie Zeeland, Staatsbosbeheer.

Rol: ontwikkelaar, verbinder van partijen.

Begroting: n.t.b.

Tholen op de kaart

In 2014 begint het project Tholen op de kaart, op het gebied van wonen, werken en recreëren. Op verzoek van de Gemeente Tholen stelde Impuls een plan van aanpak op om Tholen beter op de kaart te zetten. Hiervoor wordt, voor een periode van twee jaar, een coördinator aangetrokken die het plan van aanpak uitvoert.

Doelstelling: de lokale economie stimuleren binnen Thoolse schaal en identiteit, door het beter profileren van Tholen als gebied waar men goed kan wonen, werken en recreëren.

Partners: Gemeente Tholen, Stichting Recreatieve Ondernemers Tholen (SRT), Rabobank Oosterschelde.

Rol: ontwikkelaar, verbinder, financier.

Begroting: € 45.000

Thema 2: Recreatieve mobiliteit

Om Zeeland mee te maken vanuit 'Zeeën van Tijd & Ruimte voor Jezelf' zijn nieuwe vervoersconcepten, gericht op beleving, nodig. Er zijn kansen voor vervoersvormen over het water die bijdragen aan een intensievere vakantiebeleving. Ook vernieuwende, duurzame (openbaar) vervoersconcepten dragen hieraan bij. De bestaande (openbaar) vervoersvormen dienen vraaggericht te werken – wat gevolgen heeft voor vergunning van concessies van overheden – die ook duidelijke keuzes moeten maken voor te ontsluiten gebieden.

Toeristisch vervoer 2.0

Om het openbaar vervoer rendabel te maken en te behouden, zal het vervoer aantrekkelijker moeten worden gemaakt voor gasten. De organisatie van het toeristisch (bus)vervoer is een aandachtspunt. Ook duurzame vervoersconcepten die bijdragen aan extra beleving voor de gast zijn wenselijk.

Doelstelling: onderzoek naar rendabele exploitatie van nieuwe vormen van vervoer, aansluitend bij het LAND IN ZEE!-concept. De focus ligt daarbij op een vernieuwde invulling van Rondje Pontje, waterbus, watertaxi's, amfibiebussen en andere middelen die de verbinding maken tussen het land en water.

Partners: gemeenten, ondernemers, Provincie Zeeland.

Rol: verkenner, ontwikkelaar.

Begroting: n.t.b.

Thema 3: Nieuwe exploitatie- en verdienmodellen

Nieuwe financieel-economische omstandigheden en een nadruk op duurzaamheid vragen om een andere kijk op financiering van toeristische projecten en initiatieven. Zo is bijvoorbeeld kennis nodig over nieuwe regionale ontwikkelingsmodellen die specifiek in kustgebieden van toepassing zijn (als gevolg van de bijzondere ligging). Ook moeten nieuwe exploitatievormen, op individueel, regionaal of Zeeuws niveau, worden onderzocht, inclusief (revolverende) fondsvorming.

Nieuwe exploitatiemodellen

Impuls verkent nieuwe exploitatievormen die toegepast kunnen worden. Daar waar mogelijk wordt aansluiting gezocht bij (bestaande) instrumenten vanuit het cluster Investeren.

Doelstelling: verkennen welke van exploitatievormen toepasbaar zijn in Zeeland. Ontwikkeling monitoringsysteem waarmee op gemeentelijk niveau in kaart kan worden gebracht wat de impact is van toerisme, en hoe dit regionaal kan worden doorvertaald en omgezet in nieuwe beleidsrichtingen.

Partners: Kenniscentrum Kusttoerisme, ondernemers.

Rol: verkenner, ontwikkelaar.

Begroting: n.t.b.

Thema 4: Productontwikkeling LAND IN ZEE!

De focus LAND IN ZEE! in combinatie met het concept 'Zeeën van Tijd en Ruimte voor Jezelf' is het nieuwe uitgangspunt voor het toeristische product Zeeland.

LAND IN ZEE! Productontwikkeling

Om toeristische ondernemers te helpen LAND IN ZEE! te implementeren in hun bedrijfsvoering ontwikkelt Impuls een aantal voorbeeldprojecten om de vertaalslag mogelijk te maken.

Doelstelling: ontwikkelen voorbeeldprojecten voor ondernemers ter inspiratie, zoals Zeeuws Buffet. Impuls wil hier - met een aantal pilotbedrijven - aantonen hoe vrijheid voor gasten kan worden toegepast in de bedrijfsvoering. Zoals door het Bring Your Own-concept, waarbij zelf gevangen vis/geraapte mosselen/zeekraal of Zilte Zaligheden naar een restaurant worden meegenomen om daar te worden daar bereid. Daarnaast ook mogelijkheden verkennen voor verblijf op unieke locaties, LAND IN ZEE!-evenementen en culinaire toepassingen.

Partners: Kenniscentrum kusttoerisme, ondernemers, Promotie Zeeland Delta, Provincie Zeeland.

Rol: ontwikkelaar, uitvoerder.

Begroting: n.t.b.

Thema 5: Digitale innovaties

Internet, mobiele technieken, social media en technologische belevingsconcepten zullen de komende jaren meer terrein winnen en een steeds snellere vlucht nemen. Dit vraagt ook van Zeeland een continue aandacht voor de ontwikkeling van technische innovaties om 'bij te blijven', en liever nog: een koploperspositie in te nemen. Dit onderdeel is zeer sterk verwant met andere onderdelen in de productontwikkelingscyclus. Zo dienen ondernemers te beschikken over voldoende kennis en vaardigheden om met deze nieuwe technieken om te gaan. En in de marktwerking dienen deze nieuwe technieken actief te worden toegepast.

Doorontwikkeling en borging Zeelandpas

Om een vernieuwend Zeeuws toeristisch kustproduct te realiseren, is een goede digitale infrastructuur essentieel. Op verschillende niveaus zijn hiertoe sinds 2012 initiatieven genomen, om de gast vooraf te enthousiasmeren en up-to-date inspiratie/mogelijkheden te verschaffen. Binnen het lopende project Deltaleven worden de mogelijkheden en randvoorwaarden van een boekingsplatform voor Zeeland onderzocht. Ook wordt de uitrol van de Zeelandpas gerealiseerd. Impuls wil deze activiteiten na het einde van Deltaleven (2014) voortzetten en de Zeelandpas borgen. Om dit inhoudelijk en financieel mogelijk te maken, dient te worden onderzocht op welke wijze de borging moet worden vormgegeven.

Doelstelling: onderzoek naar borging en uitrol Zeelandpas.

Partners: gemeenten, NHTV, ondernemers, Promotie Zeeland Delta, University of Applied Sciences.

Rol: ontwikkelaar, uitvoerder.

Begroting: n.t.b.

Toeristische Plaza

Om eenduidige communicatie naar toeristische ondernemers te stimuleren en één plaats te ontwikkelen waar zij terecht kunnen voor informatie, diensten en producten, wordt een Toeristische Zeeland Plaza opgezet. Vanuit de Toeristische Uitvoeringsalliantie worden via deze virtuele Plaza vraag (van ondernemers) en aanbod (producten en diensten die alliantieorganisaties hebben/ontwikkelen) aan elkaar gekoppeld.

Doelstelling: producten, diensten en instrumenten voor ondernemers via de Plaza.

Partners: Kenniscentrum Kusttoerisme, Promotie Zeeland Delta, Provincie Zeeland.

Rol: kennis en expertise inzetten op het gebied van innovatief ondernemerschap.

Begroting: n.t.b.

Algemene projecten (zonder thema)

Aanjagen innovatie

Dit koepelproject behelst het aanjagen van innovatie bij ondernemers in de toeristische sector in Zeeland. Door bijvoorbeeld adviestrajecten voor ondernemers te initiëren, vouchers uit te geven voor inhuur kennis bij andere sectoren, kenniskringen te organiseren voor specifieke groepen ondernemers, inspiratiesessies rondom een thema of inspiratiereizen te organiseren, budget te vergaren voor stimulans van innovatieve projecten of het creëren van revolverend fonds voor toeristische innovaties.

Doelstelling: aanjagen innovatie in toeristische sector.

Partners: ondernemers in toeristische sector en daarbuiten.

Rol: initiatiefnemer, aanjager.

Begroting: n.t.b.

Stimuleren toeristische ontwikkeling & innovatie i.s.m. gemeenten

Vanuit gemeenten komt de vraag om meer gezamenlijke visievorming en daardoor betere afstemming van toeristisch beleid te initiëren. Integrale gebiedsontwikkeling is immers nodig om te komen tot een economische impuls van de regio. Door bijvoorbeeld meer samenhang in (toeristisch) productaanbod te realiseren, nieuwe productmarktcombinaties te ontwikkelen en thematisering uit te werken en gezamenlijke promotie kan er meer geld worden gegenereerd.

Doelstelling: stimuleren integrale visievorming en afstemming toeristisch beleid bij gemeenten.

Partners: via Vereniging van Zeeuwse Gemeenten.

Rol: ontwikkelaar, verbinder partijen en initiatieven.

Begroting: n.t.b.

Zorgeconomie

Een regionale zorgeconomie is een vitaal onderdeel van het geheel van regionale economieën. Niet alleen wat betreft werkgelegenheid, maar ook voor het ontstaan, uitbouwen en inbedden van innovaties. Stimulering van de zorgeconomie vergroot de bedrijvigheid en werkgelegenheid in deze sector, daarnaast zal het de kwaliteit en bereikbaarheid van zorg verhogen.

Ontwikkelingen

De Zeeuwse zorgsector is een sterke economische factor; wat betreft werkgelegenheid is deze de grootste van Zeeland (15,9% volgens RIBIZ, 2010). De verwachting is dat de vraag naar zorg de komende jaren zal blijven toenemen. De belangrijkste oorzaak hiervan is een vergrijzende bevolking.

Tegenover deze groeiende zorgvraag staan een krimpende arbeidsmarkt (met name hoger geschoold zorgpersoneel) en politieke druk om het nationale zorgbudget te beteugelen. De combinatie van deze twee trends zet druk op de samenleving, en op de zorgsector.

Een belangrijke beweging daarbij, waar de sector momenteel mee te maken heeft, zijn de decentralisaties: gemeenten die in toenemende mate de verantwoordelijkheid voor delen van de zorg (zoals Jeugdzorg) overnemen van provinciale en nationale overheden.

In het licht van bovenstaande ontwikkelingen is de urgentie om zorgprocessen te vernieuwen niet alleen groot, maar moet ook in toenemende mate rekening gehouden worden met andere spelers op het regionale zorgeconomische toneel. In dit geval de Zeeuwse gemeenten. Zij zullen daarom ook een grotere rol moeten krijgen in het Impuls-cluster Zorgeconomie.

Een belangrijke ontwikkeling is de positionering van Zeeland als gezondheidsregio. Zowel het provinciale leefbaarheidsbeleid (vast te stellen in november 2013) alsook het kenniscentrum Kusttoerisme zetten daarop in. Deze ontwikkeling is voor de provincie van groot belang, en kan een sterke motor vormen voor de regionale zorgeconomie: de Zeeuwse gezondheidseconomie.

2014

In het licht van deze ontwikkelingen wordt in 2014 verder gewerkt aan het vergroten van draagvlak voor een gezamenlijke zorginnovatieagenda van zorgsector, gemeenten, wooncorporaties en kennisinstellingen. Impuls en IZ-Zeeland streven er daarbij naar om verschillende (nieuwe) projecten en initiatieven met het oog op deze verbinding te laten convergeren.

Om projectontwikkeling rond gezondheid en toerisme te stimuleren wordt in 2014 een sterkere verbinding gelegd met de activiteiten van het Impuls-cluster Vrijtijdseconomie en Kenniscentrum Kusttoerisme.

Inbedding

Inhoudelijk wordt het cluster Zorgeconomie gevoed door de Zeeuwse zorgsector (vrijwel alle Zeeuwse zorginstellingen). IZ-Zeeland, een samenwerkingsverband binnen de sector, is als aandeelhouder aan Impuls verbonden en heeft haar programmamanager bij Impuls gestationeerd.

Daarnaast heeft het cluster binnen het project CURA-B een goede relatie ontwikkeld met het regionale bedrijfsleven om op vruchtbare wijze de brug tussen zorg en bedrijfsleven te kunnen slaan.

Tenslotte vormen kennisinstellingen binnen Zeeland (HZ University of Applied Sciences en University College Roosevelt), en daarbuiten (zoals National IT Institute for Healthcare in the Netherlands, TNO en diverse universiteiten), een belangrijke voedings- en inspiratiebron voor de activiteiten.

Lopende projecten

CURA-B

CURA-B is een interregionaal project dat een breed provinciaal netwerk van ondernemingen en zorginstellingen in de deelnemende regio's op de thema's Zorg op afstand en Kwaliteit van leven voor ouderen tot stand brengt. Het streven is om de kloof tussen zorg en bedrijfsleven te overbruggen en gezamenlijk op deze onderwerpen te innoveren.

Doelstelling: organiseren van

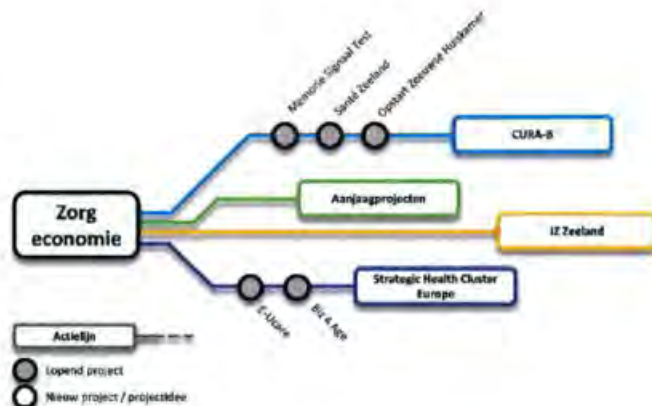
sectoroverstijgende bijeenkomsten rond zorginnovatie, stimuleren grensoverschrijdende handel rond zorginnovaties, opstart en begeleiding pilotprojecten.

Rol: drager van het project binnen Zeeland, penvoerder, projectmanager

Partners: (in drie andere regio's) Nord-Pas de Calais (Eurasanté), Suffolk (Anglia Ruskin University, Health Enterprises East, Suffolk County Council, West-Suffolk Hospital), West-Vlaanderen (POM West-Vlaanderen, KATHO, KHBO, RESOC Midden West-Vlaanderen, RESOC Noord-West-Vlaanderen)

Begroting: € 2,7 miljoen (medegefinancierd vanuit het INTERREG IVA 2 zeeënprogramma CURA-B dat eindigt op 31 maart 2014. Op 13 maart 2014 wordt in Middelburg de slotconferentie georganiseerd)

Binnen (de begroting van) CURA-B zijn drie pilots gestart die als projecten zullen doorlopen in 2014.

Memorie Signaal Test

Een nieuw diagnostisch instrument voor vroegsignalering van dementie zal door deze test in de thuissituatie kunnen worden aangeboden.

Doelstelling: aanbieden van een adequatere en cliëntvriendelijkere test.

Rol: verbinder, facilitator.

Partners: MemorieCare, University College Roosevelt, ZorgSaam Zeeuws-Vlaanderen.

Santé Zeeland

Een tweemaandelijks netwerkborrel voor zorginstellingen, bedrijven, overheden, kennisinstellingen en andere belangstellenden. Inclusief bijbehorend weblog.

Doelstelling: verbinden en samenbrengen teneinde een voedingsbodemp voor nieuwe initiatieven te leggen.

Rol: organisator.

Partners: GGD Zeeland.

Opstart De Zeeuwse Huiskamer

Impuls heeft het initiatief genomen om een open innovatieruimte te creëren waar in gemeenten, zorginstellingen, wooncorporaties en bedrijven met nieuwe samenwerkingsverbanden innovatieprojecten starten. Dit project, De Zeeuwse Huiskamer, bestaat uit een aantal woningen verspreid over de provincie.

Doelstelling: nieuwe samenwerkingsverbanden stimuleren waarin innovatieprojecten worden gestart.

Rol: initiator, opsteller projectplan.

Partners: DELTA NV, IZ-Zeeland.

E-Ucare

Doel: E-Ucare is een internationaal clusterproject (looptijd: 25 januari 2013-31 maart 2015) waarin 15 INTERREG-projecten samenwerken om de projectervaringen naar Europees beleidsniveau te vertalen. In dit kader organiseert Impuls een Ronde-Tafel-bijeenkomst voor 13 maart 2014.

Rol: partner, organisator Ronde Tafel.

Partners: AGIT (D), Brabantse Ontwikkelings Maatschappij, Brainport Development, ESIGELEC (F), Flanders Care (B), ISEN (F), Joseph-Stiftung (D), KAHO St.Lieven (B), NV Industriebank LIOF, Oost NV, Swansea University (VK), Trinity College Dublin (IRL), University of Aberdeen (VK).

Begroting: € 555.500 via INTERREG IVB Noordwest-Europa.

Innovatie Zuid, aanjaagprogramma zorginnovaties

In het kader van Innovatie Zuid is in 2013 een begin gemaakt met een inventarisatie van zorginnovaties over de gehele breedte van Zuid-Nederland. Looptijd: 1 januari 2013-31 maart 2014.

Doelstelling: leggen van een basis voor afstandsverkleining tussen innovatieve ideeën en de implementatie in de zorg.

Rol: partner, aanjager.

Partners: Brabantse Ontwikkel Maatschappij, NV Industriebank LIOF, Syntens.

Begroting: 40 uren voor Impuls.

Gerichte strategie voor zorg economie in Scheldemond

De Scheldemondraad heeft zorg economie als een van de economische speerpunten benoemd. Samen met ontwikkelingsmaatschappijen van Oost- en West-Vlaanderen is een aanjaagproject gestart dat zal resulteren in een Scheldemondbrede strategie voor zorg economie. Looptijd: 1 januari 2013-31 december 2014.

Doelstelling: vanuit een eerste advies organiseren van regionale en bovenregionale activiteiten om tot een grensoverschrijdende kennisuitwisseling te komen, en mogelijk Europese projecten voor te bereiden.

Rol: partner, aanjager.

Partners: POM Oost-Vlaanderen, POM West-Vlaanderen.

Begroting: € 52.850 (Scheldemondfonds), uren gefinancierd door Impuls/IZ-Zeeland.

IZ-Zeeland

Binnen de samenwerking met de Stichting voor Innovatieve Zorg in Zeeland (IZ-Zeeland) zijn of zullen onder meer de volgende activiteiten worden ontplooid:

- Vergroten van het (financiële) draagvlak van de stichting door het betrekken van de andere stakeholders in de driehoek wonen, zorg en welzijn.
- Participatie binnen het Zeeuws-Vlaamse regio-initiatief 'Goed Leven' met een innovatieproject gericht op burgerkracht en eigen regie, in samenwerking met Klaverblad Zeeland.
- In samenwerking met het Kenniscentrum Kusttoerisme en het cluster Vrijtijdseconomie van Impuls wordt gewerkt aan een 'open innovatiecentrum medisch toerisme'.
- Coördineren en voorzitten van de kenniskringen van ICT- en facilitaire dienstmanagers van Zeeuwse zorginstellingen.
- Het ontwikkelen van een innovatieagenda, passend bij de leefbaarheidsagenda van de Provincie Zeeland. Deze agenda, die de domeinen van zorginstellingen en gemeenten zal verbinden, wordt gezamenlijk met partners, waaronder GGD Zeeland en het CZW-bureau ontwikkeld.

- Coördinatie van processen rond het delen van patiëntgegevens in transmurale contactmomenten.
- Het stimuleren en begeleiden van activiteiten om medische gegevens binnen de Zeeuwse zorgsector op uniforme en gestandaardiseerde wijze middels ICT onderling beschikbaar te maken.
- Onderhouden van contacten met Nationaal Instituut voor ICT in de Zorg (NICTIZ), de Vereniging van Zorgaanbieders voor Zorgcommunicatie en andere regio-organisaties.
- Als katalysator fungeren bij De Zeeuwse Huiskamer om ontwikkelingen bij het verlenen van zorg op afstand binnen Zeeland te versterken. Ook woningcorporaties en gemeenten worden hierbij betrokken.
- Het secretariaat van het Zeeuws Directeuren Beraad (ZDB) wordt vanuit IZ-Zeeland gevoerd. Kansen voor het combineren van functies (van ZDB en IZ-Zeeland, maar ook met Zeeuws Vlaams Zorg Overleg en Ketenzorg Noord- en Midden-Zeeland) worden onderzocht en voor zover mogelijk gerealiseerd.

Doelstelling: innovatief vermogen van de zorgsector vergroten en provinciebrede samenwerking voor een toekomstbestendige Zeeuwse zorg bewerkstelligen.

Rol: verkenner, ontwikkelaar, facilitator.

Partners: Admiraal De Ruyter Ziekenhuis (ADRZ), Arduin, Curamus, Emergis, GGD Zeeland, Huisartsenkring Zeeland, Huisartsenpost Zeeland, Klaverblad Zeeland, Nucleus Zorg Terneuzen, Stichting voor Regionale Zorgverlening (SVRZ), Warmande, Werkt voor Ouderen, Zeeland Care, ZorgSaam Zeeuws-Vlaanderen, Zeeuws Radiotherapeutisch Instituut (ZRTI).

Begroting: € 70.000.

Nieuwe projecten

Business Opportunities for Healthy Ageing

CURA-B partners beogen samen met 2 Seas Trade-partners (dit project wordt eveneens gefinancierd vanuit het INTERREG IVA 2 zeeën-programma) een projectcluster te vormen. Binnen dit cluster wordt gewerkt aan het zichtbaar maken van kansen voor business rond de maatschappelijke uitdagingen van een vergrijzende samenleving. Looptijd: 1 april 2014-31 maart 2016.

Doelstelling: organiseren van Ronde Tafels, workshops en voorbereiding van nieuwe projecten waar regionale stakeholders uit zorgsector, gemeentelijke overheden en bedrijfsleven worden betrokken.

Partners: Anglia Ruskin University (VK), Business Support Kent (VK), KATHO Vives (B), Kent County Council (VK), POM West-Vlaanderen (B).

Begroting: n.n.b (gefinancierd door het INTERREG 2 zeeën-programma. In november 2013 wordt bekend of het ingediende voorstel wordt goedgekeurd).

Ambities

Vestigen

Met het uitbreiden van personele capaciteit kan het cluster Vestigen invulling geven aan de in het Jaarplan 2014 weergegeven ambitie. Met een team op volle sterkte kunnen zij nieuwe richtpunten nastreven, waardoor Zeeland voor te vestigen bedrijven zichtbaarder op de kaart staat en als aantrekkelijkere vestigingslocatie wordt gevonden.

Internationale acquisitie

Onderzoek leidt tot de identificatie van een nieuwe geografische markt terwijl bestaande markten intensiever bewerkt kunnen worden. Een intensievere samenwerking met zowel NFIA als Zeeland Seaports vergroot het aantal mogelijkheden en de kans op succes.

Doelstelling: vergroten van aantal buitenlandse leads en resultaat uit internationale acquisitie.

Partners: NFIA, NV REWIN West-Brabant, Zeeland Seaports.

Rol: acquisiteur, initiator.

Versterken status acquisitieapparaat

Om Impuls nog sterker te positioneren als de ingang voor nieuwe bedrijfsvestigingen in de Zuidwestelijke Delta wordt ingezet op een nieuwe website die dient als portal om bestaande informatie over vestigingslocaties en –mogelijkheden te ontsluiten.

Doelstelling: Impuls positioneren als de centrale toegang voor het realiseren van nieuwe bedrijfsvestigingen in Zuidwest-Nederland.

Partners: gemeenten, netwerkorganisaties, Provincie Zeeland, Zeeland Seaports.

Rol: initiator, coördinator.

Investeren

Impuls onderzoekt in 2014 of er een verregaande samenwerking kan worden opgezet op het gebied van innovatiefinanciering waarbij Impuls als één onafhankelijk aanspreekpunt voor de ondernemer kan fungeren. Hierbij zal de bestaande samenwerking tussen partijen worden gecentraliseerd en ontstaat er transparantie voor innovatieve ondernemers in Zeeland. Alle instrumenten behouden hierbij hun eigen zelfstandigheid. Ondernemers zullen hierdoor beter worden begeleid en voorbereid op de volgende stap omdat Impuls de linking pin wordt tussen alle bestaande initiatieven. In 2014 gaat Impuls met relevante partners (financiers, kennisinstellingen, bedrijven, het nieuwe ondernemingsplein) in gesprek voor commitment. Verder onderzoekt het cluster Investeren de volgende nieuwe projecten op (financiële) haalbaarheid.

Borging broedplaats DOK41

Het borgen van de broedplaats voor innovatieve en creatieve startende ondernemers na afloop van de subsidietermijn (eind 2014) – wat door starters en partners breed wordt gedragen. Er zal worden ingezet op de langetermijnvisie waarin het rondkrijgen van de exploitatie een belangrijk aandachtspunt is.

Informal Investors Network

Vanuit de markt heeft Impuls de behoefte gesignaleerd om vraag en aanbod van risicokapitaal bij elkaar te brengen: enerzijds zijn er de innovatieve (startende) ondernemers en anderzijds de business angels en private investeerders die op zoek zijn naar goede leads. Impuls wil in 2014 onderzoeken hoe deze partijen het best bij elkaar kunnen worden gebracht en hoe kennis kan worden opgebouwd en gedeeld (ook buiten Impuls-projecten).

Het netwerk dient hierin een belangrijke schakel te worden in de financieringsketen (spin-off-effecten), waarmee bredere netwerkvorming en eventueel matchmaking plaatsvindt. Ook ligt de

focus op het transparanter maken van de kapitaalmarkt in Zeeland om innovatieve starters en mkb'ers met groeipotentieel te informeren over en te koppelen aan financieringsbronnen.

OP-Zuid

Doel is het stimuleren en vergroten van de innovatiekracht van mkb-bedrijven in de regio Zuid-Nederland door het initiëren van kwalitatief goede projecten. Impuls is actief betrokken bij de opzet en invulling van het nieuwe programma dat in 2014 van start zal gaan.

Revolverend projectenfonds

Europese, nationale en provinciale overheden hebben de wens om hun geld meer revolverend in te zetten. Hoewel de revolverende instrumenten InnoGo!, ZPF en ZIF – gericht op ondernemersfinanciering – al bestaan, heeft Provincie Zeeland deze ambitie benoemd om een revolverend projectfonds te realiseren in haar Economische Agenda. De manier waarop en in welke mate is nog niet ingevuld. Hiervoor dienen (beleids)keuzes te worden gemaakt, middelen worden vrijgemaakt en fondsen worden opgezet. Impuls zal in 2014 hierin initiatief nemen om de geschetste beleidskeuzes te maken, en de mogelijkheden hiervoor met partners verkennen.

Biobased economy

Als hoofdambitie streeft het cluster Biobased economy naar financieringen waaruit projecten kunnen worden gerealiseerd, teneinde de grootschalige ambitie van transitie naar een Zeeuwse biobased economy te kunnen bereiken.

Hierbij hoort het voorbereiden van demonstratieprojecten voor Horizon 2020 van de Europese Unie (met name gericht op de programma's SPIRE en BRIDGE). Ook streeft Impuls naar het voorbereiden – en indien opportuun – indienen in het nieuwe OP-Zuid-programma of de landelijke MIT-regeling van (kleinschaligere) projecten als het stimuleren van teelt van biomassa, bioraffinage of andersoortige verwerking van biomassastromen.

Maintenance & Logistiek

Cluster Maintenance & Logistiek beoogt op het gebied van Maintenance binnen de actielijnen 'onderhoud efficiënter maken' en 'ontwikkelen en vermarkten van nieuwe technologie buiten Zeeland' per lijn minimaal een project op te starten. Ook op logistiek gebied geldt deze ambitie: het cluster wil minimaal één project opstarten per (de hierna genoemde) lijn: 'bevorderen samenwerking', 'ontwikkelen van (de toegang tot) verschillende vervoersmodaliteiten', 'bevorderen van inzet van nieuwe technologie', 'aantrekken van nieuwe goederenstromen en/of nieuwe logistieke bedrijvigheid', en 'ondersteunen acquisitieactiviteiten en verbeteren van het vestigingsklimaat'. Om de gewenste projecten allemaal stevig op de kaart te zetten én goed te begeleiden, is meer capaciteit – in de vorm van personele bezetting – benodigd.

Vrijetijdseconomie

In 2013 heeft Impuls toegewerkt naar het opstarten van de Toeristische Uitvoeringsalliantie. Deze zal in januari 2014 starten. Binnen het bijbehorende uitvoeringsprogramma wil Impuls de rol vervullen als aanjager van innovatie en ontwikkelaar van nieuwe initiatieven, met de focus vernieuwend kustproduct en op het creëren van randvoorwaardelijke infrastructuur. Er liggen toerismebreed en crossectoriaal volop kansen waar de sector op kan inspringen, waardoor innovaties vanuit andere sectoren kunnen bijdragen aan het realiseren van een vernieuwend kustproduct.

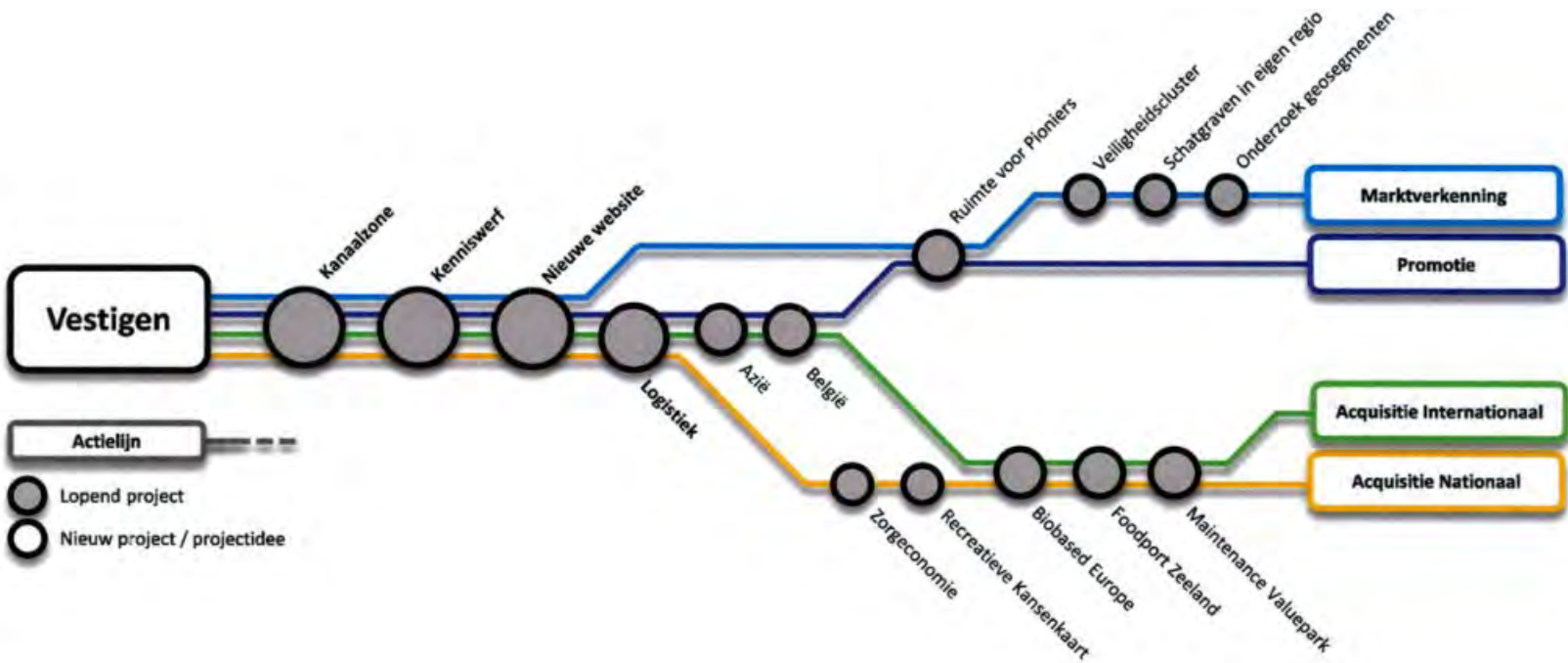
Om de aanjagende en verbindende rollen naar behoren te kunnen vervullen en de projectenportefeuille te realiseren, is er binnen het cluster Vrijetijdseconomie extra uitvoeringscapaciteit nodig.

Zorgeconomie

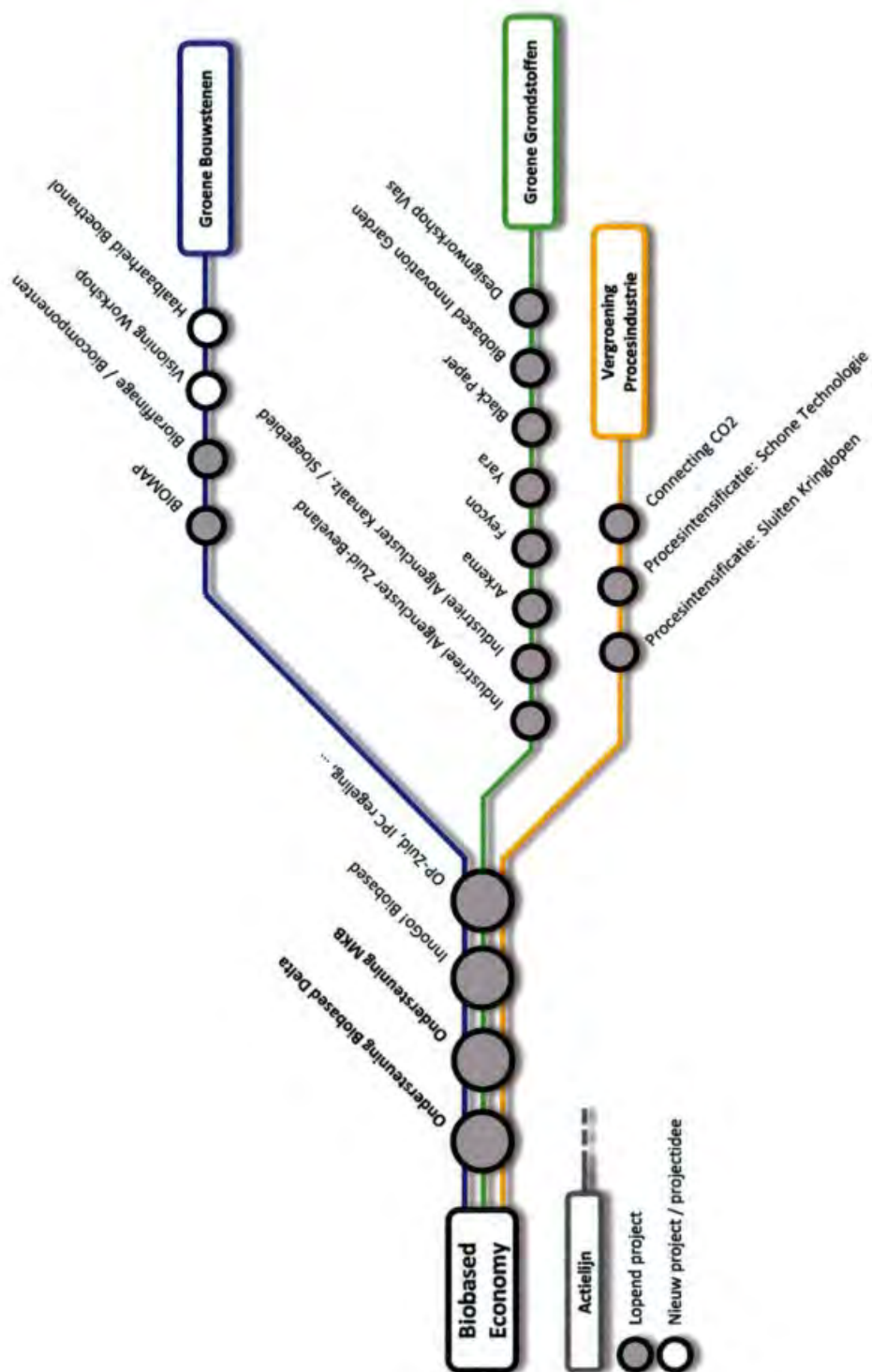
Het cluster Zorgeconomie zet in op het stimuleren van innovatieontwikkeling, alsmede het uitbouwen ervan in de regionale, nationale en internationale zorgeconomie. Daarnaast initieert zij branchebreed projecten en programma's waardoor de bedrijvigheid en werkgelegenheid in de zorgsector worden vergroot, en de kwaliteit en bereikbaarheid van de zorg zal verbeteren. De toekomstige projecten en programma's liggen in de lijn van huidige projecten en programma's, tevens zullen er door vraag in de markt nieuw te ontwikkelen projecten/programma's ontstaan. Daarbij zal nadrukkelijk gewerkt worden vanuit het besef dat het speelveld de komende jaren verandert. De focus ligt hierbij op sterkere samenwerking van partijen die binnen het domein van lokale overheden opereren, zoals het CZW-bureau en GGD Zeeland.

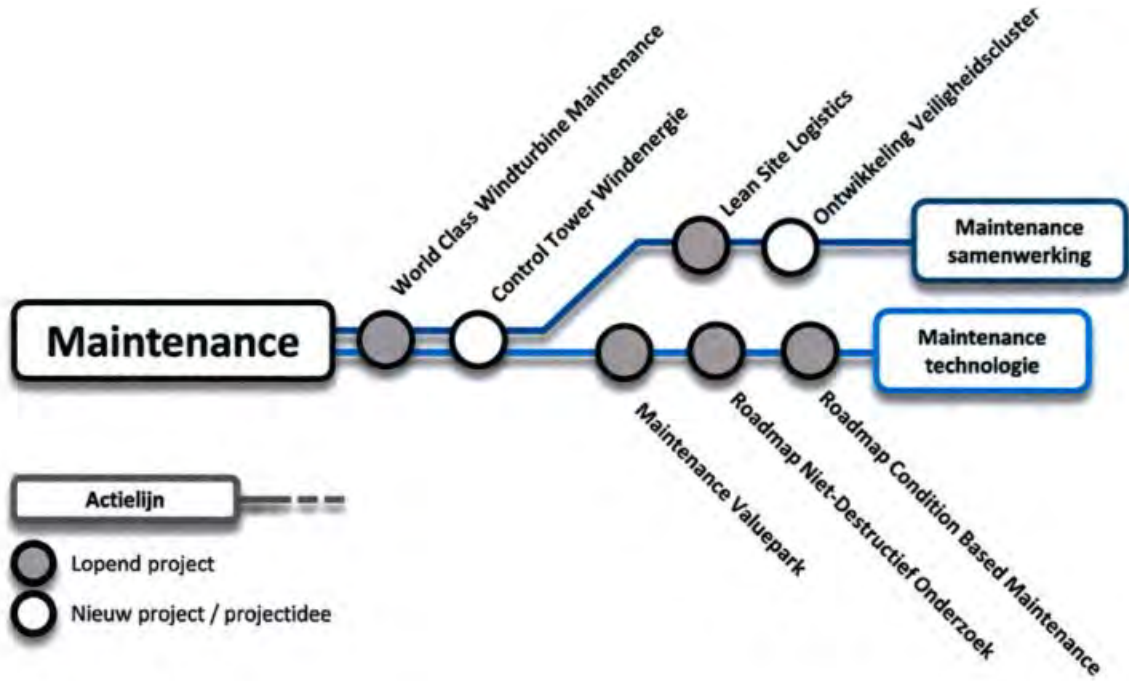
Bijlagen

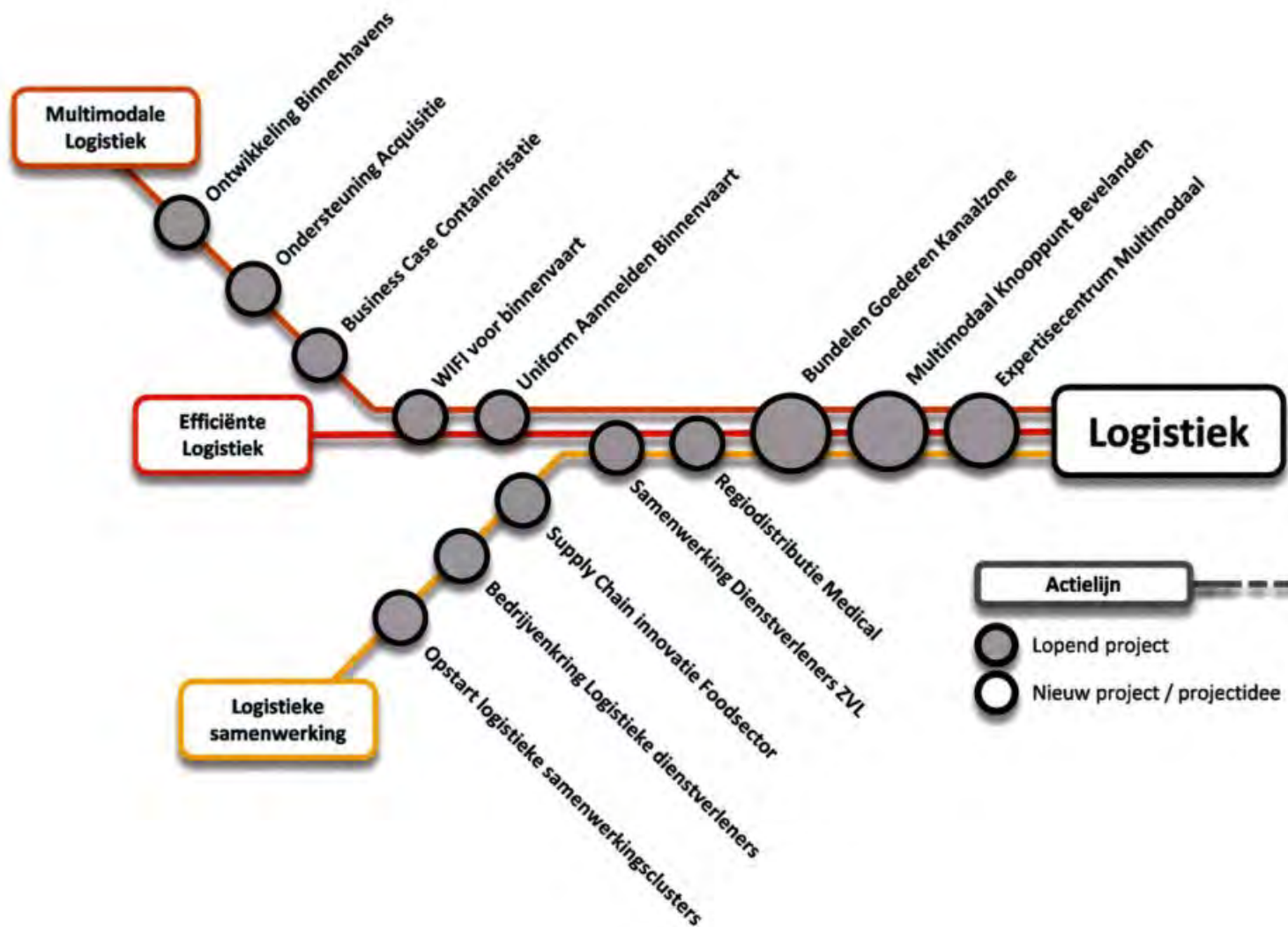
- Vestigen
- Investeren
- Biobased Economy
- Maintenance & Logistiek
- Vrijetijdseconomie
- Zorgeconomie

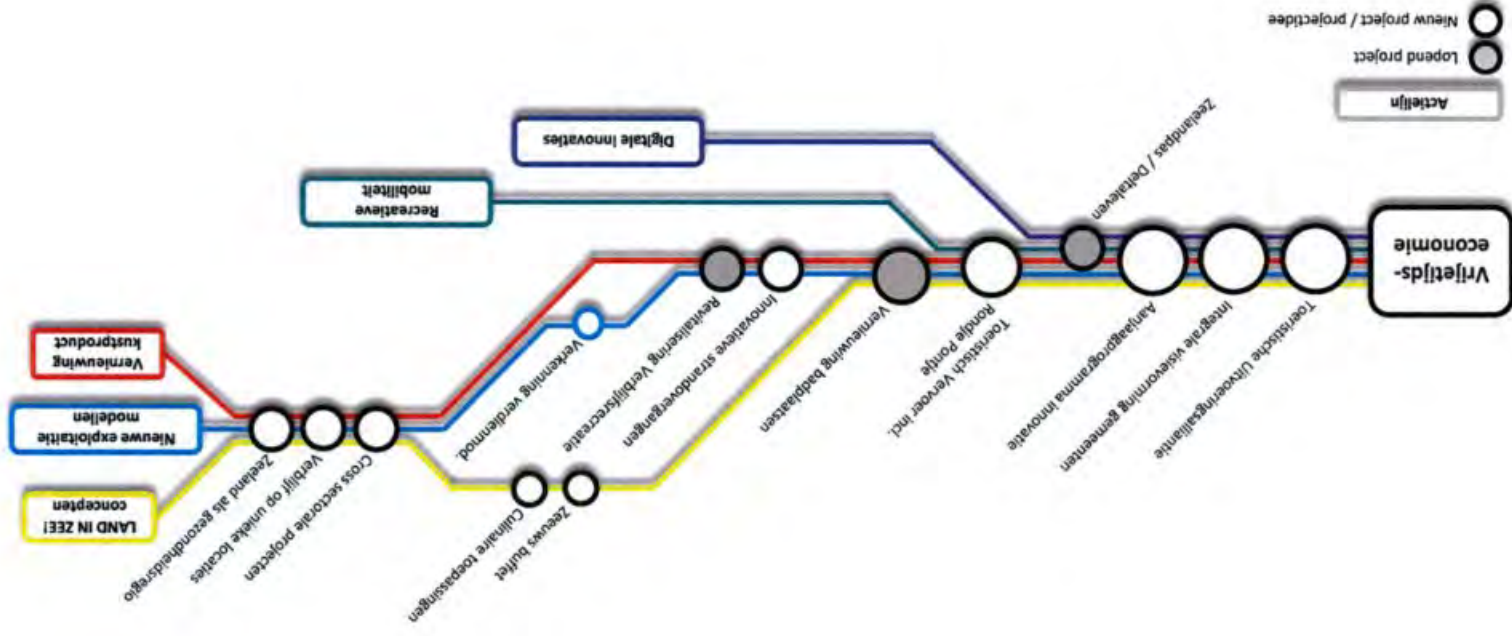

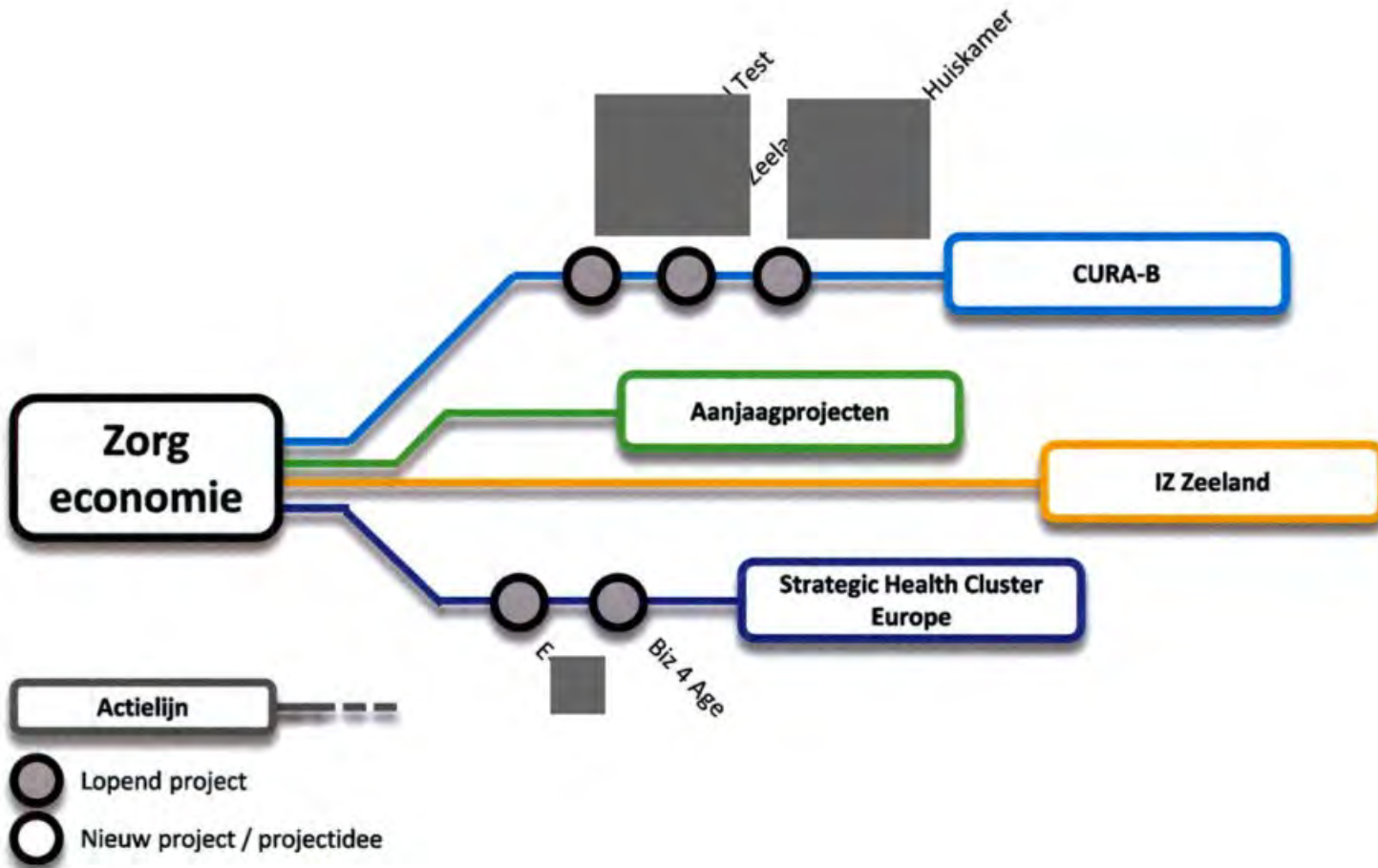

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties terugvinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van artikel 5 van de Wet open overheid (Woo). De legenda verwijzing die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

Legenda verwijzing	Artikel verwijzing	Uitzonderingsgrond
Artikel 5.1 lid 1 Woo – Absolute uitzonderingsgronden De openbaarmaking van deze informatie:		
A	art. 5.1 lid 1 a	Kan de eenheid van de Kroon in gevaar brengen.
B	art. 5.1 lid 1 b	Kan de veiligheid van de Staat schaden.
C	art. 5.1 lid 1 c	Betreft bedrijfs- en fabricagegegevens die vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld.
D	art. 5.1 lid 1 d	Betreft persoonsgegevens als bedoeld in paragraaf 3.1 (bijzondere persoonsgegevens) of paragraaf 3.2 (persoonsgegevens van strafrechtelijke aard) van de UAVG.
E	art. 5.1 lid 1 e	Betreft nummers die dienen ter identificatie van personen die bij wet of algemene maatregel van bestuur zijn voorgeschreven als bedoeld in artikel 46 van de UAVG.
Artikel 5.1 lid 2 Woo – Relatieve uitzonderingsgronden Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen:		
F	art. 5.1 lid 2 a	Het belang van de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties.
G	art. 5.1 lid 2 b	Het belang van de economische of financiële belangen van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
H	art. 5.1 lid 2 c	Het belang van de opsporing en vervolging van strafbare feiten.
I	art. 5.1 lid 2 d	Het belang van de inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen.
J	art. 5.1 lid 2 e	Het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen.
K	art. 5.1 lid 2 f	Het belang van de bescherming van andere dan in art. 5.1 lid 1 sub c genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens.
L	art. 5.1 lid 2 g	Het belang van de bescherming van het milieu waar deze informatie betrekking op heeft.
M	art. 5.1 lid 2 h	Het belang van de beveiliging van personen en bedrijven en het voorkomen van sabotage.
N	art. 5.1 lid 2 i	Het belang van het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
O	art. 5.1 lid 4	Het belang dat de geadresseerde erbij heeft om als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie (tijdelijke beperking).
P	art. 5.1 lid 5	Het belang van de onevenredige benadeling welke, in uitzonderlijke gevallen, wordt toegebracht aan een ander belang dan genoemd in art. 5.1 de leden 1 en 2, bij andere informatie dan milieu-informatie.
Q	art. 5.1 lid 6	Het belang genoemd in artikel 5.1 lid 1 sub c en het hier milieu-informatie betreft waardoor, bij openbaarmaking, ernstige schade wordt toegebracht aan het genoemde belang in artikel 5.1 lid 1 sub c.
Artikel 5.2 lid 1 Woo – Persoonlijke beleidsopvattingen De informatie uit documenten betreft:		
R	art. 5.2 lid 1	Persoonlijke beleidsopvattingen. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad, niet zijnde feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter.
S	Art. 5.2 lid 2	Tot personen te herleiden gegevens, met betrekking tot door het bestuursorgaan, met het oog op een goede en democratische bestuursvoering, verstrekte informatie die kwalificeert als persoonlijke beleidsopvattingen.
Overig		
T		De informatie valt buiten de reikwijdte van het verzoek.

OPBR

documentnummer

zaaknummer

verwijsnummer

14004226

13023591/14001107

onderwerp Integrale Kosten Subsidie 2014 NV Economische Impuls (Impuls)**voorgesteld besluit** - In 2014 een integrale kosten subsidie van € 1.091.857,-- verlenen aan Impuls;
- Afdelingshoofd E&D mandateren tot verzenden van beschikking conform genomen besluit.**aanleiding** Impuls is de ontwikkelingsmaatschappij van Zeeland, met als doel de dynamiek van de Zeeuwse (kennis)economie te vergroten.
Als aandeelhouder van Impuls zet het college zich actief in voor een krachtig en uitvoeringsgericht economisch ontwikkelbedrijf. Het college ziet dat als een groot belang voor het vestigingsklimaat in Zeeland.

Impuls behoort tot de instellingen die dermate belangrijk zijn voor de provincie, dat subsidiëring van zowel directe als indirecte kosten gerechtvaardigd is.

De activiteiten van Impuls dragen hoofdzakelijk bij aan provinciale beleidsdoestellingen (categorie 3).

Categorie 3, Uitvoering van provinciale taken: de instelling voert een substantiële hoeveelheid beleidsinhoudelijke/uitvoerende taken uit en er is daarbij sprake van een sterke mate van wederzijdse afhankelijkheid tussen de provincie en de instelling.

uiterste beslisdatum 18 maart 2014**tekst voor zeeland.nl**

De Provincie Zeeland heeft besloten om NV Economische Impuls Zeeland (Impuls) in 2014 te ondersteunen met een subsidie van ruim € 1.000.000. Impuls is de zogenaamde Zeeuwse regionale ontwikkelingsmaatschappij.

Impuls zet zich in 2014 verder in op het versterken van Zeeland als kwalitatief sterke economie.

Impuls doet dit op verschillende manieren. Zeeland wordt gepromoot als aantrekkelijk vestigingsgebied, bedrijven worden naar Zeeland gehaald en nieuwe bedrijvigheid wordt gestimuleerd door het helpen van –startende- innovatieve bedrijven (ook door financieringsregelingen).

Ook in verschillende Zeeuwse topsectoren is Impuls actief: Biobased Economy, Maintenance&Logistiek, Vrijtijdeconomie en in de zorg.

portefeuillehouder - portefeuille Reu, B.J. de

Secundus Heukelom, G.R.J. van

behandeld door

 JIS/Fin

ED

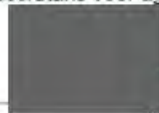
afgestemd met

JIS/Fin/gedeputeerde

paraaf afdelingshoofd

 10/3paraaf houder

paraaf secretaris voor agendering

NIET terug naar ambtenaar

datum GS vergadering (in te vullen door agendakamer)

18 MAART 2014

agendanummer

besluit GS

paraaf secretaris voor uitvoering

overwegingen en advies

De N.V. Economische Impuls Zeeland (Impuls) is één van de verbonden partijen aan de Provincie Zeeland. Op 2 juli 2007 is Impuls opgericht met als doel het vergroten van de dynamiek van de Zeeuwse (kennis)economie, met groei van werkgelegenheid, door uitvoering van concrete projecten en door acquisitie van bedrijven en investeringen van elders.

Impuls is een gezamenlijk initiatief van bedrijfsleven, gemeenten, kennisinstellingen en de Provincie Zeeland. Het gezamenlijke initiatief komt ook tot uiting in de aandeelhoudersstructuur en de financiële jaarlijkse bijdrage van de partners aan de N.V.

Impuls verbindt partijen met als doel bij te dragen aan economische groei en innovatie in Zeeland. In samenwerking met private actoren (die zelf initiatieven en ideeën uiten) ontwikkelt Impuls projecten die innovatie aanjagen, investeringen in de Zeeuwse economie uitlokken, kennisverspreiding faciliteren, en meer.

Impuls heeft de volgende kerntaken:

1. Projectontwikkeling in Zeeuwse topsectoren (Biobased Economy, Maintenance&Logistiek, Vrijetijdseconomie en Zorgconomie);
2. Investeren: het stimuleren van nieuwe bedrijvigheid door het begeleiden en (mede)financieren van startende innovatieve ondernemers;
3. Vestigen: aantrekken van nieuwe ondernemingen naar Zeeland promotie van de provincie Zeeland als aantrekkelijk vestigingsgebied en acquisitie van bedrijven voor Zeeland.

Het jaarplan en de begroting 2014 zijn 11 december 2013 door de Algemene Aandeelhouders Vergadering van Impuls vastgesteld. De Provincie Zeeland was hierbij vertegenwoordigd door gedeputeerde de Reu.

Het jaarprogramma bevat een goede leidraad voor de activiteiten van Impuls in 2014. Voor een correcte subsidieverlening is ~~het nog wel nodig dat de begroting wordt verfijnd tot een begroting~~ *inmiddels*

Geadviseerd wordt om Impuls in 2014 een integrale kosten subsidie te verstrekken. De primaire focus van uw college op economische ontwikkeling, groei en innovatie past bij de provinciale kerntaak. Het provinciebestuur heeft de taak als regisseur van het regionaal ruimtelijk-economisch beleid. Impuls is als Regionale Ontwikkelingsmaatschappij een belangrijke partner bij de uitvoering van het economisch beleid.

Aan de subsidie van € 1.091.857,-- worden prestatieafspraken en –bewijzen gekoppeld. Om de lastendruk te beperken en een transparante rapportage, ook richting Provinciale Staten, te bevorderen wordt als prestatiebewijs een inhoudelijk verslag van de realisatie van de prestatie-indicatoren en jaarplan opgenomen. Dit inhoudelijk verslag zal worden gevoegd bij de jaarrekening.

Bij deze financiering is een additioneel bedrag opgenomen van € 30.000,-- voor de uitvoeringscapaciteit biobased cluster. Dit conform uw besluit van juli 2013 (ons kenmerk: 13013592).

De middelen worden door Impuls ingezet op de clusters Vestigen (€ 340.000), Investeren (€ 215.000), Biobased economy & Food (€ 250.00), Maintenance & Logistiek (€ 110.000), Vrijetijdseconomie (€ 110.000) en Zorgconomie (€ 36.857).

De financiële inzet vanuit de integrale kostensubsidie neemt op de gebieden Vestigen en Investeren toe. Op het terrein van Maintenance&Logistiek en Vrijetijdseconomie neemt de bijdrage uit de integrale kostensubsidie af.

Het project CURA-B wordt in 2014 afgebouwd.

Op 24 februari 2014 vond een extra bestuurlijk overleg plaats met het oog op de lager uitvallende inzet van Impuls op met name het terrein van Vrijtijdseconomie. Bestuurlijk is aangegeven dat deze inzet waar mogelijk moet worden geïntensiveerd. Dit met name met het oog op de vorming van en de activiteiten ontwikkelkracht van de Toeristische Uitvoeringsalliantie waarvan Impuls één van de partners is. Impuls heeft in dit overleg een inspanningsverplichting toegezegd voor het lopende jaar.

Bij de verlening van de integrale kosten subsidie 2014 is rekening gehouden met de taakstellende bezuiniging op de instelling. Provinciale Staten van Zeeland hebben op 5 november 2010 de bezuinigingstaakstelling op alle gelieerde en gesubsidieerde instellingen met meer dan € 100.000 provinciaal subsidie per jaar definitief vastgesteld. De invulling van de ombuigingstaakstelling op basis van de kerntaken is op 21 december 2012 vastgesteld door PS.

Voor wat betreft Impuls wordt de subsidie stapsgewijs verlaagd. Impuls heeft in zijn ingediende begroting voor 2014 rekening gehouden met de bezuinigingstaakstelling.

aansluiting bij provinciale doelstellingen en/of beleid

Impuls is één van de verbonden partijen aan de Provincie Zeeland. De Provincie Zeeland is de grootste en belangrijkste aandeelhouder van de NV.

De kerntaken zijn door de directie van Impuls verder uitgewerkt in een jaarprogramma dat door de aandeelhouders wordt goedgekeurd. De provinciale doelstellingen, met name vanuit de Economische Agenda, komen tot uiting in het jaarprogramma.

Impuls is voor de Provincie Zeeland een belangrijke partner bij het ontwikkelen en stimuleren van de Zeeuwse economie.

bestuurlijke planning en doorlooptijd

U bent als college op 10 december 2013 al geïnformeerd over het jaarprogramma en begroting 2014 die op de agenda stonden van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 11 december 2013.

Het jaarprogramma 2014 wordt na de aandeelhoudersvergadering van december 2013 ter kennisgeving naar de Staten gezonden.

Op 18 februari jl. heeft u besloten Impuls een voorschot te verlenen op de subsidie 2014 voor wat betreft de maanden januari en februari (€ 181.976,— excl. BTW).

Ten aanzien van de prestatieafspraken in relatie tot de integrale kosten subsidie wordt geen rekening gehouden met de (mogelijke) additionele financiering van Impuls door het Ministerie van Economische Zaken.

consequenties besluit

Financiële consequenties

Dit bedrag dekken uit de posten:

€ 1.061.857,= tlv 70924 (NV Economische Impuls Zeeland)

€ 30.000,= tlv 75673 (Economische Agenda - Biobased Economy)

Voor wat betreft de maanden januari en februari is een voorschot van € 181.976,— excl. BTW verleend.

Juridische consequenties

NVT

personele consequenties en inhuur

Geen externe inhuur nodig.

inkoop & aanbesteding

Het inkoopbeleid is niet van toepassing.

risico's en beheersmaatregelen

-

communicatie en (tijdelijke) handhaving DG-karakter

Jaarplan en -verslag worden, na behandeling in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders, doorgestuurd naar PS (actie afdeling financiën).

actieve informatieplicht PS

Niet naar PS

Bijlagen

1 (prestatieafspraken)

Cluster	Prestatieafspraken	Aantal	Totaal	Ind. Pers. Kst + overhead	Directe kosten
Vestigen			€ 340.000	€ 240.000	€ 100.000
	Impuls trekt door haar acquisitieactiviteiten 17 nieuwe bedrijfsvestigingen aan.	17 bedrijven	€ 150.000		
	Impuls trekt door haar acquisitieactiviteiten bedrijven aan die werkgelegenheid bieden aan tenminste 200 arbeidsplaatsen.	200 arbeids- plaatsen	€ 150.000		
	Impuls voert het jaarplan 2014 uit met een concreet aantal activiteiten voor de acquisitie van bedrijven in de genoemde sectoren van het jaarplan.		€ 40.000		
Investeren			€ 215.000	€ 180.000	€ 35.000
	Impuls voert begeleidende activiteiten uit rondom financiering & coaching van startende en doorstartende bedrijven in samenwerking met andere partijen middels InnoGo! II. Zowel innovatieve (techno) starters als biobased bedrijven.	1	€ 20.000		
	Impuls begeleidt het project DOK41/Vlissingen.	1	€ 15.000		
	Impuls voert activiteiten uit ter versterking en uitbreiding van het cluster Investeren (Zeeuws Participatie Fonds (ZPF), Innovatie Zuid, Zeeland Financial Matching	3	€ 95.000		
	Impuls participeert in het Zeeuws Investeringsfonds (leads, commissariaat).	1	€ 5.000		
	Impuls voert het penvoerderschap voor het project Kenniswerf Zeeland uit.	1	€ 5.000		
	Impuls verkent, en indien mogelijk, realiseert een revolverend fonds	1	€ 75.000		
Biobased economy & Food			€ 250.000	€ 70.000	€ 180.000
	Impuls faciliteert het uitvoeringsbureau Biobased Economy Zeeland.	1	€ 80.000		
	Impuls ontwikkelt 3 clusterprojecten binnen het koepelproject Biobased Economy.	3	€ 170.000		

Cluster	Prestatieafspraken	Aantal	Totaal	Ind. Pers. Kosten + overhead	Directe kosten
Maintenance & Logistiek			€ 110.000	€ 80.000	€ 30.000
Logistiek	Impuls voert 3 eerder gestarte projecten uit zoals Logistics Accelerator, Zeeuws Kenniscentrum Logistiek en Lean Maintenance Zuid NL.	3	€ 50.000		
	Impuls bereidt 2 projecten voor en legt deze voor aan subsidieregelingen en/of private investeerders. Deze projecten sluiten aan bij de Economische Agenda van de provincie en bij het beleidsplan Goederenvervoer	2	€ 30.000		
Maintenance	Impuls voert 2 eerder gestarte projecten uit zoals Roadmap Condition Based Maintenance, Business Development Non-Destructief Onderhoud	2	€ 30.000		
Vrijtijds-economie			€ 110.000	€ 105.000	€ 5.000
	Impuls voert 3 eerder gestarte projecten uit: Deltaleven, Badstatus Domburg/Cadzand, Revitalisering verblijfsrecreatie	3	€ 70.000		
	Impuls ontwikkelt 2 projecten en legt deze voor aan subsidieregelingen en/of private investeerders. Deze projecten sluiten aan bij de Economische Agenda van de provincie	2	€ 40.000		
Zorgeconomie			€ 36.857	€ 20.757	€ 16.100
	Impuls voert het project CURA-B uit.	1	€ 36.857		
TOTAAL			€ 1.061.857	€ 695.757	€ 366.100

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties terugvinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van artikel 5 van de Wet open overheid (Woo). De legenda verwijzing die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

Legenda verwijzing	Artikel verwijzing	Uitzonderingsgrond
Artikel 5.1 lid 1 Woo – Absolute uitzonderingsgronden De openbaarmaking van deze informatie:		
A	art. 5.1 lid 1 a	Kan de eenheid van de Kroon in gevaar brengen.
B	art. 5.1 lid 1 b	Kan de veiligheid van de Staat schaden.
C	art. 5.1 lid 1 c	Betreft bedrijfs- en fabricagegegevens die vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld.
D	art. 5.1 lid 1 d	Betreft persoonsgegevens als bedoeld in paragraaf 3.1 (bijzondere persoonsgegevens) of paragraaf 3.2 (persoonsgegevens van strafrechtelijke aard) van de UAVG.
E	art. 5.1 lid 1 e	Betreft nummers die dienen ter identificatie van personen die bij wet of algemene maatregel van bestuur zijn voorgeschreven als bedoeld in artikel 46 van de UAVG.
Artikel 5.1 lid 2 Woo – Relatieve uitzonderingsgronden Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen:		
F	art. 5.1 lid 2 a	Het belang van de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties.
G	art. 5.1 lid 2 b	Het belang van de economische of financiële belangen van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
H	art. 5.1 lid 2 c	Het belang van de opsporing en vervolging van strafbare feiten.
I	art. 5.1 lid 2 d	Het belang van de inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen.
J	art. 5.1 lid 2 e	Het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen.
K	art. 5.1 lid 2 f	Het belang van de bescherming van andere dan in art. 5.1 lid 1 sub c genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens.
L	art. 5.1 lid 2 g	Het belang van de bescherming van het milieu waar deze informatie betrekking op heeft.
M	art. 5.1 lid 2 h	Het belang van de beveiliging van personen en bedrijven en het voorkomen van sabotage.
N	art. 5.1 lid 2 i	Het belang van het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
O	art. 5.1 lid 4	Het belang dat de geadresseerde erbij heeft om als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie (tijdelijke beperking).
P	art. 5.1 lid 5	Het belang van de onevenredige benadeling welke, in uitzonderlijke gevallen, wordt toegebracht aan een ander belang dan genoemd in art. 5.1 de leden 1 en 2, bij andere informatie dan milieu-informatie.
Q	art. 5.1 lid 6	Het belang genoemd in artikel 5.1 lid 1 sub c en het hier milieu-informatie betreft waardoor, bij openbaarmaking, ernstige schade wordt toegebracht aan het genoemde belang in artikel 5.1 lid 1 sub c.
Artikel 5.2 lid 1 Woo – Persoonlijke beleidsopvattingen De informatie uit documenten betreft:		
R	art. 5.2 lid 1	Persoonlijke beleidsopvattingen. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad, niet zijnde feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter.
S	Art. 5.2 lid 2	Tot personen te herleiden gegevens, met betrekking tot door het bestuursorgaan, met het oog op een goede en democratische bestuursvoering, verstrekte informatie die kwalificeert als persoonlijke beleidsopvattingen.
Overig		
T		De informatie valt buiten de reikwijdte van het verzoek.

GEMANDATEERD BESLUIT

Afdeling Economie en

Zaaknummer

verwijsnummer

13023591/13013592/
14002558

paraaf / medeparaaf

	datum	paraaf
Afdelingshoofd	4/4	U6
Fin. Toets		
Jur. toets		
Directeur		

Gemandateerde paraaf d.d.:

Besluit

Integrale kosten subsidie voor 2014 verlenen van
€ 1.091.857,- exclusief BTW.
Voorschot verlenen van 100 procent, ad €
1.091.857,- en in maandelijkse termijnen uitbetalen.
Ten laste van budget 70924: € 1.061.857,-
Vpl. 0040590
Ten laste van budget 75673: € 30.000,-.

Aantal te paraferen bijlagen:

Behandeld door

naam	afdeling	doorkiesnummer	datum
[redacted]	ED	[redacted]	27-1-2014

geadresseerde

bericht op brief van
21 oktober 2013

adressering

Economische Impuls Zeeland
Buitenruststraat 225
4337 ER MIDDELBURG

kenmerk geadresseerde
Dir/13105/dtr/mvrbijlage(n)
2onderwerp
Integrale kosten subsidie voor h 14

aanwijzingen

verwerkt registratuur

- 4 APR. 2014

tekstverwerking

9-4-14

paraaf

paraaf

uiterste verzenddatum

verzenddatum brief

10 APR. 2014
opm. verzending

collationeren

terug naar ambtenaar J/N
NEE

Naar TVC gekopieerd d.d.

documentnaam

verzenden afschriften aan

nummers bijlagen

1. [redacted] ✓
2. [redacted] ✓
3. facturen@zeeland.nl
4. [redacted]
5. [redacted] ✓
- 6.

FD-1400600

indien meer afschriften; adreslijst toevoegen

bericht op brief van: 21 oktober 2013 Economische Impuls Zeeland
uw kenmerk: Dir/13105/dtr/mvr Buitenruststraat 225
ons kenmerk: 14005728 4337 ER MIDDELBURG
afdeling: Economie en Duurzaamheid
bijlage(n): 2 (Bijlage financiën +
prestatieafspraken)
behandeld door: [redacted]
doorkiesnummer: [redacted]
onderwerp: Integrale kosten subsidie voor het jaar 2014

verzonden:

10 APR. 2014

Middelburg, 4 april 2014

Geachte directie,

Naar aanleiding van de door u op 21 oktober 2013 toegezonden subsidieaanvraag voor een integrale kosten subsidie, informeren wij u als volgt.

Besluit

Wij hebben besloten u een integrale kosten subsidie te verlenen voor het jaar 2014 van maximaal € 1.091.857,-- exclusief BTW.

In het jaar 2014 ontvangt uw stichting voor de eerste keer een integrale kosten subsidie. In onderling overleg hebben wij daarom gekeken naar een geschikte wijze om voor uw instelling invulling te geven aan de uitgangspunten van de integrale kosten subsidie. Dit jaar is daarbij een eerste aanzet.

Belangrijkste constatering die wij gezamenlijk hebben gemaakt is dat het voor Impuls lastig is om de indirecte kosten en inkomsten op een transparante wijze aan de gesubsidieerde activiteiten toe te rekenen. Dit in verband met de verschillende financiers van de NV en de jaarlijkse toestroom van incidentele subsidies van de provincie en derden.

Bij de verlening van de integrale kosten subsidie 2014 is rekening gehouden met de taakstellende bezuiniging op uw instelling. U bent hierover schriftelijk en mondeling geïnformeerd.

Hetgeen in deze beschikking is opgenomen geldt alleen voor het jaar 2014. Voor het jaar 2014 is het provinciale budget voor uw organisatie geïndexeerd met 2%.

Wij verzoeken u om in toekomstige correspondentie over deze subsidie het in het hoofd van deze brief genoemde kenmerk te vermelden.

Motivering

U geeft aan dat u met de uitvoering van uw jaarplan kunt bijdragen aan de realisering van ons provinciaal economisch beleid zoals verwoord in de Economische Agenda 2013-2015.

De activiteiten van uw organisatie beogen de structuur van de economie in Zeeland te versterken.

Prestatieafspraken en prestatiebewijzen

Voor de te realiseren prestatieafspraken en de daarbij behorende prestatiebewijzen verwijzen wij u naar bijlage 1 bij dit document.

Het niet realiseren van prestatieafspraken leidt (naar rato) tot korting van het subsidiebedrag.

In onze brief van 2 juli 2013 met kenmerk 13013592 hebben wij u kenbaar gemaakt dat wij het resterende bedrag van € 30.000,- van de subsidieaanvraag voor de uitbreiding van de uitvoeringscapaciteit van het biobased cluster te betrekken bij de verlening van de integrale kosten subsidie voor het jaar 2014.

In dit kader hebben wij besloten het bedrag bij prestatieafpraak 2 van het cluster Biobased economy en Food te verhogen van € 170.000,- naar € 200.000,-.

De prestatieafpraak komt te luiden: Impuls ontwikkelt 4 clusterprojecten binnen het koepelproject Biobased Economy.

Daarnaast zijn wij er in onze Bijlage Financiën vanuit gegaan dat de indirecte personeelskosten + overhead stijgen met € 30.000,-.

Meldplicht

Het is belangrijk dat u zaken meldt die eventuele gevolgen kunnen hebben voor de subsidie. Wij wijzen u hierbij op artikel 1.6.2 van het Algemeen subsidiebesluit Zeeland 2013, waarin staat dat u ons onverwijld schriftelijk in kennis dient te stellen zodra aannemelijk is dat:

- de activiteit of prestatieafpraak waarvoor subsidie is verleend niet, niet tijdig of niet geheel zal worden verricht (bijvoorbeeld wijzigingen in de realisatie van de prestatieafspraken, het niet kunnen leveren van het prestatiebewijs); of
- niet, niet tijdig of niet geheel aan de aan de subsidie verbonden voorwaarden en verplichtingen zal worden voldaan (bijvoorbeeld eventuele uitloop van de activiteit/het project, het niet op tijd kunnen indienen van de verantwoording).

Daarnaast dient u wijzigingen in de begroting (uitgaven en inkomsten) van de het project schriftelijk bij ons te melden.

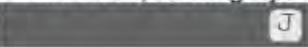
Overige verplichtingen

Aan deze subsidie verbinden wij de verplichting dat u kenbaar maakt dat u voor de realisatie van uw activiteiten een subsidie heeft ontvangen van de Provincie Zeeland. Deze vermelding dient te geschieden via de door u te gebruiken publieksuitingen. Hiervan dient u bij de verantwoording van deze subsidie een bewijsstuk te overleggen. Wij wijzen u hierbij op artikel 1.6.6 van het Algemeen subsidiebesluit Zeeland 2013, waarin staat dat indien u niet kan aantonen dat voldaan is aan deze verplichting, de subsidie met 5% van het toegezegde subsidiebedrag met een maximum van € 5.000,- wordt verlaagd.

Bevoorschotting

Vooruitlopend op deze subsidiebeschikking hebben wij u een voorschot verleend voor de maanden januari en februari van € 181.976,- exclusief BTW (€ 220.190,96 inclusief BTW).

Het resterende bedrag zullen wij in maandelijkse voorschotten op deze subsidie aan u uit te betalen. De voorschotten over de maanden maart tot en met december 2014 bedragen steeds € 90.988,10 exclusief BTW (€ 110.095,60 inclusief BTW) per maand.

Voor uitbetaling van de maandelijkse voorschotten op deze subsidie dient u eerst een factuur met BTW aan ons te sturen. De voorschotten zullen op basis van deze facturen, zo mogelijk omstreeks de eerste van elke maand, worden overgemaakt op uw rekeningnummer

Verantwoording en vaststelling

Uiterlijk 6 maanden na afloop van het kalenderjaar, derhalve 1 juli 2015, dient u ten behoeve van de jaarlijkse subsidievaststelling de verantwoording in te dienen. De verantwoording bestaat uit de hierboven genoemde prestatiebewijzen, een bewijs waaruit blijkt dat u kenbaar heeft gemaakt dat de provincie uw activiteiten subsidieert, uw inhoudelijke- en financiële jaarverslag, een verantwoording over de werkelijke kosten en opbrengsten van de in de beschikking tot subsidieverlening opgenomen activiteiten conform het in de Bijlage financiën opgenomen kosten- en batenoverzicht. De jaarrekening en de financiële verantwoording dienen vergezeld te gaan van een controleverklaring van de accountant.

U kunt de stukken zenden naar:

Provincie Zeeland

t.a.v. afdeling Juridisch, Inkoop en Subsidies

Postbus 6001

4330 LA MIDDELBURG

Wij zullen vervolgens overgaan tot vaststelling van de subsidie. Dit houdt in dat wij beoordelen of u heeft voldaan aan de verplichtingen om vervolgens het subsidiebedrag definitief bepalen.

In artikel 2.9.1. van het Algemeen subsidiebesluit Zeeland 2013 is bepaald dat op de subsidie de vaststellingregels van toepassing zijn, zoals opgenomen in artikel 1.9.9. Hierin staat dat de subsidie wordt vastgesteld naar evenredigheid van de werkelijk gerealiseerde prestatieafspraken, blijkend uit het prestatiebewijs. Daarnaast kan de subsidie niet meer bedragen dan 100 procent van de werkelijk gemaakte subsidiabel geachte kosten. Hierbij geldt overigens dat extra opbrengsten op de activiteit ten opzichte van de begroting bij de aanvraag van de subsidie in mindering worden gebracht op de totale werkelijk gemaakte subsidiabel geachte kosten. Rekenvoorbeelden met betrekking tot de vaststelling van de subsidie vindt u in de toelichting op het Algemeen subsidiebesluit Zeeland 2013 bij artikel 1.9.9.

Toepasselijkheid ASV en ASB

Op deze subsidie zijn de regels van de Algemene subsidieverordening Zeeland 2013 en het Algemeen subsidiebesluit Zeeland 2013 van toepassing. Voor uw integrale kostensubsidie zijn met name de artikelen 1.6.1 tot en met 1.6.6, 1.9.6 tot en met 1.9.9 en 2.1.1 tot en met 2.10.1 van het Algemeen subsidiebesluit Zeeland 2013 van toepassing. Meer informatie is te vinden op onze website <http://loket.zeeland.nl/subsidies/>.

Bezwaar

Belanghebbenden kunnen schriftelijk bezwaar maken tegen dit besluit bij:
Gedeputeerde Staten van Zeeland, t.a.v. de secretaris van de commissie voor bezwaarschriften,
Postbus 6001, 4330 LA Middelburg.

In het bezwaarschrift neemt u ten minste op uw naam en adres, de dagtekening van het bezwaarschrift, tegen welk besluit u bezwaar maakt en waarom. Het bezwaarschrift dient te worden ondertekend.

U moet het bezwaarschrift indienen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is bekendgemaakt. Doorgaans is dat de dag na de datum van verzending. Overschrijding van de inzendtermijn kan ertoe leiden dat met uw bezwaren geen rekening wordt gehouden.

Als u overweegt bezwaar te maken, kunt u een informatiefolder aanvragen op telefoonnummer 0118-631000. U kunt de informatie ook downloaden via <http://loket.zeeland.nl/bezwaar/bezwaar>.

Wij wijzen u erop dat het bezwaar niet de werking van het besluit schorst. U kunt een verzoek doen tot het treffen van een voorlopige voorziening (artikel 8:81, lid 1 van de Algemene wet bestuursrecht). U richt het verzoek aan de voorzieningenrechter van de rechtbank Zeeland-West Brabant, locatie Breda, team bestuursrecht, Postbus 90006, 4800 PA Breda. Voor de behandeling van het verzoek is griffierecht verschuldigd.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten,
namens dezen,

drs. S.J. de Groot,
hoofd afdeling Economie en Duurzaamheid.

Bijlage Financiën bij de integrale kosten subsidie Economische Impuls Zeeland voor het jaar 2014

Inhoudelijke gegevens

Subsidie voor het jaar:	2014
Naam subsidieontvanger:	N.V. Economische Impuls Zeeland
Looptijd project project:	1 januari 2014 t/m 31 december 2014
Datum indienen verantwoording	1 juli 2015

Financiële gegevens

<i>Subsidiabele kosten</i>	<i>Bedrag</i>	
Maintenance en Logistiek	€	110.000,00
Vrijetijdseconomie	€	110.000,00
Zorgeconomie	€	36.857,00
Vestigen	€	340.000,00
Investeren	€	215.000,00
Biabased economy	€	250.000,00
Extra ivm biobased economy 13013592	€	30.000,00
Totale subsidiabele kosten	€	1.091.857,00

<i>Dekking</i>	<i>Bedrag</i>	
Subsidie Provincie Zeeland	€	1.091.857,00
Totale dekking	€	1.091.857,00

Subsidiepercentage van de subsidiabele kosten 100,0%

Overige opmerkingen

- 1 De provincie subsidieert 100,0% van de werkelijke subsidiabele kosten tot maximaal € 1.091.857,00.
- 2 Extra-inkomsten op de gesubsidieerde activiteiten zullen bij de subsidievaststelling worden verminderd op de subsidiabele kosten.
- 3 De financiële verantwoording dient conform bovenstaand model te zijn opgemaakt. Het model kan worden opgevraagd bij uw contactpersoon: J I

Cluster	Prestatieafspraken	Aantal	Totaal	Ind. Pers. Kst + overhead	Directe kosten
Vestigen			€ 340.000	€ 240.000	€ 100.000
	Impuls trekt door haar acquisitieactiviteiten 17 nieuwe bedrijfsvestigingen aan.	17 bedrijven	€ 150.000		
	Impuls trekt door haar acquisitieactiviteiten bedrijven aan die werkgelegenheid bieden aan tenminste 200 arbeidsplaatsen.	200 arbeids- plaatsen	€ 150.000		
	Impuls voert het jaarplan 2014 uit met een concreet aantal activiteiten voor de acquisitie van bedrijven in de genoemde sectoren van het jaarplan.		€ 40.000		
Investeren			€ 215.000	€ 180.000	€ 35.000
	Impuls voert begeleidende activiteiten uit rondom financiering & coaching van startende en doorstartende bedrijven in samenwerking met andere partijen middels InnoGo! II. Zowel innovatieve (techno) starters als biobased bedrijven.	1	€ 20.000		
	Impuls begeleidt het project DOK41/MISSINGEN.	1	€ 15.000		
	Impuls voert activiteiten uit ter versterking en uitbreiding van het cluster Investeren (Zeeuws Participatie Fonds (ZPF), Innovatie Zuid, Zeeland Financial Matching	3	€ 95.000		
	Impuls participeert in het Zeeuws Investeringsfonds (leads, commissariaat).	1	€ 5.000		
	Impuls voert het penvoerderschap voor het project Kenniswerf Zeeland uit.	1	€ 5.000		
	Impuls verkent, en indien mogelijk, realiseert een revolverend fonds	1	€ 75.000		
Biobased economy & Food			€ 250.000	€ 70.000	€ 180.000
	Impuls faciliteert het uitvoeringsbureau Biobased Economy Zeeland.	1	€ 80.000		
	Impuls ontwikkelt 3 clusterprojecten binnen het koepelproject Biobased Economy.	3	€ 170.000		

Cluster	Prestatieafspraken	Aantal	Totaal	Ind. Pers. Kosten + overhead	Directe kosten
Maintenance & Logistiek			€ 110.000	€ 80.000	€ 30.000
Logistiek	Impuls voert 3 eerder gestarte projecten uit zoals Logistics Accelerator, Zeeuws Kenniscentrum Logistiek en Lean Maintenance Zuid NL.	3	€ 50.000		
	Impuls bereidt 2 projecten voor en legt deze voor aan subsidieregelingen en/of private investeerders. Deze projecten sluiten aan bij de Economische Agenda van de provincie en bij het beleidsplan Goederenvervoer	2	€ 30.000		
Maintenance	Impuls voert 2 eerder gestarte projecten uit zoals Roadmap Condition Based Maintenance, Business Development Non-Destructief Onderhoud	2	€ 30.000		
Vrijtijds-economie			€ 110.000	€ 105.000	€ 5.000
	Impuls voert 3 eerder gestarte projecten uit: Deltaleven, Badstatus Domburg/Cadzand, Revitalisering verblijfsrecreatie	3	€ 70.000		
	Impuls ontwikkelt 2 projecten en legt deze voor aan subsidieregelingen en/of private investeerders. Deze projecten sluiten aan bij de Economische Agenda van de provincie	2	€ 40.000		
Zorgeconomie			€ 36.857	€ 20.757	€ 16.100
	Impuls voert het project CURA-B uit.	1	€ 36.857		
TOTAAL			€ 1.061.857	€ 695.757	€ 366.100

Checklist subsidieverstrekking Arrangement 3

Checklist subsidieverstrekking Arrangement 3

Naam instelling:	NV Economische Impuls Zeeland	Dekking (nr. begrotingspost): € 1.061.857 tlv 70924 € 30.000 tlv 75673
Projectnaam :	Integrale kostensubsidie 2014	Datum aanvraag: 21-10-2013
Subsidiebedrag:	€ 1.091.857	Startdatum: 01-01-2014 Einddatum: 31-12-2014

Verlening

Onderdeel werkveld beleid

Artikel	Vraag	Positief antwoord	Negatief antwoord	Nvt	Toelichting
Asv Artikel 2 lid 1	Draagt de subsidieverlening bij aan een provinciale beleidsdoelstelling?	Ja			
Asv Artikel 2 lid 2	Indien nee, hebben provinciale staten naar aanleiding van een bijzondere gebeurtenis besloten financiële middelen voor de te subsidiëren activiteit beschikbaar te stellen?				
Asv Artikel 4 sub a	Is de behoefte aan de activiteit aangetoond?	Ja			
Asv Artikel 4 sub b	Wordt een werkwijze toegepast waardoor redelijkerwijs kan worden verwacht dat de activiteit wordt gerealiseerd?	Ja			
Asv Artikel 6	Wordt bij een subsidie die wordt verleend op basis van de provinciale begroting die nog niet is vastgesteld, de subsidie verleend onder de voorwaarde dat provinciale staten voldoende financiële middelen beschikbaar stellen?		Nee	NVT	
Asv Artikel 7	Wordt het subsidieplafond (het provinciaal budget) overschreden?	Nee			

Checklist subsidieverstrekking Arrangement 3

Ondertekening	
Datum	03-04-2014
Naam	[REDACTED] J
Functie	Beleidsmedewerker
Paraaf	[REDACTED] J

Onderdeel subsidieloket

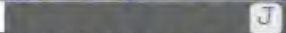
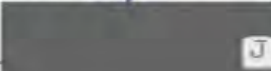
Artikel	Vraag	Positief antwoord	Negatief antwoord	Nvt	Toelichting
Asv Artikel 4 sub c	Blijkt uit de begroting dat er voldoende middelen zijn om de activiteit te realiseren?	Ja	Nee		
Asv Artikel 4 sub d	Is de subsidie noodzakelijk voor uitvoering van de activiteit?	Ja	Nee		Noodzakelijk: indien de activiteit niet doorgaat indien niet wordt gesubsidieerd.
Asv Artikel 4 sub e	Wordt voldaan aan de bepalingen van deze verordening of een bijzondere regeling?	Ja	Nee		
Asv Artikel 5 lid 1 sub a, lid 2 en 3	Werkt er iemand bij de instelling die meer verdient dan het ministersalaris van € 144.108?	Nee	Ja		
Asv Artikel 5 lid 4	Indien ja, is door GS besloten/wordt GS verzocht om af te wijken van de topinkomens norm?	Ja	Nee		
Asv Artikel 5 lid 1 sub b, lid 2 en 3	Is er iemand ingehuurd door de instelling die meer vergoeding ontvangt dan het ministersalaris van € 144.108?	Nee	Ja		
Asv Artikel 5 lid 4	Indien ja, is door GS besloten/wordt GS verzocht om af te wijken van de topinkomens norm?	Ja	Nee		

Checklist subsidieverstrekking Arrangement 3

Asv Artikel 3 lid 2 sub c Asb Artikel 1.9.1 Artikel 1.2.1 lid 2 sub c	Bedraagt de subsidie meer dan € 50.000?	<u>Ja</u>	Nee	
Asb Artikel 1.5.4	Indien nee, is SiSa van toepassing op de subsidieverstrekking?	Ja	Nee	
Asb Artikel 1.2.1 lid 1	Wordt subsidie verstrekt aan een instelling (rechtspersoon, vennootschap of eenmanszaak)?	<u>Ja</u>	Nee	
Asb Artikel 1.2.1 lid 2 sub a	Is de activiteit voor het moment van aanvraag gerealiseerd?	<u>Nee</u>	Ja	
Asb Artikel 1.2.1 lid 2 sub b	Is er sprake van staatsteun?	<u>Nee</u>	Ja	
Asb Artikel 1.2.1 lid 2 sub b	Zo ja, is de subsidie aangemerkt als ontoelaatbare staatssteun?	Nee	Ja	
Asb Artikel 1.3.1 lid 1	Zijn alle begrote kosten noodzakelijk en rechtstreeks toe te rekenen aan de betreffende activiteit?	<u>Ja</u>	Nee	+ indirecte kosten IVm IKS
-	Indien nee, worden niet noodzakelijke kosten subsidiabel geacht?	Nee	Ja	Duidelijk in beschikking melden als kosten niet-subsidiabel worden geacht
Asb Artikel 1.3.1 lid 2	Is terug te vorderen of te compenseren BTW opgenomen in de begroting?	<u>Nee</u>	<u>Ja</u>	
-	Indien ja, wordt de terug te vorderen of te compenseren BTW subsidiabel geacht?	<u>Nee</u>	Ja	Duidelijk in beschikking melden als in de begroting opgenomen BTW niet-subsidiabel wordt geacht

Checklist subsidieverstrekking Arrangement 3

Asb Artikel 1.3.2 lid 1 sub a	Zijn de personeelskosten aantoonbaar en direct toe te rekenen aan de activiteit?	Ja	Nee	Nvt	Nvt, indien geen personeelskosten <i>iks</i>
-	Indien nee, worden niet-aantoonbare en niet direct toe te rekenen personeelskosten gesubsidieerd?	Nee	Ja		Duidelijk in de beschikking melden als personeelskosten niet subsidiabel worden geacht.
Asb Artikel 1.3.2 lid 1 sub b	Zijn de in de begroting opgenomen personeelskosten opgenomen tegen een tarief van 1,2 procent van het bruto maandloon?	Ja	Nee	Nvt	Nvt, indien geen personeelskosten <i>iks</i>
Asb Artikel 1.3.2 lid 2	Indien nee, is door GS besloten/wordt GS verzocht om af te wijken van de systematiek van artikel 1.3.2 lid 1?	Ja	Nee		
Asb Artikel 1.9.2	Zijn in de subsidiebeschikking prestatieafspraken opgenomen en is hier een vast bedrag aangekoppeld?	Ja	Nee		
Asb Artikel 1.9.2	Is in de beschikking het percentage van subsidiëring van de subsidiabele kosten opgenomen?	Ja	Nee		
Asb Artikel 1.9.3 lid 1	Bedraagt het voorschot meer dan 75 procent van het subsidiebedrag?	Nee	Ja		
Asb Artikel 1.9.3 lid 3	Indien ja, is door GS besloten/wordt GS verzocht om op basis van een gemotiveerd verzoek van de instelling een hoger voorschot te verlenen?	Ja	Nee		<i>iks</i>

Ondertekening	
Datum	<i>3-4-2014</i>
Naam	
Functie	Medewerker subsidieloket
Paraaf	

Checklist subsidieverstrekking Arrangement 3

Vaststelling

Onderdeel vaststeller

Artikel	Vraag	Positief antwoord	Negatief antwoord	Nvt	Toelichting
Asb Artikel 1.9.5 lid 1 sub a	Bevat de aanvraag tot vaststelling de gevraagde prestatiebewijzen?	Ja	Nee		
Asb Artikel 1.9.5 lid 1 sub c en lid 2	Bevat de aanvraag tot vaststelling een financiële verantwoording voorzien van een controleverklaring of de jaarrekening van de instelling voorzien van een controleverklaring waarin de subsidie expliciet wordt verantwoord?	Ja	Nee		
Asb Artikel 1.5.4	<i>Indien nee, is SiSa van toepassing en is een jaarrekening ingediend met een Sisa bijlage en een controleverklaring van de accountant?</i>	Ja	Nee		
Asb Artikel 1.9.5 lid 3	<i>Indien nee, is op basis van het derde lid besloten dat een of meerdere andere documenten als financiële vaststelling kunnen gelden en zijn deze documenten bijgevoegd?</i>	Ja	Nee		
Asb Artikel 1.9.5 lid 1 sub b	Bevat de aanvraag tot vaststelling de overige in de beschikking genoemde bescheiden?	Ja	Nee	Nvt	
Asb Artikel 1.3.1 lid 1	Zijn alle verantwoorde kosten noodzakelijk en rechtstreeks toe te rekenen aan de betreffende activiteiten?	Ja	Nee		
-	<i>Indien nee, worden de niet noodzakelijke kosten en/of de niet rechtstreekse kosten meegenomen in de subsidiabele kosten?</i>	Nee	Ja		

Checklist subsidieverstrekking Arrangement 3

Asb Artikel 1.3.1 lid 2	Is terug te vorderen of te compenseren BTW opgenomen in de verantwoording?	Nee	Ja		
-	Indien ja, wordt de terug te vorderen of te compenseren BTW meegenomen in de subsidiabele kosten?	Nee	Ja		
Asb Artikel 1.3.2 lid 1 sub a	Zijn de personeelskosten aantoonbaar toe te rekenen aan de activiteit en is een door de accountant controleerbare urenadministratie toegepast?	Ja	Nee	Nvt	Nvt, indien geen personeelskosten
-	Indien nee, worden de kosten die niet aantoonbaar zijn toe te rekenen of niet controleerbaar zijn door de accountant meegenomen in de subsidiabele kosten?	Nee	Ja		
Asb Artikel 1.3.2 lid 1 sub b	Zijn de personeelskosten opgenomen tegen een uurtarief dat overeenkomt met 1,2 procent van het bruto maandsalaris?	Ja	Nee	Nvt	Nvt, indien geen personeelskosten
Asb Artikel 1.3.2 lid 2	Indien nee, is op basis van artikel 1.3.2 lid 2 besloten of te wijken van de systematiek?	Ja	Nee		
-	Indien nee, worden de personeelskosten die niet zijn opgenomen tegen een uurtarief dat overeenkomt met 1,2 procent van het bruto maandloon meegenomen als subsidiabele kosten?	Nee	Ja		
Asb Artikel 1.3.2 lid 1 sub c	Bedragen de personeelskosten in totaal meer dan het in de begroting opgenomen bedrag?	Nee	Ja	Nvt	Nvt, indien geen personeelskosten
-	Indien ja, wordt het verschil tussen de werkelijke personeelskosten en de begrote personeelskosten meegenomen in de subsidiabele kosten?	Nee	Ja		
Asb Artikel 1.10.1 lid 2	Is er een vordering van de EU in verband met ontoelaatbare staatssteun?	Nee	Ja	Nvt	Nvt, indien geen staatssteun
Asb Artikel 1.10.1	Indien ja, moet de subsidiebeschikking worden gewijzigd naar aanleiding van een vordering in	Nee	Ja		Indien deze ja, dan de subsidie niet vaststellen

Checklist subsidieverstrekking Arrangement 3

<i>lid 2</i>	<i>verband met ontoelaatbare staatssteun?</i>				
Asb Artikel 1.9.9 lid 1 sub a	Zijn alle prestatieafspraken gerealiseerd of wordt de subsidie vastgesteld naar evenredigheid van de gerealiseerde prestatieafspraken?	Ja	Nee		
Asb Artikel 1.9.9 lid 2	Zijn extra opbrengsten ten opzichte van de begroting in mindering gebracht op de totale werkelijk gemaakte subsidiabele kosten?	Ja	Nee		
Asb Artikel 1.9.9 lid 1 sub b	Bedraagt de subsidie meer dan het provinciaal percentage van de werkelijk gemaakte totale subsidiabele kosten?	Nee	Ja		
Asb Artikel 1.6.1	Heeft de instelling de subsidie besteed in strijd met de op haar rustende wettelijke verplichtingen?	Nee	Ja		
Asb Artikel 1.6.5	Voldoet de instelling aan de daaraan door de Europese Unie gestelde verplichtingen, indien de subsidie is aangemerkt als toelaatbare staatssteun?	Ja	Nee	Nvt	Nvt, indien subsidie niet is aangemerkt als toelaatbare staatssteun
Asb Artikel 1.6.6 lid 1	Is aan de PR-verplichting voldaan?	Ja	Nee	Nvt	Nvt, indien geen PR-verplichting opgenomen
Asb Artikel 1.6.6 lid 3	<i>Indien nee, wordt op de subsidie vaststelling maximaal 5% in mindering gebracht met een maximum van € 5.000?</i>	Ja	Nee		
Asb Artikel 1.9.9 lid 3	Zijn verlagingsbedragen of verlagingspercentages in mindering gebracht op het vast te stellen bedrag?	Ja	Nee	Nvt	Nvt, indien geen verlagingsbedragen of verlagingspercentage

Ondertekening		
Datum		
Naam		
Functie	Vaststeller subsidie	Controle
Paraaf		

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties terugvinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van artikel 5 van de Wet open overheid (Woo). De legenda verwijzing die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

Legenda verwijzing	Artikel verwijzing	Uitzonderingsgrond
Artikel 5.1 lid 1 Woo – Absolute uitzonderingsgronden De openbaarmaking van deze informatie:		
A	art. 5.1 lid 1 a	Kan de eenheid van de Kroon in gevaar brengen.
B	art. 5.1 lid 1 b	Kan de veiligheid van de Staat schaden.
C	art. 5.1 lid 1 c	Betreft bedrijfs- en fabricagegegevens die vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld.
D	art. 5.1 lid 1 d	Betreft persoonsgegevens als bedoeld in paragraaf 3.1 (bijzondere persoonsgegevens) of paragraaf 3.2 (persoonsgegevens van strafrechtelijke aard) van de UAVG.
E	art. 5.1 lid 1 e	Betreft nummers die dienen ter identificatie van personen die bij wet of algemene maatregel van bestuur zijn voorgeschreven als bedoeld in artikel 46 van de UAVG.
Artikel 5.1 lid 2 Woo – Relatieve uitzonderingsgronden Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen:		
F	art. 5.1 lid 2 a	Het belang van de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties.
G	art. 5.1 lid 2 b	Het belang van de economische of financiële belangen van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
H	art. 5.1 lid 2 c	Het belang van de opsporing en vervolging van strafbare feiten.
I	art. 5.1 lid 2 d	Het belang van de inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen.
J	art. 5.1 lid 2 e	Het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen.
K	art. 5.1 lid 2 f	Het belang van de bescherming van andere dan in art. 5.1 lid 1 sub c genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens.
L	art. 5.1 lid 2 g	Het belang van de bescherming van het milieu waar deze informatie betrekking op heeft.
M	art. 5.1 lid 2 h	Het belang van de beveiliging van personen en bedrijven en het voorkomen van sabotage.
N	art. 5.1 lid 2 i	Het belang van het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
O	art. 5.1 lid 4	Het belang dat de geadresseerde erbij heeft om als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie (tijdelijke beperking).
P	art. 5.1 lid 5	Het belang van de onevenredige benadeling welke, in uitzonderlijke gevallen, wordt toegebracht aan een ander belang dan genoemd in art. 5.1 de leden 1 en 2, bij andere informatie dan milieu-informatie.
Q	art. 5.1 lid 6	Het belang genoemd in artikel 5.1 lid 1 sub c en het hier milieu-informatie betreft waardoor, bij openbaarmaking, ernstige schade wordt toegebracht aan het genoemde belang in artikel 5.1 lid 1 sub c.
Artikel 5.2 lid 1 Woo – Persoonlijke beleidsopvattingen De informatie uit documenten betreft:		
R	art. 5.2 lid 1	Persoonlijke beleidsopvattingen. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad, niet zijnde feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter.
S	Art. 5.2 lid 2	Tot personen te herleiden gegevens, met betrekking tot door het bestuursorgaan, met het oog op een goede en democratische bestuursvoering, verstreekt informatie die kwalificeert als persoonlijke beleidsopvattingen.
Overig		
T		De informatie valt buiten de reikwijdte van het verzoek.

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties terugvinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van artikel 5 van de Wet open overheid (Woo). De legenda verwijzing die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

Legenda verwijzing	Artikel verwijzing	Uitzonderingsgrond
Artikel 5.1 lid 1 Woo – Absolute uitzonderingsgronden De openbaarmaking van deze informatie:		
A	art. 5.1 lid 1 a	Kan de eenheid van de Kroon in gevaar brengen.
B	art. 5.1 lid 1 b	Kan de veiligheid van de Staat schaden.
C	art. 5.1 lid 1 c	Betreft bedrijfs- en fabricagegegevens die vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld.
D	art. 5.1 lid 1 d	Betreft persoonsgegevens als bedoeld in paragraaf 3.1 (bijzondere persoonsgegevens) of paragraaf 3.2 (persoonsgegevens van strafrechtelijke aard) van de UAVG.
E	art. 5.1 lid 1 e	Betreft nummers die dienen ter identificatie van personen die bij wet of algemene maatregel van bestuur zijn voorgeschreven als bedoeld in artikel 46 van de UAVG.
Artikel 5.1 lid 2 Woo – Relatieve uitzonderingsgronden Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen:		
F	art. 5.1 lid 2 a	Het belang van de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties.
G	art. 5.1 lid 2 b	Het belang van de economische of financiële belangen van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
H	art. 5.1 lid 2 c	Het belang van de opsporing en vervolging van strafbare feiten.
I	art. 5.1 lid 2 d	Het belang van de inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen.
J	art. 5.1 lid 2 e	Het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen.
K	art. 5.1 lid 2 f	Het belang van de bescherming van andere dan in art. 5.1 lid 1 sub c genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens.
L	art. 5.1 lid 2 g	Het belang van de bescherming van het milieu waar deze informatie betrekking op heeft.
M	art. 5.1 lid 2 h	Het belang van de beveiliging van personen en bedrijven en het voorkomen van sabotage.
N	art. 5.1 lid 2 i	Het belang van het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
O	art. 5.1 lid 4	Het belang dat de geadresseerde erbij heeft om als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie (tijdelijke beperking).
P	art. 5.1 lid 5	Het belang van de onevenredige benadeling welke, in uitzonderlijke gevallen, wordt toegebracht aan een ander belang dan genoemd in art. 5.1 de leden 1 en 2, bij andere informatie dan milieu-informatie.
Q	art. 5.1 lid 6	Het belang genoemd in artikel 5.1 lid 1 sub c en het hier milieu-informatie betreft waardoor, bij openbaarmaking, ernstige schade wordt toegebracht aan het genoemde belang in artikel 5.1 lid 1 sub c.
Artikel 5.2 lid 1 Woo – Persoonlijke beleidsopvattingen De informatie uit documenten betreft:		
R	art. 5.2 lid 1	Persoonlijke beleidsopvattingen. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad, niet zijnde feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter.
S	Art. 5.2 lid 2	Tot personen te herleiden gegevens, met betrekking tot door het bestuursorgaan, met het oog op een goede en democratische bestuursvoering, verstrekte informatie die kwalificeert als persoonlijke beleidsopvattingen.
Overig		
T		De informatie valt buiten de reikwijdte van het verzoek.

Jaarplan 2014

NV Economische Impuls Zeeland

Colofon

Titel	Jaarplan 2014
Ondertitel	NV Economische Impuls Zeeland
Datum	november 2013
Bijzonderheden	/_Zeeland/JAARPLAN/JAARPLAN 2014

© NV Economische Impuls Zeeland, 2013

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande toestemming van NV Economische Impuls Zeeland te Middelburg.

No part of this publication may be reproduced in any form by print, photo print, microfilm or any other means without written permission by NV Economische Impuls Zeeland te Middelburg.

Inhoudsopgave

Jaarplan 2014 NV Economische Impuls Zeeland	1
Voorwoord.....	5
Leeswijzer Jaarplan 2014.....	7
Samenvatting per cluster.....	8
Vestigen.....	8
Investeren.....	8
Biobased economy.....	9
Maintenance & Logistiek	9
Vrijtijdseconomie	10
Zorgeconomie.....	10
Ambities per cluster	12
Vestigen.....	12
Investeren.....	12
Biobased economy.....	12
Maintenance & Logistiek	12
Vrijtijdseconomie	12
Zorgeconomie.....	12
Kernactiviteiten.....	13
Vestigen.....	16
Ontwikkelingen	16
2014.....	16
Inbedding.....	17
Lopende projecten/programma's.....	17
Investeren.....	22
Ontwikkelingen	23
2014.....	23
Inbedding.....	23
Lopende projecten en programma's.....	24
Nieuwe projecten.....	26
Cluster Biobased economy	27
Ontwikkelingen	27
Inbedding.....	27
Lopende projecten.....	28
Nieuwe initiatieven	33

Maintenance & Logistiek	34
Maintenance	34
Ontwikkelingen	34
2014	34
Lopende projecten	34
Inbedding	36
Logistiek	36
Ontwikkelingen	36
2014	36
Inbedding	37
Lopende projecten	38
Cluster Vrijtijdseconomie	40
Ontwikkelingen	40
2014	40
Inbedding	41
Lopende projecten/programma's	42
Nieuwe projecten	43
Zorgeconomie	47
Ontwikkelingen	47
2014	47
Inbedding	47
Lopende projecten	48
Nieuwe projecten	50
Ambities	51
Vestigen	51
Investeren	51
Biobased economy	52
Maintenance & Logistiek	52
Vrijtijdseconomie	52
Zorgeconomie	53
Bijlagen	54

Voorwoord

'Zeeland blijkt een economische tijger'

2014 wordt het jaar waarin Impuls inzet op het verder versterken van Zeeland als kwalitatief sterkste economie van Nederland.

Aanleiding tot deze kwalificatie van Zeeland was een recent interview voor Business Nieuws Radio (BNR) met ondergetekende. De vraag was om iets te vertellen over de Zeeuwse economie, de provincie die volgens BNR toch bekend staat als krimpregio.

Zo wilde ik Zeeland niet te boek laten staan, en begon ik met de feiten over de Zeeuwse economie op een rij te zetten. Tot verrassing van velen komt daaruit naar voren dat Zeeland, gemeten aan veel economische sleutelindicatoren, de kwalitatief sterkste economie van Nederland heeft.

Concreter.

Werkgelegenheid: sinds geruime tijd kent Zeeland de laagste werkloosheid van Nederland en hoort Zeeland bij de Europese top op dit gebied.

Economische groei: over de periode van 2001 t/m 2011 kende Zeeland een groei van het Bruto Regionaal Product van 44%. Dit is verreweg de hoogste groei binnen Nederland, dat een gemiddelde groei kende van 30%. Zeeland deed en doet het substantieel beter dan erkende groeiregio's als Noord-Brabant (27%), en Noord- en Zuid-Holland (elk 32%). In 2012 was Zeeland de enige Nederlandse provincie met een positieve groei; alle andere provincies vertoonden krimp.

Export: Zeeland heeft relatief het grootste economische exportaandeel van alle provincies, namelijk 34% (afgezien van Groningen dat met 44% een vertekend beeld geeft door de export van aardgas).

Industrialisatie: Zeeland is sterk geïndustrialiseerd, met ruim 30%. Dit ten opzichte van Nederland in zijn geheel, waarin het aandeel van de industrie in de economie bijna 20% is.

Sterke havens

De Zeeuwse havens zijn veel sterker dan gedacht. De toegevoegde waarde van onze havens is nota bene bijna eenderde van die van de wereldhaven Rotterdam. Daarmee is Zeeland ook op Europese schaal een sterke speler. Ook de toegevoegde waarde per werkplek is Zeeland substantieel hoger dan die van Rotterdam of Amsterdam. De jaarlijks toegevoegde waarde van publiek geïnvesteerde euro's is met € 29 per aandeel veel hoger dan die in Rotterdam, waar de waarde 'slechts' € 4 is.

Tegelijkertijd met deze hoge mate van industrialisatie klopt – gelukkig – ook het beeld van Zeeland als groene provincie: het aandeel van de landbouwsector in Zeeland is bijna twee keer zo hoog als de rest van Nederland.

Kortom, we wisten al dat Zeeland een groene provincie met mooie stranden is – en dat moeten we vooral zo houden. Maar wat onbekend was, is dat Zeeland een economische tijger blijkt: de hoogste groei, de laagste werkloosheid, de sterkste export en de meeste toegevoegde waarde.

Wat is het belang van dit verhaal? Ten eerste kunnen en moeten we Zeeland hiermee stevig op de (economische) kaart zetten. Ten tweede kunnen we Zeeland hiermee goed vertegenwoordigen in alle gremia waaraan we deelnemen, en alle arena's waarin we het Zeeuwse belang uitdragen: 'Jullie kunnen niet om ons heen'; of het nu gaat om het aantrekken van private investeringen, het neerzetten als aantrekkelijke handelspartner of als dito partner voor publieke investeringen.

Energie

Tegelijkertijd moeten we ons realiseren dat het net is als bij een sportteam dat kampioen is geworden. Een kampioen kan niet zeggen: 'We zijn kampioen, we kunnen nu stoppen met trainen'. Nee, Zeeland zal des te harder moeten trainen om kampioen te blijven.

Impuls is er dus juist voor om bij de les te blijven, te blijven trainen en kwetsbaarheden om te buigen in kansen.

Een van de kwetsbaarheden van de Zeeuwse economie is de energie-intensiteit van onze industrie. Als voorbeeld: het equivalent van 25 % van het Nederlandse aardgas wordt door de Zeeuwse industrie verbruikt, als grondstof en als brandstof. Dit maakt ons gevoelig voor de prijs van die energie, en juist die prijs is op dit moment in de VS substantieel lager dan in Europa, met als gevolg dat nieuwe investeringen op dit moment vooral naar Noord-Amerika gaan. Samen met de industrie, geeft Impuls hier antwoorden op door het ontwikkelen van concrete projecten.

Dit Jaarplan 2014 toont u welke bijdragen wij willen leveren aan het fit houden van de Zeeuwse economie.

Middelburg, 21 november 2013

Dick ten Voorde
algemeen directeur NV Economische Impuls Zeeland

Leeswijzer Jaarplan 2014

Allereerst vind u hier een korte samenvatting per cluster.

De kernactiviteiten van NV Economische Impuls Zeeland worden in het dan volgende deel van het Jaarplan belicht. Daarna is het de beurt aan de clusters. Aan de orde komen hun algemeen doel; waar het cluster zich in 2014 bevindt; welke ontwikkelingen relevant zijn en hoe het is ingebed in de (Zeeuwse) sociaaleconomische structuren. Elk cluster noemt de projecten die aan de orde zijn of kunnen komen.

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen projecten die in 2013 (of eerder) zijn gestart en in 2014 doorlopen (lopende projecten), en projecten die momenteel nog in de pre-uitvoeringsfase bevinden en interessant lijken om in 2014 te ontwikkelen (nieuwe projecten).

Het hoofdstuk Ambities beschrijft ten slotte welke projectideeën de diverse clusters willen uitvoeren in de (nabije) toekomst op basis van vragen uit de markt en (economische) ontwikkeling.

Metro-kaarten

In het Jaarplan zijn diverse grafieken en afbeeldingen opgenomen. Voor de volledigheid zijn verkleinde afbeeldingen als beter leesbare bijlagen achter in dit Jaarplan toegevoegd.

Naam

De officiële naam NV Economische Impuls Zeeland wordt ook afgekort tot Impuls.

Samenvatting per cluster

Vestigen

Vestigen trekt nieuwe ondernemingen naar Zeeland aan door promotie van de regio als aantrekkelijk vestigingsgebied en door acquisitie van bedrijven voor Zeeland. Ondanks de economische laagconjunctuur geven de prestaties van de afgelopen jaren, samen met de nader te noemen teamuitbreiding, voldoende aanleiding om 17 (i.p.v. 15 in 2013) gerealiseerde nieuwe bedrijfsvestigingen ten doel te stellen, die ruimte bieden aan minimaal 200 arbeidsplaatsen. Leadgeneratie is in 2014 een kernactiviteit.

Het landelijk (topsectoren)beleid en de provinciale speerpunten zijn mede bepalend voor het uitvoeringsprogramma. Ook focust het cluster zich op specifieke proposities als strategisch gelegen bedrijventerreinen, clusters met complementaire bedrijvigheid of de nabijheid van een (nieuwe) afzetmarkt of toeleveranciers.

Internationaal blijven de acquireurs gericht op België, maar de focus op China wordt verruimd naar een groter deel van Azië. Daarnaast wordt gevolg gegeven aan het momenteel lopend onderzoek naar nieuw aan te boren geografische markten.

Tot slot worden extra middelen besteed aan nieuwe personele capaciteit binnen het cluster Vestigen, gericht op marketing- en communicatieondersteuning.

Naast de leadportefeuille (onderhoud en uitbouw) van circa 65 dossiers, de doelstelling van 17 vestigingen en 200 arbeidsplaatsen, en het realiseren van uitbreidingsinvesteringen, evenals het voor 2014 benoemde 'behoud' van bedrijvigheid, zijn de volgende projecten / programma's / aandachtsgebieden momenteel van kracht:

- Met andere Impuls-clusters vindt Vestigen samenwerking in: ontwikkeling van de biobased economy, Foodport Zeeland, Maintenance Valuepark, uitrol project Kenniswerf, de Recreatiekansenkaart en innovatie van de zorgeconomie.
- Op zichzelf staande projecten/aandachtsgebieden zijn: ontwikkeling van de Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone, Veiligheidscluster, en Schatgraven in eigen regio.
- Nieuwe aandachtsgebieden voor 2014 zijn: bewerken van nieuwe geografische markten en segmenten, ontwikkelen van nieuwe websites, en uitwerken van 'Ruimte voor Pioniers'.

Investeren

Het cluster Investeren stimuleert nieuwe bedrijvigheid door het faciliteren, begeleiden en financieren van (startende) innovatieve ondernemers. In het speelveld van financieren en investeren in Zeeland zijn veel partijen en initiatieven actief die voor de ondernemer onoverzichtelijk zijn.

Mede door de invoering van actuele wereldwijde regelgeving voor bankiers, tonen (vooral startende) ondernemers zich niet voorbereid op deze 'strengere' eisen rondom het aanleveren van informatie. Impuls ziet hiernaast dat innovatieve ideeën van Zeeuwse mkb-bedrijven vaak stranden in de vertaalslagfase van het idee naar financieel businessplan.

In 2014 staat cluster Investeren daarom voor de volgende taken om de transparantie in het Zeeuwse investeringscluster te vergroten:

- Samenwerking en afstemming met partners in de financieringsketen om het Zeeuwse investeringscluster meer bekendheid te geven bij starters en (innovatieve) mkb-ers.
- Impuls neemt hierin de regierol op zich. Het doel hiervoor is tweeledig: duidelijkheid scheppen voor de ondernemer en een betere benutting van de regelingen. Hiervoor zullen onderlinge werkafspraken over (gezamenlijke) communicatie en werkafspraken worden gemaakt.
- Het uitvoeren van de diverse rollen die Impuls heeft bij de instrumenten.
- Het ontwikkelen/verkennen van nieuwe instrumenten op basis van de marktbehoefte.

De volgende lopende projecten en programma's zijn hierbij van kracht: InnoGo! II, DOK41, DOK41 Creatief, Zeeuwsparticipatiefonds, Zeeuws InvesteringsFonds, Kenniswerf Zeeland.

Nieuw project in 2014 is Zeeland Financial Matching.

Biobased economy

Overheden, kennisinstellingen en bedrijven zijn ervan overtuigd dat de transitie naar een biogebaseerde economie in de komende decennia plaatsvindt. In Zuidwest-Nederland zijn agro-foodbedrijven, chemische bedrijven en apparatenbouwers gevestigd die het voortouw kunnen nemen bij deze omwenteling. Met nieuwe producten en werkwijzen kunnen zij nieuwe markten aanboren die resulteren in nieuwe (economische) activiteiten.

Het bedrijfs-, kennisinstellings- en overheidsbrede samenwerkingsverband Biobased Delta ontwikkelde het meerjarig businessplan Agro meets Chemistry dat businesscases (korte termijn) en onderzoeksprojecten (lange termijn) nastreeft. Impuls verbindt als trekker van het Uitvoeringsbureau Zeeland hierin partijen, zet projecten op, en begeleidt mkb en agrarische bedrijven. Ook in het Uitvoeringsbureau Foodport Zeeland neemt Impuls zitting.

In de lopende projecten onderscheidt Impuls drie resultaatgebieden:

- Programmamanagement van het Uitvoeringsbureau.
- Aanjagen van projecten op het gebied van grondstoffen, bouwstenen en procesindustrie.
- Bevorderen van business development bij mkb-bedrijven.

Binnen de volgende thema's zijn de aanjaagprojecten onder meer:

Aquatische groene grondstoffen-: Industrieel algencluster Zuid-Beveland en Kanaalzone/Sloegebied; Zeewierproductie voor eiwitten en chemie; Algenteelt op restwater voor omega-3-vetzurenproductie; Algen ten behoeve van N-fixering.

(Droge) groene grondstoffen: Black paper; Biobased Innovation Garden; Designworkshop Vlas.

Groene bouwstenen, slimme verbindingen: Vlas, een ijzersterk natuurcomposiet; Visioning Workshop.

Vergroenen van de procesindustrie: sluiten van kringlopen: Valorisatie van reststromen Sloegebied.

Vergroenen van de procesindustrie: schone technologie: Energie Conversie Park; Connecting CO₂.

Vanuit de wens van het bedrijfsleven en de kansrijkheid in de markt zal Impuls (in de rol van aanjager, ontwikkelaar en regelaar van financiering) in 2014 minimaal drie projecten ontwikkelen. Bijvoorbeeld: projecten voortkomend uit het algencluster; opschaling groene grondstoffen; projecten voortkomend uit 'Roadmap wieren'; projecten voortkomend uit biomassastromen vanuit infrabeheerders; uitvoeren van procesintensificatiescans; aanjagen van Energie & Grondstoffen Initiatief; kleinschalige bioraffinage; bio-alcoholen als follow-up van de biobased Visioning Workshop; Power to Storage: valorisatie van peak shaving van windenergie binnen de procesindustrie via chemische conversiestappen; Green Deal Sloegebied.

Maintenance & Logistiek

Binnen het cluster richt de sectie Maintenance zich op de ontwikkeling van een efficiënt Zeeuws maintenance-ecosysteem, waardoor de concurrentiepositie van zowel de onderhoudsbedrijven als de asset owners zal verstevigen. Centraal hierin staan openheid en bereidheid om gezamenlijk de sector te vernieuwen, door o.a. kennisuitwisseling, ontwikkelen van innovatieprojecten en door een focus op ontwikkelen en vermarkten van nieuwe technologie buiten Zeeland. Vanuit deze basis kan nieuwe business (buiten Zeeland) worden aangetrokken én kan vernieuwend efficiënt onderhoud een uniek exportproduct worden. Centrale spelers voor deze ontwikkelingen zijn het Maintenance Valuepark Terneuzen en het Kennis- en Innovatiecentrum.

In 2014 lopen de volgende projecten/programma's (sommige zijn in 2012/2013 gestart), met één of beide thema's Samenwerking in onderhoudsketens en Nieuwe technologie: Business Development, Niet-Destructief Onderzoek, (Uitvoering) Roadmap Condition Based Maintenance, Lean Site Logistics. De sectie Logistiek beweegt zich ook in de context van de langdurige economische crisis. Zeker gezien optimistisch stemmende sleutelindicatoren beoogt Impuls een sterkere ontwikkeling van een efficiënt Zeeuws logistiek ecosysteem, waarmee ook de concurrentiepositie (voor logistieke dienstverleners én verladers) wordt verstevigd. Hiertoe dienen deze partijen samen te werken, en is afstemming tussen bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden noodzakelijk.

Tevens is er een focus op logistieke groei – en daarmee op de vraag hoe nieuwe logistieke bedrijvigheid en goederenstromen kunnen worden aangetrokken naar Zeeland.

Inhoudelijk zijn de projecten geënt op de logistieke innovatieagenda, zoals ontwikkeld onder regie van Topsector Logistiek. Ook wordt er actief bijgedragen aan de businesscase 'containerisatie' (van Provincie Zeeland, 2013-2014). In de uitvoering van de projecten en initiatieven staat het Expertisecentrum Logistiek Zeeland (ECLZ) centraal.

Een selectie van de lopende projecten in de thema's Multimodaal transport, Logistieke samenwerkingsverbanden en Efficiëntieverbeteringen in het logistieke systeem: Expertisecentrum Logistiek Zeeland (ECLZ), Multimodaal Knooppunt Bevelanden, Bundelen Goederenstromen Kanaalzone, Regiodistributie Medical, ICT & Logistiek.

Nieuw project: Supply Chain Innovatie Foodsector

Vrijetijdseconomie

De sector Vrijetijdseconomie staat voor directe werkgelegenheid en toegevoegde waarde voor het Zeeuwse midden- en kleinbedrijf.

Ondanks dat de Zeeuwse toerismesector ten opzichte van andere Nederlandse provincies uitstekend presteert, heeft de sector sinds een aantal jaren te maken met een veranderende markt. De grotendeels kleinschalige bedrijven kunnen hierin hulp gebruiken in de slag om vernieuwings- en verbeterprocessen; deze overstijgen namelijk het schaalniveau en de snelheid van ontwikkelingen van het individuele bedrijf. Daarom is een transitie van de sector noodzakelijk, zowel op productaanbod- als op structureel niveau.

De nieuw op te starten Toeristische Uitvoeringsalliantie ziet daarmee toe op behoud en toename van werkgelegenheid en bestedingen binnen de vrijetijdseconomie. Hoofdthema hierbij is de vernieuwing van het 'kustproduct', waarbij randvoorwaarden als ontsluiting en bereikbaarheid onontbeerlijk zijn. Op het gebied van recreatieve mobiliteit, digitale innovaties, nieuwe exploitatievormen en revolverende fondsen voor toerisme liggen te ontwikkelen kansen. Impuls start een aantal projecten als voorbeeld van het centrale uitgangspunt 'LAND IN ZEE! Zeeën van tijd en ruimte voor jezelf'.

Op dit moment zijn in uitvoering de projecten Deltaleven, Revitalisering verblijfsrecreatie, Bad-status Domburg & Cadzand. Onder vijf thema's (1. vernieuwing kustproduct, 2. recreatieve mobiliteit, 3. nieuwe exploitatiemodellen, 4. digitale innovaties, en 5. LAND IN ZEE! productontwikkeling) staan de volgende projecten op stapel: Vernieuwing badplaatsen, Zeeland als gezondheidsregio, Innovatieve strandovergangen, Recreatieve mobiliteit, Nieuwe exploitatiemodellen, Doorontwikkeling en borging Zeelandpas, Toeristische Plaza en LAND IN ZEE! productontwikkeling.

Ook zet het cluster in op twee algemene projecten: Aanjagen innovatie, en Stimuleren toeristische ontwikkeling & innovatie in samenwerking met gemeenten.

Zorgeconomie

De Zeeuwse zorgsector is een sterke economische factor (op werkgelegenheidsgebied de grootste van Zeeland). Stimulering van de zorgeconomie vergroot de bedrijvigheid en werkgelegenheid in deze sector, daarnaast zal het de kwaliteit en bereikbaarheid van zorg verhogen.

De vraag naar zorg zal de komende jaren blijven toenemen, terwijl een krimpende arbeidsmarkt en politieke druk het nationale zorgbudget beteugelen. Daarnaast wordt er een decentraliserende beweging gesignaleerd. Hierdoor ontstaat urgentie om zorgprocessen te vernieuwen en moet de sector andere spelers (zoals lokale overheden) op het regionale zorgeconomische toneel opnemen. Tevens is de positionering van Zeeland als gezondheidsregio – door provinciale leefbaarheidsbeleid en kenniscentrum Kusttoerisme – relevant. Hierbij wordt samen opgetrokken met het cluster Vrijetijdseconomie.

Het vergroten van draagvlak voor een gezamenlijke zorginnovatieagenda van zorgsector, gemeenten, wooncorporaties en kennisinstellingen is dus van groot belang. Onder meer de volgende projecten en programma's dragen hieraan bij:

CURA-B (en hierbinnen: Memorie Signaal Test, Santé Zeeland en opstart De Zeeuwse Huiskamer), E-Ucare en Gerichte strategie voor zorgeconomie in Scheldemond. De samenwerking met IZ-Zeeland levert een veelvoud aan activiteiten op, zoals: vergroten van het (financieel) draagvlak van de stichting; participatie binnen het Zeeuws-Vlaamse regio-initiatief 'Goed Leven'; het open innovatiecentrum medisch toerisme; kenniskringen van ICT- en facilitaire dienstmanagers; stimuleren/begeleiden van activiteiten om medische gegevens middels ICT onderling beschikbaar te maken; onderhouden van contacten met regio-organisaties en het secretariaat van het Zeeuws Directeuren Beraad.

Nieuw project: Business Opportunities for Healthy Ageing.

Ambities per cluster

Vestigen

Met het uitbreiden van personele capaciteit kan het cluster Vestigen invulling geven aan de in het Jaarplan 2013 weergegeven ambitie. Daarnaast is de focus op internationale acquisitie en nieuwe segmenten;

nieuwe geografische markten bewerken terwijl bestaande markten intensiever bewerkt kunnen worden. Ook het versterken van het acquisitieapparaat is van belang om Impuls te positioneren als de ingang voor nieuwe bedrijfsvestigingen in de Zuidwestelijke Delta.

Investeren

Impuls onderzoekt in 2014 of er een verregaande samenwerking kan worden opgezet op het gebied van innovatiefinanciering waarbij Impuls als één onafhankelijk aanspreekpunt voor de ondernemer kan fungeren. Hierbij wordt de bestaande samenwerking tussen partijen gecentraliseerd en ontstaat er transparantie voor innovatieve ondernemers in Zeeland. Impuls gaat met alle relevante partners in gesprek voor commitment.

Ook onderzoekt het cluster de volgende projecten op (financiële) haalbaarheid: Borging broedplaats DOK41, Informal Investors Network en Revolverend projectenfonds. Daarnaast is Impuls actief betrokken bij de opzet en invulling van het nieuwe OP-Zuid-programma dat in 2014 van start zal gaan.

Biobased economy

Als hoofdambitie streeft het cluster Biobased economy naar financieringen waaruit projecten kunnen worden gerealiseerd teneinde de grootschalige ambitie van transitie naar een Zeeuwse biobased economy te kunnen bereiken. Hierbij hoort het voorbereiden van demonstratieprojecten voor Horizon 2020 van de Europese Unie. Ook streeft Impuls naar het voorbereiden en – indien opportuun – indienen in het nieuwe OP-Zuid-programma of de landelijke MIT-regeling van (kleinschaligere) projecten als het stimuleren van biomassateelten, bioraffinage of andersoortige biomassastromenverwerking.

Maintenance & Logistiek

Cluster Maintenance & Logistiek beoogt op het gebied van maintenance binnen de uitgezette actielijnen minimaal een project per lijn op te starten. Ook op logistiek gebied geldt deze ambitie. Om de gewenste projecten allemaal stevig op de kaart te zetten én goed te volbrengen, is meer capaciteit – in de vorm van personele bezetting – benodigd.

Vrijetijdseconomie

In 2013 heeft Impuls toegewerkt naar het opstarten van de Toeristische Uitvoeringsalliantie, die in januari 2014 start. Binnen het bijbehorende uitvoeringsprogramma wil Impuls de rol vervullen als aanjager van innovatie en ontwikkelaar van nieuwe initiatieven, met de focus 'Vernieuwend kustproduct' en op het creëren van randvoorwaardelijke infrastructuur. Om de aanjagende en verbindende rollen naar behoren te kunnen vervullen en de projectenportefeuille te realiseren, is er binnen het cluster Vrijetijdseconomie extra uitvoeringscapaciteit nodig.

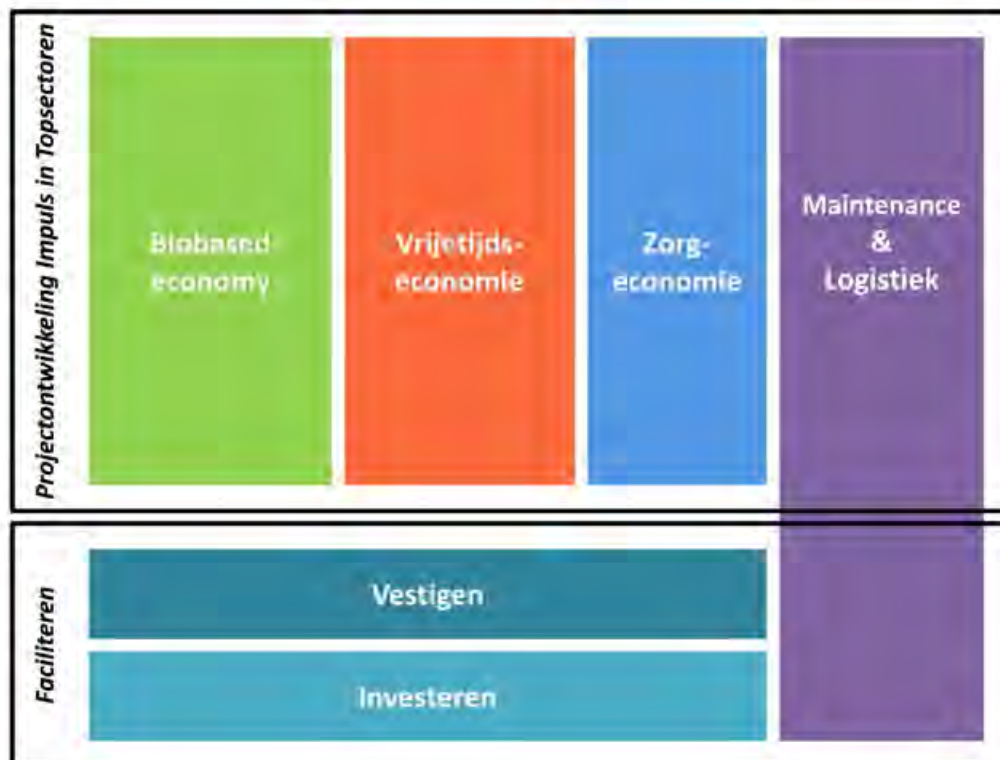
Zorgeconomie

De toekomstige projecten en programma's liggen in de lijn van huidige projecten en programma's van het cluster Zorgeconomie. Tevens zullen er door vraag in de markt nieuw te ontwikkelen projecten/programma's ontstaan. De focus ligt hierbij op sterkere samenwerking van partijen die binnen het domein van lokale overheden opereren, zoals het CZW-bureau en GGD Zeeland.

Kernactiviteiten

NV Economische Impuls Zeeland verbindt partijen met als doel bij te dragen aan economische groei en innovatie in Zeeland. In samenwerking met private actoren (die zelf initiatieven en ideeën uiten) ontwikkelt NV Economische Impuls Zeeland projecten die innovatie aanjagen, investeringen in de Zeeuwse economie uitlokken, kennisverspreiding faciliteren, en meer.

Projectontwikkeling vindt plaats in een diverse sectoren. De activiteiten van de clusters Vestigen en Investeren, en deels ook Maintenance & Logistiek, zijn sector overstijgend.

- Vestigen: Aantrekken van nieuwe ondernemingen naar Zeeland door promotie van de provincie Zeeland als aantrekkelijk vestigingsgebied en acquisitie van bedrijven voor Zeeland.
- Investeren: Het stimuleren van nieuwe bedrijvigheid door het begeleiden en (mede)financieren van startende innovatieve ondernemers.
- Projectontwikkeling in Zeeuwse topsectoren: Het ontwikkelen van projecten die bedrijven ondersteunen in hun core business in de sectoren Biobased economy, Maintenance & Logistiek, Vrijtijdseconomie en Zorg-economie. Hierbij staat het belang van de sector of bedrijfstak centraal, en niet het individuele bedrijf. Ook op de snijvlakken tussen sectoren worden projecten ontwikkeld, zoals rond thema's foodlogistiek, zorgtoerisme en onderhoud in de energiesector.

Uitgangspunten

NV Economische Impuls Zeeland hanteert bij haar activiteiten en toetsingen voor projecten de volgende uitgangspunten:

- De werkelijke impact op Zeeuwse economie.
- De mate waarin een initiatief ondernemersgedreven is.
- De mate waarin het project een economisch/ecologisch duurzaam karakter heeft. De mate waarin er sprake is van samenwerking tussen (Zeeuwse) partijen en er duurzame verbindingen worden gemaakt. Centraal staan ondernemers, hiernaast zijn onder andere van belang; Edudelta/HZ University of Applied Sciences/Scalda, Kamer van Koophandel, MKB-Zeeland, Provincie Zeeland, Syntens, Zeeland Port Promotion Council (ZPPC), Zeeland Seaports, Zeeuwse gemeenten, Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie (ZLTO).
- Samenwerking met aangrenzende regio's in Nederland, maar zeker ook internationaal en met instituties als Brabantse Ontwikkelings Maatschappij (BOM), ministerie van Economische zaken, Netherlands Foreign Investment Agency (NFIA) en NV REWIN West-Brabant.
- De mate waarin het project een kenniscomponent in zich heeft en waarin het bijdraagt aan de Zeeuwse kenniseconomie.
- De mate waarin World Class-kennis wordt ingezet om het innovatief vermogen van het Zeeuwse bedrijfsleven te vergroten.

Diverse rollen Impuls

De cijfers in bovenstaande afbeelding hebben betrekking op de onderverdeling in rollen zoals die hieronder wordt genoemd. Nummer 3 is een overkoepelende basisrol om de andere rollen goed te kunnen vervullen. Deze rol komt overigens niet terug in de afbeelding.

Rollen

1. NV Economische Impuls Zeeland neemt verschillende rollen op zich, maar is vooral actief in het tot stand brengen van projecten; het signaleren van kansen in de markt en het definiëren van projectideeën om deze kansen te verzilveren, het verbinden van partijen om de projectideeën aan de markt te toetsen, het ontwikkelen van een projectplan, en het organiseren van financiering (het

actief leiden naar subsidies). NV Economische Impuls Zeeland was voorheen al zeer succesvol om nationale én Europese subsidiegelden naar Zeeland toe te halen.

2. Als projectplan is ontwikkeld dat de markt draagt en dat bovendien financiering heeft, dan heeft NV Economische Impuls Zeeland in sommige gevallen een (bege)leidende rol als die van projectpartner of projectleider. Soms wordt het ontwikkelde project volledig overgedragen aan de markt.
3. De structurele aanwezigheid van NV Economische Impuls Zeeland in overlegorganen, stuurgroepen, netwerken, et cetera zorgt enerzijds voor een kwalitatieve vulling van de projecttrechter. Anderzijds is deze inbedding in de Zeeuwse sociaaleconomische structuur belangrijk om belanghebbenden te informeren en verbinden.

NB (Economische) ontwikkelingen en inzichten kunnen en zullen in de loop van het jaar wijzigen, waardoor er ook wijzingen zullen optreden in de planning van NV Economische Impuls Zeeland. Nieuwe ontwikkelingen kunnen en zullen, wanneer zij passen in de hoofdlijnen van de Impuls-activiteiten, alleen worden opgepakt als er additionele financiering en capaciteit beschikbaar is.

Vestigen

Het cluster Vestigen trekt nieuwe ondernemingen naar Zeeland aan door promotie van de regio als aantrekkelijk vestigingsgebied en door acquisitie van bedrijven voor Zeeland. In weerwil van het ongunstige economische klimaat heeft het cluster de afgelopen jaren zijn geformuleerde doelstellingen (meer dan) kunnen waarmaken.

Ontwikkelingen

De resultaten van Vestigen worden beïnvloed door de economische omstandigheden. De aanhoudende economische laagconjunctuur heeft vanzelfsprekend gevolgen voor de investeringsbereidheid van bedrijven en daarmee voor de kansen op het realiseren van nieuwe bedrijfsvestigingen in Zeeland. Ook in 2013 kent de economie verschillende uitdagingen. Sectoren als de bouw, industrie en de logistiek hebben nog steeds te maken met omzetsdalingen waarmee de kans op nieuwe ontwikkelingen afneemt.

Toch is er ruimte voor bescheiden optimisme. Het algemene conjunctuurbeeld wordt geleidelijk minder negatief: de overslag van goederen in de Zeeuwse havens is de eerste helft van 2013 ten opzichte van dezelfde periode in 2012 met bijna 2% gegroeid; voor 2014 wordt verwacht dat de stijging van het aantal faillissementen tot stilstand komt; en de opvatting heerst dat de export zal aantrekken. De autonome groei van de Zeeuwse economie was de afgelopen tien jaar de grootste van Nederland. Dat biedt een belangrijke houvast bij het uitvoeren van acquisitieactiviteiten. Ook de tussentijdse resultaten van het cluster Vestigen zijn van dien aard dat het behalen van de doelstelling voor 2013 zeer waarschijnlijk lijkt.

2014

De continuïteit in de prestaties van de afgelopen jaren, gecombineerd met de mogelijkheden voor de nabije toekomst, geeft voldoende aanleiding om de huidige uitdagende doelstellingen voor 2014 naar boven bij te stellen. Het cluster Vestigen verbindt zich aan het realiseren van 17 nieuwe bedrijfsvestigingen die gezamenlijk ruimte bieden aan minimaal 200 arbeidsplaatsen.

Halverwege het jaar 2013 blijkt daarnaast dat de voortdurende aandacht voor generatie van leads² een terechte focus is. Desondanks wordt het cluster Vestigen geconfronteerd met een licht teruglopende leadportefeuille. Het ligt daarom voor de hand leadgeneratie in 2014 als kernactiviteit te benoemen.

Dit jaarplan vormt tevens de aanzet tot een meerjarenplan dat in de lijn van Productplan 2011-2013 zal worden uitgewerkt, waarbij het andere accenten en nieuwe methoden en markten introduceert. Wel blijven specifieke sectoren benoemd die richting geven aan de proactieve acquisitie. Het landelijk (topsectoren)beleid en provinciale speerpunten zoals logistiek, maintenance, biobased economy en vrijetijdseconomie, zullen mede bepalend zijn voor het uitvoeringsprogramma van Vestigen. Ook werkt dit cluster in toenemende mate vanuit specifieke proposities, waarbij steeds meer wordt gezocht naar modellen die intrinsiek meerwaarde bieden aan de beoogde nieuwe vestiger. Te denken valt aan strategisch gelegen bedrijventerreinen, clusters met complementaire bedrijvigheid of de nabijheid van een (nieuwe) afzetmarkt of toeleveranciers.

Net als in het Productplan 2011-2013 blijft de internationale acquisitie in stand voor België, maar zal – mede door uitbreiding van het netwerk – de focus op China worden verruimd naar een groter deel van Azië. Hiernaast wordt nog in 2013 een onderzoek uitgevoerd naar nieuwe geografische markten en/of segmenten wereldwijd, die uit het oogpunt van acquisitie kansrijk zijn, en waar het cluster in 2014

² Lead: bedrijf, ondernemer of initiatief waarvan is vastgesteld dat het realiseren van een vestiging in Zeeland mogelijk is.

gevolg aan kan geven. Om het rendement uit internationale acquisitie te vergroten, wordt stevig ingezet op het intensiveren van de contacten met Netherlands Foreign Investment Agency (NFIA), inclusief haar buitenkantoren, Zeeland Seaports en internationale relaties en netwerken. Last but not least komen er, door de gewijzigde samenwerkingsstructuur met NV REWIN West-Brabant, vanaf 2014 extra middelen vrij. Deze worden besteed aan nieuwe personele capaciteit binnen het cluster Vestigen, gericht op marketing- en communicatieondersteuning. Door een verdiepingsslag op deze terreinen kunnen beide acquisiteurs nog gericht en slagvaardiger acquireren.

Inbedding

De meeste acquisitiecontacten komen tot Impuls via het (internationale) netwerk van ontwikkelaars, makelaars, adviseurs, instanties en regionale en ondersteunde bedrijven. Daarnaast zet het cluster promotionele instrumenten in, zoals de website www.uwpand.nl, billboards, (internationale) beurzen, direct mail, advertenties in vakbladen en social media. Dat resulteert in samenwerking met onder meer:

- Zeeland Seaports
- Netherlands Foreign Investment Agency (NFIA) en Nationaal Acquisitieplatform (NAP)
- regionale ontwikkelingsmaatschappijen
- Provincie Zeeland en gemeentelijke organisaties
- banken
- Kamer van Koophandel, Syntens
- NV REWIN West-Brabant
- DOK41, InnoGo!
- maatschappelijke - en onderwijsinstellingen.

Daarnaast werkt het cluster nauw samen met de overige clusters van Impuls, aangezien projectontwikkeling kan leiden tot het ontstaan van nieuwe activiteiten/investeringen én van nieuwe leads. Ook wordt de expertise en dienstverlening van collega's geregeld ingezet in trajecten die gericht zijn op het begeleiden van bedrijven naar vestiging in Zeeland. Omgekeerd biedt het cluster Vestigen ondersteuning bij verschillende thema's die binnen de andere clusters aan bod komen.

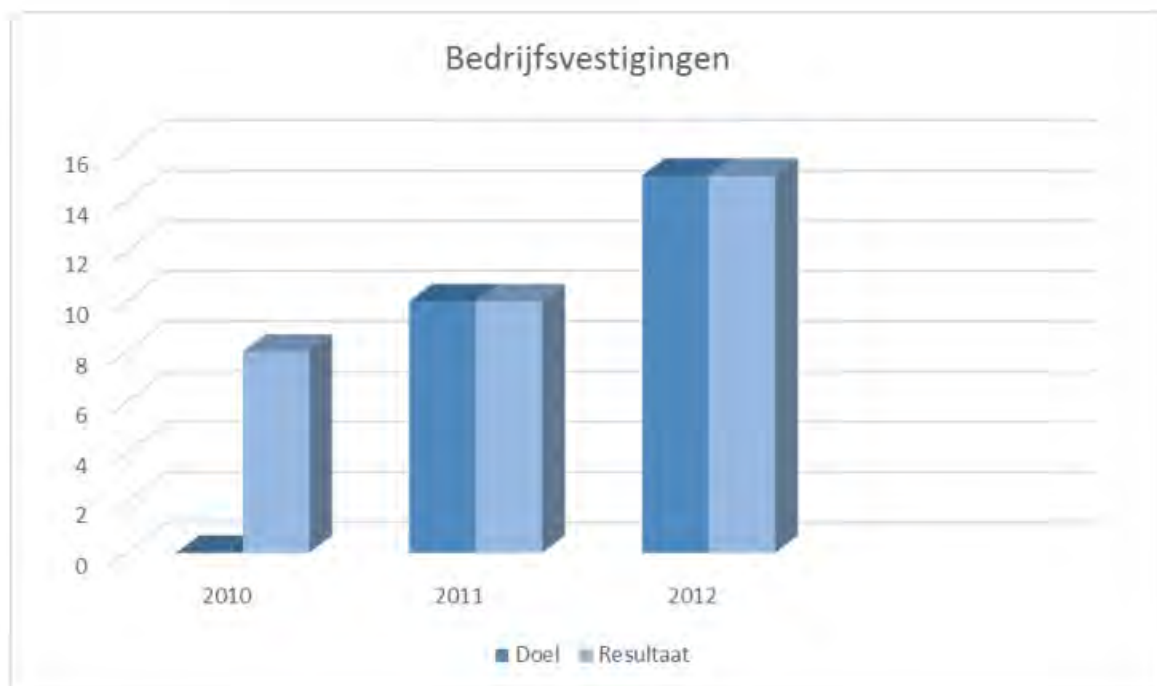
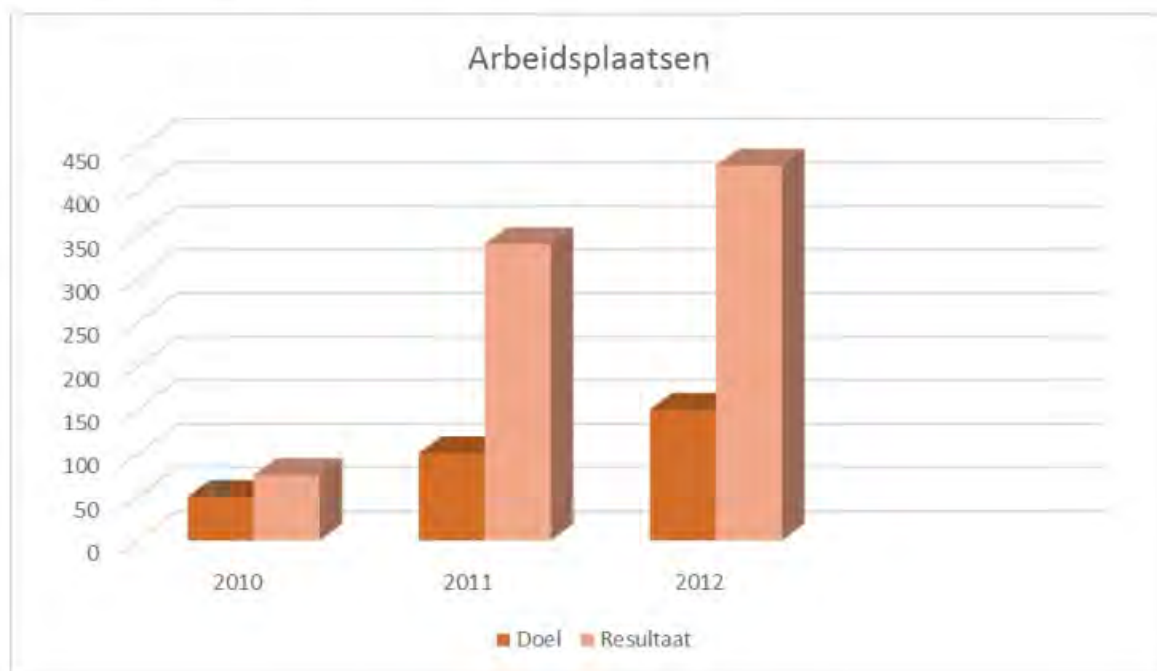
Lopende projecten/programma's

Het cluster Vestigen heeft sinds de verdieping van de crisis te maken met een teruglopende leadportefeuille, die desondanks uit ongeveer 65 dossiers bestaat. Het onderhouden en uitbouwen van deze portefeuille in omvang en kwaliteit is een belangrijke prioriteit. Deze trajecten verschillen in inhoud en omvang, en verkeren in verschillende stadia van beslissing.

Waar de doelstelling voor 2013 het realiseren van 15 nieuwe vestigers die gezamenlijk 150 arbeidsplaatsen vertegenwoordigen, stelt het cluster zich voor 2014 ten doel twee vestigingen meer te realiseren. De doelstelling van het aantal daarmee samenhangende arbeidsplaatsen wordt opgeschroefd naar 200. Ook het realiseren van uitbreidingsinvesteringen wordt tot de doelstelling gerekend, evenals het voor 2014 benoemde 'behoud' van bedrijvigheid; hiermee kan het cluster aantoonbaar bijdragen aan het voor de provincie behouden van bedrijvigheid en de daaraan gekoppelde werkgelegenheid.

Een voorbeeld hiervan kan een bedrijf zijn dat zich aan het oriënteren is op een locatie buiten de provincie. Vestigen kan zich door het inzetten van de beschikbare instrumenten en het relevante netwerk inspannen het bedrijf voor de provincie Zeeland te behouden.

Resultaten 2010 - 2013

Naast de individuele leads houdt Vestigen zich bezig met de projecten, programma's en/of aandachtsgebieden. Hieronder een overzicht.

Ontwikkeling biobased economy

De totstandkoming van een acquisitieplan Biobased voor Zuidwest-Nederland heeft wat meer tijd nodig dan eerder voorzien. Toch ontstaan er regionale kansen voor acquisitie, bijvoorbeeld door een goede aansluiting op provinciale en Europese subsidieprogramma's en door aan te haken op regionale ontwikkelingen.

Doelstelling: voor de ontwikkeling van de biobased economy in Zuidwest-Nederland en het vormgeven van de Biobased Delta is een acquisitieplan voor de regio in voorbereiding. Hiervan kan een opgave voor het cluster Vestigen worden afgeleid.

Partners: Brabantse Ontwikkelings Maatschappij, Cluster Biobased economy, NV REWIN West-Brabant, e.a.

Rol: acquireur, vormgever, verbinder.

Begroting: n.v.t.

Ontwikkeling van de Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone

Zowel het strategisch acquisitieplan als het uitvoeringsprogramma zijn afgerond. Eén van de opgenomen acties is inmiddels uitgevoerd: het samen met Zeeland Seaports en Gemeente Terneuzen promoten van de Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone op de vastgoedbeurs PROVADA.

Doelstelling: opstellen van een strategisch acquisitieplan voor de Kanaalzone en een aansluitend uitvoeringsplan dat nieuwe activiteiten voor het cluster in beeld brengt.

Partners: Dow Benelux BV, Gemeente Terneuzen, Zeeland Seaports.

Rol: acquireur, initiator.

Begroting: n.v.t.

Veiligheidscluster

Met de vestiging van een aantal kleinere bedrijven, een uitgewerkte projectbeschrijving en subsidieaanvraag, en de inventarisatie van een aantal kansrijke prospects is de eerste aanzet tot clustervorming gegeven op het gebied van o.a. een kennis- en oefencentrum rond het thema veiligheid. Vanaf 2014 staat de uitbouw hiervan op de agenda.

Doelstelling: vorming van een Veiligheidscluster. Dit is een afgeleid project uit het uitvoeringsprogramma dat door de Stuurgroep Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone is vastgesteld. De clustervorming is een sectorale ontwikkeling.

Partners: individuele bedrijven, projectgroep Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone.

Rol: acquisiteur, vormgever.

Begroting: n.v.t.

Foodport Zeeland

De vestiging in 2012 van een groot internationaal bedrijf is een goed voorbeeld van de mogelijkheden binnen deze kansrijke sector. Vestigen heeft dit jaar ook aansluiting gezocht bij de strategische acquisitie op food onder leiding van NFIA. Bovendien denkt het cluster mee over de positionering van Foodport Zeeland.

Doelstelling: het uit acquisitieoogpunt benutten van kansen die binnen het netwerk van agro-, aqua- en foodverwerkende bedrijven worden gecreëerd.

Partners: cluster Biobased economy, Foodport Zeeland, Zeeland Seaports.

Rol: acquisiteur, verbinder.

Begroting: n.v.t.

Maintenance Valuepark

Doelstelling: uitrol van de themalocatie Maintenance Valuepark en zoeken naar passende en complementaire bedrijvigheid.

Partners: cluster Maintenance & Logistiek, Dow Benelux BV, Zeeland Seaports e.a.

Rol: acquisiteur.

Begroting: n.v.t.

De Recreatiekansenkaart

Doelstelling: vinden van nieuwe functionele en ruimtelijke mogelijkheden op het gebied van recreatie en toerisme als onderdeel van geactualiseerd provinciaal beleid.

Partners: cluster Vrijtijdseconomie, gemeenten, Provincie Zeeland.

Rol: acquisiteur.

Begroting: n.v.t.

Innovatie van de zorgeconomie

Doelstelling: de zorgeconomie in Zeeland innoveren door het creëren van nieuwe concepten op het gebied van de medische industrie en de zorg.

Partners: cluster Zorgeconomie.

Rol: acquisiteur.

Begroting: n.v.t.

Uitrol project Kenniswerf

Doelstelling: uitrollen van het project Kenniswerf. Werven voor deze locatie (met een duidelijke propositie).

Partners: alle betrokken partijen bij de Kenniswerf, inclusief cluster Investeren.

Rol: projectpartner, acquisiteur.

Begroting: n.v.t.

Schatgraven in eigen regio

Doelstelling: het intensiveren van contacten met gevestigde bedrijven om daaruit nieuwe leads te genereren en op te volgen.

Partners: huidige bedrijven binnen het netwerk.

Rol: acquisiteur, verbinder.

Begroting: n.v.t.

Nieuwe projecten/programma's/aandachtsgebieden

Het cluster Vestigen werkt in een dynamische omgeving. Naast het opvolgen van leads in de portefeuille, bepalen nieuwe ontwikkelingen of toegenomen aandacht voor bestaande ontwikkelingen mede de agenda van het cluster. Hierbij is de rol altijd gericht op acquisitie.

Bewerken nieuwe geografische markten en segmenten

Doelstelling: uitvoering geven aan de resultaten van een onderzoek naar nieuwe geografische markten en segmenten teneinde nieuwe markten aan te boren.

Partners: te selecteren adviesbureau.

Rol: opdrachtgever, en na afloop acquisiteur.

Begroting: n.v.t.

Ontwikkelen nieuwe websites

Doelstelling: ontwikkelen van twee nieuwe (internationaal georiënteerde) websites om Zeeland als economische vestigingsregio onder de aandacht te brengen.

Partners: gemeenten, Provincie Zeeland, Zeeland Seaports.

Rol: initiator, opdrachtgever.

Begroting: n.v.t.

Uitwerken 'Ruimte voor Pioniers'

Doelstelling: op initiatief van de provincie is gewerkt aan een positionering van Zeeland die uitgemond is in de identiteit 'LAND IN ZEE!'. Voor wonen en werken is het domein 'Ruimte voor Pioniers' ontwikkeld dat onder regie van het cluster Vestigen vertaald gaat worden in een concreet platform en activiteiten die mede ingezet kunnen worden voor promotie en acquisitie.

Partners: Provincie Zeeland, regionale bedrijfsleven.

Rol: coördinator, penvoerder.

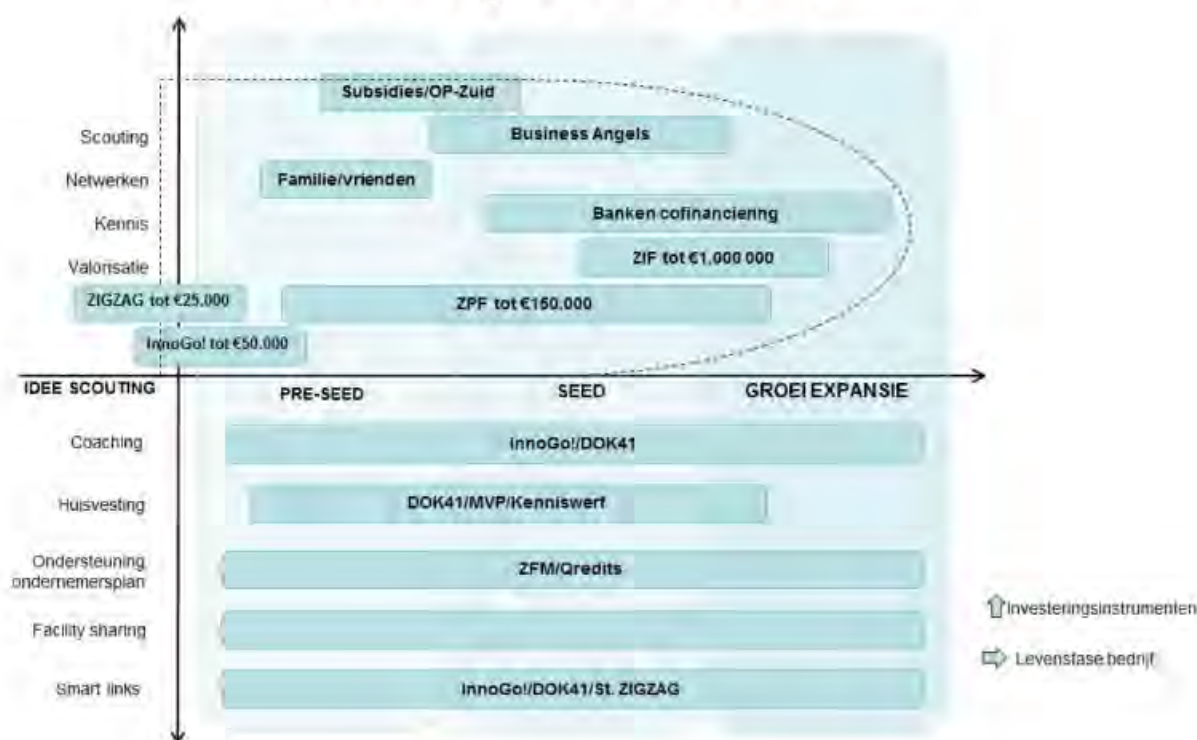
Begroting: n.v.t.

Investeren

Het Zeeuws investeringscluster, bestaande uit Zeeuwse bedrijven en fondsen, heeft als doel de investeringen in innovatie en groei van starters en Zeeuwse mkb-bedrijven te verhogen op basis van de marktbehoefte. Impuls heeft bij het opzetten en inrichten van dit Zeeuws investeringscluster een regierol. Haar cluster Investeren (niet te verwarren met Zeeuws Investeringscluster) vormt daarnaast de verbindende factor tussen tal van initiatieven in Zeeland die de bestaande instrumenten in de keten van financieren aanvullen en versterken. Het vervult ook een faciliterende en ondersteunende rol voor startende innovatieve ondernemers uit de Zeeuwse (speerpunt)sectoren. Daarnaast begeleidt zij deze starters – samen met reguliere mkb-ondernemers met innovatietalent en groeiambitie – naar financiële bronnen, met als doel de transparantie in de Zeeuwse kapitaalmarkt te vergroten én de bevordering en realisatie van financieringen voor innovatieve (startende en snelgroeiende) bedrijven in het mkb.

In onderstaand figuur van het investeringscluster Zeeland worden financieringsbronnen gekoppeld aan de levensfasen van de ondernemingen. De rollen en betrokkenheid van Impuls hierbinnen variëren. Zo geeft Impuls invulling aan het commissariaat (Zeeuws Participatiefonds), is het aandeelhouder (Zeeuws InvesteringsFonds), of voert Impuls de regeling uit en heeft de regie in handen (InnoGo!, DOK41).

Investeringscluster Zeeland

Ontwikkelingen

Bedrijven die willen innoveren of ambitieuze groeiplannen hebben, hebben vaak behoefte aan extern kapitaal om innovaties van de grond te krijgen en/of potentieel te benutten. Ondanks dat het aanbod van externe investeerders (familie/ vrienden, banken, Informal Investors, Venture Capital Funds) groot lijkt, blijkt het daadwerkelijk vergaren van extern kapitaal lastig. Dat komt mede door de invoering van wereldwijde actuele regelgeving, waardoor bankiers bij verstrekking en continuering van kredietfaciliteiten meer informatie (moeten) eisen. De meeste ondernemers zijn hierop niet voorbereid. Daarnaast tonen publicaties over mkb-financiering (Finance Gap-2007, MKB Nederland-2008, Op pad-2009) dat financieringsproblemen niet bestaan uit kapitaalgebrek, maar dat de kern van de problematiek wordt gevormd door:

- de moeilijkheidsgraad van de beoordeling van de financieringsplannen
- de hoge kosten van beoordeling door financiers
- onvoldoende onderbouwing van de plannen door het mkb.

Dat ziet ook Impuls naar aanleiding van lopende projecten/subsidieprogramma's: innovatieve ideeën van Zeeuwse mkb-bedrijven stranden vaak in de vertaalslagfase van het idee naar financierbaar businessplan. Zeker bij startende ondernemers. Hiernaast zijn de resultaten van het pilotproject Zeeland Financial Matching (uitvoering Impuls) veelbelovend: 60% van de ondernemers kreeg financiering en 20% verlenging van zijn bestaansrecht. Impuls ziet dan ook een nadrukkelijke rol om als onafhankelijke organisatie regie te nemen in dit gehele proces. Waarbij het uitdrukkelijk niet alleen om geld gaat, maar juist om intensieve begeleiding, het netwerk en het overzicht van het speelveld die noodzakelijk zijn om een ondernemer verder te helpen.

Er wordt al door diverse partijen (Impuls, InnoGo!, DOK41, ZIGZAG, ZPF en ZIF) ingezet op goede samenwerking en bundeling van krachten tussen de verschillende instrumenten. In 2014 wordt verder onderzocht naar een optimalere samenwerking.

2014

Voor volgend jaar voorziet Impuls drie taken om de transparantie in het Zeeuwse investeringscluster te vergroten:

- Samenwerking en afstemming met partners in de financieringsketen om het Zeeuws investeringscluster meer bekendheid te geven bij starters en (innovatieve) mkb-ers. Impuls neemt hierin de regie. Het doel hiervoor is tweeledig: duidelijkheid voor de ondernemer scheppen en een betere benutting van de regelingen. Hiervoor zullen onderlinge werkafspraken over (gezamenlijke) communicatie en werkafspraken worden gemaakt.
- Het uitvoeren van de diverse rollen die Impuls heeft bij de instrumenten.
- Het ontwikkelen/verkennen van nieuwe instrumenten.

Inbedding

Samenwerking met de volgende bestaande fondsen, banken en andere financiële entiteiten is een wezenlijk onderdeel van het cluster Investeren.

- Screeningcommissie InnoGo!, bestaande uit ervaren Zeeuwse ondernemers, waaronder Dow Benelux BV, Philips Lighting Vitrite, Prior Advies, Unitron, Rabobank en Biobased Pilot Plant (Gent);
- Faciliteerders en begeleiders van starters binnen InnoGo!;
- Stichting Incubator Zeeland (bestuur DOK41);
- Stuurgroep Kenniswerf Zeeland: Amels, Humaris, HZ University of Applied Sciences, Oceanwide, Provincie Zeeland, RPCZ, TEAM Industrial Services en Stichting ZIGZAG;
- Aandeelhouders van het Zeeuws Participatiefonds: ABN Amro, Provincie Zeeland, ZLM Verzekeringen;
- Aandeelhouders van het Zeeuws InvesteringsFonds: enkele private investeerders, Stichting ZIGZAG;

- Periodiek overleg investeringscluster Zeeland met InnoGo!, DOK41, Stichting ZIGZAG, ZPF, ZIF. Uitbreiding beoogd met banken en andere bedrijven;
- Kenniswerfbijeenkomsten met bedrijfsleven en kennisinstellingen, zoals: HZ University of Applied Sciences, Scalda, Provincie Zeeland, University College Roosevelt;
- Netwerk rondom het vormen van de kredietunie en het werken met revolverende (project)financiering, zoals Provincie Zeeland en ministerie van Economische Zaken.

Daarnaast werkt Impuls samen met haar grote netwerk (waaronder het bedrijfsleven en kennisinstellingen in de regio Zuidwest-Nederland).

Lopende projecten en programma's

InnoGo! II

InnoGo! II is het vervolg op het in 2012 afgeronde InnoGo!, dat innovatieve (techno)starters in Zeeland begeleidt en ondersteunt bij de opzet van een bedrijf en/of de ontwikkeling van een product. Naast innovatieve (techno)starters ligt de focus ook op innovatie bij biobased bedrijven (speerpuntsector) in het mkb (tot 100 fte).

Doelstelling: ondersteuning 40 ondernemers in 3 jaar. In 2014: 5 technostarters en 5 biobased initiatieven ondersteunen.

Partners: ABAB, Dow Benelux BV, Delta, HZ University of Applied Sciences, Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland, Philips, Prior Advies, Provincie Zeeland, Stichting ZIGZAG, Syntens, Unitron, Zeeland Seaports, Zeeuws Participatiefonds, Zeeuwse Rabobanken, Zeeuws InvesteringsFonds.

Rol: ontwikkelaar, penvoerder, projectcoördinatie, begeleiding starters, projectadministratie, rapportage naar financiers.

Begroting: € 2,2 miljoen in 4 jaar. 2014 (2e jaar operationeel): circa € 650.000.

DOK41

DOK41 faciliteert, adviseert en ondersteunt startende ondernemers uit de kennisintensieve en technologische sector in Zeeland. Met het DOK41-netwerk, zijn kennis en partners wordt de groei van bedrijven versneld.

Doelstelling: voor 2014: faciliteren van 5 ondernemers via de – kennisintensieve – kantooromgeving en 3 starters via de – technologische – loodsen, het realiseren van 5 samenwerkingsverbanden en daarmee circa 20 directe en 8 indirecte arbeidsplaatsen.

Partners: DOK41 is een project van de Stichting Incubator Zeeland en is mede mogelijk gemaakt door een bijdrage uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling in het kader van OP-Zuid en steun van Gemeente Vlissingen, Ministerie van Economische Zaken, Provincie Zeeland, en lokale partners als DELTA NV, HZ University of Applied Sciences, l'escaut woonservice, Orionis Walcheren, Rabobank Walcheren/Noord-Beveland, Scalda en Stichting ZIGZAG.

Rol: projectcoördinatie, verbinder projecten, projectadministratie en algehele rapportage
Begroting: € 1,8 miljoen in 4 jaar. Voor 2014 (4e jaar operationeel): circa € 240.000.

DOK41 Creatief

Het in mei 2013 geopende nieuwe deel van DOK41 faciliteert, adviseert en ondersteunt startende ondernemers uit de Zeeuwse creatieve sector. Met het aangeboden netwerk, de kennis en partners wordt de groei van bedrijven versneld. De combinatie met de bestaande doelgroep van technostarters is daarbij van grote toegevoegde waarde omdat beide doelgroepen elkaar op meerdere vlakken kunnen aanvullen. Hierdoor worden samenwerkingsverbanden toegankelijker en kunnen nieuwe productmarktcombinaties ontstaan.

Doelstelling: voor 2014: faciliteren van 13 ondernemers via vaste werkplekken en 11 ondernemers via flexwerkplekken.

Partners: DELTA NV, Habitat Projectontwikkelingen, Rabobank Walcheren/Noord-Beveland, Stichting ZIGZAG.

Rol: ontwikkelaar, penvoerder, begeleiding starters, projectadministratie, projectcoördinatie, rapportage naar financiers.

Begroting: € 108.100 voor 2 jaar. Voor 2014 (2e jaar operationeel): circa € 10.000.

Zeeuws Participatiefonds

Het Zeeuws Participatiefonds (ZPF) verstrekt hoog risicodragend kapitaal aan startende en doorstartende ondernemers in Zeeland. Het gaat hierbij om financieringsaanvragen met een maximum van € 150.000. Het ZPF richt zich op bedrijven uit het mkb die economische spin-off voor Zeeland kan genereren.

Doelstelling: het financieren van mkb-bedrijven met een mogelijke economische spin-off voor Zeeland.

Partners: ABN Amro, Provincie Zeeland, ZLM Verzekeringen.

Rol: afgevaardigde van Provincie Zeeland in het commissariaat, afstemmer met het Zeeuws investeringscluster en netwerk-inzetter.

Zeeuws InvesteringsFonds

Het doel van het Zeeuws InvesteringsFonds (ZIF) is het financieren van nieuwe risicovolle technologische ontwikkelingen en bedrijvigheid op diverse economische Zeeuwse speerpunten. Hierdoor wordt beter voorzien in de marktvraag naar risicodragend kapitaal tussen de € 150.000 en € 1.000.000. De focus is op innovatieve technostarters jonger dan 5 jaar met (forse) groeipotentie.

Doelstelling: het aangaan van minimaal 2 participaties in 2014.

Partners: AgentschapNL, Provincie Zeeland, Stichting ZIGZAG en zes private investeerders. Plus samenwerking met regionale banken en/of andere fondsen/private investeerders.

Rol: aandeelhouder van fonds, administrator, verbinder, algemene assistent en coördinator.

Begroting: € 8 miljoen (12 jaar).

Kenniswerf Zeeland

Het doel van Kenniswerf Zeeland is partijen bij elkaar brengen, komen tot samenwerking op verschillende thema's en onderling kennis en expertise uitwisselen.

Het tweede doel is het gebied, de uitstraling én de samenwerking daadwerkelijk vorm te geven en uit te dragen. Dit kan door gezamenlijke projecten en gezamenlijke branding van de Kenniswerf.

Het derde doel is (mede door het realiseren van bovenstaande doelen): aantrekken van nieuwe (samenwerking)partners en partijen die zich op het Kenniswerfterrein willen vestigen.

Doelstelling: in komend jaar 8 nieuwe bedrijven met gemiddeld 3 medewerkers per bedrijf aantrekken; de partners fysiek bij elkaar brengen door minimaal 2 grotere - en 2 themabijeenkomsten te organiseren; en het bundelen van krachten van HRM-partners Kenniswerf Zeeland door organisatie van minimaal 2 inspiratie-/netwerksessies; realiseren van minimaal 2 matches/uitwisselingen.

Partners: bedrijfsleven betrokken bij de Kenniswerf (primaire dragers); HZ University of Applied Sciences en Scalda (nauwe samenwerking en ondersteuning); gemeente Vlissingen en Provincie Zeeland (financiële bijdrage in eerste drie jaar). Rol: penvoerder, aanjager en ontwikkelaar van economische projecten en bij acquisitie.

Begroting: € 355.000 (4 jaar).

Nieuwe projecten

Zeeland Financial Matching

Zeeuwse innovatieve startende ondernemers en groeiers uit het mkb die kans op financiering willen vergroten maar moeite hebben met het opstellen van hun financieringsvraagstuk, kunnen een beroep doen op Zeeland Financial Matching (Zeeland FM). Op basis van een succesvolle pilot in 2011/2012 is de toegevoegde waarde van dit instrument aangetoond, waarmee het een belangrijke rol in het Zeeuws investeringscluster inneemt.

Doelstelling: uitvoering geven aan dit project (eind 2013 geïnitieerd) waarmee de realisatie van financieringen voor innovatieve (startende en snelgroeiende) bedrijven in het mkb worden bevorderd. Plus jaarlijks 20 vouchers verstrekken (50% kostendekkend voor financiële experts - tot max. € 2.500).

Partners: accountants, Provincie Zeeland, Stichting ZIGZAG, Zeeuwse banken, Zeeuws InvesteringsFonds, Zeeuws Participatiefonds, en regionale financiële dienstverleners.

Rol: projectontwikkelaar, penvoerder, projectcoördinatie, alsmede rapporteur aan partners.

Begroting: circa € 75.000,- per jaar.

Cluster Biobased economy

In een biobased economy nemen groene grondstoffen de rol over van fossiele grondstoffen (zoals olie, dat niet alleen een brandstof is, maar ook een grondstof voor kunststoffen en vele andere chemische producten). In Zuidwest-Nederland zijn agro-foodbedrijven, chemische bedrijven en apparatenbouwers gevestigd die het voortouw kunnen nemen bij deze omwenteling. Met nieuwe producten en werkwijzen kunnen zij nieuwe markten aanboren die resulteren in nieuwe (economische) infrastructuur. Het bundelen van krachten is hierbij onontbeerlijk.

Ontwikkelingen

Overheden, kennisinstellingen en bedrijven zijn ervan overtuigd dat de transitie naar een biogebaseerde economie in de komende decennia plaatsvindt. Hoe deze transitie precies zal verlopen, is niet te voorspellen, maar het hangt samen met een aantal factoren zoals: de beschikbaarheid en de prijs van olie en gas; eventuele winning van schaliegas; technologische ontwikkeling en de beschikbaarheid van biomassa.

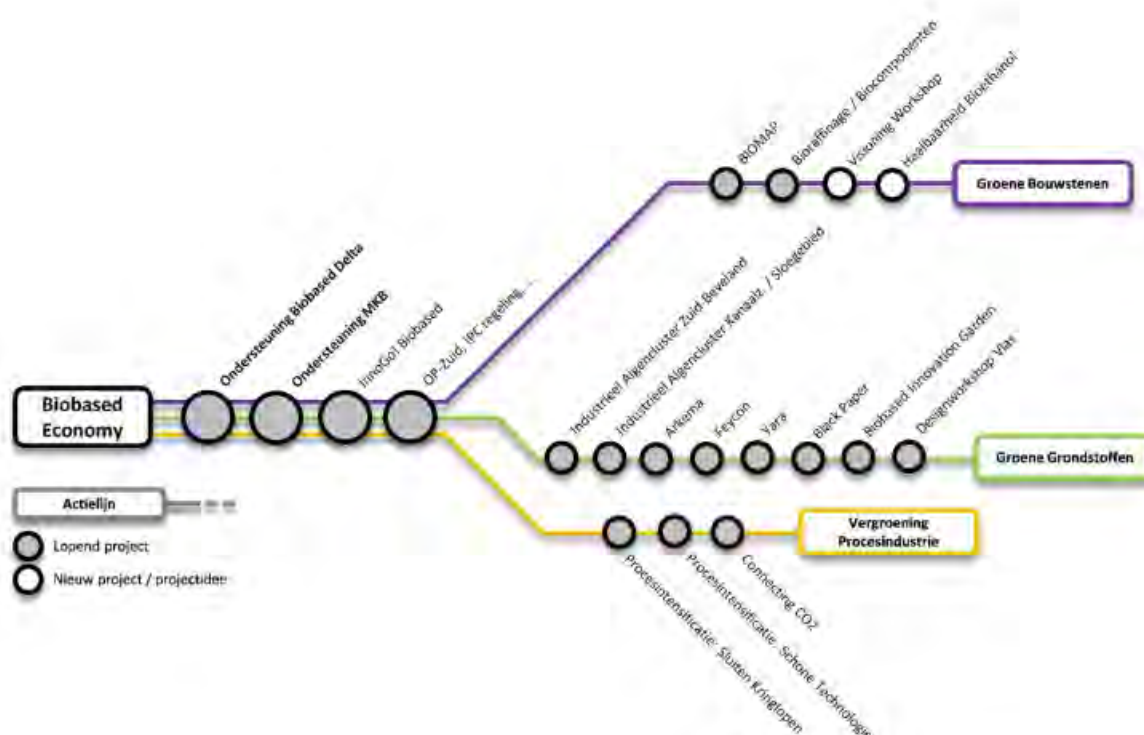
In Zuidwest-Nederland hebben overheden, kennisinstellingen en bedrijven de krachten gebundeld in een samenwerkingsverband dat Europees koploper wil zijn in de biobased economy: de Biobased Delta.

Om dit uitdagende plan gezamenlijk te realiseren, is een meerjarig businessplan opgezet: Agro meets Chemistry. In de uitvoering hiervan is het belangrijk om een evenwicht te vinden tussen projecten met een positieve businesscase op korte termijn en onderzoeksprojecten gericht op de lange termijn. Impuls werkt aan de uitvoering van dit businessplan door partijen te verbinden, projecten op te zetten, en het mkb en agrarische bedrijven te begeleiden.

Inbedding

In de op te richten Stichting Biobased Delta is een zware vertegenwoordiging samengebracht uit overheden, kennisinstellingen en bedrijven, met als directeur oud-topman Sederel van chemiebedrijf Sabic. De kerngroep/stuurgroep bestaat uit vertegenwoordigers van Impuls, de provincies Zeeland, Brabant en Zuid-Holland, NV Rewin West-Brabant, ZLTO, Avans en Gemeente Bergen op Zoom. De daadwerkelijke uitvoering en projectontwikkeling vindt plaats in de regio. Hiertoe is het Uitvoeringsbureau Biobased Zeeland opgericht, waarvan Impuls trekker en coördinator is. Impuls werkt hierin samen met Zeeland Seaports, de Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland, Syntens, ZLTO, Wageningen UR en de Provincie Zeeland.

De foodactiviteiten zijn in een aparte stichting ondergebracht die wordt aangestuurd door het bedrijfsleven. Daarnaast is een Uitvoeringsbureau Foodport Zeeland opgericht, waarin de samenwerking tussen de Provincie Zeeland en de NV Economische Impuls Zeeland nader wordt geregeld. Impuls neemt ook in 2014 zitting in dit Uitvoeringsbureau.

Lopende projecten

Veel aandacht en energie van het cluster Biobased economy van Impuls is gericht op projecten in het kader van Agro meets Chemistry. Impuls onderscheidt hierin drie resultaatgebieden die elkaar kunnen overlappen:

- programmamanagement van het Uitvoeringsbureau Biobased Zeeland;
- aanjagen van projecten op het gebied van grondstoffen (B1), bouwstenen (B2) en procesindustrie (B3);
- bevorderen van business development bij mkb-bedrijven.

Onderstaande selectie geeft een goed beeld van de Impuls-activiteiten per resultaatgebied:

Uitvoeringsbureau Biobased Zeeland

Het Uitvoeringsbureau stemt projecten af, denkt na over nieuwe projecten en adviseert de Provincie Zeeland. Doelstelling is het mede-realiseren van de (Zeeuwse) schaa sprongprojecten/andere initiatieven van het bedrijfsleven en kennisinstellingen. Financiering van projecten is hierbij een belangrijk onderdeel. Daarnaast adviseert Impuls de Provincie Zeeland en is Impuls de verbindende schakel tussen het Uitvoeringsbureau Zeeland en de (op te richten) Stichting Biobased Delta. Partners: Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland, Provincie Zeeland, Syntens, Wageningen UR, Zeeland Seaports, ZLTO.

Rol: aanjager, trekker.

Begroting: geen, wel adviserende rol voor Economische Agenda Provincie Zeeland voor de nieuwe biobased projecten (budget Economische Agenda € 1,2 miljoen per jaar (tot 2015)).

Aanjagen projecten

Impuls jaagt projecten aan op het gebied van grondstoffen (B1) in twee thema's: Aquatische groene grondstoffen (B1.1.) en Droge groene grondstoffen (B1.2.), alsmede Groene bouwstenen (B2) en procesindustrie (B3).

Algen en wieren

De teelt, verwerking en vervaardiging van dit 'groene goud' biedt vele toepassingsmogelijkheden op het gebied van grondverrijking, energie, chemicaliën en bioactieve componenten, zoals kunstmest, proteïnen, omega-3 en -6-vetzuren, antioxidanten, biodiesel en voedsel voor schelpdieren. Voor een commerciële toepassing en een grootschalige marktintroductie moeten nog grote stappen worden gezet. In 2013 is begonnen met het opstellen van een Roadmap Algen en wieren, om toekomstige technische, commerciële uitdagingen en kansen in kaart te brengen. Belangrijke uitdaging is om stakeholders uit potentiële eindmarkten te interesseren zich te committeren aan bestaande of nieuwe initiatieven. Deze roadmap wordt in 2014 verder doorontwikkeld en dient als handvat voor concrete nieuwe projectontwikkelingen. Enkele voorbeelden:

Industrieel algencluster

Het Industrieel algencluster bestaat uit twee delen die vanuit Piekens in de Delta een gezamenlijke omvang hebben van € 1,9 miljoen (tot 2014).

Industrieel algencluster Zuid-Beveland

Pilotplant met fotobioreactor bij Lamb Weston.

Doelstelling: ontwikkeling van een waardeketen met een passend businessmodel door het inrichten van een grootschalig fieldlab.

Partners: Algaalink, Avans, HZ University of Applied Sciences, Impuls, Lamb Weston, Zeeland Aquacultuur.

Rol: projectmanager, ontwikkelaar, penvoerder.

Industrieel algencluster Kanaalzone/Sloegebied

Onderzoek van afvalwater op samenstelling en geschiktheid voor algenteelt via laboratoriumtesten.

Doelstelling: onderzoek of en welke afvalwaterstromen geschikt zijn voor algenteelt, en waar deze algen dan kunnen worden afgezet (quickscan).

Partners: Avans, Dow Benelux BV, Heros, HZ University of Applied Sciences, Sagro MA, Yara, Zeeland Refinery.

Rol: projectmanager, ontwikkelaar, penvoerder.

Zeewierproductie voor eiwitten en chemie

Uit het in 2012 ingezette haalbaarheidsonderzoek 'Biomassa als grondstof voor de chemie' is voor Arkema een mogelijk ontwikkeltraject voortgekomen: 'Zeewierproductie voor eiwitten en chemie'. De voorbereidingen voor wierenteelt in een waterbassin van Arkema zijn momenteel in volle gang waarbij teeltomstandigheden en raffinageconcepten belangrijke onderdelen vormen. Tevens worden eindmarkten gezocht in de chemie- en foodsector.

Doelstelling: op pilotschaal onder semigecontroleerde omstandigheden zeewier telen voor de extractie van eiwitten voor de foodmarkt en suikers voor de chemiesector.

Partners: Arkema, FBR, Northsea Weed, Wageningen UR (FBR en PRI).

Rol: projectontwikkeling, uitvoerder financieringstraject.

Begroting: € 0,75 miljoen in 2013-2015.

Algenteelt op restwater voor omega-3-vetzurenproductie

Industrieel onderzoek naar de opzetmogelijkheden voor een bioraffinaderij in Zeeland.

Doelstelling: onderzoek verrichten naar nieuwe algenproducten die omega-3-vetzuren bevatten ten behoeve van ontwikkeling van een eigen, nieuw algenteeltsysteem. Tevens onderzoek naar procedéverbeteringen met het gebruik van CSM-afvalwater.

Partners: Algae Biotech, CSM, HZ University of Applied Sciences.

Rol: begeleiding bij vorming consortium en aanvraag Economische Agenda van de Provincie Zeeland.

Begroting: € 450.000 (2012-2014).

Algen ten behoeve van N-fixering

Dit project komt voort uit Pieken in de Delta-project 'Industriële algenteelt', en heeft een 'Biobased voucher' ontvangen (zie C.). Yara toetst hierin op industriële schaal een waterzuiveringsconcept met open algenbassins op zowel technische als economische haalbaarheid. Focus van het onderzoek ligt op de voorkant van het kweekstelsel, maar er is ook aandacht voor valorisatie van de eindproducten (in de meststoffenmarkt of voedingsmiddelenindustrie). De realisatie van dit omvangrijke industriële systeem zou een van de grootste open algenkweek-pilots in Noordwest-Europa behelzen.

Doelstelling: tweejarige test (2013–2015) van een vernieuwend waterzuiveringsconcept door op industriële schaal proceswater te zuiveren door middel van algenkweek en het vastleggen van stikstof (N-fixering).

Partners: Algaspring, Dethon, Evides, Sagro, Yara.

Rol: facilitator subsidieaanvraag.

Begroting: € 1 miljoen (o.a. € 295.000 subsidie uit Economische Agenda van Provincie Zeeland).

Droge groene grondstoffen

Agro(rest)stromen (die ook van infrabeheerders als Rijkswaterstaat kunnen komen) kunnen waardevol zijn als grondstoffen voor diverse industrieën. Ook kunnen planten stoffen bevatten die uitstekende alternatieven zijn voor chemische stoffen (zo bevatten uien het voedingssupplement quercetine, is stevia een goede suikervervanger, of worden vlas- en hennepvezels gebruikt in de bouw/in kunststoffen). Onderzoek spitst zich toe op het maken van goede business cases. Enkele voorbeelden:

Black paper

Advanced Waste Water Solutions B.V., Van Houtum (Swalmen) en Cradle Crops (Westdorpe) bedachten een concept waarbij papier kan worden gemaakt op basis van de papiergrondstof cellulose uit non-woodgewassen; uit reststromen die ontstaan bij de celluloseproductie kunnen bouwstenen voor de biobased economy worden gewonnen. Dit zorgt voor een aanzienlijke lagere belasting van de waterzuivering en vermindering van afvalstromen.

Doelstelling: onderzoek of het technisch, economisch en organisatorisch haalbaar is om in Zeeland een pulpfabriek te realiseren die papier maakt uit non-woodgewassen. Ook de verwaarding van inhoudsstoffen uit waterige reststromen speelt een belangrijke rol.

Partners: AWWWS, Cradle Crops, Van Houtum.

Rol: begeleider subsidieaanvraag, monitor.

Begroting: € 2,2 miljoen in 2013-2015 (provinciale Economische Agenda en OP-Zuid).

Biobased Innovation Garden

'Biobased Innovation Garden Rusthoeve 2020' biedt ruimte en mogelijkheid om nieuwe teelten en ketenontwikkelingen voor de biobased economy in beeld te brengen en te ontwikkelen.

Doelstelling: het aanleggen van een proeftuin waar ondernemers met nieuwe groene grondstoffen worden geïnspireerd, en het voorbereiden van drie ketenprojecten.

Partners: DLV-plant, Rusthoeve, Wageningen UR, ZLTO.

Rol: vormgever/begeleider subsidie-idee en -aanvraag. In de uitvoering: ontwikkelaar ketenprojecten.

Begroting: € 550.000 (OP-Zuid en Provincie Zeeland).

Groene bouwstenen

Veel kunststofmaterialen, chemicaliën en coatings (o.a. verf en lijm) zijn gemaakt van chemische aromaten. Groene Bouwstenen richt zich op de ontwikkeling van bio-aromaten, functionele moleculen voor de coatingindustrie en de innovatieve benutting van vezels uit agroreststromen. Deze biomassa wordt opgewaardeerd naar materialen met een hoge toegevoegde waarde die een alternatief vormen voor chemische grondstoffen.

Slimme verbindingen

In het kader van het Interreg-subproject BIOMAP heeft Impuls in 2011-2012 gewerkt aan de opzet van een biomassamarktplaats, een virtueel hulpmiddel om vraag en aanbod van biomassastromen met elkaar te verbinden. Vanaf 2014 worden Biopark Terneuzen en Zeeland Seaports de exploitanten. De vrij toegankelijke marktplaats wordt ingebed in het Interreg-project 'Grenzeloze Logistiek' (waarvan Zeeland Seaports partner is).

Doelstelling: exploitatie van marktplaats door Biopark Terneuzen en Zeeland Seaports (vanaf voorjaar 2014).

Partners: Agroväst (Skaraborg, Zweden), Biopark Terneuzen, CISE (Italië), Zeeland Seaports, e.a.

Rol: projectontwikkeling, financiering, projectuitvoering.

Begroting: € 100.000 in 2011-2012.

Vlas, een ijzersterk natuurcomposiet

Natuurvezelcomposiet is een duurzame combinatie van een natuurvezel zoals vlas en (bio)hars.

Doelstelling: prototypeontwikkeling, kennisverbreding, marktontwikkeling en imagoverbetering. In eerste instantie wordt gericht op het ontwikkelen van producten voor de bouwwereld.

Partners: Delmeco, Faktor Plus, Logus/De Hoop, NPSP, Sabic, Van de Bilt zaden en vlas, Woongoed Zeeuws-Vlaanderen.

Rol: aanjager, ontwikkelaar.

Begroting: omvang € 371.576, subsidie € 185.788 via OP-Zuid.

Visioning Workshop

Tijdens het congres Visioning workshop BE (maart 2013) organiseerden Dow Benelux BV, Impuls en Universiteit Leiden onder de vlag van Biobased Delta drie workshops 'Visioning Workshop Biobased Delta'. Circa zestig personen (uit met name bedrijfsleven) namen deel.

Doelstelling: vanuit de workshop nieuwe samenwerkingsinitiatieven en business cases verkennen op het terrein van bioalcoholen, bioaromaten, biosurfactanten en groene grondstoffen.

Partners: Dow Benelux BV, TNO, Universiteit Gent, Universiteit Leiden, Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek, Wageningen UR.

Rol: medeorganisator, facilitator vervolgstappen.

Begroting: n.v.t.

Vergroenen van de procesindustrie

Dit thema omvat drie subthema's: het sluiten van kringlopen, de grootschalige inzet van groene grondstoffen en schone technologie. Hieronder enkele projecten.

Valorisatie van reststromen Sloegebied

Het onderzoek 'Valorisatie van reststromen Sloegebied' heeft eind 2010 de mogelijkheden van restwarmte- en reststroombenutting in het Zeeuwse Sloegebied onderzocht. Vraag en aanbod van reststromen is inmiddels in kaart gebracht. Aan de hand hiervan wordt een technische studie uitgevoerd naar een koppeling tussen Martens en Zeeland Refinery.

Doelstelling: opstellen businesscase om de koppeling tussen Martens en Zeeland Refinery te realiseren.

Partners: Martens, ministerie van Economische Zaken, Provincie Zeeland, Zeeland Refinery, Zeeland Seaports.

Rol: ontwikkelaar.

Begroting: circa € 2 tot 3,5 miljoen.

Energie Conversie Park

Hier staat de ontwikkeling van een Energie Conversie Park-concept centraal. Door een slimme, energetisch optimale combinatie van verwerkingstechnologieën moet de regionaal beschikbare biomassa op een efficiënte en economisch rendabele manier worden verwerkt. Voor vijf pilots zijn een technisch voorontwerp en een businessplan gemaakt; in de pilotlocatie van Heros in Sluiskil verrichten Wageningen UR en HZ University of Applied Sciences momenteel onderzoek.

Doelstelling: aanvullende biobased businesscases verkennen en op termijn realiseren in Sluiskil.

Partners: Brabantse Ontwikkelings Maatschappij, Heros, HZ University of Applied Sciences, Vlaamse rom's, Wageningen UR, Zeeland Seaports.

Rol: projectontwikkelaar, partner.

Begroting: totale projectomvang € 2 miljoen (Interreg).

Connecting CO₂

Zeeland Refinery beschikt ten behoeve van zijn procesvoering over twee waterstoffabrieken. De CO₂ die hier vrijkomt, kan mogelijk worden hergebruikt in de glastuinbouw of in specifieke foodgrade-toepassingen. Daarvoor zijn ter plaatse door TNO testen uitgevoerd met een relatief kleinschalige CO₂-zuiveringsunit.

Doelstelling: onderzoek naar afvang en zuivering van CO₂ voor gebruik (primair) in de glastuinbouw.

Partners: Ardagh, Brabantse Ontwikkelings Maatschappij, TNO, TOM, Zeeland Refinery.

Rol: projectontwikkelaar, financier.

Begroting: € 0,7 miljoen.

Bevorderen business development bij mkb

Het mkb heeft een belangrijke rol in de transitie van de fossiele economie naar biogebaseerde economie. Om dit in de praktijk te brengen is kennis en financiering nodig. Het Uitvoeringsbureau ontwikkelde met de Provincie Zeeland een instrumentarium dat business development bij biogebaseerde mkb-bedrijven ondersteunt, zoals vouchers voor bedrijven die zich richten op biobased business development.

Doelstelling: mkb innovaties laten leveren aan multinationals, producten en kennis laten ontwikkelen die de grootschalige transitie mogelijk maken.

Partners: Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland, Provincie Zeeland, Syntens.

Rol: uitvoerder.

Begroting: OP-Zuid, IPC-regeling, vouchers € 100.000, InnoGo! II € 600.000.

Nieuwe initiatieven

De biobased economy blijft de komende decennia in ontwikkeling. Dat biedt telkens nieuwe aanknopingspunten voor nieuwe initiatieven in het werkveld. Hieronder staan mogelijke projecten die deels hun basis vinden in eerder genoemde (gelijknamige) projecten en thema's (Groene grondstoffen, Groene bouwstenen en Vergroening procesindustrie). Deze lijst is indicatief. Vanuit de markt zullen nieuwe projecten naar boven komen terwijl andere projecten later of niet gerealiseerd zullen worden.

Impuls verwacht in 2014 minimaal vier nieuwe projecten (incl. één extra project door extra financiering Provincie Zeeland) te ontwikkelen, waarbij de wens van het bedrijfsleven en de kansrijkheid van biobased producten in de markt leidend zijn. Impuls is hierin aanjager, ontwikkelaar en realiseert financiering. Hieronder overzicht van ideeën die mogelijk tot projecten leiden.

- Projecten voortkomend uit het algencuster en de 'roadmap' die hiervoor wordt gemaakt.
- Opschaling groene grondstoffen (in samenwerking met DLV Plant, kennisinstellingen, Rusthoeve, WUR, ZLTO).
- Projecten voortkomend uit 'roadmap wieren' bijvoorbeeld: in opschaling teelten van onshore, nearshore naar op termijn offshore; bioraffinage van wieren; en ketentrajecten met spelers in de eindmarkten.
- Projecten voortkomend uit biomassastromen vanuit infrabeheerders (Rijkswaterstaat, Waterschappen, provinciale en gemeentelijke wegen), bijvoorbeeld vezels in beton.
- Uitvoeren van procesintensificatiescans (in samenwerking met Arkema, ICL-IP, Provincie Zeeland, Vitaal Kanaal & Sloe, Yara).
- Aanjagen van Energie & Grondstoffen Initiatief: nieuwe projectontwikkelingen faciliteren (met Dow Benelux BV, DELTA en regionale procesindustrie).
- Kleinschalige bioraffinage (in samenwerking met mkb-bedrijven, Wageningen UR).
- Bio-alcoholen als follow-up van de Biobased Visioning Workshop (in samenwerking met o.a. ICL-IP, Wageningen UR en Cosun).
- Power to Storage: valorisatie van peak shaving van windenergie binnen de procesindustrie via chemische conversiestappen.
- Green Deal Sloegebied (in samenwerking met bedrijven, Provincie Zeeland, Rijk en Zeeland Seaports).

Maintenance & Logistiek

Zoals de naam al aangeeft, is het Impuls-cluster Maintenance & Logistiek gericht op twee aandachtsgebieden: Maintenance en Logistiek. In dit jaarplan komen beide individueel aan de orde.

Maintenance

Binnen het cluster Maintenance & Logistiek richt Maintenance zich op de ontwikkeling van een efficiënt Zeeuws maintenance ecosysteem. Hierdoor kan de concurrentiepositie van zowel de onderhoudsbedrijven als de asset owners verstevigen. Deze zullen daartoe (duurzaam) moeten samenwerken, ondanks de soms tegengestelde belangen.

Centraal hierin staan openheid om kennis en kunde tussen asset owners, onderhoudsbedrijven en kennisinstellingen uit te wisselen en bereidheid om gezamenlijk de sector te vernieuwen.

Deze setting van innovatieve Zeeuwse onderhoudsketens vormt het uitgangspunt voor het aantrekken van nieuwe business vanbuiten Zeeland, en het vergroten van het marktaandeel van Zeeuwse onderhoudsbedrijven buiten Zeeland. Door in te zetten op vernieuwend efficiënt onderhoud, zowel op technologisch - als op managementniveau, kan Zeeuwse onderhoud een uniek exportproduct worden.

Ontwikkelingen

De context van de langdurige economische crisis is helaas actueel. Toch ziet het cluster Maintenance & Logistiek – samen met branchegerelateerde bedrijven – voldoende kans om de Zeeuwse onderhoudsketen te verstevigen, uit te breiden en op de (inter)nationale kaart te zetten.

2014

Samen met bedrijven, kennisinstellingen en overheden uit de sector ontwikkelt Impuls projecten. Deze dragen bij aan een efficiënte Zeeuwse onderhoudsketens en leggen de basis voor groei van de Zeeuwse onderhoudssector. De projecten:

- maken onderhoud efficiënter door: kennisuitwisseling in de onderhoudssector en tussen verschillende sectoren (chemie-, maritieme -, infra-, lucht & ruimtevaart-, en gezondheidssector); het toegankelijk maken van kennis van relevante kennisinstellingen; en het ontwikkelen van innovatieprojecten in de onderhoudsketen;

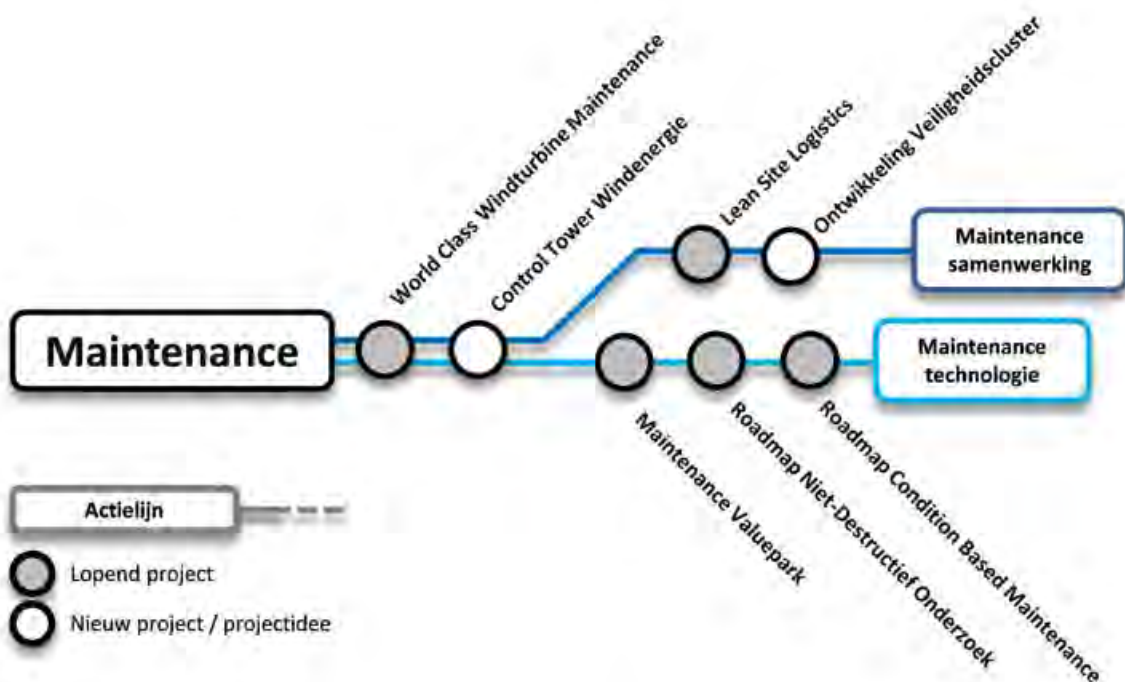
- geven aandacht voor het ontwikkelen en vermarkten van nieuwe technologie buiten Zeeland.

Centraal in deze ontwikkelingen staan het Maintenance Valuepark Terneuzen (MVP) en het Kennis- en Innovatiecentrum (KIC). Het in 2011 opgerichte KIC is een samenwerking tussen asset owners, onderhoudsbedrijven, onderwijs en overheid. Het verbindt de Zeeuwse onderhoudssector met kennisinstellingen buiten Zeeland (waaronder Dutch Institute World Class Maintenance), en wordt ondersteund door een groeiende groep Zeeuwse bedrijven. Naast de ontwikkeling van een nieuw bedrijventerrein en shared facilities (Maintenance Valuepark) is het KIC verantwoordelijk voor het aanjagen en faciliteren van innovatie. Hiertoe heeft het een eigen projectagenda die in nauw overleg met het bedrijfsleven, Impuls en kennisinstellingen is opgesteld. Binnen het KIC heeft Impuls de rol als ontwikkelaar en uitvoerder van projecten.

Lopende projecten

Het projectenprogramma voor 2014 bestaat uit een aantal projecten die in 2012 en 2013 zijn ontwikkeld en opgestart, maar ook uit een aantal projectideeën die in 2014 verder verkend en getoetst zullen worden op haalbaarheid. Elk project draagt bij aan één of beide thema's: Samenwerking in onderhoudsketens en Nieuwe technologie. Alle betrokken partners leveren financieel dan wel in tijd hun bijdrage.

Deze (selectie van) lopende projecten krijgen alle vervolg als nieuwe projecten.

Business Development Niet-Destructief Onderzoek (NDO)

Doelstelling: dit project omvat het identificeren van innovatieve NDO-methoden en -technieken die recent op de markt zijn gekomen, het actief laten kennismaken van nieuwe gebruikers (met name de chemische industrie) met deze methoden en technieken, en het opzetten van implementatietrajecten. Partners: Brabantse Ontwikkelings Maatschappij, Cargill, Dow Benelux BV, NV Industriebank LIOF, RTD Applus, Yara, Zeeland Refinery, en andere.

Rol: initiatiefnemer, ontwikkelaar, projectuitvoerder, financiële administratie.

Begroting: circa € 50.000.

(Uitvoering) Roadmap Condition Based Maintenance

Het afmaken en vervolgens uitvoeren van de Roadmap Condition Based Maintenance. Deze roadmap is opgezet in samenwerking met de chemische sector in Zuid-Nederland (Dow Benelux BV, DSM, Sabic, Shell, Yara), en in nauwe samenwerking met de het Nationaal Lucht- en Ruimtevaart Laboratorium.

Doelstelling: beogen in kaart te brengen waar er momenteel nog bottlenecks zijn in de implementatie van conditieafhankelijk onderzoek. Vervolgens kennis en ervaring uitwisselen tussen verschillende sectoren om deze bottlenecks weg te nemen.

Partners: Dow Benelux BV, Oiltanking, Rijkswaterstaat, Zeeland Refinery, Zeeland Seaports.

Rol: initiatiefnemer, ontwikkelaar, projectuitvoerder, financiële administratie.

Begroting: circa € 100.000.

Lean Site Logistics

Doelstelling: het afmaken van het in 2013 gestarte onderzoek naar verbetermogelijkheden van onderhoudsprocessen en vervolgens uitvoeren van de ontwikkelde verbeterprojecten bij de verschillende projectdeelnemers

Partners: Dow Benelux BV, Shell Nederland, Sitech (DSM), Yara.

Rol: initiatiefnemer, ontwikkelaar, projectuitvoerder, financiële administratie.

Begroting: circa € 140.000.

Inbedding

De maintenance-projectactiviteiten zijn goed ingebed in (sub)regionale netwerken en overlegstructuren. De belangrijkste:

- Topinstituut Dutch Institute World Class Maintenance met o.a.: AES Elsta, Bosch Rexroth, BOW Terminal, Cargill, Cofely, Damen Schelde, Delta, Dow Benelux BV, Engiplast, Flowserve, Imtech, Philips, Rijkswaterstaat, Spie, Yara, Zeelandia, Zeeland Refinery.
- Programmaraad MVP Terneuzen en het Kennis & Innovatiecentrum MVP met o.a.: Cargill, Cofely, Dow Benelux BV, Engiplast, H4A, Flowserve, Mammoet, Spie, TNO, Yara, Zeeland Seaports.

Logistiek

Impuls beoogt de ontwikkeling van een efficiënt Zeeuws logistiek ecosysteem te versterken, waarmee ook de concurrentiepositie van zowel de logistieke dienstverleners als de verladers wordt verstevigd. Hiervoor is het essentieel dat deze partijen op een duurzame manier met elkaar samenwerken, ondanks de soms tegengestelde belangen.

Deze samenwerking is net zo belangrijk als afstemming tussen bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden. Immers, logistieke bedrijvigheid heeft – naast commerciële belangen voor verladers en logistieke dienstverleners – ook gevolgen voor CO-uitstoot, geluidsoverlast, benodigde infra- en suprastructuur, et cetera.

Minstens zo relevant als efficiënte Zeeuwse logistiek is de focus op logistieke groei, en daarmee de vraag hoe nieuwe logistieke bedrijvigheid en goederenstromen kunnen worden aangetrokken naar Zeeland. Door de combinatie van zeehavens, binnenhavens en goede achterlandverbindingen is Zeeland bij uitstek kansrijk om in toenemende mate een rol te hebben in het verwerken van mondiale goederenstromen.

Ontwikkelingen

Ook het cluster Maintenance & Logistiek beweegt zich in de context van de langdurige economische crisis. Echter, gezien de cijfers over de sleutelindicatoren 'export', 'havens' en 'economische groei' (zie Voorwoord, pag. 5), die voor Zeeland gunstig uitpakken, is het cluster vol vertrouwen om zich in te zetten voor grotere logistieke efficiëntie en groei met als doel de Zeeuwse economie te versterken.

2014

In dit uitdagende speelveld ontwikkelt Impuls samen met het bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden projecten die bijdragen aan de genoemde efficiëntie en groei. Deze projecten:

- a. bevorderen samenwerking, hetgeen moet leiden tot een betere afstemming van logistieke activiteiten en goederenstromen;
- b. ontwikkelen van (de toegang tot) verschillende vervoersmodaliteiten, waardoor keuze van vervoersmodaliteit vereenvoudigt;
- c. bevorderen de inzet van nieuwe technologie waardoor logistieke activiteiten efficiënter georganiseerd kunnen worden;
- d. zijn gericht op het aantrekken van nieuwe goederenstromen en/of nieuwe logistieke bedrijvigheid;
- e. ondersteunen acquisitieactiviteiten en verbeteren van het vestigingsklimaat.

Inhoudelijk zijn de projecten geënt op de logistieke innovatieagenda zoals ontwikkeld onder regie van de topsector Logistiek. Ook wordt er actief bijgedragen aan de businesscase Containerisatie (ontwikkeld door Provincie Zeeland, 2013-2014). Hierin, maar ook in andere projecten, staat een nauwe samenwerking Zeeuwse stakeholders centraal, en met name met Zeeland Seaports.

In de uitvoering van de projecten en initiatieven staat het Expertisecentrum Logistiek Zeeland (ECLZ) centraal. Dit samenwerkingsverband tussen onderwijs, overheid, verladers en dienstverleners, is in

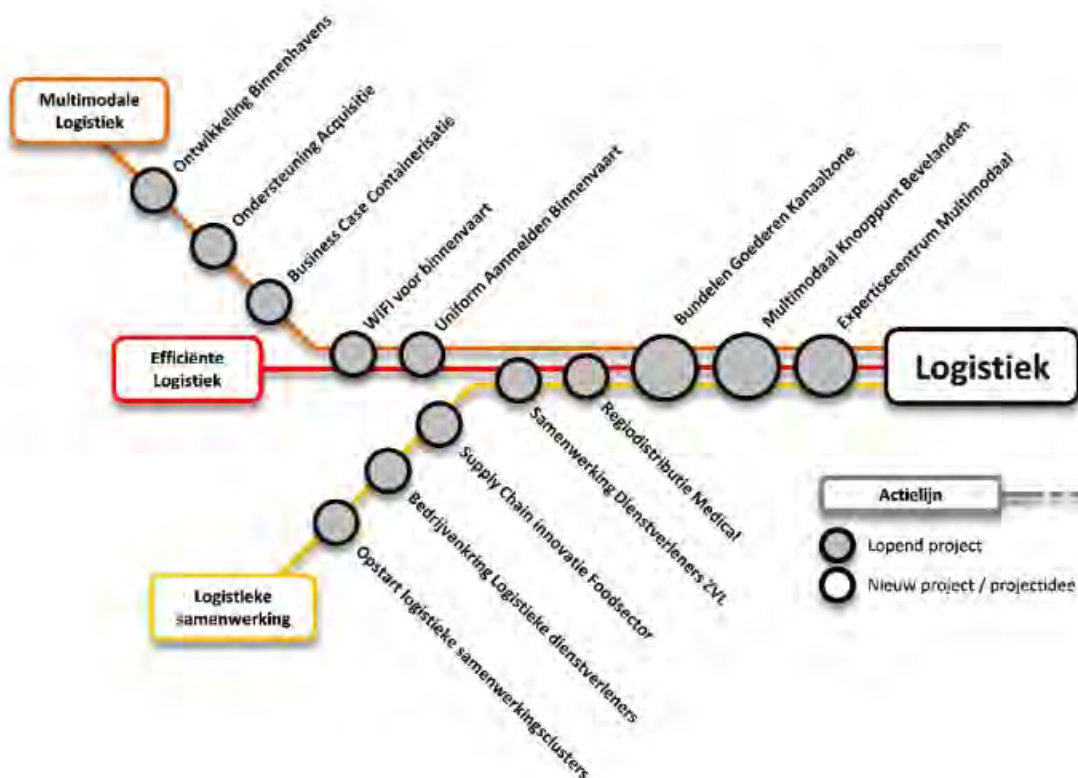
2012-2013 opgezet om het kennisniveau van de Zeeuwse logistiek te verhogen (haar organisatie is op tactisch niveau ingebed in de opleiding Logistics Management van de HZ University of Applied Sciences). Het ECLZ voert hiervoor projecten uit voor bedrijven en overheden, en faciliteert kennisuitwisseling en samenwerking tussen bedrijven. Het verbindt hiermee de Zeeuwse logistiek met kennisinstellingen in Zeeland, maar ook daarbuiten (met name Dinalog Kennis DC en de Technische Universiteit Eindhoven).

Impuls was mede-initiatiefnemer van ECLZ en zorgde via OP-Zuid voor financiering. Hiernaast is Impuls verantwoordelijk voor het ontwikkelen en begeleiden van verschillende projecten die vervolgens zijn uitgevoerd door het ECLZ. Inmiddels wordt het ECLZ ondersteund door een groeiende groep bedrijven, waardoor zijn bestaanszekerheid steeds groter wordt.

Inbedding

De logistieke projectactiviteiten zijn goed ingebed in (sub)regionale netwerken en overlegstructuren. De belangrijkste:

- Topinstituut Dinalog (Dutch Institute Advanced Logistics) met o.a.: 2W logistiek, CTOB, Dow Benelux BV, Outokumpu, Ovet, Yara, Zeeland Refinery.
- Stuurgroep Logistics Accelerator, met o.a.: HZ University of Applied Sciences, Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland, Provincie Zeeland, Syntens, Zeeland Port Promotion Council, Zeeland Seaports, en vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven.
- Logistiek Kennis DC Zuidwest Nederland, met o.a.: de Brabantse Ontwikkelings Maatschappij, HZ University of Applied Sciences, NHTV, NV REWIN West-Brabant, Syntens.
- Stuurgroep Expertisecentrum Logistiek Zeeland, met o.a.: Rabobank, Zeeland Seaports, Provincie Zeeland en HZ University of Applied Sciences.

Lopende projecten

Hieronder staat een selectie van de projecten die in 2012 en 2013 zijn ontwikkeld en opgestart, en die vervolg krijgen in 2014. Alsmede van projectideeën die in 2013 worden verkend en getoetst op haalbaarheid, en worden voortgezet.

Alle projecten dragen bij aan één of meerdere van de volgende thema's: Multimodaal transport, Logistieke samenwerkingsverbanden, en Efficiëntieverbeteringen in het logistieke systeem.

Naast financiële steun middels OP-Zuid, leveren alle partners financieel dan wel in tijd hun bijdrage.

Expertisecentrum Logistiek Zeeland (ECLZ)

Doelstelling: verhogen van kennisniveau van de Zeeuwse logistiek door het uitvoeren van projecten, faciliteren van samenwerking en kennisuitwisseling tussen bedrijven onderling en kennisinstellingen.

Partners: Budelpack, Cargill, De Hoop, Dow Benelux BV, Ovet, Rabobank, Rijkswaterstaat, HZ

University of Applied Sciences, Verbrugge, Yara, Zeeland Seaports en andere bedrijven.

Rol: mede-initiatiefnemer, ontwikkelaar, lid stuurgroep, projectmanagement, financiële administratie.

Begroting: circa € 250.000 in 2014.

Multimodaal Knooppunt Bevelanden

Het ontwikkelen van een containeroverslagpunt in het Kanaal door Zuid-Beveland voor de foodsector - in samenwerking met cluster Biobased economy.

Doelstelling: op basis van de in 2013 uitgevoerde marktverkenning en locatiescan wordt een gedetailleerder onderzoek gedaan naar locatiekeuze, een systeemkeuze gemaakt en aanzet gegeven tot een businessplan.

Partners: 2W logistiek, Comex Shipping, Fruit Packing Zeeland, gemeenten Kapelle en Reimerswaal.

Rol: initiatiefnemer, ontwikkelaar, projectuitvoerder, financiële administratie.

Begroting: circa € 50.000.

Bundelen Goederenstromen Kanaalzone

Dit project richt zich op het opzetten van een samenwerkingsverband tussen de grootste verladers in de Kanaalzone, gericht op samenwerking op het gebied van binnenvaart, railtransport en containerhandling.

Doelstelling: op basis van de in 2013 berekende synergievoordelen wordt in 2014 minimaal een businesscase ontwikkeld en worden pilotprojecten opgezet.

Partners: Cargill, De Hoop, Dow Benelux BV, ICL-IP, Ovet, Yara.

Rol: initiatiefnemer, ontwikkelaar, uitvoer projecten, financiële administratie.

Begroting: circa € 50.000.

Regiodistributie Medical

Doel is het opzetten van een samenwerkingsverband tussen de belangrijkste zorginstellingen in Zeeland, gericht op samenwerking inzake de aanvoer van medische gebruiksartikelen.

Doelstelling: in 2014 een businesscase ontwikkelen en pilotproject opzetten op basis van de in 2013 berekende synergievoordelen.

Partners: Admiraal de Ruyter Ziekenhuis, Scheldezoom Apotheek, Zorgsaam.

Rol Impuls: initiatiefnemer, ontwikkelaar, uitvoer projecten, financiële administratie.

Begroting: circa € 50.000.

ICT & Logistiek

Samenhangend geheel van projecten rond ict-gebruik in binnenvaart-(tank)transport.

Doelstelling: dit project omvat onder andere het uitvoeren van de pilot aan de hand van de in 2013 gecreëerde applicatie voor digitale aanmelding van lading. Ook wordt het 'paperless varen' doorontwikkeld. In het kader hiervan zullen nieuwe applicaties worden gemaakt.

Partners: Dow Benelux BV, Oiltanking, Rijkswaterstaat, Zeeland Refinery, Zeeland Seaports.

Rol: initiatiefnemer, ontwikkelaar, projectuitvoerder, financiële administratie.

Begroting: circa € 100.000.

Nieuw project

Supply Chain Innovatie Foodsector

Door een slimmere supplychain kan alleen wanneer nodig (seizoenspieken, kortlopende acties) de juiste verpakkingscapaciteit- en kunde worden ingezet. Naast het feit dat de investeringen voor de voedingsproducent hierdoor sterk afnemen, zal ook het totaal aantal verplaatsingen in de supply chain sterk teruglopen, en daarmee CO2-uitstoot en drukte op de weg.

Doelstelling: ontwikkeling van een uniek supply-chainconcept waarbij een mobiele verpakkingslijn zal worden ontwikkeld om in te zetten op locatie bij de voedingsproducent.

Partners: Budelpack, Foodport Zeeland, HZ University of Applied Sciences, en nog te selecteren bedrijven in de foodsector. In samenwerking met het cluster Biobased economy.

Rol: subsidieaanvraag, projectbegeleiding, financiële administratie.

Begroting: circa € 250.000.

Cluster Vrijetijdseconomie

Met 12.000 banen die 8% van de Zeeuwse arbeidsmarkt beslaan, staat de sector Vrijetijdseconomie niet alleen voor directe werkgelegenheid, maar ook voor toegevoegde waarde voor het midden- en kleinbedrijf. Van detailhandel en horeca tot toeleveringsbedrijven: vrijetijdseconomie is verweven met bestaande lokale en regionale (winkel)voorzieningen. Hierdoor is de sector van cruciaal belang voor de sociale en economische vitaliteit van de regio, en voor de leefbaarheid van met name kleine kernen.

Ontwikkelingen

De Zeeuwse vrijetijdseconomie heeft sinds een aantal jaren te maken met een veranderende markt: concurrentie met buitenlandse bestemmingen, ander boekingsgedrag en afnemende loyaliteit van gasten, en teruggang in overnachtingen. Daarnaast is voor toeristen het opdoen van nieuwe belevingen een algemene trend. Tegelijkertijd steekt het Zeeuwse toerisme wel met kop en schouders boven andere provincies van Nederland uit; per hoofd van de bevolking kent de provincie zowel het hoogste aantal toeristische overnachtingen als horecaondernemingen³. Echter, deze grotendeels kleinschalige bedrijven kunnen hulp gebruiken in de slag om vernieuwings- en verbeterprocessen die nodig zijn dit marktaandeel te houden/verbeteren; die overstijgen namelijk het schaalniveau en de snelheid van ontwikkelingen van het individuele bedrijf.

Een transitie van de sector is daarom noodzakelijk: van generalisatie naar specialisatie; van demografisch doelgroepdenken naar psychografisch denken; van zes weken hoogseizoen naar bredere seizoen exploitatie en van product naar beleving, emotie en inspiratie.

Om de concurrentieslag met andere gebieden aan te (blijven) gaan, is een structurele strategie onvermijdelijk. Dit vereist een integrale aanpak tussen kennis, innovatie, productontwikkeling, marktwerking en monitoring.

Hierom, en om behoud en toename van werkgelegenheid en bestedingen binnen de vrijetijdseconomie te kunnen verschaffen, ontwikkelde de Zeeuwse toeristische sector de afgelopen periode een nieuwe organisatiestructuur. Deze structuur bestaat uit de drie organisaties Kenniscentrum Kusttoerisme, NV Economische Impuls Zeeland en Promotie Zeeland Delta. Ook de Provincie Zeeland zet actief in op toeristisch beleid, en in de huidige Economische Agenda van de Provincie Zeeland is toerisme een belangrijk aandachtsgebied. De drie organisaties werken samen met de Provincie toe naar een Toeristische Uitvoeringsalliantie om bovengenoemde transitie mogelijk te maken.

Het cluster Vrijetijdseconomie is binnen die alliantie de centrale aanjager op het gebied van innovatie en richt zich vooral op productontwikkeling binnen marktsegmenten die toegevoegde waarde opleveren om daarmee de marges te vergroten voor de sector.

2014

Mede geïnitieerd door de Toeristische Uitvoeringsalliantie zet Impuls vanaf 2014 in op het vernieuwen van het 'kustproduct'. Om projecten vorm te geven, is een aantal randvoorwaarden noodzakelijk, zoals ontsluiting en bereikbaarheid, zowel in fysieke als digitale zin. Om innoverend te zijn, moeten ondernemers daarnaast kunnen blijven investeren in het toeristisch product. Gezien de huidige status van de financiële markten, zijn nieuwe exploitatievormen en verdienmodellen wenselijk. Impuls richt zich daarom op recreatieve mobiliteit, digitale innovaties en nieuwe exploitatievormen en onderzoekt de mogelijkheden van revoluerende fondsen voor toerisme. De genoemde thema's sluiten aan bij de wensen van de gast, en worden door TOZeeland (platform van toeristische branche- en ondernemersorganisaties) aangegeven als belangrijke aandachtspunten.

³ Bron: Economisch kwartaalbericht ING (Q4 2012)

Daarnaast is het centrale uitgangspunt 'LAND IN ZEE! Zeeën van tijd en ruimte voor jezelf' sinds 2012 door partijen uit het onderwijs, door ondernemers, provincie en belangen- en uitvoeringsorganisaties ontwikkeld. Hiermee positioneert Zeeland zich vanaf 2014 eenduidig en ontstaat er meer focus, samenhang en herkenbaarheid voor Zeeland als toeristische trekpleister. Om toeristische ondernemers te helpen LAND IN ZEE! te implementeren in hun bedrijfsvoering ontwikkelt Impuls een aantal voorbeeldprojecten, zoals het Zeeuws Buffet en een project over verblijf op unieke locaties.

Het concept 'LAND IN ZEE! Zeeën van tijd en ruimte voor jezelf' staat in elke fase van elk(e) Zeeuws(e) toeristisch(e) product/dienst centraal.

Inbedding

Om tot een integrale aanpak te komen, is samenwerking met andere partijen binnen en buiten het werkveld van toerisme een belangrijk aandachtspunt. Dit komt tot uiting in de nieuwe Toeristische Uitvoeringsalliantie.

Verder voert Impuls regelmatig overleg met brancheorganisaties, zoals HISWA (watersport), KHN (horeca), RECRON (verblijfsrecreatie), VeKaBo (kampeerboeren), ZLTO (verbrede landbouw), Kamer van Koophandel Zuidwest-Nederland en MKB-Zeeland. Middels het TOZeeland vormen deze partijen een platform voor lobby. Impuls fungeert samen met Kenniscentrum Kusttoerisme en Promotie Zeeland Delta als adviseur.

Het Zeeuwse bedrijfsleven is (in)direct betrokken bij alle overleg. Deze contacten leveren ideeën en input voor vervolgtrajecten en nieuwe projecten op.

Impuls participeert daarnaast onder meer in overlegstructuren en binnen diverse gemeentelijke platforms voor toerisme en recreatie. Hieruit vloeien mogelijkheden voort om gezamenlijk initiatieven te coördineren en (inter)gemeentelijke samenwerking te stimuleren.

Ook streeft Impuls ernaar om meer crosssectorale verbanden aan te gaan en kennis op te doen vanuit andere sectoren, zoals het werken aan Zeeland als gezondheidsregio in samenwerking met de sector zorg economie of het haalbaarheidsonderzoek naar elektrisch vervoer in Zeeland met het cluster Maintenance & Logistiek.

Deltaleven

Doelstelling: realisatie digitale belevingspas voor de toeristische sector in Zuidwestelijke Delta. Daarnaast onderzoek naar mogelijkheden voor een boekingsplatform. Hiermee kan integrale gebiedsmarketing worden uitgevoerd.

Rol: ontwikkelaar, verbinder met andere initiatieven, penvoerder, projectmanager, rapporteur.
Begroting: omvang € 775.580, subsidie € 441.000 Pieken in de Delta.

Omvorming van het traditionele kampeerproduct naar een toekomstbestendig verblijfsproduct is een belangrijke focus van de sector. Dit project richt zich van 2011-2015 op de realisatie van een duurzame kwaliteitsverbetering en revitalisering van de verblijfsrecreatiesector in het Zeeuwse kustgebied door middel van een innovatieve aanpak gericht op gebiedsontwikkeling en het creëren van nieuwe toeristisch-recreatieve mogelijkheden.

Partners: gemeenten Schouwen-Duiveland, Sluis en Vlissingen, ondernemers, Provincie Zeeland, Staatsbosbeheer.

Begroting: omvang € 1.581.960, subsidie € 616.964 OP-Zuid.

Bad-status Domburg & Cadzand

Om de gemeenten Veere en Sluis een krachtige pr-impuls te geven en op de kaart te zetten als een gekwalificeerde vitaliteit- en wellnessbestemming, wordt sinds 2011 ingezet op het verkrijgen van de Bad-status voor Domburg en Cadzand. Hiermee kan door ondernemers en gemeenten gezamenlijk hoogwaardig toerisme worden ontwikkeld dat een nieuwe bestedingsimpuls geeft via nieuwe doelgroepen en 'jaarrond' toerisme. Dit past in de centrale Zeeuwse focus van kustproductvernieuwing.

Doelstelling: verkrijgen van de erkenning en de Bad-status voor Domburg en Cadzand in 2014.

Partners: gemeenten Sluis en Veere, ondernemers.

Rol: ontwikkelaar, verbinder, projectpartner, uitvoerder van plan van aanpak.

Begroting: omvang € 320.000, subsidie € 75.000 Provincie Zeeland.

Nieuwe projecten

Cluster Vrijtijdseconomie heeft als hoofddoelstelling het vernieuwen van het kustproduct (thema 1) – zoals die bij de Bad-statusprojecten tot uiting komt. Daarnaast zijn er randvoorwaardelijke situaties die een vernieuwend kustproduct mogelijk maken; dit betreft innovatie op recreatieve mobiliteit (thema 2), nieuwe exploitatiemodellen (thema 3), LAND IN ZEE!-concepten (thema 4) en digitale innovaties (thema 5). Vrijtijdseconomie richt zich hierbinnen op structuurversterkende projecten.

Thema 1: Vernieuwing kustproduct

De Noordzeekust is een cruciaal onderdeel van het Zeeuwse toeristische product. Dit kustproduct is op onderdelen verouderd. Om een concurrerend en onderscheidend product te kunnen bieden, is innovatie onontbeerlijk. Kustverdedigingswerken, vernieuwende land/waterconcepten en (de al ingestarte) Bad-statusprojecten dragen tevens bij aan de positionering van Zeeland als LAND IN ZEE! Ook kan watersport een onderwerp zijn binnen dit thema, zoals strandsportmogelijkheden, stimuleren van watersport bij de jeugd, ontwikkeling van zeezeilcentra of riviercruisetoerisme.

Vernieuwing badplaatsen

Voor Renesse start een masterplan om te transformeren van jeugdbestemming tot familiebadplaats.

Doelstelling: Renesse omvormen tot familiebadplaats.

Partners: Gemeente Schouwen-Duiveland, Kenniscentrum Kusttoerisme.

Rol: ontwikkelaar, verbinder van partijen.

Begroting: n.t.b.

Zeeland als gezondheidsregio

Provincie Zeeland, gemeenten en toeristische ondernemers en zorgsector zien kansen op het gebied van gezondheid, toerisme, vitaliteit en zorg.

Doelstelling: onderzoeken en formuleren op welke wijze Zeeland gepositioneerd kan worden als gezondheidsregio van Nederland/Europa.

Partners: bedrijven/organisaties in vrijetijds- en zorgsector, gemeenten, HZ University of Applied Sciences, Provincie Zeeland.

Rol: ontwikkelaar, verbinder van partijen.

Begroting: n.t.b.

Innovatieve strandovergangen

Strandovergangen zouden meer als een unieke toegangspoort ontwikkeld kunnen worden tot het 'gele goud' van Zeeland: het strand. Ideeën als speelduinen, glazen dijken, vernieuwende steigerconcepten kunnen duidelijke en vernieuwde landmarks vormen.

Doelstelling: verkennen van mogelijkheden op strandoverganggebied.

Partners: gemeenten, ondernemers, Provincie Zeeland, Staatsbosbeheer.

Rol: ontwikkelaar, verbinder van partijen.

Begroting: n.t.b.

Tholen op de kaart

In 2014 begint het project Tholen op de kaart, op het gebied van wonen, werken en recreëren. Op verzoek van de Gemeente Tholen stelde Impuls een plan van aanpak op om Tholen beter op de kaart te zetten. Hiervoor wordt, voor een periode van twee jaar, een coördinator aangetrokken die het plan van aanpak uitvoert.

Doelstelling: de lokale economie stimuleren binnen Thoolse schaal en identiteit, door het beter profileren van Tholen als gebied waar men goed kan wonen, werken en recreëren.

Partners: Gemeente Tholen, Stichting Recreatieve Ondernemers Tholen (SRT), Rabobank Oosterschelde.

Rol: ontwikkelaar, verbinder, financier.

Begroting: € 45.000

Thema 2: Recreatieve mobiliteit

Om Zeeland mee te maken vanuit 'Zeeën van Tijd & Ruimte voor Jezelf' zijn nieuwe vervoersconcepten, gericht op beleving, nodig. Er zijn kansen voor vervoersvormen over het water die bijdragen aan een intensievere vakantiebeleving. Ook vernieuwende, duurzame (openbaar) vervoersconcepten dragen hieraan bij. De bestaande (openbaar) vervoersvormen dienen vraaggericht te werken – wat gevolgen heeft voor vergunning van concessies van overheden – die ook duidelijke keuzes moeten maken voor te ontsluiten gebieden.

Toeristisch vervoer 2.0

Om het openbaar vervoer rendabel te maken en te behouden, zal het vervoer aantrekkelijker moeten worden gemaakt voor gasten. De organisatie van het toeristisch (bus)vervoer is een aandachtspunt. Ook duurzame vervoersconcepten die bijdragen aan extra beleving voor de gast zijn wenselijk.

Doelstelling: onderzoek naar rendabele exploitatie van nieuwe vormen van vervoer, aansluitend bij het LAND IN ZEE!-concept. De focus ligt daarbij op een vernieuwde invulling van Rondje Pontje, waterbus, watertaxi's, amfibiebussen en andere middelen die de verbinding maken tussen het land en water.

Partners: gemeenten, ondernemers, Provincie Zeeland.

Rol: verkenner, ontwikkelaar.

Begroting: n.t.b.

Thema 3: Nieuwe exploitatie- en verdienmodellen

Nieuwe financieel-economische omstandigheden en een nadruk op duurzaamheid vragen om een andere kijk op financiering van toeristische projecten en initiatieven. Zo is bijvoorbeeld kennis nodig over nieuwe regionale ontwikkelingsmodellen die specifiek in kustgebieden van toepassing zijn (als gevolg van de bijzondere ligging). Ook moeten nieuwe exploitatievormen, op individueel, regionaal of Zeeuws niveau, worden onderzocht, inclusief (revolverende) fondsvorming.

Nieuwe exploitatiemodellen

Impuls verkent nieuwe exploitatievormen die toegepast kunnen worden. Daar waar mogelijk wordt aansluiting gezocht bij (bestaande) instrumenten vanuit het cluster Investeren.

Doelstelling: verkennen welke van exploitatievormen toepasbaar zijn in Zeeland. Ontwikkeling monitoringsysteem waarmee op gemeentelijk niveau in kaart kan worden gebracht wat de impact is van toerisme, en hoe dit regionaal kan worden doorvertaald en omgezet in nieuwe beleidsrichtingen.

Partners: Kenniscentrum Kusttoerisme, ondernemers.

Rol: verkenner, ontwikkelaar.

Begroting: n.t.b.

Thema 4: Productontwikkeling LAND IN ZEE!

De focus LAND IN ZEE! in combinatie met het concept 'Zeeën van Tijd en Ruimte voor Jezelf' is het nieuwe uitgangspunt voor het toeristische product Zeeland.

LAND IN ZEE! Productontwikkeling

Om toeristische ondernemers te helpen LAND IN ZEE! te implementeren in hun bedrijfsvoering ontwikkelt Impuls een aantal voorbeeldprojecten om de vertaalslag mogelijk te maken.

Doelstelling: ontwikkelen voorbeeldprojecten voor ondernemers ter inspiratie, zoals Zeeuws Buffet.

Impuls wil hier - met een aantal pilotbedrijven - aantonen hoe vrijheid voor gasten kan worden toegepast in de bedrijfsvoering. Zoals door het Bring Your Own-concept, waarbij zelf gevangen vis/geraapte mosselen/zeekraal of Zilte Zaligheden naar een restaurant worden meegenomen om daar te worden daar bereid. Daarnaast ook mogelijkheden verkennen voor verblijf op unieke locaties, LAND IN ZEE!-evenementen en culinaire toepassingen.

Partners: Kenniscentrum kusttoerisme, ondernemers, Promotie Zeeland Delta, Provincie Zeeland.

Rol: ontwikkelaar, uitvoerder.

Begroting: n.t.b.

Thema 5: Digitale innovaties

Internet, mobiele technieken, social media en technologische belevingsconcepten zullen de komende jaren meer terrein winnen en een steeds snellere vlucht nemen. Dit vraagt ook van Zeeland een continue aandacht voor de ontwikkeling van technische innovaties om 'bij te blijven', en liever nog: een koploperpositie in te nemen. Dit onderdeel is zeer sterk verwant met andere onderdelen in de productontwikkelingscyclus. Zo dienen ondernemers te beschikken over voldoende kennis en vaardigheden om met deze nieuwe technieken om te gaan. En in de marktwerking dienen deze nieuwe technieken actief te worden toegepast.

Doorontwikkeling en borging Zeelandpas

Om een vernieuwend Zeeuws toeristisch kustproduct te realiseren, is een goede digitale infrastructuur essentieel. Op verschillende niveaus zijn hiertoe sinds 2012 initiatieven genomen, zowel om de gast vooraf te enthousiasmeren als terplekke up-to-date inspiratie/mogelijkheden te verschaffen.

Binnen het lopende project Deltaleven worden de mogelijkheden en randvoorwaarden van een boekingsplatform voor Zeeland onderzocht. Ook wordt de uitrol van de Zeelandpas gerealiseerd. Impuls wil deze activiteiten na het einde van Deltaleven (2014) voortzetten en de Zeelandpas borgen. Om dit inhoudelijk en financieel mogelijk te maken, dient te worden onderzocht op welke wijze de borging moet worden vormgegeven.

Doelstelling: onderzoek naar borging en uitrol Zeelandpas.

Partners: gemeenten, NHTV, ondernemers, Promotie Zeeland Delta, University of Applied Sciences.

Rol: ontwikkelaar, uitvoerder.

Begroting: n.t.b.

Toeristische Plaza

Om eenduidige communicatie naar toeristische ondernemers te stimuleren en één plaats te ontwikkelen waar zij terecht kunnen voor informatie, diensten en producten, wordt een Toeristische Zeeland Plaza opgezet. Vanuit de Toeristische Uitvoeringsalliantie worden via deze virtuele Plaza vraag (van ondernemers) en aanbod (producten en diensten die alliantieorganisaties hebben/ontwikkelen) aan elkaar gekoppeld.

Doelstelling: producten, diensten en instrumenten voor ondernemers ter beschikking stellen via de Plaza.

Partners: Kenniscentrum Kusttoerisme, Promotie Zeeland Delta, Provincie Zeeland.

Rol: kennis en expertise inzetten op het gebied van innovatief ondernemerschap.

Begroting: n.t.b.

Algemene projecten (zonder thema)

Aanjagen innovatie

Dit koepelproject behelst het aanjagen van innovatie bij ondernemers in de toeristische sector in Zeeland. Door bijvoorbeeld adviestrajecten voor ondernemers te initiëren, vouchers uit te geven voor inhuur kennis bij andere sectoren, kenniskringen te organiseren voor specifieke groepen ondernemers, inspiratiesessies rondom een thema of inspiratiereizen te organiseren, budget te vergaren voor stimulans van innovatieve projecten of het creëren van revolverend fonds voor toeristische innovaties.

Doelstelling: aanjagen innovatie in toeristische sector.

Partners: ondernemers in toeristische sector en daarbuiten.

Rol: initiatiefnemer, aanjager.

Begroting: n.t.b.

Stimuleren toeristische ontwikkeling & innovatie i.s.m. gemeenten

Vanuit gemeenten komt de vraag om meer gezamenlijke visievorming en daardoor betere afstemming van toeristisch beleid te initiëren. Integrale gebiedsontwikkeling is immers nodig om te komen tot een economische impuls van de regio. Door bijvoorbeeld meer samenhang in (toeristisch) productaanbod te realiseren, nieuwe productmarktcombinaties te ontwikkelen en thematisering uit te werken en gezamenlijke promotie kan er meer geld worden gegenereerd.

Doelstelling: stimuleren integrale visievorming en afstemming toeristisch beleid bij gemeenten.

Partners: via Vereniging van Zeeuwse Gemeenten.

Rol: ontwikkelaar, verbinder partijen en initiatieven.

Begroting: n.t.b.

Zorgeconomie

Een regionale zorgeconomie is een vitaal onderdeel van het geheel van regionale economieën. Niet alleen wat betreft werkgelegenheid, maar ook voor het ontstaan, uitbouwen en inbedden van innovaties. Stimulering van de zorgeconomie vergroot de bedrijvigheid en werkgelegenheid in deze sector, daarnaast zal het de kwaliteit en bereikbaarheid van zorg verhogen.

Ontwikkelingen

De Zeeuwse zorgsector is een sterke economische factor; wat betreft werkgelegenheid is deze de grootste van Zeeland (15,9% volgens RIBIZ, 2010). De verwachting is dat de vraag naar zorg de komende jaren zal blijven toenemen. De belangrijkste oorzaak hiervan is een vergrijzende bevolking. Tegenover deze groeiende zorgvraag staan een krimpende arbeidsmarkt (met name hoger geschoold zorgpersoneel) en politieke druk om het nationale zorgbudget te beteugelen. De combinatie van deze twee trends zet druk op de samenleving, en op de zorgsector.

Een belangrijke beweging daarbij, waar de sector momenteel mee te maken heeft, zijn de decentralisaties: gemeenten die in toenemende mate de verantwoordelijkheid voor delen van de zorg (zoals Jeugdzorg) overnemen van provinciale en nationale overheden.

In het licht van bovenstaande ontwikkelingen is de urgentie om zorgprocessen te vernieuwen niet alleen groot, maar moet ook in toenemende mate rekening gehouden worden met andere spelers op het regionale zorgeconomische toneel. In dit geval de Zeeuwse gemeenten. Zij zullen daarom ook een grotere rol moeten krijgen in het Impuls-cluster Zorgeconomie.

Een belangrijke ontwikkeling is de positionering van Zeeland als gezondheidsregio. Zowel het provinciale leefbaarheidsbeleid (vast te stellen in november 2013) alsook het kenniscentrum Kusttoerisme zetten daarop in. Deze ontwikkeling is voor de provincie van groot belang, en kan een sterke motor vormen voor de regionale zorgeconomie: de Zeeuwse gezondheidseconomie.

2014

In het licht van deze ontwikkelingen wordt in 2014 verder gewerkt aan het vergroten van draagvlak voor een gezamenlijke zorginnovatieagenda van zorgsector, gemeenten, wooncorporaties en kennisinstellingen. Impuls en IZ-Zeeland streven er daarbij naar om verschillende (nieuwe) projecten en initiatieven met het oog op deze verbinding te laten convergeren.

Om projectontwikkeling rond gezondheid en toerisme te stimuleren wordt in 2014 een sterkere verbinding gelegd met de activiteiten van het Impuls-cluster Vrijtijdseconomie en Kenniscentrum Kusttoerisme.

Inbedding

Inhoudelijk wordt het cluster Zorgeconomie gevoed door de Zeeuwse zorgsector (vrijwel alle Zeeuwse zorginstellingen). IZ-Zeeland, een samenwerkingsverband binnen de sector, is als aandeelhouder aan Impuls verbonden en heeft haar programmamanager bij Impuls gestationeerd.

Daarnaast heeft het cluster binnen het project CURA-B een goede relatie ontwikkeld met het regionale bedrijfsleven om op vruchtbare wijze de brug tussen zorg en bedrijfsleven te kunnen slaan.

Tenslotte vormen kennisinstellingen binnen Zeeland (HZ University of Applied Sciences en University College Roosevelt), en daarbuiten (zoals National IT Institute for Healthcare in the Netherlands, TNO en diverse universiteiten), een belangrijke voedings- en inspiratiebron voor de activiteiten.

Lopende projecten

CURA-B

CURA-B is een interregionaal project dat een breed provinciaal netwerk van ondernemingen en zorginstellingen in de deelnemende regio's op de thema's Zorg op afstand en Kwaliteit van leven voor ouderen tot stand brengt. Het streven is om de kloof tussen zorg en bedrijfsleven te overbruggen en gezamenlijk op deze onderwerpen te innoveren.

Doelstelling: organiseren van

sectoroverstijgende bijeenkomsten rond zorginnovatie, stimuleren grensoverschrijdende handel rond zorginnovaties, opstart en begeleiding pilotprojecten.

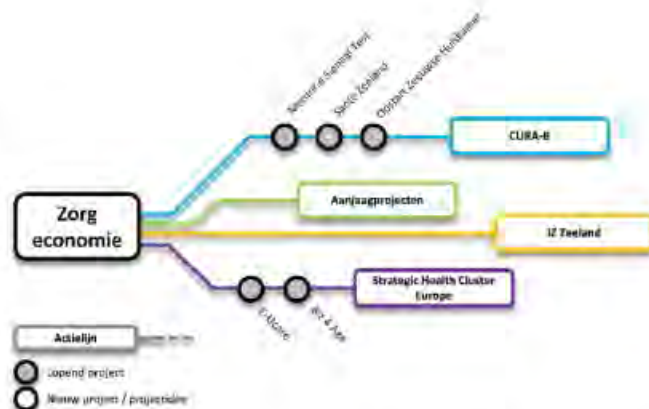
Rol: drager van het project binnen Zeeland, penvoerder, projectmanager

Partners: (in drie andere regio's) Nord-Pas de Calais (Eurasanté), Suffolk (Anglia Ruskin University, Health Enterprises East, Suffolk County Council, West-Suffolk Hospital), West-Vlaanderen (POM West-Vlaanderen, KATHO, KHBO, RESOC Midden West-Vlaanderen, RESOC Noord-West-Vlaanderen)

Begroting: € 2,7 miljoen (medegefinancierd vanuit het INTERREG IVA 2 zeeënprogramma

CURA-B dat eindigt op 31 maart 2014. Op 13 maart 2014 wordt in Middelburg de slotconferentie georganiseerd)

Binnen (de begroting van) CURA-B zijn drie pilots gestart die als projecten zullen doorlopen in 2014.

Memorie Signaal Test

Een nieuw diagnostisch instrument voor vroegsignalering van dementie zal door deze test in de thuissituatie kunnen worden aangeboden.

Doelstelling: aanbieden van een adequatere en cliëntvriendelijkere test.

Rol: verbinder, facilitator.

Partners: MemorieCare, University College Roosevelt, ZorgSaam Zeeuws-Vlaanderen.

Santé Zeeland

Een tweemaandelijks netwerkborrel voor zorginstellingen, bedrijven, overheden, kennisinstellingen en andere belangstellenden. Inclusief bijbehorend weblog.

Doelstelling: verbinden en samenbrengen teneinde een voedingsbodem voor nieuwe initiatieven te leggen.

Rol: organisator.

Partners: GGD Zeeland.

Opstart De Zeeuwse Huiskamer

Impuls heeft het initiatief genomen om een open innovatieruimte te creëren waar in gemeenten, zorginstellingen, wooncorporaties en bedrijven met nieuwe samenwerkingsverbanden innovatieprojecten starten. Dit project, De Zeeuwse Huiskamer, bestaat uit een aantal woningen verspreid over de provincie.

Doelstelling: nieuwe samenwerkingsverbanden stimuleren waarin innovatieprojecten worden gestart.

Rol: initiator, opsteller projectplan.

Partners: DELTA NV, IZ-Zeeland.

E-Ucare

Doel: E-Ucare is een internationaal clusterproject (looptijd: 25 januari 2013-31 maart 2015) waarin 15 INTERREG-projecten samenwerken om de projectervaringen naar Europees beleidsniveau te vertalen. In dit kader organiseert Impuls een Ronde-Tafel-bijeenkomst voor 13 maart 2014.

Rol: partner, organisator Ronde Tafel.

Partners: AGIT (D), Brabantse Ontwikkelings Maatschappij, Brainport Development, ESIGELEC (F), Flanders Care (B), ISEN (F), Joseph-Stiftung (D), KAHO St.Lieven (B), NV Industriebank LIOF, Oost NV, Swansea University (VK), Trinity College Dublin (IRL), University of Aberdeen (VK).

Begroting: € 555.500 via INTERREG IVB Noordwest-Europa.

Innovatie Zuid, aanjaagprogramma zorginnovaties

In het kader van Innovatie Zuid is in 2013 een begin gemaakt met een inventarisatie van zorginnovaties over de gehele breedte van Zuid-Nederland. Looptijd: 1 januari 2013-31 maart 2014.

Doelstelling: leggen van een basis voor afstandsverkleining tussen innovatieve ideeën en de implementatie in de zorg.

Rol: partner, aanjager.

Partners: Brabantse Ontwikkel Maatschappij, NV Industriebank LIOF, Syntens.

Begroting: 40 uren voor Impuls.

Gerichte strategie voor zorg economie in Scheldemond

De Scheldemondraad heeft zorg economie als een van de economische speerpunten benoemd.

Samen met ontwikkelingsmaatschappijen van Oost- en West-Vlaanderen is een aanjaagproject gestart dat zal resulteren in een Scheldemondbrede strategie voor zorg economie. Looptijd: 1 januari 2013-31 december 2014.

Doelstelling: vanuit een eerste advies organiseren van regionale en bovenregionale activiteiten om tot een grensoverschrijdende kennisuitwisseling te komen, en mogelijk Europese projecten voor te bereiden.

Rol: partner, aanjager.

Partners: POM Oost-Vlaanderen, POM West-Vlaanderen.

Begroting: € 52.850 (Scheldemondfonds), uren gefinancierd door Impuls/IZ-Zeeland.

IZ-Zeeland

Binnen de samenwerking met de Stichting voor Innovatieve Zorg in Zeeland (IZ-Zeeland) zijn of zullen onder meer de volgende activiteiten worden ontplooid:

- Vergroten van het (financiële) draagvlak van de stichting door het betrekken van de andere stakeholders in de driehoek wonen, zorg en welzijn.
- Participatie binnen het Zeeuws-Vlaamse regio-initiatief 'Goed Leven' met een innovatieproject gericht op burgerkracht en eigen regie, in samenwerking met Klaverblad Zeeland.
- In samenwerking met het Kenniscentrum Kusttoerisme en het cluster Vrijtijdseconomie van Impuls wordt gewerkt aan een 'open innovatiecentrum medisch toerisme'.
- Coördineren en voorzitten van de kenniskringen van ICT- en facilitairdienstmanagers van Zeeuwse zorginstellingen.
- Het ontwikkelen van een innovatieagenda, passend bij de leefbaarheidsagenda van de Provincie Zeeland. Deze agenda, die de domeinen van zorginstellingen en gemeenten zal verbinden, wordt gezamenlijk met partners, waaronder GGD Zeeland en het CZW-bureau ontwikkeld.
- Coördinatie van processen rond het delen van patiëntgegevens in transmurale contactmomenten.
- Het stimuleren en begeleiden van activiteiten om medische gegevens binnen de Zeeuwse zorgsector op uniforme en gestandaardiseerde wijze middels ICT onderling beschikbaar te maken.

- Onderhouden van contacten met Nationaal Instituut voor ICT in de Zorg (NICTIZ), de Vereniging van Zorgaanbieders voor Zorgcommunicatie en andere regio-organisaties.
- Als katalysator fungeren bij De Zeeuwse Huiskamer om ontwikkelingen bij het verlenen van zorg op afstand binnen Zeeland te versterken. Ook woningcorporaties en gemeenten worden hierbij betrokken.
- Het secretariaat van het Zeeuws Directeuren Beraad (ZDB) wordt vanuit IZ-Zeeland gevoerd. Kansen voor het combineren van functies (van ZDB en IZ-Zeeland, maar ook met Zeeuws Vlaams Zorg Overleg en Ketenzorg Noord- en Midden-Zeeland) worden onderzocht en voor zover mogelijk gerealiseerd.

Doelstelling: innovatief vermogen van de zorgsector vergroten en provinciebrede samenwerking voor een toekomstbestendige Zeeuwse zorg bewerkstelligen.

Rol: verkenner, ontwikkelaar, facilitator.

Partners: Admiraal De Ruyter Ziekenhuis (ADRZ), Arduin, Curamus, Emergis, GGD Zeeland, Huisartsenkring Zeeland, Huisartsenpost Zeeland, Klaverblad Zeeland, Nucleus Zorg Terneuzen, Stichting voor Regionale Zorgverlening (SVRZ), Warmande, Werkt voor Ouderen, Zeeland Care, ZorgSaam Zeeuws-Vlaanderen, Zeeuws Radiotherapeutisch Instituut (ZRTI).

Begroting: € 70.000.

Nieuwe projecten

Business Opportunities for Healthy Ageing

CURA-B partners beogen samen met 2 Seas Trade-partners (dit project wordt eveneens gefinancierd vanuit het INTERREG IVA 2 zeeën-programma) een projectcluster te vormen. Binnen dit cluster wordt gewerkt aan het zichtbaar maken van kansen voor business rond de maatschappelijke uitdagingen van een vergrijzende samenleving. Looptijd: 1 april 2014-31 maart 2016.

Doelstelling: organiseren van Ronde Tafels, workshops en voorbereiding van nieuwe projecten waar regionale stakeholders uit zorgsector, gemeentelijke overheden en bedrijfsleven worden betrokken.

Partners: Anglia Ruskin University (VK), Business Support Kent (VK), KATHO Vives (B), Kent County Council (VK), POM West-Vlaanderen (B).

Begroting: n.n.b (gefinancierd door het INTERREG 2 zeeën-programma. In november 2013 wordt bekend of het ingediende voorstel wordt goedgekeurd).

Ambities

Vestigen

Met het uitbreiden van personele capaciteit kan het cluster Vestigen invulling geven aan de in het Jaarplan 2013 weergegeven ambitie. Met een team op volle sterkte kunnen zij nieuwe richtpunten nastreven, waardoor Zeeland voor te vestigen bedrijven zichtbaarder op de kaart staat en als aantrekkelijkere vestigingslocatie wordt gevonden.

Internationale acquisitie

Onderzoek leidt tot de identificatie van een nieuwe geografische markt terwijl bestaande markten intensiever bewerkt kunnen worden. Een intensievere samenwerking met zowel NFIA als Zeeland Seaports vergroot het aantal mogelijkheden en de kans op succes.

Doelstelling: vergroten van aantal buitenlandse leads en resultaat uit internationale acquisitie.

Partners: NFIA, NV REWIN West-Brabant, Zeeland Seaports.

Rol: acquisiteur, initiator.

Versterken status acquisitieapparaat

Om Impuls nog sterker te positioneren als de ingang voor nieuwe bedrijfsvestigingen in de Zuidwestelijke Delta wordt ingezet op een nieuwe website die dient als portal om alle bestaande informatie over vestigingslocaties en –mogelijkheden te ontsluiten.

Doelstelling: Impuls positioneren als de centrale toegang voor het realiseren van nieuwe bedrijfsvestigingen in Zuidwest-Nederland.

Partners: gemeenten, netwerkorganisaties, Provincie Zeeland, Zeeland Seaports.

Rol: initiator, coördinator.

Investeren

Impuls onderzoekt in 2014 of er een verregaande samenwerking kan worden opgezet op het gebied van innovatiefinanciering waarbij Impuls als één onafhankelijk aanspreekpunt voor de ondernemer kan fungeren. Hierbij zal de bestaande samenwerking tussen partijen worden gecentraliseerd en ontstaat er transparantie voor innovatieve ondernemers in Zeeland. Alle instrumenten behouden hierbij hun eigen zelfstandigheid.

Ondernemers zullen hierdoor beter worden begeleid en voorbereid op de volgende stap omdat Impuls de linking pin wordt tussen alle bestaande initiatieven.

In 2014 gaat Impuls met alle relevante partners (financiers, kennisinstellingen, bedrijven, het nieuwe ondernemingsplein) in gesprek voor commitment.

Hiernaast onderzoekt het cluster Investeren de volgende nieuwe projecten op (financiële) haalbaarheid.

Borging broedplaats DOK41

Het borgen van de broedplaats voor innovatieve en creatieve startende ondernemers na afloop van de subsidietermijn (eind 2014) – wat door starters en partners breed wordt gedragen. Er zal worden ingezet op de langetermijnvisie waarin het rondkrijgen van de exploitatie een belangrijk aandachtspunt is.

Informal Investors Network

Vanuit de markt heeft Impuls de behoefte gesignaleerd om vraag en aanbod van risicokapitaal bij elkaar te brengen: enerzijds zijn er de innovatieve (startende) ondernemers en anderzijds de business angels en private investeerders die op zoek zijn naar goede leads. Impuls wil in 2014 onderzoeken hoe deze partijen het best bij elkaar kunnen worden gebracht en hoe kennis kan worden opgebouwd en gedeeld (ook buiten Impuls-projecten).

Het netwerk dient hierin een belangrijke schakel te worden in de financieringsketen (spin-off-effecten), waarmee bredere netwerkvorming en eventueel matchmaking plaatsvindt. Ook ligt de focus op het transparanter maken van de kapitaalmarkt in Zeeland om innovatieve starters en mkb'ers met groeipotentieel te informeren over en te koppelen aan financieringsbronnen.

OP-Zuid

Doel is het stimuleren en vergroten van de innovatiekracht van mkb-bedrijven in de regio Zuid-Nederland door het initiëren van kwalitatief goede projecten. Impuls is actief betrokken bij de opzet en invulling van het nieuwe programma dat in 2014 van start zal gaan.

Revolverend projectenfonds

Europese, nationale en provinciale overheden hebben de wens om hun geld meer revolverend in te zetten. Hoewel de revolverende instrumenten InnoGo!, ZPF en ZIF – gericht op ondernemersfinanciering – al bestaan, heeft Provincie Zeeland deze ambitie benoemd om een revolverend projectfonds te realiseren in haar Economische Agenda. De manier waarop en in welke mate is nog niet ingevuld. Hiervoor dienen (beleids)keuzes te worden gemaakt, middelen worden vrijgemaakt en fondsen worden opgezet. Impuls zal in 2014 hierin initiatief nemen om de geschetste beleidskeuzes te maken, en de mogelijkheden hiervoor met partners verkennen.

Biobased economy

Als hoofdambitie streeft het cluster Biobased economy naar financieringen waaruit projecten kunnen worden gerealiseerd, teneinde de grootschalige ambitie van transitie naar een Zeeuwse biobased economy te kunnen bereiken.

Hierbij hoort het voorbereiden van demonstratieprojecten voor Horizon 2020 van de Europese Unie (met name gericht op de programma's SPIRE en BRIDGE). Ook streeft Impuls naar het voorbereiden – en indien opportuun – indienen in het nieuwe OP-Zuid-programma of de landelijke MIT-regeling van (kleinschaligere) projecten als het stimuleren van teelt van biomassa, bioraffinage of andersoortige verwerking van biomassastromen.

Maintenance & Logistiek

Cluster Maintenance & Logistiek beoogt op het gebied van Maintenance binnen de actielijnen 'onderhoud efficiënter maken' en 'ontwikkelen en vermarkten van nieuwe technologie buiten Zeeland' per lijn minimaal een project op te starten. Ook op logistiek gebied geldt deze ambitie: het cluster wil minimaal één project opstarten per (de hierna genoemde) lijn: 'bevorderen samenwerking', 'ontwikkelen van (de toegang tot) verschillende vervoersmodaliteiten', 'bevorderen van inzet van nieuwe technologie', 'aantrekken van nieuwe goederenstromen en/of nieuwe logistieke bedrijvigheid', en 'ondersteunen acquisitieactiviteiten en verbeteren van het vestigingsklimaat'. Om de gewenste projecten allemaal stevig op de kaart te zetten én goed te begeleiden, is meer capaciteit – in de vorm van personele bezetting – benodigd.

Vrijetijdseconomie

In 2013 heeft Impuls toegewerkt naar het opstarten van de Toeristische Uitvoeringsalliantie. Deze zal in januari 2014 starten. Binnen het bijbehorende uitvoeringsprogramma wil Impuls de rol vervullen als aanjager van innovatie en ontwikkelaar van nieuwe initiatieven, met de focus vernieuwend kustproduct en op het creëren van randvoorwaardelijke infrastructuur. Er liggen toerismebreed en crossectoriaal

volop kansen waar de sector op kan inspringen, waardoor innovaties vanuit andere sectoren kunnen bijdragen aan het realiseren van een vernieuwend kustproduct.

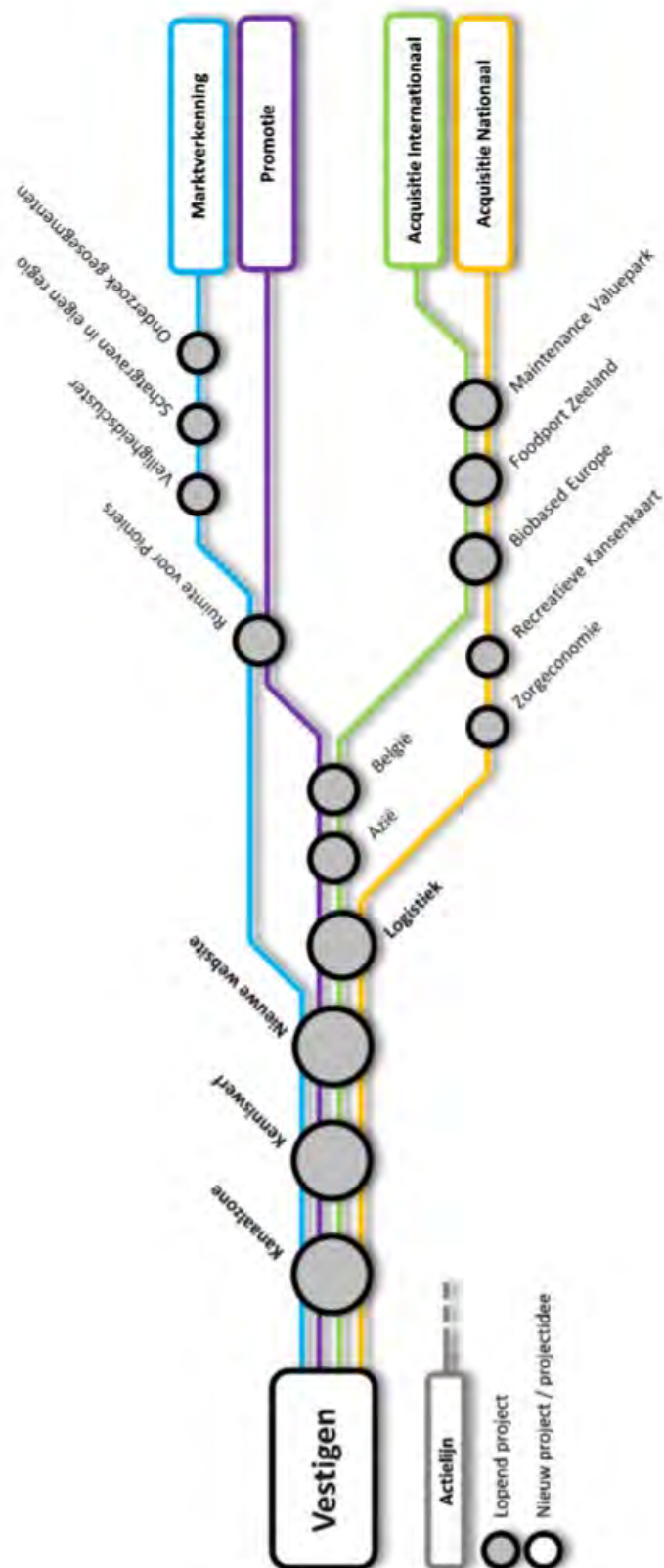
Om de aanjagende en verbindende rollen naar behoren te kunnen vervullen en de projectenportefeuille te realiseren, is er binnen het cluster Vrijtijdseconomie extra uitvoeringscapaciteit nodig.

Zorgeconomie

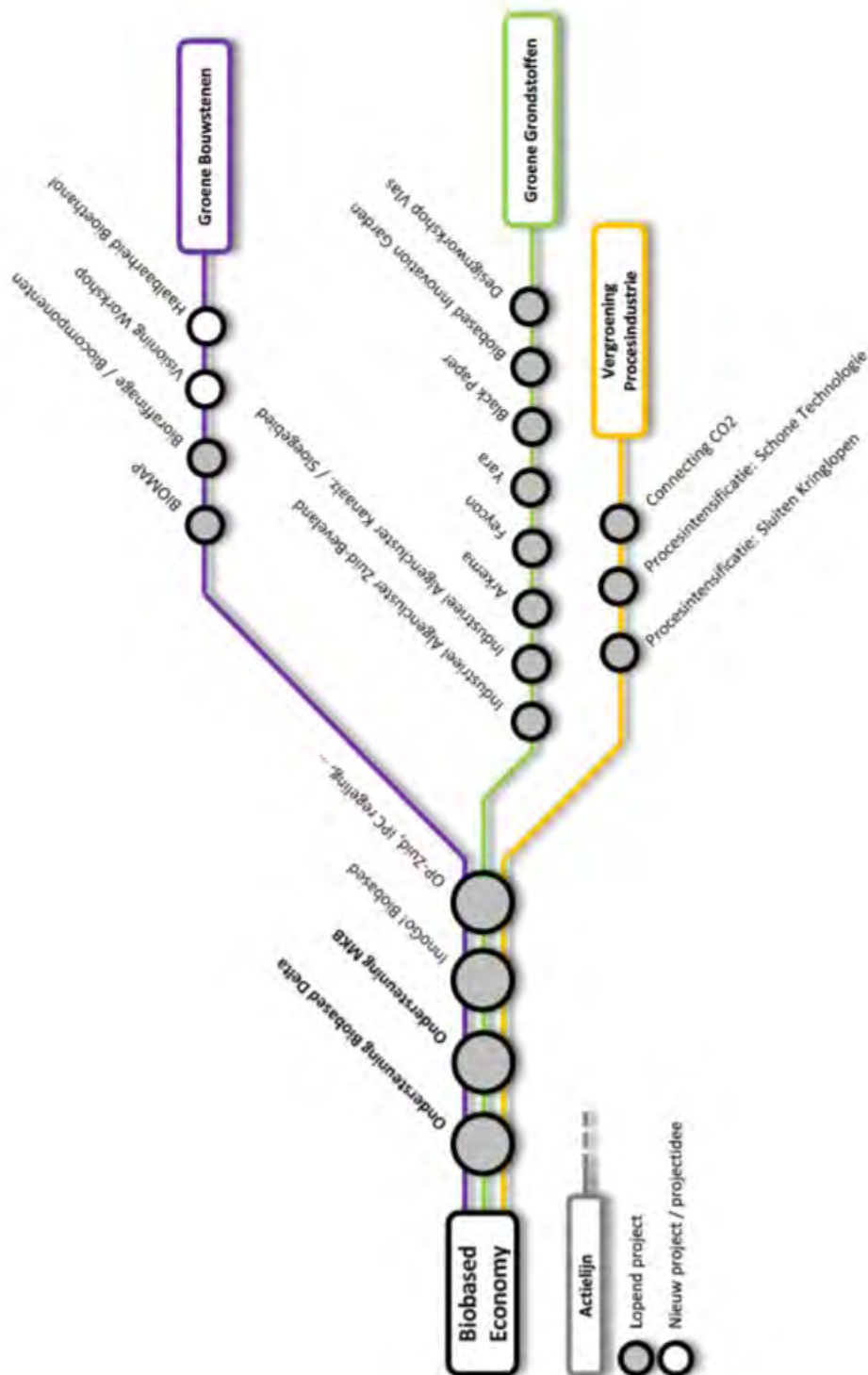
Het cluster Zorgeconomie zet in op het stimuleren van innovatieontwikkeling, alsmede het uitbouwen ervan in de regionale, nationale en internationale zorgeconomie. Daarnaast initieert zij branchebreed projecten en programma's waardoor de bedrijvigheid en werkgelegenheid in de zorgsector worden vergroot, en de kwaliteit en bereikbaarheid van de zorg zal verbeteren. De toekomstige projecten en programma's liggen in de lijn van huidige projecten en programma's, tevens zullen er door vraag in de markt nieuw te ontwikkelen projecten/programma's ontstaan. Daarbij zal nadrukkelijk gewerkt worden vanuit het besef dat het speelveld de komende jaren verandert. De focus ligt hierbij op sterkere samenwerking van partijen die binnen het domein van lokale overheden opereren, zoals het CZW-bureau en GGD Zeeland.

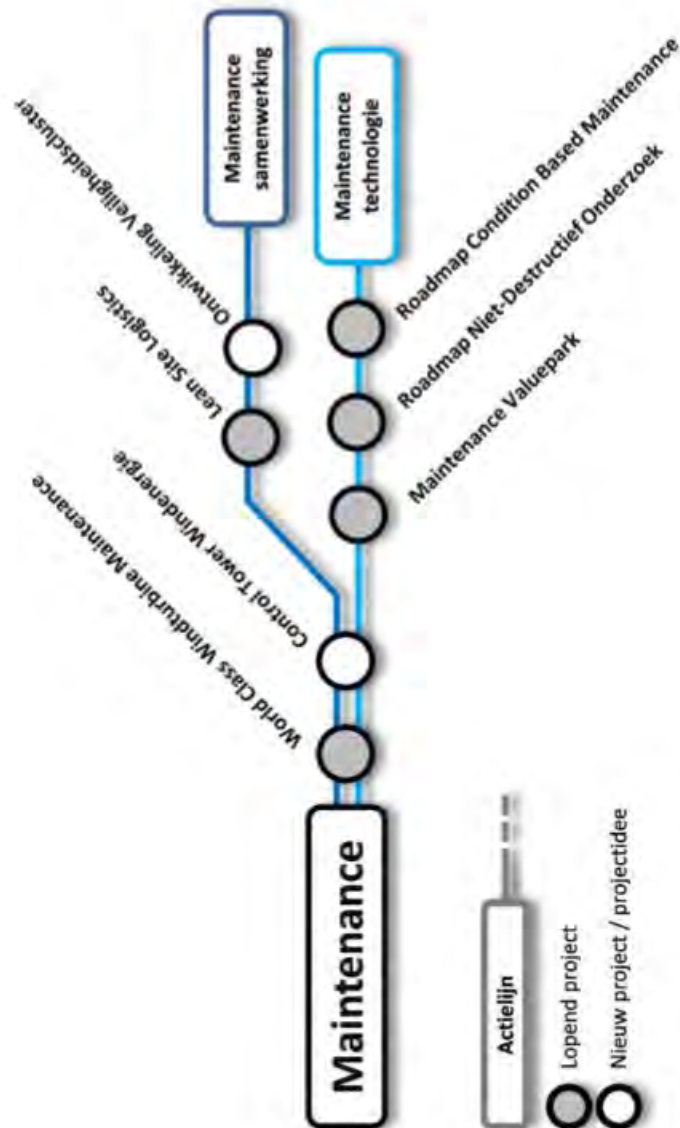
Bijlagen

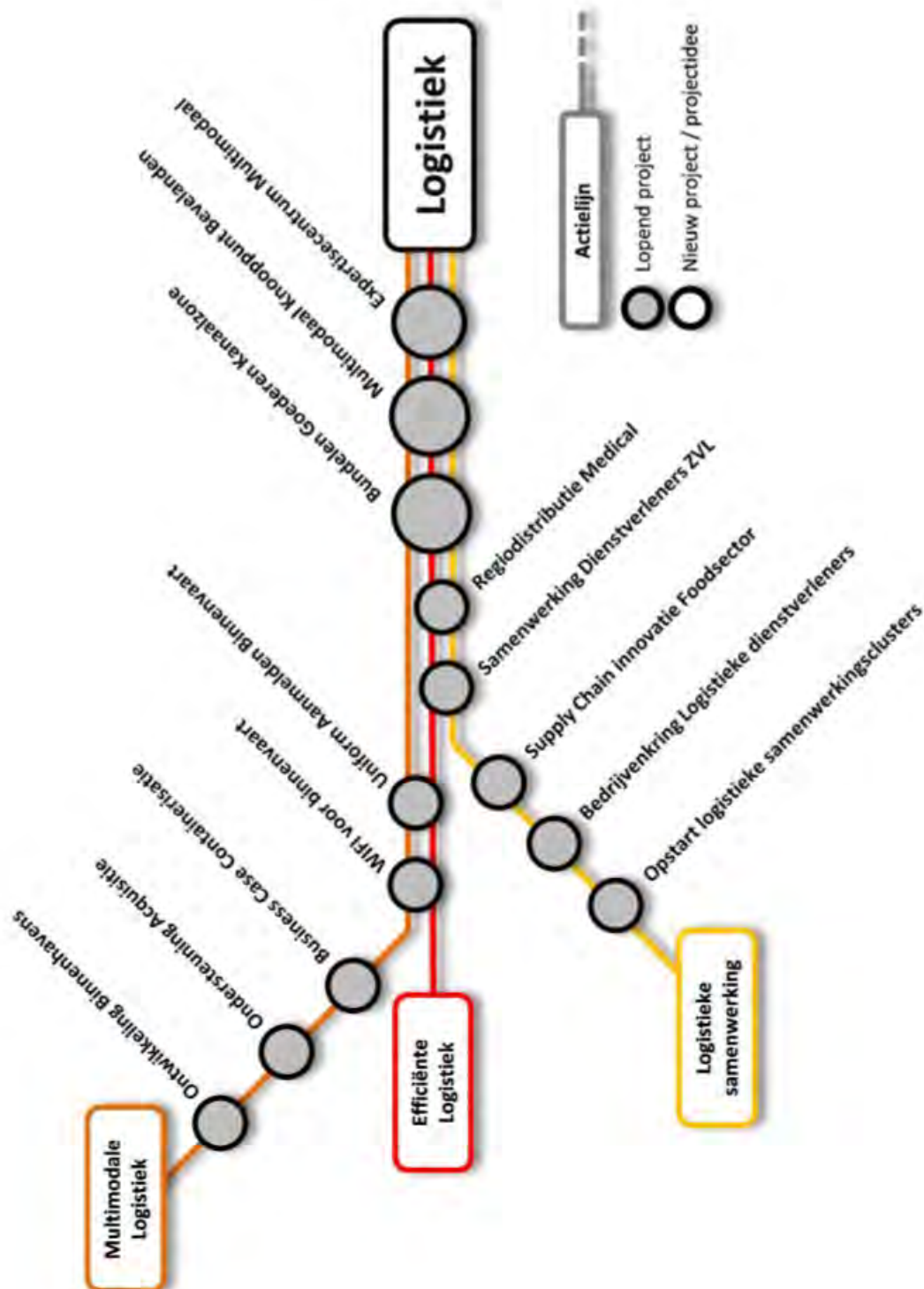
- Vestigen
- Investeren
- Biobased Economy
- Maintenance & Logistiek
- Vrijetijdseconomie
- Zorgeconomie

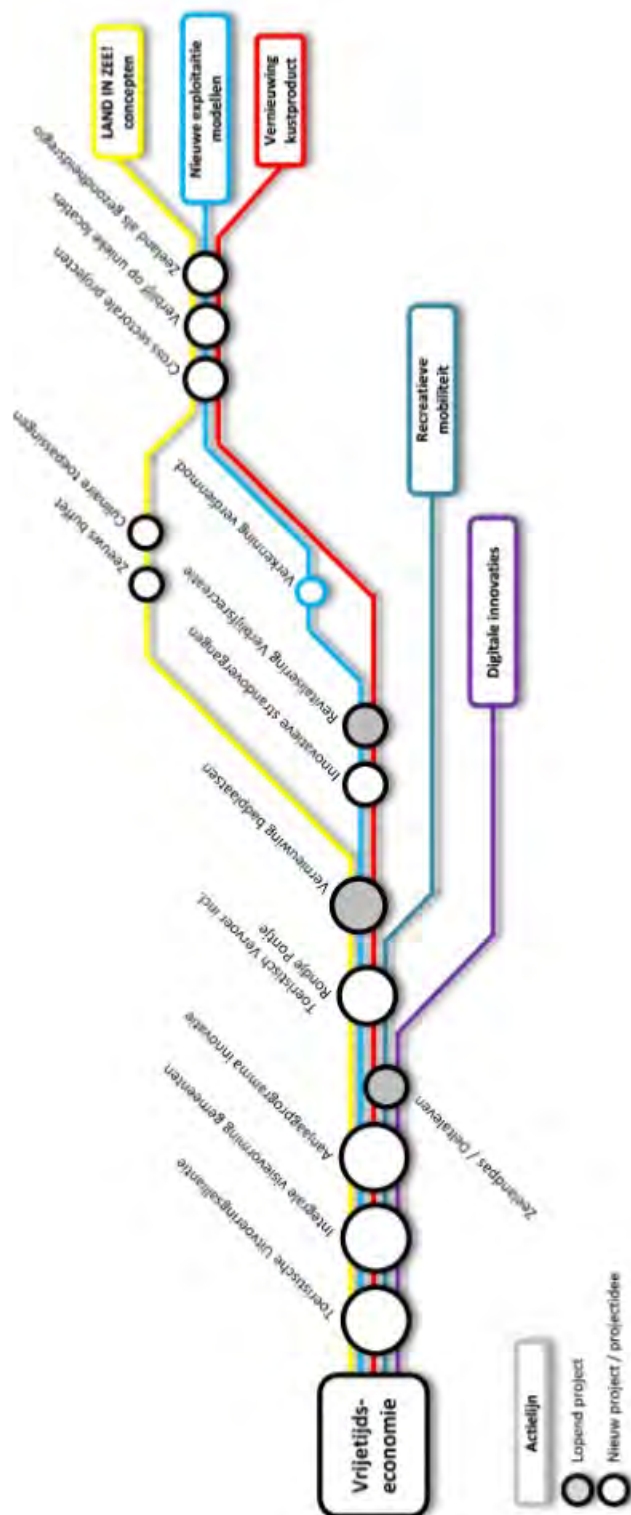

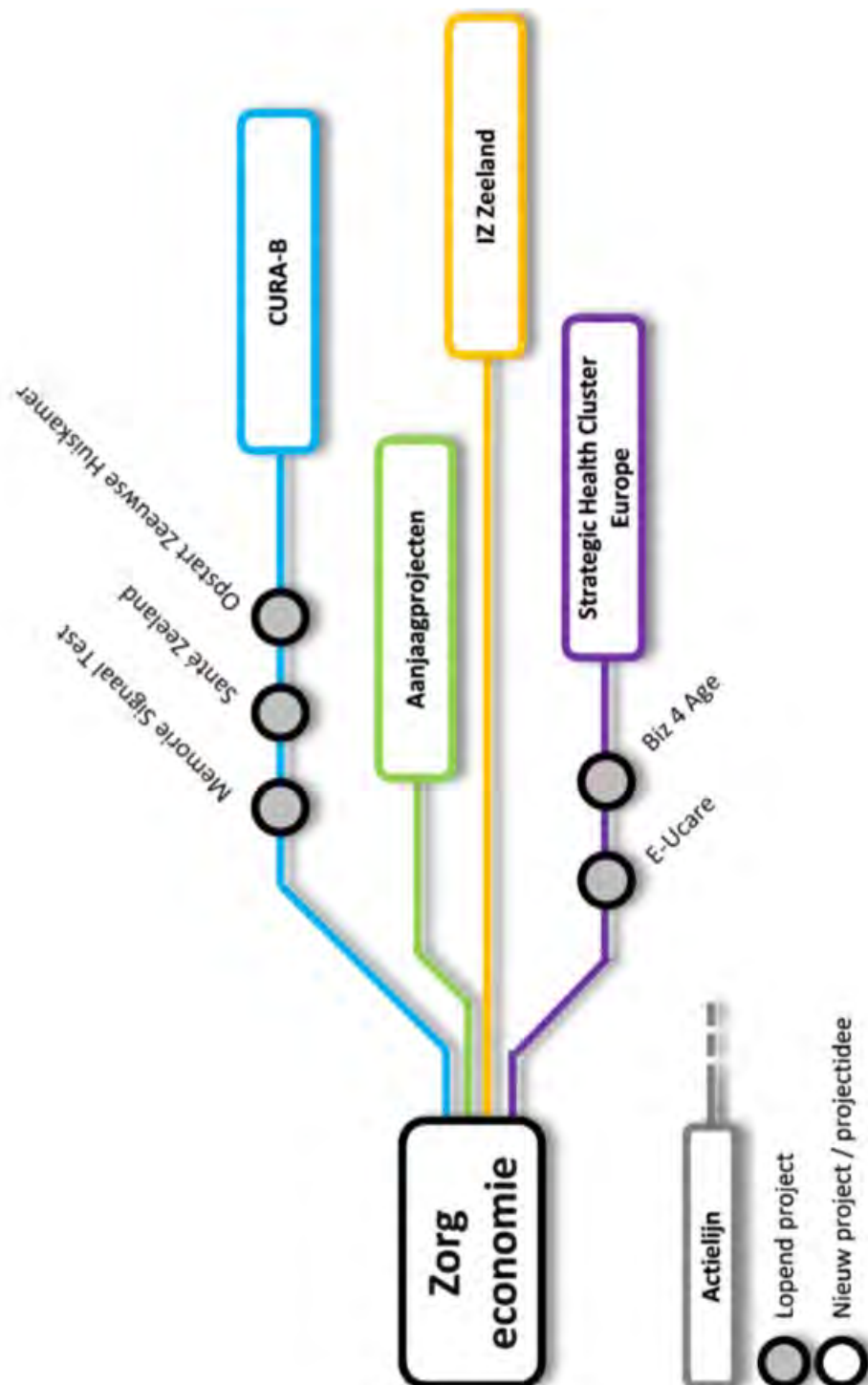

Jaarverslag 2014

NV Economische Impuls Zeeland

Invest in Zeeland

Innovatiefinanciering

Ontwikkelen

Impuls

1

16

Welkom

Voorwoord

Inve
Zee

Dit is een print van het digitale jaarverslag, kijk hier voor het officiële verslag:

[http://preview.impuls-](http://preview.impuls-zeeland.instantmagazine.com/impulszeeland/jaarverslag_2014/page/welkom#!/welkom)

[zeeland.instantmagazine.com/impulszeeland/jaarverslag_2014/page/welkom#!/welkom](http://preview.impuls-zeeland.instantmagazine.com/impulszeeland/jaarverslag_2014/page/welkom#!/welkom)

Inhoud

Voorwoord	1
Invest in Zeeland	2
Innovatiefinanciering	5
Ontwikkelen	10
Biobased economy	10
Smart Delta Resources	16
Maintenance en Logistiek	18
Vrijtijdseconomie	23
Zorgeconomie	30
Toelichting jaarrekening 2014	33
Balans per 31 december 2014	34
Winst- en verliesrekening	35
Colofon	36

Voorwoord

Dick ten Voorde, algemeen directeur

'Zeeuwse economie blijft sterk, maar er is werk aan de winkel'

Ten opzichte van de rest van Nederland houdt Zeeland economisch een sterke uitgangspositie. Actuele economische indicatoren geven een voorzichtig herstel aan. Dit wordt niet alleen weerspiegeld door signalen als een stijgende overslag in de Zeeuwse havens, maar ook door een groeiende lijst van bedrijven die interesse hebben om zich in Zeeland te vestigen. De film Zeeland Something Different laat duidelijk zien waarom juist Zeeland een interessante vestigingslocatie is.

Het beeld van een regio met een gezonde economische uitgangspositie wordt bevestigd in de Economische Atlas Zeeland 2014. Maar zelfs met deze uitgangspositie blijft er nadrukkelijk werk aan de winkel. Werk, omdat een economie zich voortdurend moet vernieuwen en er steeds nieuwe bedreigingen zijn. Impuls speelt hierin een belangrijke rol en neemt initiatief, trekt nieuwe bedrijven aan, helpt veelbelovende starters, verbindt partijen en ontwikkelt projecten.

Waar hebben we het dan over? Een van de sterke kanten van Zeeland is de krachtige en moderne industrie. Een belangrijke druk die deze industrie voelt is die van een verslechterende concurrentiepositie doordat de prijzen voor industrieel gas in Europa substantieel keer hoger liggen dan in de VS en het Midden-Oosten. Gevolg hiervan is dat nieuwe industriële investeringen vooral in die verre regio's plaatsvinden. Op initiatief van de

Zeeuwse industrie is, met ondersteuning en facilitering van Impuls, het platform Smart Delta Resources opgericht. Onder de vlag van dit platform wordt gezocht naar mogelijkheden van verdere optimalisatie door verregaande samenwerking: industriële symbiose.

De promotie- en acquisitietak Invest in Zeeland heeft in 2014 dertien bedrijven ondersteund. Dit levert naar verwachting 250 nieuwe arbeidsplaatsen op, en zo'n 200 arbeidsplaatsen blijven behouden over een periode van drie jaar. Innovatiefinanciering in Zeeland zit in de lift. Er is de afgelopen jaren, samen met veel regionale partners, een uitstekend functionerend systeem van instrumenten opgebouwd. Met een bewezen spin-off voor de Zeeuwse economie. Het verkrijgen van de Bad-status voor Domburg en Cadzand-Bad markeert het begin van de ontwikkeling om Zeeland op de kaart te zetten als 'gezonde regio'. In 2014 is de Zeeuwse Huiskamer gestart met drie woningen, in Goes, Terneuzen en Zonnemaire. Er haken steeds meer partijen aan en er is een begin gemaakt met de zoektocht naar een technologie-platform om diensten rond comfort, veiligheid en communicatie in de woningen mogelijk te maken. En zo zijn er nog vele projecten.

Kortom: er is meer dan voldoende werk aan de winkel! Impuls zal zich blijven inspannen om voor de verdere ontwikkeling van de Zeeuwse economie als motor en katalysator te fungeren.

Invest in Zeeland

In Zeeland moet je zijn!

Vanaf 2015 werkt het oude cluster Vestigen onder de naam Invest in Zeeland. Met deze nieuwe naam wordt Zeeland nog beter op de kaart gezet als aantrekkelijke vestigingsregio voor bedrijven. Bovendien maakt de naam in één oogopslag duidelijk waar Invest in Zeeland voor staat: het ondersteunen van bedrijven die zich willen vestigen in Zeeland. Met name in het contact met internationale bedrijven is deze nieuwe naam een belangrijke verbetering.

Waarmee kunnen we u van dienst zijn

Als Invest in Zeeland ondersteunen we bedrijven die zich willen vestigen in Zeeland. We maken het zo gemakkelijk mogelijk door uitgebreid advies te geven en ze gedurende het hele vestigingsproces te begeleiden. Bijvoorbeeld met fiscaal advies, arbeidsmarktvraagstukken en financieringsmogelijkheden. Op die manier nemen we veel werk uit handen. Daarnaast kunnen zij een beroep doen op ons groeiende netwerk. Door de juiste introducties en het leggen van waardevolle contacten in 'het Zeeuwse' ontstaan de juiste randvoorwaarden om als ondernemer succesvol van start te gaan. Ook bedrijven die overwegen uit te breiden binnen Zeeland kunnen met hun vragen bij Invest in Zeeland terecht.

Invest in Zeeland

Looptijd:	doorlopend
Betrokken partijen:	alle Zeeuwse gemeenten, NFIA, Provincie Zeeland, Zeeland Seaports, dienstverleners, maatschappelijke organisaties, makelaars en ontwikkelaars, regionale ontwikkelingsmaatschappijen, REWIN West-Brabant, bemiddelde en gevestigde bedrijven en alle clusters van Impuls
Rol Impuls:	initiatiefnemer, facilitator en verbinder
Waar:	Zeeland

De zichtbaarheid van Zeeland vergroten

De promotie van Zeeland als economisch aantrekkelijke vestigingsregio voor bedrijven vormt een belangrijk onderdeel van het werk van Invest in Zeeland. Daarbij wordt de strategische ligging van de provincie als 'Gateway to Europe', tussen de wereldhavens Rotterdam en Antwerpen, zoveel mogelijk benadrukt. Verder wordt de nadruk gelegd op de goede bereikbaarheid van Zeeland, de multimodale logistieke mogelijkheden en de aanwezigheid van de sterk ontwikkelde industrie en Agro/Food sector

Dat wat Zeeland bijzonder maakt

Naast deze stevige basis, beschikt Zeeland over een aantal onderscheidende kenmerken. Bijvoorbeeld de beschikbaarheid van reststromen en de toegang tot strategische partners, local heroes. Ook de aanwezigheid van voldoende milieuruimte, de mentaliteit en productiviteit van de beroepsbevolking zijn sterke punten van Zeeland.

(Internationale) Acquisitie vanuit sterkten

In 2014 is er een onderzoek uitgevoerd ten behoeve van een nieuwe acquisitiestrategie van Invest in Zeeland. Binnen acquirerend Nederland is er een verschuiving van geografische acquisitie naar sectorale acquisitie. Hierbij zijn de sterke sectoren van een regio leidend. Uit het onderzoek blijkt dat

de sectoren chemie en Agro/Food op dit moment goed ontwikkeld zijn in Zeeland en dat we hiervoor over een goede propositie beschikken. Dit bevestigt ook dat in het verleden de juiste keuzes zijn gemaakt door voor deze aandachtsgebieden te kiezen.

Verder zijn naar aanleiding van het onderzoek de Maritieme Industriële Toeleveranciers (MIT) als een betrekkelijk nieuwe sector benoemd. De MIT groep is voornamelijk opgebouwd uit scheepsbouw/-onderhoud, offshore wind en olie & gas. Vlissingen is inmiddels de belangrijkste haven gelegen aan de Noordzee voor offshore windactiviteiten en speelt een belangrijke rol op het gebied van scheepsbouw en olie & gas. Bij de acquisitie wordt de focus met name op de meer secundaire bedrijvigheid die niet direct kade gerelateerd is gelegd. Op deze manier zijn de activiteiten van Invest in Zeeland goed afgestemd met die van Zeeland Seaports.

Smart Delta Resources

Tot slot wordt voor de acquisitie gebruik gemaakt van de resultaten van het project Smart Delta Resources. Binnen dit project worden primaire processen van elf grote industriële bedrijven in de regio onderzocht op het gebied van energie- en grondstoffenverbruik. Vervolgens worden slimme koppelingen in beeld gebracht en een aantal concrete business cases opgesteld. Daar waar deze industriële symbiose aanknopingspunten biedt voor het laten aansluiten van complementaire bedrijven zal Invest in Zeeland zich hier zeker op richten.

Samenwerking met in Zeeland gevestigde bedrijven

In 2014 is er een eerste aanzet gemaakt met Current Investor Development (C.I.D.). Door het bezoeken en bevragen van reeds in Zeeland gevestigde bedrijven wordt geprobeerd hen vanuit Invest in Zeeland te ondersteunen bij mogelijke uitbreidingsinvesteringen. Hiermee kunnen de acquisitiekansen uit ontwikkelingen in het netwerk van de betreffende bedrijven in beeld worden gebracht.

Samen Zuidwest-Nederland op de kaart zetten

Om Zuidwest-Nederland op de kaart te zetten als aantrekkelijke vestigingsregio, werken we nauw samen met verschillende partners. Zo beheren we samen met REWIN West-Brabant de website www.uwpand.nl. Daar kunnen ondernemers en bedrijven bedrijfslocaties en bedrijfsomroerend goed in Zuidwest-Nederland vinden. Ook met havenbedrijf Zeeland Seaports wordt intensief samengewerkt. Bijvoorbeeld in de ontwikkeling van de Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone en met de deelname aan beurzen zoals de Provada in Amsterdam, de Transport Logistic beurs in München en de Fruit Logistica in Berlijn. Daarnaast weten de commercieel managers van Zeeland Seaports en acquisiteurs van Invest in Zeeland elkaar op dossierniveau steeds beter te vinden.

Invest in Holland

In 2014 is nog meer ingezet op de samenwerking met het Netherlands Foreign Investment Agency (NFIA), onderdeel van het Ministerie van Economische Zaken en verantwoordelijk voor het aantrekken van bedrijven naar Nederland. Dit heeft voor een uitbreidingsinvestering gezorgd. De inzet op strategische acquisitie in de topsectoren Food en Chemie heeft geleid tot het samenstellen van Nationale Acquisiteteams (NAT's) waarbinnen NFIA en regiopartners 'de krachten bundelen in de gezamenlijke promotie en uitbreiding van de sectoren.

In 2014 is door het NFIA een nieuwe acquisitiestrategie (2015-2020) ontwikkeld. Daar heeft Invest in Zeeland een forse bijdrage aan geleverd. In deze strategie heeft ook de sectorale acquisitie een plek gekregen. Het is de ambitie van het NFIA en haar regiopartners om steeds meer als één acquisitieapparaat naar buiten te treden. Onder meer door eenduidig te communiceren, bijvoorbeeld over de behaalde resultaten, en door gezamenlijk zorg te dragen voor het op peil houden van het Nederlandse vestigingsklimaat. Het netwerk van NFIA en partners vergroot de slagkracht van Invest in Zeeland, met name daar waar het de internationale acquisitie betreft. We blijven dan ook in 2015

investeren in dit netwerk.

Resultaten 2014

In 2014 heeft Invest in Zeeland dertien bedrijven ondersteund bij hun vestiging in Zeeland, hun uitbreidingsinvestering of bij het behoud van bedrijfsactiviteiten in Zeeland. Deze bedrijven hebben aangegeven dat zij verwachten over drie jaar gezamenlijk maar liefst ruim 450 werknemers in dienst hebben. Dit betreft alleen de directe werkgelegenheid, de indirecte werkgelegenheid is nog vele malen groter. Positief is dat het vooral om volledig nieuwe activiteiten gaat, zoals uitbreidingsinvesteringen, en niet om verplaatsing van bestaande activiteiten.

Vestigingen in de branches

- Energiemanagement
- Sport
- Aquacultuur
- Uitzendbureau
- Informatica/telefonie
- Video mapping/virtual reality
- Led-verlichting
- Zorg
- Bakkerijbedrijf
- Logistiek dienstverlener
- Meststoffen
- Uitzendbureau
- Import/export food

Verwachtingen voor 2015

Met de langzaam aantrekkende economie ontstaan nieuwe kansen voor Zeeland, al blijft er voldoende uitdaging om nieuwe bedrijven te interesseren voor vestiging in Zeeland. Verwacht wordt dat de bekendheid van Zeeland als economische vestigingsregio en beeldvorming over Zeeland zal verbeteren dankzij de nieuwe merknaam Invest in Zeeland. En door aansluiting bij het nationale acquisitienetwerk, de strategische acquisitie binnen de NAT's en door intensief gebruik te maken van social media. Dit is echter niet een proces van maanden, maar van jaren. De focus op de sectoren waar Zeeland goed in is en de ontwikkelingen op het gebied van Smart Delta Resources bieden voldoende kansen om in 2015 weer een mooi acquisitieresultaat te boeken.

Innovatiefinanciering

Voor starters met lef!

Ambitieuze starters met lef zijn erg waardevol voor Zeeland. Vernieuwingen en innovaties geven het bedrijfsleven steeds nieuwe impulsen. Er zijn verschillende initiatieven opgezet door Impuls in samenwerking met partners. Deze richten zich op de ondersteuning van innovatieve, startende mkb-ondernemers. Het cluster Innovatiefinanciering helpt deze ondernemers op weg naar succes. Met de reeds opgedane kennis en voorbeeldprojecten als InnoGo! en DOK41 begeleidt, faciliteert en ondersteunt dit cluster innovatieve starters. Van een goed onderbouwd businessplan tot aan een werkend prototype.

InnoGo!

Looptijd project:	tot 2016
Betrokken partijen:	Provincie Zeeland, de Zeeuwse Rabobanken, Stichting ZIGZAG, Impuls, Unitron, DOW Benelux, Bio base Europe Pilot Plant, Prior Adviesgroep en een groot aantal andere partijen vanuit het Zeeuwse bedrijfsleven, kennisinstellingen en de overheid
Rol Impuls:	opzet, uitvoering, verantwoording en continuering programma
Omvang:	ca. € 2.400.000,-
Subsidieverstrekkers:	Provincie Zeeland, de Zeeuwse Rabobanken, Stichting ZIGZAG, RVO en Impuls
Waar:	Zeeland

Financieren, adviseren, begeleiden en coachen

InnoGo! financiert, adviseert, begeleidt en coacht technostarters en Biobased ondernemers in Zeeland bij het ontwikkelen van hun innovatie. Naast het bieden van ondersteuning heeft InnoGo! een uitgebreid netwerk binnen het bedrijfsleven en binnen de overheid en kennisinstellingen. InnoGo! is sterk in het leggen van de juiste verbindingen met de juiste partijen voor haar ondernemers.

Technostarters en Biobased

Het programma richt zich op technostarters en daarnaast op mkb-bedrijven en projectideeën binnen het thema Biobased. Het is hiermee uitgegroeid tot een krachtig financierings- en begeleidingsinstrument voor innovatieve Zeeuwse technostarters en Biobased ondernemers.

Een goede start

Een financiële bijdrage van Stichting ZIGZAG stelt InnoGo! ondernemers in staat om hun plannen aan te scherpen voordat ze deze aan de commissie presenteren. Zo faciliteert ZIGZAG bijvoorbeeld de technische haalbaarheid, marktonderzoek of coaching op een specifiek aspect van ondernemen. Op die manier hebben ondernemers een grotere kans van slagen om hun idee tot een commercieel succes te maken.

Resultaten 2014

- 12 starters toegelaten tot het programma InnoGo!
- Waarvan 9 technostarters en 3 biobased bedrijven
- Circa 30 nieuwe directe arbeidsplaatsen
- Ongeveer 12 indirecte arbeidsplaatsen

- 10 leningen aan ingestroomde starters toegezegd, met een totaalbedrag van 240.000 euro
- Hiervan is eind 2014 een bedrag van 132.000 euro uitbetaald
- Sinds de start in 2009 zijn in totaal 51 starters toegelaten tot het programma
- En is een totaalbedrag van ongeveer 1,3 miljoen euro aan leningen toegezegd
- 25 starters in de pijplijn voor 2015

Zeeuws Participatiefonds

Looptijd project:	doorlopend
Betrokken partijen:	Provincie Zeeland, ABN Amro en ZLM (aandeelhouders)
Rol Impuls:	uitvoerend bestuurder (namens Provincie Zeeland), fondsmanagement en administratie
Omvang fonds:	ruim € 1.000.000,-
Waar:	Zeeland

Een belangrijke schakel

Het Zeeuws participatiefonds (ZPF) vormt een belangrijke schakel bij financieringen, vooral als het gaat om risicovolle technologische ontwikkelingen. Het doel van dit fonds is het financieren van mkb-bedrijven die een mogelijke spin-off voor Zeeland hebben. Hierbij gaat het om een maximaal bedrag van 150.000 euro. Alle bedrijven komen hiervoor in aanmerking, behalve horeca en detailhandel.

Resultaten 2014

Er is in de periode vanaf 1 april 2014, het moment waarop de uitvoering van het fonds is belegd bij Impuls, gesproken met ongeveer twintig bedrijven. In 2014 zijn twee bedrijven gefinancierd en er zijn drie financieringsaanvragen in behandeling. Komt een bedrijf niet of niet direct in aanmerking voor financiering vanuit het ZPF, dan wordt gekeken of het bedrijf via het netwerk van Impuls op een andere wijze verder geholpen kan worden.

DOK41

Looptijd project:	2011 - 2015
Betrokken partijen:	Habitat Projectontwikkeling, L'escaut Woonservice, Rabobank Walcheren/Noord-Beveland, Gemeente Vlissingen, HZ University of Applied Sciences, Smart Services Boulevard, InnoGo!, Orionis Walcheren, Provincie Zeeland, Scalda, Stichting ZIGZAG, DELTA en Kenniswerf Zeeland
Rol Impuls:	projectpartner
Omvang:	€ 1.800.000,-
Financiering:	betrokken partijen, deelnemers DOK41 en OP-Zuid
Waar:	Kenniswerf Zeeland (Vlissingen) met aantrekkingskracht voor heel Zeeland

Broedplaats voor innovatieve starters

DOK41 is dé plek voor innovatief en creatief ondernemerschap in Zeeland. Innovatieve technostarters en jonge bedrijven uit de creatieve industrie vinden hier huisvesting en ondersteuning. Door een divers aanbod aan flexibele huisvesting met begeleiding en coaching, kennissessies, workshops en netwerkevents ontstaat een optimale voedingsbodem om jonge en groeiende bedrijven te ondersteunen bij hun groei en ontwikkeling.

Resultaten 2014

In 2014 hebben maar liefst zestien nieuwe bedrijven zich gevestigd in DOK41, waarvan vijf innovatieve technostarters en elf ondernemers uit de creatieve industrie. Het totaal aan bedrijven kwam, met dertien innovatieve technische ondernemingen en achttien bedrijven uit de creatieve sector, op eenendertig te staan. Zeventien van de achttien vaste werkplekken zijn aan creatieve ondernemers verhuurd, zes van de zeven kantoren bezet en vijftien van de zestien loods- en productie-units zijn verhuurd. Een succesvol jaar dus voor de broedplaats!

Delen van kennis en ervaring

Het succes zit mede in de vele drukbezette sessies gericht op het delen van kennis en ervaring, het bevorderen van kruisbestuiving binnen en buiten de broedplaats en de verschillende netwerkevenementen, zoals de Kenniswerklunch die wekelijks gemiddeld veertig gasten aantrekt. De combinatie van een open dag met een innovatie evenement bood in mei meer dan honderd gasten een interactief en prikkelend programma.

Verwachtingen voor 2015

De toekomst van DOK41 ziet er inhoudelijk rooskleurig uit. De looptijd van de OP-Zuid projectperiode is verlengd tot en met juni 2015. Hierdoor ontstaat er meer ruimte voor het creëren van een zelfstandig concept. De door partners breed gesteunde plannen voor de broedplaats liggen klaar om in 2015 verder te worden ontwikkeld.

Techno, Kwantitatief resultaat innovatieve (techno) starters DOK41 vanaf 2011

- 20 ondersteunde startende en kleine bedrijven jonger dan vijf jaar
- 15 samenwerkingsverbanden tussen bedrijven en kennis-/ researchinstellingen
- 67 direct gecreëerde arbeidsplaatsen
- 69 indirect gecreëerde arbeidsplaatsen
- 136 bruto gecreëerde arbeidsplaatsen

Creatief, Kwantitatief resultaat innovatieve (techno) starters DOK41 vanaf 2013

- 18 ondersteunde startende en kleine bedrijven jonger dan vijf jaar
- 43 direct gecreëerde arbeidsplaatsen
- 18 indirect gecreëerde arbeidsplaatsen
- 61 bruto gecreëerde arbeidsplaatsen

Operationeel Programma Zuid-Nederland

Looptijd project:	genoemde vrijval was alleen in 2014, het nieuwe OP-Zuid programma start in 2015
Betrokken partijen:	Provincies Limburg, Noord-Brabant en Zeeland, LIOF, BOM, Stimulus en Impuls, daarnaast diverse mkb-bedrijven en kennisinstellingen uit de regio
Rol Impuls:	eerste aanspreekpunt, begeleiding ondernemers bij de aanvraag, aanscherpen business case en toelichting aanvraag bij de besluitvorming door de deskundigencommissie
Omvang:	de tender had een omvang van € 8.250.000,-
Financiering:	EFRO, Europese middelen, de uren van Impuls werden grotendeels betaald vanuit het lopende OP Zuid/ Innovatie Zuid programma

Stimuleren van innovatie

Het doel van het Operationeel Programma Zuid-Nederland 2007-2013 (OP-Zuid) is het stimuleren en vergroten van de innovatiekracht van mkb-bedrijven in Zuid-Nederland. Vanaf 1 september 2014 konden mkb-ondernemers uit Zeeland, Noord-Brabant en Limburg een aanvraag indienen voor innovatieve projecten waarbij een totaalbedrag aan EFRO subsidie van 8.250.000 euro beschikbaar was.

Resultaten 2014

In 2014 heeft Impuls met zestig Zeeuwse bedrijven contact gehad over innovatieplannen en een mogelijke koppeling met een OP-Zuid subsidie. Uiteindelijk zijn twintig bedrijven begeleid bij de uitwerking van projectplannen en het indienen van een aanvraag. In totaal zijn op de eerste dag van de openstelling maar liefst 178 subsidieaanvragen ingediend voor een bedrag van ruim 45 miljoen euro subsidie.

Na loting zijn ca. 50 aanvragen beoordeeld en 32 projecten goedgekeurd. Voor Zeeland heeft dat geresulteerd in zes gehonoreerde projecten. De bedrijven ontvangen in totaal een bijdrage van 992.075 euro aan subsidie en dragen minimaal een zelfde bedrag bij om de innovaties mogelijk te maken.

Zeeland Financial Matching

Looptijd project:	2014 en 2015, met een uitloop naar 2016
Betrokken partijen:	Impuls in de uitvoering, daarnaast de Zeeuwse mkb-ondernemers en intermediaire partijen als banken, accountants en financiële experts
Rol Impuls:	Impuls verzorgt de uitvoering van de regeling en het projectmanagement
Omvang:	ca. € 117.500,- per jaar
Subsidieverstrekkers:	Provincie Zeeland, Stichting ZIGZAG en Impuls
Waar:	Zeeland

De helpende hand bij financieringsvraagstukken

Zeeuwse innovatieve startende ondernemers en groeiers uit het mkb kunnen voor een grotere kans op financiering hulp vragen bij Zeeland Financial Matching (Zeeland FM). Er vinden één-op-één gesprekken plaats om de financieringsvraag van de ondernemer duidelijk te stellen en de ondernemer bewust te maken van zijn situatie. Het doel is om bedrijven te helpen en de realisatie van financieringen te bevorderen door inzet van bijvoorbeeld een financieel expert. Kansrijke ondernemers die klaar zijn voor een investering worden bovendien gekoppeld aan passende financiers.

Ondernemersbijeenkomsten

Via een aantal ondernemersbijeenkomsten heeft Impuls de regeling direct aan ondernemers kunnen toelichten. Bijvoorbeeld tijdens de netwerkavond van Zeeland Business waar meer dan honderd ondernemers en intermediaire partijen aanwezig waren.

Resultaten 2014

In 2014 is met twintig mkb-ondernemers individueel contact geweest over financiering of ondersteuning van Zeeland FM. Er is een inventarisatie gemaakt van de daadwerkelijke financieringsbehoefte en kennis/competenties van de ondernemer om een financieringsaanvraag op te stellen. Uiteindelijk zijn er zeven cases toegekend in 2014, waarvan er één in 2014 gefinancierd is voor een bedrag van 160.000 euro. De andere zes cases dienen in 2015 hun financieringsaanvraag in.

Kenniswerf Zeeland

Looptijd project:	2012 – 2015
Betrokken partijen:	bedrijfsleven, kennisinstellingen, ontwikkelingsmaatschappijen en overheden
Rol Impuls:	penvoerder, aanjager en ontwikkelaar van economische projecten, acquisitie
Omvang:	€ 355.000,- (4 jaar)
Waar:	Zeeland

Stimuleren van innovatie, ondernemerschap en werkgelegenheid

Kenniswerf Zeeland is dé plek voor innovatie in Zeeland. Samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid staat centraal. Innovatie, ondernemerschap en werkgelegenheid worden vanuit Kenniswerf Zeeland gestimuleerd.

Missie Stichting Kenniswerf Zeeland

Stimuleren van innovatie en ondernemers helpen met het starten en laten doorgroeien van hun bedrijf. Deze missie wordt bereikt door:

- Ondersteuning voor innovatieve startups: coaching, evenementen en financiering.
- Open innovatie en onderzoek: gezamenlijke initiatieven met het mkb, lokale industrie en kennisinstellingen en het stimuleren van kruisbestuiving.
- Aantrekkelijk vestigingsklimaat: het realiseren van de juiste fysieke omgeving voor kennisintensieve en innovatieve bedrijven en het aantrekken van nieuwe vestigers naar de Kenniswerf (en Zeeland).

Resultaten 2014

Een greep uit de resultaten van de afgelopen jaren:

- Afgelopen 3 jaar 33 nieuwe startende bedrijven binnen DOK41
- Afgelopen 2 jaar 15 nieuwe bedrijven op de Kenniswerf
- Samen hebben deze bedrijven gezorgd voor ruim 250 nieuwe arbeidsplaatsen in de regio
- 10 innovatieve projecten opgestart tussen bedrijven en kennisinstellingen
- 15 onderzoeksvragen van bedrijven ondergebracht bij kennisinstellingen
- Groei aantal studenten laatste 5 jaar van 6.000 naar ruim 7.300 studenten.
- Opzet van onderzoeksinstituten en kenniscentra binnen de HZ
- Een explosieve groei van toegepast onderzoek (HZ) met nu ruim 50 onderzoekers (>35 fte)
- Explosieve groei van aantal medewerkers in 5 jaar van 1.600 naar 2.500 (uitbreiding en nieuwe vestigers)

Plannen voor 2015

De organisaties Kenniswerf Zeeland en DOK41 gaan vanaf 1 juli 2015 verder in één stichting: Stichting Kenniswerf Zeeland.

Ontwikkelen – Biobased Economy

Biobased Delta aan de top

De Biobased Delta wil aan de top staan als het gaat om groene grondstoffen, groene bouwstenen voor de chemie en vergroening van de procesindustrie. In Zeeland zijn veel agro-food en chemische bedrijven gevestigd. Deze hebben gemeen dat zij veel energie en (fossiele) grondstoffen zoals olie verbruiken. In een biobased economy maken weinig ruwe bestanddelen langzaamaan plaats voor groene grondstoffen. Een volledig biogebaseerde economie vergt wel een lange adem en daarvoor is nog veel innovatie en onderzoek nodig. Het cluster zoekt daarom een balans tussen projecten die op korte en lange termijn tot business en verbetering van de economische structuur leiden.

Industriële Algenteelt

Looptijd project:	2011-2014
Betrokken partijen:	Yara, Zeeland Refinery, Sagro, Dow, Heros, Hogeschool Zeeland, Avans, BOM, Rewin, Lambweston Meijer, Algaelink, Zeeland Aquacultuur en Impuls
Rol Impuls:	penvoerder en projectcoördinator
Omvang:	€ 1.800.000,-
Financiering:	Ministerie van Economische Zaken, provincies Zeeland en Noord-Brabant
Waar:	Zeeland

Algenkweek op afvalwater

Een aantal algen bevat de bijzondere kwaliteit om afvalwater te kunnen zuiveren. De algen gebruiken de afvalstoffen in het water als voedsel om te groeien. Met een groot aantal Zeeuwse bedrijven is gedurende de looptijd van het project gekeken of proces- en afvalwater vanuit de industrie geschikt is om algen op te kweken. Bij Lambweston Meijer heeft een pilot gedraaid, waarbij op afvalwater van de fabriek algen werden gekweekt. Deze algen gingen vervolgens naar Zeeland Aquacultuur om oesters op te laten groeien. Op kleine schaal zijn de projectpartners erin geslaagd om de kringloop te sluiten. Voor grootschalige realisatie moet nog een aantal technische drempels worden overwonnen.

Biobased Infra

Looptijd project:	2014-2015
Betrokken partijen:	H4A, Asphalt Kennis Centrum, Cargill, CRH, Heljmans, Rijkswaterstaat Zeeland, Waterschap Scheldestromen, Zeeland Seaports, Grontmij, Cementbouw, Struijk Verwo, Cradle Crops, Wageningen-FBR en Impuls
Rol Impuls:	penvoerder en adviseur
Omvang:	€ 584.950,-
Financiering:	Ministerie van Economische Zaken en Provincie Zeeland
Waar:	Zeeland

Bio-asfalt en vezelbeton

Het project Biobased Infra ontwikkelt concrete technieken en producten binnen de Zeeuwse infrawereld. Een voorbeeld hiervan is de ontwikkeling van bio-asfalt uit lignine. Dit is een lijmstof die uit natuurlijke materialen als stro kan worden gewonnen. Hiernaast wordt momenteel gewerkt aan een nieuw vezelbeton (met olifantsgras) en wordt in beeld gebracht welke producten je met die biomassa (zoals snoeihout en bermgras) zou kunnen ontwikkelen en of dit opweegt tegen de kosten van het inzamelen er van.

Resultaten 2014

In 2014 zijn op kleine schaal nieuwe producten ontwikkeld zoals asfalt met lignine en beton met olifantsgras. Verder is de biomassa in de Zeeuwse infrastructuur van grote partners in kaart gebracht. Dit om te kijken of het bedrijfsleven dit kan gebruiken voor de ontwikkeling van biobased producten voor de infrastructuur.

Mkb verkenning Biobased Economy

Looptijd project:	najaar 2013 tot zomer 2014
Betrokken partijen:	Impuls, i.s.m. InnoGo! en de Zeeuwse gemeenten
Rol Impuls:	initiatiefnemer en organisator
Omvang:	eigen arbeid
Waar:	Zeeland

Bijeenkomst over subsidie- en financieringsmogelijkheden

Zeeuwse mkb-bedrijven die mogelijk interesse hebben in de biobased economy zijn in overleg met de gemeenten in kaart gebracht. Ze zijn aangeschreven en uitgenodigd voor een bijeenkomst over subsidie- en financieringsmogelijkheden voor innovaties op het gebied van biobased economy. Impuls heeft dit samen met InnoGo! georganiseerd. Ook zijn er diverse bedrijven bezocht om te verkennen of ze interesse hebben in een ketenproject op het vlak van biobased economy.

AlgaeBiotech

Looptijd project:	2013-2014
Betrokken partijen:	partijen: CSM, Algae Biotech en Impuls
Rol Impuls:	Adviseur
Omvang:	€ 452.000,-
Financiering:	€ 226.000,-
Waar:	Goes

Algenkweek op suikerwater

CSM en AlgaeBiotech hebben onderzocht of op het suikerrijke afvalwater van CSM algen kunnen worden gekweekt, die rijk zijn aan omega-3 vetzuren. Op basis daarvan kunnen nieuwe producten worden ontwikkeld voor toepassing in aquacultuur.

Resultaten 2014

AlgaeBiotech heeft geconstateerd dat het mogelijk is het suikerrijke afvalwater van CSM hiervoor te gebruiken en dat de alg een rijke bron is van omega-3 vetzuren, die goed toepasbaar is in visteelt. Het project is afgerond en er wordt gekeken of een opschaling economisch haalbaar is.

SPARK-UP

Looptijd project:	januari 2013 – december 2015
Betrokken partijen:	Arkema BV, North Seaweed BV, Wageningen Universiteit & Research Centre (instituten PRI en FBR)
Rol Impuls:	projectontwikkeling, hulp bij subsidieaanvraag en opstart van het project
Omvang:	€ 660.000,-
Financiering:	€ 300.000,- van de Provincie Zeeland
Waar:	Sloegebied, Vlissingen

Bruikbare stoffen in zeewieren

Zeewieren kunnen door het bedrijfsleven prima worden benut voor diverse toepassingen. Ze bevatten namelijk stoffen die interessant kunnen zijn voor bijvoorbeeld gebruik als chemische bouwsteen. Samen met Wageningen Universiteit & Research Centre onderzoekt Arkema de mogelijkheden hiervan. Partner North Seaweed is actief in het opbouwen van een afzetmarkt in de food-sector voor zeewierproducten in Nederland en wil de kennis die tot stand komt benutten voor verdere productontwikkeling in samenwerking met Arkema. De betrokken partijen proberen in Zeeland op deze manier een keten neer te zetten van productie tot en met verwaarding van zeewier. Er is al veel bekend op laboratoriumniveau, maar voor opschaling van de productie is meer onderzoek nodig. Daarvoor wordt deze pilot opgezet.

Resultaten 2014

Vanaf het najaar 2013 hangen de eerste wieren in het waterbassin. Diverse onderzoeksvragen en teelt protocollen rondom teeltcondities, zeewiersoorten en productiviteit zijn in 2013 en 2014 uitgewerkt. Gedurende het jaar zijn de teeltresultaten stelselmatig gemonitord. Aanvankelijk liep de teelt moeilijker dan verwacht door problemen met de waterkwaliteit en microalgengroei. Het installeren van een UV-apparaat en laboratoriumexperimenten met Oosterschelde- en Westerscheldewater hebben tot een herziene startup van de teelt van Ulva (groenwier) en Laminaria (bruinwier) in de tweede helft van 2014 geleid. In 2015 moet dit leiden tot bruikbare inzichten voor de semi-gecontroleerde teelt van zeewier. In dat jaar staat ook de bioraffinage van het zeewier en de nadere uitwerking van business cases centraal.

Biobased Vouchers

Looptijd project:	2014 – 2015
Betrokken partijen:	Allplast, AE3 Consultancy, Smith & Smith, Van de Louisa, Gebroeders van Duijn B.V., Dragon Plastics, Baviwe, 3F Frozen Fisch Foods BV, Van Antwerpen Milieutechniek BV, Machinefabriek Bakker VOF, Van de Bilt zaden en vlas BV, SieTec Industrial Automation en Jansen Tholen
Rol Impuls:	samen met de Kamer van Koophandel uitvoerder van de voucher regeling
Omvang:	€ 100.000,-
Financiering:	Provincie Zeeland
Waar:	Zeeland

Kansen voor ondernemers

De Biobased Economie biedt kansen voor mkb'ers. Het is een uitdaging om in een nieuwe markt met nieuwe technologieën rendabele business cases op te zetten. Dit vergt verschillende stappen voor innovatie en opbouw van kennis. Samen met de Provincie Zeeland is daarom een vouchersysteem ontwikkeld. Het doel hiervan is om nieuwe biobased ideeën te toetsen op haalbaarheid en de realiseerbaarheid te versnellen. Met de vouchers kunnen bedrijven kennis inkopen of een demo bouwen.

Er zijn twee soorten vouchers: de opstapvoucher van maximaal 5.000 euro en de doorpakvoucher van maximaal 10.000 euro. Voor de doorpakvoucher is er een cofinancieringsverplichting van 50 procent. Indien een bedrijf verder wil investeren in biobased ontwikkelingen kan InnoGo! daarvoor een lening verstrekken.

Resultaten 2014

Er zijn in 2014 veertien vouchers verstrekt. Met de in 2015 reeds verstrekte vouchers is het budget uitgeput. Provincie Zeeland, Impuls en de Kamer van Koophandel kijken hoe in de komende jaren een vervolg hieraan kan worden gegeven.

BERST: Building Regional Bioeconomies

Looptijd project:	november 2013 – december 2015
Betrokken partijen:	Asociación Madrid Plataforma de la Biotecnología, Biobased Delta, BioCampus Straubing GmbH, Fundación Parque Científico de Madrid (FPCM), Keski-Suomen litto, Regional Council of Central Finland, Region of Western Macedonia, Westland/Zuid-Holland, Cambridge Econometrics Limited (CE), Centre for Research and Technology Hellas (CERTH), Fachagentur Nachwachsende Rohstoffe e.V. (FNR), Flemish Institute for Technological research (VITO), Imperial College of science, technology and medicine (IC), JAMK University of Applied Sciences, University of Ljubljana en Wageningen UR
Rol Impuls:	regionale partner
Omvang:	€ 1.300.000,-
Financiering:	Europese Unie en FP7
Waar:	Europa

Verkenning mogelijkheden bio-economie

BERST is een Europees onderzoeksproject gefinancierd door de Europese Unie. Wageningen UR trekt dit onderzoek. De mogelijkheden van de bio-economie in EU regio's worden in dit project verkend. Goede cases dienen als voorbeeld om de haalbaarheid in te schatten. BERST ontwikkelt aan de hand daarvan regionale profielen met als doel:

- Adviseren over hoe het bio-economische potentieel van regio's het beste benut en vergroot kan worden via de ontwikkeling van SMART strategieën;
- Stimuleren van interacties tussen stakeholders binnen regio's, via de oprichting van een Europees bio-regionaal netwerk.

Impuls neemt, namens Biobased Delta, deel aan dit project. Het doel hiervan is om de Biobased Delta in Europa op de kaart te zetten en nieuwe biobased regio's te ontmoeten. Deelname en kennis

van andere regio's biedt inspiratie voor nieuwe ontwikkelingen en kan de basis vormen voor gezamenlijke Europese projecten door bedrijven uit diverse regio's.

Resultaten 2014

In 2014 zijn grote vorderingen gemaakt in het vaststellen van criteria en indicatoren van regionale bio-economieën en in het inventariseren van instrumenten en maatregelen die de bio-economie bevorderen. Tevens is gestart met de opbouw van een regionaal netwerk.

Biomassa voor verwarming glastuinbouw Schouwen-Duiveland

Looptijd project:	2014 – nog onbekend
Betrokken partijen:	Glastuinbouwbedrijf gebr. van Duijn BV, Glastuinbouwbedrijf D.T. Van Noord Tomaten BV, Glastuinbouwbedrijf Kwekerij de Grevelingen V.O.F., HABO Hoveniers BV, Afval Service Zeeland BV
Rol Impuls:	mede-ontwikkelaar en facilitator
Financiering:	€ 5.000,- via Biobased Voucherregeling (Uitvoeringsbureau Biobased Zeeland) voor haalbaarheidsonderzoek.
Waar:	Gemeente Schouwen-Duiveland

Jaarlijks is er een grote hoeveelheid snoeihout beschikbaar op Schouwen-Duiveland. Dit snoeihout is voornamelijk afkomstig van recreatieterrein en grond van Rijkswaterstaat of andere grootgrondbezitters. Met dit snoeihout en mogelijk andere houtstromen, kan mogelijk een houtgestookte verbrandingsinstallatie ingezet worden voor de verwarming van glastuinbouwbedrijven. Met deze gezamenlijke benutting van biomassa kan de huidige energievoorziening van de glastuinbouwbedrijven op basis van aardgas, gedeeltelijk vervangen worden.

De betrokken bedrijven hebben een lokale binding en willen onderzoeken of het bedrijfseconomisch mogelijk is om een biomassaketen op te zetten en hiermee een eerste stap te zetten richting een energieneutraal Schouwen-Duiveland in 2025. Om te bekijken of er investeringen gedaan kunnen worden, dient er naast de technische haalbaarheid ook gekeken te worden naar de economische haalbaarheid. Hierbij spelen vraagstukken zoals hoe de houtgestookte installatie geïntegreerd kan worden in de bestaande glastuinbouwbedrijven, inventarisatie van hoeveelheden en beschikbaarheid biomassastromen, de kostprijs van biomassa, financiering van de installatie, etc.

Resultaten 2014

Begin 2014 is gestart met het bezoeken van bedrijven die reeds ervaring hebben met het exploiteren van een houtgestookte installatie om zo een eerste indruk te krijgen van de investeringen en de ervaringen. Hierna is er een energie technische haalbaarheidsstudie verricht waarbij is gekeken naar de energieprofielen van de verschillende glastuinbouwbedrijven. Hierbij is gekeken naar de economische haalbaarheid en de gevoeligheden. Dankzij een kostenindicatie van potentiële biomassaleveranciers en van de transporteur lijkt er een business case mogelijk te zijn. Op basis hiervan is besloten om de benodigde investeringen en investeringsvormen verder te onderzoeken. Ook worden verdere mogelijkheden voor financiële ondersteuning vanuit subsidieregeling SDE+, stimulerings voor duurzame energieproductie onderzocht.

De Biobased Delta

De Biobased Delta is een stichting waarin bedrijven, overheden en kennisinstellingen samenwerken om de biobased economy in Zuidwest Nederland te bevorderen. Biobased Delta heeft een business plan gemaakt voor de periode 2014-2018. In dit businessplan zijn drie hoofdthema's benoemd waarop Biobased Delta Europees koploper wil worden.

1. Groene grondstoffen
2. Groene bouwstenen voor de chemie
3. En vergroening van de procesindustrie

Impuls ondersteunt Biobased Delta bij deze ambities door projectontwikkeling en business development in Zeeland te faciliteren. Impuls neemt deel in een kernteam die de directeur van Biobased Delta ondersteunt. Voor een goede afstemming binnen Zeeland is het Uitvoeringsbureau Biobased Zeeland opgericht. Hier stemmen Zeeland Seaports, Provincie Zeeland, Kamer van Koophandel, ZLTO, Wageningen UR, Center of Expertise Biobased Economy van de Hogeschool Zeeland en Avans en Impuls plannen en projecten met elkaar af.

Ontwikkelen – Smart Delta Resources

Uitwisseling van energie en grondstoffen

Het platform Smart Delta Resource (SDR) is een gezamenlijk initiatief van elf energie- en grondstof intensieve industriële bedrijven in de Delta regio. In 2013 zijn deze bedrijven een platform gestart om te kijken of het mogelijk is om onderling energie en grondstoffen uit te wisselen. De sectoren chemie, energie, food en staal werken hierbij samen om industriële verbindingen – symbiose - te definiëren en uit te bouwen tot concrete business cases. Hiermee kan de concurrentie op de wereldmarkt worden vergroot en kunnen tevens ecologische en maatschappelijke verbeteringen worden gerealiseerd. Het platform kan een belangrijke bijdrage leveren in het totale transitie proces naar een cyclische economie, voor zowel bestaande fossiel gebaseerde industrieën maar tevens voor toekomstige hernieuwbare energie en grondstoffen gebaseerde industrieën.

Memorandum of Understanding

Looptijd project:	2014-2015
Betrokken partijen:	ArcelorMittal Gent, Cargill, Sulker Unie, Delta, Dow, ICL-IP, LambWeston-Meijer, SABIC, Trinseo (voorheen Styron), Yara, Zeeland Refinery, Zeeland Seaports en Provincie Zeeland
Rol Impuls:	ondersteunen en faciliteren
Omvang:	€ 450.000,-
Financiering:	Industrie consortium, Provincie Zeeland, Ministerie van Economische Zaken en SDR budget
Waar:	Zuidwestelijke Delta-regio (inclusief West-Brabant en Noord-Vlaanderen)

Samenwerking tussen bedrijven

Begin 2014 is een formeel Memorandum of Understanding (MoU) opgesteld. Hierin staan de doelstellingen, afspraken en de industrieën die deelnemen aan SDR. De bedrijven gaan voor minimaal twee jaar samenwerken.

Resultaten 2014

De deelnemende bedrijven zijn een officieel samenwerkingsverband aangegaan. Door samenwerking over de grenzen van individuele bedrijven en industriële sectoren heen is er meer gezamenlijke waarde voor de industrie als geheel te behalen. Door samenwerking is het mogelijk te kijken naar synergie en naar slimmere oplossingen voor inzet van energie- en grondstoffen.

TPTA project

Looptijd project:	2014-2015
Betrokken partijen:	ArcelorMittal Gent, Cargill, Sulker Unie, Delta, Dow, ICL-IP, LambWeston-Meijer, SABIC, Trinseo (voorheen Styron), Yara, Zeeland Refinery, Zeeland Seaports en Provincie Zeeland
Rol Impuls:	ondersteunen en faciliteren
Omvang:	€ 450.000,-
Financiering:	Industrie consortium, Provincie Zeeland, Ministerie van Economische Zaken en SDR budget
Waar:	Zuidwestelijke Delta-regio (inclusief West-Brabant en Noord-Vlaanderen)

Het Total Process and Technology Assessment (TPTA) project, is een diepgaande analyse/studie onder de aangesloten bedrijven van SDR om te onderzoeken wat de exacte energie en reststromen zijn van de bedrijven. Op deze manier is een duidelijk inzicht verkregen in mogelijke industriële verbindingen. Wat een reststof voor de één is, kan een grondstof voor een ander bedrijf worden. Voor dit project is er een opdracht weggelegd bij een extern bureau (ECN), die de kennis had voor de inventarisatie van rest- en energiestromen te onderzoeken bij bedrijven. Bedrijven hebben inzicht gegeven in hun processen en reststromen waardoor de mogelijke verbindingen gelegd konden worden.

Resultaten 2014

Uit deze analyse zijn in 2014 180 ideeën gegenereerd die tijdens workshop bijeenkomsten zijn beoordeeld en gesorteerd. Hieruit is een lijst met twintig ideeën voortgekomen. Voor deze ideeën worden de business cases in 2015 verder uitgewerkt. Het betreft casussen rond voor de industrie belangrijke grondstoffen als waterstof, koolmonoxide, water, zouten en reststromen met hoge calorische waarde.

Power to Steam

Looptijd project:	2014 – 2015
Betrokken partijen:	Zeeuwind, Dow, Delta Netwerkbedrijf, Yara, DWA, Impuls en ISPT (Institute for Sustainable Process Technology)
Rol Impuls:	aanjager, projectontwikkelaar
Omvang:	circa € 450.000,- (koepelproject ISPT met 5 business cases, waaronder Power to Steam)
Financiering:	€ 50.000,- vanuit de tender Systeemintegratie binnen de TKI topsector Energie
Waar:	Zeeland

Benutten van elektriciteit overschotten

Is het mogelijk om een overschot aan elektriciteit toch te benutten? Met het project Power to Steam kan een teveel aan bijvoorbeeld duurzame energie zoals uit zon en wind, door stoomrecompressie worden ingezet om zonder aardgas stoom te maken. Het niet gebruikte aardgas wordt daarmee 'gebufferd' in het aardgasnet. Dit biedt kansen voor aanbieders van bijvoorbeeld windenergie, zoals Zeeuwind om tijdens een periode van elektriciteitsoverschot toch een redelijke prijs voor de aangeboden elektriciteit te krijgen.

Resultaten 2014

Vanaf het voorjaar 2013 werkt Impuls samen met de windcoöperatie Zeeuwind, Dow, Delta Netwerkbedrijf, Yara en onder andere ECN en TU Delft aan een consortium rondom het thema Power to Storage. Eind 2013 is gezamenlijk een onderzoek gestart naar de haalbaarheid van concrete business cases voor het concept Power to Storage in Zeeland.

Mei 2014 is het rapport 'Power to Storage – kansen van energievervalsing in Sloe- en Kanaalzone' opgeleverd. Besloten is één van de meest kansrijke opties uit dit onderzoek, stoomrecompressie, verder uit te werken als business case. Het doel hiervan is op termijn een pilotinstallatie te realiseren bij Dow Benelux in Terneuzen. De verdere uitwerking van de business case is in het najaar 2014 ingebracht binnen de TKI-aanvraag 'Power2Products – Demand Side Management in de industrie'. Eind 2014 is bekend geworden dat de TKI-aanvraag (Topconsortia voor Kennis & Innovatie) is gehonoreerd binnen de topsector Energie. Uitwerking van de business case vindt plaats in 2015.

Ontwikkelen – Maintenance en Logistiek

Snel en efficiënt verwerken van logistieke stromen

Door efficiënt onderhoud en slimme logistiek kan de doelmatigheid van een fabriek of bedrijf toenemen. Zeeland wil hierin voorop lopen. Door slim te plannen, kun je namelijk duurzamer werken, onnodige logistieke bewegingen tot een minimum beperken en besparen op de kosten. Dit verbetert de concurrentiepositie van een bedrijf en daarmee de Zeeuwse economie. Impuls verbindt partijen, want of het nou op logistiek gebied is of in de maintenance, duurzame samenwerking betekent uiteindelijk groei van de Zeeuwse economie.

Zeeuws Kenniscentrum Logistiek

Looptijd project:	doorlopend
Betrokken partijen:	Ovet, Outokumpu, Dow Benelux, Yara, Cargill, De Hoop, Heros, Zeeland Refinery, Oiltanking, Rijkswaterstaat, Provincie Zeeland, Bureau Voorlichting Binnenvaart, Koninklijke Schuttevaer, Zeeland Seaports, Zeeuwse gemeentes, ZW logistiek, Fruit Packing, Farmpack, Grontmij, Arcadis, TU/e, HZ University of Applied Science, DINALOG, DIWCM, Shell, Sitech, DSM, Zeeland Coldstore en andere bedrijven
Rol Impuls:	aanjager, verbinder, penvoerder, facilitator en programmamanagement
Omvang:	circa € 100.000,- in 2014
Financiering:	€ 50.000,- via OP-Zuid
Waar:	Zeeland

Kennis en innovatie goed voor logistieke sector

Zeeland is een unieke regio voor de logistieke sector. Om zich te ontwikkelen naar een logistieke hotspot van wereldformaat is een hoger kennisniveau nodig van de Zeeuwse logistiek. Een gerespecteerd Zeeuws Kenniscentrum voor Logistiek (ZKL) is dan ook van groot belang. Het ZKL voert projecten uit voor het Zeeuwse bedrijfsleven. Hierbij wordt wetenschappelijke kennis zo praktisch mogelijk toegepast. Er wordt indien mogelijk gebruik gemaakt van de opleiding Logistics Management van de HZ University of Applied Science. Studenten en lectoren van de HZ voeren projecten (deels) uit. Zij stellen de opgedane kennis en ervaring weer ter beschikking aan het bedrijfsleven. Dit alles draagt nadrukkelijk bij aan een slimmere Zeeuwse logistiek en daarmee aan het imago van Zeeland als logistieke hotspot.

Databank voor kennisdeling

Het ZKL is een initiatief van overheid, onderwijs en bedrijfsleven om de kwaliteit en de kwantiteit van de logistieke sector in Zeeland te vergroten. Deze samenwerking zorgt ervoor dat vragen vanuit het bedrijfsleven worden vertaald in de juiste projecten. En dat de resultaten van deze projecten op een praktische wijze in de regio geïmplementeerd kunnen worden. Concreet gaat het ZKL een rol spelen bij het 'ophalen' van logistieke vragen bij de Zeeuwse logistieke sector, het 'opwaarderen' van de onderzoeksvraag en eventueel het plaatsen van deze vraag in een grotere context (meerdere logistieke bedrijven, of voor de hele regio), het 'uitzetten en monitoren' van onderzoek en het terugkoppelen naar het bedrijfsleven. Daarnaast gaat het ZKL een kennisdatabase opstellen en beheren zodat logistieke kennis in de regio makkelijk gedeeld kan worden.

Papierloos varen

Looptijd project:	2013-2014
Betrokken partijen:	Zeeland Refinery, Oiltanking, Dow Benelux, RWS, ZSP en Schuttevaer
Rol Impuls:	aanjager, verbinder, penvoerder, facilitator
Omvang:	circa € 100.000,-
Financiering:	circa € 50.000,- via OP-Zuid
Waar:	gemeenten Borsele, Vlissingen en Terneuzen en de Zeeuwse waterwegen

Minder wachten, sneller laden en lossen

Binnenvaarttankschepen kunnen zich voortaan bij verschillende Nederlandse terminals vooraf digitaal aanmelden via UAB-Online (Uniform Aanmelden Binnenvaart). Na een succesvolle testperiode melden ruim 1000 binnenvaartschepen zich momenteel aan via de website. Het systeem maakt flinke efficiëntieverbeteringen mogelijk voor alle aangesloten deelnemers.

Eenvoudig informatie uitwisselen

Het aanmelden via internet levert voor alle betrokken partijen veel voordelen op. Voor binnenvaartschippers is digitaal aanmelden eenvoudiger en maakt het fysiek aanmelden bij een tankterminal overbodig. Bovendien krijgen ze van aangesloten terminals feedback over de verwachte wachttijden. Met deze informatie kan een schipper zijn reis beter en efficiënter plannen. De vooraanmeldingen in UAB-Online geven tankterminals eerder en beter inzicht in de te verwachten schepen. Met dat inzicht kunnen ze hun steigerplanning optimaliseren en daarmee hun efficiency verhogen. Havens kunnen de informatie uit UAB-Online op hun beurt gebruiken om hun ligplaatsenbeleid te optimaliseren. Dit systeem wordt ondertussen ook in andere havens, zoals Rotterdam, gebruikt. Ook in de toekomst wil Impuls de verdere ontwikkeling naar het zogenaamde papierloze varen verder ondersteunen.

Samenwerking bundelen lading Kanaalzone

Looptijd project:	2012-2014
Betrokken partijen:	Dow Benelux, De Hoop, Ovet, Heros, Yara, ICL-IP, Cargill, Outokumpu
Rol Impuls:	initiatiefnemer, aanjager, verbinder, ontwikkelaar, penvoerder en facilitator
Omvang:	circa € 50.000,-
Financiering:	circa € 25.000,- via OP-Zuid
Waar:	gemeenten Borsele, Vlissingen en Terneuzen

Van de weg naar het spoor en het water

Op initiatief van Impuls en onder leiding van het Zeeuws Kenniscentrum Logistiek zijn grote producenten (verladers) rondom de Kanaalzone in Zeeuws-Vlaanderen bijeengebracht om een logistiek verbeteringsproject te verkennen. Acht bedrijven rondom het Kanaal van Gent naar Terneuzen hebben een gezamenlijk intentie: het vrachtvervoer bundelen en vervangen door andere vormen van vervoer, bijvoorbeeld over spoor en per schip.

Gezamenlijk optrekken

Sinds najaar 2012 zijn Dow Benelux, Cargill, Ovet, de Hoop Bouwgrondstoffen en ICL-Industrial Products, Outokumpu, Heros en Yara met elkaar in overleg om hun logistiek beter op elkaar af te stemmen. De bedrijven hebben hun logistiek leiders afgevaardigd en al snel zijn praktische ervaringen en oplossingen uitgewisseld. Zo zijn er initiatieven ontplooid om op het gebied van

vervoer per spoor gezamenlijk op te trekken met service providers op het spoor. Natuurlijk is het voor de deelnemers belangrijk dat hun klanten in Europa op een vlotte en juiste manier beleverd worden, maar tegelijkertijd is een efficiëncyslag ook wenselijk. Er zijn enkele bestemmingen, zo hebben de partijen gesignaleerd, waar vanuit Zeeuws-Vlaanderen de transporten gebundeld kunnen worden.

Overstappen op ander vervoer

Daarnaast praten de betrokken bedrijven die droge bulk vervoeren over het samen gebruikmaken van transport via binnenvaart. Mogelijk leidt dit tot een groter gebruik van de binnenvaart ten koste van vervoer over de weg. Sowieso onderschrijven de betrokken partijen het belang van een modal shift, ofwel het vervangen van het vervoer over de weg door andere vormen van vervoer, vooral per spoor en per schip. Een inventarisatie van bestemmingen en mogelijkheden om containers in te zetten is inmiddels gestart.

Supply Chain Innovatie Food

Looptijd project:	2013-2014
Betrokken partijen:	Budelpack en Foodport Zeeland
Rol Impuls:	aanjager, verbinder en penvoerder
Omvang:	circa € 250.000,-
Financiering:	circa € 50.000,- via OP-Zuid
Waar:	Zeeland

Een mobiele verpakkinglijn

Flexibiliteit en lagere kosten zijn mooie resultaten die je kunt behalen met innovaties in de supply chain. Een kansrijk project is bijvoorbeeld de ontwikkeling van een mobiele verpakkinglijn voor handfruit en snackgroenten door Budelpack Poortvliet BV. Hiermee kan op locatie worden verpakt. Impuls heeft bij de ontwikkeling van deze innovatie een aanjagende rol gespeeld. Zo heeft het cluster geholpen bij de financieringsaanvraag via OP-Zuid.

Op elke gewenste locatie en tijd

De eerste verpakkingstechniek die bij de mobiele verpakkinglijn wordt ingezet, is de stazak. In deze verpakkingvorm kunnen onder meer druiven, cherrytomaatjes, snackpaprika's, snackkomkommers en kiwi's, in uiteenlopende formaten en gewichten, verpakt worden. En dat op elke gewenste locatie en tijd. Afhankelijk van de situatie ter plaatse gebeurt het verpakken direct vanuit de mobiele unit of het is mogelijk om de verpakkinglijn uit de unit te rijden. Na het ter plaatse verpakken van het product in stazakken, kan het vervolgens in de gewenste omverpakking. Vervolgens kan het op pallets gestapeld worden. Het verpakte product gaat daarna direct terug het warehouse in.

Laag risico en lage kosten

De mobiele verpakkinglijn haakt in op de toenemende behoefte van consumenten om producten gemakkelijk mee te kunnen nemen én de behoefte van telers en importeurs om een onderscheidende en aantrekkelijke verpakking te bieden tegen een laag risico, lage kosten en hoge flexibiliteit. Aangezien de AGF-sector seizoensgebonden is, blijkt een investering in eigen machines veelal niet lonend. De volumes zijn te beperkt en de bezetting niet constant. De mobiele verpakkinglijn biedt dan ook op een innovatieve manier uitkomst.

Lean Maintenance Zuid Nederland

Looptijd project:	2011-2014
Betrokken partijen:	Yara, Dow Benelux, Shell en DSM (Sitech)
Rol Impuls:	initiatiefnemer, aanjager, verbinder, ontwikkelaar en penvoerder
Omvang:	circa € 75.000,-
Financiering:	circa € 35.000,- via OP-Zuid en cofinanciering bedrijven
Waar:	Zeeland, Noord-Brabant en Limburg

Leren van elkaars successen

In samenwerking met de Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij heeft Impuls verschillende werksessies opgezet rond het thema 'De logistiek van Maintenance.' Goed en efficiënt onderhoud is van levensbelang voor de chemische industrie in Zuid-Nederland, en vooral op gebied van logistiek is er volgens het bedrijfsleven nog veel te winnen. De werksessies hebben dankzij Dow Benelux, Yara, Shell Moerdijk, DSM Geleen en Sabic Bergen op Zoom en Geleen geleid tot een uniek project op Zuid-Nederlandse schaal waarin Lean Maintenance centraal staat.

Met een logistieke bril op

Het project is gericht op het analyseren van het gehele onderhoudsproces bij de deelnemende bedrijven, van scopebepaling en werkvoorbereiding tot uitvoering en facturatie. Er is met een logistieke bril naar deze processen gekeken en bepaald waar inefficiënties zitten. De bedoeling is dat per deelactiviteit een benchmark ontstaat. In 2014 zijn de 'good en best practices' per bedrijf vertaald naar pilotprojecten om zo de nieuwe inzichten in een eigen omgeving aan de praktijk te toetsen. Alle bedrijven hebben inmiddels substantieel cofinanciering toegezegd.

Roadmap Condition Based Maintenance

Looptijd project:	2013-2014
Betrokken partijen:	bedrijven uit de chemische industrie in Zuid Nederland en innovatief mkb
Rol Impuls:	initiatiefnemer, aanjager, verbinder, ontwikkelaar en penvoerder
Omvang:	circa € 35.000,-
Financiering:	circa € 35.000,- via OP-Zuid
Waar:	Zeeland, Noord-Brabant en Limburg

Onderhoud wanneer het echt nodig is

Onderhoud pas wanneer het echt nodig is, oftewel Condition Based Maintenance (CBM). Het lijkt zo logisch, maar CBM heeft heel wat voeten in de aarde als het gaat om techniek en investeringen. Impuls heeft daarom samen met het Nationaal Lucht- en Ruimtevaart Laboratorium (NLR) en KEC, het project Roadmap Condition Based Maintenance op touw gezet. De NLR heeft een eenduidige omschrijving gemaakt van het begrip CBM en er zijn gesprekken geweest met bedrijven, het onderwijs en Dutch Institute World Class Maintenance (DIWCM). Hieruit bleek een gebrek aan overzicht over de verschillende CBM-ontwikkelingen en -projecten in de regio, maar ook een grote interesse in cross-sectorale uitwisseling.

Chemie tijdens bijeenkomsten

Met ondersteuning van DIWCM hebben KEC, NLR en Impuls een inventarisatie gedaan van alle (recente) CBM-projecten die binnen het gezamenlijke netwerk bekend zijn. Vervolgens zijn deze

projecten gecategoriseerd en in een zogenaamde metrokaart gezet. Van alle afzonderlijke projecten is bovendien een korte samenvatting gemaakt.

Concrete samenwerkingsverbanden

In 2014 is voor een aantal van deze projecten een matchmakegevenement georganiseerd. Probleemeigenaren konden hier kennismaken met probleemoplossers (mkb-bedrijven uit Zuid-Nederland). Dankzij deze bijeenkomst zijn er concrete samenwerkingsverbanden ontstaan.

Ontwikkelen - Vrijetijdseconomie

Zeeland heeft LAND IN ZEE!

Jaarlijks bezoeken veel gasten Zeeland. Behalve de schone stranden en de vele zonuren, heeft Zeeland nog iets unieks, namelijk LAND IN ZEE! Om de concurrentiepositie in Zeeland als toeristische bestemming te blijven versterken, werkt Impuls samen met partners aan een transitie van de sector. Want vrijetijdseconomie is niet alleen van belang voor de toerist. Ook voor inwoners van Zeeland is het belangrijk, denk bijvoorbeeld aan de werkgelegenheid. Bovendien houdt de vrijetijdseconomie voorzieningen en dus de leefbaarheid in kleine kernen in stand en is daarmee ook cruciaal voor het vestigingsklimaat. Impuls speelt een cruciale rol als verbinder van partijen en aanjager van innovatie. Een belangrijke stap is het opstarten van een Toeristische Uitvoeringsalliantie, waarmee via een meerjarige aanpak met integrale projecten wordt gewerkt aan innovatie in de sector. Het doel is duidelijk: toeristen moeten Zeeland blijven vinden!

Deltaleven/ Zeelandpas

Looptijd project:	2010-2014
Betrokken partijen:	VVV Zeeland, Kenniscentrum Kusttoerisme (HZ University of Applied Sciences en NHTV), gemeenten Schouwen-Duiveland, Veere, Noord-Beveland en Sluis en Brabantse Wal
Rol Impuls:	penvoerder, coördinator, procesbegeleider
Omvang:	€ 775.580,-
Financiering:	€ 441.000,- via Pieken in de Delta, Ministerie van Economische Zaken, Provincie Noord-Brabant en Provincie Zeeland
Waar:	gemeenten Schouwen-Duiveland, Noord-Beveland, Veere, Sluis en Brabantse Wal

Een vernieuwd Zeeuws toeristisch kustproduct

Om een vernieuwend Zeeuws toeristisch kustproduct te verwezenlijken is een goede digitale infrastructuur essentieel. Een van de onderdelen hiervan is een digitale toeristenpas. Oorspronkelijk richtte het project Deltaleven (2010-2014) zich op het op touw zetten van een business-to-businessplatform, met een boekingssysteem en toeristenpas. Daarmee zouden ondernemers optimaal kunnen inspelen op de consumentenwens. Inmiddels is de focus verlegd naar de invoering van een digitale belevings- en kortingspas voor toeristen. Met deze pas kan de toerist Zeeland ontdekken, besparen en beleven. De pas biedt voordeel op entrees, vervoer en de gast kan acties beleven in de categorieën: actief, culinair, cultuur, wellness en shoppen.

Impuls heeft actief in elke regio ondernemers en gemeenten de mogelijkheden van de pas laten zien. In 2014 zijn, gezien de tijdsdruk om de pas op tijd te lanceren, veel uitvoerende werkzaamheden door Impuls gedaan, zoals acquisitie van ondernemers. In 2015 wordt dit geheel door VVV Zeeland opgepakt. In Zeeuws-Vlaanderen en Schouwen-Duiveland wordt net als in 2013 het vervoer gekoppeld aan de pas. Op Noord-Beveland wordt de Noord-Beveland Express gekoppeld aan de pas. Voor de deelnemende gemeenten zijn een business cases ontwikkeld. Vervolgens zijn in samenwerking met de regio's de financieringen richting ondernemers, gemeenten en andere instanties gerealiseerd. Tot slot denkt Impuls in samenwerking met VVV Zeeland mee in de doorontwikkeling van de Zeelandpas naar een Digitale Zeeland Experience.

Resultaten 2014

De pas is in 2014 uitgerold in de regio's Schouwen-Duiveland, West Zeeuws-Vlaanderen, Noord-Beveland en Veere. Er hebben een kleine 200 bedrijven, ruim 185 pasuitgevers meegedaan en er stonden zo'n 250 acties op de passen. In 2014 waren er ruim 100.000 passen in omloop. Daarnaast zijn er de nodige stappen gezet om van een regionale pas op te schalen naar een Zeelandpas met een uitbreiding van extra regio's in 2015 (Borsele, Kapelle, Goes en Reimerswaal).

Projectpartner NHTV heeft in 2014 een onderzoek naar de mogelijkheden van een boekingsportal uitgevoerd. De conclusie is dat een regionaal boekingsplatform duur is om te ontwikkelen en te beheren, en dat het weinig toegevoegde waarde biedt ten opzicht van bestaande portals als booking.com. Aansluiting bij bestaande boekingsplatforms is nuttiger. In 2015 wordt door het Kenniscentrum Kusttoerisme een online module ontwikkeld waarmee bedrijven zelf kunnen uitvinden welke boekingsstrategie voor hen het meest optimaal is.

Badstatus Domburg & Cadzand-Bad

Looptijd project:	2011-2014
Betrokken partijen:	toeristische ondernemers uit gemeenten Sluis en Veere, Provincie Zeeland en de gemeenten Veere en Sluis
Rol Impuls:	aanjager, verbinder, organisator en uitvoerder
Omvang:	€ 320.000,- en € 75.000,- via Provincie Zeeland
Financiering:	opdrachtverlening vanuit gemeenten Sluis en Veere
Waar:	gemeente Sluis (Cadzand-Bad) en gemeente Veere (Domburg)

Internationaal kwaliteitskeurmerk voor (kust)plaats

De Badstatus is een internationaal kwaliteitskeurmerk voor een (kust)plaats. Het economische aspect ervan is groot. Een plaats met een Badstatus trekt namelijk meer toeristen. En meer toerisme betekent ook meer banen in de sector. Het is dan ook sinds 2011 de inzet om de Badstatus en daarmee de gemeenten Veere en Sluis op de kaart te zetten als kwalitatief hoogstaande vitaliteits- en wellnessbestemming. Met de Badstatus kunnen de ondernemers en gemeenten gezamenlijk hoogwaardige toerisme ontwikkelen om nieuwe doelgroepen te bereiken en het hele jaar door toeristen te trekken.

Voor het opstellen van de bidboeken heeft Impuls samen met ondernemers, gemeenten en wellnessdeskundige [J] in 2013 en begin 2014 de tien criteria uitgewerkt. Daarbij hoorde onder meer het verzamelen van informatie, vertaling van de onderbouwde analyses van water en de integratie van ruimtelijke aspecten als een beeldkwaliteitsplan.

Voor de doorontwikkeling van Zeeland als 'Gezonde regio' heeft Impuls input geleverd aan diverse denktanksessies en wordt in samenwerking met de HZ University of Applied Sciences geschreven aan het projectplan.

Resultaten 2014

Aan de toekenning van de Badstatus zijn strikte internationaal vastgestelde voorwaarden verbonden. Daarom heeft Impuls in opdracht van de gemeenten Sluis en Veere, twee bidboeken opgeleverd. Op 12 maart 2014 hebben beide badplaatsen de Bad-status verkregen.

Het verkrijgen van de Badstatus voor Domburg en Cadzand-Bad is het begin van de ontwikkeling om Zeeland op de kaart te zetten als 'Gezonde regio'. Hierbij willen Provincie Zeeland, gemeenten, HZ University of Applied Sciences, Sport Zeeland en ondernemers uit de sectoren toerisme, sport en zorg samen gaan verkennen welke kansen er zijn op het gebied van gezondheid, toerisme, vitaliteit, sport, voeding en zorg. Doel is om te formuleren op welke wijze Zeeland gepositioneerd kan worden als de 'gezondste regio' binnen Nederland en zelfs binnen Europa. Hierin kunnen de Zeeuwse

badplaatsen een belangrijke rol spelen. Om dit verder vorm te geven is in 2014 gewerkt aan een projectvoorstel voor een Europese Interreg subsidie die begin 2015 is ingediend en verder ingevuld wordt.

Integraal Businessplan Toeristisch Vervoer 2.0

Looptijd project:	2014-2015
Betrokken partijen:	VVV Zeeland, Kenniscentrum Kusttoerisme en Provincie Zeeland
Rol Impuls:	aanjager, verbinder, organisator en uitvoerder
Financiering:	opdracht vanuit Provincie Zeeland
Waar:	Zeeland

Een transformatie in toeristisch vervoer

Niet alleen toerisme, maar zeker ook het vervoer staat de komende jaren een transformatie te wachten. Provincie Zeeland heeft in 2014 opdracht verleend aan de Toeristische Uitvoeringsalliantie om te komen tot een integraal businessplan voor 'toeristisch vervoer'. Dit plan bevat naast een opsomming van wensen, mogelijkheden en plannen, ook een financiële onderbouwing met betrekking tot de realisatie van de projecten. Doelstelling is om Zeeland op de kaart te zetten als 'Uniek en duurzaam vakantiegebied dat een grote bijdrage levert aan het terugdringen van het CO²-gehalte'. Er is hierbij gekeken naar de toekomstige ontwikkelingen op het gebied van toerisme, mobiliteit en gebruik van duurzame energie.

Resultaten 2014

Er zijn diverse gesprekken gevoerd met experts op het gebied van mobiliteit en toerisme. Op 23 juni 2014 heeft er een brede brainstormsessie plaatsgevonden bij HZ University of Applied Sciences over dit thema. In opdracht van VVV Zeeland en Impuls is door Grontmij een onderzoek uitgevoerd naar de toekomst van het Pontjesnetwerk in Zeeland, dit rapport is in het najaar 2014 opgeleverd. De uitkomsten en aanbevelingen van dit onderzoek zijn meegenomen in het businessplan Toeristisch Vervoer 2.0. Het najaar is gebruikt om de opgedane kennis en ervaring te beschrijven en te komen tot een samenhangend businessplan voor Zeeland voor de periode 2015-2025. Het plan beschrijft negen concrete projecten waar de komende jaren op ingezet gaat worden. In februari 2015 is het businessplan definitief opgeleverd.

Revitalisering verblijfsrecreatie

Looptijd project:	2010 - 2015
Betrokken partijen:	Toeristische ondernemers, gemeenten Schouwen-Duiveland, Sluis, Veere, Vlissingen en Staatsbosbeheer en Provincie Zeeland
Rol Impuls:	penvoerder en procesbegeleider
Omvang:	€ 1.581.960,-
Financiering:	OP-Zuid € 616.964,-, Ministerie van Economische Zaken € 348.013,- en Provincie Zeeland € 601.004,-
Waar:	Zeeland

Duurzame kwaliteitsverbetering in de verblijfsrecreatiesector

Omvorming van het traditionele kampeersproduct naar een toekomstbestendig verblijfsproduct is een belangrijke focus van de toeristische sector. Door middel van revitalisering van de

verblijfsrecreatie vindt een duurzame kwaliteitsverbetering plaats in het Zeeuwse kustgebied. Dit wordt bereikt door een innovatieve aanpak die gericht is op gebiedsontwikkeling en het creëren van nieuwe toeristische en recreatieve mogelijkheden. Samen met ondernemers en gemeenten worden op verschillende locaties pilots uitgevoerd. Hiermee ontstaat een afname van verouderde kampeereenheden en worden op vijf locaties nieuwe recreatiemogelijkheden en/of natuur ontwikkeld.

Resultaten 2014

In 2014 is verder gewerkt aan de realisatie van de verschillende business cases. Binnen drie pilotprojecten zijn de werkzaamheden in volle gang. Bij de overige twee pilots ligt de nadruk op voorbereidende werkzaamheden. Op de deelnemende bedrijven verdwijnen verouderde kampeereenheden waarvoor nieuwe verblijfsproducten voor terugkomen zoals kampeerhuizen, hotelchalets en een kinderhotel. Ook is er een bedrijf dat een transformatie maakt van camping naar dagrecreatief bedrijf met nadruk op outdoor.

Centraal staat de samenwerking tussen overheden en ondernemers, en het gelijktijdig opstarten van de private en publieke plannen. In de directe nabijheid van de camping wordt door de gemeente en andere overheden een impuls gegeven aan de omgeving. Hierdoor versterkt de omgeving het toeristisch product. Inrichtings- en bestemmingsplannen worden gewijzigd zodat recreatieve voorzieningen als versterking van routestructuren, informatievoorzieningen en beleefpunten, maar ook natuur gerealiseerd kunnen worden.

Om de opgedane kennis uit het project te kunnen delen, wordt door NHTV Breda University of Applied Sciences een evaluatie van de business cases uitgevoerd, zodat de aanpak ook gebruikt kan worden in andere regio's in Zeeland en Nederland.

Nieuwe verdienmodellen, natuur & toerisme

Looptijd project:	2014
Betrokken partijen:	Kenniscentrum Kusttoerisme, ondernemers, Staatsbosbeheer, Provincie Zeeland en gemeente Veere
Rol Impuls:	ontwikkelaar, verbinder van partijen
Omvang:	totale kosten € 14.760,-, subsidie gemeente Veere € 11.200,-
Financiering:	gemeente Veere
Waar:	gemeente Veere, Zeeland

Een andere kijk op financiering van toeristische projecten

Nieuwe financieel-economische omstandigheden en een nadruk op duurzaamheid vragen om een andere kijk op financiering van toeristische projecten en initiatieven. Er is kennis nodig over nieuwe regionale ontwikkelingsmodellen voor de kustgebieden. Ook moeten nieuwe exploitatievormen op individueel en regionaal niveau worden onderzocht, inclusief mogelijke crossovers tussen natuur en toerisme. Parkeerplaatsen kunnen bijvoorbeeld een grotere rol spelen in het gastvrije onthaal van bezoekers in Zeeland. Deze kunnen op innovatieve wijze worden ingericht. Impuls voert hiertoe samen met Kenniscentrum Kusttoerisme een verkenning uit naar de kansen om te komen tot duurzame kwaliteitsverbetering van parkeerterreinen langs de kust.

Resultaten 2014

Er is gekeken welke financieringsconstructies bruikbaar zijn voor toeristische- en natuurprojecten. Eind 2014 is een Inspiratiefolder Natuur en Toerisme gerealiseerd met voorbeelden waarin optimale

natuurbeleving voor de gast en kwaliteitsverbetering van de natuur gecombineerd worden met een nieuw verdienmodel.

Ook is een verkenning gestart naar parkeeronthaallocaties binnen de gemeente Veere. Doel is om mogelijkheden te onderzoeken naar gebruiksvriendelijke parkeerterreinen waarbij tegelijkertijd wordt gekeken naar de mogelijkheden die een parkeerterrein kan vervullen als onthaalfunctie of beleefknooppunt. Centraal staan nieuwe verdienmodellen door samenwerking tussen ondernemers en overheden. De uitkomsten van deze verkenning worden in 2015 opgeleverd.

Proximity

Looptijd project:	2014-2015
Betrokken partijen:	Kenniscentrum Kusttoerisme, diverse partijen uit Vlaanderen, Frankrijk en Engeland
Rol Impuls:	ontwikkelaar, verbinder van partijen en uitvoerder
Omvang:	€ 528.00,-, Impuls € 20.205,-
Financiering:	INTERREG 2 Zeeën
Waar:	Zeeland (en Noordwest Frankrijk, Zuidwest Engeland, Vlaanderen)

Onderscheidend vermogen van de regio beter benutten

Het is voor een regio belangrijk om zich te onderscheiden. In het Interreg project Proximity werken partijen uit Engeland, Frankrijk, Vlaanderen en Nederland samen om ondernemers en beleidsmakers te stimuleren het onderscheidend vermogen van hun regio beter te benutten bij de ontwikkeling van producten en diensten. Het gaat hierbij om nieuwe innovatieve en duurzame toeristische producten die ontwikkeld worden op basis van de lokale en regionale identiteit. Deze producten zijn specifiek bedoeld voor nabij gelegen toeristische markten zoals Vlaanderen, Noordwest-Frankrijk en Zuidwest-Engeland.

Resultaten 2014

300 deelnemers, waaronder 30 deelnemers uit Zeeland, bezochten in april een business conferentie in Kent (Engeland). Doel was om inspiratie te leveren aan ondernemers en beleidsmakers. Hoe kan worden ingespeeld op 'nabije' markten. In juni 2014 vond in Calais een conferentie plaats voor Greeters. Dit zijn vrijwilligers die op gastvrije wijze hun kennis over een stad of regio willen delen met toeristen en bezoekers. In verschillende omringende landen is hier al veel ervaring mee. Tijdens de conferentie zijn contacten gelegd en ideeën opgedaan voor Zeeland, die onder meer toepassing vinden in de VVV Zeeland campagne 'Fan van Zeeland / Ontmoet een Zeeuw'. Verder is in 2014 een publicatie 'Proximity: Why travel further' gerealiseerd met gezamenlijke resultaten van de projectpartners uit de verschillende landen.

Tholen op de kaart

Looptijd project:	2013-2016
Betrokken partijen:	Stichting Recreatieve Ondernemers Tholen (SRT), Rabobank Oosterschelde en gemeente Tholen
Rol Impuls:	ontwikkelaar, verbinder en financier
Omvang:	€ 45.000,-
Financiering:	gemeente Tholen, Samenwerkende Recreatie Tholen, Rabobank Oosterschelde en Impuls
Waar:	gemeente Tholen

Tholen als gebied waar je goed kunt wonen, werken en recreëren

Tholen is een prima plaats om te werken, recreëren en wonen, alleen is dit nog niet bij iedereen bekend. Impuls stelde in 2013 op verzoek van de gemeente Tholen een plan van aanpak op om dit meer bekendheid te geven. Vanaf april 2014 is, voor een periode van twee jaar, een regiocoördinator aangetrokken die dit plan uitvoert. Doel is om de lokale economie te stimuleren binnen Thoolse schaal en identiteit. Dit door het beter profileren van Tholen als gebied waar je goed kunt wonen, werken en recreëren. Impuls maakt deel uit van de Stuurgroep Platform Vitaal Tholen en draagt bij aan de financiering van de coördinator voor Tholen gedurende een periode van twee jaar.

Resultaten 2014

Begin 2014 heeft een selectieprocedure plaatsgevonden voor het aantrekken van een regiocoördinator. Er hebben twee ondernemersbijeenkomsten plaatsgevonden. In december is het nieuwe logo en de huisstijl voor wonen, werken en recreëren voor de promotie van het eiland Tholen onthuld. Ook is er gewerkt aan een financiële structuur die in 2016 moet gaan zorgen voor de borging van het project 'Tholen Beter Bekend'. Het is de bedoeling dat ondernemers en gemeente samen gaan investeren in een 'ondernemersfonds'. Op deze wijze krijgt de continuïteit van de promotie van Eiland Tholen een vaste basis.

Ontwikkeling toeristische visie gemeente Hulst

Looptijd project:	2014-2015
Betrokken partijen:	gemeente Hulst, Kenniscentrum Kusttoerisme, VVV Zeeland en ondernemers gemeente Hulst
Rol Impuls:	ontwikkelaar en verbinder
Omvang:	€ 10.000,-
Financiering:	gemeente Hulst
Waar:	gemeente Hulst

Kijken naar wensen en behoeften van

De wensen en behoeften van de gast worden steeds belangrijker. De gemeente Hulst bekijkt momenteel hoe ze dit in kunnen passen in hun toeristische beleid. Kenniscentrum Kusttoerisme, Impuls en VVV Zeeland (Toeristische Uitvoeringsalliantie) zijn gevraagd hiervoor de nodige bouwstenen aan te leveren. Hierbij wordt gebruik gemaakt van bestaande gegevens, maar ook wordt informatie verkregen via de gasten en ondernemers.

Resultaten 2014

Eind 2014 heeft de toeristische Uitvoeringsalliantie een voorstel gemaakt voor de gemeente Hulst en de opdracht gekregen om samen met de gemeente Hulst aan de slag te gaan met een nieuwe toeristische visie. Naar verwachting worden de bouwstenen medio 2015 opgeleverd, zodat de visie in juni-juli 2015 kan worden vastgesteld door de gemeente.

Toeristische Uitvoeringsalliantie

Integrale samenwerking op projectniveau

Samen met VVV Zeeland en Kenniscentrum Kusttoerisme werkt Impuls sinds 2014 samen in de vorm van een netwerkorganisatie: de Toeristische Uitvoeringsalliantie. De organisaties werken aan een gezamenlijk uitvoeringsprogramma. De leden van de alliantie brengen hun expertise en netwerk in om een bijdrage te leveren aan gezamenlijke doelen en acties. Deze zijn gericht op de toename van

de toeristische bestedingen en overnachtingen, en op het verhogen van de toegevoegde waarde van de toeristische sector. De toeristische uitvoeringsalliantie werkt nauw samen met de Provincie Zeeland en de Zeeuwse gemeenten.

Resultaten 2014

Er zijn vijf thema's gekozen die bijdragen aan de versterking van de Zeeuwse identiteit in toeristische productontwikkeling en profilering. 1) Digitale Innovaties, 2) Recreatieve Mobiliteit, 3) Vernieuwing van het kustproduct, 4) Nieuwe verdienmodellen, 5) LAND IN ZEE concepten. Impuls en haar twee alliantiepartners geven gezamenlijk invulling aan deze thema's. De genoemde thema's sluiten aan bij de wensen van de gast en worden door Toeristisch Ondernemend Zeeland (TOZeeland), het platform van toeristische branche- en ondernemersorganisaties, aangegeven als belangrijk aandachtspunten.

In 2014 is gezamenlijk uitvoering gegeven aan de projecten Zeelandpas, businessplan Toeristisch Vervoer, verkenning Verdienmodellen Natuur& Toerisme en Hulst toeristische ontwikkelvisie.

Overige activiteiten

Impuls participeert in diverse provinciale en regionale overlegstructuren zoals TOZeeland en Coördinatiegroep Bevelanden. Daarnaast is Impuls betrokken bij de totstandkoming van het Masterplan Renesse, en draagt ze bij aan de coördinator in Zeeuws-Vlaanderen en de ondernemersmanager in de gemeente Veere.

Ontwikkelen - Zorgeconomie

Innovatie in de zorg

De zorgsector is veruit de grootste werkgever van onze provincie. Deze sector staat echter onder druk. Niet alleen in Zeeland, maar in heel Nederland is sprake van vergrijzing. De beroepsbevolking neemt af en het aantal ouderen en chronisch zieken groeit. Hierdoor stijgen de kosten van de zorg en verzorging. Zorginstellingen ervaren dan ook een toenemende druk om op de kosten te besparen. Dat kunnen ze onder meer doen door hun processen te optimaliseren en nieuwe en slimme methodes toe te passen bij het leveren van zorg. De zorgsector krijgt hierbij hulp van Impuls. Het cluster Zorgeconomie brengt kennis en innovatiekansen nationaal en internationaal in kaart en speelt een sleutelrol bij het verbinden van partijen.

acCURAte-Business (CURA-B)

Looptijd project:	2011-2014
Betrokken partijen:	Impuls, POM West-Vlaanderen, VIVES, RESOC Midden West-Vlaanderen, RESOC Brugge, Anglia Ruskin University, West-Suffolk Hospital, Health Enterprise East, Suffolk County Council en Eura Santé.
Rol Impuls:	Impuls was verantwoordelijk voor de Zeeuwse activiteiten en voerde ook het projectmanagement van het INTERREG project
Omvang:	€ 2.700.000,-
Financiering:	€ 1.350.000,- van INTERREG IVA 2 Zeeën
Waar:	Noord-Frankrijk, West-Vlaanderen, Oost-Engeland en Zeeland

Verbinden van zorg en business

AcCURAte-Business (CURA-B) verbindt zorg en business. Er is gekeken naar de voorwaarden om op het snijvlak van de zorg en het Zeeuwse bedrijfsleven innovatieprojecten te ontwikkelen. Binnen CURA-B is het netwerk gevormd, hebben inspiratiesessies plaatsgevonden en is de basis gelegd voor een aantal concrete innovatieprojecten. Impuls heeft in dit project samengewerkt met tien organisaties in drie andere regio's: West-Vlaanderen, Noord-Frankrijk en Oost-Engeland.

Resultaten 2014

Op 13 maart 2014 is het project afgerond met een slotconferentie met de titel 'Embracing Change The Future of Health'. Vanuit een aantal inspirerende verhalen werden de ca. 100 bezoekers uitgedaagd om de mogelijkheden van nieuwe technologie in de praktijk van hun organisaties te brengen.

Er is tevens een handleiding gemaakt voor bedrijven die producten of diensten in de zorg op de markt willen brengen. Verder heeft CURA-B in Zeeland drie succesvolle projecten opgeleverd: de Zeeuwse Huiskamer, Santé Zeeland en de Memorie Signaal Test.

Memorie Signaal Test

Looptijd project:	2014-2015
Betrokken partijen:	Kerngroep: Impuls, ZorgSaam, University College Roosevelt, en ZorgSaam. Overige deelnemers: Stichting Ketenzorg Midden- en Noord-Zeeland, Zorgstroom, SVRZ, WVO Zorg, Allévo, Chronikos, De Schutse, Stichting Eilandzorg, Stichting Ouderenzorg Kapelle, SOKA, Curamus, Cleijenborch, Ter Weel, Cedrah, Curadomi, Iriz Thuiszorg en RST
Rol Impuls:	projectontwikkelaar en projectmanager
Omvang project:	circa € 450.000,-
Subsidie:	circa € 450.000,-, gefinancierd door CZ Zorgkantoren
Waar:	Zeeland

Tijdige signalering van dementie

Een nieuwe test voor tijdige signalering van dementie, die functioneel is en ook toegepast kan worden door thuiszorgorganisaties. Hiermee kunnen vermoedens van beginnende dementie in een eerder stadium worden bevestigd en verschuift diagnostiek van ziekenhuis en huisarts naar de thuissituatie.

Resultaten 2014

In 2014 is het onderzoek uitgevoerd en is bij ruim 300 personen een test afgenomen.

De Zeeuwse Huiskamer

Looptijd project:	2014 - 2015
Betrokken partijen:	SVRZ, ZorgSaam, Résidence Oud-Bommenede, Curamus, Allertzorg, Clavis, RWS partner in wonen, HZ University of Applied Sciences, Delta NV, Stichting Personen Alarmering Zeeland, Gemeente Goes en IZ-Zeeland
Rol Impuls:	projectontwikkelaar en projectleider
Omvang project:	veel van de onderdelen in de deelprojecten worden door deelnemende partijen zelf gefinancierd. Voor het projectmanagement, communicatie en opbouwen van de kennisbank was het budget in 2014 ca 100.000 euro. Onze schatting is het totale projectbudget een veelvoud daarvan is
Subsidie:	€ 75.000,- via Provincie Zeeland
Waar:	Zeeland

Uitdagingen in wonen, zorg en welzijn

Hoe kunnen mensen zo lang mogelijk thuis blijven wonen? Zorginstellingen, gemeenten, wooncorporaties, bewoners en bedrijven zijn gezamenlijk op zoek gegaan naar antwoorden op deze vraag. De uitdagingen in wonen, zorg en welzijn zijn groot. Partijen worden geconfronteerd met verschuivingen van en kortingen op de financiering. Zij vragen zich af in hoeverre technologische en andere innovaties een antwoord kunnen bieden op deze uitdagingen. De Zeeuwse Huiskamer creëert met fysieke woningen en echte bewoners een ruimte waarin partijen leren naar de wensen van bewoners te luisteren. Er wordt hierbij gekeken naar nieuwe werkwijzen en alternatieven, zo wordt samen naar oplossingen gezocht.

Resultaten 2014

In 2014 is het project gestart in drie woningen: in Goes, Terneuzen en Zonnemaire. In de loop van het jaar zijn steeds meer partijen aangehaakt en is ook een begin gemaakt met de zoektocht naar een technologie-platform om diensten rond comfort, veiligheid en communicatie in de woningen mogelijk te maken.

Santé Zeeland

Vanuit het project CURA-B was behoefte aan meer informele informatie. Hiervoor is Santé Zeeland opricht. Santé Zeeland bestaat uit een blog, www.santezeeland.nl waarop de positieve veranderingskrachten in Zeeland een stem krijgen en ondersteund worden. Daarnaast wordt er elke twee maanden een informele netwerkborrel georganiseerd. In 2014 waren er zes borrels. Bij iedere borrel wordt een spreker uitgenodigd die zowel voor bedrijven als voor zorgaanbieders en gemeenten interessant is.

Toelichting jaarrekening 2014

NV Economische Impuls Zeeland (Impuls) sluit 2014 met een positief resultaat van € 72.655,-. Voor een belangrijk deel is dit bereikt doordat het Ministerie van Economische Zaken eind 2014 extra middelen heeft verstrekt. Deze middelen zijn bedoeld voor de ondersteuning van het innovatieve mkb in Zeeland, Smart Delta Resources en Biobased Economy. Daarnaast zijn de personeelskosten lager dan begroot doordat een aantal vacatures later zijn ingevuld. De sterke focus op kostensturing waarmee is begonnen in 2012, zorgde voor een verdere daling van de indirecte kosten. De uitgaven voor promotie & acquisitie en voor communicatie waren lager dan begroot.

Uit de balans valt op te maken dat het totale vermogen van Impuls in 2014 fors toenam. Dit komt doordat Impuls eind 2014 al subsidie ontving voor projecten die pas starten in 2015. Daarnaast zijn de liquide middelen toegenomen doordat voor een project een hoog subsidievoorschot ontvangen is dat nog doorgestort moet worden naar een aantal projectpartners. Dit was eind 2014 nog niet gebeurd omdat de partners nog niet hadden voldaan aan hun projectverplichtingen. De balansomvang is daarnaast toegenomen door de leningen die in 2014 verstrekt zijn voor het project InnoGo II aan innovatieve techno- en biobased starters.

In 2012 is besloten om een voorziening te treffen voor projectrisico's. Subsidies worden pas na afloop van een project gecontroleerd en vastgesteld door de subsidiegever. Omdat de uitgaven dan al gedaan zijn, bestaat het risico dat reeds gedane uitgaven niet goedgekeurd worden. In 2014 is de hoogte van deze voorziening in overeenstemming gebracht met de omvang van de projectenportefeuille en de beoordeling van de potentiële risico's.

Op financieel gebied is ervoor gezorgd dat de basis van Impuls verder verstevigd is. De komende twee jaar zal Impuls wederom extra gelden ontvangen van het Ministerie van Economische Zaken. De minister heeft in een brief aan de Tweede Kamer aangegeven een positieve grondhouding te hebben over de bijdragen aan de regionale ontwikkelingsmaatschappijen na 2016.

Balans per 31 december 2014

Actief	2014	2013
Vaste activa		
Materiële vaste activa	17.933	28.959
Financiële vaste activa	273.352	122.250
Som der vaste activa	291.285	151.209
Viottende activa		
Vorderingen:		
Handelsdebiteuren	4.025	18.912
Vorderingen op participanten	13.020	38.503
Overige vorderingen en overlopende activa	549.682	542.202
Belastingen en premies	16.720	-
	583.447	599.617
Liquide middelen	2.270.415	1.607.489
Som der viottende activa	2.853.861	2.207.106
TOTAAL	3.145.147	2.358.315
Passief	2014	2013
Eigen vermogen		
Geplaatst kapitaal	150.000	150.000
Overige reserves	236.277	221.029
Onverdeeld resultaat	72.655	15.248
	458.933	386.277
Voorzieningen		
Overige voorzieningen	204.732	133.991
	204.732	133.991
Langlopende schulden		
Overige langlopende schulden	388.311	388.311
	388.311	388.311
Kortlopende schulden		
Crediteuren	201.301	59.889
Belastingen en premies	36.326	91.415
Overige schulden en overlopende passiva	1.855.543	1.298.431
	2.093.170	1.449.735
TOTAAL	3.145.147	2.358.315

Winst- en verliesrekening

	Realisatie 2014	Realisatie 2013
Opbrengsten		
Subsidie Provincie Zeeland	1.091.857	1.117.218
Bijdragen aandeelhouders	519.904	527.234
Opbrengsten uit projecten	1.542.611	1.332.746
Som der bedrijfsopbrengsten	3.154.371	2.977.197
Kosten		
Projectkosten	1.598.992	1.457.976
Projectkosten	1.598.992	1.457.976
Lonen en salarissen	1.042.706	958.508
Reiskosten	91.446	86.371
Overige personele kosten	58.412	83.125
Personeelskosten	1.192.564	1.128.004
Overige bedrijfskosten	309.526	387.700
Overige bedrijfskosten	309.526	387.700
Som der bedrijfskosten	3.101.082	2.973.680
Bedrijfsresultaat	53.289	3.517
Rentebaten	21.158	12.462
Rentelasten	644	731
	20.515	11.731
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering voor belastingen	73.803	15.248
Resultaat deelnemingen	-1.148	-
Resultaat na belastingen	72.655	15.248

De balans per 31 december 2014 en de winst- en verliesrekening over 2014 zijn ontleend aan de jaarrekening 2014 van NV Economische Impuls Zeeland. Daarop is door Mazars Paardekoper Hoffman N.V. op 6 mei 2015 een goedgekeurde controleverklaring afgegeven.

Colofon

Dit jaarverslag is een uitgave van:
NV Economische Impuls Zeeland
Buitenruststraat 225, 4337 ER Middelburg

www.impulszeeland.nl

Twitter: @EconomImpulsZeeland

Fotografie

Dit jaarverslag is mede mogelijk gemaakt door de Provincie Zeeland. Publicatie vindt plaats door middel van een digitaal jaarverslag. Een pdf-versie van dit verslag vindt u op www.impulszeeland.nl.

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties terugvinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van artikel 5 van de Wet open overheid (Woo). De legenda verwijzing die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

Legenda verwijzing	Artikel verwijzing	Uitzonderingsgrond
Artikel 5.1 lid 1 Woo – Absolute uitzonderingsgronden De openbaarmaking van deze informatie:		
A	art. 5.1 lid 1 a	Kan de eenheid van de Kroon in gevaar brengen.
B	art. 5.1 lid 1 b	Kan de veiligheid van de Staat schaden.
C	art. 5.1 lid 1 c	Betreft bedrijfs- en fabricagegegevens die vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld.
D	art. 5.1 lid 1 d	Betreft persoonsgegevens als bedoeld in paragraaf 3.1 (bijzondere persoonsgegevens) of paragraaf 3.2 (persoonsgegevens van strafrechtelijke aard) van de UAVG.
E	art. 5.1 lid 1 e	Betreft nummers die dienen ter identificatie van personen die bij wet of algemene maatregel van bestuur zijn voorgeschreven als bedoeld in artikel 46 van de UAVG.
Artikel 5.1 lid 2 Woo – Relatieve uitzonderingsgronden Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen:		
F	art. 5.1 lid 2 a	Het belang van de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties.
G	art. 5.1 lid 2 b	Het belang van de economische of financiële belangen van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
H	art. 5.1 lid 2 c	Het belang van de opsporing en vervolging van strafbare feiten.
I	art. 5.1 lid 2 d	Het belang van de inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen.
J	art. 5.1 lid 2 e	Het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen.
K	art. 5.1 lid 2 f	Het belang van de bescherming van andere dan in art. 5.1 lid 1 sub c genoemde concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens.
L	art. 5.1 lid 2 g	Het belang van de bescherming van het milieu waar deze informatie betrekking op heeft.
M	art. 5.1 lid 2 h	Het belang van de beveiliging van personen en bedrijven en het voorkomen van sabotage.
N	art. 5.1 lid 2 i	Het belang van het goed functioneren van de Staat, andere publiekrechtelijke lichamen of bestuursorganen.
O	art. 5.1 lid 4	Het belang dat de geadresseerde erbij heeft om als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie (tijdelijke beperking).
P	art. 5.1 lid 5	Het belang van de onevenredige benadeling welke, in uitzonderlijke gevallen, wordt toegebracht aan een ander belang dan genoemd in art. 5.1 de leden 1 en 2, bij andere informatie dan milieu-informatie.
Q	art. 5.1 lid 6	Het belang genoemd in artikel 5.1 lid 1 sub c en het hier milieu-informatie betreft waardoor, bij openbaarmaking, ernstige schade wordt toegebracht aan het genoemde belang in artikel 5.1 lid 1 sub c.
Artikel 5.2 lid 1 Woo – Persoonlijke beleidsopvattingen De informatie uit documenten betreft:		
R	art. 5.2 lid 1	Persoonlijke beleidsopvattingen. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan ambtelijke adviezen, visies, standpunten en overwegingen ten behoeve van intern beraad, niet zijnde feiten, prognoses, beleidsalternatieven, de gevolgen van een bepaald beleidsalternatief of andere onderdelen met een overwegend objectief karakter.
S	Art. 5.2 lid 2	Tot personen te herleiden gegevens, met betrekking tot door het bestuursorgaan, met het oog op een goede en democratische bestuursvoering, verstrekte informatie die kwalificeert als persoonlijke beleidsopvattingen.
Overig		
T		De informatie valt buiten de reikwijdte van het verzoek.